

16. 12. 2014.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, otvaram **7. sednicu jesenjeg zasijedanja u 2014. godini** - može i sjednicu, a ne može sednicu - sa željom da uz Premijerski sat kao posebna sednica ovo bude i ukupan naš rad i zaključni rad u 2014. godini.

Treba da konstatujemo neke **ostavke**. Kolega Radulović je podnio ostavku na funkciju člana Senata Prijestonice, pa objavljujem da kolega Radulović više nije senator Prijestonice. Prije toga da usvojimo i zapisnik sa šeste, posebne sjednice drugog redovnog zasijedanja. Ima li primjedbi? Hvala. Usvojili smo zapisnik sa šeste posebne sednice. Imamo dnevni red.

Izvolite, kolega Bojoviću. Proceduralno.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Zatražio sam proceduralno reagovanje. Možda ću izaći izvan okvira onoga što Poslovnik predviđa, predsjednik Skupštine će to procijeniti, već sam mu najavio ovu proceduralnu reakciju.

Naime, želim da pozovem da se Skupština Crne Gore odredi prema činjenici dramatičnog pogoršanja i onako teške ekološke situacije u Pljevljima. U Pljevljima već danima, već nedeljama, zagađeni su i nijesu za upotrebu ni voda, zagađen je i vazduh. Pozivam da se od strane Skupštine, polazeći od njenih ustavnih nadležnosti razmotri i uvođenje vanrednog stanja u opštini Pljevlja, dok se ne sanira ovako dramatično pogoršanje ekološke situacije i dok se ne predvide mjere za ostvarivanje osnovnih prava i osnovnih potreba građana Pljevalja.

Smatram da bi bilo dobro da ova Skupština stane u zaštitu člana 23 Ustava Crne Gore koji kaže da svaki građanin ima pravo na zdravu životnu sredinu. Nadam se da se to pravo odnosi na građane Pljevalja. Pozivam da eventualno odbor koji je nadležan za

zaštitu životne sredine razmotri po hitnom postupku ovo pitanje, da predloži Skupštini zaključke, između ostalog i da predloži da Skupština, shodno svojim ustavnim nadležnostima, uvede vanredno stanje u opštini Pljevlja.

Kratko obrazloženje. Jutros u 9.00 h je, po zvaničnim podacima, izmjereno da je koncentracija PM čestica koji izazivaju kancerogena oboljenja i kardiovaskularna oboljenja jedanaest puta veća od dozvoljene granice. Dakle, da je ta koncentracija otrovnih čestica u vazduhu jedanaest puta veća od dozvoljene. Takođe, po izjavama sanitarnog inspektora i izjavama dermatologa u Domu zdravlja u Pljevljima, voda u gradskom vodovodu nije za upotrebu. Ovako kaže dermatolog u opštini Pljevlja. Ova voda se ne preporučuje ni za umivanje, pranje zuba i kupanje, a posebno za kupanje beba. Možda je ovo sada ulaženje u detalje, ali je stanje krajnje zabrinjavajuće.

Dalje, izjava sanitarnog inspektora voda gradskih vodovoda na izvorištu Pliješ, Jugošnica, Breznica i dalje je higijenski neispravna i nije za upotrebu osim za tehničke potrebe. Ukazujem da od 3. decembra, dakle skoro petnaest dana voda u Pljevljima nije za piće. Već nedeljama i mjesecima traje prekoračenje dozvoljene granice kada je u pitanju zagađenost vazduha. Očekujem da ova Skupština zauzme stav i da se utvrdi ko je nadležan da preventivno reaguje i da predvidi određene mjere zaštite stanovništva. Na primjer, da li djeca u Pljevljima treba da idu u škole ili ne treba, jer različite institucije prebacuju odgovornost jedne na drugu, da se to utvrdi, pa onda da se predvide i jasne mjere reakcije na ovakvo jedno stanje. Ukazujem na činjenicu da bez obzira što je već 15 dana voda zagađena, niti jedne cisterne nema u gradu koju bi građani mogli da koriste. Pozivam da se razmotre sve mjere. Ovdje ne politizujem, ovdje ukazujem na činjenicu da mi ovdje raspravljamo o autoputu, o slanju vojske u misije u Avganistan, a građani u Crnoj Gori nemaju mogućnost da ostvare svoja osnovna prava i osnovne potrebe. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Danas imamo i uvrštavanje u dnevni red Rezoluciju o zaštiti životne sredine, imamo matični odbor. Pozivam matični odbor da se što prije sastane i na osnovu relevantnih podataka nadležnih institucija razmotri stanje u Pljevljima i da dobijemo u što kraćem roku predlog zaključaka koje će ova Skupština razmotriti i povodom Rezolucije o zaštiti životne sredine. To je način na koji ova Skupština može da radi. Mogli smo i prije ako tako dugo traje, nije se trebalo čekati plenarno zasijedanje, Odbor je to mogao da uradi prije i mogli su poslanici prije da traže sjednicu Odbora gdje bi se to razmatralo. Tako da se procedure znaju, ako želimo biti efikasni i primjer kako radimo sistemski.

Kolega Bojoviću, morate da pokrenete inicijativu preko vaših poslanika za sjednicu Odbora, ako ne ja ću je sazvati. Hvala vam onda. Dobijte predlog zaključaka, čujte relevantne informacije i dajte što treba da tražimo od državnih organa kao Skupština. Kada to bude spremno, stavićemo tu tačku prioritarno na dnevni red. Mislim da je to način na koji ova Skupština može da radi. Prioritetno, samo vi završite vaš dio posla.

Idemo na utvrđivanje dnevnog reda. Desilo se ono što se obično desi krajem godine, da smo pored predloženog dnevnog reda dogovorili još 14 tačaka. Nisam siguran da ćemo završiti, ali negdje smo se dotle dogovorili da proširimo dnevni red. To je dogovor sa Kolegijuma, ne mali obim, ali da pokušamo. Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine, Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodne misije ... Predlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola 2 Sporazuma o izmjeni i dopuni i pristupanju Centralno evropskom sporazumu o slobodi trgovine, Dodatnog protokola 3 Sporazuma o izmjeni pristupanja Centralno evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini, ovako kao i obično vrlo prosti naslovi, Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima, Predlog odluke o izdavanju i finansiranju javnih glasila nedeljnika na albanskom jeziku Koha Javore, zatim Predlog zakona o dopuni Zakona o finansiranju lokalne samouprave, radi se o Petnjici da bi mogla da uzima iz egalizacionog fonda i Gusinje, izvinjavam se, Predlog rezolucije o životnoj

sredini, kao što sam najavio, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju u dvije verzije i Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju opozicioni i DPS. Razmatraćemo ih objedinjeno. Imamo i treću verziju Predloga zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju. Očigledno smo zemlja koja ima rast tog problema. Meni je tako predstavljeno ovdje kao Vladin. Deseti je Vladin, a ovo je poslanika DPS-a. Tačka 13 Izvještaj o toku evropskih integracija za period januar - jun 2014. godine, zakonska obaveza koja nije bila ispunjena, a ističe godina.

I 14. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica koji su podnijeli poslanici Vuletić, Adrović i još nekoliko poslanika, izvinite, iz DPS-a koji se tiče penzionog statusa i pokušaja kako sam obaviješten, vidjećemo je li to tako, da penzije ne bi padale ako bar ne mogu rasti.

Uz ono što ste dobili, možemo dalje predlagati da se proširi dnevni red, ali mislim da nećemo stići.

Mi moramo završiti ovu godinu.

Imamo predloge kolege Gošovića i kolege Damjanovića. Imamo dva predloga za proširenje dnevnog reda ili dva, nemamo treći.

Kolega Gošović, izvolite.

Da vidimo hoćemo li ići na 15. ili 16. tačku, plus.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Prije mog predloga, gospodine predsjedniče imao bih jedno proceduralno reagovanje.

Vidim da je u predlog dnevnog reda uvršćen Vladin predlog za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju, kojim se propisuje između ostalog, da ako bi procenat koji predstavlja zbir 75% procenata rasta, odnosno

pada potrošačkih cijena i do 25% rasta, odnosno pada zarada, doveo do negativnog usklađivanja vrijednosti penzija za jedan lični bod, da se te penzije ne usklađuju.

Dakle, štite se interesi penzionera, ukoliko bi došlo do ovakvog, da tako kažem, zbira, odnosno pada zarada i cijena. Međutim, Vlada nije podnijela, a potpuno je ista pravna situacija predlog za izmjenu i dopunu Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti kojim zakonom je između ostalog propisano, kad je u pitanju usklađivanje visine materijalnih davanja i socijalne i dječije zaštite, da se i ta davanja usklađuju polugodišnje, od 1. januara i 1. jula tekuće godine sa kretanjem troškova života i prosječne zarade zaposlenih na teritoriji Crne Gore na osnovu statističkih podataka za prethodno polugodište u procentu koji predstavlja zbir polovine procenta rasta, odnosno pada troškova života i plovine procenta rasta, odnosno pada zarada.

Ovakvo zakonsko određenje Ministarstvo rada i socijalnog staranja primijenilo je 1. jula ove 2014. godine i umanjilo naknade socijalne i dječije zaštite po ovom osnovu. I pored zaključaka ove Skupštine da se te naknade povećaju ako raste procenat prihoda budžeta u odnosu na planirana sredstva. Vlada ne podnosi Predlog zakona da se i korisnici socijalne i dječije zaštite zaštite po ovom osnovu kao penzioneri.

Na Odboru za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu prije neki dan kada smo razmatrali predlog budžeta, ja sam predstavniku Vlade iznio tu potrebu da Vlada predloži ovakav Predlog zakona. Shvatio sam da će to biti urađeno, na žalost nije urađeno. I jednostavno i sam bih podnio takav Prijedlog zakona da nijesam očekivao da će Vlada to da uradi shodno onome što je bio i razgovor na Odboru za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu. To nije urađeno i sada će korisnici socijalne i dječije zaštite da dođu u položaj da im se po ovom osnovu umanjuju te naknade onolike kolike su i da im se ne obezbijedi ta zaštita ukoliko se ne iznađe način da se i predlog ovog zakona, znam da nije spreman i da danas se ne može uvrstiti u dnevni red ovog zasijedanja, ali zaista bi bilo neophodno da iznađemo neki način, makar i kršili odredbe našeg Poslovnika da se i takav Predlog zakona iz istih razloga i osnova kao što se radi za korisnike penzija, uradi i za korisnike socijalne i dječije zaštite. Zahvaljujem predsjedniče.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Naći ćemo način, samo Vi dogovorite zakon, konsenzusom.

Naći ćemo način da to završimo.

Izvolite, da ne kršimo Poslovnik.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Predložili smo kolega Aleksandar Damjanović, Obrad Gojković i ja Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Evo kratko obrazloženje:

Jedna od mjera agrarne politike utvrđen u Zakonu o poljoprivredi i ruralnom razvoju predstavljaju socijalni transveri porodične poljoprivrednim domaćinstvima. S tim u vezi odredbama člana 24 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju propisano je da Vlada može na predlog nadležnog Ministarstva da utvrdi plaćanje staračke naknade nosiocu porodičnog poljoprivrednog domaćinstva za muškarce preko 65 a žene preko 60 godina života, kao i olakšice za obavezno socijalno osiguranje poljoprivrednicima, te da su bliži uslovi za isplatu staračkih naknada propisuje agro budžetom.

Saglasno navedenim ovlašćenjima, Vlada je odredila staračku naknadu od 40 eura na mjesečnom nivou. Ta staračka naknada u tom iznosu obezbjeđuje se za jednog supružnika ukoliko živi na selu i bavi se poljoprivredom, a nema nikakvih drugih primanja. To pravo sada prema podacima Ministarstva poljoprivrede u mjesecu novembru 2014. godine koristilo je 4.961 lice, u odnosu na 2013. godinu broj korisnika ovog prava umanjen je za 178 korisnika. Iznos staračke naknade nije mijenjan od 2009. godine. Riječ je o kategoriji stanovništva koji su radni vijek proveli na selu baveći se poljoprivredom, a nijesu ostvarili nikakva prava na novčana primanja, niti penziju, niti neko drugo primanje.

Podnošenje Predloga zakona ima za cilj da koliko toliko poboljša materijalni položaj staračkih domaćinstava koji danas održavaju u životu brojna udaljena sela kojima prijete depopulacija i napuštanje. Ovo posebno ako se ima u vidu da su korisnici staračke naknade u obavezi plaćanja doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u iznosu od 12 eura na mjesečnom nivou. Donošenje predloženog zakona iznad staračke naknade na mjesečnom nivou iznosio bi 50 eura i 20 centi, dakle, 50% najniže penzije u Crnoj Gori. Znači, predstavljao bi neko povećanje od svega 10 eura na mjesečnom nivou.

Da bi predložena primjena zakona mogla teći od 1. januara 2015. godine paralelno sa razmatranjem Predloga zakona o budžetu za 2015. godinu u dnevni red predstojeće sjednice Skupštine neophodno bi bilo uvrstiti i Predlog ovog zakona. S tim u vezi očekujem vaše, kolege i kolegice, razumijevanje u odnosu na Predlog ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Gošoviću.

Za ovo prvo pomoć, da ne napravimo propust oko socijalne i dječije zaštite.

Znači, dogovorite se, ja ću naći načina da u skladu s Poslovníkom to završimo.

Izvolite, čuli ste predlog kolege Gošovića, dopuna dnevnog reda, za, protiv, uzdržani.

Otvaram glasanje.

Dopuna Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Hvala vam, glasalo je 68 poslanika, 35 za, nije bilo protiv, 33 uzdržana.

Predlog je uvršten u dnevni red.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovani građani,

Ja i kolega Danko Šarančić smo podnijeli Predlog izmjene i dopune Zakona o privrednim društvima. Radi se o čisto tehničkim izmjenama. Odbor ga ima na sjednici sutra. Smatram da nema nikakvog razloga da se tih nekoliko članova zakona ne razmotri ovdje i o njima ne odluči Parlament. Radi se dakle, o normama koje usklađuju rad na tržištu kapitala i otklanjaju neke prepreke koje su se pokazale tokom primjene važećeg zakona.

Evo, negdje ukoliko to kolegama nešto znači, da bi dobio prohodnost ovdje da se obavi kraća rasprava, ukoliko ne bude konsezusa oko tih zaista tehničkih izmjena, nema potrebe ja ću povući taj Predlog zakona prije glasanja, ali neka bude u plenumu samo da možemo da se o njemu faktički ovdje obavi rasprava. Toliko i hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Čuli ste skraćeno obrazloženje.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam, glasalo je 70 poslanika, 36 za, jedan protiv, 33 uzdržana. Konstatujem da je predlog dobio potrebnu većinu, i on je sastavni dio kao tačka 16, dopuna 16.

Stekli su se uslovi da se izjasnimo o cjelini dnevnog reda, osnovni dnevni red plus 16 tačaka koje sam pročitao, dobićete odmah kao i obično prečišćen dnevni red.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam, glasalo je 66 poslanika, 65 za, nije bilo protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da smo usvojili predloženi dnevni red sedme šednice jesenjeg zasijedanja u 2014.godini.

Dogovor je da ovdje zastanemo sa sedmom šednicom i da se vratimo na obaveze ranije.

17.12.2014.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Dobar dan svima, pozdravljam naše goste, građane i otvaram **SEDMU SJEDNICU**.

Prva tačka dnevnog reda **PREDLOG ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2013. GODINU, sa Izvještajem o reviziji Završnog računa budžeta Crne Gore za 2013. godinu i Godišnjim izvještajem o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2013-oktobar 2014. godine.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: dr Radoje Žugić, ministar finansija i Miodrag Radonjić, generalni direktor Direktorata za državni trezor u Ministarstvu finansija.

Ovlašćeni predstavnici Državne revizorske institucije su: dr Milan Dabović, predsjednik Senata i Dragiša Pešić, član Senata. Pozdravljam ih.

Izvjestioci odbora su: Zorica Kovačević, Zakonodavnog odbora i mr Aleksandar Damjanović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Shodno Zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane Odbor za bezbjednost i Odbranu je razmotrio Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2013.godinu sa Izvještajem o reviziji Završnog računa budžeta Crne Gore za 2013. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Izvjestilac Odbora je Mevlduin Nuhodžić.

Otvaram pretres.

Prvo da vas, uvažena gospodo, informišem o sljedećem: u direktnom televizijskom prenosu smo do 15,15, zatim ćemo napraviti pauzu do 16 sati, pa onda smo opet do 18 sati u direktnom televizijskom prenosu, a zavisno od toga ćemo se dogovoriti, ukoliko ne završimo ovu tačku, da li ćemo nastaviti poslije 20 sati ili nećemo. Molim vas da, pošto oko budžeta će biti tri dana rasprave, se usredsredimo samo na ovu tačku dnevnog reda a u ponedjeljak i utorak biće budžet za iduću godinu, tako da ta dva dana iskoristimo prema našoj budućnosti. Ovo je samo prošlost, ovakva ili onakva vi ćete to najbolje reći.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade, a sigurno želi ministar Žugić, da nas uvede u priču. Izvolite ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Dame i gospodo, poštovani poslanici, uvaženi profesore,

Danas je na dnevnom redu, u ovom visokom domu, važna tačka dnevnog reda Završni račun Budžeta Crne Gore za 2013. godinu.

Ekonomska politika u prethodnoj godini i u okviru nje, njen najvažniji segment fiskalna politika bile su usmjerene, prije svega, na nastavak fiskalne konsolidacije, na smanjivanje uz prethodno identifikovanje fiskalnih rizika i svakako na unapređenje regulatornog okvira polazeći od dobre prakse i standarda EU.

Dodatno, u prethodnoj godini, što je i finansijski iskazano u ovom aktu u Završnom računu smo radili na redukciji diskrecionih rashoda, ličnih primanja, jačanje kapaciteta u funkciji integracija, fiskalnoj konsolidaciji lokalnih samouprava, aktivnostima na smanjivanju poreskog duga, ali i na onim mjerama koje možemo tretirati kao nepopularne, povećali smo stopu PDV višu stopu sa 17 na 19%, povećali određene akcize u funkciji harmonizacije i održivosti javnih funkcija, ali i minimalnu zaradu sa prosjeka sa 30 na 40 od prosječne zarade u Republici.

Sve ovo za posljedicu imalo je, čini mi se, veoma pozitivan iskorak kada je u pitanju prihodna strana budžeta pa smo uspjeli u prethodnoj godini da naplatimo 10,4% više nego u istom periodu prethodne godine, što je posljedica, prije svega, ne samo ekonomskog rasta koji je najvažniji makroekonomski parametar i iznosio je 3,3% već i procesa fiskalne konsolidacije i u okviru nje sužavanje zone sive ekonomije. Dakle, sve

je to proizvelo visoke javne prihode, odnosno uspješno završenu konsolidaciju na prihodnoj strani budžeta.

U ukupnim prihodima, dominantno učešće imaju poreski prihodi, ili u iznosu 755 miliona eura, na drugom mjestu su prihodi po osnovu doprinosa ili ukupno 398, takse sa svega 27 miliona eura, naknade sa 13 na 23 i ostali prihodi sa 34 miliona eura. Svi su prihodi imali svoj rast, dobar trend osim prihodi po osnovu taksi i taj element je zabilježio negativnu stopu rasta u prethodnoj godini u odnosu na baznu 2012. godinu.

Kada je u pitanju budžetska potrošnja i ovdje bilježimo rast, ovdje je rast pozitivan, sa pozitivnim predznakom, ali negativan, uslovno rečeno, jer su rashodi porasli za 114,98%. Zašto se ovo desilo? Po mom mišljenju ovo nije riječ o lošem planiranju rashoda već su došle na naplatu određene garancije i sudska izvršenja u prethodnom periodu 107 miliona eura garancija i 23 miliona eura sudskih rješenja koje su prouzrokovale rast potrošnje iznad plana koji je Vlada utvrdila u Predlogu zakona o budžetu. Najveći dio ovog segmenta su socijalna davanja i ona su neznatno veća u odnosu na prethodni period i iznosila su 483 miliona eura. Drugi značajan rashod su bruto zarade i one su iznosile 371 milion eura i težina ukupne rashodne strane jesu plaćene garancije i sudska izvršenja u iznosu koji sam saopštio 107 i 23 miliona eura. Komparirajući prihodnu i rashodnu stranu budžeta trebalo bi doći do deficita budžeta i on je u prošloj godini iznosio 215 miliona eura, ili u relativnom izrazu 6,48%. Da nije bilo vanrednih rashoda koje sam već apostrofirao ovaj deficit koji smo planirali iznosio bi svega 2,1%. To je dobra strana ovog završnog računa, dakle da smo imali i uštede i povećane prihode, ali i neplanirane rashode koje nijesmo mogli ukalkulisati. Međutim, i taj element ima svoju pozitivnu stranu. Riješili smo neke ranjivosti kojima smo oslobodili perspektive rasta i razvoja u narednoj godini.

U Završnom računu, takođe postoje elementi na osnovu kojih se može utvrditi nivo državnog duga i on je u kriterijuma mastrikta iznosi 58,1%. ali takodje smo prezentovali i konsolidovane neizmirene obaveze prethodnog perioda koje dominantno čine neisplaćene obaveze po osnovu penzijskih davanja u iznosu od 32 miliona eura, po osnovu socijalnih plaćanja, u iznosu od 5,22 miliona eura, prava iz oblasti zdravstvene zaštite u iznosu od 1,3 miliona eura i transveri institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u iznosu od 3,03 miliona eura, tako da generalno smatram da smo kroz ovaj Završni račun budžeta prethodne godine ostvarili određene pozitivne elemente koji se tiču dodatne konsolidacije, snaženje javnih finansija ali i liječenja ranjivosti prethodnog perioda iako postoje dileme u javnosti svakako, ali i kod stručne i laičke javnosti da li smo trebali i morali platiti garancije koje su dospjele na teret budžeta. To je potpuno nesporna kategorija jer treba odvojiti pitanje, odnosno momenat izdvajanja garancija i procjenu rizika pada na teret budžeta i momenat plaćanja garancija. Ako ste ih već izdali i ako su one dospjele na plaćanje, onda je bolje platiti a ne ugroziti održivost javnih finansija i nedovesti državu do potencijalnog bankrota što bi se moglo

desiti da nijesmo uradili obavezu koja je, shodno regulatornom okviru, apsolutno dozvoljena u dijelu javnih finansija.

Smatram da smo ostvarili preduslove ali i realne politike, politike realne ekonomije vodi konzistentnu politiku sa ciljem, prije svega da se dinamizira ekonomski rast i razvoj, da se poboljša konkurentnost naše ekonomije i da u tom kontekstu dođe do nivoa standarda stanovništva za koji se svi zalažemo. Dakle, do višeg nivoa životnog standarda. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Takođe i vama, uvaženi ministre.

Kao što sam rekao, ponedjeljak i utorak ćemo pričati o našoj ekonomskoj budućnosti.

Da li neko od uvaženih gostiju iz Državne revizorske institucije želi riječ? Izvolite, doktore Daboviću.

MILAN DABOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici,

Godišnjim izvještajem Državne revizorske institucije prikazane su aktivnosti, kako na polju revizije, tako i na polju ostalih aktivnosti u cilju unapređenja i doprinosa institucije u sveukupnom sistemu javnih finansija.

Državna revizorska institucija, u izvještajnom periodu oktobar 2013-oktobar 2014. godine, izvršila je 16 revizija, u kojima je dato 15 pozitivnih, 20 uslovnih i 4 negativna mišljenja.

Želim da dodam da je u periodu od podnošenja Godišnjeg izvještaja pa do održavanja ove rasprave, institucija izvršila još dvije revizije i da će do kraja tekuće godine izvršiti još pet revizija. Okosnicu Godišnjeg izvještaja Državne revizorske institucije čini Izvještaj o reviziji Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2013. godinu koja je u skladu sa međunarodnim standardima izvršena kao finansijska revizija i revizija usklađenosti.

Nadležni kolegijum dao je pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje kada je u pitanju finansijska revizija a uslovno kada je u pitanju revizija usklađenosti. Takođe,

provjerom realizacije preporuka izvršenih u skladu sa Zaključcima Skupštine konstatovano je da je od ukupno date 21 preporuke šest realizovano, šest djelimično realizovano, šest nije realizovano, dok je u toku realizacija tri preporuke.

Državna revizorska institucija svjesna odgovornosti i uloge koju ima u sistemu je i u ovom izvještajnom periodu nastavila da kroz realizaciju strateških ciljeva radi na svom razvoju i unapređenju. To se prvenstveno odnosi na unapređenje zakonodavnog okvira koji se ogleda u izmjenama i dopunama Zakona o DRI koji je u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2014. godinu, od strane Evropske unije, prepoznat kao pozitivan napredak institucije, posebno u dijelu jačanja finansijske nezavisnosti.

Poboljšanje sopstvene organizacione strukture, kontinuiran razvoj medjunarodne i regionalne saradnje, te uvođenje informacionog sistema za upravljanje dokumentima, samo su neki od koraka preduzetih u cilju daljeg unapređenja rada institucije.

Posebno želim da apostrofiram na izradi smjernica za izradu završnog računa i kontroli kvaliteta, kao i novog etičkog kodeksa te nastavak aktivnosti na planu realizacije obuka, kao aktivnosti koje će dodatno unaprijediti kvalitet revizija.

Koristim priliku da istaknem saradnju koju je Državna revizorska institucija i u ovoj godini, kao i u prethodnim godinama, ostvarila kako sa Skupštinom, prvenstveno sa Odborom za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnim odborom, tako i sa Vladom kroz niz aktivnosti koje su obilježile protekli period. Institucija je sačinila Izvještaj u skladu sa svojom zakonskom obavezom i medjunarodnim standardima i vjerujem da je time stvorena adekvatna osnova za raspravu o sistemu javne potrošnje povodom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu.

Ovdje smo ja i kolega Pešić da odgovorimo na vaša eventualna pitanja i pomognemo daljem toku rasprave. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Takođe i vama, to i očekujemo od vas i zato obavljate veoma važnu funkciju.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Poslanik Damjanović u ime Odbora. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Žugiću sa saradnicom, gospodine Daboviću i gospodine Pešiću,

Dakle, veoma ću kratko proći kroz izvještaj koji je sačinio Odbor nakon rasprave o Završnom računu budžeta i Izvještaju DRI i toplo ga preporučujem svim kolegama na pet je strana i dosta toga se može iz samog izvještaja vidjeti, ko ne želi da se bavi sa ovom debelom knjigom ispred nas. Dakle, u odnosu na ovo što je već gospodin Dabović rekao finansijski dio je dobio posebno mišljenje sa skretanjem pažnje. Uskladenost je uslovno mišljenje, što vidim da je veliki broj medija zaboravio kada je slavodobitno najavio da je Predlog završnog računa dobio posebno mišljenje. Govoreno je o nekim dobrim stranama, ali i o lošim stranama Završnog računa, upozoreno je na prekoračenje budžetske potrošnje za 22,5 miliona eura. Rečeno je da je rast bruto domaćeg proizvoda bio 3,5 % projektovan, a da je budžetski deficit iznosio 215 miliona evra, ili 6,46%, takodje bitno potcrtati. Takodje je definisano nešto što se ticalo ispunjavanja preporuka koje smo dali prošle godine uz Završni račun i koje je Odbor za ekonomiju kontinuirano pratio u nekoliko razmaka , kvartalnih prije svega, i gdje smo na sjednici ustanovili ovo što je gospodin Dabović sada potencirao, a to je da je napravljen pomak u ispunjavanju preporuka, iako ostaje još jedan dio koji nije bio zaokružen do početka ove rasprave . Naravno, mi smo ovdje u deficitu što danas faktički uoči Nove godine razgovaramo o Završnom računu za prošlu godinu. Nemamo podatke. I to me je kolega Andrija Popović pitao da li dobijamo kvartalne izvještaje o izvršenju budžeta za tekuću godinu - ne dobijamo. I nama je nepoznanica izvršenja budžeta za tekuću godinu i imamo kontekst rasprave o narednom budžetu već u ponedjeljak, tako da defakto govorimo o tri budžetske godine u jednoj godini. Takodje bih želio da potcrtam da se u odnosu na preporuke koje mi nazivamo - mimi preporukama, od strane DRI, a one se odnose na pojedinačne revizije, o kojima je takodje govorio predsjednik Senata, da tih 15 revizija je obuhvaćeno sa 231 preporukom, i dato je 39 mišljenja, 15 pozitivne, četiri negativne, 20 uslovnih mišljenja i 19 zaključaka. Potenciram da je posebno bitno pratiti i realizaciju mini preporuka jer imamo iz godine u godinu ponavljanje istih primjedbi, istih nezakonitosti od strane DRI a čini mi se da pojedini subjekti revizije propuštaju da ono što im nalaže DRI svakako završe na način na koji to treba da urade. Toliko za ovaj dio, tri minuta je dovoljno da se ne opterećuju kolege u plenumu a svakako izvještaj može služiti kao dobar imput za rad.

Hvala vam, potpredsjedniče.

POTPREDSJEDNIK BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Damjanoviću.

Prelazimo na raspravu, na prvi krug po 10 minuta. Uvažena gospodo saslušaćete stavove klubova i onda možete uzeti riječ i da reagujete.

Prelazimo na Klub DPS-a, kolega Zarubica, a neka se pripremi kolega Đukanović. Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Raduloviću.

Poštovane kolege, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani članovi Senata, Daboviću i Pešiću, poštovani građani,

Finansijskom revizijom Predloga zakona o Završnom računu budžeta za 2013. godinu, Državna revizorska institucija je dala pozitivno mišljenje, uz određene preporuke. Predlogom zakona o budžetu za 2015. godinu, Ministarstvo finansija je realizovalo preporuku u dijelu koja se odnosi na transparentno iskazivanje sredstava namijenjenih finansiranju Radio-televizije crne Gore, kao i preciznijeg definisanja granice zaduženja države.

Prema pleniminarnim podacima Monstata procijeni bruto domaći proizvod u 2013. godini iznosio je 3 milijardi 335 miliona eura, nominalni rast je ostvaren sa stopom od 5,9% a projektovani realni rast od 3,5%. Uporedo radi u 2012. godini BDP je iznosio 3.149 miliona eura, nominalni rast iznosi -2,6%, a realni rast -2,5%. Ovo pokazuje da crnogorska ekonomija doživljava postepeni oporavak. Prihodi budžetu u 2013. godini ostvareni su u iznosu od milijardu 579 miliona eura, odnosno 15,52% iznad plana, dok su u odnosu na 2012. godinu veći za 9,53%. Povećanje prihoda, kao što je ministar naglasio u uvodnom izlaganju, ostvareno je kod poreza na dohodak fizičkih lica, poreza na dodatu vrijednost, prihoda po osnovi akciza i ostalih republičkih poreza. Planirani izdaci iz budžeta za 2013. godinu povećani su za 16,54% sa 1 375 miliona eura na 1 603,38 miliona. Na povećanje budžetske potrošnje, kao i na povećanje deficita, kako se navodi u Predlogu zakona, u završnom računu budžeta najviše je uticalo aktiviranje garancija za Aluminiski kominat, kao i izdaci za višak zapošljenih, visoki troškovi proizvodnje i zastarjela oprema.

Budžetski deficit u 2013. godini iznosio je 201,26 miliona eura, odnosno 6,03% BDP-a, korektivni deficit sa obavezama iz prethodnih godina koji nemaju karakter pozajmica iznosi 215,70 miliona eura, odnosno 6,46% BDP-a. Da nije bilo aktiviranja garancija u iznosu od 107,23 miliona eura, kao i otplate sudskih rješenja u iznosu od 23,17 miliona eura garantovani deficit bi iznosio 2,12% BDP-a. Mora se konstatovati da se državni dug iz godine u godinu povećava, da bi u 2013. godini dostigao iznos od milijardu 933 miliona eura ili 57,95% BDP-a. Spoljni dug se povećao za 138 miliona eura, kao posledica potpisivanja kreditnog aranžmana sa Erste bankom za finansiranje budžetskog deficita. Unutrašnji dug je povećan za oko 95,5 miliona eura u odnosu na

2012.godinu, a uzrokovan je najvećim dijelom povećanjem duga lokanih samouprava. Ukupan dug lokalnih samouprava na kraju 2013.godine iznosio je 170,5 miliona eura, dug opština po ugovorima koje je potpisala Vlada iznosi 34,6 miliona eura, dok dug samih opština prema kreditnim institucijama iznosi 135,9 miliona eura. Dug je porastao u odnosu na 2012.godinu za oko 33%.

Pitanje za ministra finansija:

Da li se preduzimaju konkretne aktivnosti u saradnji sa rukovodstvom lokalnih samouprava u smislu sanacije navedenih dugova koji značajno utiču na stabilnost javnih finansija?

Revizijom usklađenosti Predloga zakona o Završnom računu budžeta za 2013.godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice korisnici budžetskih sredstava nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladili poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu poslovanje u Crnoj Gori, što je razlog za davanje uslovnog mišljenja od strane Državne revizorske institucije.

Revizijom završnog računa budžeta Crna Gore za 2013.godinu obuhvaćena je provjera računске tačnosti, provjera primitaka i izdataka, kapitalnog budžeta i transakcija finansiranja polazeći od pojedinačnih provjera kod 22 subjekata. Dato je 16 preporuka koje imaju za cilj unapređenje poslovanja budžetskih korisnika i dalje jačanje fiskalne discipline. Ono što je karakteristika, mislim da je kolega Damjanović to i najavio, kod gotovo svih revizija, kako prethodnih godina tako i kod Završnog računa budžeta za 2013.godinu je da se primjedbe odnose na sistem unutrašnjih finansijskih kontrola, javnih nabavki, evidenciju imovine, kao i preporuka kojom se precizira da su potrošačke jedinice dužne da sredstva koriste u granicama utvrđenim Zakonom o budžetu Crne Gore, što je naravno sve u funkciji daljeg jačanja finansijske discipline. Da li se radi o nepoznavanju propisa ili je u pitanju nedostatak efikasne kontrole? Ponavljam, iz godinu u godinu kod nalaza Državne revizorske institucije pojavljuju se gotovo iste primjedbe.

U konačnom, s obzirom na to da Predlog zakona o Završnom računu budžeta za 2013.godinu predstavlja objektivnu sliku svih transakcija u navedenom periodu, glasaću za njega, sa očekivanjem da će Ministarstvo finansija ispoštovati sve preporuke Državne revizorske institucije. Zahvaljujem i bio sam u granicama deset minuta.

PREDSEDAVAJUĆI BRNKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, uvaženi kolega.

Riječ ima kolega Đukanović, neka se pripremi kolega Damjanović.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, poštovana gospodo iz Ministarstva finansija, uvaženi predstavnici Državne revizorske institucije, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Završni račun budžeta za 2013.godinu je u suštini jedan dokument koji će da nam objasni da li ova Vlada ima viziju i da li ova Vlada može nešto kvalitetno da planira i da li se na te planove građani mogu osloniti. Da pogledamo malo kako je Vlada planirala prihode, a kako su se ti prihodi ostvarivali. Vlada je planirala da će imati milijardu i 376 miliona prihoda, plus da joj je potrebno, da bi izmirila razne obaveze, još da se zaduži 206 miliona evra. Znači, planirala je prihode na ukupnom iznosu od milijardu 376 miliona evra. Šta je ostvareno? Ostvareno je milijardu i 603 miliona evra. Znači, prihodi su značajno povećani, ali kako su povećani. Po osnovu bolje naplate poreza za 71 milion, po osnovu smanjenja depozita u bankama, a Državna revizorska institucija smatra da to nije dobro, da se smanjio depozit u Centralnoj banci za 10 miliona evra, ostvaren je prihod od 14 miliona evra. Takođe, imamo pad depozita, povećanje prihoda po osnovu poreza i doprinosa i onda vrlo interesantan podatak, zadužujemo se još 333 miliona. Znači, zadužujemo se 128 miliona više nego što smo planirali, odnosno za 61%. Objašnjenje da je to zbog plaćenih garancija donekle je tačno, ali samo donekle. Mi smo imali povećanje prihoda od 85 miliona evra, maltene, to povećanje prihoda od 85 miliona evra bilo je dovoljno da se plate garancije.

Kako se Vlada zadužuje? To mislim da interesuje građane Crne Gore. Kao primjer sam uzeo dva zaduženja. Jedno kod Dojče banke od 60 miliona evra, a drugo kod Erste banke u iznosu od 30 miliona evra. Mi nemamo ovdje saopštene pod kojim uslovima, ali imao veoma indikativne podatke. Za kredit od 60 miliona evra troškovi kredita su bili 643 000 evra. Znači, troškovi su iznosili preko 1%. Danas se običnim fizičkim licima i pravnim licima rijetko kad naplaćuju troškovi davanja kredita veći od 1%, ali zato je Vlada Crne Gore to spremna da plati. Za ovaj kredit do Erste banke, 30 miliona kredit, 301 000 troškovi. Ovo je što se tiče prihoda i bez obzira na povećanje prihoda Vlada je morala da se značajno zaduži 60% iznad plana.

Da vidimo kako je Vlada sagledavala kakve troškove ima. Znači, na kraju kad se sve saberepotpuno nedostajuća sredstva u 2013.godini iznosila su 374 miliona evra. Gdje je to najveći promašaj napravila Vlada? Vlada je planirala da za otplatu dugova plati 119 miliona evra, a isplatila je 326 miliona evra. Neka mi neko objasni kako se od ovoga može lošije nešto planirati?

Kad je opozicija upozoravala da Vlada nema jasnu viziju i plan, optuživani smo da širomo defetizam. Vrlo je interesantno pogledati kavu to politiku Vlada vodi. U 2013.godini zaduženo 333 miliona evra, u 2014. godini još nemamo podatak, Vlada je planirala da se u 2014.godini zaduži 230 miliona evra, ali koliko je ta njena procjena tačna dovoljno govori podatak, na 01.jun 2014.godine Vlada se već zadužila 240 miliona evra. I ako pretpostavima u budžetu u 2015.godini predviđeno je da se zaduži još 638 miliona evra, dolazimo do nevjerovatnog podatka da se za tri godine ova Vlada zdužila milijardu i 200 miliona evra, a znamo da će kad bude urađen završni račun za 2014. to biti mnogo veći od 240 miliona i znamo da će mnogo veće zaduženje u 2015.godini biti od 638 miliona. Radi korektnosti želim da saopštim da jedan dio ovog duga zaduženja je otišao na isplatu obaveza iz prethodnog perioda. Kako Vlada radi, što se tiče obaveza iz prethodnog perioda, ona je u 2013.godini planira za otplatu iz prethodnog perioda da plati 30 miliona evra, a Vlada je platila preko 60 miliona evra.

Radi građana Crne Gore, da saopštimo, ovdje se često spominje da li je javni dug dostigao 60% bruto domaćeg proizvoda? Na dan 01.jun 2014.godine javni dug Crne Gore iznosio je dvije milijarde i 240 miliona evra, što predstavlja preko 667% bruto domaćeg proizvoda. Crna Gora očigledno ima ogromni problem sa javnim finansijama. Ako pogledamo koliko je Vlada obavezna po osnovu kamata da isplaćuje, u 2013. po osnovu kamata je morala da isplati preko 67 miliona evra, znači nastavljamo i dalje da se zadužujemo, kamate se povećavaju, očekujemo dan da dođe to i preko 80 miliona evra na godišnjem nivou, da se plaća po osnovu kamata. Sad nas neko ubjeđuje da su to kvalitetna zaduženja. Očigledno da je jedini posao ove Vlade da se bavi bankarskim kombinacijama kako da se zaduži da bi nešto razdužila, kako da se zaduži da bi neke troškove podmirila. Nema suštinskih projekata, nema realne ekonomije. I tu imamo dokaz, u 2014.godini dana 01.septembra ukupni spoljno trgovinski deficit Crne gore iznosio je milijardu i 100 miliona evra. Imali smo pad izvoza za 14%. Iz kojih resursa, iz kojih sredstava Vlada misli da vraća ovolike obaveze?

Radi građana, javni dug Crne Gore 2006.godine iznosio je oko 650 miliona evra. Ako posmatramo da će Vlada da se zaduži po njenoj projekciji 650 miliona evra, a uvijek se pokazalo da ta projekcija omane najmanje za 20%, mi ćemo već u sredini 2015.godine javni dug će preći iznos od tri milijarde evra.

Ne bih ovdje sad komentarisao neke stavove Državne revizorske institucije u kojima se ukazuje na nedozvoljeno prekoračenje trošenja sredstava i na nezakonito korišćenje budžetske rezerve, jer mi smo često tražili da nam se da tačno na osnovu kojih odluka se koristi budžetska rezerva, jer su postojale osnovane sumnje da se ta budžetska rezerva koristi za servisiranje potreba Demokratske partije socijalista u narednom periodu. Nema tog ekonomiste i nema tog finansijskog stručnjaka koji može da nas ubijedi da ova Vlada vodi ispravnu ekonomsku politiku ako imamo konstantno rast duga, a pad proizvodnje. Sve nam se obećava nešto nevidljivo, te biće ova

investicija, te ima toliko investicija. Kako se to reflektuje? Da ode državni dug na tri milijarde.

Još jedan podatak, Crna Gora je ostala bez najznačajnijih svojih resursa, nema više "Jugopetrola", nije u državnom vlasništvu, nije "Telekom" u državnom vlasništvu i nad "Elektroprivredom" smo izgubili upravljanje. Šta radi Vlada? Pokušava da se zadužuje kao kockar, izgubio je novac i nije problem što ga je izgubio, no je otišao da se povрати, a kad je krenuo da se povрати počeo je da prodaje svoju imovinu. Znači, da kažem figurativno, politika Vlade je politika kocke i kockanja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Đukanoviću.

Riječ ima kolega Damjanović, neka se pripremi kolega Šehović.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem , potpredsjedniče Skupštine.

Kolega Đukanoviću, može da bude i manji javni dug samo ako Monstat malko našteluje bruto domaći proizvod, odnosno malko ga poveća. Pozivam stručnu javnost, pozivam nadležne institucije da utvrde koliko stvarno iznosi bruto domaći proizvod da ne bi špekulisali o učešću javnog duga u bruto domaćem proizvodu i deficita i svih ostalih parametara i tako dalje.

Ovo je još jedna godina gdje evo Parlament nije u mogućnosti da poput naših kolega u zapadnim demokratijama, da ih tako nazovem, raspravljaju Završni račun budžeta u odnosu na analizu efektivnosti, efikasnosti trošenja javnih sredstava, u odnosu na programski indikator koji mi i dalje nemamo u takozvanom programskom budžetu, u odnosu na ono što DRI i dalje nije u mogućnosti da radi, jer tu treba sinergija, dakle nema revizije učinka ako nemamo indikatore, nemamo programski budžet, već govorimo o kršenjima zakona, nezakonitostima i tako dalje. Naravno, smatram da smo ove godine, kada smo donijeli sistemski Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, propustili šansu da sa jasnim sankcijama prema političkim i svim drugim korisnicima budžeta jasno uvedemo princip odgovornosti. I ove godine ćemo, danas u decembru analizirati proteklu godinu. Ova se završava tek narednu imamo u ponedjeljak, ali neće biti sankcija za sve nezakonitosti i ono mišljenje koje je dala DRI, koje je, kako vi kažete, uslovno u dijelu usklađenosti sa zakonom. To je nama za

razmišljanje. Zahvaljujem Institutu Alternativa koji mi je dao pregled, jer su oni pratili ovaj dio kako subjekti revizije koji su bili obavezni da dostavljaju Izvještaj o ispunjavanju preporuka to rade i da li to rade na vrijeme. U odnosu na subjekte revizije iz prošle godine imamo da nisu na vrijeme dostavili Izvještaj u odnosu na obavezu pola godine poslije revizije, Opština Bijelo Polje, Ministarstvo finansija, Uprava za imovinu, Agencija za zaštitu ličnih podataka, Ministarstvo ljudskih prava i Socijalni savjet. Jesam li bio u pravu, gospodine Daboviću? Hvala Vam. I to je neka priča koja ostaje nezaokružena na žalost, i ovog Završnog računa. Takođe, kolega Šarančić me je podsjetio, ukazujući da ponovo imamo nesklad između planiranog i izvršenog vezano za budžet za 2013. godinu, čemu tolika razlika. Milijardu i 375 miliona planirano, a milijardu i 600 ostvareno. Kolegu Šarančića sam podsjetio da se tu radi o dvije stavke koje se uporno ponavljaju Ministarstvu finansija, odnosno Vladi, a to su stavke otplate duga i garancija. Sjećam se prošle godine u ovo vrijeme sam molio i kumio da se u planiranim sredstvima za garancije izdvoje sredstva, jer sam znao da će doći do pada garancija, svi smo to znali, i da onda ne bi imali ovu neusklađenost u smislu da nam se 200 miliona evra pojavljuju u nekim nepredviđenim izdacima, oni se odnose na otplate dugova koji se, gle čuda, loše planiraju ili na otplate garancije koje, gle čuda, padaju, ali ih ne planiramao. No i to ostaje kao statistika u ovom Predlogu zakon. Kao što možda nekome može da zvuči kao statistika informacija, da smo za kamate za prošlu godinu planirali 40-ak miliona evra, a dali 67 miliona evra. Pitam, zašto se makar kamate ne kalkulišu kako treba, ako nije ovo što ste Vi, gospodine Đukanoviću, komercijalni krediti, pa plaćanje kamata itd, nepredviđeni troškovi. Opet je taj iznos kamata koje smo platili kao država 2013. godine 67,9 miliona evra, veći nego ono što je država ulagala u razvoj, dakle, veći od kapitalnog budžeta. I rekao sam to čini mi se dva puta javno, sad treći put ponavljam. Paradigma naših finansija da nam je iznos koji dajemo samo za kamate veći nego kapitalni budžet u državi, koji je izvršen. Mimo toga ne bih u ovom takozvanom dijelu efektivnost, efikasnost korišćenja sredstava govorio još. Naravno, nešto što smo danas imali kada raspravljamo o narednom budžetu na Odboru i našto je ukazala DRI. Na kraju godine 2013. država je imala svega 6,8 miliona sredstava, svojih sredstava, 6,8 miliona ili vrijednost jedne bolje hacijende na primorju, to su bili depoziti države. I naravno, upozoren sam od strane pomoćnika ministra tada, i 38.400 unci zlata, ali založenog zlata.

Dakle, 38,4 hiljade unci zlata založenog koje vrijedi 33 miliona evra. No, i to je nešto od performansi. Naravno, mogu da govorim o nekim unapređenjima, ali to smo konstatovali i u Izvještaju Državne revizorske institucije i kod ispunjavanja preporuka bilo je pod pažnjom i medija, pa ne bih dakle, dalje trošio u tom dijelu.

Ponavljaju se stvari koje se tiču sudskih rješenja i pravosnažnih rješenja. Dakle, desetine miliona evra u 2013. biće i u 2014. a biće i u 2015. godini da država da plati po osnovu pravosnažnih sudskih odluka za greške funkcionera, i činovnika i službenika

u javnoj upravi koje ćemo tolerisati na način da ćemo mi sve to da platimo solidarno, jer neko tamo nije radio ili je radio pogrešno u sistemu javne uprave. I da zaokružim neveselu sliku stanja. Nastavljam kažem, o budžetu već u ponedjeljak sa dugom opština koji je negdje na 135 miliona evra satom 2013. godinom. Ja sam ministra zamolio da razmišljamo da podvučemo crtu. I negdje cijenim da su ovi vaši napori objedinjavanja lokalnih samouprava, koordinacija sa zajednicom opština u tom smislu da se ovaj dug opština preuzme od strane države, da znamo, jer ga opština nekada neće platiti. One mogu godinama da vuku dug, da ne plaćaju poreze i doprinose, da isplaćuju plate sa fiktivnih ili ko zna kojih računa, ali imaju problem kad treba da ostvare neki projekat, kad treba da apliciraju za sredstva IPA fondova, kad treba da idu kod banaka, njima visi onaj dug koji imaju, koji je nerješiv. Nešto se mora raditi.

Nijesam srećan što imamo takvu decentralizaciju, da su opštine priča za sebe, da su pozapošljavale po partijskoj liniji hiljade i hiljade činovnika i službenika, nategli dug, ostavili sav taj dug nama ponovo da ga mi pokrivamo ovdje solidarno, ali nešto mora da se radi, jer ovako ne vidim rješenje. Imaćemo povećanje duga i u ovoj godini i ko zna kakvo opterećenje javne potrošnje sa nivoa lokalnih samouprava o čemu takođe govori Državna revizorska institucija.

U odnosu na nešto što smo takođe ovdje govorili, a tiče se ovih mini revizija koje radi Državna revizorska institucija, gospodin Dabović predsjednik Senata nam je rekao da će do kraja godine, dakle, u ovih 15 dana biti završeno još pet, je li tako? E evo, moja molba, gospodine Daboviću, nemate cinizma, nema ljutnje, ali nemojte da nas dovodite u situaciju da nam Godišnji izvještaj dajete sa nekih 15 revizija, a onda u onom periodu od 15. oktobra, odnosno 1. novembra do kraja godine još pet, šest, sedam. Nego da imamo jednu objedinjenu sliku da ne bismo iduće godine u novembru govorili o ovom dijelu ovih pet revizija koje ćete dati sada u ovih 15 dana decembra. Evo, molba jedna, napravite taj napor, obezbjeđujemo uslove, tražite finansije, tražite sve ostalo, imate podršku ove Skupštine, imate podršku i matičnog Odbora, , dobićete nadam se i petog člana Senata, i broj činovnika koji vam treba i revizora, da neđe zaokružimo i da imamo kompletan pregled. Malo je deplasirano govoriti o nekoj reviziji sada koja će biti gotova, dakle u decembru mjesecu iduće godine, dakle za prethodni period.

Ne bih se bavio oko zaključka koje smo dali, čini mi se da su oni negdje i odnos konsezensa i onoga što je DRI, kao i svake godine, dala kroz svoj predlog i Ministarstvo finansija uvažilo. Dali smo nekih 15, čini mi se, preporuka, gdje ćemo i dalje kontinuirano pratiti izvršavanje i realizaciju preporuka DRI od strane Vlade i dobijaćemo, nadam se, te kvartalne izvještaje, uvažavajući, naravno, objektivne razloge u Ministarstvu finansija tokom ove godine, mnogo detaljnije i blagovremeno. Od ovih mini revizija samo ću podsjetiti na jednu, i uklopiću se vjerovali ili ne u ovih 10 minuta, potpredsjedniče. Dakle, bilo ih je veći broj tokom protekle godine, završiće se sa još nekoliko. Dakle, od agencije do Generalnog sekretarijata Vlade, Centralne banke,

Državne komisije za kontrolu javnih nabavki, Opštine Plužine i Prijestonice Cetinje. Ova revizija Prijestonice Cetinje je dobila negativno mišljenje. I to sa nikad većim brojem preporuka, 38, čini mi se, što se nije desilo do sada kada se govorilo o mini revizijama. Neću detaljno oko te revizije, sve fino i javno piše, i objavljeno je na sajtu i Državne revizorske institucije itd. Ova revizija i ovo negativno mišljenje mene politički uvjerava da Predlog zakona o Prijestonici, koje su podnijeli moje uvažene kolege Vuković, Filipović, Tanasijević i Sekulić, ne može ovdje dobiti podršku, nema kredibilitnost. Ako se dobije negativna revizija sa ovakvim ocjenama koje su rijetko gdje se čule, čak i ovdje u Parlamentu, ne može da se traži da se finansira Prijestonica ili bilo koja druga prijestonica ili opština u Crnoj Gori ili Glavni grad sa 10% kapitalnog budžeta. Kako da vjerujemo da će tih 10% sedam ili osam miliona evra biti zakonito potrošeno kad imamo ovakvu reviziju? Hvala Vam, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama na sadržajnosti.

Evo, i ja malo možda da doprinesem toj sadržajnosti. Možda se može riješiti dug po opština i promjenom poreskog sistema iznosom o koncesiji.

Nije korektno da se ono što se brzo može naplatiti u poreskom sistemu ide na vrh države, a ono što je veoma teško i naročito je sirotinja, da ide opštinama. A iznos koncesija takođe, jedan veliki rezervoar.

Gospodin Šehović, kolega Šehović, pa onda kolega Perić.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Uvaženi ministre Žugiću, poštovana gospodo iz Državne revizorske institucije, poštovane kolege,

Dozvolite mi da i ja nastavim ovamo gdje su moji predhodnici stali i da pokušam da u ovih 10 minuta obuhvatim sve ono što je važno reći kada razgovaramo o jednoj izuzetno važnoj tački dnevnog reda kakva uvijek jeste tačka posvećena Završnom računu budžeta za predhodnu godinu. Ona je važna iz prostog razloga što predstavlja mehanizam, osnovni instrument zapravo kontrole trošenja budžetskih sredstava od strane Parlamenta i najefikasniji način da Parlament iskontroliše način trošenja

sredstava od strane izvršne vlasti je uvijek rasprava o Završnom računu budžeta za predhodnu godinu.

Da bismo stekli uvid u kvalitet dokumenta koji je pripremljen, poslanici u principu treba povodom rasprave o ovoj tački dnevnog reda da odgovore na nekoliko pitanja.

Prvo i osnovno je, kakvi su to ekonomski parametri zabilježeni u izvještajnoj 2013. godini?

Drugo pitanje, da li su sredstva poreskih obveznika u toj 2013. godini trošena na zakonit i transparentan način? I ako bismo htjeli da odgovorimo, upravo je to suština ove današnje rasprave.

Kada govorimo o finansijskim pokazateljima, odnosno makro-ekonomskim pokazateljima koji su bili karakteristični za 2013. godinu, onda možemo reći i okarakterisati tu 2013. godinu kao godinu otrežnjenja. To sam danas rekao na Odboru za ekonomiju posvećeno raspravi o budžetu za 2015. godinu, godinu otrežnjenja, zato što su upravo u 2013. godini došle na naplatu sve greške koje smo u predhodnom periodu pravili pogotovo kod izbora strateških investitora, naravno, pogađamo o kojem se investitoru radi o kojoj kompaniji se radi. I upravo nam ona služi kao povod da izvučemo pouke kako ne bismo te iste greške pravili u nekom narednom periodu.

Godina 2013. je bila godina konsolidacije i prihodne i rashodne strane budžeta, što je jako dobro, jer je to bio jedini moguć način da se izborimo sa vanrednim rashodom u vidu državnih garancija od 103 miliona eura, i u tom smislu mislim da su naponi Ministarstva finansija bili korektni. Kad kažem korektni, mislim da smo uspjeli ne samo da konsolidujemo javne finansije na rashodnoj strani izuzev ovog vanrednog izdatka koji smo morali platiti, budući da smo uspjeli da koliko koliko smanjimo tu neproduktivnu potrošnju i da uvedemo red, ne samo u javne finansije, već da počnemo sa uvođenjem reda i u javnim preduzećima koji su takođe visoki potrošači, kada govorimo o toj tekućoj neproduktivnoj potrošnji. Ali, ono što je još važnije od toga, godina 2013. je bila godina konsolidacije i prihodne strane budžeta, zato što smo poštovane kolege uspjeli da naplatimo 10% više od onoga što smo planirali, odnosno 9% više od u odnosu na 2013. godinu, što će reći da smo uspjeli da naplatimo 80 miliona više od plana, odnosno 68 miliona više u odnosu na predhodnu godinu što jeste za pohvalu.

Jeste za pohvalu, zato što je najveći dio te povećane naplate upravo rezultat aktivnosti koje su sprovedene na planu smanjivanja sive ekonomije, i na planu povećane naplate poreskog duga.

Poreski dug u 2013. godini je smanjen za 25 miliona eura i to jeste za pohvalu. Ali, neće biti za pohvalu ukoliko ne nastavimo da tom dinamikom povećavamo naplatu

tog poreskog duga. A 2013. godinu upravo treba da izdvojimo kao godinu koja nam pruža putokaz na koji način treba da se borimo sa ovim problemom sa kojim se država Crna Gora suočava. Očigledno da se pokazalo da je formiranje radne grupe za suzbijanje sive ekonomije u kojoj participiraju i kolege poslanici iz ovog Parlamenta, a među njima i oni iz opozicije, multisektorske radne grupe koja se periodično bavi problemom sive ekonomije, očigledno da je ono od 2013. godine počelo da daje rezultate i to je put kojim treba da se nastavlja i u narednom periodu.

Kada govorimo o makro-ekonomskim pokazateljima onda treba da se podsjetimo onoga što smo već imali priliku, od strane uvaženog ministra finansija da čujemo, a to je, da je u 2013. godini zabilježen privredni rasto od oko 3,5% koji u poređenju sa drugima jeste visok, zato što je prosječna stopa privrednog rasta u zemljama euro zone u 2013. godini bila 0,7% ali sa druge strane ne smijemo da se zadovoljimo zato što znamo da moramo monogo brže da se razvijamo od strane naših kolega, od strane država iz Evropske unije ukoliko mislimo da stignemo njih na određenom nivou razvijenosti. A 2013. godina je bila godina u kojoj je zabilježena prihvatljiva inflacija na godišnjem nivou od 0,3% a na prosječnom nivou 2,2% što nije uznemirujuć. Budžetski deficit je zabilježen nešto iznad 6% što uzimajući u obzir činjenicu da smo imali vanredan izdatak u vidu plaćene državne garancije kao da smo imali ovih 20 miliona eura, koje smo na sudske troškove isplatili, nije strašno zbog toga što kad odbijete te izdatke onda vam se budžetski deficit svede na oko 2%. Ako se poredite sa nekim zemljama opet u našem okruženju shvatićete da, recimo, budžetski deficit u 2013. godini u Sloveniji je bio duplo veći nego što smo mi imali. U nekim drugim državama Evropske unije na istom nivou, ali to nikako ne smije da bude izgovor da sa takvom politikom nastavimo i u narednom periodu, ukoliko nemamo za to debelo opravdanje. Jedino opravdanje za budžetski deficit u narednom periodu mogu biti izdaci kapitalni izdaci za infrastrukturne projekte i zbog toga nije sporan budžetski deficit koji je planiran za 2015. godinu zato što znamo zbog čega smo ga napravili. 2013. godine smo napravili budžetski deficit zbog pogrešne politike koju smo vodili u vezi Kombinata aluminijuma o čemu je stav SDP-a crnogorskoj javnosti svakako poznat. I državni dug u 2013. je bio na oko 57%, važno je istaći da je spoljni dug na nivou 42% što nas svrstava u srednje zadužene zemlje mjereno metodologijom Svjetske banke. Međutim, treba da imamo u vidu činjenicu da živimo u maloj ekonomiji u kojoj je teret javnog duga povećan, pa u tom smislu javni dug u narednom periodu smijemo povećavati jedino za projekte koji će obezbijediti privredni rast i razvoj u narednim godinama, jer je to najbolji način da u relativnom smislu u narednim godinama smanjujete javni dug, što smo opet u 2015. godini i uradili.

S druge strane rasprava o Završnom računu budžeta je uvijek i povod da vidimo da li su sredstva na zakonit i objektivan način trošena, i radi crnogorske javnosti treba da kažemo, da je Državna revizorska institucija dala pozitivno mišljenje na Finansijski

izvještaj na Završni račun za 2013. godinu što znači da su sredstva trošena na zakonit i transparentan način uz neke prepreke koje su ovdje s pravom pomenute. Od tih preporuka ja bih pmenuo jednu koja je najkrupnija, koja je vezana za kapital Centralne banke koji nije u skladen sa propisanim osnovnim kapitalom u iznosu od 50 miliona eura. Dakle, osnovni kapital Centralne banke na dan 31.12. je 40 miliona eura, a zakonom je propisano da on ne može biti ispod 50 miliona eura, i očekujem da se ovo pitanje urgentno riješi, zato što je riječ o vrhovnoj monetarnoj instituciji koja je odgovorna za finansijsku stabilnost u Crnoj Gori, te u tom smislu kršenja zakona na ovaj, ovakav način ne smijemo više tolerisati.

I ono što je posebno izazvalo pažnju moju, a rekao bih i crnogroske javnosti jeste, revizija koja je posvećena reviziji Prijestonice Cetinje. Alarmantno je da je ne samo negativno mišljenje dodijeljeno od strane Državane revizorske institucije, nego je alarmantno da smo imali priliku da se suočimo sa čak 38 preporuka od strane Državne revizorske institucije, što nije za pohvalu ni za jednu opštinu, a posebno ne za Prijestonicu Cetinje.

Samo da podsjetim o kakvim se kvalifikacijama radi.

Dakle, Izvještaj Državne revizorske institucije čitam. Na jednom mjestu se konstatuje da Završni račun budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu ne daje istinit i objektivni prikaz iskazanih primitaka i izdataka na gotovinskoj osnovi, to je jedna konstatacija.

Druga konstatacija je, Prijestonica Cetinje na pojedinim budžetskim pozicijama ostvarila je značajna prekoračenja u odnosu na sredstva koja su planirana odlukom u budžetu za 2013. godinu.

Pojedine stavke nijesu planirane, a na kraju su završili godinu sa 840 hiljada na tim neplaniranim stavkama. Sredstva egalizacionog fonda uopšte nijesu u Glavnoj knjizi trezora prikazane kao sredstva. Imamo izražene nedostatke u planiranju budžeta sistemu evidentiranja neizmirenih obaveza itd. preusmjeravanje sredstava, izvinjavam se za pola minuta završavam, preusmjeravanje sredstava sa jedne na drugu poziciju nijesu rađene na zakonit način.

Imate čak, podatak da su tokom godine zapošljavana lica u broju značajno većem od onog određenog aktima o sistematizaciji pojedinih javnih preduzeća, a imali ste čak tri organa lokalne uprave u kojoj nijesu ni postojali pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

I ono što je posebno alarmantno ministre, a mislim da to nije karakteristika samo Prijestonice Cetinje. U toku 2013. godine je isplaćeno osam zarada, a na njih kako sam shvatio, a Vi me ispravite, nije plaćen ni cent poreza. E sad, to je nešto što treba sve

nas ovdje da zabrine, to nije praksa koju koristi samo Prijestonica Cetinje, to je praksa koja se, da ne pretjeram, ali veoma često koristi od strane drugih jedinica lokalnih samouprava i zbog toga je zakon koji se priprema, a koji propisuje neisplatu poreza i doprinosa na zarade kao krivično djelo, više nego dobro došao.

I završavam, i izvinjavam se zbog prekoračenja. Jako mi je drago da smo jednoglasno na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet se složili da je potrebno da od strane Državne revizorske institucije zatražimo da gogodišnji plan revizije za narednu godinu, bude uvršten plan revizije poslovanja Glavnog grada, ne zbog toga što imamo potrebu da unapirjed nekog osuđujemo nego zbog toga što treba da na čistim osnovama pravimo uvjerenje za naredni period, postoji interesovanje javnosti za tako nešto uz puno uvažavanje ustavne i svake druge autonomije Državne revizorske institucije, ali ste vi do sad pokazali korektan odnos prema zahtjevima ovog Parlamenta. Mislim da je ovo opravdan zahtjev Parlamenta i računam da ćemo imati prilike da naredne godine kada budemo govorili o reviziji budžeta za 2014. godinu budemo u prilici da se upoznamo i sa Izvještajem Glavnog grada u predhodnom periodu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Šehoviću.

Slažem se sa nečim ministre, kada ne budete više ministrar a zdravo bili, ono što će biti pozitivno i što ću ja stalno isticati, da ste Vi krenuli u borbu protiv sive ekonomije i poreskog duga. Ali, sigurno da tu ima dosta još rezervi, posebno kada je u pitanju turistička sezona, ali to je isto i limit. Realna ekonomija je osnov svega.

Ima riječ, kolega Perić, a zatim kolega Popović.

Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Dakle, Završni račun koji imamo pred sobom jeste određena slika crnogorske ekonomije i pravili paralelu sa krvnom slikom, stanje je prilično anemično. Upadamo u jednu situaciju da imamo korektno posložene cifre, kolege su govorile sa vrlo hiruški preciznim podacima koji su indikatori, koji su parametri. Međutim, ono sa čim se ne bih saglasio ni sa jednim od predhodnika, da ovo nije bila godina otrežnjenja, mislim na

2013. već godina dubokog mamurluka u kom se Vlada i dalje opijala različitom vrstom obećanja i iluzija. I Vlada je pokazala ne samo da nema viziju, nego da nema ni plan.

Naime, u decembru 2012. znači, samo mjesec dana prije nego što je počela da teče ova budžetska godina, mandatar a kasnije i premijer je ovdje pred svima nama izjavio u svom exsposu, da kriza nam je prije svega izoštrila sliku o sebi i o našoj ekonomiji. Da nedovoljno stvaramo i da se zato sve više zadužujemo. To on konstatuje kao problem i potom kaže, Vlada će u takvim uslovima morati što zbog krize, što zbog temeljnog deficita preduzetnog znanja i inicijativnosti aktivnije voditi ekonomsku i razvojnu politiku koja treba da otvori proces strukturnih promjena u Crnogorskoj privredi.

Mjesec dana nakon toga, prvi ministar je radio sve suprotno od onog što je rekao ovdje, možda ne čak ni iz svoje želje, nego jednostavno nije imao plan za tri mjeseca.

Ono što je ovdje prije nego pređem na konkretne stvari, ono što je ovdje za nas posebno važno, da se ne vidi jednostavno nigdje neka razvojna komponenta budžeta, koliko god mi to sve prebacivali na krizu, i da generalno ono što je jedino rješenje za duboke ekonomske probleme u kojima se nalazimo, nova radna mjesta. Ne može se pročitati iz budžeta da je Vlada orejntisana da se posluži bilo kakvom vrstom pozitivnog intervencionizma kako bi proizvela bolji politički ambijent, i ambijent generalno za stvaralački element ekonomije.

Ovdje moram reći, da kada se pročita da je zabilježen rast budžeta od 3,5% to prosto mora da raduje, međutim čisto sumnjam da građani to jesu osjetili kao neki boljitak i poboljšanje njihovog standarda.

Takođe, ovdje je navedeno da je za bruto platu otišlo oko 381 milion eura, ali u isto vrijeme Državna revizorska institucija je konstatovala da je revizijom predloga Zakona o završnom računu budžeta za 2013. godinu kod potrošačkih jedinca koje su bile predmet revizije, utvrđeno da navedene nepravilnosti se ponavljaju i u 2013. godiu i da budžetski korisnici ne dostavljaju obrazac IOPPD jedan mjesečni izvještaj o isplaćenim ličnim primanjima obračunatim i obustavljenim porezima i doprinosima. To je za najveću stavku u budžetu, za jednu od najvećih stavki.

Potom, za prava iz oblasti Penzijskog i invalidskog osiguranja 383 miliona, ministar je govorio o tome. Za Fond za zdravstveno osiguranje je pošlo 187 miliona, za otplatu dugova 326 miliona, za otplatu garancija 107 miliona, i kad sve to saberete i oduzmete vidite da se vrlo malo ulagalo i da se u suštini od onog obećanja ministra iz decembra, godinu ranije nije dogodilo, pa gotovo ništa.

Međutim, kad se pogleda plan i ono što je realizovano dolazi se do vrlo interesantnih podataka. Tako je za Ministarstvo unutrašnjih poslova planirano 68 miliona eura, a utrošeno 77,5 miliona. E sad takođe, ima i nelogičnosti. Fond je za energetske

efikasnosti je planirao 81 hiljadu eura, a urošeno je 1.600.000 ali, Ministarstvo prosvjete je ostalo na približno istom nivou 127 miliona eura kao jedna značajna stavka, ali je vrlo interesantno šta je padalo u odnosu na plan.

Crnogorsko narodno pozorište je planirano sa 1.800.000 eura na 1.600.000 eura. Crnogorska kinoteka sa 130 hiljada na 119 hiljada, Narodni muzej sa 1.800.000 na 1.400.000 eura, Centar savremene umjetnosti umanjen je za 11%, Zaštitnik ljudskih prava 13%, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava 14%, Revizorsko tijelo 27% je primilo manje novca od plana, Socijalni Savjet 38%, čak i DRI je dobio manje novca nego što je bilo planom predviđeno. Ali, sve sam ovo izlistao iz prostog razloga da se vidi strukturom, gdje je umanjivano. I apsolutni šampion u umanjenju prihoda je vjerovali ili ne, Crnogorska akademija nauka, koja je primila, dva put sam čitao podatak, prosto nijesam mogao da vjerujem kada sam vidio uporedne cifre, gdje je planirano bilo 1.159.000 eura a isplaćeno tek trećina 386 hiljada eura. E sad, ako znamo da smo, recimo, dosta stvari ne samo u oblasti obrazovanja nego i u drugim oblastima kopirali od finaca koji su se kao sistem oporavili time što su ulagali u nauku i obrazovanje, ako napravite i uporedite šta je to praksa u Crnoj Gori, vi vidite da je to prosto negdje deveta rupa na svirali. Nešto u što se moralo ulagati. Imam naznake zašto je došlo do ovog pada, ali bih volio i da čujem od Vas.

Ono što je takođe, vrlo interesantno, Vlada ni u jednom trenutku nije nastojala da bude proaktivna. I zaista se ponašala poput onog boksera koji prima udarce i hvata se konce i niti pokušava da uzvrati udarac samo diže gard. Dizanja garda je bilo euro po euro, smanjivanje za zamrzavanje penzija, smanjivanje doprinosa za trudnice, plata za trudnice, za invalidna lica, bila je maksimalno defanzivna u onom dijelu koji se odnosio na najranjenije grupe u 2013. godini. I na žalost to se vidi i iz budžeta, a to je pokazala i praksa.

Sa druge strane, ono što je negdje pored svih ovih izdataka koji su bili za penzioni i generalno za socijalna izdavanja planirani, negdje bi se očekivalo da je riješeno dosta toga. Ali, u suštini tek je otvorena Pandorina kutija. Tako smo juče govorili o oštećenim radnicima celuloze, šumskog gazdinstva sa pilanama Berana, Andrijevice, Kozara-Berane, kao i rudnik Berane-Gumin-Berane. Ljudi koji su zbog različitih vrsta privatizacija gdje su firme pošle u stečaj dobili minimalno obeštećenje ili ga nijesu ni dobili, i to opet ni ovaj budžet u 2013. godini nije riješio. Znači, ostali su repovi i pored velikih socijalnih davanja. Znači, nijesmo ništa kapitalno u toj oblasti riješili, čak smo i danas raspravljali u tom dijelu.

Ono na što sam posebno želio da obratim pažnju jeste, koliko neka mala sredstva mogu da znače jako puno. Imali smo ovih dana raspravu o generalnom stanju u zdravstvu.

U zdravstvu je sekretar, recimo, Ministarstva zdravlja je potpisao dok je ministar u ostavci potpisao jedan akt koji vjerujem da je zaista tačan, jedan dopis Odboru za rad zdravstvo i socijalno staranje u kom jasno piše da suštinski zdravstveni sistem maltene ne funkcioniše. Da postoji jako loša komunikacija sa direktorima bolnica, da cio sistem jako funkcioniše i da u tom administrativnom operativnom planu stvari stoje jako loše. A onda kad uporedite da je za Ministarstvo bilo planirano 920 hiljada, a utrošeno 790 hiljada. Da je rcimo, za oblast ostalih izdataka gdje se mogao značajno unaprijediti menadžment u zdravstvu sa 104 hiljade da je palo na 51 hiljadu. Znači, nekada tih 50 hiljada eura može jako puno da pomogne. Mi smo pokazali da Vlada jednostavno nije nikad išla po dubini. Da je uvijek ostala na krupnim ciframa. Te krupne cifre su pokazale da moramo da vraćemo ogromne garancije. To je znači, evo toliko smo puta ponovili, ali evo da još jednom ponovim, treba da se ponavlja 107 miliona eura je otišlo za garancije, a s druge strane se suštinski za menadžment u zdravstvu štedjelo 50 hiljda eura. I na kraju imamo jako loše posledice.

Ono što brine iz cijelog ovog izještaja jeste, iz cijelog ovog Završnog računa jeste, naravno da ovdje ima puno uporednih podataka koji vjerujem da su korisni, nijesam tu do kraja u tu materiju, to prosto moram da priznam, i uvodničar sam iz razloga što kolega Tuponja nije ovdje prisutan. Ali, ono što stvarno kada se dođe sa tog površinskog čitanja budžeta, kad se zađe malo po dubini, vi nigdje ne vidite bilo kakav plan kako da se rješava nagomilani problemi koji postoje. I mi nećemo znati da li će 2014. da li ćemo ustvari pred nama imati još gori budžet s ove strane, znači mi u kom smo, pozajmili 326 miliona u 2013. godini mi smo, sasvim sigurno da parametri neće biti bolji, da će se možda konstatovati neki rast, ali na kraju se sve svede na ono, statistika naša dika što poželiš to naslika.

Znači, da bi ovaj budžet, da ovaj Završni račun iz godine u godinu ne bi ličio na to, prije svega odgovorna Vlada da vodi proaktivnu ulogu, Vi kao, uslovno rečeno prvi knjigovođa ove države, zaista vjerujem da to korektno posložite. Ali, je stanje takvo kakvo jeste, ne obećava mnogo i ste strane mi zaista ne možemo podržati ovakav Izvještaj uz zaista želju da se nešto promijeni u vođenju kako fiskalne tako i ukupne ekonomske politike. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Periću.

Ministre, moramo da se pridružimo ovome. Ovo je zabrinjavajuće, da toliko se malo ulaže u nauku.

Sad sam bio u Bundestagu sa Odborom za istraživanje i nauku i obrazovanje, 3,2% je prosjek u Evropskoj uniji. Oni Njemci sad idu prema 5% i oni su, dok nijesu bili razvijeni, većinom su te pare išle iz budžeta. A sada ima, potpuno postoji interacija privrede između privatnog sektora i nauke.

Ta struktura je negdje oko 35% država, i 65% privreda. I to je genijalnost, i to je konkurencija. I zato moramo da dajemo u obrazovanje i nauku. U što ćemo davat ako nećemo tamo, u istraživanje. To ponavljam kao papagaj, koliko ministre, dok sam bio u onom odboru, ništa se ne povećava. Ne znam koliko je to 00,4%.

Izvinjavam se, kolega Popoviću, ali morao sam to kao profesor da ponovim.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Ministarstva finansija i DRI.

Govoriću o nekim opštim problemima samog završnog računa koji kasno dolazi u skupštinsku proceduru iako smo 2013. godine relativno dobro prošli, a taj trend će se vjerovatno nastaviti i u ovoj godini. Od trenutka kad se budžet za narednu godinu usvoji u decembru tekuće godine, Skupština i matični Odbor uglavnom nemaju informacija o njegovom izvršenju u toku fiskalne godine na koju se odnosi sve do razmatranja završnog računa budžeta koji se dostavlja tek u oktobru naredne godine, čak i kasnije.

Organskim zakonom o budžetu nijesu definisane obaveze Ministarstva finansija da priprema i Skupštini dostavlja bilo kakvu vrstu izvještaja o izvršenju budžeta u toku trajanja fiskalne godine za koju je budžet usvojen. Sama Skupština nije tražila da preko izvještaja bude upoznata sa izvršenjem budžeta u toku fiskalne godine. Kao jednu od dobrih praksi za povećanje transparentnosti budžeta preporučuje se Ministarstvo finansija, osim završnog računa budžeta, da pripremi razne izvještaje u periodu izvršenja budžeta mjesečne i polugodišnje. Uporedna praksa govori da u drugim zemljama parlamenti posvjećuju značajnu pažnju nadzoru nad izvršenjem budžeta u toku trajanja fiskalne godine, na koju se isti odnosi. Crna Gora je u ovom pogledu izuzetak u regionu jer susjedne države imaju regulisane mehanizme polugodišnjeg izvještavanja parlamenta o izvršenju budžeta. Najčešći mehanizam je razmatranje polugodišnjih izvještaja o izvršenju budžeta dok nije rijetkost da parlament u toku godine od izvršne vlasti zatraži informaciju o izvršenju budžeta van ustaljenih rasporeda

izvjetšavanja. Veoma bitno tražiom od Ministarstva finansija da pokrene proceduru o dostavljanju polugodišnjih, možda i kvartalnih, izvještaja o izvršenju državnog budžeta.

Završni račun budžeta predstavlja konačnu sliku izvršenja budžeta i pregled ostvarenja svih planiranih prihoda i rashoda. Istovremeno završni račun je osnovni instrument preko koga Skupština i javnost ostvaruju uvid u finansijske tokove države u prethodnoj fiskalnoj godini. Završni račun se razmatra suviše kasno, preklapa se sa razmatranjem budžeta za narednu godinu, radna tijela, osim matičnog Odbora, mahom su pasivna u pogledu ovog važnog dokumenta, saradnja ekspertnom revizijom je nedjelotvorna s obzirom na stepen pažnje koji se poklanja izvještajima o reviziji, dok su potencijali sistema unutrašnjih kontrola u javnom sektoru u potpunosti neiskorišćeni. Vlada bi trebala do kraja juna da utvrdi Predlog zakona o završnom računa budžeta države i da ga dostavi Skupštini krajem septembra. Skoro 10 mjeseci, nakon isteka fiskalne godine na koji se odnosi. Uporedna praksa pokazuje tendenciju ka što skorijem dostavljanju završnog budžeta u nekim zemljama čak i do 4 mjeseca do završetka fiskalne godine. DRI je ustanovila praksu da svoj izvještaj o reviziji završnog računa budžeta takodje dostavlja do kraja septembra ili početkom oktobra. Medjutim, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, o njemu ne raspravlja sve dok DRI krajem oktobra ne dostavi svoj godišnji izvještaj o radu. Ovaj izvjetšaj se čeka jer se u njemu predstavljeni ključni nalazi iz svih pojedinačnih revizija pa na taj način Odbor može da objedini raspravu. Ovo znači da Skupština o završnom računu budžeta raspravlja tek, evo vidimo u decembru, na kraju godine. Za razliku od Predloga budžeta o završnom računu budžeta raspravljaju samo matični Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, i Zakonodavni odbor. Druga radna tijela Skupštine uglavnom nijesu zainteresovana za razamtranje ovog akta. Takodje, za razliku od rasprave o budžetu predstavnici organizacija civilnog društva uglavnom ne učestvuju u skupštinskoj proceduri razmatranja završnog računa . Dok se o Predlogu budžeta na plenumu raspravlja u prosjeku po tri dana, na završni račun poslanici na plenumu potroše svega nekoliko sati. Ovaj podatak je značajniji ako se ima u vidu praksa da kada raspravljaju o završnom računu budžeta poslanici raspravljaju o tri različita dokumenta, jer se u jednoj tački dnevnog reda objedinjuje rasprava o Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore, Izvještaju DRI o reviziji završnog računa , kao i Godišnjem izvještaju o izvršenim revizijama i aktivnostima DRI. Na plenumu i matičnom Odboru objedinjuje se rasprava o svim ovim dokumentima.

U dosadašnjem periodu DRI je uradila 10 izvještaja o reviziji Završnog računa nacionalnog budžeta , Izvjetšaj o reviziji Završnog računa budžeta Crne Gore za 2010. godinu po prvi put je nosio uslovno pozitivno mišljenje. U svim dotadašnjim revizijama završnih računa DRI je davala pozitivno mišljenje.

Prilikom usvajanja završnog računa Skupština usvaja preporuke iz izvještaja DRI o reviziji završnog računa budžeta, kao svoje zaključke. U dosadašnjom praksi rijetko

se desilo da isti budu dopunjeni od strane nas poslanika nekim novim stavkama ili preporukama. Na plenumu se o zaključcima ne vodi posebna rasprava jer se vode kao dio jedinstvene rasprave o završnom računu pa se poslanici o njima samo izjašnjavaju glasanjem.

Htio bih preostalo vrijeme da iskoristim da ukažem na neke stvari iz Predloga o završnom računu budžeta za 2013. godinu , o nekim nelogičnostima. Recimo, Plan Ministarstva pravde za proteklu godinu je bio 8 miliona 994.000, izvršenje 12 miliona 404.000. Znači više 3,5 miliona. MUP 68.359.000, izvršenje 77.579.000, 9 miliona više; Ministarstvo finansija 84.702.000, izvršenje je 106.823.000 , 22 milioan više; Ministarstvo ekonomije 7.415.000, izvršenje 8.537.000, 1 milion i 100.000 više; Ministarstvo poljoprivrede 21.418.000, izvršenje 23.650.000, 2,2 miliona eura više. Uglavnom ostala ministarstva i budžetski korisnici su se uklapali u planirana budžetska sredstva. Mene interesuje, nadam se da ću dobiti odgovor, ko je dozvolio ovolika probijanja budžeta i na koji način je ovo realizovano. Po ovome nama i ne treba budžet. Dakle, oni ministri izgleda koji su najmoćniji u Vladi mogu da uzmu koliko ih je god volja. Ovo je stvarno veoma , veoma interesatno , naravno prošo voz, teško je raspravljati o nečemu što je već završeno, ali nadam se da u Završnom budžetu za 2014.godinu neće se takve stvari dešavati. Naravno ja sam na samom početku rekao da ima puno toga pozitivnog u onome kako je 2013.godina tekla, mogu da kažem da će i pored ovih ukazanih nedostataka o kojima sam govorio Poslanički klub albanskih partija FORCE Albanske alternative, Hrvatske građanske inicijative i Liberalne partije podržati prijedlog Završnog računa budžeta Crne Gore za 2013.godinu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I vama hvala, kolega Popoviću. Riječ ima kolega Kalač u ime Bošnjačke stranke.

ALMER KALAČ:

Hvala, potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvaženi predstavnici Državne revizorske institucije, uvažena Skupštino,

Predlog zakona o Završnom računu budžeta za 2013.godinu, kao dokument sadrži sve oblasti i podatke koje propisuje Zakon o Budžetu. Državna revizorska institucija dala je pozitivno mišljenje na Predlog zakona o Završnom računu za 2013.godinu za razliku od Završnog računa za 2012.godinu kada je dala uslovno mišljenje.

Na samom početku izvještaja na strani 6-toj da određeni broj preporuka utvrđeni revizijom Zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2013.godnu nijesu realizovane. Tačnije od 21 preporuke Državne revizije po pitanju Završnog računa budžeta za 2012.godinu realizovano je šest.

Za 2013.godinu revizijom je utvrđeno da je finansijski rezultat iskazan ispravno i da su finansijski izvještaji objektivni i u skladu sa prihvaćenih računovodstvenim standardima. Međutim, Državna revizorska institucija je u svom izvještaju skrenula pažnju na finansijsku reviziju i uslovno mišljenje na reviziju usklađenosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2013.godinu.

Državna revizorska institucija je konstatovala da je fiskalna disciplina unaprijeđena, ali da ima prostora za dodatno jačanje, posebno u dijelu usklađenosti poslovnih aktivnosti potrošačkih jedinica sa propisima, koji regulišu Budžet kao poslovanje. Taj stav dijeli ministarstvo, pa treba posvetiti punu pažnju unapređenju unutrašnje finansijske kontrole.

Znamo da ekonomska situacija u Crnoj Gori u 2013.godini bila po snažnim uticajem dugoročne krize. U ovoj godini bilo je i neplaniranih izdataka u vidu garancija vrijednih 107 miliona, i 23 miliona izvršenih sudskih rješenja. Tako smo došli do deficita koji iznosi 6%.

Što se tiče rashodne strane ona je iznosila milijardu i četiristo četrdeset miliona eura. Sa druge strane imamo povećanje prihoda u 2013.godini, kao rezultat uvođenja seta mjera fiskalne konsolidacije, mera na suzbijanju sive ekonomije kao i oporavka ekonomske aktivnosti. Ove mjere dale su pozitivne rezultate po našu ekonomiju.

Stopa PDV-a je povećana sa 17 na 19%. Međutim, na istom nivou je zadržana niža stopa zbog socijalno najranjivije populacije. Najveći rast na prihodnoj strani imamo od PDV-a koji je u nominalnom izrazu porastao na 56,15 miliona ili 15,05%.

U 2013.godini uведен je krizni porez na zarade iznad prosjeka, ostvaren je rast prihoda od akciza u iznosu od 2,54%. Sve mjere pomogle su ostvarivanju većeg prihoda za budžet, pa su tako izvorni prihodi iznosili milijardi i dvjesta četrdeset tri miliona erua, što je za 7,03% više nego što je bilo planirano. Ako uporedimo prihode sa 2012.godinom vidjećemo da su uvećani za 10,43% u odnosu na uporedni period.

Procentualno gledano u strukturi prihoda čake 61,52% čine porezi. Saglasan sam sa izjavom ministra Žugića da je naša Vlada vodila jako opreznu fiskalnu politiku i pored svih teškoća uspjela da ključni makroekonomski parametar održi, jer je stopa rasta BDV-a iznosila 3,5%. Ako analiziramo oblast monetarne sfere treba reći da aktivnost banaka u dijelu odobravanja kredita i visoko učešće kredita koji se neuredno servisiraju

su dvije ključne ranjivosti. Sve to je uslovalo smanjenu naplatu javnih prihoda, utičući na konstanstan godišnji rast poreskog duga iz godine u godinu.

Zabrinjava dug pojedinih opština, jer kada saberemo dolazimo do cifre od skoro 136 miliona eura. Dug se nagomilava, a nemamo konkretnih rješenja za izlaz iz ove situacije. Neki od opština su dobile negativno mišljenje na Završni račun budžeta za 2013.godinu. Ukupan državni dug na kraju 2013.godine bio je 58% BDV-a od čega je spoljni dug činio 43%, dok je unutrašnji bio 15% bruto društvenog proizvoda.

Ovim putem iskazao bih podršku sprovedenim i planiranim aktivnostima vašeg ministarstva i Vlade na povećanju transparentnosti, objektivnosti i koordinacije u radu državnih organa, koje imaju za cilj smanjenje sive ekonomije.

Na sjednici Matičnog odbora ste kazali da pripremate još osam zakona, koji bi trebali poboljšati ekonomsku situaciju koja je pretrpjela velike štete posljednjih godina, upravo zbog sive ekonomije i rada na crno. Svakako nam je potrebna i nova fiskalna politika koja će obezbijediti veće prihode, ali i veći stepen održivosti i javnih finansija. Takođe, Odbor za ekonomiju, budžet i finansije donio je 11 zaključaka, koje ustvari korenspondiraju sa nalazima i preporukama Državne revizorske institucije.

Želim ovu diskusiju zaključiti pohvalom za naporan rad Državne revizorske institucije, ona je ispunila svoj zakonski cilj i dala objektivno stanje u svoje mišljenje i uz pregled utvrđenih nepravilnosti i datih preporuka. Smatram, da poštovanje preporuka Državne revizorske institucije nije samo zakonska obaveza, već ujedno odraz osposobljenosti institucija da državni novac troše na zakonit i transparentan način.

Poslanici Bošnjačke stranke, podržaće predloženi zakon. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Kalač.

Uvažena gospodo sada možete da komentarišete uvodno izlaganje, prvo ministar. Prvo će kolega Dabović. Izvolite doktore.

MILAN DABOVIĆ:

Državna revizorska institucija je pomenuta nekoliko puta. Shvatio sam da ima određenih pitanja na koja treba odgovoriti, a onda ću iskoristiti priliku da dam određena tehnička pojašnjenja koja će pomoći daljoj raspravi.

U tom smislu rekao bih sljedeće. Depoziti nijesu prihodi budžeta, već je to imovina iz koje se finansira deficit. Ako bi depoziti bili prihodi za taj iznos bi bio manji deficit. Znači, to je samo finansijska imovina koja se koristi za finansiranje deficita u tekućoj godini, i tačno je da je za taj iznos smanjen nivo gotovine za 14 miliona eura.

Isto tako, da je postojao suficit povećala bi se gotovina za odgovarajući iznos. To je samo tehničko pojašnjenje, bez želje da ulazimo u raspravu Završnog računa.

Takođe smo konstatovali vezano za tekuću budžetsku rezervu da postoje određene neusklađenosti sa zakonskim rješenjima, ali možda je mnogo čvršća konstatacija koja je vezana za preusmjeravanje, a vezano je za organizacionu kodifikaciju tekuće budžetske rezerve gdje je vjerovatno Ministarstvo finansija htjelo da tekuću budžetsku rezervu označi kao mjesto potrošnje koje je direktno vezano za nadležnu komisiju Vlade i u tom dijelu je došlo do preusmjeravanja koje je veće od, zakonski dozvoljenog.

Postavljeno je pitanje za mini revizije. Dobro, ja nebih rekao da su to mini revizije, jer svaka revizija zahtijeva istu proceduru, bez obzira na obuhvat sredstava koji se želi revidirati, odnosno od subjekta revizije kojeg posmatramo. Odmah da kažem da Državna revizorska institucija, saglasno svojim kapacitetima ulaže velike napore, da svake godine obezbijedi izvještaje o reviziji Završnog računa za prethodnu godinu, što moram reći da je rijetkost, jer često se puta radi za godinu unazad da bi se dobio kvalitetan vremenski period da se da što objektivniji izvještaj.

Mi uložimo napore i to uradimo tekuće godine za prethodnu godinu, moram reći da je to vrlo objektivno i profesionalno zahvaljujući kadru kojim raspoložemo u instituciji i mislim da smo uhodali jedan dobar proces.

Nažalost, svake godine će ostati vjerovatno jedan broj revizija koj nećemo moći vremenski uskladiti tako da ih završimo do podnošenja izvještaje. Imaćemo mi i iduće godine određeni broj revizija koje ćemo uraditi do januara, pa možda produćiti i nakon januara. Imamo određene i specifične zahtjeve koji su vezani za revizorski izvjetaj pa tako imamo i zahtjev Svjetske banke da radimo reviziju jednog projekta ovdje, pa smo jedno vrijeme imali zahtjev za reviziju.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Daboviću. Ministre, da li želite riječ? Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Na početku da se zahvalim svim učesnicima u raspravi. Čuli smo i dosta podrške za ono što se nalazi u Završnom računu za 2013.godinu, dovoljno kritika, sugestija, primjedbi, prihvat ćemo sve to, uredno smo evidentirali sve ono što su bile sugestije, isključivo u cilju da ako uspijemo da napravimo dobru platformu za naredni završni račun koji bi trebao, odnosno morao imati kvalitet više. Ima i primjedbi koje nijesu baš dobronamjerne, uslovno rečeno, ali možda je to produkt određenih nedovoljnih saznanja u samom Završnom računu budžeta. Mislim da je kvalitet ovog važnog akta koji dobija pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje i uslovnim mišljenjem koji se odnosi na usklađenost koja govori o samom kvalitetu o istinitosti, objektivnosti sastavljenih finansijskih iskaza koji su urađeni saglasno računovodstvenim standardima.

Konstatuje se, takođe u državnoj reviziji odnosno njihovom izvještaju da je unaprijeđena fiskalna disciplina, ali dodaje, sa tim smo mi potpuno saglasni da postoji prostor za dodatno unapređenje fiskalne discipline i time da utičemo na veći stepen održivosti javnih finansija.

Mi ćemo nastojati u budućem vremenu da javnu potrošnju učinimo racionalnijom, efikasnijom i da smanjimo materijalne, proceduralne i procesne greške i ostupanja. Takođe, ćemo se zalagati za kvalitetan odnos sa Državnom revizijom i preporuke Državne revizije smatramo našom zakonskom obavezom. Na sreću, u ovoj godini dobili smo pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje, ali i taj dio ćemo uvažiti na način kako sam kazao i kod samih preporuka u nivou zakonskih obaveza prema stavu Državne revizije. Dakle, želimo da afirmišemo saradnju i to nam je cilj i nadamo da ćemo i u narednom periodu dobijati pozitivna mišljenja, polazeći od adekvatnog zakonitog i transparentnog trošenja novca i kako je gospodin Perić kazao knjiženja javnih sredstava, odnosno javnog knjigovodstva.

Veliki broj poslanika je komentarisao određena odstupanja po Ministarstvu pravde, MUP-a, finansija i tako dalje. Nije riječ o nezakonitom trošenju, riječ je o neplaniranim rashodima koje smo izvršavali shodno sudskim izvršenjima. Ako imate sudsko izvršenje onda imate i obavezu da to uradite. Takođe, imali smo vanredne rashode koji se tiču izvršenja garancija. Ako postavite dilemu izvršiti ili ne, apsolutno je mnogo manja šteta da se to izvrši sada i da dobijemo čini mi se zdraviji ekonomski put za ono što slijedi u narednom periodu, ako smo kazali da je godina 2013.godina otrežnjenja, da bi ovu godinu imali za godinu potpunije konsolidacije i stvaranje pretpostavki za dinamičniji ekonomski rast, koji očekujem da ostvarujemo u narednom periodu, počev od naredne godine pa naprijed.

Gospodin Zarubica je pitao, ne samo on nego i uvaženi poslanik Damjanović, dominantno oko važnog segmenta ukupne javne potrošnje, a to je potrošnja u lokalnim

samoupravama. Ono što ne možemo uraditi ne možemo otpisati dug, jer ti javni prihodi, pored ostalih dugovanja lokalnih samouprava su i lični prihodi zaposlenih u lokalnim samoupravama. Možemo i uradimo i imali smo koordinaciju sa predsjednicima lokalnih samouprava i sekretarima za finansije, da sve dugove koje smo naslijedili reprogramiramo na održiv način, da sve opštine u komunikaciji sa Ministarstvom na bazi čega ćemo sačinjavati informaciju, predložiti je Vladi, napraviti održiv reprogram, ali se dosledno držati onoga što ćemo napraviti. Poreska uprava je dobila nalog da od 1.januara naredne godine ne toleriše neisplaćivanje posebno javnih prihoda na zarade. Na tom kursu je i novi predlog koji se odnosi na sužavanje zone sive ekonomije, na predlog da se krivično tretira neisplaćivanje javnih prihoda kod ispate neto zarade. Nadam se da ćemo po tom osnovu uspjeti da uvedemo veći stepen discipline, da spriječimo širenje zaraze kontaminaciju nelikvidnosti od onih koji nemaju potencijala za oporavak prema onima koji imaju solventnost imovinu, kapital, a nemaju likvidnost.

Takođe, naći ćemo načina da se subjektivizam Ministarstva finansija u ovom slučaju ili bilo koga drugog ograniči kod reprograma poreskih obaveza, na način što ćemo uvesti praksu, da se reprogram vrši isključivo na bankarskom principu, odnosno da se refinansiranje obaveza vrši uz prethodno dat kolateral. Time ćemo, nadam se uvesti mnogo više reda, suzbiti zonu sive ekonomije o kojoj je govorio profesor Radulović i nastaviti da ostvarujemo veće prihode, saglasno našoj novoj fiskalnoj politici i ostalim aspektima te politike na bazi čega ćemo imati, siguran sam održivije javne finansije u narednom periodu.

Gospodin Đukanović je osporavao Vladinu viziju u javnim finansijama, ja mislim da Vlada ima viziju, da ta vizija nije sporna, da mi pratimo ključne fiskalne parametre i čini mi se da je Vlada uradila u prošloj godini sve ono što je obećala. Ne možemo komentarisati, izvinjavam se ne želim da budem nekorektan, ali ne možemo adekvatno planirati sve vanredne rashode. Sudska izvršenja, pad garancija, da bi spriječili ranjivosti budućeg perioda, mi smo predložili, takođe da sve garancije koje su u predlogu budžeta za narednu godinu mogu da se izdaju jedino uz uslov da se obezbijedi kolateral, drugačije ne. Nemamo pravo da kreiramo potencijalne rizike budućim generacijama i u budućem periodu i da na taj način da slabimo održivost javnih finansija.

Saglasan u cjelini da je javni dug i njegova dinamika ključno fiskalno pitanje, nastojaćemo da radimo upravo na sanaciji ove ranjivosti i mislim da postoje dobre predispozicije da se prvo usvoji dinamika i da se dođe do većih nivoa društveno bruto proizvoda u početku do relativnog smanjivanja ove negativne komponente, odnosno fiskalnog indikatora da bi u kasnijim fazama razvoja i rasta naše ekonomije ostvarili i smanjivanje i apsolutnog nivoa javnog duga, a time i oslobađali prostor za ono što znači snažniju razvojnu komponentu u našoj ekonomiji.

Nijesmo povećali prihode kroz smanjivanje depozita, već smo povećali, gospodine Đukanoviću, prihode, prethodne godine za 118 miliona ili u procentima 10,4% u odnosu na 2012.godinu i mislim da su to, prije svega snažne aktivnosti Vlade kroz sužavanje zone sive ekonomije, ostvareni ekonomski rast koji je iznosio 3,3% i ne bih se složio, takođe, sa uvaženim poslanicima koji su komentarisali određena podešavanja tog parametra od strane MONSTAT-a, jer nijesmo imali preliminarni podatak koji je iznosio 3,5%, a konačni 3,3%. Dakle, MONSTAT je napravio po meni objektivno mjerenje rasta GDP-a, ali preliminarno iskazan podatak je smanjen i time se pogoršali i izvedeni fiskalni parametri i nivo javnog duga i ostali važni elementi. Nivo javnog duga, odnosno državnog duga iznosio je prošle godine 58,1% i mi moramo našim novim elementima, novom strukturom fiskalne politike o kojoj sam govorio, biće prilike i kroz Zakon o budžetu da se ponovo javim, mi moramo raditi na snaženju svih elemenata u funkciji i jačanja konkurentnosti ekonomije i u funkciji dinamiziranja ekonomskog rasta kako bismo na bazi tih elemenata ostvarili veći nivo životnog standarda svih građana naše države. Oko zaduženja, ništa nijesmo uradili mimo zakona. Zadužili smo se na nesreću, imali bi deficit od 2,1% GDP-a da nijesmo imali vanredne rashode i ono što smo vanredno naplatili utrošili za liječenje ranjivosti prethodnog perioda i, nadam se, trasirali zdraviji ekonomski put za buduće vrijeme i za ono što slijedi u našoj ekonomiji.

Oko toga da Vlada nema suštinskih projekata, upravo mislim suprotno. Mislim da su projekti infrastrukture, turizma, energetike, poljoprivrede i ostalih sektora elemenat koji će generisati značajno veće stope ekonomskog rasta, značajno veće nivoe nove vrijednosti u GDP-u i time liječenje ranjivosti, u realnoj ekonomiji saglasan da je to konkurentnost naše ekonomije i moramo da radimo upravo na tom polju, na polju konkurentnosti. Jer, visok negativan saldo u razmjeni roba sa inostranstvom, uz pozitivan saldo razvojnih usluga i visok priliv stranih investicija može usloviti redukciju novčane mase. To moramo spriječiti mjerama fiskalne i ekonomske politike kako ne bi ta redukcija novčane mase proizvela recesione efekte u našoj ekonomiji. Naša ekonomija nema recesione efekte. Imali smo prošle godine rast 3,3%, ove godine procjenjujemo da će on biti oko 2%, a u narednih nekoliko godina naš rast u prognozama se kreće prosječno oko 3,8%. Smatramo da je to bolje nego što je u okruženju, ali i dalje smatramo da to nije dovoljno, mi moramo imati veće stope rasta upravo zbog liječenja svih ranjivosti sa kojima se slažemo i koje mi ističemo javno jer želimo da se suočimo sa realnošću i da krenemo u pravcu rješavanja svega ovoga što znači ranjivosti u monetarnoj sferi bilo da je riječ o aktivnostima banaka, visini NPL-a, nivou kamatnih stopa u realnoj ekonomiji, da je riječ o konkurentnosti, potencijalnoj redukciji novčane mase ili u fiskalnoj sferi kada je riječ o nivou i dinamici javnog duga.

Gospodin Damjanović je komentarisao ažurnost subjekata revizije. Potpuno se slažem da svi subjekti revizije moraju prihvatiti preporuke državne revizije na nivou

zakonske obaveze. Mi imamo Akcioni plan i tim koji je formiran pokušavajući da budemo potpuno ažurni u izvršenju preporuka. Saglasan sam sa time da smo u organskom Zakonu o budžetu i fiskalnim pravilima možda trebali ugraditi kaznene mjere za sve subjekte revizije koji ne rade ažurno na onome što znače preporuke same državne revizije. Prilika je da u narednom periodu poradimo na tom zakonu i osnažimo regulaciju upravo u funkciji dodatne discipline kada je u pitanju javna potrošnja.

Malo ulaganje u kapitalni budžet u prošloj godini. Slažem se sa time i nadam se da će povećano ulaganje u ovoj godini od preko 8% GDP-a biti adekvatan odgovor na ono što znači stvaranje preduslova rasta i otklanjanje uskih grla i dinamiziranje ekonomskog rasta generalno.

Oko mini revizija, slažem se sa gospodinom Dabovićem da nema mini revizija, svaka revizija za sebe je jednako važna. Mislim da sve lokalne samouprave moraju raditi na zakonu utemeljenoj osnovi. Nadam se da ćemo doprinijeti kroz reprogram njihovih obaveza na materijalno održivoj osnovi nego ne kroz otpis nego daćemo im dovoljno dug period u mjeri mogućeg da bi konačno se svi prilagodili objektivnim materijalnim mogućnostima, odnosno poreskom kapacitetu i privrede i stanovništva i na toj osnovi stvarali, odnosno kreirali našu javnu potrošnju. Jer, potrošnja lokalnih samouprava je važan segment javne potrošnje i taj efekat ne discipline može da ugrozi sve nas. Dužni smo, prije svega, Ministarstvo finansija, pa onda svi mi da ukažemo da u budućem periodu nećemo biti tolerantni prema onome što znači ugrožavanje fiskalne održivosti ukupne javne potrošnje.

Oko ulaganja u nauku, prof. Radulović je to komentarisao i gospodin Perić i pomenuta je CANU. Slažem se sa vama da je to, takođe, elemenat potreban za sve ono što slijedi kroz elemente naše ekonomske, posebno njenog važnog dijela fiskalne politike. Mi smo imali zaključak Vlade, kada je u pitanju Crnogorska akademija, i presudu Osnovnog suda. Bili smo zastali sa izvršenjem obaveza prema akademiji u dijelu akademijskih nagrada i uplata za naučni rad. Međutim, stavom Vrhovnog suda, pravnim stavom, dobili smo odriježene ruke da to riješimo. Mi smo krenuli u rješavanje tog problema koji se tiče najviše naučne institucije u Crnoj Gori, odnosno njenih prava shodno Zakonu o budžetu, ali i Zakonu o akademiji. Mislim da smo te elemente nedovoljnog ulaganja počeli da rješavamo. Da li ćemo dosegnuti visoke procenete, kako je govorio prof. Radulović, vjerovatno fazno, postupno i bez poremećaja da ćemo doći do onoga što znači veći nivo ulaganja. Samo da vam kažem da smo prvo dobili presudu Osnovnog suda i dok je ona egzistirala do pravnog stava Vrhovnog suda bio je zastoj u izvršenju. Sada toga nema. Mi izvršavamo sve naše obaveze shodno Zakonu o budžetu i prema akademiji i posebno.

Oko predloga gospodina Popovića. Saglasan sam da se prati realizacija budžeta u nekoj dinamici tokom godine, apsolutno saglasan. Zašto bismo mi držali

samo za sebe kao neku poslovnu tajnu dinamiku realizacije i prihodne i rashodne strane. Mada i danas, koliko mi kažu saradnici, mi imamo na našem sajtu mjesečne izvještaje o izvršavanju rashoda i ostvarenju prihoda. Tako da vas upućujem na sajt, a isto tako možemo kvartalno, polugodišnje dozvoliti javnosti vaše i naše komentare u praćenju dinamike izvršenja. Dakle, nije sporno i na tome ćemo raditi u budućem periodu. Nadam se da ćemo time povećati i transparentnost. Čini mi se da smo zakonitost postigli i dostigli u velikom nivou, odnosno u velikoj mjeri, jer je samim činom pozitivnog mišljenja na Zakon o budžetu, smatram da je kvalitet zakonitosti, objektivnosti, tačnosti, istinitosti postignut.

Oko prekoračenja sam vam kazao. Sva koja ste pomenuli se odnose na izvršenje sudskih rješenja. To je ono što je dozvoljeno i što moramo da uradimo, a što je produkt nekih slabosti prethodnog perioda. Takođe, oko garancija, nijedan član regulatornog okvira niti zakona niti vladinih akata nije povrijeđen u izvršavanju ovih obaveza. To smo čuli od državne revizije. Želim da ponovim zbog javnosti jer nećemo raditi ništa, nijedan akt, niti jedan čin koji se kosi sa bilo kojim zakonskim propisom. To nećemo raditi. Ako postoji nešto iz nehata, uslovno rečeno, dajte nam sugestije da sve uvedemo u regulaciju i da sve uvedemo u zakonodavni okvir. Nadam se da ne trošim previše vremena, neću se kasnije mnogo javljati, pokušaću da dam sugestije.

Zahvaljujem, prof. Raduloviću. Cilj mi je da u jednoj interakciji postignemo najveći stepen razjašnjenja, ako ne pune saglasnosti, a ono da razjasnimo sve dileme koje imamo i da čujemo te kritike koje će biti korisne za kvalitet ovakvih radova u budućem periodu.

Ono što je gospodin Damir Šehović govorio, u punoj mjeri se slažem sa njim da je to godina konsolidacije, da smo imali ne lagane napore nego ogromne napore smo uložili da bi ostvarili sve ovo što je danas dato u ovom materijalu. Nadam se da ćemo kroz Predlog zakona o budžetu o kojem ćemo vrlo skoro razgovarati ovdje u parlamentu i aktivnostima s tim u vezi uspjeti da dodatno unaprijedimo važne segmente naše ekonomije i, ono što je najvažnije, fiskalnu ekonomiju, a time i ukupnu ekonomsku politiku.

Oko sive ekonomije i nastavku radne grupe, saglasan u cjelini, ne samo radne grupe već i svih mjera koje ćemo preduzimati da bi omogućili regularne i adekvatne i lojalne uslove funkcionisanja, posebno za onaj dio ekonomije koji je zdraviji kako ne bismo neloyalnom konkurencijom ugrozili dobar dio naše krhke ekonomije. Tako da ćemo raditi i na operativnom dijelu, podstaći inspeksijske organe, ali raditi na regulaciji i na snaženju. Zato smo otvoreni za sve vaše predloge u smislu sužavanja zone sive ekonomije. Juče smo imali jednu važnu koordinaciju ovim povodom gdje smo kao Ministarstvo finansija zajedno sa akademskom međunarodnom zajednicom, Britanskom ambasadam imali godišnji skup vezano za projekat "Budi odgovoran". Mislim da smo

oko 4.000 građana imali na projektu suzbijanja sive ekonomije, naplatili direktno ogromne prihode, a indirektno svakako generalisali sve ono što znači značajnije povećanje naplate javnih prihoda u odnosu na ranije periode. Tako da ćemo tu aktivnost nastaviti, a nadam se da ćemo biti u sinergiji svi mi u procesu suzbijanja sive ekonomije. Ovo je poziv i našoj javnosti da zajedno radimo na onome što znači regularnost i lojalna konkurencija u ukupnoj i realnoj ekonomiji.

Ovdje je bilo još sugestija i primjedbi. Mi smo uredno evidentirali sve vaše sugestije, sve vaše kritike. Odnosićemo se jako ozbiljno prema svakom segmentu koji ste saopštili i nastojati da u budućem periodu jedan ovakav dokument ima, iako mi se čini da i danas imamo visok stepen podrške, čak i u kritikama niko ne osporava ono što je pozitivno i dobro urađeno. To je dobar osnov da sa održivom kritikom unaprijedimo javne finansije, a time i zbog međuzavisnosti održivost ukupne ekonomije u Crnoj Gori. Izvinjavam se zbog prekoračanje i zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Primljeno k znanju. Hvala, ministre.

Izvolite redom. Komentar na komentar, kolega Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

I ja se, ministre, takođe, nadam da odnos prema Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti i očekivanje presuda Vrhovnog suda da bi se završile neke redovne obaveze, kako neki zli jezici kažu, nijesu određene sankcije prema toj akademiji zato što nije htjela u svoje članstvo da usisa neke članove nevladine organizacije. Evo da tu stanem, i da to bude dovoljno. Kao što se nadam, gospodine Daboviću, da moj izraz tzv. mini revizije niste shvatili pogrešno, bez samo lakšom terminologijom u odnosu na pojedinačne revizije. Vama obećavam da ću ubuduće da koristim izraz pojedinačne revizije da ne bi neko shvatio da umanjujem njihovu vrijednost. Naprotiv, citirao sam jednu pojedinačnu reviziju, a to je revizija Prijestonice Cetinje gdje sam izrazio negodovanje zbog nezakonitog ili lošeg finansijskog poslovanja i negativne revizije za tu prijestonicu, odnosno tu pojedinačnu reviziju. Upravo zbog toga smo potencirali na Odboru, i čini mi se da je to bila jedna vrsta zaključka, da bi bilo dobro da se sagledaju mogućnosti u skladu sa onim što možete, umijete i znate da se izvrši revizija po prvi put Glavnog grada Podgorice. Biće interesantna. Da zli jezici ne bi rekli da sada tražim reviziju tamo gdje vlada DPS, neka se izvrši revizija Opštine Herceg Novi. Da dobijemo

te dvije revizije, da kompariramo, da vidimo. Sve što ne valja i sve marifetluke i nezakonitosti koje nađemo da ih jednako sankcionišemo, je li može? Otprilike ovako da to bude ponuda.

Vratiću se na jedan mali segment ove priče koji je meni bio interesantan, a pomenuo ga je predsjednik Senata i gospodin Pešić na sjednici. To su javne ustanove, javna preduzeća i nekih 40-ak miliona evra javnih sredstava koji idu ka tim parainstitucijama. I dalje nismo uskladili sva javna preduzeća i javne ustanove sa Zakonom o privrednim društvima. Imamo hibridne institucije. Kao što kod nezakonitih sudskih presuda i kao kod javašluka državnih službenika, činovnika i zaposlenih u javnoj administraciji, svi ovdje kolektivno kroz zaduženja plaćamo pojedinačne cehove za koje niko nije odgovoran, tako i u ovom dijelu plaćamo neracionalnosti u poslovanju javnih preduzeća, visoke plate menadžera, rukovodioce javnih ustanova iako su, recimo, te ustanove i ta preduzeća na ivici rentabilnog poslovanja, čak su u minusu.

Evo, navodim jedan mali primjer, možda ovako nije najplastičniji, ali mi je negdje ovako, sada kada sam gledao tu problematiku, zapao za oko. Crnogorsko narodno pozorište, potpredsjedniče, 1.680.000 iz budžeta za CNP, a sopstvena sredstva, odnosno sopstveni prihodi CNP-a su deset puta manji i oni su 166.000, pa se iz ovih sopstvenih prihoda finansiraju konsultantske usluge od 120.000, a ovamo iz ovih 1.600.000 što država daje CNP-u, dakle 90% sredstava država obezbijedi, 10% su prihodi, što je, po meni, nezamislivo malo od takve institucije. Takođe se koristi za usluge oko 350.000, pa je to pola miliona. Onda se kaže, to je ono kada nemamo programski budžet, indikator itd, pa ćemo to za 15, 20 godina vjerovatno da imamo, kada porastemo, onda se kaže 158 predstava u CNP godišnje. Onda to množimo sa brojem sjedišta, tamo nekih 200 i evo neka bude prosječna popunjenost tih sala na 30, 40%, a prihodi, zamislite, od ulaznica svega 50.000 evra, koja je u prosjeku od pet do deset evra. Ne može. Dakle, neracionalnost i nezakonitost i čašćavanje pojedinaca, funkcionera, ovih i onih, u institucijama. Što se mene tiče, kupujem te karte vazda kada idem i tamo i na druga mjesta. Opet to svi plaćamo ovdje kroz ovaj završni račun, kroz kolektivizaciju gubitaka koje prave pojedinci i za koje nikad niko nije kažnjen u sistemu, niti ima sankcija, neće ih biti ni nakon ovog Završnog računa, neće ih biti ni nakon Završnog računa 2014. Godine, jer ni novi zakonski okvir o budžetu sistemski nije omogućio sankcije. Neće se ovdje svodi sve na dobru volju, a dobre volje, budite sigurni, ima samo što niko nikoga neće natjerati u sistemu da napravi iskorak ukoliko to ne urade odgovorni ljudi u sistemu, počev od predsjednika Vlade, ministra finansija i ostalih državnih funkcionera. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Damjanoviću.

Riječ ima kolega Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Jasno je da je ministar finansija, bez obzira što trenutno nije u sali, ali da on jeste reprezent Vlade i da on nije odgovoran za trošenje apsolutno svake stavke, niti je on na taj način neko ko treba da položi račun za način samog trošenja. Ono što iritira jeste da uvijek slušamo tu mantru dinimačni ekonomski razvoj. To slušamo iz godine u godinu, dobijamo sve lošije i lošije završne izvještaje i to da će se boriti protiv zaraze kontaminacija nelikvidnosti. Mi smo dali najviše novca onima koji su bili najnelikvidniji, tako da nije uopšte jasno kako će se to premostiti.

Drago mi je što se ministar bavio onim dijelom koji se odnosi na CANU. Samo jedna paralela, kada je sud nešto osporio naplate koje se odnose na nagrade i na ulaganja u nauku, Vlada je odmah stopirala te isplate. S druge strane, imamo neke garancije koje su u osnovi nezakonite, tu nije bilo nikakvih problema da se 107 miliona eura isplati. Govorimo o iznosu od nekoliko stotina hiljada eura.

Međutim, ono što je za nas mnogo značajnije, kada bi pored ove finansijske revizije postojala i neka suštinska revizija, šta se radi sa našim učinjenim novcem. Upravo ono čega želim da se dotaknem Crnogorske akademije nauka da ne bi neko shvatio da nekoga treba beskrajno hvaliti. Oni novac koji im je opredijeljen trebaju da dobiju i oni taj novac moraju da opravdaju. Tako ću reći da je za publikaciju koja je objavljena 2010. godine Crna Gora u eri kompetitivnosti država dala 920.000 eura, da, vjerovali ili ne, u toj publikaciji koja ima nekih 380 strana u dijelu internet i obrazovanje koja je krovni dokument u oblasti nauke u Crnoj Gori, stoji da je u dugoročnom periodu potrebno pripremiti uvođenje profesija voditelja i koordinatora on line učenja. To košta 920.000, preporuke manje više ovog tipa, namjerno sam čitao. Zašto se vraćamo na taj konkretan slučaj. Jasno je da imamo jednu suštinsku reviziju tu bi tek bio porazan element. Opet se vraćam na ovaj dio kapitalnog budžeta, kada bismo došli do suštinskih kako se troše i to sredstava što se opredijeli za razvoj, tu bi možda bili isti podaci, ne možda nego sasvim izvjesno su podaci poput ovog kojeg sam sad iznio.

Ono čime ću završiti, definitivno Vlada nema viziju. Ovo je konkretan primjer. Vlada je riješila da u cijeloj godini ne uplaćuje dodatna sredstva za istraživanje u oblasti nauke Crnogorskoj akademiji nauka zbog određenog sporenja iako se mogao naći način da se to prevaziđe. To je gledala prilično pasivno.

Na kraju, opet ćemo dobiti neke cifre, neko suvo objašnjenje, ali suština promiče. Vlada nema viziju, nema nikakvu proaktivnost i problem se ne rješava. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I vama, kolega Periću.

Komentar, kolega Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, žao mi je što je gospodin Žugić izašao, ali vjerovatno će čuti ovo što ću saopštiti. Raspravljali smo da li Vlada ima viziju ili nema. Evo, sve vas ovdje pitam - ako je javni dug na 31.12.2013. godine iznosio dvije milijarde, odnosno 58% bruto domaćeg proizvoda, a već 1. juna 2014. godine taj javni dug je iznosio dvije milijarde i dvjesto četrdeset miliona, odnosno 67% bruto domaćeg proizvoda, da li ta Vlada ima viziju, koja je za pet mjeseci uspjeli da javni dug sa 58% bruto domaćeg proizvoda podigne na 67%, sa tendencijom da do kraja 2014. godine završi na 70%? Svi znamo da u budžetu za 2015. godinu ukupna nedostajuća sredstva planirana su, to znači minimalna, 650 miliona evra. Zahvaljujući ovoj Vladi, Crna Gora će imati čast, odnosno njeni građani da na kraju 2015. godine dohvatimo magičnu granicu od tri milijarde javnog duga. Pričati da to pospješuje ekonomski razvoj, a pokazatelji nezaposlenost raste, spoljnotrgovinski deficit u 2014. godini će doći do milijardu i pedsto miliona. Šta je u čitavoj priči najčudnije? Kako porezi rastu, kako prihodi od poreza rastu. Glavni ekonomski pokazatelji pokazuju ono što se kaže pad, a ovdje nas ubjeđuju da će to u stvari značiti rast Crne Gore. Ko to može da bude zadovoljan da javni dug raste ovom brzinom? Nikakav plan nijesmo čuli. Nijesmo čuli da će se povećati poljoprivredna proizvodnja. Nijesmo čuli da je u naznakama izgradnja nekog energetskog objekta. Kako to misli Vlada da uradi? Jedino ako proda nešto može da uradi.

Šta je suština, gdje demantuje sve vas iz DPS-a i SDP-a da imate neku viziju. Dug raste, a prodali smo svu imovinu. Novac koji ste dobili od imovine koji nije zaduženje i to ste potrošili. Nevjerovatno. Kada se izvrše pažljive analize svakome je jasno da je ovo politika od danas do sutra, hoće li se naći neki investitor da uloži 30, 40, 50 miliona evra i tako spasi ovu vlast. Ekonomski pokazatelji su neumoljivi i ova Skupština mora da nađe neko rješenje jer se pokazalo da sadašnja Vlada to ne da ne može nego ne zna ili neće. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Đukanoviću.

Kolega Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Relativno sam zadovoljan komentarisanjem ministra, iako bih par stvari ponovio. Nisam siguran da sva ona sredstva koja sam nabrojao probijanja budžeta kod pet ministarstava, to je neka cifra od oko 40 miliona eura, da je to sve pad garancija i sudska izvršenja.

Ono što je neprihvatljivo, to je kasno dostavljanje Završnog računa budžeta ne samo za 2013. godinu, tako je nama svake godine, nemoguće je da mi u dva dana raspravljamo o Završnom računu budžeta i o budžetu za narednu godinu. Rekao sam da je to u nekim zemljama to došlo da četiri mjeseca poslije završetka fiskalne godine se usvaja završni račun budžeta. Još bih rekao o odnosu, sada gledam, a znam to sve napamet, ali ulaganje u sport. Ovo su katastrofalni podaci za Crnu Goru. Uprava za mlade i sport četiri miliona eura realizovano 2013. godine. Crnogorski olimpijski komitet 380.000 eura od države. Dakle, 4.380.000 eura najveći crnogorski brend. Bez sumnje ova sredstva o kojima govorim uglavnom idu u vrhunski sport. Āe su mladi, Āe nam je kvalitetni sport, Āe nam je masovni sport, Āe nam je školski sport, Āe nam je univerzitetski sport, Āe nam je sport osoba sa invaliditetom. Mi smo jednu veoma važnu oblast svuda potpuno marginalizovali. Kako je u 2013. tako je i u 2014, a tako će biti i po Predlogu budžeta za 2015. godinu, nažalost, i to nam nikome od nas ne služi na čast. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Ovim smo, kolege, završili prvi krug. Prelazimo na drugi krug razmatranja Završnog računa. Sada po pet minuta. Uvažena gospodo, možete uvijek da komentarišete kada hoćete izlaganje kolega.

U ime Kluba DPS-a, kolega Sekulić. Neka se pripremi kolega Labudović. Izvolite, kolega.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolege iz Senata Državne revizorske institucije, iz Ministarstva finansija,

Čini se da je već tradicija da kraj godine pripadne ekonomskim temama, odnosno Završnom računu za prošlu i budžeta za narednu godinu. Odmah na startu neću se složiti sa kolegama koje smatraju da je možda Završni račun trebalo razmatrati ranije. Smatram da je dobro da imamo kontinuitet, jer ovo je najbolji način da zajedno realno sagledamo makroekonomske pokazatelje. Kada govorimo o prošloj godini čini se da su oni bili dobri. Većina od nas, pretpostavljam i Ministarstvo finansija bili bi zadovoljni kada bi ovakvi makroekonomski trendovi bili nastavljeni narednih nekoliko godina, bez obzira što ćemo se lako složiti da rast od 3,3%, odnosno 3,5% brutodruštvenog proizvoda nije posebno visok, ali kada ga uporedimo sa zemljama Evropske unije, što je uradio uvaženi kolega Šehović, onda ipak vidimo da s tim rastom treba da budemo zadovoljni. Naravno, mnogo je lakše govoriti o tome da nam treba privredni rast i rast brutodruštvenog proizvoda i da na taj način rješavamo sve ekonomske probleme. Dozvolićete da smo se u ovom sadašnjem problemu, znači dosta visok nivo zaduženosti naše države, našli upravo zbog činjenice da smo imali globalnu ekonomsku krizu i da smo nekoliko godina unazad imali i veoma visoku recesiju kada je Crna Gora u pitanju.

Ako pogledamo korelaciju tih makroekonomskih pokazatelja, ko hoće da ih sagleda na pravi ekonomski način i da bude realan u tome, onda će biti da naša zaduženja otprilike nekih skoro 25 do 30% idu upravo tih godina kada imamo recesiju u Crnoj Gori i kada je trebalo pokriti ono što je društvena potrošnja u tom periodu, a nije imala pokriće u ekonomskom rastu.

Ono što je loš pokazatelj u ovom završnom računu za 2013. godinu jeste da imamo smanjenje direktnih stranih investicija. Treba podsjetiti da smo u jednom trenutku, u stvari nekoliko godina unazad bili lideri kada je u pitanju Evropa, kada su u pitanju strane direktne investicija, najviše tih investicija bilo je u sektoru turizma, ali ne smijemo dozvoliti da taj trend ne bude nastavljen u narednom periodu. Kada bismo sada sabrali sve ono što je uradila Vlada Crne Gore unazad ne više nego sedam ili osam proteklih godina, samo u dijelu kapitalnog budžeta, vidjeli bismo da su ta izdvajanja skoro jednaka

onome što je državni dug Crne Gore. Zato, sa pravom mogu da kažem da pravi domaćin se zadužuje tako što će ulagati u svoju infrastrukturu, tako što će ulagati u svoj razvoj. Ako hoćemo da budemo realni, ako hoćemo da budemo čak i politički korektni, rekli bismo da nemamo pravo da kritikujemo ovaj dio zaduživanja države Crne Gore kada je u pitanju ulaganje u razvoj infrastrukture. Dozvolite da kažem da mi nismo birali

vrijeme u kojem ćemo raditi veoma krupne infrastrukturne objekte. Dozvolite da kažem da je odgovorna Vlada koja u vrijeme ekonomske krize rešava pitanje otpadnih voda na crnogorskom primorju, znajući da je to ipak neka komparativna prednost i nešto što drži ili što će držati crnogorski turizam negdje u vrhu kada je u pitanju razvoj turističkih destinacija makar u okruženju. Takođe, dozvolićete mi da kažem da se razlikujemo sa kolegama iz opozicije kada je u pitanju zaduživanje za autoput, ali smatram da građani Crne Gore možda bolje nego mi ovdje u parlamentu razumiju da dobar domaćin radi na infrastrukturi kako bi mogli da mu dođu gosti s jedne strane ili kako bi mogao da ubrza razvoj sa druge.

Zato sam optimista kada je u pitanju rast brutodruštvenog proizvoda, a znate i sami da je u korelaciji taj odnos sa dijelom procentualnog zaduživanja i da će automatski rast brutodruštvenog proizvoda dovesti do procentualnog pada zaduženja Crne Gore. Veoma sam optimističan kada je u pitanju budući društveni razvoj, iz prostog razloga što Crna Gora, odnosno Vlada Crne Gore ima tu viziju kada je razvoj energetske potencijala u pitanju, kada je u pitanju ulaganje u energetske potencijale s jedne strane, a dozvolićete da su to veoma krupni investicioni objekti i da nam za to treba pomoć i sa strane, a i sa onim što je u pitanju razvoj turizma i poljoprivrede. Ukoliko hoćemo, takođe, da budemo korektni, molim vas da makar malo pogledate kakva je situacija u našem okruženju. Ne kažem da će sada nama biti bolje ako su ti makroekonomski pokazatelji lošiji u okruženju, ali dozvolićete da mi moramo da dijelimo sudbinu našeg okruženja, posebno onog ekonomskog jer smo veoma povezani i veoma zavisni na ovom prostoru od onoga što nas okružuje. Dozvolite samo još jednu rečenicu, uvaženi gospodine profesore. To je da smo, takođe, veoma zavisni od onoga što se dešava u Evropskoj uniji. Ako imamo stopu rasta koja je četiri puta veća od stope rasta u Evropskoj uniji, onda možemo da budemo zadovoljni. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Sve je relativnou Evropskoj uniji, ako je on pet, šest puta veći, onda ste vi dostigli maksimum potencijala. Ako se penjete prema onih 25.000 GDP-a, onda treba da vam avion bude mnogo veći. Ali, o tome ću u ponedjeljak nego me provocirate, a ne mogu da izdržim i da se samokontrolišem.

Drugari, da koristite, ako ko hoće da komentariše, tehničku infrastrukturu. Znači, pritisnite, dobićete riječ.

Izvolite, kolega Labudoviću, a neka se pripremi kolega Adrović.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, meni je žao što gospodin ministar ode, jer sam dio izlaganja imao namjeru da uputim lično njemu. Znam da on negdje ovo sluša i da će iskoristiti priliku da u toku dana odgovori na ovo što imam namjeru da ga pitam. Prije toga, hoću da izjavim da je on jedan od rijetkih, ako ne i jedini, u j aktuelnoj Vladi koga izuzetno lično cijenim i koji mi je lično drag, ali ima i ona Platonova - drag mi je Sokrat, ali mi je draža istina- pa u ime te istine hoću da ga pitam sljedeće:

Gospodin ministar se ovdje hvalio uspješnom naplatom poreza koja je usloвила porast i ukupnih budžetskih prihoda, itd. U izvještajnom periodu usvojene su izmjene i dopune Zakona o porezu na dodatu vrijednost, među kojima senalazi i norma koja predviđa oporezivanje priređivača igara na sreću. Htio sam da pitam gospodina ministra koliko je po tom osnovu ubrano prihoda. Pošto znam odgovor da nije ni jedan jedini cent, hoću da pitam ministra ko je njega i Upravu za poreze ovlastio da ne primjenjuju zakon koji je donijela ova Skupština ili da ga primjenjuju djelimično i po svom sopstvenom izboru. Ako je norma bila neprimjenjiva, zašto Ministarstvo finansija ćuti, zašto nije izašlo pred ovaj dom sa predlogom izmjena i dopuna nego preko Male Krsne, kroz pojedince iz vrha vlasti, pokušava da to ispravi?

Gospodine ministre, čuli vi mene ili ne čuli, ovo mene upućuje na jedan jedini zaključak. To je da u ovoj državi, u zoni poslovanja, postoji siva zona koju ni ministar ni držav,a ni niko živi ne smije da dotakne, kao u osinjak. Ako je ovo samo jedan od elemenata koji govori o postojanju ove zone, bez obzira koliko to u kvantitativnom iznosu bilo, pitam se tek šta bi bilo kada bi se poreska politika u ovoj državi sprovodila ni po babu ni po stričevima, kakvi bi tek bili prihodi.

Kada smo već kod prihoda, hoću da pitam gospodina ministra koji je, takođe, doktor ekonomskih nauka, da mi objasni sljedeću činjenic: Njegov i vaš premijer je koliko juče izjavio da je u zadnje vrijeme u Crnu Goru ušlo pet milijardi evra direktnih stranih investicija. Gospodo, pet milijardi je čak i za jednu Kinu velika para, a kamoli za Crnu Goru. Pitam se i pitam vas gdje su te pare? Znete li koliko je to novih radnih mjesta, a mi imamo nezaposlenost koja je prešla 20%? Koliko je to novih škola, koliko je to novih bolnica, koliko je to novih porodilišta, a nama djeca umiru u ovim sadašnjim? Znete li da su to dva i po autoputa u ukupnoj dužini? Šta od toga Crna Gora trenutno ima? Nema ništa. Takođe, javna je tajna, zapravo javni je podatak koji nije iz opozicionih redova, saopštila ga je renomirana američka kuća koja prati ta međunarodna kretanja, da je u zadnje vrijeme iz Crne Gore izneseno više od šest milijardi evra. Koju mi to ekonomsku politiku vodimo? Za koga i u čije ime? Kada god gospodina ministra, evo sada je počela rasprava o budžetu za narednu godinu, a potpuno je slična kao jaje

jajetu raspravi o prethodnom budžetu, gdje ga god pipnete on se sleže ramenima i kao, kako se ono kaže, efendija na sve strane kaže - jeste, vi ste u pravu, ali nema para. Kako nema para? Pet milijardi ušlo, šest milijardi izašlo, valjda je tu ta razlika u toj milijardi o kojoj razbijamo glavu evo tri, četiri godine.

Gospodine ministre, gdje god da ste dobro da ste, ali dokle ovo ne izravnamo i dokle god se ne stane na put ovom vrtoglavom zaduživanju, jer nam je javni dug zadužio i čukun, čukun unučad, dok se ne zaustavi ovaj galopirajući i stravično vrišteći disbalans između uvoza i izvoza, dok se dugovi, unutrašnji prije svega, a onda i spoljni ne svedu na razumnu i podnošljivu mjeru, pričamo praznu priču. Trideset hiljada radnika koji su izgubili svaku šansu da budu zaposleni čekaju da ova država oduži dug prema njima jer su u momentu kada su otišli u stečaj bili radnici državnih preduzeća. Smije li ova država da dignu ruke od njih i da kaže - mi smo svoje uradili, ovo je neoliberalni koncept ekonomije, mi sa time nemamo veze. Pa, nije nego.

Ako smo, gospodine ministre, nadam se da me ovo sada ozbiljno čujete, ako smo mogli da se zadužimo i za Kurtu i za Murtu i za sve i za svašta, ima da se zadužimo kao država i za njih i da njihov problem definitivno skinemo sa dnevnog reda. Predlog takvog zakona je trenutno u opticaju. Gospodin ministar je dužan da zajedno sa ovim parlamentom koji ima ustavno ovlašćenje da zadužuje ovu državu više nego gospodin ministar, a on je zadužuje i kapom i šakom, nađemo rješenje i jednom podvučemo crtu ispod procesa tranzicije i te nesrećnike koji su, ni krivi ni dužni, bili žrtve tog procesa, konačno obezbijedimo sa stanovišta onoga što im je država dužna. Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče, na razumijevanju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Ima riječ kolega Adrović, neka se pripremi kolega Šarančić.

Izvolite, kolega.

REŠID ADROVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi poslanici, poštovani građani,

Danas kada raspravljamo o Završnom računom budžeta za 2013.godinu možemo kazati da je Budžet dobro planiran i da osnovu revizije koju je sprovela Državna revizorska institucija u vezi završnog računa za 2013.godinu, on ne sadrži značajnije materijalne greške kod iskazivanja rezultata i da je u skladu sa tim ovaj

završni račun dobio je pozitivno mišljenje Državne revizorske institucije. Ono što je karakteristično, a mislim da je pozitivno jesu mjere koje Vlada i njeno Ministarstvo finansija preduzelo u cilju povećanja prihoda u 2013.godini, zbog čega je Ministarstvo finansija dobilo podršku šire zajednice i ove Skupštine, a to su mjere koje su kao rezultat imale rast prihoda, do rasta prihoda došlo je realizacijom paketa mjera fiskalnog prilagođavanja rast ekonomske aktivnosti, poboljšanje naplate poreskih prihoda i suzbijevanje sive ekonomije itd. Sve te mjere su pomogle da se naplati značajno više srestava od plana ili više u odnosu na 2012.godinu. Naplata prihoda po osnovu poreza i doprinosa u 2013.godinu iznosila je milijardu 243,5 miliona ili 37,3 procenta bruto društvenog proizvoda, najznačajniji udio u rastu ima rast prihoda poreza na dodatnu vrijednost i on je veći u odnosu na plan za 15% a iznosi 428,2 milijona eura.

Razlog rasta prihoda od PDV-a i poreza sive ekonomije jeste iz razloga povećanja stope PDV-a od jula 2013.godine. Veoma značajna naplata prihoda od doprinosa one su takođe veći u odnosu na plan za 3,7% ili za 14,3 miliona, rast naplate doprinosa je posljedica uključenje neformalne ekonomije u okvire realnog poslovanja, a od gospodina ministra smo čuli i da su svi ostali prihodi obelježili tendenciju povećanja rasta izuzet prihoda od taksi. Rashodi u 2013.godinu su veći od planiranih u značajnoj mjeri, a ključni razlog jesu plaćene garancije za KAP, ali i pokrivanje troškova za dospjele obaveze iz prethodnih perioda u iznosu od 60,5 miliona od čega su naplćeni sudska rješenja odnosi 23,2 miliona. Rashodi u 2013.godini su iznosili milijardu 603, 4 miliona i oni su veći od planiranih za 16,5 procenata ili za 228 miliona, do iznosa povećanja rashoda u odnosu na plan došlo je i u dijelu rashoda za kamate gdje je plaćeno 67,9 miliona ili 44 procenta više u odnosu na plan, a u apsolutnom iznosu za 20,7 miliona. Ostvarene su određene uštede kod diskricione potrošnje kod rashoda za lične dohotke ostala lična primanja ostali izdaci i troškovi za socijalnu zaštitu.

U 2013.godini zabilježen je realnost društvenog proizvoda u iznosu oko tri ipo procenta bruto društvenog proizvoda što prestavlja veći rast društvenog proizvoda od rasta u Evropskoj uniji i od rasta društvenog proizvoda veliki broj zemalja je u okruženju, o tome smo već imali priliku da slušamo našu uvažene poslanike. Stopa nezaposlenosti prema podacima Zavoda za zapošljavanje kreće se oko 15% stopa inflacije bila je oko 2,2 procenta, deficit u 2013.godinu modifikovani iznosi 215,7 miliona eura ili 6,5 procenata bruto društvenog proizvoda, ovaj iznos deficita nije podatak kojim se trebamo hvaliti, ali ja koji imam u vidu činjenicu da je u nekim zemljama u okruženju skoro tri puta veći u Sloveniji 15 procenata primera rada mislim da je on u nekim normalnim granicama. Ako gotovinski deficit umanjimo u iznos plaćenih garancija od 107,23 miliona eura i otplate sudskog rješenja u iznosu od 23,17 miliona eura što ukupno iznosi 130,4 miliona eura varedni izdataka, imali bi gotovinski u iznosu se 70,76 miliona eura ili 2,12 procenata bruto društvenog proizvoda što bi bilo skoro tri puta manje u odnosu na plan. Sa ovim budžetskim deficitom državni dug je dostigao u

iznosu milijardu i 933, 7 miliona eura ili 58 procenata bruto društvenog proizvoda, problem nije u iznosu duga nego u tome što se dug povećava iz godine u godinu. Međutim, ovaj iznos duga zahtijeva oprez zbog ovog iznosa nam ne prijete po mom mišljenju dužničko ropstvo jer Crna Gora, po metodologiji koja sprovodi svecka banka spada u red srednje zaduženih zemalja, jer je njen spoljni dug oko 43 procenata bruto društvenog proizvoda, jer je zaduženo zemalja u Evropskoj uniji značajno veća primera radi u Grčkoj je 174 procenata bruto društvenog proizvoda. Zbog toga što su drugi lošiji od nas mislim ne smijemo radovati nego vrlo oprezno ulaziti u nove kreditne aranžmane, kapitalni budžet u 2013.godini ostvarenje 11,6 procenata više u odnosu na plan, a kapitalni budžet u 2013.godini u kapitalni budžet u 2013.godini je uloženo više 8,9 miliona eura. Kada je riječ o izvršenim revizijama o strane državne revizorske institucije, institucije koja svoj posao radi dobro, profesionalno što mislim da je mišljenje cjelokupne javnosti i nas ovdje u Parlamentu, a i danas smo mogli čuti sa jedne i druge strane, tako jedno mišljenje. Ja bih se osvrnuo na reviziju Centralne banke Crne Gore na neke njene preporuke, preporuci jedan uvažini poslanik Šehović, je govorio pa Vam nebi uzimao vrijeme inače sam prekoračio, ja bih se osvrnuo samo na preporuku broj šest gdje se kaže, da Centralna banka nije u skladu sa članom 22 zakona o profesionalnoj rehabilitaciji zapošljavanju lica sa invaliditetom prilikom mjesečne isplate zarada i nadoknada zarada zaposlenih uplaćivala poseban dobros za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Ovo ne govorim i ne ističem zbog iznosa ne radi se ovdje o nekom velikom iznosu srestava, međutim ako znamo da ovu stavku plaćaju preduzeća koja mnogo teško ostvaruju prihode, a Centralna banka u odnosu na broj zapošljenih pročitao sam imala je obavezu da plati za 17 lica mislim da je ovo nedopustivo pogotovo nedopustivo, ako već u sledećoj preporuci vidimo da su preko sindikalne organizacije podijelili na ime pomoći, bez uplate poreza i doprinosa određeni iznos srestava.

Mislim da je trebalo umjest te stavke znamo da u Crnoj Gori kod njih lični dohoci nijesu na takvom malom nivou umjesto te stavke po mom ličnom mišljenju trebali su taj iznos srestava uplatiti za ovu svrhu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Adroviću.

Riječ ima kolega Šarančić, neka se pripremi kolega Murić. Presjek ćemo napraviti posle pauze, pa onda ćemo se dogovoriti da li ćemo malo više da poštujemo vrijeme ili ne.

Izvolite kolega Šarančiću.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala potpredsjedniče Parlamenta, uvažene kolegice i kolege, poštovani prestavnici ministarstva i državne revizorske institucije, poštovani građani.

Dakle, imamo na dnevnom redu danas Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2013.godinu koju uglavnom oslikava ono što se već desilo i našta se više ne može uticati, ali u njemu su prezetovani neki veoma važni parametri ekonomske i fiskalne politike koji su obilježili 2013.godinu. I sve lijepo upakovano i složeno ukoričeno ovih 680 strana govori ili bi bar trebalo da govori, da je crnogorska ekonomija izašla iz recesije u 2013.godini, sa procjenjenim realnim rastom bruto domaćeg proizvoda od 3,5 procenata, i kaže se u obrazloženju završnog računa, da je bio na snazi restrektivni budžetski okvir smanjen na javna potrošnja štednja, zbog čega se nije moglo u dovoljnoj mjeri postićati zapošljavanje itd.itd. A onda vidimo da je ostvarenje budžeta za 2013.godinu milijardu i 603 miliona evra, a planirano je bilo milijardu i 375 miliona eura. Nije dakle očigledno u pitanju ni restrektivni budžetski okvir, ni smanjena javna potrošnja, a ni štednja, već imamo prekoračenje u iznosu od 261 milion eura u nalazu državne revizorske institucije, a od toga 22,5 milijona eura je nedozvoljeno prekoračenje. I šta su rezultati takve ekonomske i svake druge politike ove Vlade, ne treba biti ekonomski analitičar, niti poseban stručnjak da bi se vidjelo iz svega ovoga što je napisano ovdje da je ta politika pa malo je reći pogrešna već katastrofalna. I njene će posledice uveliko osjećati generacije koje te trebaju da se rode. Po tome u kakvoj državi živimo i u kakvu ekonomiju imamo govori podatak da su najveći dio budžetke potrošnje socijalna davanja, dakle bilizu pola milijarde eura, odnosno tačnije 482,97 miliona eura i stalno se uvećavaju. Sa druge strane razvojne projekte što su kolege već pominjale uloženo je 69, 86 miliona eura, što je manje od pet procenata ukupnog budžeta.

Jasno je da se na ovaj način ne pokreće razvoj, jasno je zbog čega je poraslo nezaposlenost na gotovo 15 procenata u 2013.godini, zbog čega je budžetski deficit 215 miliona, a ukupno nedostajuća srestva čak 374 miliona eura. Državni dug Crne Gore posebno zabrinjavajuća stavka odavno je prešao dvije milijarde, a robni deficit još zabrinjavajuće milijardu i 397 miliona eura i nema kraja ovim negativnim statističkim parametrima. Poseban problem što smo vidjeli kroz nedavno strategiju regionalnom razvoju jeste neravnomjeran regionalni razvoj i dalje produblјivanje tih regionalnih razlika. Nezaposlenost na sjeveru čak 22 procenta u odnosu na prosjeku Crnoj Gori od nekih 15 procenata, demografsko pražnjenje sjevera se nastavlja ne samo ruralnih područja već gradske sredine su manjim brojem stanovnika, ovih dana je bila priča o ćivotnoj sredini u Pljevljima, ona je gotovo uništena i sa punim pravom se ovdje od kolega tražilo uvođenje vandrednog stanja jer su ugroženi životi ljudi i djece koja gore

žive. Ova Vlada je za zaštitu životne sredine u 2013.godini prema funkcionalnoj klasifikaciji budžeta izdvojila pet miliona evra ili 0,333 procenta tumačeno na ukupan iznos budžeta. Situacija u Pljevljima je relevantna ne trpi oklevanja ni odlaganja, hitno se moraju preduzeti mjere, 2013.godini 21 hiljada ljudi stanovnika Pljevalja je imalo probleme od ukupno 30 hiljada sa probleme respiratornim organima, sada ni voda nije za piće niti za bilo kakvu potrebu, stanje je mislim samo po sebi vanredno i u koliko ne bude adekvate reakcije nadležnih organa mogu će su radikalnije scenarije u smislu građanskih protesta i otpora po čemu će biti obaviješteni naravno i međunarodne relevantne distance, ne zbog politizacije kako reče predsjednik Parlamenta juče, već zbog života, zbog zdravlja djece i spašavanje Pljevalja, ili bar spašavanje onoga što je od Pljevalja ostalo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Šarančiću.

Za kometar se javio kolega Vuković.

Izvolite, kolega.

FILIP VUKOVIĆ:

Poštovani predsjedniče.

S obzirom da ću ja kasnije govoriti na istu temu, samo sam htio da pitam kolegu Šarančića kakva je razlika između ove godine i prošle godine kad su u pitanju Pljevlja i stanje vazduha. Znači, to je isto bilo i kad nije bila Termoelektrana danima kad je magla, dimljaci pet hiljada dimnjaka i iks kotlarnica probiju gustu maglu i onda Pljevlja žive u jednoj izuzetno lošoj sredini kada je u pitanju vazduh. Ovo što se tiče vode, to će najbolje objasniti upravo kolege koje pripadaju opozicionim strankama jer znaju stanje vodovoda da to nije nešto što se dešava danas, nego da je to mnogo prije. Znači, sve te priče i politizovanje jednog trenutka u životu grada iz kog dolazimo nas četiri poslanika, mislim u najmanju ruku nije korektno. Zašto.

Sve to što se dešava tamo naravno da je proizvod i da može da se popravi, ali zašto to nije bolje u mnogome su doprinijeli i vraćanje šest ipo miliona eura para i berdija, vrlo povoljni da ne kažem skoro đabe koja su bila namijenjene za izgradnju infrastrukture koja je trebala da se uradi u gradu razvod toplovoda pod stanice i sve ostalo. Naravno znači kolega Bojoviću, šest ipo milijona je potpisan ugovor bio siber diong gdje je

trebala da se napravi to je jedino rješenje ekološkog stanja kad je u pitanju zagađenost vazduha kao posledica sagorijevanja uglja to jeste jedne vrste fosilnih goriva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukoviću.

Izvolite, kolega Šarančiću.

DANKO ŠARANČIĆ:

Gospodine Vukoviću, nažalost u pravu ste Vi nema nikakve razlike o stanju životne sredine, ona je takve već 25 i kusur godina nema nažalost razlike ni od vlasti ovdje na državnom nivou Vi ste i tada bili prije 25 godina na vlasti i sada ste na vlasti i bili ste gradonačelnik odnosno predsjednik opštine da budem precizniji u Pljevljima i šta ste preduzimali za to vrijeme od pet godina na rješavanju. Okrivili ste opoziciju za kvalitet vode u Pljevljima, nije zato kriva ni opozicija ni vlast gospodine Vukoviću, Vi znate kakva infrastruktura tamo ni tamo nijeste radili ništa za pet godina od kada ste bili predsjednik opštine, na popravljanju te infrastrukture znate kakva je vodovodna i kanalizaciona mreža u Pljevljima, tamo se još nalaze.. cijevi koje su kancogene itd.itd. tamo su gubici 75-80 procenata, znate da preduzeće koje tamo gazduje vodovodnim sistemom ona samo održava tako zatečeno stanje, no nema mogućnosti za investicije, nemojte prebacivati, nemjte relativizovati problem. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Šarančiću.

Kolega Vuković je malo iskoristio bočnu, pa ću dati pošto je u pitanju, daću vam po jedan minut da doprinesemo možda nekom stanju u Pljevljima, ali ja sam siguran nešto, pošto sam se bavio sa tim, da smo izgradili drugi blok i izvršili toplifikaciju da bi bilo manje onoga koncentratora, da smo ekološki čak smo mogli smanjiti da smo primili nove tehnologije. Ali to je priča duga i duga.

Izvolite kolega Bojoviću.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Gospodine Vukoviću, ja sam se nasmijao ne ironično, nego sam se nasmijao od muke. Meni bi gospodine Vukoviću bilo sramota da sam građanin Pljevalja, pa da u ovoj situaciji relativizujem problem stanja životne sredine kako ste vi to upravo učinili. Vi ste još jednom pokazali, za mene je to zapanjujuće, da ste Vi i kada je u pitanju najdramatičnija situacija u Pljevljima u pogledu stanja životne sredine partijski vojnik i samo partijski vojnik, a ni malo građanin Pljevalja, kad govorimo ovdje o ovim temama.

Što se tiče te vaše teme koja vam često manipulirate kako ste vi željeli da realizujete projekat toplifikacije korišćenjem bio mase u projektu "Vektre Jakić" znamo dobro kako je investicija Dragana Brkovića kuma Mila Đukanovića završila u "Vektri Jakić", znamo da je ta firma u stečaju i Vi ste željeli čitav projekat toplifikacije da vežete za takvu jednu investiciju, to je bilo nabacivanje posla Draganu Brkoviću, a ne rješavanje problema životne sredine i nedostatka toplifikacije u ovom gradu. Dakle, ponavljam bilo bi me sramota da sam građanin Pljevalja, a da tako relativizujem problem zagađenosti životne sredine kako ste vi to uradili nastupajući isključivo kao partijski vojnik. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, kolega Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ:

Znači, ako sam ja partijski vojnik Vi ste kolega pionir partijski. To je zamjena teza. Znači toplifikacija za koju smo mi dobili pare, infrastruktura gracka, toplovod i velovod i razvod i ono što je neminovno da li je izvor Termoelektrana, da li je izvor kotlarnice Vektre Jakić ili neki treći izvor, ali morate imati razvod. Znači, ovo što kaže profesor Radulović, i da se napravi drugi blok i da se skine aktivna energija sa turbine opet to mora nećim negdje dovesti i to je bio dio novca koji je neophodan u svim varijantama nemoguće uraditi toplifikaciju iz doprinosa građana, mora biti u pitanju neka ili donacija ili neke jeftine pare koje može da donese da pomogne Vlada kao što je u ovom slučaju i bila. Vlada je povukla novac jer je tadašnji predsjednik koji je bio iz vaše partije rekao da su virtuelne pare, da on ne vjeruje u to i odugovlačio odnosno sa predstavnikom zaboravio sam kako se zove, u jednom nestručno napisanom aktu gdje je bilo isključivo

rečeno da su to pare za bio masu i tada ste iskoristili priliku i nanjeli veliku štetu Pljevljima.

Kolega Šarančić, složilo smo se znači stanje je bilo i ranije takvo. Što se tiče vodovoda, direktor vodovoda Nova srpska demokratija 14 godina bez prestanka ima upravljanje vodovoda, 14 godina odnosno pet godina izvršne vlasti na čijem čelu sam bio ja, a i dalje sedam odbornika iz opozicije ne abolira Vas da nijeste krivi, što nijeste preduzeli uložili nešto više sredstava za sanaciju vodovoda, umjesto za partijsko zapošljavanje i bezbroj radnika koji očitavaju vodu. Tako da voda je veliki problem, ali vazduh i to nije razlog ajmo sad da pozivamo na ... mi ćemo sad to da uvedemo vanredno stanje nećemo ga riješiti tako. Zna se kako se rješavaju komunalni problemi jednog rada pa i našeg.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukoviću, Vi bi sada mogli da prozivate svaku partiju, bočno,bočno pa idete stožer cijele priče i mi tako do ponoći i ništa. Znači, vraćamo se na direktnu priču oko budžeta i komentare koji ne izazivaju bočne, zato što imamo dvadeset prijavljenih pa ćemo do ponoći, meni nema problema nikakvih nemam đe da idem, a vi vidite.

Izvolite, kolega Muriću, ako stignemo koleginica Kalezić, a teško do prekida.

Izvolte.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Raduloviću.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani, gospodo iz Državne revizorske institucije, gospodo iz Ministarstva finansija,

Danas smo čuli dosta teza i dosta komentara na završni račun Bužeta za 2013.godinu. Ja ću probati da ukažem na one najbitnije koje ja smatram da su bitne, ali neke od njih su se čule u komentarima mojih kolega. Konsolidacija javnih finansija je nešto što je bilo u prethodnoj godini i nešto što očekujemo i što će biti izazov Vlade i cijelog društva za narednu godinu.

U prošloj godini imali smo veći priliv u budžetu po osnovu sive ekonomije i želim da ukažem da i u ovoj godini želimo taj trend da nastavimo u narednoj godini i da je siva ekonomija izazov koji se nikada ne manifestuje isto i koja je u različitim pojavnim oblicima se manifestuje u društvu. Zašto ona u opasnost, zato što kažem nije nikada ista nego se različito manifestuje. Sledeće što želim da ukažem i ono što se čulo ovdje čuli smo to i od revizora da iskazan pozitivan stav prema završnom računu Budžeta i nadam se da ću u narednom periodu, a one stavke koje su negativno ucijenjene ili date uslovno pozitivno mišljenje biti pozitivnije i tako ćemo imati više povjerenja u ono što smo zašto smo svi zaduženi. Takođe, pozitivne znake imamo i od Evropskih zvaničnika ono što se juče desilo to je otvaranje četiri pregovaračka poglavlja jedna od njih je i finansijske i budžetske odredbe. Što se tiče ovog uvodnog dijela toliko.

Ja bih se sad vratio na ono što je zapisano u završnom računu budžeta i pokušaću da nekoliko programa odnosno projekata prekomentarišemo. Prvi program koji želim komentarisati je program 8.21 koji se odnosi na izgradnju i rekonstrukciju objekata obrazovanja. Naime, jedan objekat koji je duže vremena se povlačio u predlogu budžeta i u završnom računu je ovih dana se završava to je adaptacija Osnovne škole u Baću i izgradnja fiskulturne sale taj objekat sve završava i postoje mali problemi oko njega, mala sredstva su u pitanju da se konačno završi nekih 20-30 hiljada eura i molio bih nadležne da obezbijede sredstva da se taj objekat završi. Program odnosno program 819 je izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog osiguranja ovdje je u pitanju Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama i taj infrastrukturni objekat se povlači duže vremena, ovdje u ovoj fazi imamo odobranog izvođača radova, ali nemamo završenu građevinsku dozvolu. Molim nadležne da ubrzaju proces i da se ovaj konačno značajan objekat završi u našoj opštini jer imamo takve potrebe da imamo dosta korisnika koji će biti njima dostupani. I pošto još imam minut, reći ću nešto u jednom projektu koji je jako važan, a odnosi se na kanalizacionu mrežu i prostrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, to je projekat koji će se finansirati iz Evropske investicione banke i po fondova, a on je sad u fazi izrade idealnog rješenja, idealnog projekta i njegove revizije to je faza kada treba da se radi glavni projekat i danam se da će u narednoj godini on biti završen i kandidovan kod ipofondova kako bi i ovaj veoma značajan infrastrukturni projekat bio završen u narednom periodu.

Pošto je ostalo još 16 sekundi, ukazaću na nešto što su i revizori ukazali, a to je stavka da se poboljša, odnosno da se unaprijedi informacioni sistem za upravljanje dokumentima i to smatram jako važnim i to smatram jako bitnim za cijelo društvo, jer na nedavnoj konferenciji gdje sam učestvovao u Rimu najviše je bilo govora o digitalizaciji Evropskoj uniji, to je nešto i nas čeka i što brže uđemo u ovaj sistem lakše ćemo upravljati svim procesima. Završni račun budžeta predstavlja realan iskaz onoga što se dešavalo u finansijskom planu 2013.godine, zato ću ja podržati završni račun budžeta. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Muriću.

Sada ćemo napraviti pauzu do 16 časova. Kolege, molim Vas da budete tačni prisutni tu da pokušamo da završimo do 18 sati, u koliko ne odna ćemo morati ići da gledamo utakmicu, pa onda posle toga negdje oko 20 sati da nastavimo.

Znači u 16 časova svi da ste tu, pošto nijesmo u televizijskom prenosu da se nactate sa kolegicom Kalezić prvom, a onda kolega Vuletić.

Pauza.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažena gospodo, nastavljamo sa radom.

Kao što sam već najavio, prvi diskutant je kolegica Kalezić.

Izvolite kolegice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovana Skupštino, poštovani ministre Žugiću sa saradnicom, poštovani predstavnici Državne revizorske institucije i, prije svega, poštovani građani Crne Gore,

Nadam se da će mi predsjedavajući uvažiti proceduralno da ipak kažem ono što treba reći. Nije ovo prvi put da usvajamo u ovom mandatu Završni račun budžeta, ali je zaista začuđujuće da niko iz Vlade, od ministara i predstavnika potrošačkih jedinica ne nalazi za shodno da dođe, možda nešto upitamo.

Ja želim da ukažem izuzetno poštovanje i zahvalnost ministru Žugiću što stoički izdržava to sve, ali to nije funkcionalno, jer nije neophodno da mi vi danas objašnjavate nešto što bih pitala ministra Gvozdenovića, ili ministra Brajovića, ili ministra Boškovića, to zaista nije potrebno. Vi ste svoj posao završili.

I još nešto, u okviru ovoga što ja smatram da mi je dato kao proceduralno, ovdje je bilo pitanja od nas poslanika, zašto mi tek sada razmatramo Završni račun za 2013. godinu. To zavisi od nas i sama se čudim zašto smo to dozvolili. Ne smatram da je to bolje da spojimo i budžet za 2014. i završni račun iz 2013. godine. Naprotiv, ovdje imam ono što smo svi dobili, 23. septembra 2014. je Vlada dostavila nama ovaj materijal. Dakle, mogli smo to i prije dva mjeseca da uradimo i molim vas, kolege, da se dogovorimo, mandat će trajati koliko traje, ali dok smo tu da ovo radimo na takav način, jer zaista počinjemo malo da ubrzavamo nešto što ne treba ubrzavati. Nema mogućnosti, mislim ni mlađi nemaju takve fizičke mogućnosti da toliko savladaju, ovo ne kažem zbog sebe, kažem zbog svih poslanika.

A sada mi dajte mojih pet minuta, molim vas. Ne, nisam ni počela.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Niste ni počeli. Dobro.

Vi, kolegice, koristite moju privilegiju prema vama.

JELISAVA KALEZIĆ:

Ne, ne, ja sam vas zamolila proceduralno.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Jeste, vi ste samoj sebi dali proceduralno tri minuta.

Samo da vam kažem koleginice.

Znači, ovako, drugari, imamo televizijski prenos do 18 sati, molim vas da ubuduće koristite što efikasnije svoje vrijeme 5+1, prelazimo na taj režim rada. Mogu samo gosti da repliciraju, da komentarišu izlaganje, da bi pokušali do 18 sati, ako ne onda ćemo nastaviti sutra u 11, a to znači da one preostale tačke ćemo teško završiti, znači biće radno ne samo petak već i subota.

Izvolite, koleginice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Dakle, za pet minuta koje mi sleduje, pokušaću da nešto predložim. To nije novo, predlagala sam i ranije na koji način vidim da se mogu u budžetu Crne Gore napraviti znatne uštede, pri čemu postići bolji kvalitet i što je još važnije, bolja transparentnost tih poslova.

Radi se o stavci - konsultantske usluge, projekti i studije, koja se pojavljuje kod više potrošačkih jedinica.

Ne odnose se sve doslovce na projekte iz oblasti, građevinarstva, arhitekture i urbanističke planove, ali se najveći dio ipak odnosi na to. Ja sam napravila samo jedan kratak prolaz, za pet minuta nijesam mogla više, ali sam veoma raspoložena ukoliko gospodin ministar zaključuje da to ima smisla, da sjednemo i da napravimo suštinski koncept kako to može da se radi.

Dakle, ponovo ukazujem i insistiram, po ne znam koji put, da je Crnoj Gori potrebno da se naprave institucije za planiranje i projektovanje koje bi radile za budžet. A sada, evo kako te stavke stoje.

Na osnovu ovoga što sam iščitala, bez kapitalnog budžeta, i za kapitalni budžet potrebni su, naravno planovi i projekti, i nadzor i revizija i sve to, ispada da ide ovako: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u prošloj godini je imalo 142 hiljade, realizovalo 141 hiljadu; Direkcija saobraćaja - tekuće održavanje javne infrastrukture, imala je devet miliona 740 hiljada realizovano sve, svaki cent. Dobar dio ovoga odnosi se na projektovanje i nadzor tokom izvođenja radova. Ako se to ne radi onda se stvarno pare bacaju, onda je to za veću zabrinutost i za to je bio potreban i ministar Gvozdenović i ministar Brajović; Putevi i drumski saobraćaj su iskazani kao posebna stavka, predviđeno 527 hiljada, realizovano 317, što je isto jako čudno. Zatim Ministarstvo održivog razvoja i turizma, to je priča za sebe. Dakle, turistička djelatnost.

Sve se odnosi, ponavljam, na stavku konsultanske usluge, projekti i studije planirano 187 hiljada i 500 realizovano 198 hiljada.

Životna sredina i komunalni razvoj - planirano 234 hiljade i 800 realizovano milion 999 hiljada 722,30, dakle dva miliona, što će reći nekih milion i skoro 800 hiljada više nego što je planirano.

Direkcija javnih radova je nešto minimalno tako da je to očigledno stavka koja pretpostavlja nešto sasvim deseto čim je planirala četiri hiljade za konsultantske usluge, projekte i studije.

Uređenje prostora planirano milion 630 hiljada a realizovano dva miliona 380 hiljada. Agencija za životnu sredinu planirano 404 hiljade i 500 realizovano 394 hiljade 825.

Dakle, ako saberemo samo ovo što pripada Ministarstvu održivog razvoja i turizma, to je oko pet miliona evra za stavku konsultantske usluge, projekti i studije.

Molim vas, bez kapitalnog budžeta, kapitalni budžet postoji kod svih potrošačkih jedinica, ali obratimo pažnju samo na Direkciju javnih radova i Direkciju saobraćaja, gdje je ukupno bilo za Direkciju javnih radova je sa prethodnih 35 miliona dodato još 6,6 i izvršeno je od tih 42,25, 98%, odnosno 41,5 milion. Direkcija za saobraćaj planirala je 30 miliona, 20 je izvršila. Ali, ja ponovo ukazujem i molim ministra da se o tome

razgovara. Ne mali dio se odnosi na izradu planske, izradu projektne dokumentacije, izradu revizije, nadzor. Sve to može da se radi bez javnih nabavki, da se formira institucija od vrsnih stručnjaka i brojem i slovom, ove stvari za Vladu može da radi 30 ljudi, ako date plate tri hiljade evra, to će biti sve završeno u roku sa varijantnim rješenjima.

I samo još nešto, upozoravam gospodina ministra Žugića, koji je laka srca potpisao kredit sa Kinezima, nas neke niko nije ubijedio da je povoljno bilo uzimati, makar i po 2% kamate, sa grejs periodom od šest godina, kredit u ovom trenutku, ali to treće doba tako razmišlja. Vama mladima ostaje da vraćate.

Ne, ne, dozvolite, ne mogu ja to tako. Ono što hoću da ukažem, molim vas, Direkcija za saobraćaj je bila predvidjela 100 hiljada evra, govorićemo i kad bude budžet, za eksproprijaciju za dionicu Bioče-Uvač. Pazite, tu nije ušla eksproprijacija vrlo problematične lokacije jako drage gospodinu ministru Brajoviću, za ukršnicu dva auto puta koja će koštati oko 30 miliona, za razliku moguća dva varijantna rješenja koja bi koštala 10 puta manje. To prosto ne može da prođe.

Upozoravam i ministra finansija da na to obrati pažnju. Razlika od 25-6 miliona u Crnoj Gori je velika stavka. Hvala. Izvinite.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Znači, kolege, u ponedjeljak i utorak svi ćete imati po 10 minuta kada je u pitanju Predlog budžeta za iduću godinu i molim vas da se, to sam na početku rekao, da se skoncentrišete na temu današnje priče. A ima i subota, ima i nedjelja, pa vidite. Rudari kao što sam ja radimo i subotom i nedjeljom.

Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo, uvaženi predstavnici predlagača, gospodine ministre i gospodine predsjedniče Državne revizorske institucije.

Pred nama je Prijedlog zakona o završnom računu budžeta za 2013. godinu, što je još jedna budžetska godina koju su snažno obilježili efekti globalne ekonomske krize, ozbiljan pristup strukturnim politikama i reformama u svim oblastima ekonomskog sistema, zatim značajno unapređenje stanja javnih finansija koje je ostvareno setom urgentnih mjera fiskalnog prilagođavanja, kojim su smanjeni troškovi u preduzećima u kojima Vlada ima većinski udio i smanjeni troškovi u lokalnim samoupravama, što je započeto donošenjem planova o konsolidovanju lokalnih javnih finansija, koji predviđaju racionalizaciju broja zaposlenih, snižavanje nivoa zarada, izmirivanje poreskih obaveza i smanjenje zaduženosti opština.

Pozitivni trendovi u 2013. godini donijeli su poboljšanje naplate poreskih obaveza, pa se nakon dugogodišnjeg trenda rasta u 2013. godini došlo do smanjenja poreskog duga za 25 miliona eura.

U cilju unapređenja stabilnosti fiskalnog finansijskog i makro ekonomskog sistema, Vlada je, kao mjeru privremenog karaktera donijela Odluku o povećanju PDV-a sa 17 na 19%, čija primjena je počela sredinom 2013. godine.

Crna Gora je i pored uvođenja ove privremene mjere ostala zemlja sa najnižom stopom PDV-a i tako zadržala konkurentnost ekonomije i konkurentnost poreskih stopa u odnosu na zemlje okruženja, pa i na zemlje Evropske unije.

Posebno je važno da ova mjera, tj. viša stopa PDV-a nije značajnije uticala na životni standard građana Crne Gore. Uglavnom iz razloga što proizvodi i usluge koji se oporezuju nižom stopom čine više od 50% potrošačke korpe.

Isti razlozi odnose se i na sektor turizma, koji je takođe održao svoju konkurentnost.

Fiskalnu godinu je obilježilo i nekoliko novih zakona, koji su doprinijeli povećanju naplate javnih prihoda i uvođenja poreskog reda.

Sa aspekta budžetske potrođnje 2013. godina najviše je obilježilo aktiviranje garancija za KAP u iznosu od 103 miliona eura. O tome je u ovom domu već sve rečeno, tako da o tome dalje ne bih govorio.

Najvažnije obilježje u 2013. godini prema makro ekonomskim pokazateljima je izlazak iz recesije i procijenjeni realni rast od 3,5%. Tu su i još neki pokazatelji koje treba spomenuti, a to je, prije svega: rekordno niska stopa inflacijer od 03%, niža od zemalja evro zone, a naročito niža nego u zemljama okruženja gdje je u 2013. godini prosječna stopa inflacije iznosila 2,2%. Ipak, iako ekonomski pokazatelji govore o pozitivnim trendovima, u većini privrednih subjekata treba apostrofirati, rekao bih zatišje u bankarskom sektoru koji se može okarakterisati kao stabilan, ali je prilično uzdržan, bez ideja i konzervativan. Kada je u pitanju kreditna aktivnost politika kamatnih stopa i upravljanje rizicima, posebno sa stanovišta da već danas mogu reći da se ista konstatacija može izreći i za 2014. godinu.

Ovo podvlačim posebno zbog građana Crne Gore i njihovih dilema, kako započeti ili proširiti biznis, ostvariti novo zapošljavanje uz ovakvu ponudu kredita i ovakvu ponudu kamatnih stopa.

Siguran sam, a i vjerujem da će mi predsjednik dati još jedan minut da završim priču, hvala, da ova tema zaslužuje mnogo više pažnje.

No, vraćam se završnom računu budžeta i nekim po meni bitnim stavkama.U 2013. godini je u razvojne projekte uloženo 69,8 miliona eura koji su uglavnom realizovani preko Direkcije za saobraćaj i odnosi se na već izgrađene puteve i zaobilaznice.

U 2013. godini izvršena je i otplata duga u iznosu od 158 miliona eura, što sa korigovanim gotovinskim deficitom uslovljava nedostajuća sredstva u iznosu od 374 miliona eura.

Revizijom je obuhvaćena,da skratim, provjera računске tačnosti i transakcija finansija, kao i struktura javne potrošnje kroz njeno izvršenje. Konstatuje se da je Prijedlog završnog računa pripremljen u svim materijalno značajnim aspektima.

Budžetski deficit iskazan je u skladu sa Zakonom, to je članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Revizija nije utvrdila greške koje bi zahtijevale promjenu iskazanog rezultata.

Moje impresije lične, naravno kad su u pitanju finansijske revizije, odnose se na konstataciju iz Izvještaja, da jedino Centralna banka i još par institucija nemaju problema sa iskazivanjem svojih finansijskim izvještaja.

Uz neke sitnije nepravilnosti, konstatovano u Izvještaju o reviziji Završnog računa Budžeta za 2013. godinu, od strane DRI sa preporukama za njihovo otklanjanje, može se zaključiti da su budžetske stavke korektne i istinito predstavljene, te da čine realan prikaz raspodjela budžetskih sredstava na sve korisnike potrošačkih jedinica, zbog čega predlažem da Skupština usvoji Zakon završnog računa za 2013. godinu. Hvala i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću.

Riječ ima kolegistica Jasavić, neka se pripremi kolega Vuković.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani senatori,

Na sjeveru Crne Gore kažu da nije bogat onaj koji ima nego onaj koji čuva. Da je Vlada Crne Gore bila češće na sjeveru i da je slušala filozofiju i misao sjevera, čuvala bi ono što ima. To znači da bi danas Crna Gora imala i Telekom, imala bi i Jugopetrol i upravljala bi Elektroprivredom. Danas mi toga nemamo za to što Vlada se htjela rasipati i ponašati kao neodgovorni domaćin. Htjela se ponašati, što bi to na sjeveru rekli, kao onaj domaćin koji je od pet svojih krava prodao tri najbolje i kupio ženi bundu, kupio joj

skupocjeni sat, sve je to prošla moda i do čega smo došli, da će tog domaćina upravo ta gospođa sa tom skupocjenom bundom kojoj je prošao rok trajanja, koja više nije moderna da istjera iz kuće zajedno sa ukućanima.

Dozvolili smo da onaj novac koji je kružio ranije Crnom Gorom, jer je bio naš novac, se sada odliva i preko Telekoma, i preko Jugopetrola, i preko Elektroprivrede i mi nemamo apsolutno adekvatne inspeksijske službe da kontrolišu ove ustanove i ova pravna lica i ogroman odliv novca se vrši koji je mogao biti u našoj kući da je bilo domaćina. A pošto u ovoj kući nema domaćina, mi se rasipamo i mi se pokrivamo više nego što nam jorgan proteže i to nije dobro.

Ono što se da zaključiti iz ovog zakona jeste da Vlada i sudovi nisu radili dobro svoj posao. Zašto? Zato što je zahvaljujući garancijama koje je Vlada davala svojim strateškim partnerima koji su odgovarajući, da ne kažem kompatibilni zbog naroda, koji odgovaraju licu Vlade, strateški partneri Vlade su lica i naličja ove Vlade i potpuno joj odgovaraju, oni su ti koji su dobili priliku da ova Vlada garantuje za njih i na osnovu toga smo mi platili u 2013. godini 107 miliona i na taj način, zajedno sa sudovima koji nisu radili svoj posao, jer da su radili svoj posao, oni bi oduzimali imovinu stečenu kriminalom, a ne bi zahvaljujući njihovom neefikasnom radu platili 23 miliona po pravosnažnim izvršnim sudskim odlukama. Ovo znači da Vlada i sudovi ne rade svoj posao, pa smo mi u prilici da imamo budžetski deficit, umjesto planiranog od 2,12% na 6,48%.

I mi treba da se zapitamo u Parlamentu da li je ovo prihvatljivo i da li ovo smijemo da dozvolimo. Ja smatram da je ovo nedopustivo i da neko mora snositi konačno političku odgovornost za ovakve stvari.

Ono što je za mene nerazumljivo? Nerazumljivo je da je na kraju 2013. godine, na računu države bilo 6,8 miliona. Zar 20 multimilionera koji dolaze iz ove zemlje imaju pravo da od našeg novca na njihovim računima po Švajcarskoj ili bilo gdje imaju pojedinačno više nego naša država. Od čega im je taj novac.

Žao mi je što gospodin Žugić nije tu da njega pitam i njemu bliske drugove, zar može 20 multimilionera iz Crne Gore pojedinačno na računima da ima više nego što

naša država ima na računima. To je sramno, sramno za jednu vladu, sramno za jedan pravni sistem i politički sistem i ekonomski da smo došli u tu poziciju. Kako su stekli te milione treba da odgovore. Nemoguće je da imamo i takav plan da 40 miliona planiramo za kamate, a na kraju platimo 67 miliona. Kako to nismo mogli da isplaniramo. Pa jesu li te kamate nešto što se ne može predvidjeti. Kako je otišlo 27 miliona.

Zanima me šta se dešavalo sa egalizacionim fondovima? Završavam sa ovim, nelogično je, ja sam pratila ono što je MANS imao kao svoja zapažanja i pratila sam što je Ministarstvo finansija odgovaralo, pa se Ministarstvo finansija branilo od napada MANS-a da nije povećavalo naknade kroz egalizacioni fond opštinama u kojima su se održavali izbori. Pa ja hoću da pitam ovdje gospodina Žugića da mi odgovori - Ja sam tragom i MANS-a i Ministarstva finansija i Zakona o finansiranju lokalne samouprave, ispitala, proučila i došla do podataka koji su mi indikativni. Tražim odgovore - ako je povećano u 2013. godini za Cetinje oko 860 hiljada iz egalizacionog fonda, za Nikšić oko 890, to nije bilo zaista tad, tad nisu bili lokalni, za Berane oko 450 hiljada, samo da mi objasnite o čemu se radi.

U Pljevljima je bila opozicija na vlasti, planirano je oko dva miliona 98 hiljada iz ovih fondova. Uplaćeno je samo milion i po. O čemu je riječ, voljela bih da nam tu dilemu razriješi gospodin ministar. Preko medija je bilo priče sa MANS-om oko ovoga, a evo konkretni podaci i tražimo odgovore na ova pitanja da nam se odgovori zašto je došlo do plana koji je na jedan način postavljen, a realizacija na drugi način sa stanovišta prekoračenja za ove opštine u kojima su bili izbori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, koleginice.

Riječ ima kolega Vuković, neka se pripremi kolega Bulajić.

FILIP VUKOVIĆ:

Ja ću mojih pet minuta iskoristiti na dio koji se odnosi na planirane prihode, koji su, naravno... dolaze u budžet po osnovu poreza, doprinosa, taksi, akciza, donacija i td. Međutim, jedna stavka je ovako interesantna i aktuelna, to je ova stavka koja je vezana za naknade.

Pod naknadama imamo naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa, naknade za korišćenje prirodnih dobara, ekološke naknade, naknade za privređivanje igara na sreću, naknade za puteve i ostale naknade. I uglavnom su sve naknade ostvarene s jednim visokim procentom, osim ove koja je aktuelna i danas i već dugo - ekološke naknade koja je na žalost ostvarena sa svega 34,19%. Ne kažem da je to odgovorna problematika kojom se Crna Gora bavi, odnosno grad iz kojeg ja dolazim, ali u svakom slučaju u svim procesima privrednim, pa čak i u ovoj oblasti koja je ovdje vrlo popularna građevinarstvo, ta procjena uticaja na život na bazi koje se daju odgovori u svim tehnologijama, naravno da se to ne može uozbiljiti ukoliko ne bude te ekološke naknade, koju možemo da smatramo i nešto kao kaznu za sve one koji svojom djelatnošću ugrožavaju vodu, vazduh, zemlju i naravno život ljudi.

Planirano je bilo da se ostvari 13 miliona i 860 hiljada, i to je predstavljalo od prilike 1,2% tekućih prihoda u naknadama, odnosno 1,01 ukupnih primitaka.

Planom 2013. godine je bilo predviđeno da se ostvari 906.158 eura, u prethodnoj godini ostvareno je 654 hiljade. Međutim, u protekloj godini ostvareno je svega 309.851 euro, što predstavlja 34%.

Sve to o čemu pričamo, zašto je stanje vazduha ugrođeno, zašto je ugrožena voda, zemlja naravno, može da se riješi da se ova stavka naknade, ima dvostruka korist. Prvo da budžet bude održiviji znači da ima veće prihode, a drugo onaj princip u koji se svi kunemo i koji je jedan od važnih principa u Evropi, naravno i cijelom svijetu zagađivač plaća i naknada ostaje tamo gdje nastaje taj ekološki incident.

Na žalost, ovdje je urađeno, ajde da kažemo, bar prema opštinama dosta, kada su u pitanju koncesione naknade i one su u ovim naknadama ostvarene sa 154%, s tim što od naknadama koncesionim 30% pripada državnom budžetu, 70% opštinama, ali u ovoj sferi naknada je sve izuzetno malo.

Takođe kod stavke - posebne naknade, imamo da naknada za upravljanje otpadom Agencija za zaštitu životne sredine svega 150 hiljada eura za cijelu državu. Složićete se da ovaj podatak, i ako već analiziramo šta se desilo prethodne godine, odnosno kako je taj naš budžet i šta ga je činilo, da je ova stavka i u planu izuzetno mala, a u ostvarenju je nedopustivo mala. Ko je tu zatajio, vjerovatno kad bi sad analizirali došli bi do načina da u mnogome popravimo i taj naš, možda i gorući problem poslije nezaposlenosti, odnosno ekonomskih problema i neuravnoteženog bilansa, da vodeći računa o ekologiji kroz ekološku naknadu ili popularne takse, u mnogome doprinesemo i za stabilniji budžet države.

Ja ću dati svoj doprinos i neću vas moliti za minut. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukoviću.

Riječ ima kolega Bulajić, neka se pripremi kolega Šabović.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Kolege iz kluba su u svojim izlaganjima predočili stav iz kluba Demokratskog fronta, po ovom predlogu zakona. Jaću pokušati da ukažem na još neke nejasnoće, po mom mišljenju.

Naime, ministar je u uvodnom izlaganju saopštio podatak da je naplaćeno 10,4% više nego u 2012. godini i to je u redu, to je za pohvalu, te da su porezi bili 755 miliona evra, doprinosi 398 miliona evra, što znači da je samo po te dvije osnove, po ta dva osnova naplaćeno 1.154 miliona evra. To je, kažem, jako dobro, ali mi je ipak malo nejasno otkud kad imamo, ako imamo u vidu stanje u privredi, broj zaposlenih, broj penzionera, pad uvoza, izvoza, opštu kupovnu moć, odnosno nemoć stanovništva itd.

itd. Jer, ako je narod i ovakva privreda u stanju da plate 1.154 miliona evra poreza i doprinosa, onda meni nešto tu nije baš u redu, nešto mi nije baš tu mnogo logično.

Drugo, e da, da ne zaboravim, nema tu gospodina Vukićevića, jutros sam na mataičnom Odboru za ekonomiju, budžet i finansije pitao gospodina Vukićevića - zašto se ne izvršavaju finansijske obaveze, da li su se izvršavale, zašto nijesu, gdje su pare vezane za Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti.

Na Odboru, gospodin Vukićević je rekao da je ispunjena svaka, da su ispunjene sve, tako je rekao, sve obaveze prema Crnogorskoj akademiji nauka. Međutim, odgovor nije kompletan jer nijesu sve obaveze izvršene kako je rekao. Nije da ne vjerujem gospodinu Vukićeviću, ali sam zadao sebi, čisto radi sebe, pravo i provjerio sam tu informaciju. Dakle, prije 20-tak dana je izvršena obaveza za 2014. godinu prema Akademiji nauka, ali ne i za pola 2012. i za čitavu 2013. godinu, tako da Vlada direktno ruši Zakon prema toj instituciji. Dakle, nijesu ispunjene sve obaveze prema Akademiji i zbog toga CANU ne može da nastavi rad, recimo na enciklopediji, što joj je obaveza.

Dalje, na strani 625 ustvrdili ste da nijesu uključene konsolidovane neizmirene obaveze koje na dan 31.12.2013. godine iznose 88 miliona. Zašto nijesu u stanju državnog duga uključene te obaveze, to je pitanje i nejasnoća. Je li to razlog što bi sa tih 88 miliona otišli preko 60% mastrikta, ili je to neki drugi razlog, mada ja mislim da smo već otišli i na 70%, a to ću nego nemam vremena pokušati i da dokažem.

Na strani 627 takođe kažete da u iznos spoljnog duga nijesu uključene obaveze po osnovu neriješenih dužničkih pitanja prema Libiji, Kuvajtu, Češkoj, Slovačkoj. Opet pitanje zašto, jer je dug dug, i niko ga drugi neće plaćati nego mi. Ja znam da je ta obaveza Crne Gore u ono 38% državne zajednice Srbija i Crna Gora koje otpada na Crnu Goru 5,88%. Znači bez obzira na sve pregovore, procedure, sve to što treba, to je naš dug, niko ga drugi neće platiti nego mi i nije mi jasno zašto nije uključen u ukupni spoljni dug koji po definiciji je spoljni du.

Kretanje državnih garancija u toku 2013. godine. Stanje duga po osnovu ugovorenih garancija koje je Vlada izdala na kraju 2013. godine iznose 483 miliona eura. Garancije na kraju juna iznose preko 297 miliona, na kraju juna 2014. godine,

odnosno 8 4,4% procijenjenih BDP-a, a koliko će to tek da bude vidjećemo, odnosno to već iznosi nekih 15% državnog duga.

Dakle, u 2014. godini na kraju juna državni dug sa garancijama iznosi 66% bruto društvenog proizvoda. A sve to bez duga opština.

Mislim da je kolega Zarubica govorio o dugu opština, tih 170 miliona. Mene interesuje koliko iznosi dug opština na kraju ove godine. Ja mislim da ide preko 200 miliona, a to nije uključeno u ovo. Znači idemo definitivno na 70% duga u odnosu na BDP.

Evo sad više namam vremena da nastavim. Izvinjavam se, i samo evo još, skraćiću gospodine potpredsjedniče, čim prije.

Oko otplate duga. Ukupna otplata duga, znači i glavnica i kamata i garancije, prije četiri pet mjeseci iznosilo je 180 miliona evra, odnosno 5,1% bruto društvenog proizvoda. Znači, garancije su otplaćivane isključivo zaduživanjem države, drugačije nijesu da ja znam, države i naroda. Deficit raste i naravno i dalje će da raste, vi ste to uostalom i konstatovali. Na strani 636 kaže se - Uprkos navedenom, eksterni škovi u vidu aktiviranja garancija, visokih troškova za sudska izvršenja, itd. napravili su pritisak na rashode javnih finansija i uticali da deficit bude iznad očekivanog. Dakle, to piše u ovome. I naravno državni dug će i dalje da raste za to što će se budžetski deficit i dalje pokrivati isključivo zaduživanjem, tako da se ušlo u vrtlog sa nesagledivim posljedicama, taj dug će se uvećavati mnogo brže i projekcija, ja sam uvjeren kad uzmemo u obzir član 11 Predloga zakona o budžetu za 2015. godinu, znači ono 650 miliona, odosmo mi krajem iduće godine na 100% bruto društvenog proizvoda, daj bože da ne bude tako. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Bulajiću.

Može, za to što je i kolega Bulajić posljednji diskutant u ime Demokratskog fronta, to je naš doprinos radu, tako i očekujem od svih drugih poslaničkih klubova, kako bi mogli završiti danas do 18, jer nemamo poslije toga televizijski prenos, a sutra imamo mnogo obaveza i mnogo drugih tačaka i prekosjutra.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem.

Ja ću pokušati da i ja budem racionalan u vremenu, da uštedimo vrijeme da bismo, iako je veoma važan posao, uspjeti završiti danas u planiranom terminu.

Gospodine Bulajiću,

Znači, obaveze prema Crnogorskoj akademiji, kazali ste da vam je rečeno da su sve obaveze izmirene. Ne. Mi smo počeli da rješavamo pitanja na osnovu pravnog stava Vrhovnog suda i ispoštovaćemo ono što znači zakonitost i naše obaveze shodno Zakonu o budžetu, ali i obaveze shodno Zakonu o Akademiji nauka i umjetnosti. Tako da taj dio mislim da smo riješili.

Gdje su pare koje su ostale nepotrošene? Znači, sa okončanjem budžetske godine okončavaju se i sve obaveze. Ali preostali dug se mora rješavati u narednom periodu na način koji je održiv i za nauku, ali i za budžet.

Kada uključimo neizmirene obaveze u stanje duga, onda dolazimo na granicu od 60%. To je tačno. Ali je drugo pitanje dospeljeća tih obaveza. Nijesu sve obaveze dospjele, već će dio obaveza dospjeti u narednoj godini, a time imaćemo i prostor za stopu rasta realne ekonomije odnosno GDP-a, tako da se taj element relativizuje.

Nesporno je da je dug koji će slijediti u Predlogu zakona o budžetu visok, ali ponoviti to zbog javnosti, 398 miliona eura ili dvije trećine tog duga je refinansiranje po osnovu ranije uzetih zajmova. I ono što je pozitivno jeste da mi na bazi indikativnih

procjena i ispitivanja tržišta sa komercijalnim bankama i investitorima očekujemo obaranje kamatne stope za oko 50%. Očekujemo i nadam se po tom osnovu da ćemo riješiti probleme tereta finansiranja javnog duga u ovoj fazi, usporiti njegovu dinamiku, a u narednom periodu doći i do apsolutnog smanjivanja nivoa javnog duga. Očekujem to u to vjerujem i ja se nadam da ćemo biti svjedoci da ćemo imati u narednom periodu održivost javnog duga, na bazi, prije svega dinamiziranja ekonomskog rasta, stvaranja novih vrijednosti, jačanja konkurentnosti ekonomije, pa i onaj parametar makroekonomski koji pominjemo gotovo svi, a to je negativan saldo u razmjeni roba kroz preferencijale i neke nove aspekte fiskalne politike uspjeti da učinimo održivim i naći načina da naša konkurentnost bude, ne ugrozi prije svega, redukciju novčane mase, a time ne proizvede i određene recesione efekte.

Takođe, uvažena poslanica Kalezić je dala, po meni, dobre predloge za racionalizaciju i o njima treba ozbiljno razmisliti, zaista ozbiljno i vidjeti da li je to efikasniji način, način racionalnije javne potrošnje, a da dobijemo funkciju koja treba državi i njenom razvoju.

Oko onog što je uvaženi poslanik gospodin Labudović govorio, vezano za naplatu od priređivača igara na sreću i Zakon koji je ovaj parlament donio, ja sam i tada rekao, ponoviću i sada. Dakle, oporezovati priređivače igara na sreću sa PDV-om je suprotno prirodi samog Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Dakle, ne možete istovremeno i naplatiti porez ako ste priređivač i isplatiti dobitak, odnosno za vas je to gubitak. Dakle, nema dodate nego smanjene vrijednosti i ja ne znam sistem u kojem to egzistira. Za to sam, ne jednom se po tom osnovu javio, i ne jednom predložio - dajte da pređemo na ono što su uporedna iskustva da oporezujemo dobitke od igara na sreću, i to je sad dobitke od igara na sreću. Oporezujmo ono što stvarno svugdje u svim uporednim sistemima je oporezivo i tada ćemo namaći javne prihode koji trebaju ovoj državi, a vjerujte mi da, kad je u pitanju naplaćivanje javnih prihoda, onog trenutka kad se budem plašio da bilo kome uzmem, odnosno ne ja nego sistem, inspekcijски organi naplate javne prihode koji državi pripadaju, tog trenutka neću raditi ovaj posao. Nezavisno o kome se radi. Dajte samo da nađemo one metode, one modele i one stope koje su uporedive, koje su održive, koje su u prirodi naplate javnih finansija i da me

slobodno prozovete za sve ono što nemamo hrabrosti i bilo kako drugo, nećemo da naplatimo. Naprotiv, mi nemamo selektivnost sa nultom stopom tolerancije, bez selektivnosti naplaćujemo svima javne prihode. I iz tog razloga ja mislim da su naši iskoraci u tom pravcu značajni. Da imamo u 2013. u odnosu na godinu ranije ogromnu naplatu javnih prihoda, ogroman iskorak.

Ove godine, u odnosu na 2012. ja očekujem da mi naplatimo javnih prihoda za oko 20%. Da smo selektivni i da se plašimo svoje obaveze da to vršimo, odnosno naplaćujemo, izvjesno ne bi imali toliki stepen naplate. Ja mislim da smo na prihodnoj strani budžeta postigli značajne pozitivne efekte. Na nama je da na rashodnoj strani radimo na isti način i dajte taj, dajmo svi tome doprinos. Nemojmo da, kad je u pitanju naš interes drugačije da gledamo na stvari, pa ovdje ćemo malo više potrošiti. Ne, prema svakoj poziciji, prema svakom elementu na rashodnoj strani budžeta budimo na neki način isti u pristupu. Štedimo koliko je god to moguće i siguran sam da ćemo, makar tekući deficit, kapitalni odvajam od tekućeg, on je u funkciji razvoja ove države, u funkciji dinamiziranja ekonomije, u funkciji stvaranja novih vrijednosti, da ćemo tekući deficit svesti na ono što znači ozdravljenje javnih finansija, na ravnotežu prihoda i rashoda i u skorom vremenu ja se nadam na suficit i prostor za poboljšanje standarda naših građana. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Izvolite, redom sad, pa dokle stignemo.

Prvo kolega Bulajić, pa kolega Labudović.

Očekujem i od kolega

Izvolite, kolega Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine ministre,

Meni je jako drago što se konačno malo ta priča oko Crnogorske akademije nauka, evo da kažem, precizirala vašom sadašnjom izjavom, ali vjerujte mi, jutros na Odboru, evo nijesmo bili sami, bio je čitav Odbor na okupu, gospodin Vukićević je doslovno rekao da su sve obaveze prema Akademiji riješene, iako ja znam da nijesu. Ja sam morao to da provjerim i zbog toga sam i reagovao. Dobro, to smo apsolvirali.

Kažete nijesu dospjele sve obaveze oko duga. To znam, to svako zna. Obaveze oko duga, ali to ne piše, a obaveze oko duga će tek da prispijevaju, to će tek da bude te obaveze da se uvećavaju, da budu sve veće i veće, jer prešli smo crtu i ulazimo polako u dužničko ropstvo, šta god to značilo. Ja ne volim tu riječ, odvratna mi je i to je tako. I buduća zaduživanja, gospodine ministre vi to bolje znate nego ja, vi ste ekonomista, i buduća zaduživanja će se dešavati uglavnom zbog otplata postojećih dugova. Jer, kad se jednom uđe u vrzino kolo iz njega se teško izlazi, a mi smo tu. Mi smo ušli u tu spiralu i biće, bogomi muke.

Druga stvar, treća u stvari koju ste potencirali, ja kažem nijesam siguran da će javni dug biti održiv, mislim da će da bude održiv u rastu da, održiv u rastu da jer on neće biti manji, u to vjerujem i zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Ja znam da ste Vi u pravu, ali mene čudi što godinu i po dana ne smijete da budete u pravu. Vi ste godinu i po dana svjesni da ta norma nije primjenljiva, ili jeste primjenljiva ali ne odgovara interesu određenog kruga, nije sporno, šta god da je, gospodine ministre, zašto ne izađete sa predlogom koji ispravlja to? Gdje je taj predlog zakona?

Nemojte preko Male Krsne, preko određenih kolega koji to pokušavaju da provuku na mala vrata. Izađite kao ministar, kao ministarstvo, s predlogom zakona i prebacite to sa priređivača igara na sreću na građanina, oni će vjerovatno biti zadovoljni tim vašim rješenjem. Ali ostaje i dalje neoboriva tvrdnja da postoji zona i u njoj pojedinci koji su nedodirljivi. Ne za vas, ja u vašu ličnu hrabrost ne sumnjam, ali za sistem jer je stvoren takav sistem vrijednosti gdje su neki nešto malo ravnopravniji nego svi ostali.

Gospodine ministre, iz te zone se desio presedan koji ne pamti pravosuđe Evrope. Ovaj je Parlament osuđen i sad ja treba da se čudim što Vi godinu i po dana oklijevate da se izađe sa zakonskim rješenjem. Meni je sve jasno ali samo nemojte prebacivati odgovornost na nas. Napravite zakon, ako nemate konzistentno rješenje za cijeli problem, poništite makar tu odredbu. Jer, i najgori zakon se mora poštovati, gospodine ministre, dok je zakon.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Izvolite, kolega Šaboviću.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani ministre sa saradnicom, poštovani predstavnici Državne revizorske institucije.

Teško je sada u ovom vremenu reći nešto novo nakon puno diskutanata koji su pričali o ovoj temi. Osim toga, što ću ja reći da je fiskalna politika Vlade Crne Gore u 2013. godini bila usmjerena na konsolidovanje javnih finansija, smanjenje fiskalnih rizika i nastavak usklađivanja javnih finansija sa regulativom i praksom Evropske unije.

Završnim računom budžeta za 2013. godinu se na jasan i pregledan način prikazuje kretanje makro ekonomskih indikatora. Nesporno se da ocijeniti da je u ovoj fiskalnoj godini evidentno povećanje prihoda i da je to rezultat uvođenja seta mjera fiskalne konsolidacije, mjera na suzbijanju sive ekonomije, kao i pojačane ekonomske aktivnosti. Takođe je nesporno da se u izvještaju o završnom računu budžeta za 2013. godinu može konstatovati povećanje rashoda kao posledica nastanka vanrednih izdataka, aktiviranje garancija i izmirenja sudskih rješenja.

Fiskalna politika u 2013. godini bila je usmjerena na konsolidovanje javnih finansija, smanjenje rizika i nastavak sprovođenja mjera štednje na rashodnoj strani budžeta, ukinute su naknade za rad komisija i radnih grupa, smanjeni su troškovi u preduzećima u kojima Vlada Crne Gore ima većinski udio, a smanjeni su i troškovi u lokalnim samoupravama.

Nisam siguran, gospodine ministre, da je započeti proces konsolidovanja finansija u lokalnim samoupravama, a posebno u segmentu racionalizacije broja zaposlenih, sniženja nivoua zarada, plaćanja poreskih obaveza i smanjenje zaduženosti opština dao odgovor na vaša očekivanja. Naprotiv, neću nabrajati koje su to opštine i mislim da zaslužuju malo veću kontrolu zloupotrebe svih ovih pokazatelja koje sam nabrojao.

Siguran sam da se konsolidacija finansija u preduzećima u kojima Vlada ima većinski udio, kroz proces reformi i racionalizacija, kao potrebom harmonizacije naših standarda sa standardima Evropske unije odvija uspješno i pozitivno sa određenim rizikom da li određeni državni subjekti mogu normalno da i funkcionišu pod ovakvim uslovima.

Takođe, poštovani kolege poslanici, ministre, izražavam moju zabrinutost da li se ove neophodne reforme i racionalizacije moraju sprovoditi na isti način i istim mjerama

kako u jednoj nerazvijenoj opštini Andrijevici, Plavu i novoformiranim opštinama Gusinju i Petnjici, kao u mnogo razvijenijim opštinama Podgorici, Budvi, Tivtu, itd. Moja zabrinutost je u pravcu da ove racionalizacije mogu produbiti jaz između manje razvijenog sjevera i nešto razvijenijih opština u Crnoj Gori.

Pozitivno i dobro je da je Državna revizorska institucija u svom izvještaju konstatovala da završni račun budžeta Crne Gore za 2013. godinu, ne sadrži materijalno značajne greške kod iskazivanja rezultata i u skladu sa tim dala pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na određene oblasti. Cijenim pozitivnim i odgovornim vaš odnos da bi konsolidacija javnih finansija mogla biti još i bolja i da u tom pravcu ide Vlada Crne Gore i vaše ministarstvo, kao i to da odgovor danas ministra da ste pokrenuli aktivnosti u cilju sprovođenja preporuka Državne revizorske institucije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Hoćemo li da se dogovorimo kolege, da do 10 do šest ko stigne stigne, a od 10 do šest do šest pet minuta, po pet minuta naši gosti. Što ne stignu u ponedjeljak biće prvi. A vi ako niste dobili priliku mislite da će rejting da otide nešto više. Definitivno, dobro.

NADA DROBNJAK:

Hvala.

U racionalizaciji je i da bi sve kolege iz opozicije mogle da kažu što imaju o budžetu, koleginica Šćepanović i ja odustajemo od prijavljene diskusije.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Mnogo vam hvala, očekujem to i od kolegice Filipović.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Ja sam i sinoc odustala od svoje diskusije kad je bila Komisija za konflikt interesa evo i danas ću.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Vi ćete ići sigurno.

Znači, to očekujem i od drugih kolega, ili barem da dademo priliku onima koji su u tom odboru rade, možda je to najbolje tako.

Idemo dalje.

Sad ima riječ kolega Nišavić, pa kolegica Filipović.

Izvolite.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodo iz Ministarstva finansija, gospodo iz Državne revozorske institucije. Na Predlog zakona o završnom računu budžeta za 2013.godinu pokušaću da dam neko svoje viđenje ovog finansijskog dokumenta na način kako bi bio razumljiv i meni i građanima Crne Gore. Završni račun budžeta za 2013.godinu je pitanje i odgovor da li je Vlada dobro planirala, i da li je planirala dobro 2013.godine. Ono što je očigledno da Vlada nije dobro isplanirala da će se u 2013.godini potrošiti milijardnu 375 miliona 793,669 eura, a potrošeno je milijardu i 579 miliona, dakle oko 214 miliona više od planiranog, a da Vlada ne uči na greškama i ako je 2013.godina, po nekim diskutantima

bila godina , vidi se iz stalnog iz podatka, stalnog rasta državnog duga. Kada se donosio budžet za 2013.godinu ukazivano je da se pojedine oblasti kao što su zdravstvo i školstvo trebaju izdvojiti više sredstava, ali odgovor je da to je maksimum u datoj situaciji.

Sa druge strane došlo je probijanja budžetskih sredstava i druge potrošačke jedinice kao što su Ministarstvo pravde, Ministarstvo Unutrašnjih Poslova, Ministarstvo finansija. Ali kada su u pitanju transferi za socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, školstvo, ekologiju tu ste bili precizni pa se te potrošačke jedinice bile u nivou ili nešto ispod planiranog. Kada se tiče Fonda za zdravstveno osiguranje planirana sredstva za 2013.godinu u iznosu od 167 miliona 622 eura, a potrošeno je nešto manje znači 167 miliona i 491 hiljada, da su se ispoštovali zahtjevi i planovi Fonda zdravstvenog osiguranja koji su tražili za oko 10 miliona više budžet ili opozicionih poslanika imali bi manje alarmantnu situaciju u zdravstvenom sistemu, a što se svakako odrazilo na kvalitet zdravstvene zaštite i građana Crne Gore, i da se ovdje prekršio budžet da se ovdje prekrši budžetsko planiranje u korist nabavke modernije opreme redovnije snadbijevanja svim potrebnim medicinskim i drugim sredstvima podizanje nivo higijene, gradnja nove gracke bolnice u Podgorici, gradnje novih klinika i drugih objekata za pružanje zdravstvene zaštite, onda nam se nebi dešavala Bjelopoljska bolnica, a nije isključeno da se ona desi i u drugim gradovima Crne Gore.

S obzirom da ovakvo planiranje i ovakvo davanje za zdravstvenu zaštitu. I ako je za lijekove i medicinska sredstva izdvojeno oko 50 miliona eura, evidentno je da je tokom cijele 2013.godine bila permanentna nestašica lijekova posebno onih za liječenje hroničnih bolesti. A što se tiče standarda zaposlenih u zdravstvu nije bilo prostora za povećanje plata ili rješavanja standardnih problema. I da bise stanje u ovoj oblasti popravilo neophodno je da se sa mnogo više pažnje i odgovornosti planira Budžet za 2015.godinu. Što se tiče stanja u prosveti na svim nivoima je znači isto kao i u zdravstvenoj zaštiti, planirano 127 milijuna, potrošeno 127 miliona ni centa više od planiranog taman onoliko koliko da se jedva preživi, nema prostora da se poboljša kvalitet nastave pa tim ni veći nivo znanja učenika. Žao mi je prestavnike sindikata školske zaštite zašto troše toliko energiju nebi li se izborili za bolji standard zaposlenih u

ovim oblastima, ali im svakako bez uspjeha, kažete da nije bilo novca, pa onih 107 miliona garancija posebno garancija za KAP bila su bačena srestva. Takođe, proizvod lošeg planiranja i ugovaranja bez ičije odgovornosti, a ta bi srestva i te kako pomogla da se za rješavanje problema u mnogim oblastima.

Postavio bi jedno pitanje ministru.

Što se tiče unutrašnjeg duga za 2013.godinu, podatak da je unutrašnji dug opštine bio 135 milijona, a dug 2014.godinu iznosi 350 milijona znači dva ipo puta više, šta se tu u stvari desilo i šta se dešava. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam na ovakvoj preciznosti kolega Nišaviću, molim Vas da gledate u tablu zato što neću intervenisati.

Izvolite, kolegkinice Filipović.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Zahvaljujem, potredsjedniče.

Uvažena Skupštino, uvaženi građani Crne Gore, prestavnici ministarstva i Državne komisije. Rukovodeći se dugogodišnjem angažmanu u oblasti kulture moj stav vezano za Završni račun budžeta za 2013.godinu odnosi ćese naravno na tu oblast. Do sada smo čuli vrlo stručne diskusije mojih uvaženih kolega, koji se bave finansijama i ekonomijom i svi ćemo se složiti da je 2013.godina bila teška i naporna kada je riječ o konsolidaciji javnih finansija. Ali u tako teškim vremenima moram reći da je Vlada Crne Gore bila posvećena učvršćivanju svijesti o našem državnom i kulturnom identitetu kroz promišljenu kulturnu politiku, to ću pokrijepiti i činjenicama. Ministarstvo kulture u 2013.godini bilo usmjereno na aktivnosti kojima su podržavali realizaciju osnovnih programa finansiranja i sufinansiranja, realizaciju programa i projekata kulturno

umjetničkog stvaralaštva zaštitu očuvanju i valorizaciji kulturne i prirodne baštine. U protekloj godini vršeno je proiozvodnja i realizacija medijskih programa, saradnja Crne Gore u okviru saradnje UNSCO. Ministarstvo kulture u protekloj godini realizovalo i sufinasiralo programe kojima se obezbjeđuje ravnomjeran razvoj kulture na sjeveru Crne Gore, sa 38 projekata u 11 opština na sjeveru. U okviru javnog konkursa za sufinansiranje programa i projekata za oblasti kulturno umjetničko stvaralaštva obezbjeđena je podrška i posticaj nove produkcije iz svih oblasti kulture. Ukupno je uključujući program razvoja kulture na sjeveru podržan 151 projekat čiji su realizatori opštinske ustanove kulture u Crnoj Gori i druge institucije kulture, te u odgovarajućoj oblasti i privredna društva i pojedinci kao realizatori autorskih djela, 26 projekata je podržano iz oblasti likovne umjetnosti, 12 iz muzičke, 44 projekata iz oblasti književnosti i njiževnog prevođenja, 18 naslova projekata od pet izdavača i 26 samostalnih autorskih projekata, dva časopisa iz oblasti kulture i umjetnosti, četiri pozorišne produkcije, 15 manifestacija i festivala, sedam filmskih projekata, tri projekta crnogorskog učešća na međunarodnim manifestacijama i festivalima i 38 projekata za razvoj kulture na sjeveru.

U okviru programa međunarodne prezentacije crnogorske kulture obezbijedeno je crnogorsko učešće na 55-tom Venecijanskom bjenalu, u okviru programa zaštite i očuvanje kulturnih dobara ministarstvo je finansiralo i bio nosilac realizacije 59 projekata, od planiranih 59 projekata, 33 je u potpunosti realizovano, 17 projekata je u završnoj fazi, devet samo nijesu realizovani. U 2013.godini vršeno je inplementacija druge faze istraživanja u okviru petogodišnjeg projekata putevi kontinuiteta, što je podrazumijevalo 80 radnih dana na dva značajna lokaliteta jedan u Riječanima u Opštini Nikšić, u okviru kojeg su realizovana istraživanja, a koja su donijela i neke nove rezultate veoma značajne iz oblasti antike i henalizma, kao i 40 dana na lokalitetu Duklja gdje je okrivljen veći broj rano hrišćanskih grobnica sa momentalno kamenim konstrukcijama. Realizovan je i poseban program povodom obilježavanja državnog jubileja 200 godina Njegoševog rođenja u koji su bili uključene sve ustanove iz nadležnosti ovog ministarstva, a u njihovoj organizaciji i produkciji i realizovano je 29 programa. Posticaj informisanja na lokalnom nivou i razvoj medijsko naučno stručne oblasti finansirano je 39 projekata na lokalne štampane medije i naučne časopise za

kulturu i teoriju medija. Realizovane su i manifestacije i festivali od posebnog značaja za crnogorsku kulturu, kao što je Kotor Art, Ratkovićeve večeri poezije, Montenegro Film Festival Herceg Novi i internacionalni TV Festival u Baru. Dodeljena je i Njegoševa nagrada, realizovani konkurs za najbolji istraživački prilog u medijima na temu socijalne integracije Roma u Crnoj Gori. Nacionalna komisija za saradnju sa UNECKO u 2013.godini uradila pripremu Nominacionog dosijeaza upis Cetinja na UNECKO-vu listu Svjetske baštine, zatim je realizovana UNECKO-ICOMOS ekspertska misija u Kotoru. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem vam se i grijech bi bio da sam rekao da ne govorite, jer vidim da ste se spremili. Kolega Tuponja do pet minuta, pa kolega Gegaj, do pet minuta. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče, uvažene dame i gospodo, gospodo iz Državne revizorske institucije, dame i gospodo iz Ministarstva finansija,

Ovu Vladu karakteriše da više troši nego što prihoduje. Ono što ne može da prihoduje, a smatra da im je potrebno, jednostavno digne kredit u ime svih nas i onda opet to potroši. Nije to čak ni krivica Ministarstva finansija. I ne samo da više troši nego što prihoduje, nego potroši i više što planira da probije i da napravi budžetski deficit, jer je u 2013.godini budžetski deficit iznosio 201 milion eura, što je nekih 58% više od planiranog. Znači već je planiran budžetski deficit, ali i on se probije za nekih 60-tak procenata ništa strašno. Nivo ostvarenog duga u 2013.godini po treći put uzastopno je bio veći nego što je to budžetom predviđeno, negdje ukupan državni dug od 2008.godine kada se kretao oko 900 miliona eura, preko 2012. godine 1,63, 2013.godine 1,93 milijarde eura u 2014.godini mi imamo oko 2,2 milijarde eura državnog duga.

Vjerovatno ste upoznati sa Izvještajem Evropske komisije, bar trebali biti, ali radi građana, moram da pročitam jedan dio njihovog izvještaja koji kaže: "Da trgovinski deficit ostaje jedan od glavnih strukturnih problema koji odražava usku, proizvodnu bazu lokalne ekonomije, nedostatak konkurentnosti i visoku zavisnost od uvoza.

U 2013. godini dobri izvozni rezultat u oblasti električne energije proistekao je iz izuetno povoljnih vremenskih prilika, otprilike nijeste ni krivi ni dužni zbog toga, pa je shodno tome u izvozu u 2014. godini umjereniji.

U prvoj polovini 2014. godin trgovinski deficit povećao se za 4,5% u odnosu na prethodnu godinu, jer je izvoz znatno brže umanjen u upoređenju sa uvozom, pa se bazični učinak pretdnog uvoza električne energije izgubio.

U zadnjoj rečenici koje oni kažu da je za javne finansije karakteriše visok stepen nediskrecione potrošnje i nekih stalni rizici probijanja, odnosno naplate izdatih državnih garancija. U cjelini posmatrano, s obzirom da je fiskalna pozicija nije uspjela da se poboljša, uprkos naporima u pogledu konsolidacije ostaje izazov da se osigura fiskalna održivost i da se sniz javni dug. Ovo je svježi izvještaj, on je iz ove godine odnosno iz 2013 na '14-stu godinu. Naravno, vi ste ponosni na to da je Državna revizorska ainsitucija dala pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje, mada ovo skretanje pažnje se najčešće zaboravlja, ali se ne prsite time da je ista ta Državna revizorska institucija revizijom usklađenosti Predloga zakona o Završnom računu budžeta za 2013. godinu utvrdila da potrošačke jedinice. Korisnici budžetskih sredstava nijesu u svim materijalnim značajnim aspektima uskladili poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu sa tim dali uslovno mišljenje. Ja ću prevesti ovaj diplomatski rečnik na rječnik običnog građanina i reći ću kršio se zakon. Kršio se zakon bez ikakvih posljedica i bez ikakve odgovornosti. Kaže se da su revizijom kapitalnog budžeta direkcije na uzorku, od 82,96% radili stvari koje nijesu u skladu sa članom 11. Zakona o budžetu, takođe i u direkcijama javnih radova, takođe je ustanovljeno da nijesu radili u skladu sa članom 11. Zakona o budžetu. Kršio se zakon bez ikakvih posljedica". Ja znam što ćete mi vi odgovoriti, jer vi ćete reći da se slažete sa mnom i da takve stvari treba sanckionisati, ali vi nijeste od juče tu niti ova vlast od juče tu, nego su takvi uslovi nastali, upravo zbog ovakvog djelovanja vlasti i

vaša opravdanja koja baziraju na tome da vi nijeste dugo ministar i da ne možete vi riješiti sve probleme odjednom.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja u ime vaše i u ime sebe čestitam našim rukometašicama na pobjedi. Aplauz. Dobro je rekao naš kolega Popović: "Kad bi u svemu bili kao naši sportisti đe bi bila Crna Gora".

Riječ ima kolega Gegaj, neka se pripremi koleginica Jonica do četiri minuta. Izvolite.

NIKOLA GEGAJ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine Pešiću, gospodine Daboviću, ministr Žugiću, dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Prethodna godina je bila veoma izazovna za kreatore fiskalno ekonomske politike. Naša država je bila izložena posledicama u fiskalnom, monetarnom i realnom sektoru ekonomije. U fiskalnom sektoru je bio visok nivo deficita budžeta koji je proizveo dinamiku javnog duga, međutim Vlada Crne Gore je vodila opreznu i urgentnu fiskalnu politiku, donošenjem brojnih mjera fiskalne konsolidacije, koji su se odnosili kako na prihodnu tako na rashodnu stranu budžeta.

Došlo je do rasta ekonomije, stopa rasta bruto društvenog proizvoda je iznosila 3,5% za prošlu godinu u odnosu na recesivni nivo od 2,6%. Sve je ovo uticalo da se zadrže osnovni parametri fiskalne politike. Treba, takođe naglasiti da je Državna revizorska institucija dala pozitivno mišljenje na Prijedlog zakona o Završnom računu za prošlu godinu. Revizijom je utvrđeno da je finansijski rezultat iskazan ispravno i da su finansijski izvještaji istiniti, objektivni i u skladu sa prihvaćenim računovodstvenim

standrdima. Da se vidjeti da je fiskalna disciplina unaprijeđena, ali naravno da ima prostora za dodatno jačanje u dijelu usklađenosti poslovnih aktivnosti potrošačkih jedinica, sa propisima koje regulišu budžetsko poslovanje.

Ministarstvo finansija i ministar Žugić, posvećuju punu pažnju unapređenju unutašnje finansijske kontrole, kako u pogledu kontinuiranog širenja obuhvaćanja unutrašnjom revizijom, tako i u dijelu jačanja svih elemenata finansijskog upravljanja.

Pošto je Crna Gora, kao mala i otvorena ekonomija veoma izložena globalnim ekonomskim kretanjima, ohrabruju ostvaren rezultati u prošloj godini i u dijelu implementacije mjera fiskalnog prilagođavanja, kao nastavak mjera u borbi protiv sive ekonomije. Mada u posljednjih nekoliko godina zabilježeno je poboljšanje osnovnih indikatora fiskalne stabilnosti, a to su budžetski deficiti nivo javnog duga.

Zbog dostignutog limita ovih indikatora i dospješa obaveza u segmentu otplate dugova u predstojećem periodu postoji prisusvo određenih rizika, koje jasno upućuju na neophodnost opreza u vođenju politike zaduživanja i ukupne fiskalne politike.

S tim u vezi imamo i uvođenja paketa u urgentnih mjera fiskalnog prilagođavanja. Ona je po mom mišljenju dala odlične rezultate, pogotovo ako znamo da u prošloj godini naplata prihoda je bila 100 miliona eura više nego u 2012. godini. Time je potvrđeno da je fiskalna konsolidacija preduslov za trajni oporavak javnih finansija i obezbjeđenje finansijske i makroekonomske stabilnosti.

I ako je došlo do povećanja stope PDV-a sa 17 na 19% zadržana je niža stopa koja u najvećoj mjeri tangira socijalno najosjetljiviji sloj stanovništva i takođe uveden je i krizni porez na zarade iznad prosjeka, što je, opet po meni bila dobra stvar. Uspjelo se što je bilo i planirano, da se povećava dio legalne ekonomije i time je došlo do olakšanja poslovanja onih subjekata koji se bave privrednim aktivnostima u zoni realne ekonomije.

Evo skraćicu, uvaženi potpredsjedniče u prošloj godini je plaćeno 107 miliona garancija, 23 miliona eura izvršnih sudskih rješenja što je ukupno 130,4 miliona eura bez ovih troškova koji su bili teret iz prethodnog perioda bio bi deficit u nivou od 2,1%. Takođe u budžetu imamo i značajni zahtjev koji se odnose na ravan je subvencija

Ministarstvo ekonomije, saobraćaja, pomorstva, poljoprivrede, održivog razvoja i penzionera. Kratko ću da se osvrnem na oblast energetike industrije u toku prošle godine realizovano je niz aktivnosti u okviru značajnih projekata kao što su projekat izgradnje Hidroelektrane na Morači, projekat izgradnje Hidroelektrane Komarnica, projekat izgradnje malih Hidroelektrana, projekat izgradnje podmorskog interkonektivnog kabla jednosmjerne struje između elektroenergetskih sistema Crne Gore i zatim sprovođenje javnog poziva za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju uglja u vodoniku, podmorju Crne Gore. Projekat jonskog gasa itd. i tome slično i skraćujući možemo reći da u prethodnoj godini smo imali relativno uspješnu fiskalnu politiku.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam.

Ima riječ kolegica Jonica, kako će to ona da uspije u pet minuta, baš me interesuje, gledajte semafor.

Izvolite, kolegice.

SNEŽANA JONICA:

Pošto sam od straha da će potpredsjednik pokušati da uštedi na mom vremenu, ja ću u dvije rečenice reći prvo što mislimo o računu budžeta, a poslije šta mi ostane.

Dakle, pogled na završni račun Budžeta za 2013.godinu, a to je da su sve greške Vlade Crne Gore, platili građani Crne Gore i to na način, gdje god je Vladi hvalilo ono uzeta je od građana i to od narednih ovih kategorija što će naravno poslije toga definisati kroz određene podatke. Takođe, sve propuste Vlade Crne Gore odnosno sva prepoznata nepoštovanja zakona. Vlada nije sankcionisala niti popravljala kroz pokušaj da ispoštuje preporuke Državne revizorske institucije, da poboljša svoje djelovanje u tim oblastima, nego se nekako stvorila praksa da se mijenjaju zakoni, kako bi se ono, kako su oni naučili da rade, uskladili sa onim kako je Vlada naučila da radi, a ne Vlada

uskladila sa onim kako zakoni propisuju. I ono što mi prvo pada na pamet, a naravno žalosno je što uvijek ovaj Izvještaj revizorske institucije koja je posebno insperativna kojom bi se moglo pričati mnogo duže od ove jedne diskusije koja je vezana za završni račun Budžeta govori kad pogledate određene oblasti gdje upečatljivo imate nerealizovane preporuke onda negdje vidite slabe tačke ili bolne tačke onih kojima upućujete preporuke, ali kako se to nekako dobro uveže, prilika je da vidimo kod recimo preporuke koje se tiču javnih nabavki. Imate četiri preporuke Državne revizorske institucije imate samo jednu realizovanu, koja je manje bitna u odnosu na one tri koje nijesu realizovane, ali imate juče u ovoj Skupštini raspravu i donošenje Zakona o javnim nabavkama neprihvatanje amandmana koje su pokušavali upravo da još više onemoguće ono što se dešava i na šta ste vi ukazali kroz cjepkanje javnih nabavki da bi se realizovalo mnogo više javnih nabavki kroz neposredne sporazume, kroz probijanje limita dozvoljene zakonom za neposredne sporazume, kroz korišćenje manje transparentnih metoda, ali takođe i kroz činjenicu da je Vlada jednim amandmanom za kojeg je nažalost dok ja pričam odsutni ministar Žugić, negdje imao vjerovatno odgovornost pokušavala da pokrije, da u svakom trenutku kad zatreba jednostavno i taj takav zakon koji nijesmo uspjeli do kraja da poprvimo ne mora da primijeni. Ali toliko o tome. Meni su zaista ovdje ostavljena otvorena ogromna pitanja i počecu od toga kako se za neke programe, za neka ministarstva našlo novca iako nije planirano i zašto to i nije objašnjeno na kvalitetan način u obrazloženju do toga, kako se za neke ranjive kategorije, ako smo na to ukazivali nije našlo novca, odnosno, kako je neki novac ispario. Ministarstvo pravde u programu izvršenja krivičnih sankcija planirano je 657.916 eura. Ostvareno, odnosno realizovano 2.218.968 piše, da je taj iznos 1.659,927 koji je dva ipo puta veći od planiranog pošao na otplatu obaveza iz prethodnih godina iako to nije bilo planirano. Meni jednostavno nije jasno, ako se pojavljuje upravo stavka od milion i 600 hiljada eura za nešto što nije bilo planirano, to je optlata duga. Pa valjda je dug iz prethodnih godina jedino što je moglo biti planirano, jer je na početku te godine mogao da se zna da smo za to nešto dužni. To je objašnjenje koje mora stajati u obrazloženju, kojeg apsolutno nema ni u jednom slovu ni u obrazloženju te stavke u budžetu.

Ministarstvo unutrašnjih poslova i još interesantnija sfera program administracije koja ima vrlo upečatljiv obuhvat poslova davanja mišljenja donošenja, nekakvih rješenja itd. planirano 4.211.450 realizovano 10.977.364, a razlika opet dug ili otplata obaveza iz prethodnih godina u iznosu od 6.768,645. Odakle dug, nije bio planiran u planiranom je bilo 0 odnosno jedan euro, to je vjerovatno neka metodologija, a realizovano 6.700.000 eura na koje to dugove iz prethodnih godina i kakvi to poslovi administracijom Ministarstvo unutrašnjih poslova mogu biti da su proizveli dugove od 6,7 miliona eura, a o kojima nemamo riječi da nas upoznaju unutar ovog Budžeta. Upečatljivo takođe, za jednu drugu stavku, to su konsultantske usluge kod Uprave za nekretnine, sa 468.000 na milion i 994 hiljade, a znajući kako funkcioniše Uprava za nekretnine, koliko dobra ili sreće su građani videli od te institucije i koliko je ona sinonim za korupciju u Crnoj Gori. Ja jednostavno imam dilemu kako iz kojih razloga je u ovoliko višestruko povećan ovaj iznos. I na kraju odnosno na ove tri ranjive kategorije. Fonda rada planiran je 1,3 milion eura u momentu kada je bilo 2.800 pravosnažnih rješenja.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, koleginice.

Izvinjavam se to ćemo produžiti u ponedjeljak, znam da ste vi vrlo analitični, kvalitetni, ali što ćemo život je takav.

Kolega Stanić, pa kolega Bojanić.

Izvolte.

NOVICA STANIĆ:

Dvije knjige šarovite, jedna je za 2013.godinu, a ovo je Budžet za 2015.godinu. Kad su u pitanju Pljevlja, odakle ja dolazim, ove knjige su mogli slobodno da donesu Pljevlja vrani i gavarni ko u srednjem vijeku uz one stihove "a radi bi smo dobre, kazat glase, ne možemo, nego već kako jeste". Ja sam rođen i odrastao na selu i tvrdim da

vam da pametnijih i mudrijih ljudi od seljana nema i pamtim kao dijete kad bi se sreli seljaci, pa se pitaju za zdravlje, kažu kako ste? Kaže dobro je samo zdravlja i mira. Dakle oni su znali, da su to dvije najpreče stvari, zdravlje i mir. A tek u nekom drugom razgovoru došli bi do reda i zakona. Ako bi htjeli, da definišemo situaciju u Pljevljima danas i juče i prekjuče i sutra. Evo da citiram, predsjednika ekološkog društva Brezice iz Pljevalja Milorada Mitrovića koji neki dan reče: bolnice prepune, apoteke prazne, vazduh zatrovan, voda zagađena, jedna mala ispravka gospodine Mitroviću. Vjerovatno je mislio na državnu apoteku koja je prazna, privatne su pune, ali građani Pljevalja nemaju para.

Gospodine ministre, samo nekoliko podataka. Za nepune tri godine, dakle 2012, 2013. do decembra, odnosno do polovine decembra, 591 dan u Pljevljima, pazite 591 dan u Pljevljima je zatrovan vazduh. I pri tome za svaku godinu hvale za dva mjeseca podaci. Zašto ja to ne umijem objasniti. Evo kako stoji recimo 2014.godine, oktobar mjesec PM čestice 23 dana prekoračenja PM 2,5 mikrograma, 29 dana u oktobru kancerogena supstanca 2,5 puta veća od dozvoljenih vrijednosti. Novembar, još gore, sinoć je u Pljevljima bila koncentracija 12 puta veća od dozvoljene. I koga to zanima, nikoga, a ovo je poštovani građani plan kvaliteta vazduha Opštine Pljevlja.

Dok 2020.godine zagađenost vazduha u Pljevljima će se povećati 300%. Ako se ne sprovedu određene preventivne mjere, a na prvom mjestu je toplifikacija, a ta toplifikacija može da se uradi gospodine ministre za godišnju proizvodnju Termoelektrane Pljevlja. Podsjećam Termoelektrana Pljevlja je puštena u pogon 1982.godine, 32 godine rada.Pa valjda jednu godinu je mogla da radi za zdravlje Pljevljaka.

Već šest godina je prošlo kako je usvojen Zakon o životnoj sredini, eko naknada, zagađivač plaća. Da li se ubira ili ne ubira ja ne znam. Ali, eto prostora gdje su se mogle naći pare za toplifikaciju Pljevalja. Naplata građevinske dozvole za branu Maljevac, nikad nije izdata, umjesto građevinske dozvole data je saglasnost Ministarstva koja je bila zamjena za građevinsku dozvolu.Juče smo imali ovdje primjer, da su kod javnih nabavki, zakon kad je trebalo da se usvaja, da za sve važi osim za Vladu Crne Gore.Na sreću zahvaljujući Saši Damjanoviću i gospodinu tuponji, to je ispravljeno.Šta raditi,

ovdje je Bojović juče tražio vanrednu sjednicu Skupštine Crne Gore podržavam. Ali, je logično da prije toga zasijeda hitno Skupština opštine Pljevlja i da podsjetim 4.decembra, a sve je ovo krenulo od 3.decembra kad je i voda zagađena nije ni za kupanje ni za pranje zuba, za kupanje djece. Dakle predsjednik Odborničkog kluba SNP-a u Skupštini opštine Pljevlja tražio da se uvrsti kao prva tačka dnevnoga reda Ekološka katastrofa Pljevalja. Odbijeno, nema informacija, gospodo, gospodine predsjedniče Opštine imate sve informacije.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Poštovani predstavnici Ministarstva, Državne revizorske institucije,

Dakle, završni račun Budžeta uvijek je prilika da preispitamo rad Vlade, da napravimo neke bilanse, kao što se u kompanijama radi, tako i na državnom nivou da vidimo šta i kako je Vlada radila i da uporedimo to sa onim što je vlada najavila da će da radi. Doboro, oko završnog računa, što nema obećanja. Ovdje nema obećanja, ovdje nema isčekivanja, ovo su cifre neumoljive i one jasno pokazuju šta i kako je Vlada funkcionisala ne samo 2013.godine, jer naravno dobar dio se odnosi na one godine malo prije 2013. a došla je loša politika, loše odluke su došle na naplatu u 2013.godini. Ja cijenim vaše napore ministre i poreske uprave takođe u pokušajima da koliko god možete povećate naplatu poreskog duga koje ste vi zatekli i to je dobro i dobro je što ste uspjeli da kažem nekimi 70-tak miliona da sve u svemu namaknete novih prihoda, ali ono što nije dobro, što su vam ostavili odnosno premijer tadašnji evo i sadašnji. Samo jednom odlukom Vlade 2010.godine, ja mislim onim famoznim izdanjem od 40 miliona

napravi veliku štetu za Budžet Crne Gore, odnosno za sve građane Crne Gore. Za takve stvari kad se izdaju garancije, a nema takozvanog kolaterala ili nema kontragarancija pokreću se krivične prijave. Svjedoci smo da to imamo isključivo kod banaka. Meni je drago da ste to juče najavili bankarsku praksu kod naplate poreskog duga, uzimanje kolaterala kad se nekome odloži plaćanje poreza. Ali mi nije drago za ovo što je urađeno, da niko ne snosi odgovornost, pa makar političku. Ali, evo doćemo do tih garancija da krenem redom.

Dakle, imali smo, Vlada je proklamovala smanjenje budžetskog deficita, odnosno konsolidovanje javnih finansija. Ona već treću godinu za redom povećava dug i došlo je do 6%. 2009.godine, tadašnji mandatar je najavio da će visina javnog duga, odnosno državnog duga u 2013.godini, baš u ovoj, u kojoj govorimo o završnom računu, biti 37%. E pa eto vidite koliko su dobro planirali, koliko je dobro ova Vlada funkcionisala ova prethodna da je to gotovo dvostruko sada veće.

Deficit 201 milion rekli smo da je najviše zbog toga što su garancije aktivirane i to su ovdje pokazani kao vanredni izdaci. Ja ne mogu da se složim da su garancije vanredni izdaci. To je nešto što se znalo, to je nešto što i Državna revizorska institucija jasno znala do znanja da i komercijalne vizije koje su radile sve te kompanije, da one nijesu u mogućnosti da vrate te iznose koje je Vlada garantovala i opet nikome ništa, mi se pravimo da su to neki vanredni rashodi, elementarne nepogode. Na kraju, krajeva i od elementarnih nepogoda se ozbiljna država osigura, a mi od garancija koje su očigledno bile štetne za Crnu Goru, došli su na naplatu i opet nikome ništa.

Preskočiću jedan dio jer ne mogu stići, svakako, past će mi zastavice. Takođe smanjenje trgovinskog deficita je proklamovana politika državne, došli smo na svega 17% pokrivenost uvoza, izvoza. Povećanje zaposlenosti sjetimo se 40 hiljada novozaposlenih, ništa od toga, rast nam je nezaposlenosti. Regionalne razlike, da ne pričam koliko se i to napravilo sve veće. Smanjenje socijalnih razlika, tu se najviše vidi kod prihoda Budžeta kamo ide, umjesto da ih smanjujemo mi ih povećavamo. Indirektni troškovi, odnosno porez na PDV je porastao. PDV je u suštini je regresivan porez. Jer, plaćaju svi građani, nezavisno od prihoda, a naravno u odnosu kolikko plate PDV u odnosu na svoje prihode njima raste taj procenat. Dakle, najviše su opterećeni

najsiromašniji građani i to je iz godine u godinu raste, a za razliku od porez direktnih poreza, poreza na dobit i poreza nepokretnosti koje su u blagom padu.

Dakle, umjesto da smanjimo socijalne razlike, nama jasno ove cifre pokazuju, da se one sve više povećavaju, nažalost. I ništa se po tom pitanju ne radi.

Takođe, ne znam otvoriću eto samo koliko pitanje Cetinja nevjerovatno je da jedna opština, dobije negativno mišljenje po hiljadu razloga i ništa nikome, apsolutno nikakve odgovornosti.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Bojaniću.

Zahvaljujem se koleginicama Drobnjak i Šćepanović, koje su odustale od svojih diskusija i zato evo kad opominjem da pojedini prekoračuju. Znači, uzeli smo pravo, a neko se sigurno spremao nekoliko dana da bi i možda još i više da bi mogao da ima iskaže svoj stav prema ovoj važnoj temi. Tako da, svako ko prekorači uzme pravo drugom kolegi. Nadam se da će ovo biti iskustvo za ubuduće i da ćete me slušati bolje.

Izvolite vi kolega Daboviću, pravo na završnu riječ do pet minuta.

MILAN DABOVIĆ:

Zahvaljujem se predsjedavajućem.

Ovu priliku bih iskoristio da se zahvalim svim poslanicima koji su iskazali bezrezervnu podršku kada je u pitanju rad Državne revizorske institucije. Ozbiljan i profesionalan odnos Ministarstva finansija i Vlade kada su u pitanju naše preporuke, kao i odnos ovog Parlamenta prema nama, predstavlja dodatni motiv, da nastavimo ispunjavati svoje zadatke u skladu sa zakonom profesionalnim standardima i očekivanjima ovog Parlamenta.

Državna revizorska institucija, će u narednom periodu nastaviti da razvija vrste i tipove revizija. Značajno će obogatiti svoju ponudu kada su u pitanju revizorske aktivnosti, značajno će nastaviti sa aktivnostima u dijelu obuke kadrova i okrenuti pravac revizija prema revizijama uspjeha, što predstavlja jedan novi momenat u razvoju Državne revizorske institucije, a mislim da je to i trend u međunarodnim aktivnostima kada su u pitanju aktivnosti revizorskih institucija. Svakako fiskalna disciplina se popravlja, jer postoje razni oblici kontrola koji jednostavno fiskalno diciplinu podrazumijevaju, podrazumijevaju objektivnost i tačnost iskazanih izvještaja i vjerovatno ovaj dio revizija koji se odnosi na finansijsku tačnost i usklađenost minimiziraće svoju ulogu u radu Parlamenta u korist onog drugog dijela koji će biti vezan za revizije uspjeha. Svakako to neće samo zavisiti od aktivnosti Državne revizorske institucije, to će zavisiti od aktivnosti koje se razvijaju u samom sistemu javnih finansija.

Državna revizorska institucija će i dalje nastaviti sa radom u vezi praćenja zaključaka koje donese ovaj Parlament i o tome redovno izvještavati poslanike u ovoj Skupštini. Takođe trebamo imati u vidu da realizacija svih zaključaka koji se donesu u Parlamentu ili mjera koje predloži Državna revizorska institucija ne zavise samo od volje jedne institucije ili više institucija da se one realizuju. Zato je često puta potrebno vrijeme, potrebna je dodatna obuka i potrebni su dodatni resursi. Svakako da mi kao Državna revizorska institucija imamo sve to u vidu i pravimo izvjesna ograničenja, kada pokušavamo objektivizirati stanje vezano za sistem javnih finansija u Crnoj Gori. Naša je budućnost, stabilan, fiskalni sistem i Državna revizorska institucija će zajedno sa svima vama i ostalim institucijama nastaviti da realizuje zadatke koji su joj povjereni u cilju boljih i javnih finansija i efikasnija lokacija javnih resursa.

Hvala svima još jednom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, gospodine Daboviću.

Izvolite ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Prilika je da se zahvalim svim poslanicima, na podršci na kritikama, nadam se da će ovo biti nauk, odnosno naravoučenije i svim poslanicima, podršci na kritikama, nadam se da će ovo biti nauk, odnosno naravoučenije iz toga ćemo izvući elemente da u narednom periodu, napravimo dokumenat koji će biti više na kursu svega onoga što znači zdravije i javne finansije zakonito iskazivanje svih finansijskih iskaza.

Takođe hvala i Državnoj reviziji, za koju sam tokom današnje rasprave rekao da su njihove preporuke nama zakonska obaveza. Takođe ćemo sugerisati svim subjektima revizije da ažurno ispunjavaju sve preporuke do nivoa realno i objektivno mogućeg.

U narednom periodu ćemo nastaviti dalji proces poreske konsolidacije, ne samo na rashodnoj strani, gdje ćemo nastojati da racionalizacijom i štednjom ostvarimo elemente održivosti javnih finansija, već i da na prihodnoj strani budžeta utičemo maksimalno na dalje povećanje stepena naplate, generišući time održivije javne finansije, a samim tim stvarajući pretpostavke i za ukupan rast realne ekonomije.

Još jednom zahvalnost i nadam se da ćemo u narednom periodu, od pozitivnog mišljenja i uslovnog mišljenja za usklađenost regulative doći do potpuno pozitivnog mišljenja, polazeći od svega onoga što smo danas ovdje i čuli a i obećali. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno o njemu.

Obavještavam vas da sutra počinjemo u 11 sati sa razmatranjem izvještaja i finansijskih planova agencija.

Svako dobro i do viđenja.

18. 12. 2014.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažena gospodo, počinjemo sa današnjim radom.

Pozdravljamo naše goste, pozdravljam i vas veoma aktivne i revnosne poslanike, i mene, normalno sa vama.

Prelazimo na dnevni red.

Prva tačka današnjeg rada su predlozi finansijskih izvještaja sa izvještajima o radu nezavisnih regulatornih tijela za 2013. godinu, i to: Agencija za energetiku, Agencija za elektronske medije, Agencija za elektronsku komunikaciju, poštanske djelatnosti, Agencija za nadzor osiguranja za 2013. godinu, Agencija za lijekove i medicinska sredstva i Komisija za hartije od vrijednosti.

Prvo idemo sa Agencijom za energetiku.

Uvodna priča sat vremena maksimum o ovoj agenciji, želio bih manje da bi danas završili i sa predlozima planova za iduću godinu.

Do pet minuta, izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, poštovani članovi Parlamenta,

Pred vama je finansijski izvještaj sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2013. godinu. Izvještaj se, kako se iz samog naslova može prepoznati, sastoji iz dva dijela - finansijskog poslovanja i poslovnih aktivnosti Agencije za 2013. godinu.

Finansijski izvještaj daje prikaz trošenja novčanih sredstava obezbijedenih u skladu sa Zakonom o energetici, uglavnom obezbijedenih od naknada za licence, dakle, dat je pregled prihoda i rashoda i to kroz uporedni pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda Agencije.

Agencija je u 2013. godini ostvarila prihod u iznosu od milion i 199 hiljada 268 eura, i troškove u iznosu od 995 hiljada 731 euro. Razliku od 203 hiljade 537 eura čine

sredstva koja su uplaćena u budžet Crne Gore, 126 hiljada obavezne rezerve u iznosu od 60 hiljada eura i naknadno uplaćenih 17 hiljada i 403 eura, plaćenih nakon što je Agencija uplatila ovaj dio 126 hiljada u budžet.

U drugom dijelu dat je prikaz rada Agencije za prethodnu godinu. U 2013. godini Agencija je, u skladu sa svojim ovlašćenjima donijela odluke o korekcijama regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za operatora prenosnog i distributivnog sistema, javnog snabdjevača kao i odluku o naknadama za operatora tržišta električne energije. Takođe, donešena je i odluka o utvrđivanju naknade i cijena koje potrošači, koje plaćaju korisnici elektroenergetskog sistema, elektroprenosnog sistema, dakle ne samo potrošači, već i proizvođači čime smo potrošače doveli u primjereniji i rekao bih fer položaj u odnosu na Elektroprivredu Crne Gore.

Agencija je vršila nadzor nad radom energetske subjekata u ... sektoru. Izvršene su 144 kontrole nad licenciranim kompanijama, i to je najveći broj kontrola koje je Agencija uradila, izvršila u toku jedne godine. Izdali smo 64 nove licence ili obnovili postojeće. Takođe smo oduzeli 10 licenci i izvršili 21 izmjenu postojećih licenci.

Što se tiče elektroenergetskog sektora u toku 2013. godine, dobili smo zahtjev za prijem na tržište električne energije u Crnoj Gori, zahtjev od 22 kompanije. Od toga 18 trgovaca, dva snabdjevača, jedan proizvođač, jedan operator prenosnog sistema i svi zahtjevi su povoljno riješeni.

Tokom 2013. godine Agencija je počela sa radom na predlozima za izmjenu postojećeg Zakona o energetici koji bi što prije trebalo da uđe u skupštinsku proceduru, s obzirom da je rok za usvajanje ovog zakona 1. januar 2015. godine, odnosno takva nam je obaveza usklađivanja sa trećim energetske paketom.

Agencija je u 2013. godini zaokružila proces donošenja opštih akata, na koje je Zakon obavezao, i u izvještaju imate navedene sve akte koji su odobreni ili usvojeni od strane Agencije, da ih sad ne čitam. Takođe, hoću da naglasim da imamo zadovoljstvo da se energetska zajednica u svom izvještaju za 2013. godinu izjasnila jako pozitivno o radu regulatora u Crnoj Gori, pa nam na neki način to postaje i tradicija, i vjerujem da i vama prija ako se evropske institucije nadležne za praćenje rada naših organa, izjašnjavaju u svojim izvještajima na ovakav način.

Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori je Agenciji obezbijedila tehničku pomoć kroz projekat koji je realizovan u 2013. i dijelom u 2014. godini. Projekat se odnosi na sljedeće aktivnosti: primjenu trećeg paketa EU propisa, Evropske unije, izradu regulatornog računovodstva, izradu standarda kvaliteta snabdijevanja električnom energijom i pomoć u izradi projekta za nabavku informacionog sistema Agencije. Projekat je završen ili se nalazi u fazi implementacije, osim projekta za informacioni sistem za čiju realizaciju su potrebna značajna finansijska sredstva.

Toliko za sad. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem se gospodinu Preleviću, predsjedniku Odbora Agencije, koji je tu zajedno sa gospodinom Medenicom, direktorom Agencije.

Prelazimo na prvi krug. Ja vas molim kolege, znači, moraću da budem restriktivan pošto danas imamo 12 tačaka, znači 12 tačaka imamo, da se pridržavate vremena. Ja bih molio da ko hoće u ime klubova iznese svoje mišljenje i eventualno ukoliko hoće još neki poslanik, tako da budemo ekspeditivni oko toga.

U ime DPS-a kolega Pešić do pet minuta. Izvolite.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvažena gospodo iz Agencije Prelević i Medenica, uvaženi građani, drage kolege,

Tačkom 2 dnevnog reda ove sjednice predviđena je rasprava o predlozima finansijskih izvještaja sa izvještajima o radu nezavisnih regulatornih tijela u 2013. godini. Dakle, govorimo o pet agencija i o Komisiji za hartije od vrijednosti.

Regulatorna agencija za energetiku je jedna od njih i njeno postojanje i rad zaposlenih doprinijelo je značajno boljem funkcionisanju u oblasti za koje je nadležna. Kao elektro inženjeru i meni prijaju ove ocjene energetske evropske zajednice upućene na rad naše Regulatorne agencije za energetiku.

Osnovna definicija Regulatorne agencije za energetiku je da je ona samostalna, neprofitna organizacija, funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjekata i ona vrši javno ovlašćenje u oblasti energetike utvrđena Zakonom o

energetici. Primjećujem da je izvještaj konceptijski jako sličan onom prethodnom, ali isto tako stoji činjenica da su prihodi i rashodi dati na jednostavan način. Tako, dakle, kako je i gospodin Prelević u uvodnom izlaganju kazao, Agencija je u 2013. godini ostvarila prihod od milion i 200 hiljada eura, rashodi su iznosili nešto manje ispod miliona, što govori da je ona izvještajnu godinu završila sa pozitivnim finansijskim rezultatom.

U skladu sa izmijenjenim finansijskim planom Agencije za 2013. godinu koji je usvojio ovaj dom kao izmjenom Zakona o energetici iz juna 2013. godine, Agencija je bila dužna da prenese u budžet države višak sredstava u iznosu od 126 hiljada eura, što je ona uradila krajem decembra prošle godine. Ako konstatujemo da je pri tom većinu svojih obaveza predviđenih planom za 2013. godinu, realizovala jasan je zaključak da će vjerovatno uz određene sugestije i primjedbe koje se danas mogu čuti finansijski izvještaj sa Izvještajem o radu za 2013. godinu dobiti većinsku podršku u Parlamentu.

Stavka koja već drugu godinu uzastopno, rekao bih, kad je planiranje u pitanju, iznenađuje kolege iz Agencije jeste prihodi od naknada za obradu zahtjeva za licence. Naime, u 2013. godini planirani prihod je bio 1.500, ali je ostvareno mnogo više 23.400 iz razloga što je broj podnijetih zahtjeva za izdavanje licenci bio mnogo veći od očekivanog.

U 2012. godini smo imali potpuno drugačiji slučaj. Od planiranih 15.000 ostvaren je prihod od 4.200 eura, odnosno 72% manje od plana jer je, kako je tada kazano, broj podnijetih zahtjeva bio manji od očekivanog.

Ne sumnjam da su odgovorna lica u Agenciji jako vodila računa o troškovima kada je nabavka roba, usluga i radova u pitanju. Ipak mišljenja sam da se dodatno mogu smanjiti troškovi makar za koju hiljadu eura, ukoliko bi se, umjesto neposrednim sporazumom za što je utrošeno nešto više od 22.000 eura i primjenom šoping metode ugovorena vrijednost javnih nabavki na ovaj način iznosila nešto više od 60.000, dakle jedno i drugo je dozvoljeno Zakonom o javnim nabavkama, nabavka nekih roba i usluga sprovela javnim pozivom u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Tu prvenstveno mislim na troškove konsultantskih usluga, troškove održavanja sredstava i troškove

kancelarijskog i ostalog materijala za što je u 2013. godini izdvojeno ukupno nešto više od 50 hiljada eura.

U tabelarnom prikazu izdataka Agencije u 2013. godini iznos od 22.800 eura izdvojen je za godišnji zakup nedostajućeg poslovnog prostora. Interesuje me koliko je udio ovog prostora u procentima u odnosu na ukupni poslovni prostor koji je potreban Agenciji. Ovo iz razloga što eventualno treba razmišljati o kupovini nedostajuće površine radnog prostora, posebno ako se iz godine u godinu izdvajaju ne male sume za zakup.

Iz Izvještaja o radu Agencije za 2013. godinu uočavaju se brojne aktivnosti njenih 28 zaposlenih, dakle jedan više nego što su imali u 2012. godini.

Pošto mi vrijeme ističe za ...(Prekid).. svoje pozitivno mišljenje o finansijskom izvještaju o radu ove agencije, ja nemam dilemu i oba izvještaj ću podržati.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Pešiću.

Prije nego što dam riječ kolegi Kneževiću, da pojasnim.

Pošto neki poslanici nisu informisani koji su zaključci bili na kolegijumu. Znači, danas se završava i druga i četvrta tačka. Ukoliko imadnemo vremena i peta i šesta.

Što znači to? Znači maksimum po pojedinoj tački će biti sat vremena. Ko uđe u taj krug uđe. Ko ne uđe žao mi je.

Prvo idemo sa izvještajima, kao kod budžeta za prošlu godinu, kad to završimo idemo o planovima za iduću godinu. To je odluka kolegijuma i tako.

Sjutra radimo i eventualno prekosjutra, tako da nemojte da planirate ništa prekosjutra. Želim vam aktivan rad.

Izvolite kolega Kneževiću do pet minuta.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Ja se izvinjavam potpredsjedniče, a što mislite da mi završimo i budžet danas.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nećemo danas da završimo budžet, nego ćemo u ponedjeljak i utorak završiti budžet. Meni je žao što ova godina ima samo 12 mjeseci, a decembar koliko ima dana, meni je to žao.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Ja mislim da ima prostora pošto 2013. i 2015. za sat vremena završavamo, tako da ima prostora da završimo i budžet, ali evo. Moj konstruktivan predlog.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Niste me čuli. Sat plus sat, dva sata.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani, uvažena gospodo iz regulatornih agencija.

Ja ću iznijeti jednu jeres ovdje danas, a to je da smatram da u Crnoj Gori ukoliko se ne može obezbijediti nezavisan rad agencija da ih sve treba ukinuti, rasformirati, a da ove kadrove u agencijama treba zaposliti u nekim drugim institucijama, jer je očigledno da neke agencije samo daju mišljenje, stavove, konstatuju stanje, a njihove nadležnosti su prilično ograničene.

Agencija za energetiku je u 2013. godini ostvarila prihod u iznosu od milion 199.268 eura, troškove u iznosu od 995.000 evra. Vi ste nam ovdje dali tabelarno vaše troškove, tako imamo rashode, troškove materijala 22.227 eura, troškovi zarada 751.000, znači zaposlenih je 29, troškovi službenih putovanja 34.793, mogu da primijetim da ste prilično putovali, troškovi proizvodnih usluga gdje je i komunikacija, održavanje sredstava oglašavanjem 25.000, troškovi neproizvodnih usluga iznose oko 60.000. Troškovi angažovanja nezavisnog procjenitelja radi utvrđivanja procjene imovine energetskih subjekata ostvaren u iznosu od 4.500, što je 77,50 manje od planiranih 20.000.

Sad meni nije jasno, gospodo iz Agencije, ako imate 29 zaposlenih šta ti ljudi rade tamo ako morate da angažujete nezavisne procjenitelje ako oni moraju da se

usavršavaju stručno. Znači, ja samo izvlačim zaključak da je tih 29 ljudi tamo došlo po nekom političkom ključu, čisto za to što ova agencija očigledno ima sredstava.

Ono što je takođe meni interesantno jesu troškovi bifea 3.921 euro i troškovi reprezentacije 4.474 evra, i izgleda da je u ovoj agenciji, osim predsjednika Upravnog odbora i direktora najprofitabilnije mjesto da neko bude direktor bifea ili direktorica bifea. Ja bih volio tu gospđu da upoznam i da joj čestitam kad je uspjela da izvuče 4.000 evra troškova u 2013. godini.

Nabavka osnovnih sredstava 38.703. Za nabavku osnovnih sredstava planirali ste bili 15.000, potrošeno je 38.000 i dali ste objašnjenje da ste kupili novo vozilo, kako rekoste iz razloga sigurnosti u iznosu od 25.000 eura. O kakvim sigurnostima, da li vama neko prijeti ubistvom, atentatom ili nečim sličnim, ako ste obrazloženje dali radi sigurnosti auta od 25.000 evra. To je potpuno neobjašnjivo i nelogično.

Sredstva za rješavanje stambenih potreba 40.393 evra. Čije vi to stambene potrebe rješavate. Prošlo je vrijeme samoupravljanja pa da firma daje stan. Znači, ako neko želi da dobije stambeni kredit ili stan, ili nešto slično, treba da dođe u neku od agencija jer vi rješavate stambena pitanja, a nemate vaše poslovne prostorije ovdje i taj trošak nam ovdje iznosite.

Ono što takođe meni ostaje nejasno i vi ste napisali korektno u izvještaju da funkcionalno razdvajanje koji je dio obaveza postoji još od donošenja Zakona o energetici iz 2003. godine, a u Elektroprivredi Crne Gore nije nikad u potpunosti i dosljedno sprovedeno. Dakle, mi iz ovog izvještaja možemo da zaključimo da Elektroprivreda Crne Gore funkcioniše po svojim pravilima, da ne poštuje zakone i to bez problema prolazi da građani plaćaju sve skuplju struju i da vi kao regulatorno tijelo nemate nikakvi uticaj na Elektroprivredu Crne Gore. Jer, da imate uticaj ovo ne biste konstatovali u vašem izvještaju, kao i što nam se ne bi dešavala stalna isključenja struje, radovi na mreži, a ta infrastruktura u kojoj učestvuju svi građani Crne Gore je iz dana u dan sve gora i bukvalno da nema dana u Crnoj Gori da negdje ne dolazi do radova na mreži, do prekida visokonaponske mreže i do problema u snabdijevanju krajnjih potrošača, da ne govorimo o građanima na sjeveru Crne Gore, koji kao da žive u srednjem vijeku.

Dakle, završavam, podržavam vas samo ako hoćete da budete nezavisni, ali očigledno da vi iz ovog izvještaja to ne možete da ostvarite i onda mislim da je najbolje da se ova agencija, kao i većina ostalih, ukine. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Kneževiću.

Izvinjavam se zbog toga, ne vi ste mnogo manje, pet minuta, zato što sam ja potrošio vaše vrijeme.

I posljednji prijavljeni u krugu je u ime novoformiranog novog kluba KNP, ne znam što znači to, ali nema P, a da ima posebni klub, izvinjavam se.

Kolega Stanić. Izvolite kolega.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, klub se zove Klub samostalnih poslanika, dakle nema ništa nejasno.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Objasnite mi onda đe je to N, klub samostalnih poslanika, N nije mjesto S, e neko je pogriješio, pa za to.

NOVICA STANIĆ:

Gospodo iz Agencije za regulatorne za energetiku, pravo da vam kažem nisam mislio ni da se javljam po ovoj tački dnevnog reda, jer nisam ni stručnjak za te stvari, ali bio sam na početku ove sjednice Odbora za ekologiju gdje se raspravljalo i raspravlja i dalje o ekološkoj katastrofi u Pljevljima i čuo sam uvodno izlaganje gospođe državne sekretarke za ekologiju, mislim da se zove, nije bitno, Daliborka Pejović, izvinjavam se što nijesam znao. I čuo sam rečenicu ovakvu, pa vjerujem da vi to treba da znate, kaže: "..da će u naredne dvije do tri godine deponija pepela i šljake Maljevac biti sanirana". A ja joj pred cijelim Odborom i pred crnogorskom javnošću, jer je masa novinara tamo, ponudim opkladu - da će u narednih pet godina tamo biti deponovan toksični materijal. Mislite li da je komentarisala to ili da je bilo šta odgovorila. Nije, jednostavno ignoriše.

Po njoj bi se reklo ili Pljevlja nisu u Crnoj Gori, ili ona ne dolazi u Pljevlja da obiđe te objekte i da vide šta se to dešava u Pljevljima.

E pa, zbog toga, a i vidio sam u ovom vašem izvještaju da kaže - ima jedna polu rečenica da vi nadgledate i poštovanje propisa o zaštiti životne sredine.

Ja ću da vas samo podsjetim na dva sela, jedno se zove Kalušići i smješteno je između Rudnika uglja i Termoelektrane, a drugo je Zbjevo, smješteno na obodu Termoelektrane i deponije pepela i šljake Maljevac. Ja vam tvrdim odgovorno da ti seljani tamo žive u getu.

Evo vam dokaza: Ovo je Službeni list Crne Gore 14. februar 2006. godine. Odluka Vlade da se i selo Kalušići da pod koncesiju Rudnika uglja na vađenje uglja. Ovo vam je list nepokretnosti jednog seljanina koji živi tamo u Kalušićima i tamo je od 90-tih godina do 2026. godine zabranjena gradnja i zabranjeno otuđivanje i opterećenje imovine i objekata.

Ovo je zahtjev jednog seljanina tamo gdje traži da napravi kačaru. Odgovor iz lokalne samouprave, resorni sekretar, kaže da je tamo postojao svojevremeno prostorni plan posebne namjene za Rudnik uglja, to više nije na snazi, ali su date koncesije, treba da se uradi novi plan, ali graditi se ne može. Dakle, ljudi ne mogu da se bave niti poljoprivredom, niti bilo kakvom drugom aktivnošću.

Još 80-ih godina u sred sela Rudnik je uglja napravio deponiju gdje su milioni tona jalovine deponovani. Ta deponija je napravila klizišta u selu, izlivanje podzemnih i nadzemnih voda, pucanje cjevovoda iz brane Otilovići, do duše prije godinu dana taj cjevovod je promijenjen, ali 20-30 godina oni su zbog toga trpjeli, izmješanje i onesposobljavanje električnih vodova, česti kvarovi na vodovodnoj mreži za snabdijevanje mještana, djelimično izmještanje lokalne saobraćajnice, prašina izazvana transportom jalovine i uglja, kao i kretanje teške rudarske mehanizacije, plavljenje imanja, pucanje stambenih i pomoćnih objekata, pojava vlage, formiranje močvara tamo gdje je bilo nekad plodno zemljište. I vjerovali ili ne, u sred sela se nalazi magacin eksploziva i fabrika eksploziva Rudnika uglja. To je podatak za Riplija.

Drugo selo Zbjevo, na obodu deponije, još gori problemi.

Kako bi se Rudnik i Termoelektrana mogli revanširati ovim seljanima, pa da zaposle nekoga. Iz Zbjeva u Termoelektrani ne radi niko, u Rudniku rade dvojica, e to vam je sudbina tih seljana koji žive oko Rudnika i Termoelektrane.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam.

Izvolite kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče,

Uvažene dame i gospodo, uvaženi građani Crne Gore,

Danas nam Regulatorna agencija za energetiku dostavlja njen finansijski izvještaj i izvještaj o radu za proteklu godinu. Sama struktura i sadržaj ovoga izvještaja jesu korektno urađeni. Ono što je moja zamjerka je možda da bi ta sadržina ovoga izvještaja mogla biti nešto detaljnija, kako bi se i neke nedoumice možda otklonile, ali ono što ovaj izvještaj ne sadrži je upravo ta aktuelna situacija u Pljevljima.

Regulatorna agencija i Termoelektrana u Pljevljima su usko povezani stručno. Termoelektrana u Pljevljima je ogroman zagađivač, danas, ovih dana imamo eskalaciju toga zagađenja i ugrožavanja zdravlja građana Pljevalja.

Možda je ovo prilika da vi u vašem odgovoru, u vašem izlaganju kažete građanima Crne Gore, pogotovo građanima Pljevalja, što ste u toku 2013. godine ili 2014. godine uradili da tako, da ste smanjili zagađenje koje prouzrokuje Termoelektrana Pljevlja, ili pošto pretpostavljam da niste mnogo, šta namjeravate da uradite. U Izvještaju o radu nema nikakvih informacija o tome.

Uvijek aktuelna tema je da su agencije, ja ne smatram, agencije za bilo koju nadležnost, trebaju da imaju tretman bijelih medvjeda, a to se tako nekako i doživljava u javnosti da su, raditi u nekoj od agencija koje zapravo imaju potpuni monopol nad dijelom njihovih nadležnosti, uživaju određene privilegije koje ne mogu da uživaju ostali građani Crne Gore, pogotovo ne zaposleni u državnom aparatu. Iz nekoga razloga smatra se ili smatraju rukovodstva agencija, da ljudi koji rade u agencijama trebaju da imaju dvostruko ili trostruko veću platu u odnosu na isto obrazovane ili isto

pozicionirane u nekoj drugoj državnoj instituciji, u nekom ministarstvu ili u nekoj gradskoj upravi.

Ja znam da su vama puna usta stručnosti vaših ljudi i da se vi plašite da bi sa manjim zaradama ti ljudi otišli od vas. Međutim, rade ljudi, jako stručni ljudi i u ministarstvima, i u drugim organima državne uprave. To će biti vjerovatno tema koja će u narednom periodu biti još intenzivirana. Ali, ja bih vas molio da u vašem izlaganju pojasnite možda jednu nejasnoću koja se nalazi u vašem izvještaju a tiče se tačke 5. Rezerva, u kojoj se kaže da je u 2014. godini Agencija prenijela sredstva u iznosu od 135.133,18 eura, prenijela sredstva u iznosu, ne piše gdje, pretpostavljam u budžet države, da bi pod rednim brojem 9 Prenos sredstava u budžet Crne Gore imali navod u skladu sa izmijenjenim finansijskim planom Agencije za 2013. godinu, koji je usvojila Skupština Crne Gore, te izmjenom Zakona o energetici, Agencija je bila dužna da prenese u budžet Crne Gore višak sredstava u iznosu od 126.106,55 eura, što je realizovano 27. decembra 2013. godine. Sad ovdje, između ovih 126.000 i ovih prethodnih 135.000 meni je nejasno koja je suma prenešena na budžet, što je bilo sa ovih 135.000, pa bih vas pozvao ako možete da nam pojasnite to kad budete vi izlagali. Hvala vam lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama na ovakvom pridržavanju vremena.

Sad imate, gospodo, pravo da odgovorite na uvodna izlaganja.

Gospodin Prelević, izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Hvala svima koji su učestvovali u ovoj raspravi do sad, doživljam da su sva pitanja bila i diskusije konstruktivne i zaslužuju odgovor.

Počecu nekako od onoga što je najaktuelnije, odnosno od zadnjeg, gospodina Tuponje. Bilo je dosta pitanja za koja sam i očekivao da će biti pitana, čak sam ih i pripremio, ali zbog vremena od pet minuta koje sam imao na samom uvodu nijesam mogao odgovoriti.

Znači, što se tiče naših plata i fonda za plate, pročitacu vam nešto što je napisao Sekretarijat energetske zajednice u izvještaju o radu Regulatorne agencije. Između ostalog, kaže se: "Međutim, potreba da Skupština odobrava godišnji izvještaj Regulatorne agencije, je postala alatka za političku intervenciju na budžet regulatora. Nedavne diskusije o usklađivanju zarada zaposlenih u Regulatornoj agenciji sa zaradama zaposlenih u javnoj administraciji povećava zabrinutost u pogledu sposobnosti Agencije da osigurava nezavisnost privlačenjem kvalifikovanih radnika. U tom pogledu potrebno je kritički razmotriti smanjivanje zarada uključujući zarade rukovodstva koja je ranije sprovedena. Sekretarijat je mišljenja da zarade zaposlenih treba da budu kompatibilne sa nivoom zarada regulisanih preduzeća", znači onih preduzeća koje mi regulišemo, "i o njima u potpunosti treba da odlučuje samo rukovodstvo".Dalje se kaže da treba naše zarade da se usklađuju sa radom Centralne banke.

Što se tiče vašeg pitanja vezano za nejasnoće o oko 135, 133 i 126 hiljada. Za lakše čitanje našeg finansijskog izvještaja potrebno je jedno kraće objašnjenje. Naime, na kraju 2013. godine Agencija je, shodno planu i izmjeni Zakona, prenijela u budžet Crne Gore 126.106 eura. Tada je na račun Agencije ostalo 135.133 eura. Tih 135.000, znači uplatili smo 126.000 u budžet, a ostalo je 135.000. Zašto je ostalo 135.000. Ostalo je planiranih 60 000, ne planiranih nego obaveznih rezerve. Rezerva je obavezna kategorija za budžetske institucije našeg tipa, jer jednostavno omogućava rad agencije u slučaju da neko od licenciranih kompanija ne uplati u prvom mjesecu ili negdje tokom godine iznos da bi se jedan mjesečni ciklus premostio, to je neka minimalna cifra, u stvari 60.000 je manje od toga, ali to je neka vrsta kompromisa.

Dalje, pored tih 60 hiljada, tu je 57.702 eura, kao prihod Agencije iz 2012. godine, a pošto Zakon kaže da se u budžet stavljaju sredstva iz tekuće godine, tekuća je bila 2013., a 57.000 je ostalo iz 2012. godine, ostalo je nejasno da li tih 57.000 treba da uplatimo u budžet ili da za to smanjimo naknade za kompanije da ih ..(Prekid).. Mi smo se odlučili da smanjimo naknade. Međutim, na kraju ćemo, kako ćete vidjeti za budžet za ovu godinu, uplatiti u budžet i ovih 57 hiljada. I dalje u ovaj iznos od 135 hiljada i 133 eura ulazi 17 hiljada i 430 novac koji je uplaćen Agenciji nakon što je Agencija uplatila u

budžet 126 hiljada. Znači tih 57 hiljada i 60 i 135 biće vraćeni u budžet ali kad ih budemo vraćali ove godine, odnosno početkom januara naredne godine.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Preleviću, kondezovano odgovorite na sva pitanja jer ste tri minuta potrošili samo na jedno pitanje. Oko toga, očito da je to izazvalo pažnju.

Ajte sad i na druga pitanja odgovorite, samo ekspeditivno, ništa drugo.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Hvala.

Što se tiče pitanja gospodina Pešića, vratiću se na početak, pitanje je vezano za predlog vezan da se umjesto što plaćamo 22 hiljade, čini mi se zakup prostora, zakup je za prostor od 220 kvadrata, 22 hiljade eura godišnje. Vjerujem da bi bilo pametnije da se odvaja novac u fond i da se kupi prostor nego što se daje, mislim da bi to bilo racionalnije, ali za to bi trebala vaša podrška. U nekom od narednih predloga vjerujem da bi to trebalo da bude.

Što se tiče gospodina Kneževića. Razlika između 199 i 995 mislim da je dijelom objašnjeno kroz odgovor gospodinu Tuponji, a razlika je 203 hiljade eura i rekao sam na početku šta ona podrazumijeva. Znači podrazumijeva 126 hiljada koje su plaćene u budžet, rezerva od 60 hiljada i 17 hiljada 403.

Za bife, da li je reprezentacija od sedam hiljada, treba da provjerimo da li slične institucije imaju sličan budžet za reprezentaciju. Od te reprezentacije koliko se ja mogu sjetiti imamo jedan odlazak u restoran u toku te godine za plaćeni ručak gostima koji su bili, znači jednom godišnje.

Što se tiče deponije šljake, gospodine Staniću, ja dijelim sa vama zabrinutost oko situacije u Pljevljima. Međutim znate i ne zamjeravam vam što ste iskoristili ovu priliku da potegnete to pitanje, ali vjerujem da i sami znate da Regulatorna agencija ne odlučuje o tome šta će se desiti sa deponijom šljake u Pljevljima.

Ne vjerujem da sad imam više pitanja na koje bi bilo...

Odvajanje od .... je pitanje koje, odnosno bilo je pitanje opet gospodina Kneževića, vezano za nezavisnost regulatora, odnosno za poslove za koje smo zaduženi. Jedan od poslova je i da obavijestimo Skupštinu o stanju u energetske sektoru. Zna da vas već godinu ili dvije dana ili više, obavještavamo o tome da se operator distributivnog sistema ne odvaja od Elektroprivrede Crne Gore, to smatramo mi velikim problemom, smatra i energetska zajednica koja to u svakom od svojih izvještaja posebno napominje. I Parlament i Ministarstvo smo više puta o tome obavještavali, i tu se završava naša nadležnost, a počinje vaša. Hvala.

REDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Komentar na komentar.

Prvo gospodin Knežević.

Izvolite kolega.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Skupštine,

Gospodine Preleviću, samo da ne bude nekih zabuna, nisam ja opterećen troškovima bifea i troškovima reprezentacije koji iznose preko sedam hiljada evra. Suština je u sljedećem da vi tamo imate 29 zaposlenih, a da plaćate skoro 30 hiljada evra za konsultanske usluge i 4,5 hiljade za procjenu imovine energetskih subjekata. Pa šta vam rade tih 29 zaposlenih tamo. Idu u bife da piju kad nema posla. A očigledno da nema posla čim se napravi četiri hiljade evra računa za 2013. godinu, a o troškovima reprezentacije da ne govorim.

Dalje, vi ovdje spominjete problem nedostatka stambenog prostora koji iznajmljujete. A da li vam je palo na pamet da ova sredstva za rješavanje stambenih potreba od 40 hiljada 393 preusmjerite za kupovinu poslovnog prostora....

Tražite od nas podršku da vam damo saglasnost da kupite poslovni prostor a od nas niste tražili podršku da rješavate stambena pitanja. Ovdje ima kolega poslanika koji nemaju riješeno stambeno pitanje i onda potpuno djeluje groteskno da mi sad raspravljamo o tome da vi nemate poslovni prostor a svake godine izdvajate 40 hiljada

evra za rješavanje stambenih pitanja zaposlenih kojih je 29 i pominjete da nemate nadležnosti, samo konstatujete stanje da Elektroprivreda Crne Gore djeluje kao potpuno izdvojen sistem. I sad će na kraju ispasti kriva Skupština Crne Gore i poslanici zato što Elektroprivreda Crne Gore ima monopol i uništava elektroenergetski sektor sa ljudima koji su kreirali ovakvu Elektroprivredu Crne Gore. Skupština Crne Gore, makar ovaj dio parlamentarne opozicije, nikakvu odgovornost nema za ono što se dešava u elektroenergetskom sektoru i na to smo ukazivali više puta. Zahvaljujem.

REDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama na ekspeditivnosti.

Kolega Tuponja izvolite.

GORAN TUPONJA:

Evo ja ću se potruditi da budem ekspeditivan.

Zahvaljujem gospodinu Preleviću na objašnjenju vezano za novčana sredstva koja su prebačena u budžet, to je sasvim jasno.

Niste mi ništa odgovorili u vezi Termoelektrane u Pljevljima. Termoelektrana u Pljevljima zagađuje životnu sredinu, zagađuje vazduh, zagađuje vodu. Molio bih vas, ako budete smatrali za potrebnim, u vašoj završnoj riječi jer sad po proceduri nemate pravo na odgovor, da pojasnite vaše nadležnosti u toj oblasti. Koliko vi možete da utičete kao Agencija da termoelektrana u Pljevljima ne zagađuje okolinu, da se taj problem jednostavno riješi.

Druga stvar, pitanje plata u vašoj agenciji i u agencijama načelno. Ja postavljam pitanje vama, a postaviću ga i predstavnicima iz drugih agencija - Zbog čega vi mislite da jedan ekonomista koji radi kod vas treba da bude tri puta više plaćen nego ekonomista koji radi sličan posao u Ministarstvu ekonomije, nije važno u kojem ministarstvu. Zbog čega mislite da vozač u vašoj agenciji treba da ima dva ili tri puta veću platu nego vozač u nekoj državnoj instituciji. Vi niste slobodni na tržištu, u smislu da ste vi privredni subjekt koji je izložen konkurenciji, vi ste u sklopu državnog aparata. Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Stanić, izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Pravo da vam kažem, nisam ni očekivao odgovor. Ja sam ovo od muke postavio i ispričao jer su me zamolili ljudi tamo da to iznesem, ako ko ima u Crnoj Gori da to čuje. Evo iznio sam podatak kako državna sekretarka za ekologiju pojma nema šta će biti sa deponijom pepela i šljake, obećava sanaciju za dvije tri godine, a ona će biti korišćena ne pet nego 10 godina.

Evo ga, lista nepokretnosti, zabrana otuđenja, zabrana građenja, zabrana opterećenja. Evo ga zahtjev da pravi čovjek kačaru. Ne može. Evo ga zahtjev da se oslobode poreza na nepokretnosti i poljoprivredno zemljište. Ne može. Zagađena voda, vazduh, zemlja. Buka, fabrika eksploziva, magacin eksploziva tamo.

Šta ti ljudi da rade? I evo, pošto na to pitanje niste mogli da odgovorite, postavljam vam lakše pitanje.

Iz Zbjeva, ti seljani koji žive na obodu Termoelektrane i deponije, pepela i šljake, tamo se deponuju milioni toksičnog otpada, ne radi niko u Termoelektrani. A iz sela Kalušića koje se nalazi između Rudnika uglja i Termoelektrane, dakle između čekića i nakovnja, radi dvoje ili jedno u Rudniku.

E, evo vam lakše pitanje - Gospodo, pogodite zašto ne rade ni u Termoelektrani ni u Rudniku ulja? I ptice na grani to znaju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Prelazimo na drugi krug. Ovih četvoro prijavljenih, nadam se da će imati vremena i vaša završna riječ. Ali, već ćemo da budemo na granici nečega što znači izdrživost današnje sjednice i završetak obaveza. Tako da reducirano se prijavljujemo i koristimo efikasnije vrijeme.

Prvo kolega Adrović, pa kolegunica Kalezić.

Kolega Adrović nije tu, izvolite kolegunica Kalezić.

JELISAVA KALEZIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani predstavnici regulatornih agencija, jer su već stigli i za elektronske medije,

Htjela sam da, u vezi sa ovim finansijskim izvještajem Regulatorne agencije za energetiku za 2013. godinu, kažem nešto što nema direktne veze sa Izvještajem, kolege su ukazivale na brojeve, načine prezentacije. Međutim, ono što ja zastupam to je: 1. da sve regulatorne agencije, a mislim da je od svih najvažnija Regulatorna agencija za energetiku, upravo zbog važnosti energetskeg sektora i za budućnost i za prostor. Dakle, nezavisnost regulatorne agencije nam dugoročno obezbjeđuje kvalitet koji sada čak i ne možemo da sagledamo do kraja.

Napraviću kratku digresiju. Negdje sam pročitala podatak da je od svih država na planeti, organizovanih država, jedna iz Latinske amerike na čelu sa naplatom poreza, znate li koja je? To je Brazil. Znate li zašto? Zato što su tako profesionalno organizovali i dobro platili poresku upravu da im ne promiče ništa. Dakle, apro po, smatram da bi potpuno nezavisna i stručno potpuno ekipirana Regulatorna agencija za energetiku mogla suštinski da utiče da se cijena električne energije formira na pravi način, a to je da Elektroprivreda i Elektroprenos ne mogu po ustaljenim decenijskim navikama da pokažu prstom, kažu to je javni interes, to je naše, da praktično koriste privatno zemljište, privatni prostor, opštinsko zemljište, gradsko zemljište, sa minimalnim, u svakom slučaju, neadekvatnim naknadama, a nekada bez ikakvih naknada i to dugoročno, pri čemu stvarajući profit u ranijem sistemu, to je prosto bio dio konteksta tog sistema i moglo je da se pravda upravo suštinom tog sistema iako nije bilo dosledno. Međutim, sada kada se ide na privatizaciju, donekle i pojedinih djelova ovog sistema, kada se nastoji da se otvore i drugi načini proizvodnje i distribucije energije, u tom sektoru će se sigurno mnogo brže razvijati i kod nas i u svijetu nego do sada, neophodna je vrlo precizna regulacija uticaja, uticaja na prostor, uticaja na imovinu, uticaja na zdravlje i suštinski to bi moglo da se, pod pretpostavkom takvog koncepta, a mislim da ga Regulatorna agencija ima kao koncept, moglo bi se regulisati da se niti štete, ovo što je kolega Stanić pomenuo, niti neki dugoročni uticaji koji mogu biti

nepovoljni, a u startu se još uvijek ne prepoznaju kao šteta, ne prebacuju na drugoga u budućnost ili, popularno rečeno, u tuđe dvorište.

U to ime, ja podržavam da Regulatorna agencija dobije sve ove nadležnosti da bi mogla prvo da štiti interes građana, interes lokalne samouprave, a to što će struja vjerovatno biti skuplja, ako se uračunaju sve štete, ili pak profit Elektroprivrede biti manji ako pravedno plati ono što .(Prekid)... to je druga stvar. Zahvaljujem, evo i završila sam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Perić, nije tu i kolega Đukanović.

Možete li vjerovati kolege da jedan minut u Evropskom parlamentu možeš da pričaš. A za 60 sekundi, sad sam baš i pitao, ne samo što se može oprčati 400 metara fudbalski teren nego još i više. Mnogo se može reći. Ja to znam da vi to umijete kolega Đukanoviću. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodin potpredsjedniče, gospodo iz Regulatorne agencije za energetiku, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Evo svake godine ponavljamo od prilike istu priču, sa strane Agencije slušamo da su pohvaljeni od određenih evropskih institucija, ali od toga građani nemaju ništa.

Šta je suština Agencije? Suština Agencije je da štiti javni interes u energetsom sektoru. Agencija već postoji duži vremenski period i postavlja se pitanje šta je to Agencija poboljšala u energetsom sektoru u odnosu na vrijeme kad Agencija nije postojala. Suštinski, ranije je saglasnost na cijene električne energije davala Vlada, na predlog Elektroprivrede davala Vlada, u Elektroprivredi su postojali inženjeri i stručnjaci koji su znali da iskalkulištu tu cijenu, dostave Vladi, Vladino tijelo i Ministarstvo kaže može, ne može, mora da se koriguje, i tako.

Funkcija Agencije je ista danas kao dijela tog ministarstva, odnosno Vlade, samo ne može nas niko ubijediti da je ova agencija nezavisna, ona je jednostavno produžena ruka vladajuće strukture, jer da nije tako, ne bi se dešavali nevjerovatni incidenti u elektroenergetskom sektoru.

Ja ću da napomenem samo dva incidenta koja su se desila. Svi se dobro sjećamo da je došlo do konflikta između Elektroprivrede i Aluminijskog kombinata, Elektroprivreda više nije mogla da toleriše dugove Kombinata aluminijuma i onda se neko dosjetio, veoma vješto, da treba država da formira još jednog snabdjevača u 100% vlasništvu države, i da sad Elektroprivreda preko tog novog snabdjevača koji se zove Montenegrobonus sa Cetinja snabdijeva Kombinat aluminijuma. I šta mi danas imamo kao posljedicu? Kao posljedicu imamo da Kombinat aluminijuma duguje Montenegrobonusu, a Montenegrobonus Elektroprivredi. I šta se našlo rješenje u Predlogu budžeta za 2015. godinu država mora da izvrši subvenciju prema Montenegrobonusu, u suštini država mora da podmiri te obaveze.

Da ste vi bili nezavisni vi nikad to ne bi dozvolili. Pa postavili bi elementarno pitanje - u kojoj to državi postoje dva državna snabdjevača električnom energijom?

Drugi incident je famozna krađa električne energije iz Interevropske konekcije. To je skandal bez presedana. Na evropskim prostorima mi smo imali pismo predsjedavajućeg evropske interkonekcije, zaista u najmanju ruku, poslije tog pisma, morao je neko iz Vlade, iz Agencije, iz Elektroprivrede da snosi odgovornost zbog toga što se desilo.

U prilog čitavoj priči, bili ste spremni da izdajete licence u roku od tri dana da obradite materijal koji broji 700 stranica.

Dalje, 1.septembra je otvoreno tržište električne energije. Da li živi to tržište? Ne živi. Što će nam onda regulator? Ne treba nam. Ništa se u Crnoj Gori ne bi poznalo, vjerujte mi, da se saopšti ovoga momenta - ukida se Regulatorna agencija za energetiku, samo bi imali 28 plata manje, a da spomenem prosječna bruto plata u Regulatornoj agenciji za energetiku na mjesečnom nivou iznosi 2.200 evra. Znači Regulatorna agencija za energetiku nije ostvarila svoju osnovnu funkciju, nemamo tržište električne energije, nemamo ga ni u najavama. Prema tome funkcija postojanja je upitna. Zar ne može to neki sektor, neko odjeljenje u Elektroprivredi da radi, a u Vladi je svejedno ogroman višak zaposlenih, i sigurni smo da bi mogli na ne manje kvalitetan način sa manjim troškovima obavljati to što obavlja Regulatorna agencija za energetiku. Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I ja vama u punoj mjeri gospodine Đukanoviću na vašoj ekspeditivnosti i sadržajnosti.

Izvolite gospodine Preleviću, pravo do pet minuta na završnu riječ.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Pokušaću za pet minuta da odgovorim na većinu pitanja.

Pitanje gospodina Kneževića je bilo vezano za konsultantske usluge i nekih 40 hiljada koji je u fondu za rješavanje stambenih pitanja. Fond je zakonska kategorija, fond za rješavanje stambenih problema zaposlenih je pitanje koje je riješeno zakonom, propisana je i stopa, mislim od nekih 5% koliko se izdvaja iz bruto plata i ne znam šta u tome ima, to je apsolutno stvar koja je riješena zakonom. Da li se to nekome sviđa ili ne to je druga stvar.

Što se tiče konsultantskih usluga koje su plaćene na nivou od 27 hiljada, ja ću vam reći samo jednu stvar. Razlika između bruto plata od 750 hiljada i milion eura, koliko su ukupni troškovi je nekih 250 hiljada eura. Toliko Agencija potroši na sve ostale troškove, osim na bruto plate.

U poređenju sa drugim agencijama, ne evropskim agencijama, nego agencijama u regionu ovaj iznos je manji od dva do 10 puta. Znači ostale agencije koriste usluge specijalizovanih kuća, i nije normalno da agencija vrši procjenu imovine nego za to je neophodno da angažuje specijalizovanu kuću.

Što se tiče Termoelektrana, Agencija je do prije neku godinu regulisala proizvodnju, a samim tim je regulisala i prihod energetskih proizvođača. Kako više ne reguliše proizvodnju nema uticaja ni na trošenje sredstava Termoelektrane kao proizvođača, tako da se troškovi vezani za eventualno, koji se odvajaju za opremu za zaštitu životne sredine, Agencija nema nikakve konkretne nadležnosti nad tim, nad tim ima Agencija za zaštitu životne sredine.

Kasnije smo imali dva potpuno suprotna gledišta gospođe Kalezić i gospodina Đukanovića vezano za ulogu regulatora. Gospođa Kalezić podržava nezavisnost regulatora, naglašava potrebu za njegovim postojanjem, dok gospodin Đukanović misli da je ovakav regulator, ne ovakav, nego bilo kakav... Ovakav regulator je gospodine

Đukanoviću uređen zakonom, a mi, uređen je zakonom, znači država i ovaj Parlament su u jednom trenutku došli do saznanja da im je regulator nezavisni potreban. Zakonom, posebnim zakonom uredili njegovo poslovanje, a kažete nam gdje to po zakonu ne poslujemo, pa ćemo onda da vidimo da li je potrebno ili nije potrebno postojanje regulatora.

Ističete potrebu, odnosno da ne postoji potreba za postojanjem drugog snabdjevača električnom energijom, državnom. Da li postoji ili ne postoji to je posebna stvar, ili vaše ili naše viđenje, ali zakonom nije zabranjeno da postoji ili ako se, gospodine Đukanoviću, ako se obrati Montenegrobonus sa zahtjevom za licencu za snabdijevanje, mi nemamo osnova nikakvoga da im ne damo takvu licencu. **Prematome**, ne znam zašto je pitanje upućeno nama. Mislim da sam odgovorio gospodinu Tuponji na pitanje zbog čega su potrebne posebne kvalifikacije zaposlenih u agenciji samim tim što sam pročitao Zaključak Sekretarijata energetske zajednice. Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Preleviću, shvatam da možda niste bili dovoljno upućeni oko završne riječi pa da damo po jedan minut vama i gospodinu Đukanoviću da ne bih uskratio nešto što je osnovna komponenta Skupštine, a to je zdrava i normalna polemika, u cilju boljih rješenja za Crnu Goru. Izvolite gospodine Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Preleviću, suština je da čitavo vrijeme dokazujem da vi nijeste nezavisni. Sada nas ubjeđujete da je prirodno da može država da ima dva snabdjevača električnom energijom. To je toliki dokaz da nijeste nezavisni, da od toga nešto jače ne može da postoji. Trebaju li da postoje dvije državne avio kompanije u Crnoj Gori? Treba li da postoje dvije kompanije aerodromi u Crnoj Gori? Treba li da postoje u nekom gradu dva državna vodovoda? Kada kažem državna, država je u većinskom vlasništvu. Ne, ne, gospodine Preleviću, branite neodbranljivo, tu se radilo o špekulativnim radnjama koje su dokazane i čiju cijenu sada moraju da plate građani Crne Gore kroz budžet, odnosno građani Crne Gore će da plate subvencije Montenegrobonusu u iznosu od nekoliko miliona evra. To je suština.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, gospodine Preleviću, do minut.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Nisam rekao da je prirodno ili neprirodno nego sam rekao je li zakonito ili nezakonito. Vjerujem da javnost malo gurate u jednu stranu koja nije korektna do kraja. Mada vam sada opet dajem priliku da odgovorite. Radi se o javnom snabdjevaču koji je Elektroprivreda Crne Gore i ne postoji drugi javni snabdjevač. Montenegrobonus je snabdjevač i vjerujem, ne znam kakva je statistika i kakvo je stanje u drugim evropskim zemljama, ali vjerujem da država ima vlasništva i u drugim snabdjevačima koji nijesu većinski državni.

Prema tome, oko tog pitanja stvarno ne vidim potrebu za nekom velikom diskusijom. Rekao sam da nije bilo prirodno ili neprirodno nego zakonski ili nezakonski. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Preleviću.

Odgovoriće vam kroz tri ili četiri sata ukoliko želite i gospodin Đukanović i vi kada budu planovi za iduću godinu. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se kasnije i naknadno, a mi se vidimo za jedno tri sata.

Uvažene kolege, prelazimo na Predlog **Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Agencije za elektronske medije za 2013. godinu. Ovlašćeni predstavnici Agencije** za elektronske medije su Ranko Vujović, predsjednik Savjeta agencije i Abaz Beli Džafić, direktor Agencije. Oni su tu, pozdravljam ih. Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Nik Gjeloshaj, nije tu.

Otvaram pretres. Da li želite uvodnu riječ do pet minuta? Izvolite.

ABAZ DŽAFIĆ:

Hvala vam potpredsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije za 2013. godinu urađen je u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima. Agencija za elektronske medije je uspjela da u toj poslovnoj godini obezbijedi efikasno funkcionisanje i ostvarivanje planiranih ciljeva. Ovakav rezultat ostvaren je zahvaljujući stalnoj internoj kontroli, mjesečnoj analizi prihoda i rashoda i praćenja likvidnosti poslovanja. Savjet Agencije za elektronske medije na sjednici održanoj 22.03.2013. usvojio je revidirani Finansijski plan Agencije za elektronske medije za 2013. godinu. Plan je urađen na osnovu detaljne i sveobuhvatne analize i zaključaka Skupštine Crne Gore povodom razmatranja finansijskih planova regulatornih tijela za 2013. godinu. Ovaj izvještaj prati izvještaj ovlašćenog revizora koji je povodom finansijskih iskaza agencije iznio pozitivno mišljenje, a pozitivan je i stav nadležnog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet koji je agencija prošla još 30. juna 2014. godine. Svi ovi dokumenti su već dostupni širokom krugu zainteresovanih subjekata preko internet sajta agencije, čime se na pozitivan način afirmiše njena javnost rada.

Polaznu osnovu za izradu revidiranog plana predstavljao je plan agencije za 2013. godinu koji je Skupština Crne Gore, takođe, usvojila u decembru 2012. godine. Prilikom utvrđivanja revidiranog plana prihoda pošlo se od troškova koje je Agencija za elektronske medije imala u toku 2012. godine, uz dodatne izmjene troškova vezane za sprovođenje smanjenja zarada i naknada, kao i redukovanja ostalih planskih aktivnosti. Projekcije sadržane u planu oslanjale su se i na očekivanja da će agencija uprkos problemima sa kojima se suočavala uspjeti da naplati značajan dio sredstava fakturisanih u 2012. i 2013. godini. Revidirani plan predstavljao je i pozitivan odgovor na zahtjeve emitera da se smanje visina naknada za emitovanje. Planom je bilo predviđeno da se naknade za emitovanje za drugi, treći i četvrti kvartal 2013. godine obračunavaju sa 15% umanjenja u odnosu na parametre iz osnovnog plana. Revidirani plan predviđao je da prihodima Agencije za elektronske medije visina godišnjih naknada za emitovanje čini manji dio ukupnih prihoda, 48% dok su godišnje naknade za produžavanje AVM usluga na zahtjev 52% i prepoznate su kao većinski izvor njenih preostalih prihoda.

U toku 2013. godine agencija je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 921.580 eura, a rashodi su iznosili 867.271 euro, što znači da je ostvarena pozitivna razlika u

iznosu od 54.308 eura koja je uplaćena u budžet Crne Gore. Upoređujući elemente ostvarivanja prihoda u odnosu na planirane u 2013. godini, možemo da konstatujemo da je agencija ostvarila veće prihode i rashode u odnosu na revidirani finansijski plan. Planirani prihodi od naknada za emitovanje ostvareni za 1,8% više od planiranog, dok je prihod od naknada za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev za 13,6% veći od planiranih. Uz izvještaj o finansijskom poslovanju dostavljen je i opsežan Izvještaj o radu Agencije za 2013. godinu koji omogućava sagledavanje uslova i ambijenta poslovanja, realizovanih poslovnih aktivnosti, kao i njihovih efekata.

Na kraju, smatramo da smo dostavljenim Izvještajem o finansijskom poslovanju, kao i Izvještajem o radu agencije Skupštini Crne Gore dostavili sve relevantne podatke koji ukazuju na kontinuitet u radu, uz uvažavanje potrebe za racionalnim raspolaganjem sredstvima s jedne strane i sagledavanjem aktuelnih izazova sa kojima se suočavaju elektronski mediji u Crnoj Gori. Pokušao sam da budem kratak i efikasan. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Džafiću.

U ime DF-a kolega Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Raduloviću.

Uvažena Skupštino, gospodo Džafiću i Vujoviću, uvaženi građani,

Kao i što ste i vi u uvodnoj riječi saopštili, Agencija je u 2013. godini imala i uvećanje prihoda i rashoda za 18% u odnosu na revidirani finansijski plan. Konstatovano je da je ostvarena pozitivna razlika između prihoda i rashoda u iznosu od 54.308 evra. Nisam siguran da li je to dobro ili je loše da vam rastu i prihodi i rashodi. Pokušaću da obrazložim na šta sam konkretno mislio.

Pod stavkom rashodi ovdje navodite zarade zaposlenih sa doprinosima, naknade članovima Savjeta i tome sl, troškove prevoza zaposlenih 3.395 evra, pomoć za smrtne slučajeve, pomoć za liječenje i nabavku lijekova, ostale naknade zaposlenih. Volio bih da mi pojasnite o čemu se radi pod tom stavkom ostale naknade zaposlenih koje iznose 6.110 evra, jubilarne nagrade 3.770 evra. Ne znam da li ste vi kao agencija već prerasli

u neki oblik koji može već sada da daje jubilarne nagrade, to mi je malo nelogično. Troškovi zimnice 6.902 evra. Troškovi održavanja osnovnih sredstava su veći za 47% više od planiranog iznosa i iznose, gospodine Džafiću, 16.320 evra.

12,28 - 18.12.2014 - Sandra

Rashodi za materijal i usluge, ovdje vi navodite reprezentacija, kancelarijski materijal, osiguranje zaposlenih, provizija platnog prometa, telefonske i poštanske usluge, autorski honorari, oglašavanje, troškovi i tome sl. 40.000 evra. Trošak amortizacije vam je 27.000 evra. Na ime subvencije kamate za stambene kredite Agencija je u toku 2013. godine izdvojila 18.352 evra.

Ponavlja se isti slučaj kao i sa agencijom prije vas. Ne znam na osnovu kojeg pravilnika, ne znam na osnovu kojeg propisa vi imate pravo da izdvajate sredstva za stambene kredite. Ponovio sam da je vrijeme samoupravljanja odavno za nama i da nas je to vrijeme samoupravljanja možda i dovelo da u ovom tranzicionom periodu ono što nam odgovara i samoupravljanja koristimo u ovakvim situacijama, a ono što nam ne odgovara normiramo i predstavljamo kao jeres. Nemate vaše prostorije i to ovdje konstatujete iako je bilo predviđeno Zakonom o elektronskim medijima da će se riješiti pitanje trajnog smještaja agencije. Do realizacije tih aktivnosti nije došlo, a nije izvjesno da li će Vlada Crne Gore u skladu sa obavezama propisanim zakonom realizovati svoje obaveze po osnovu obezbjeđenja prostornih uslova za rad agencije. Znači, ovamo izdvajate sredstva za stambene kredite zaposlenima, a niste riješili poslovni prostor u kome bi trebalo da funkcionišete i da radite. Sada mene interesuje ko je sve participirao u tim stambenim kreditima koje obezbjeđujete već iz godine u godinu i ta se stavka ponavlja i o njoj sam govorio i na prethodnim zasijedanjima kada se raspravljalo o vašim izvještajima.

Sada u ovom dijelu opštih informacija agencija u cilju ostvarivanja opšteg interesa vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza pružalaca AVM usluga vezanih za poštovanje privatnosti i dostojanstva građana. Pitam vas da li ste uradili sve što se tiče vaših nadležnosti da poštovanje privatnosti i dostojanstva građana bude zaštićeno i u 2013. i u 2014. godini, kao i što želim da vas pitam smatrate li da je uređivačka politika Televizije Crne Gore u dijelu agresivnog forsiranja NATO integracija, bez mogućnosti da druga strana koja je većinska u Crnoj Gori koja se protivi ulasku Crne Gore u NATO ne

dobije prostor na državnom mediju koji svi zajednički finansiramo da obrazloži svoje stavove i svoje argumente zašto Crna Gora treba da ostane vojno neutralna. Samo pogledajte nekoliko poslednjih emisija i dnevnika Televizije Crne Gore. Stvara se jedna euforična histerija, da je tako nazovem, da će u Crnoj Gori sve procvetati i biti završeno prije nego onaj njihov simulirani autoput kada postanemo članice NATO saveza od promovisanja odlaska vojske u Avganistan do ostalih borbenih misija i stvaranja jedne ikonografije koja liči na diktatorske sisteme koji su karakteristični bili u Istočnoj Evropi, a bogomi ... Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Kneževiću.

Sada riječ ima kolegistica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice, poštovane kolege, poštovani gospodine Džafiću, gospodine Vujoviću, poštovani građani,

Vi ste govorili koji su bili prihodi, koji su bili rashodi, od ovih 921.000 do 867.000, o tome je govorio kolega Knežević. Razlika od 54.000 je evidentna. Ono što za mene jeste zabrinjavajuće jeste da pored činjenice da su vam se povećali prihodi, povećani su vam i rashodi. To je ono što nije dobro. Bilo bi dobro da su vam se povećali prihodi, da su rashodi bili na ranijem nivou i onda bi u budžetu bilo malo više novca.

Pažljivo sam pročitala ovaj odjeljak koji se odnosi na rashode, posebno str. 10, 11 i 12. Tu imam nekih interesantnih pitanja na koje bih voljela da mi odgovorite. Vidim da je oko 24% otišlo na neto zarade zaposlenih oko 10-12.000, ..., pa me zanima koliko je zaposlenih, je li kompletna agencija popunjena po sistematizaciji. Vidim da je na članove Savjeta otišlo oko 44.000. Vas je pet, koliko vidim, po zakonu nije to neka ogromna naknada, po onome što sada ne mogu da proračunam, ali su bitni rezultati. Ako nešto platite pa to vrijedi, onda ništa nije skupo. Ako nešto platite, pa i ako ga manje platite i ako to ne daje rezultate, onda je sve skupo.

Dalje, vidimo da je jako malo naplaćeno godišnje naknade za emitovanje. U izvještajnom periodu to je iznos od 32,4%. Moje pitanje za vas je šta se može učiniti da je procenat naplativosti godišnje naknade da se može povećati i poboljšati u odnosu na 32,4%. Znam da je izuzetno težak materijalni i finansijski položaj velikog broja emitera, ali me zanima da li u zoni profesionalnosti, kreativnosti i vašeg profesionalnog angažmana, s obzirom da vas plaćaju poreski obveznici, imate neki koncept, neku ideju kako bi se moglo učiniti nešto da se poboljša ova naplativost, zanima me vaše mišljenje. Zanima me da li je Crna Gora spremna za digitalizaciju, vaš stav.

Takođe, vrlo interesantno je da je, koliko vidim, probijen limit za javne nabavke, pa me zanima zašto se to desilo. Jer, član 30 Zakona o javnim nabavkama propisuje da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 10% izvršenog budžeta za javne nabavke u prethodnoj godini, pa bih malo oko toga da razgovaramo. Vidim u ovoj rashodnoj strani da je za sponzorstvo potrošeno oko 7.550 eura. Bilo bi interesantno samo onako, ako se možete sjetiti, ko je to sponzorisan. Vidim da ste imali humanitarne pomoći i donacije od 9.163. Ne sumnjajući da ste vi taj novac na pravi način usmjerili, valjalo bi, javnosti radi, da znamo otprilike kome je išla ta humanitarna pomoć i donacije zato što se radi o narodnom novcu, pa iz tog razloga valja da o tome malo detaljnije porazgovaramo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolegice Jasavić.

Prije nego što dam riječ kolegici Šćepanović, kolega i gospodine Džafiću, vi uredno bilježite, pa onda poslije uvodnih izlaganja vi ćete ih iskomentarisati.

Izvolite kolegice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predstavnici Agencije, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Postojanje raznih vrsta medija na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou je od suštinske važnosti za osnaživanje demokratije i medijskoj plularizma. U tom smislu,

regulatorna audio-vizuelna politika mora da zaštiti određene javne interese kao što su kulturna raznolikost, pravo na informisanje, medijski pluralizam, zaštita maloljetnika, zaštita potrošača, te da konstantno radi na povećanju nivoa javne svijesti i medijske pismenosti.

U tom smislu, u okviru nadležnosti agencije, za izdavanje odobrenja za pružanje ovih usluga osim već postojećih programa u ovoj godini je bilo interesovanja za pokretanje novih programa. U tom smislu je agencija izdala tri odobrenja za emitovanje programa namijenjenih određenom broju korisnika. U izvještaju je konstatovano da su skoro svi emiteri, takođe, uskladili organizaciju i način rada sa Zakonom o elektronskim medijima koji su imali obavezu da to učine do ove godine.

Iz izvještaja se vidi, to želim posebno da pomenem, da je jedan od najvećih problema upravo bio u radu lokalnih javnih emitera u Crnoj Gori u 2013. godini, odnosno problem finansiranja lokalnih javnih emitera. Jer, budžetima lokalnih samouprava u najvećem dijelu sredstava koja su opredijeljena, ta sredstva nijesu dovoljna za redovno poslovanje ovih subjekata jer se budžetom obezbjeđuje jedan dio sredstava, kao za finansiranje prava građana na informisanje bez diskriminacije po osnovu programskih sadržaja koji su značajni za tu lokalnu zajednicu. Ovdje moram da pomenem da smo kolege i ja iz više političkih partija pokušali na neki način da riješimo ovaj problem amandmandskim djelovanjem na Zakon o bezbjednosti sabračaja na putevima gdje smo predvidjeli plaćanje određene takse prilikom registracije vozila od dva eura, na koji način bi se finansirale određene lokalne radiostanice koje su javni emiteri u određenoj opštini. Smatram da smo na ovaj način pokušali da se ovaj problem makar malih radio stanica riješi. Bilo je primjedbi i oprečnih shvatanja tokom diskusije o ovom **zakonu i** amandmanu, ali mislim da je najlošije rješenje ono koje vodi gašenju ovih lokalnih radiostanica, pogotovo zbog svih ovih malih sredina kojima je to možda jedini servis. U ovom trenutku smo pokušali da nađemo to rješenje, a vidjećemo kako će se ono pokazati u praksi, nadamo se dobro.

Što se tiče poštovanja standarda u ovim komercijalnim komunikacijama jednog broja komercijalnih stanica, analiza koju je radila agencija je pokazala da je implementacija ovih standarda neujednačena, ali da je ipak u ovoj oblasti vlada znatno

veći red nego što se može čuti u svakodnevnoj komunikaciji i sa gledaocima, pa i samim emiterima koji govore tako jedni o drugima.

Što se tiče upravnih sporova koji su postojali u ovom izvještaju, koji su konstatovani prilikom izdavanja odobrenja vidimo da su sve tužbe odbijene, što ukazuje na zakonit rad agencije prilikom vođenja upravnih postupaka u ovoj oblasti.

Što se tiče finansiranja, moram da pomenem da je u ovoj godini, kao i u prošloj konstatovano da je procenat naplativosti u ovom izvještajnom periodu, takođe, bio mali i iznosio je 32,4%. Postavlja se pitanje da li je ovako dat okvir za finansiranje agencije dobar ili se može naći neki drugi okvir za finansiranje agencije. Ono što bih, takođe, pomenula, što je značajno iz izvještaja jeste da je agencija tokom ove godine podržala kampanje od javnog interesa tokom 2013. godine. Među podržanim kampanjama i događajima su kampanje "Svijet kakav želimo, obilježavanje osam vjekova postojanja manastira Đurđevi stupovi, kampanja osnivanja drugog međunarodnog festivala lutkarstva u Podgorici, nedjelja štednje i razne druge kampanje koje je finansirala ova agencija tokom ove godine.

Ovaj izvještaj je iscrpan i tehnički je dobro pripremljen i iz njega možemo u potpunosti da vidimo čime se agencija bavila u toku 2013. godine, kao i sve probleme koje ima zbog nedostatka finansiranja. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolegice Šćepanović.

Kolega Stanić.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine Džafiću, imam obavezu da vam postavim jedno pitanje u ime građana Pljevalja, nadam se da ću dobiti odgovor. Pitanje kojim mi se obraćaju je ko to radi i zašto to radi, kada se prenosi određeni sportski događaj ne prenosi nijedna TV stanica ili kanal iz Crne Gore, ali recimo prenosi neko iz Srbije, ekran se zamrača. Naveli su mi primjer kada je igrao Novak Đoković, kada su to tražili na crnogorskim kanalima, na ovim sportskim su našli konjičke trke i igre, ne znam šta je bilo, ali Novaka Đokovića nisu mogli da gledaju. Ne znam koja je svrha toga, kome to treba i zašto se to radi. Čak

bih dozvolio neka prenose pet televizija, pet kanala, pa neka ljudi biraju. Ako smo slobodno i demokratsko društvo, valjda je stvar izbora nešto što je napredno, a ne nazadno. Ovako niko od crnogorskih stanica ili kanala ne prenosi, prenosi neka televizija iz Srbije, na ekranu se pojavi zamračenje. Zašto se to radi, ko to radi i dokle će to da se radi? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Staniću.

Kolega Bralić. Izvolite.

IZET BRALIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Skupštine.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani, uvaženi predstavnici Agencije,

Pred nama je danas Finansijski izvještaj Agencije za elektronske medije. Pored toga što je dosta davno formirana agencija, ona je pretrpjela niz transformacija i što zbog usaglašavanja sa domaćim zakonodavstvom, što zbog prilagođavanja i zahtjevima iz Evropske unije. Smatram da je u prethodnom periodu odgovorila zadacima i pokazala jednu plastičnost i prilagodivost svim tim izmjenama koje su se stavile pred njom.

Konkretno što se tiče izvještaja, vidimo da na prihodnoj strani imamo povećani prihod na 921.000 eura. Rashodi su, takođe, povećani na 867.000, što ukupno čini razliku od 54.000, što govori dovoljno o uspješnom poslovanju i domaćinskom odnosu u toj agenciji. Pored toga, u samom uvodu sam rekao da je odgovorila svim zadacima pokazuje uspjeh i u poslovanju i preporučiću svom klubu da podrži ovakav izvještaj.

Ono što moguće stoji dilema, tamo kod stavki, ne samo kod vaše agencije nego kod svih agencija, ima jedna stavka koja se podvlači kao donacija. Svi uporno u agencijama zaobilaze kako sportska udruženja, tako i nevladin sektor koji pokriva sjever Crne Gore. Koristim priliku da vam ukažem na te propuste, ne samo vama, ovo ću govoriti o izvještaju svih agencija. Jednostavno uzeli ste model kao što radi i Vlada. Znači, državna pomoć je uglavnom privilegija preduzeća iz centralnog dijela, iz južnog, tako se i vi u agencijama odnosite prema tom problemu. Prosto bih vas zamolio da ubuduće promijenite taj model i makar stavite u ravnopravan položaj sve stanovnike

Crne Gore, sva sportska udruženja i sve one kojima je potrebna pomoć u funkcionisanju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Braliću.

Prije nego što dam riječ gospodinu Džafiću, da obavijestim poslanike da danas moramo da radimo efikasno i da iskoristimo cijeli televizijski prenos, tako da se može desiti da i ove tačke koje su pet, šest, sedam, a koje su prošle odbor se danas razmatraju. Molim vas da imate to k znanju.

Izvolite, gospodine Džafiću, odgovorite i iskomentarišete uvodna izlaganja.

ABAZ DŽAFIĆ:

Hvala vam.

Pitanja je bilo stvarno puno i pokušaću u ovih pet minuta da dam odgovore na sva ta pitanja, a prvo gospodinu Kneževiću.

Stambena problematika agencije u kontinuitetu je neko pitanje koje mi dobijamo sa vaše strane. Mi tu ništa nijesmo napravili što je nesaglasno zakonu. Taj iznos koji je predviđen planom i izvještajem je iznos koji odvaja agencija za riješeno stambeno pitanje svih zaposlenih u agenciji i odvaja se samo za taj kamatni dio njihovih kredita koji su oni uredno uzeli kod poslovnih banaka.

Poslovni prostor i smještaj agencije. To nije pitanje za mene. Mi pokušavamo da riješimo pitanje za poslovni prostor, ali prije ravno deset ili dvanaest godina je u zakonu postojala obaveza za Vladu Crne Gore. Vlada Crne Gore je privremeno riješila pitanje smještaja agencije, a trajno poslovni prostor nismo dobili. Zašto, ne znam kako bi vam dao odgovor. Mi imamo potpisan Kolektivni ugovor sa zaposlenim. Te stavke koje ste vi pomenuli oko jubilarnih nagrada, ako je neko proveo deset godina rada u agenciji, on ima pravo po tom kolektivnom ugovoru na neku jubilarnu nagradu ako je svojim radom, doprinosom, znanjem unaprijedio rad te institucije.

Uređivačka politika Radio Televizije Crne Gore nije u nadležnosti agencije. Jeste ako krše zakon. Ta pitanja koja su vezana za segmente uređivačke politike ipak morate da vežete za Savjet Radio Televizije Crne Gore koji vi ovdje imenujete. Ukoliko dođe do

bilo kakvog kršenja zakona od strane javnog servisa, agencija će sigurno reagovati kao i po pitanju bilo kojeg drugog elektronskog medija.

Poslanica Jasavić je postavila pitanje koje je za nas interesantno, prihodi i rashodi agencije i zašto se desilo povećanje, i prihodnog dijela, ali i rashodnog dijela. Upravo zbog zahtjeva Odbora za finansije i budžet. Oni su tražili da jednu investiciju od 100.000 u naš monitoring sistem agencija sama sprovede. Mi smo to uradili. Inače, taj **rashod je bio** na nivou planiranog.

Što se tiče pitanja oko primanja. U agenciji je bilo zaposleno 15 ljudi plus direktor agencije. To je jedan od najracionalnijih po broju zaposlenih organa da ja znam, i u okruženju, i šire. Mi sada imamo 20 zaposlenih. Po zahtjevu Evropske komisije traženo je kadrovsko jačanje sektora za monitoring i mi smo to sproveli. Dovedi smo četiri mlada čovjeka koji se obučavaju i koji će uskoro dobiti zaposlenje u agenciji. Prosječna plata u toj godini u agenciji je bila, a bilo je nekih informacija u štampi koje smo razjasnili i na Odboru za finansije i budžet, 760 eura. Prosječna plata za onih 900 i nešto što je bilo u štampi, netačno. Ne dobija se prosječna plata tako što se uzmu bruto dohoci, pa se sve to samo podijeli sa brojem zaposlenih. Prosječna plata je bila 817 eura u tom periodu i to smo, nadam se, na Odboru za finansije razjasnili.

Digitalizacija je nešto za šta smo mi tvrdili da je proces koji ne treba dovesti u taj vremenski cajtnot u koji je doveden. Hoće li se blagovremeno sprovesti ili ne, na mnogo organa je podijeljen taj proces, iskreno se nadam da hoće. Mi kao institucija ćemo davati puni doprinos da se sa tim procesom u Crnoj Gori uspije.

Pitali ste me oko sponzorstava, 2% ukupnog budžeta agencija odvaja za društveno odgovoran rad. Ako se desila neka tragedija, poplava, bilo šta agencija se uvijek pojavila. Ne dajemo principijelno saopštenje tim povodom već obezbijedimo dio sredstava za pomoć. Nikad se niko nije obratio agenciji da je bila u pitanju bolest, studiranje ili bilo šta drugo, da je zatražio pomoć, a da mu ta pomoć u mogućnostima agencije nije obezbijedena. Moguće je da se nekada desila i neka zloupotreba, da nam je neko poslao nešto, ali mi uredno imamo sve te podatke u agenciji i uvijek smo spremni da ih učinimo javnim.

Gospodin Bralić je pitao oko donacija i ja se slažem sa tim. Mislim da ove institucije mogu da obezbijede jedan dio sponzorstava tim organizacija, posebno

sportskim i ostalim, ali da to moraju imati predviđeno samim budžetom i da taj dio u potpunosti bude u skladu sa zakonom.

Gospodin Stanić je pitao jedno jako konkretno pitanje ko to radi, zašto radi. Mi radimo. Mi zamračujemo programe onima koji nemaju autorska prava za teritoriju države Crne Gore. Jer, to su plaćena prava i takva prava moraju da imaju. Ali, desili su se i propusti koje je primijetila i sama agencija. Nezamislivo za nas je bilo da neko prenosi neku drugu utakmicu, a ne utakmicu fudbalsku reprezentacije Srbije kada na primorju imate pola turista iz te države. ... na teritoriji Crne Gore nekad nije vodio računa o nekim sportskim događajima i mi smo takve upozorili na tu činjenicu i ne bi voljeli više da se dese takve stvari. Slažem se sa vama da su se dešavali propusti.

Ako ima još nekih pitanja koja su vezana za taj izvještaj, mi smo taj izvještaj i gledamo uvijek da Skupštini dostavimo iscrpne izvještaje, dostavili još u junu mjesecu. On je bio na skupštinskom odboru u junu i dočekali smo da se raspravlja i na plenarnoj sjednici. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Komentar, kolega Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Sudeći po ovim vašim obrazloženjima, dozvolite da se malo našalim. Znači, svako ko nema stan, ko ima zdravstvenih problema, kome neko umre ili ko ima potrebu za organizovanjem vjenčanja treba samo da se javi vašoj agenciji i vi izlazite u susret. Sada pozivam građane Crne Gore, nakon ovoga što ste vi meni odgovorili, da vam se obrate i da makar riješe jednokratno neke probleme. Što se tiče stambenih kredita, to će teško ići pošto sam shvatio da je tu već sve kaparisano. Što se tiče poslovnog prostora, gospodine Džafiću, ne pada mi na pamet da se obraćam Vladi zato što vi nemate poslovni prostor, jer je očigledno da ste to kompenzovali stanovima. Ne mislim konkretno na vas nego mislim na zaposlene čim dobijaju, odnosno imaju subvencije na stambene kredite.

Pomenuli ste jubilarnu nagradu. Jubilarna nagrada predstavlja simboličan iznos 100-150 evra. Vama su jubilarne nagrade u 2013. godini bile 3.771 evro. Imali ste, kažete, u 2013. godini 15 zaposlenih. Mogu da zaključim da ste svi dobili jubilarnu nagradu u ovoj 2013. godini, da ste zajedno počeli, ispunili taj desetogodišnji mandat ili kako je već to pravilnik utvrdio i podijelili ste jubilarne nagrade, a očigledno i ove troškove zimnice 6.902. Ne ostaje mi ništa drugo bez da vam kažem dobro vam učinjelo. Nije više problem sama priča oko nezavisnosti agencija. Suština je da ta nezavisnost ovdje ne postoji. Ponovo ću se pozvati na riječi premijera Đukanovića koji je vas, gospodu iz svih agencija, jednom kada vas je vidio nazvao drvoredom. Znači, nepregledni drvored agencija koji zamagljuje suštinu i koji očigledno služi nekim drugim svrhama. To je rekao gospodin Đukanović, a nisam vidio da se iko pobunio niti uzbudio zbog toga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Drago mi je što ste naveli navod te konstatacije.

Izvolite koleginice Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Gospodine Džafiću, zahvaljujem vam na odgovorima, samo je bilo interesantno da nam odgovorite i na pitanje šta se može učiniti, da li imate nekakav plan ili ideje da se procenat naplativosti godišnje naknade za emitovanje poboljša. Bilo bi interesantno da li agencija ima bilo kakav plan po tom pitanju, da ima bilo kakve ideje. Jer, vidimo da je situacija vrlo nezavidna, ta naplativost u ovoj godini je bila 32%, težak položaj jeste emitera, ali negdje je vaša obaveza da razmišljate u pravcu na koji način učiniti sve što se može učiniti da se poboljša naplativost.

Takođe mi niste odgovorili zašto je probijen limit za javne nabavke, jer je to evidentirano. Vi ste Upravi za javne nabavke za 2013. godinu dostavili podatke gdje se vidi da se primjenom neposrednog sporazuma koji ste vi predali Upravi za javne nabavke konstatovalo probijanje navedenog limita. Nijeste nam odgovorili o čemu se ovdje radi, pa bi bilo jako dobro da crnogorska javnost dobije informaciju zašto je ovo

pitanje koje je vrlo delikatno za crnogorske građane, pitanje javnih nabavki se negdje uvijek vezuje i neposredna pogodba i sporazum kod građana u njihovoj percepciji za korupciju. Ne želim da imputiram, daleko od toga, nije to neki ogroman iznos, to je 10% od ovog izvršenog budžeta za javne nabavke u prethodnoj godini. Da bi se otklonile bilo kakve dileme i da ne bi došli u zonu špekulacija, što ne želim apsolutno, bilo bi dobro da o tome možda nakon svega ovoga, kada završe i kolege, komentarišete da bismo imali otklonjeno to pitanje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegginice Jasavić.

Kolega Stanić koji se uredno prijavio.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine Džafiću, djelimično sam zadovoljan vašim odgovorom. Priznali ste da je bilo propusta, nisam rekao vaših, ali da vi možete da se potrudite da utičete na te ljude da se to više ne dešava. Nije mi se dopala jedna rečenica kada ste rekli da, ako se prenosi, da treba prenositi utakmicu reprezentacije Srbije zbog pola turista na primorju iz Srbije. Ne slažem se sa time. Mislim da prvenstveno treba prenositi zbog 30% građana Crne Gore koji se izjašnjavaju kao Srbi. Da ne ispadne da sam ja samo za to, isto tako se slažem kada igra reprezentacija Bosne i Hercegovine zbog Bošnjaka i Muslimana to treba prenositi, ako igra reprezentacija Albanije vjerujem da Albanci u Crnoj Gori vole to da gledaju, Hrvati isto tako. Prema tome, samo jednako prema svima i ravnopravno. Sloboda izbora je demokratsko načelo. Hvala.

PREDŠJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

U boga se nadam da će javni servis imati jedno pet, šest kanala i da će imati poseban kanal za Skupštinu Crne Gore, tako da ne bi zavisili od programske šeme na prvom i drugom kanalu, a da će Crna Gora biti bogata država koja će moći da servisira profesionalni javni servis. Gospodine Džafiću, vi ćete imati priliku, ne možete sada nego ćete kasnije.

U drugom krugu samo kolega Perić, pa će gospodin Džafić imati priliku završne riječi, ali ne da izazovete novu polemiku. Izvolite kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče. Zamolio bih da gospodin Džafić iskoristi pravo da direktno reaguje prije završne riječi na neka pitanja koja ću postaviti, da bih imao mogućnosti da iskomentarišem. Proceduralno moj apel ka vama, ne morate da ga uvažite.

Kada je riječ o Finansijskom izvještaju i generalnom Planu rada Agencije i onom što je negdje suma sumarum onog što je obavila ova agencija, ne može se biti do kraja zadovoljan. U nekom tehničkom smislu osvrnuću se na njega, ima određenih pomaka, ali u suštinskom, bojim se da iz godine u godinu mi tapkama u istom mjestu. Ponoviću neka pitanja koja sam vam postavio i prije godinu dana. Ono što je iz finansijskog dijela mene zanimalo jeste pitanje zimmica i kredita, odnosno otpisa ovih kamata koje preuzima agencija. Jasno je, odgovorili ste kolegama s tim u vezi, ali samo da vas podsjetim da je prosječna plata, pošto ste je predstavili kao prilično malu, za 50 ili 60% veća nego srednjoškolskom profesoru ili ona iznosi kao doktoru specijalizantu, otprilike start plate. Oni nemaju pravo ni na zimmicu ni na otpis kamata iz stambenog kredita. Prosto da imate to u vidu, ipak živimo svi u ovom društvu. To je iz Finansijskog plana ono što sam htio da iskomentarišem.

Ono što je mene posebno zanimalo jeste da vi imate mogućnost, zakon vam daje da zbog kršenja standarda vezanih za emitovanje programskih sadržaja reagujete. Prvo, da li ste vi i jednom prilikom reagovali zbog koncepta koji imate u određenim elektronskim medijima, gdje metodom beskonačne repeticije vi maltene dolazite do ispiranja mozga slušalaca, odnosno do unošenja podsvjesnih sadržaja, kako god uzmete. Od ujutro do uveče isti sadržaj se vrti, ne postoji mogućnost reakcije, nebitno je da li je utemeljeno u činjenicama, vi to možete da radite bjesomučno i nikakve sankcije ne postoje s tim u vezi. Vi imate zakonski mehanizam, to ipak nije nešto što je striktno uređivačka politika i ne može se na taj način ispumpati statistika domaće proizvodnje time što će neko pet minuta koje najčešće politički usmjeri ka nekome ispuniti to da je on imao 60 ili 120 minuta tokom dana informativnog sadržaja domaće produkcije. To

prosto nije tako. Takođe, šta ste učinili da se ti sadržaji potpišu imenom i prezimenom urednika? Ko stoji iza njih? Na jednoj televiziji imate na svakih sat vremena informativnu emisiju i ne znamo ko je urednik. Šta ćete učiniti da saznamo ko je urednik? Toliko možete.

Naredna stvar koja je mene jako zanimala, vi ste ovdje uputili opomenu SAN televiziji iz Bijelog Polja u vezi sa sadržajem koji se odnosio na proricanje sudbine. To je jedan vrlo interesantan primjer. Kod malih to se primjenjuje. Neki sadržaj je morao koji se odnosio na proricanje sudbine pomjeri u periodu između ponoći i šest sati, to nije sporno, ali šta je sa velikima. Ovdje stoji, takođe, na nekim kablovskim emiterima imate u sred dana emitovanja turnira poker svjetskih šampionata, neprimjerenih sadržaja sa više aspekata i nema vaše reakcije. Pratite otprilike 50 kanala, ako je tačan izvještaj koji smo dobili.

Međutim, ono što je mene zanimalo kao odgovor u dijelu izvještaja postoji segment koji se zove međunarodna saradnja. U tom segmentu vi ste nas informisali da ste bili prisutni na prvoj plenarnoj sjednici koja se bavila zaštitom maloljetnika u povezanom okruženju koja je održana u Krakovu, i dobro je da ste bili. Jedan od zaključaka te plenarne sesije je bio da je naglašeno da je bez obzira na različite nadležnosti nacionalnih regulatornih organa kakav je vaš, jedna od njihovih najvažnijih misija je upravo zaštita maloljetnika. Ovo sam vas pitao i prije godinu dana. Prvo, ne djelujete proaktivno. Zašto imate nedopustivo mali procenat obrazovnih sadržaja. To je prva stvar. Da li ste ikada ikome uputili preporuku u tom smislu? Da li vas je prilikom opredjeljivanja sredstava ikada taj kriterijum vodio da nekome uvećate sredstva? Imali ste mogućnosti za tako nešto.

Naredna stvar koja je meni značajna negdje da saznamo u tom dijelu šta ste učinili da maloljetnici budu sada zaštićeni od neprimjerenih sadržaja, govorimo o sadržajima koji se naglašavaju kao sadržaji namijenjeni nekom od 18 i više godina, o sadržajima koji su uvredljive sadržine, o sadržajima koji forsiraju kocku. Tome svemu su izloženi maloljetnici, opet kažem ne u terminu između ponoći i šest sati i selektivno upozoravate male emitere, za velike kablovske emitere ili ne možete da iskontrolišete ili ne važe ista pravila. Imate seriju propusta u tom dijelu.

Ono što sam htio da apelujem, ovdje ste stavili da su kapaciteti snimanja 27 terabajta ili do 90 dana unazad, što nije toliko loše, a onda ste naveli da je kapacitet arhive obrađenog materijala sedam terabajta. Jako malo. Kada ćete to podići? Apelujem na vas da mi odgovorite sada prije završne riječi jer bih želio da iskomentarišete. Vi moj apel možete da odbijete, ali vas pitam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da li je apel uspio, hoćete li dva, tri minuta da mu odgovorite? Može. Izvolite.

ABAZ DŽAFIĆ:

Pokušaću u kratkom roku da dam odgovor koji neki zahtijevaju neku široku elaboraciju i široku priču.

Prvo, poslanici Jasavić. Mi imamo plan. Naš plan je bio da nikom ne oprostimo dugove.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nemojte da odgovarate gospođi Jasavić nego odgovarajte gospodinu Periću, jer ću onda morati dati priliku i kolegini, pa onda ćemo da idemo u nedogled. U završnoj riječi ćete govoriti. Samo gospodinu Periću. Izvolite.

ABAZ DŽAFIĆ:

Gospodine Periću, mi nikom nismo otpisali kamate. Ovo što je rađeno oko stambenih kredita je samo participacija u nečemu što se zovu kamate koje su oni u tom periodu dobili od poslovnih banaka i predviđeno je stambenim pravilnikom agencije. Agencija u tom dijelu ima svoja normativna akta i pridržava se toga što je njena obaveza da svi zaposleni u agenciji imaju riješeno stambeno pitanje, na šta sam jako ponosan i ne znam koliko puta to treba da ponovim ovdje, na primjer gospodinu Kneževiću.

Mi nemamo selektivan odnos, mali, veliki. Jako je teško ispratiti 785 programa, a sad smo se osposobili za taj dio. Jako je teško pratiti na cijeloj teritoriji države program, a sada imamo osposobljen monitoring za tako nešto. Koliko je to težak dio posla da

ispratite svaki programski segment i da ga pregledate, to vi odlično znate, vjerovatno. Povećali smo naše informatičke kapacitete. Agencija ima svoju digitalnu arhivu i osposobila je taj monitoring segment, ali nismo imali novac da ga kupimo. Najjeftinija ponuda po tom pitanju je bila nešto oko 600.000 eura. Mi smo sa tih 100.000 eura u priči sa Odborom za finansije i budžet sami, sopstvenim snagama riješili osavremenjavanje toga monitoringa.

Moram da odgovorim na taj dio pitanja oko javnih nabavki koji se pojavljuje u tom izvještaju. Mi smo to raspravili na Odboru za finansije i budžet. Prvo, obavijestili smo nadležnu instituciju i kompletni spisak tog probijanja koje je agencija napravila zbog ovih programskih aktivnosti je dostavljen predsjedniku Odbora, on je poslanik ovdje, pa može to da vam potvrdi.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Džafiću.

Izvolite kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Dođemo na ono nije šija nego vrat, ne otpisuju se kamate nego participirate u tim kamatama. Eto, terminološki ako hoćete da budete precizni te kamate nijedna škola nije opredijelila svom nastavniku, čisto da znate. Nije mi poznato, a prilično pratim tu materiju. Da znate, pa možda i tamo postoje neki pravilnici, pa niko se nije dosjetio toga.

Ono što želim da pohvalim, ovo što ste se odazvali sada i odgovorili i pružili meni šansu da iskomentarišem vaš odgovor. Ključ je taj da ne koristite mehanizme koje možete. Vi ste na ovim međunarodnim konferencijama na koje idete, meni je taj segment bio jako značajan, tu sve vrvu od toga da možete biti proaktivniji. Vi pođete negdje, saslušate i to se uzme kao neka dobra praksa, ali ne primjenjujete. Svrha međunarodne saradnje je da se vidi ono što je dobro i da se primijeni u Crnoj Gori. Mi nemamo tu praksu. Ono što isto nije dobro, ne stižu od vas apeli da se poveća nivo obrazovnih sadržaja kod emitera, prije svega mislim na televizije. Ne dolaze. Vi cijenite da je to možda zalaženje u programski sadržaj. Mi cijenimo da je to nešto više od toga i

cijenimo da bi vaš apel čak i ako nije obavezujući možda otvorio tu temu. Vi to ne radite iako vam to preporučuju na ovim skupovima gdje prisustvujete, suštinski vam preporučuju. Suštinski maloljetnici nijesu zaštićeni od sadržaja neprimjerene sadržine. Mi vas u tom smislu pozivamo da tu budete proaktivniji, da radite sve ono što vam na ovim međunarodnim seminarima ljudi uče. To je ono što mi tražimo od vas. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Periću.

Prije nego što vam dam, gospodine Džafiću, priliku u završnoj riječi, molim vas odgovorite mi na nešto. Ukoliko portali spadaju u vašu nadležnost, ko ih kontroliše i ko dozvoljava onakve komentare, kvalifikacije i gnusne neistine pojedinih javnih ličnosti, bolesnih ljudi ili dirigovanih ljudi, gnusne neistine gdje se iznose gnusne kvalifikacije, neistine o porodici, o članovima porodice pod nik name? Toga nema niđe na svijetu. Neka se ti bolesnici jave imenom i prezimenom. Molim vas, neću vam odgovarati nego vas pitam kako da moralno spasimo Crnu Goru od portala i kvalifikacija i komentara na portalima. Javne ličnosti su javne ličnosti, rade u javno dobro, ali nijesu oni da može svako po njima i na svaki način da udara. Hvala vam.

Izvolite, završna riječ.

ABAZ DŽAFIĆ:

Potpredsjedniče, prvo da odgovorim na vaše pitanje da ne bih zaboravio u nastavku priče.

Prvo, portali nijesu baš u direktnoj nadležnosti u programskom segmentu same agencije, jesu u smislu prijave i registracije. Drugo, prepoznali smo mi taj segment i nikako nijesmo mogli da prihvatimo to da odložno neko uređuje te komentare na objavljene informacije. Zbog toga smo imali jednu konferenciju u Podgorici na kojoj su bili svi predstavnici preduzeća koji imaju osnovane portale. Mislim da se stanje od tada znatno popravilo. S druge strane, donijećemo jedan podzakonski akt kojim ćemo urediti to pitanje kako i na koji način. Agencija će tražiti potpunu uredničku odgovornost onih kojih su osnovali portale ne samo za objavljenu informaciju nego za postavljene

komentare. Jer, bilo je tu svega. Mi u agenciji imamo zabilježen taj segment ne samo vrijeđanja ličnosti, bilo je tu širenja mržnje. Upozoravali smo te ljude, prepoznali smo problem, donijećemo podzakonski akt kojim će oni biti obavezni kao elektronski mediji da vode računa o svakoj informaciji koju objave tamo.

Drugo, ne možemo riješiti u ovoj ekspanziji elektronskih medija svaki problem, ali ovaj problem je prepoznat sa naše strane. Zaštita maloljetnika, ponoviću, to sam ovdje nekoliko puta rekao, naš poseban senzibilitet ove institucije vezan je za maloljetnike. Zahvalan sam elektronskim medijima koliko su oni vodili računa o tom segmentu populacije, ali dese se nekad i propusti. Definitivno agencija se odaziva svim tim međunarodnim konferencijama, a ovaj dio koji je vezan za maloljetnike drži kao prioritet.

Igre na sreću. Mi nismo izdali slobodne frekvencije organizaciji koja se bavi igrama na sreću. Izazvali smo tada i ljutnju i bijes. Nijesu dobili frekvencije zbog toga što smo mi smatrali da igre na sreću trebaju da budu u kablovskim sistemima kao segmentu plaćenih programa. Znači, preplatili ste se na to, gledajte ako hoćete, ali ne na slobodnim frekvencijama jer onda nema zaštite maloljetnika.

Meni je jako važno da se otvorio svaki od ovih segmenata koji su vezani u našem veoma iscrpnom izvještaju. On je dostavljen ovoj Skupštini još u junu mjesecu i tada je prošao Odbor za finansije i budžet. Od tada smo neke probleme i riješili. Vi ste pomenuli procenat naplate, gospođo Jasavić, od ukupnog duga koji se duguje agenciji. Agencija je u toj poslovnoj godini pozitivno poslovala po pitanju plaćanja nadoknada, čak je i prebacila taj plan. Ali, od ukupnog duga je tačan onoliki iznos koliko ste vi pomenuli. Mi smo u prošloj i u ovoj godini taj iznos jako povećali, 47% emitera u Crnoj Gori je platio svoje obaveze, ali to je uticalo na kvalitet njihovog programa. Vi morate da shvatite da mi imamo ekspanziju programa i jako siromašne emitere. Tražiti posebne produkcione segmente od tih emitera je jako teško za regulatora. Postavili smo te standarde da moraju da imaju 10% produkcije jer nas na to obavezuju evropske konvencije. Pristajem na to, neki od emitera nemaju zadovoljen taj segment produkcije i nije ih agencija ugasila zbog toga. Tražimo da se taj segment postepeno, i to su pristali i u Briselu, da se u ovoj državi taj segment postepeno poveća kod tih emitera.

Bilo je tu još pitanja. Za pojedine izjave, ne komentarišem izjave, nijesam ni primijetio tu izjavu o drvoredu tako da nemam namjeru ni da je komentarišem. Ostalo

smo spremni uvijek da odgovorimo, a trudimo se da naši izvještaji koje dostavljamo vama ovdje u parlament budu uvijek do kraja iscrpni.

Što se tiče međunarodne saradnje, agencija ima odličnu međunarodnu saradnju. Mi smo imali konferenciju u Budvi gdje je bilo 47 država i 50 i nešto regulatora u okviru evropske platforme svih nezavisnih tijela. Gdje ste to vidjeli na elektronskim medijima? Koga je to zainteresovalo? Ko je bilo tamo da nauči i da dobije neko novo iskustvo? Nije sve do regulatora, ali onaj dio koji je direktno naša odgovornost ćemo uvijek prihvatiti i uvijek pokušati da te probleme riješimo. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama gospodine Džafiću.

Pošto je završna bila van forme, onda ću dati po minut vama i kolegini Jasavić da izuzetno važnu temu kao što su mediji koja će biti budno praćena i od Evropske unije, kada budemo pristupali ka ispunjenju svih kriterijuma. Podrška svemu tome, posebno ovom poslednjem što sam vam rekao. Znači, oko portala živo sam zainteresovan, da imamo što manje bolesnika.

Izvolite, kolegini Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Mislila sam proceduralno vama da se obratim, ali kada ste mi već dali priliku. želim, gospodine Džafiću, samo da vam dam jednu sugestiju, normalno ukoliko prihvatite, bilo bi vrlo korisno. Bez slodode izražavanja znamo da nema demokratije i znamo da javne ličnosti moraju prema praksi Evropskog suda za ljudska prava imati mnogo veći prag tolerancije u odnosu na obične građane i to je standard koji moramo poštovati. Ono što naše domaće zakonodavstvo reguliše, reguliše kao i član 10 Evropske konvencije, kao i član 47 Ustava Crne Gore, da sloboda izražavanja podrazumijeva i eventualna ograničenja sa stanovišta zaštite i ugleda pojedinca i Zakona o obligacionim odnosima .....predviđa, kao i Zakon o medijima, naknadu štete zbog neiznošenja neistinitih i netačnih navoda. Kako ste pomenuli da će vaša agencija raditi podzakonski akt, odnosiće se i na ono što portal u smislu komentara objavljuju, ja

samo sugeriram da se negdje kada budete radili taj akt, ukoliko iznađete mogućnost, nađe mogućnost da se može utvrditi ko je plasirao ne vrednosni sud za bilo koju javnu ličnost može bilo ko šta da komentariše, ali neistine, neistine ne može niko za nikoga da iznosi, a da pritom nema konsekvence u građansko pravnom smislu. Iz tog razloga treba razmisliti da se nađe i stvori mogućnost da se utvrdi identitet, ukoliko se pokrene sudski spor protiv onog ko sa nik nejmova iznosi neistine. Iz tog razloga vam sugeriram da razmislite o toj opciji, da se vidi uporedna pravna praksa, jer portali veoma često imaju te nik nejmove i ljude koji iznose neistinite podatke, ne vrednosne sudove nego neistinite podatke, potpuno kojim degradiraju kod javnosti sa neistinama ljudi, koji se bave vrlo odgovornim pozicijama, pa čak i one koji se ne bave, tako da u tom dijelu treba razmisliti da se pojača ta kontrola. Raduje me, ja jesam primijetila, a nijesam znala da ste vi imali tu konferenciju da se poboljšalo stanje sa stanovišta nik nejmova i samo želim da se u pravnom smislu to pojača. Hvala.

PREDŠEDJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama. Gospodin Vujović je želio takođe da saopšti nešto. Izvolite gospodine Vujoviću.

RANKO VUJOVIĆ:

Da vam kažem vezano za portale i sadržaje na portalima. Pošto je to problem koji je dominantan u Evropi i pošto Evropski sud za ljudska prava treba u januaru da donese odluku ko je odgovoran za komentare koji se postavljaju ispod tekstova? Ta odluka će biti vrlo značajna, jer se radi o čudnom slučaju Delfi protiv Estonje, radi se o uvredama koje su iznesene na račun jednom preduzetnika. Portal koji je u Estoniji osuđen zbog tih komentara žalio se Evropskom sudu za ljudska prava. Prva instanca Evropskog suda je odlučila da je portal kriv. Međutim, trenutno je slučaj na velikoj komori Evropskog suda za ljudska prava i oni će u januaru odlučiti ko je odgovoran, da li je redakcija odgovorna za komentare koji se postavljaju ispod tekstova i ta će odluka usmjeriti dalje odluke u Evropi ko će biti nadležan i odgovoran za sadržaje i problematične komentare.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Vujoviću. Samo da ide ka nečemu što je moralni nivo. Istina, nema nikakvih problema, ali gnusne neistine i kvalifikacije za porodicu, to je strašno, a to je već postalo veoma zabrinjavajuće i za svih 81 poslanika ovdje. Tako da je veliki problem. Ja znam i mislim i ubijeđen sam da se mora riješiti.

Konstatujem kolege da je pretres završen i izjasnićemo se naknadno. Ja se zahvaljujem na prisustvu gospodo i pretpostavljam i mislim da ćemo se danas ponovo vidjeti.

Uvažene kolege,

Prelazimo na Predlog finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2013.godinu.

Ovlašćeni predstavnici su gospodin Đurović i gospodin Sekulić, ja ih pozdravljam i želim da jedan od vas dvojice nas uvede u priču. Izvolite gospodine Đuroviću.

ŠALETA ĐUROVIĆ:

Radi se o odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o poštanskim uslugama.

Finansijski plan sa programom rada Agencije za 2013.godinu usvojen je na sjednici Skupštine dana 28.12.2012.godine, a revidirani finansijski plan za 2013.godinu na sjednici Skupštine 28.05.2013.godine. Predlog finansijskog izvještaja Agencije za 2013.godinu je u potpunosti metodološki usaglašen sa Finansijskim planom agencije.

Agencija je u 2013.godini vodila računovodstvene evidencije, sastavljala finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ,međunarodnim računovodstvenim standardima i Pravilnikom o načinu pripreme sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela.

Imajući u vidu da se pristup finanskom planu razlikuje od računovodstvenog iskazivanja prihoda i rashoda u poslovnim knjigama, nije obezbijeđena njihova međusobna uporedivost i iz tih razloga je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet donio zaključak kojim je predvidio da se zajedno u saradnji sa Minisarstvom finansija pripremi uputstvo o načinu podnošenja finansijskih izvještaja, izvještaj o radu vodećih računa o

zakonskim odredbama koje definišu obaveze nacionalnih regulatornih tijela, a u cilju postizanja pune preglednosti, uporedivosti i dostavljenih podataka.

Reviziju finansijskog poslovanja agencije izvršio je ovlašćeni revizor NVO KONSTAT DOO iz Podgorice. Prihodi agencije su zakonski definisani i to Zakon o elektronskim komunikacijama i Zakon o poštanskim uslugama, to su jednokratne naknade za registraciju, naknade za vršenje poslova regulacije nadzor tržišta, naknada za poslovno ovlašćenje za korišćenja radio frekvencija, naknada za numeraciju i naknada o propisanim zakonima.

Ukupni planirani prihodi za 2013.godinu su četiri miliona petsto sedamdeset pet hiljada pesto osamdeset devet eura i manji su za 5,23% u odnosu na realizaciju prihoda iz prethodne godine.

Planirani rashodi agencije iznose četiri miliona dvjesta četrdeset dvije hiljade nula dvadeset šest eura i oni su za 3,03% manji od planiranih rashoda. Što se tiče pojedinačnih rashoda svi ovi rashodi su, da tako kažem, ostvareni u manjem iznosu od planiranih rashoda, čime su ostvarene i veće uštede i više će se prenijeti u Budžet Crne Gore.

Ono što je bitno možemo konstatovati da je agencija poslovala u 2013.godinu, završila sa ukupnom dobiti od 592.296 eura u odnosu na poslovne prihode i ostale poslovne prihode, prihode po drugom osnovu i finansijske prihode.

U odnosu na planirane poslovne prihode ostvarena je dobit od 236.229 eura u odnosu na ukupne poslovne prihode 368.306 eura. Agencija je na dan 31.12.2013.godine iznos od 352.563 eura, na ime revidiranog finansijskog plana prenijela u Budžet Crne Gore.

Imajući u vidu da je ukupna dobit agencije 592.296 eura, a polazeći od člana 27. Zakona o elektronskim komunikacijama kojim je definisano da, ako se finansijskim izvještajem utvrdi da ukupno ostvareni prihod veći od ukupno ostvarenih rashoda agencije višak prihoda uplaćuje u Budžet Crne Gore, agencija će razliku od ukupne dobiti i prenesenih sredstava Ministarstvu finansija u iznosu od 299.000 prenijeti u Budžet Crne Gore, odmah nakon usvajanja finansijskog izvještaja agencije od strane Skupštine Crne Gore.

Što se tiče Izvještaja o radu za 2013.godinu isti je pravni osnov za izradu izvještaja Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakon o poštanskoj djelatnosti i Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Osnovni principi načela, kojima se rukovodila agencija u svom radu bila je obezbjeđenje sigurnog i predvidivog ambijenta, obezbjeđenje uslova za implementaciju razvoja novih tehnologija, podsticanje konkurencije i neprekidno unapređenje zaštite interesa potrošača.

Upravljački organ agencije Savjet koji je u 2013.godini imao 12 redovnih i 86 vanrednih sjednica. Sve svoje aktivnosti agencija je sprovodila u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakon o poštanskim uslugama i podzakonskim aktima.

Najvažnije aktivnosti agencija je sprovodila nadzor nad implementacijom regulatornih obaveza operatora sa značajnom tržišnom snagom koji su rezultat sprovedenih analiza pet relevantnih tržišta.

Početakom 2013.godine pokrenut je i drugi krug analize sedam tržišta, zatim dva dodatna tržišta a nastavljene su i aktivnosti na projektu računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva. Agencija je u kontinuitetu smanjivala cijene kako veleprodajnih tako i maloprodajnih usluga, o tome ćemo vjerovatno detaljnije i kasnije.

Tokom 2013.godine nastavljeno je pružanje univerzalnog servisa od starne operatora Teleimpo vezano za pružanje usluga univerzalnog imenika i univerzalne službe informacije i Telenora za pružanje usluga, ispunjenje svakog razumnog zahtjeva korisnika za priključak na javnu telefonsku mrežu.

Agencija racionalno upravlja na ograničenim resursima radio frekvencijama, brojevima i adresama, izdala je 569 a oduzela 30 rješenja, odnosno odobrenja.....radio frekvencija u istom periodu izdale 49 oduzela osam rješenja u odobrenju prava korišćenja brojeva.

Uslugu prenosivosti brojeva u 2013.godini iskoristilo je 5.340 pretplatnika. Napomnijem, da usluga je besplatna, prenosa broja i ako je podzakonskim aktom definisana cijena, nastavljene su sve aktivnosti koje su bile predviđene programom rada agencije. Operativnim planom za realizaciju programa rada i planom rada Savjeta su u potpunosti realizovane. Kroz pitanja ću moći malo detaljnije da obrazložim. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Trudili ste se da date što više informacija. Izvolite kolega Zarubica.

VELJKO ZARUBICA:

Potpredsjedniče Raduloviću, poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici agencije, poštovani građani,

Izveštaj o radu agencije urađen je u skladu sa novim Zakonom o elektronskim komunikacijama i moram reći da je veoma iscrpan.

Shodno odredbama novog zakona, značajne aktivnosti su bile usmjerene za izradi podzakonskih akata koje su u nadležnosti agencije.

U drugoj polovini 2013.godine iz oblasti podzakonske regulative koju donosi agencija, odnosno stručnih osnova za propise koje donosi Vlada Crne Gore i Ministarstvo za informaciono društvo urađena su 22 akta. Ako je suditi po broju korišćenja usluga, građani su zadovoljni sa radom agencije i samih operatora. Naime, broj korisnika mobilne telefonije na kraju 2013.godine iznosi 993.902, što je povećanje u odnosu na 2012.godinu za 0,31%. Takođe, nastavljen rast broja korisnika ADSL-a usluga, tako da se taj broj povećao za 2,7% u odnosu na 2012.godinu.

Broj priključaka ADSL-a, na kraju 2013.godine iznosi 68.349. Ono što bih istakao u Izveštju o radu agencije jesu regulacija koje imaju direktne efekte na građane. Naime, usluga prenosa telefonskog broja koja je definisana zakonom je u potpunosti implementirana, koristi je sve veći broj korisnika, te kao takve kroz pospješivanje konkurencije krajnjim korisnicima obezbjeđuje povoljnije korišćenje elektronskih telekomunikacionih usluga, kao i njihov bolji kvalitet.

Agencija je u februaru 2014.godine donijela rješenje kojim je propisala crnogorskom Telekomu u obavezu usklađivanja važećih maloprodajnih cijena sa rezultatima troškovnog modela sadržanim u revidiranom finansijskom izvještaju za 2012.godinu, odnosno obavezu smanjenja cijena, usluga lokalnih, međumjesnih i međunarodnih poziva i poziva ka mobilnim mrežama u dva koraka uz istovremeno zadržavanje cijene mjesečne pretplate za pristup mreže i na postojećem nivou.

Po informaciji predstavnika agencije crnogorski Telekom je u potpunosti uskladio usklađivanje maloprodajnih cijena, što znači da je došlo do smanjenja cijena i usluga.

Na pitanje predstavnicima agencije, da li crnogorski Telekom ima monopol u dijelu korišćenja elektronske komunikacione strukture, odgovor je bio određen i potkrijepljen je konkretnim podacima.

Primjera radi, kako se navodi u izvještaju zajedničko korišćenje kablovske komunikacije na kraju 2013.godine zastupljeno u devet crnogorskih opština u ukupnoj dužini od 220 km, što je skoro duplo više u odnosu na prethodnu godinu, naravno u skladu sa Zakon o elektronskim komunikacijama i drugim pozitivnim zakonskim propisama. Dakle, agencija je nastavila sa aktivnostima vezanim za podsticanje konkurencije, u sprečavanju narušavanja tržišnog takmičenja među operatere.

U dijelu finansijskih izvještaja ukupni ostvareni prihodi agencije manji su za 5,63% u odnosu na realizaciju prihoda iz prethodnih godina. Jedan od razloga otkazivanja i oduzimanja određenog broja dozvola poslije usvajanja finansijskog plana agencije za 2013.godinu. Procenat naplativosti iznosi 94%, što ukazuje na to da su izvori finansiranja agencije stabilni.

Shodno zaključcima Odbora za ekonomiju, finansije i budžet agencija je pripremila Izvještaj o racionalizaciji i poslovanju za 2013.godinu u odnosu na revidirani finansijski plan. Shodno njemu uštede ostvarene po tom osnovu iznose 332.563 evra, dok se najveći procenat ušteda odnosi na bruto plate zaposlenih.

Ukupna dobit agencije iznosi 592.296 eura po izvještaju nezavisnog revizora, agencija je poslovnu godinu završila sa dobiti od 720.000 eura. Razlika prikazanog neto rezultata agenciji nezavisnog revizora je nastala zbog različite metodologije obračuna.

Nezavisni revizor je dao pozitivno mišljenje na finansijske izvještaje agencije, ali je skretanje pažnje da je Pošta Crne Gore iskazala potraživanje prema agenciji u iznosu od preko šest miliona eura, dok je prema agenciji potraživanje po tom osnovu oko 175.000 eura. Nezavisni revizor dalje navodi da je Pošta Crne Gore pokrenula upravni spor po tom osnovu, kao i da nije moguće utvrditi eventualne efekte na bilans stanja do okončanja spora. U svakom slučaju, iz svega navedenog glasaću za finansijski izvještaj sa Izvještajem o radu agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Zarubica. Riječ ima kolegistica Kalezić. Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovana Skupštino, poštovani predstavnici Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, a vidim da su pristigli i sljedeći, pa i njih pozdravljam.

Naravno, ja sam pogledala ovaj izvještaj, međutim to me je manje interesovalo. Interesovale su me druge stvari i sada ću vam reći šta.

Kada se desi, a može da se desi da neka druga firma kupi T-com, šta se događa sa onim što je neopravdano i nezakonito prodato T-comu, kada je privatizovan a to je gradska infrastruktura u svim gradovima Crne Gore.

Znate, kad se završi ovaj mandat ako ne dobijem poziv da se bavim nebeskim urbanizmom možda ću se baviti time, da se iz perioda privatizacija identifikuje šta je to neopravdano prodato, a nije smjelo i nije moglo i da se građani Crne Gore izbore za povraćaj onoga za šta su oni dali novac, pa je Agencija za privatizaciju ili već neko ko se u ime države time bavio, prodao nešto što je tuđe, odnosno građana. Dakle, ovo je konstatacija, ali ovo je i pitanje. Ja znam da agencija nije u vrijeme te prodaje bila ekipirana da se bavi takvim pitanjima, tim pitanjima se bavio neko drugi. Međutim, agencija je sada jedini isključivi regulator i njena jeste odgovornost da se sa iskustvom koje se sada ima ovo razmotri, a posebno u situaciji kada ovo bolje znate od mene, ali i ja po nešto čujem kao obaviještena građanka da može doći do prodaje te firme. I to postaje jedno veoma veliko pitanje, ako se, recimo udruži dvadesetak gradova Crne Gore, lokalne uprave i tuže agenciju i tuže državu zbog oduzimanja imovine. To je jedan problem koji nije riješen, na koji treba misliti i koji treba rješavati i zato predlažem da se prije nego što se problem još više aktivira to razmotri.

Drugo, kolega Zarubica je rekao da pitanje zaštite potrošača i jeste odgovornost agencije. Sada ću napraviti jednu digresiju. Za razliku od velikog broja građana Crne Gore, koji smatraju da su agencije prosto namet na vilajet kako se to popularno kaže, ja izdvajam mišljenje i kažem agencije su nam jako potrebne i to objašnjavam situacijom jedne raskrsnice. Ako prođe četvoro kola tokom dana ne mora niko ništa da reguliše, a ako prolazi 5.000 vozila ili recimodvije stotine u toku sata, bez regulacije ne može da se

opstane. Dakle, razvijanjem djelatnosti regulator je neophodan i radi zaštite potrošača i radi zaštite privatne i državne imovine i radi zaštite kvaliteta i naravno, razvijanja određene djelatnosti. To je mislim jasno i ja podržavam svaki napor da se svaka regulatorna agencija što bolje osposobi, da joj se omogući da školuje kadrove, da se prate inovacije, jer to je veliko ubrzanje i inovacija, da bi odgovorila zadatku.

E, sad se vraćam tamo gdje sam napravila digresiju. Radi se o cijenama. Ja sam doskočila T-comu tako što pošaljem poruku, dvoje djece miživi u Beogradu i kažem nazovite me, a imam dogovor sa njima da im refundiram troškove razgovora u fiksnoj telefoniji, dođe dvostruko jeftinije nego da ja zovem njih. To je nešto što se građanima Crne Gore ne može objasniti, odnosno ne postoji prihvatljivo objašnjenje za to. Mi smo znači sa privatizacijom prodati tom operateru. Molim vas pobrinite se da mi ne budemo vlasništvo bilo kog operatera.

I još nešto. Mislim da agencija treba da zakonski ili podzakonskim aktom reguliše da, ako građanin Crne Gore ima potrebu da traži listing za fiksni telefon za određeni period da ga dobije besplatno, sada se to naplaćuje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

... primamo iz ove oblasti. Koleginica Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani gospodine Đuroviću, gospodine Sekuliću i posebno poštovani gospodine Vujoviću sa saradnicom iz razloga što vi imate po meni daleko najbolji izvještaj i onaj cent koji je građanin dao za vas nije ga uzalud potrošio, jer sam pažljivo pričitala taj izvještaj i rado ću o njemu govoriti, jer je nevjerovatno da imamo ovakav Izvještaj Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i ovako lošu poziciju crnogorskih građana, a što jeste posledica sumnjive privatizacije Telekoma. Ovaj izvještaj nećemo prihvatiti, gospodine Sekuliću, a sa zadovoljstvom ćemo razgovarati o vašem izvještaju, gospodine Vujoviću.

U izvještaju na strani 41 naveli ste:"Da nijeste u mogućnosti da napravite uporednu analizu cijena široko pojasnog pristupa interneta u upoređenju sa regionom". Nema potrebe da čitam, jer ćemo izgubiti vrijeme.

I ako vi nijeste bili u mogućnosti da izvršite uporednu analizu cijena interneta u regionu, ja ću sada zbog naših građana predočiti poređenje cijena interneta, što dokazuje da je internet u Crnoj Gori daleko skuplji nego u zemljama regiona, što građani dobro znaju i osjećaju po sopstvenom džepu, jer plaćaju najskuplji internet. Znači iz regiona i upoređenje će nam pokazati o čemu se radi, cijene su iz aprila tekuće godine, upoređenje cijena interneta. Da su cijene interneta u Crnoj Gori daleko skuplje nego u zemljama regiona, svjedoči poređenje najpopularnijih paketa.

U Crnoj Gori najjeftiniji ADSL paket koji nudi Telekom je bezik sa brzinom od jednog megabajta u sekundi i ograničenim protokom od jednog gigabajta. Cijena tog paketa je 14,23 centa, zatim slijedi flag dva sa brzinom do dva megabajta u sekundi i neograničenim prokom, a mjesečno za korišćenje tog paketa korisnik mora da izdvoji 20,33 centa. Nešto jači fleg pet mjesečno košta 25,42 centa, a korisnicima je na raspolaganju do pet megabajta i neograničeni protok. Najskuplji je internet paket flag sedam za koji mjesečno treba izvojiti 45,76 eura, a za uzvrat se dobija brzina od sedam megabajta po sekundi i neograničen protok. Kablovski internet je najpovoljniji, M-KABL nudi paket od dva megabajta po sekundi po cijeni od 10,12 centi, do četiri megabajta 13,95, do osam megabajta 17,24 i do šesnaest megabajta 30,46. Međutin u odnosu na Telekom, M-KABL nije zastupljen u svim crnogorskim gradovima. Izvinite građani što ovoliko brojno pričam, ali su pare u pitanju koje dajemo svakodnevno za naše nepoštene privatizacije.

S druge strane hrvatski Telekom u odnosu na crnogorski nudi duplo niže cijene za iste brzine interneta. U Hrvatskoj cijena internet paketa sa brzinom od 2, do 4 megabajta po sekundi i neograničenim protokom iznosi 80,94 kune to je 10,5 centi, dvostruko jači paket sa brzinom od pet do 10 megabajta košta 14,5 eura, a najjači paket brzine od 14 do 20 megabajta Hrvati plaćanu 24 eura. Pored Telekoma u Hrvatskoj postoji veliki broj drugih kompanija koje nude usluge korišćenja interneta, ali su cijene uglavnom iste.

U Srbiji je situacija slična, Kompanija Open Telekom iz Srbije za korišćenje interneta do pet megabajta po sekundi nudi cijenu od 13 eura, do 10 megabajta 16 eura, do 20 megabajta 24 eura, do 30 megabajta 31 eura i 50 megabajta 69 eura

mjesečno. Pored pomenutih paketa korisnicima interneta u Srbiji ponuđen je niz drugih cijena, dosta nižih od pomenutih.

Pitanje za vas. Da li je monopolska pozicija koju Crnogorski Telekom ima na tržištu uzrok što su cijene njegovog interneta previsoke u odnosu na troškove?

Drugo pitanje, gospodine Sekuliću jeste, da ste vi kao izvršni direktor ove agencije u aprilu ove godine najavili da će do oktobra biti znatno niže cijene interneta, a u oktobru od decembra ste takođe rekli, da će biti niže cijene, pa vas molim da nam kažete da li je došlo do smanjenja cijena interneta, bilo bi korisno da znamo, ako je došlo da obradujemo crnogorske građane, jer valja ih ponekad i obradovati, jer nijesu bar često u prilici da budu obradovani.

Postavila bih vam još jedno pitanje koje se odnosi na žalbe korisnika. Tokom 2013.godine, podnijeto je 257 žalbi, korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga na odluke operatera po prigovorima korisnika, broj istih je povećan u odnosu na prethodnu godinu sa 217. Moje pitanje glasi:

Da li su kvalitet usluga i loša pokrivenost signalom pogotovu na sjeveru Crne Gore, glavni razlozi povećanog broja žalbi korisnika i kako agencija posluje po tim žalbama i šta čini u interesu korisnika? U ove žalbe su sigurno i moje žalbe, jer interesantno kod mene u Tuzima kad padne kiša, ili kad počne da grmi odmah ovaj paket Telekoma ADSL prestane da funkcioniše i dok dođu serviseri treba da se načekamo mi seljani iz Tuzi baš trpimo od toga što neažurno radi i Telekom i agencija svoj posao, pa se seljani žale i traže pomoć. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegginice Jasavić. Gopodo Đurović, Sekulić, sada odgovorite poslanicima, tako da poslije toga možete da koristite završnu riječ da ne bi izazvali naknadne diskusije. Izvolite gospodine Sekuliću.

ZORAN SEKULIĆ:

Poštovana Skupštino, poštovani gospodine potpredsjedniče, gospodo poslanici, Meni je čast i zadovoljstvo da se obratim ovoj Skupštini povodom razmatranja ovog našeg izvještaja i mi ćemo sa zadovoljstvom odgovoriti na postavljena pitanja,uz

zahvalnost što je gospođa Jelisava Kalezić izrazila jedno drugačije mišljenje od uobičajenog mišljenja da regulatorna tijela nijesu potrebna.

Pitanje koje se odnosi na prodaju Crnogorskog Telekomu i eventualnu mogućnost da Crnogorski Telekom pređe iz ruke sadašnjeg vlasnika u vlasništvo nekog drugog subjekta. Dakle, pravna situacija stoji ovako.

Mi, kao regulatorno tijelo ne regulišemo vlasniška ovlašćenja, upravo iz tog razloga osnovana je regulatorna agencija da bi regulatorna funkcija bila razdvojena od vlasničke funkcije, ali dobro pazimo takođe i na ova pitanja vlasničkih ovlašćenja.

Ja bih preporučio svima u Crnoj Gori da, ako imaju ovakvih prigovora, te prigovore procesuiraju na odgovarajući način, što znači da ako pretenduju na određena vlasnička prava kada je u pitanju Crnogorski Telekom, to procesuiraju preko nadležnih distanci. Naime, prema ugovorima o privatizaciji Crnogorski Telekom je tada u potpunosti u vlasništvu telekomunikacionih mreža i on kao vlasnik ima pravo da takve telekomunikacione mreže i druga vlasnička prava prodaje, međutim mi smo u saznanju da on to nema namjeru i da će poslovati na ovom prostoru tokom dugog niza godine.

Naravno, kada je bila u pitanju privatizacija Crnogorskog Telekomu, ja takođe, kao što je i ona izdvojila mišljenje u odnosu na dotadašnje diskutante, tako izdvajam i ja mišljenje, ja smatram da je privatizacija Crnogorskog Telekomu dobra, evo iz kojeg razloga.

Prvo, to je jedna mogućnost da se stvori pluralizam u oblasti elektronskih komunikacija i kada je izvršena privatizacija Crnogorskog Telekomu, tada su na području telekomunikacija u Crnoj Gori postojalo samo tri operatera, danas postoji više od 60. Stvorena je mogućnost da tržište diktira cijene i mi smo svih ovih godina od privatizacije Crnogorskog Telekomu imali smanjenje cijena.

Takođe, vlasnik koji je kupio Crnogorski Telekom je isplatio otpremnine onim tehnološkim viškovima koji su bili balast za razvoj telekomunikacija u Crnoj Gori, a svi ti koji su bili otpušteni kao tehnološki višak zbog uvođenja novih operatera na područje telekomunikacije u Crnoj Gori imali su mogućnost da se zaposle kod tih drugih operatera.

Što se tiče zaštite potrošača, ja ću odgovoriti i na pitanje gospođe Jasavić i na pitanje gospođe Jelke Kalezić. Ta zaštita potrošača ide uzlaznom linijom. Mi smo

zaključili Sporazum sa određenim nevladinim organizacijama za zaštitu potrošača sa kojima imamo izvrsnu saradnju i ovo što se povećava broj prigovora je upravo iz razloga što je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost prepoznata kao subjekat koji dobro štiti potrošače u Crnoj Gori. Mi dakle, rješavamo ta pitanja, uvijek na pozitivan način imamo takođe saradnju sa operaterima u Crnoj Gori i kada je u pitanju podnošenje prigovora operaterima, prije svega pa poslije agenciji, ovo što rješava agencija samo je jedan dio ukupnih prigovora na pružanje servisa elektronske komunikacije. Takođe i potrošači su mnogo edukovaniji i agencije i u tom pravcu pravi vrlo značajne pomake.

Ovo što se tiče interneta. Takođe je postavila gospođa Jasavić. Tačno je da je u Crnoj Gori internet skuplji nego u drugim državama, a najviše iz razloga što mi taj internet kupujemo po mnogo skupljim cijenama i u tom pravcu mi smo napravili plan aktivnosti i imaćemo takođe pozitivnih pomaka. Samo da vam kažem da smo ovo što ste rekli da je najavljeno početkom ove godine, upravo 1. decembra stupila je na snagu odluka ove agencije kojom su cijene interneta snižene za 35%, to je vrlo značajno, jer smo uveli mjeru odvojenog i troškovnog računovodstva gdje operater kojega smo prepoznali kao operatera sa značajnom pozicijom mora da dokaže da su te cijene troškovno orjentisane. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Prije nego što iskomentarišu komentare kolegica Kalezić i Jasević, proceduralno da mi pomogne kolega Pavlović. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Gosodine prvi potpredsjedniče Parlamenta vama se obraćam proceduralno. Tražeći od vas da ubuduće kada se desi slična situacija vi reagujete sa predsjedavajućeg stola, kada gospodin Sekulić ovako apologetski govori o privatizaciji Telekoma, kao o super poslu, a svi znamo da je to jedan kriminalni posao, u kome su Sjedinjene Američke Države naplatile 100 miliona kazne za korupciju koja se desila u Crnoj Gori. Gospodine Raduloviću ja tražim da ubuduće prekinete u tom trenutku bilo koga, ko tako govori o jednom kriminalnom poslu, a njegova kriminalnost treba da se

dokaže pred ovim sudovima ovdje, samo što vi ne dozvoljavate da se otvori ta istraga. Pogotovo od onoga ko takođe ima jednu krivičnu prijavu oko rada sa Telekomom i koja se nalazi u fijoci tužioca. Kada dokažete gospodine Sekuliću vašu nevinost u tom poslu i kada se dokaže na sudovima da ovo nije krađa, a u Americi je dokazano da je krađa onda ćete tako govoriti u ovom Parlamentu. Nemojte da blatite ovaj Parlament.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Gospodine Pavloviću,

Ja ću vama dati pet minuta, ali ovo nije korektno i ubuduće nemojte tako da radite. Koleginice Jasavić, proceduralno. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Gospodine Raduloviću, vama se obraćam. Vi niste prekršili Poslovnik, vi ste potpuno uradili sve što je u skladu sa Poslovnikom, vi nemate obavezu da prekinete ni jednog gosta koji dođe ovdje ili bilo šta kaže. Da li je bilo korupcije u Telekomu, a mi iz opozicije tvrdimo da ima osnovane sumnje da je bilo korupcije u Telekomu, to treba da utvrdi tužilaštvo i nadležni sudovi, a ne ovaj Parlament. Ko god ovdje dođe ima pravo da slobodno govori. Mi iz opozicije tvrdimo da je bilo osnovane sumnje za korupciju i tražimo od nadležnog tužilaštva i sudova da utvrde o čemu je riječ i da se konačno stavi tačka kako je prodat Telekom i kako je sedam i nešto miliona kome dato u ovoj zemlji? To su vrlo važne stvari.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam koleginice Jasavić. Znae nešto, da sam ja ovdje juče predsjedavao pet - šest sat, a danas moram sedam - osam sati zbog određenih okolnosti kolega i ja vas molim da poštuemo ovu kuću i prema kodeksu kojeg smo usvojili. Svako može argumentovano da iznese svoje stavove i ja ću njemu dozvoliti, ali nemojte i ovo malo snage što imam da crpimo na ovaj način. Izvolite kolega Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče. Ja bih vas molio, naše uvažene kolege iz opozicije da podsjetite kao predsjedavajući da je na dnevnom redu Izvještaj Agencije za telekomunikacije za rad u prošloj godini. Takođe, da vas podsjetim da smo mi zakonodavno tijelo, znači mi odlučujemo o donošenju zakona, mi ovdje nijesmo niti tužioci niti suci, a nijesmo ni dželati. Zato bih vas molio da ubuduće proceduralno reagujete sa onim što je vaša pozicija potpredsjednika Skupštine. Imali smo prilike ovdje da ugostimo i vrhovnog državnog tužioca i predsjednicu Vrhovnog suda. Na ove teme nijesam čuo poslanike da raspravljaju tada kada je trebalo, a na svaku od ovih tema mogu uvijek da dobiju odgovor Demokratske partije socijalista. Takođe, ukoliko smatraju kolege iz opozicije mogu da traže od Predsjedništva Skupštine, da napravimo posebnu sjednicu i da ispitamo sve njihove navode. I ja bih vas molio zaista da vodite Skupštinu u skladu sa procedurom. Kažem još jedanput spremni smo za razgovorena bilo koju temu, što se tiče Demokratske partije socijalista nikakav problem nemam oko toga, neka kolege izdvoje, neka pokrenu proceduru kako treba, a ne podmetanje na ovakav način bez procedure i bez osnovnog ljudskog dostojanstva u ovom Parlamentu.

PREDSEDAVAJUĆI BRNAKO RADULOVIĆ:

Dobro.

Ja da vas pitam nešto. Hoće li vi mene da slušate ili nećete? Ako nećete onda radite po svome. Ja neću vama davat žute kartone, niti crvene, niti policiju ovdje dovoditi daleko bilo. Svi zajedno gradimo ovu instituciju i ja se zovem drugi spiker, u Evropskom parlamentu tako me zovu. Znači, usmjeravam, malo dignem atmosferu ako nije stučna, pokušavam da budem po malo šarmantan, ne uspijeva mi neki put, neki put uspijeva. Ja hoću samo da podržim argumentovanu priču. Molim vas da se vratite na predmet ove priče. Ko kog hoće da priča u ovih sat vremena može da priča. Evo prvo koleginica Kalezić, ona će proceduralno, koće sve proceduralno neka digne ruku? Kolega Pavlović hoće da kaže da je drugačije mislio, nego što je shvaćen. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče, poštovane koleginice i kolege,

Zaista zadnji čovjek u politici koga bih doveo u neugodnu poziciju je moj partijski kolega, zamjenik predsjednika moje partije, lider Demokratskog fronta i potpredsjednik Parlamenta profesor Radulović. Osim toga je i moj prijatelj, prema tome nije bila moja ideja niti intencija da dovedem u takvu poziciju, mada jesam doveo, ali sam bio potpuno iziritiran činjenicom, da se u okviru ove teme dnevnog reda jedna trominutna apologija pravi u slučaju Telekom, to jest privatizacije Telekoma koji je, kao što znamo pred američkim sudovima prepoznat kao kriminal i priznat od strane optuženih kao kriminal, pa su potpisali ugovor o priznanju krivice na osnovu koga su platili 100 miliona. Ja se zaista izvinjavam svima vama i potpredsjedniku Parlamenta i kolegginice Jasavić, zaista nijesam imao namjeru da ovdje utvrđujemo bilo šta. Ja samo kažem da mislim da to treba da utvrde nadležni organi ove države, ali istovremeno i da se pozabave krivičnom prijavom iz toga perioda koja postoji protiv gospodina Sekulića, koja je osnovana za to, pa onda poslije toga kada utvrde nadležni organi ove države da je sve čisto onda neka gospodin dolazi da nam drži ovdje predavanje, inače, njegov istup sam doživio kao blaćenje ovoga doma.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega. Znači, daću vam pet minuta proceduralno, ako ne smirite tenzije međusobne, ja ću prekinuti Skupštinu dok se oladite i dok pođete na druga mjesta, a onda ću ja nastaviti sa radom Skupštine.

Ko će još proceduralno?

Prvo kolega Jelić. Hoćete li doprinijeti ovome da se vratimo temi ili da prekinem rad, kako god hoćete. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Gospodine potpredsjedniče,

Nadam se da ću sa svojom proceduralnom diskusijom doprinijeti da se vratimo temi na koju vi insistirate.

U ovom domu je bio pokrenut Anketni odbor oko takozvane afete Telekom. Bio sam jedan od potpredsjednika tog Anketnog odbora. Američka komisija od hartije od vrijednosti na akontaciji tih hartija na američkom tržištu uvidjela je nepravilnosti kod

kontacije Dojče Telekomu i na osnovu toga je izrekla kaznu Dojče Telekomu koja je plaćena oko 98 miliona dolara. A, pošto sam imao uvid i dokumenta u onoj gluvoj sobi više puta sam sopštio da ni jedan građanin Crne Gore, govorim o građaninu Crne Gore i privrednom društvu u Crnoj Gori ne pominje se ni u jednom tajnom dokumentu, pominju se neki ljudi i neki ... - prekid -

Ja apelujem da se vratimo temi, upravo podržavam vas u potpunosti.

PREDŠEDVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala. Izvolite kolega Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče. Kada sam vas pozvao da vodite sjednicu u skladu sa Poslovníkom, smatrao sam da treba da zaštitimo i naše goste. Direktora agencije, gospodin Sekulić, nije od mojih Sekulića a volio bih da jeste, ali u svakom slučaju mislim da mu mi kao Parlament dugujemo izvinjenje, iz prostog razloga što je on zaista vrlo korektno odgovarao na pitanja koja smo mu postavili u ovom Parlamentu, a smatram da je nekorektno napadati ga na ovaj način na koji su uradile naše kolege iz opozicije. Kažem još jedan put, mislim da bi bilo korektnije umjesto da vrijeđamo one koji nijesu tu, da vrlo korektno u skladu sa Poslovníkom otvorimo raspravu po bilo kojoj temi. Kažem još jedan put, mislim da nije dobro da poslanici preuzimaju ulogu i tužioca i sudija i dželata u ovom Parlamentu. Hvala.

PREDŠEDVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala. Iz svog stava ja znam sigurno da sa ovakvim stavovima da mora vrhovni državni tužioc, osim moga KAP-a, koji ako preispitaju mnoge druge privatizacije i valjda ćemo doći do istine neko do jednog ili drugog ubjeđenja.

Ja se izvinjavam mojima dvjema koleginicama što su malo čekale. Izvolite kolegkinice Kalezić komentar na komentar gospodina Sekulića. Ne znam iz kojega bratstva, ali nije loše ni ovo bandićko.

JELISAVA KALEZIĆ:

Čekanje je uredu, jer ovo je Parlament i treba da se radi kako se radi u Parlamentu. Zahvaljujem se Sekuliću, razjasnio mi je jednu nedoumicu i ako ona zapravo nije do kraja razjašnjena, jasno mi je, ali mislim da sam to i saopštila da pretpostavljam da agencija nije učestvovala tokom privatizacije, nego je samo regulator, ali drugi dio mi nije ni bi neophodan. Svi građani znaju, da što je više konkurencije kod bilo kojih usluga da je povoljnija situacija za građane. Međutim, ono što ponovo hoću da istaknem u okviru ovo malo vremena to je da nije to baš tako čista situacija. Vi regulišete, operater ima neku imovinu, međutim, operater koristi tuđu imovinu za prihod, a vi je računate, odnosno tretira se kao njegova. E, sada ako se mi građani izborimo za to da povratimo od Telekoma korišćenje naše imovine bogami oni će malo da se preznoje i ja pozivam građane Crne Gore i pozivam institucije da ozbiljno na to obrate pažnju, jer to nije jedini primjer. Privatizacija je imala neke svoje početne korake. Ja čak ne insinuiram da se radilo o zloj namjeri ili uopšte ili pretežno, jer nemam uvid u to i ne bi bilo uredu, ali očigledno je da nijesu procjenjivane stvari kako u suštini stoje, a to je da su građani i lokalne zajednice, i država učestvovali u stvaranju određene infrastrukture i tako dalje, a onda je to privatizovano kao da ti građani nikada nijesu ni postojali. O tome je riječ i ja očekujem podršku agencije da dođe do rasprave ovih pitanja a doće će.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegice Kalezić na nešto što je možda i krucijalno i što neće sad Telekom da nam dade, da nam vrati infrastrukturu, to je najvažnija rabota u cijeloj toj priči.

Izvolite kolegice Jasavić, do dva minuta.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče,

Gospodine Sekuliću, koliko je dobra privatizacija Telekoma najbolje potvrđuje činjenica kakve su nam cijene interneta i očigledno je da se radi o monopolskoj poziciji. Vi ste upravo veoma često na taj način razmišljali i medijima se obraćali tvrdeći da se radi o monopolskom položaju, to su vaše riječi, a monopolski položaj ne može dobiti

baš svako. Mogu dobiti oni koji su našli put i našli način kako da obezbijede taj monopol, a kako su oni našli taj put i koji je to način treba da utvrdi tužilac i nadležni sud, odnosno tužilac da prikupi dokaze da mi tvrdimo da ima osnovane sumnje da u skladu sa zakonom dođe do svih dokaza i sud na kraju da utvrdi činjenice. Koliko je dobra privatizacija Telekoma najbolje pokazuje činjenica da svi oni radnici koji su tužili Telekom crnogorskim sudovima nijesu uspijevali u sudskim sporovima pred našim sudovima i to dodatno baca sumnju, jer znamo, ja govorim na osnovu svog iskustva i iznosim svoj stav da crnogorski sudovi nijesu nezavisni, već su zavisni i zavisni su od izvršne vlasti i sve to baca sumnju to što naši građani pred našim sudovima ne mogu da dobiju sudske sporove protiv Telekoma u najvećem broju tužbenih zahtjeva ukazuje da i to može biti dio kompletne priče i o tome takođe treba da sudi tužilaštvo i nadležni sudovi.

Na kraju, želim da pohvalim ovo sniženje cijena, jer nebih da iz ovog Parlamenta izađete, a da ...(Prekid)... jer 30% niže cijene od decembra su znatno smanjenje i to će rasteretiti budžete svih korisnika internet servisa i to je vrlo važno. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegice Jasević.

Prelazimo na drugi krug. Jedan, jedini prijavljeni je kolega Perić. Izvolite kolega.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče, uvaženi gosti,

Kada se govori o izvještaju Telekoma ne može čovjek da se ne osvrne na ključne pogrešne strateške odluke koje je donijela ova Vlada prodajom, o čemu su govorili prethodnici, ne samo samog Telekoma već i kompletnom infrastrukturom.

Uvijek se u privatizaciji kaže da će ta kuća koja dođe, taj strateški partner otvoriti nova radna mjesta, u konkretnom slučaju njih je skoro pa višestruko manje i uvijek se govori o tom novom hau da nas podučiti kako šta dalje u najpozitivnijem smislu te riječi, međutim u ovom slučaju javnosti radi Telekom je u trenutku prodaje imao vrlo solidnu infrastrukturu i nije uopšte bilo to nikakvo hajde tako da se izrazim zastiđe, već vrlo savremena Eriksonova oprema, ako baratam dobro informacijom. I zašto sve to kažem?

Kada govorimo o infrastrukturi koliko je ona bitna. Mi u ovom trenutku imamo nekoga ko je čvorište za kompletne internet usluge i sad recimo kada se mjeri brzina pristupa internetu. Nijesu svi operateri na tržište ravnopravni, jer pazite na strani 41 izvještaja stoji kako Crnogorski Telekom ima najviše korisnika interneta na fiksnoj lokaciji i vi onda to konstatujete kao privremeno rješenje, testni server instaliran je u mreži Crnogorskog Telekoma i preko nje povezan je internet i iz tog razloga mjerenja su najmjeredostavnija i za korisnike Crnogorskog Telekoma. Ako ovo nije favorizovanje jednog operatera, ja ne znam šta je. I da ne bismo sada kada govorimo o ovim temama i ulazimo prosto u cifre koje jesu velike na godišnjem nivou za dividende se podigli oprilike oko 20 miliona eura nekad i više. Prosto kada govorimo o cijenama komentrišemo unazad 2013. recimo FLAT paket 10 koji jeste dobar paket, evo da ga ja dodatno reklamiram ako je to potrebno, ali cijena je 81,37 eura, u zemlji gdje je prosječna plata oko 480 eura. Znači malte ne 20% primanja ide za jači internet paket. To ne da nije dobra cijena, to je za svaki alarm i negdje koliko god vi da pokušavate agencija ima nevjerovatne limite zbog činjenice da je infrastruktura u rukama multinacionalne korporacije. Međutim, ono što su životna pitanja i što mene posebno zanima jeste šta ste učinili u vezi sa roming cijenama i šta ćete činiti jeste napravljen neki početni korak. Informisani smo oko toga ako imamo tendenciju zemlje Evropske unije malte ne da se on ukida. Gdje smo mi u tom kolopletu, usporedbe radi, bez obzira na te najave gledao sam račune koji su vrlo sporni gdje je cijena rominga vrlo visoka.

I još jedna stvar. Zašto kao agencija nijeste preduzeli ništa da, recimo kada se korisnik mobilne telefonije informiše o stanju na svom računu 27. do 30. u mjesecu on ne može da sazna taj podatak. I obavezno se desi neko veliko povećanje u zadnjih četiri ili pet dana. To je jedno ogromno polje koje nije dovoljno iskontrolisano, vi to nijeste prepoznali kao problem, a jeste zaista veliki problem i tu bukvalno na godišnjem nivou može da se dobije po nekoliko miliona eura. I zašto to govorim? Vi kao agencija treba da poslužite tome da jedan od ciljeva da novac ne ide iz Crne Gore u ogromnim iznosima kao kroz protočni bojler kroz ove agencije, nego da budete barem neka vrsta filtera. Trenutno taj filter kao da negdje nije ugrađen da se slikovito izrazim. Prosto vas pozivam da to radite, možete, imate mehanizme, možete da uštedite značajan novac građana Crne Gore i onaj dio koji je isto posebno meni interesantan i moram reći da je

meni negdje čitava misterija kako to kada pođete da platite račun u poštu ili ako idete u banku platite ne malo, nego dramatično različite cijene.

Nijesam nigdje vidio u izvještaju da ste se bavili time. Opet imamo posla sa monopolistom, usluga je korektna na šalteru, mislim platite račun nije sporno, ali dolazite do toga, da ako neko plaća sve račune preko pošte, da malte ne pola jedne dnevnicke da. Zašto? Zato opet, vraćam se kao i prethodne godine da se prebroje pare, uknjiže i to je to. Tu postoji jedno vrlo široko polje neprimjereno velike te marže za tu vrstu usluga i negdje bih volio da to prepoznate kao rizik. U svemu drugom, ja se bojim gdje god da krenemo opet se vraćamo na istu priču o tome da smo Telekom prodali prejeftino, da se iznose ogromni novci i na kraju da smo prodali ono što se zaista ne prodaje - nacionalni resurs i telekomunikacionu infrastrukturu. To se jednostavno ne prodaje, vi to imate kao stanje i sad šta, vi sliježete ramenima, ja sliježem ramenima i to je to. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRNAKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Periću. Prvo da neko odgovori gospodinu Periću do dva minuta ili samo završna riječ. U završnoj riječi nemojte da izazovete neku novu polemiku i buru, tako da je u redu. Izvolite kolega Đurović, iskoristite pravo na završnu riječ.

ŠALETA ĐUROVIĆ:

Vezano za naše praćenje imovine operatera. Znači, mi pratimo imovinu operatera, ali ne sa vlasničkog aspekta, nego sa aspekta zajednog korišćenja infrastrukture svih operatera. Mi smo u ovom našem izvještaju, evo na strani 59 dali zajedničko korišćenje elektronske i komunikacione infrastrukture, a to je znači kablovska kanalizacija, to je korišćenje antenskih stubova i to je korišćenje objekata ili zgrada. Evo da vam ne oduzimam mnogo vremena, ali recimo samo što se tiče kablovske kanalizacije u 2013. godini se koristi u ukupnoj dužini od 220 km., što je skoro duplo više nego u odnosu na prethodnu godinu, što znači da je to rezultat rada naše agencije da jednostavno ukomponujemo sve operatere da zajednički koriste infrastrukturu da bi se to odrazilo na cijenu, odnosno na sniženje cijena telekomunikacionih usluga.

Što se tiče cijena ADSL-a široko pojasnog pristupa tu smo imali više, da tako kažemo rasprava, apsolutno se slažem sa time, u tom dijelu treba još dosta da se uradi. Vidjeli ste iz samog izvještaja. Što se tiče fiksne telefonije i mobilne telefonije da ne idem sada po cijenama, ali uglavnom naše cijene su niže i od regiona i od zemalja Evropske unije. Skoro sve cijene.

Što se tiče cijena široko pojasnog pristupa, odnosno ADSL-a tu smo skuplji od regiona i tu smo mi preduzeli niz aktivnosti. Evo najnovija aktivnost je analiza cijena usluga fiksnog široko pojasnog pristupa interneta u Crnoj Gori koju smo pripremili, koju smo već dostavili resornom ministarstvu i Vladi sa čitavim nizom mjera za sniženje, a kao što je rekao i moj kolega Sekulić 1.decemba ove godine mi smo spustili cijene ADSL-a za 35%. Znači ovdje smo predvidjeli niz aktivnosti u narednom periodu, da te cijene budu još niže. I sa ovim, da tako kažemo popustom od 35% one su veće od cijena u regionu. Međutim niže su cijene korišćenja optičkih kablova nego u regionu po svim parametrima.

Što se tiče cijena rominga, vi kao što znate, imali smo Sporazum o sniženju cijena usluge rominga u javnim, mobilnim, komunikacionim mrežama, između ministarstva nadležnih iz oblasti elektronskih komunikacija Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Makedonije i Republike Srbije, potpisan je. Evo tačno, ja mislim krajem septembra, jeste 29.septembra 2014.godine, tu su aktivnosti na nivou ministarstava, na nivou regulatora i predvidjeno je da se formira jedno koordinaciono tijelo koje će da sve to prati i implementira. Dogovoreno je da ministarstva, do kraja godine, donesu odnosno predlože Skupštini predloge zakona o dopunama zakona o elektronskim komunikacijama kojim bi se predvidjela ova mogućnost a da mi, kao regulatori, idemo u implementaciju toga zakona zajedno sa drugim regulatorima iz okruženja. U cilju toga na zadnjem sastanku regulatora koji je bio u Beogradu 10. 12. ove godine i donijeto je niz zaključaka, da vam sada ne oduzimam previše vremena oko toga. Uglavnom, dogovorene su aktivnosti, sve aktivnosti u narednom periodu.

Što se tiče ovih cijena, eventualno cijena PTT usluga i cijena nekih usluga koje pružaju banke, što se tiče PTT imamo cijene univerzalne poštanske usluge i te cijene određuje poštanski operater donošenjem cjenovnika na koji mi dajemo saglasnost. Međutim, što se tiče komercijalnih usluga to je u okviru poštanskog operatera. On sam

određuje te cijene, tako da mi tu nemamo previše uticaja na komercijalne cijene. To su komercijalne cijene pošte, komercijalne cijene banaka. To je tržište koje to treba da reguliše , tako da mi nemamo upliva u tom dijelu. Što se tiče univerzalne poštanske usluge tu smo mi oni koji možemo da utičemo.

Ako ima još nešto, spreman sam da odgovorim. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Đuroviću. Zahvaljujem se i vama i kolegi Sekuliću na prisustvu. Izvinjavam se ukoliko je bilo nekih konstatacija van nečega što ne priliči ovome domu.

Konstatujem da je pretres završen i izjasnićemo se naknadno. Molim vas da imate u vidu da ćete navjerovatnije opet danas govoriti za sljedeću godinu.

Uvažene kolege, prelazimo na sledeću tačku - Predlog finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2013. godinu.

Ovlašćeni predstavnici Agencije za nadzor i osiguranja su Branko Vujović, predsjednik Savjeta Agencije i Biljana Pantović, direktorka Agencije. Oni su tu i pozdravljam ih.

Dajem im odmah riječ. Gospodine Vujoviću da do pet minuta iznesete svoje mišljenje vezano za današnju priču. Izvolite.

BRANKO VUJOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Poštovani poslanici,

Uz nadležnosti i ovlašćenjima utvrdjenih Zakonom o osiguranju Agencija je u prošloj godini sprovodila aktivnosti koje su se odnosile na izmjenu postojećih i donošenje novih zakonskih, podzakonskih akata u cilju unapredjenja regulatornog okvira za oblast osiguranja i uskladjivanja sa zahtjevima relevantnih evropskih direktiva. Zatim, rješenja posrednih i neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje i društva za stupanje i posredovanje u osiguranju, rješavanju po pritužbama osiguranika i drugih korisnika osiguranja, izdavanjem dozvola i ovlašćenja i saglasnosti, izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja, saradnju sa institucijama u zemlji i

inostranstvu, kao i učešće u procesu pripreme pregovora i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

Agencija je u 2013. godini je donijela osam podzakonskih akata kojima je bliže propisala uslove za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i načina ispunjavanja i dokazivanja ispunjenosti tih uslova, postupak odlučivanja po prigovorima osiguranika i trećih oštećenih lica, sadržaj knjige šteta, načina obračuna margine solventnosti, oblika imovine u kojoj društva za osiguranje ulažu i deponuju sredstva tehničkih rezervi, 1/3 kapitala što je zakonska obaveza, sadržinu mišljenja i ovlašćenja aktuara, uslove za polaganje i način polaganja program stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenih aktuara.

Pored navedenog agencija je u 2013. godini izradila je i Nacrt Zakona o stečaju koji je već sada upućen Skupštini. Neposredne kontrole poslovanja vrše se u cilju utvrđivanja usklađenosti poslovanja društava sa zakonom, podzakonskim aktima i drugim propisima, ali i postupanje u skladu sa strukom, načelima i standardima osiguranja navedenim kontrolama utvrđene su i nezakonitosti i nepravilnosti koje se u najvećem dijelu odnose na tačnost i pouzdanost dostavljenih podataka, primjenu internih akata kojima je uređeno poslovanje društava, ali i postupanje koje nije usklađeno sa donošenim pravilima i procedurama, kao i međunarodnim računovodstvenim standardima. Kao rezultat aktivnosti posrednih i neposrednih kontrola poslovanja, agencija je izrekla i određeni broj mjera nadzora kontrole koje se odnose na izrečene mjere za otklanjanje zakonitosti i nepravilnosti u poslovanju, kao i napisana upozorenja za manje nepravilnosti koje ne utiču neposredno na poslovanje, ali koje bi u budućem periodu mogle bitno uticati na finansijsko poslovanje društava i na prava osiguranika.

Agencija u 2013. godini po prvi put je izrekla mjeru zabrane obavljanja djelatnosti aktuara jednog društva za životno osiguranje na period od godinu dana. U cilju zaštite, odnosno sprječavanja ugrožavanja interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, agencija u 2013. godini primila i obradila 19 prigovora na rad društava za osiguranje. U postupku po primljenim prigovorima agencija je utvrdila da je sedam prigovora osnovano, da su isti završeni isplatom nespornog dijela, odnosno dodatnog iznosa do okončanog drugostepenog postupka pred društvom. Kod dva prigovora stranka je

upućena na vještačenje, odnosno druge radnje u skladu sa ugovorom, dok je šest stranaka upućeno na sud radi ponovnog utvrđivanja činjeničnog stanja.

Kod ostalih prigovora, agencija je utvrdila neosnovanost, odnosno nenadležnost. U prošloj godini ostvarena je intenzivna saradnja kako na unutrašnjem, tako i na međunarodnom planu. Tokom prethodne godine predstavnici agencije su aktivno učestvovali na svim godišnjim sastancima regulatora za grupe koje posluju na crnogorskom tržištu, van su Crne Gore, njih je ipak najviše. Agencija je prošle godine bila domaćin i organizator šeste regionalne konferencije supervizora Centra Jugoistočne Evrope na kojoj su razmijenjena iskustva u dijelu sprečavanja pranja novca, diskutovano se u vezi spoljnih revizora u oblasti osiguranja i zahtjevima, testiranjima za menadžment osiguravajućih društava.

Agencija je u skladu sa zakonskim obavezama i o finansijskom poslovanju pripremila finasijski iskaz za 2014. godinu koju uključuje bilans tanja, bilans uspjeha i bilans novčanih tokova. Svi izvještaji su pripremljeni u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji i međunarodnim računovodstvenim standardima finansijskog izvještavanja. Nezavisnom revizorskom, finansijskom analizom potvrđena je istinitost i aktivnost finansijskog stanja prikazanog u izvještaju. U 2013. godini ostvaren je ukupan prihod od 697.167 eura, niži je za 4,3% od planiranog nivoa, dok su rashodi oko 650 hiljada i niži su za 1% od ostvarenih u 2012. godini. Napravljene su uštede oko troškova konsultantskih usluga, kod troškova seminara. Troškovi zarada su nešto veći, jer smo imali 16 zaposlenih na kraju prethodne godine, a sada ih je 21 i to je konačno taj broj zaposlenih koji je potreban agenciji u skladu sa sistematizacijom. Iskazan je pozitivan rezultat od 46.509 eura u 2013. godini. Ta sredstva su prenijeta na budžet. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama gospodine Vujoviću.

Prelazimo na raspravu.

U ime Kluba DPS-a kolega Gegaj.

Izvolite kolega.

NIKOLA GEGAJ:

Hvala potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Vujoviću, poštovana gospođo Pantović, dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Na početku ću reći da je Izvještaj Agencije za nadzor osiguranja za prošlu godinu metodološki dobar, sveobuhvatan i korektno urađen. Kao što smo čuli i od direktora agencije ukupan prihod u prošloj godini je iznosio 697 hiljada eura i bio je niži 2% od izvještaja iz 2012. godine. Rashodi su bili na nivou 650 hiljada eura, što je 3,8% niže nego 2012. godine. Dakle, izvještaj je pokazao manje ostvarene prihode, ali su rashodi smanjeni za više od 20 hiljada eura. Agencija je u prošloj godini donijela određeni broj mjera nadzora kontrole koji se odnose na izrečene mjere za otklanjanje nezakonitosti. U prošloj godini u izvještaju se može vidjeti da je bilo 19 prigovora na rad društva za osiguranje. Agencija je utvrdila da je sedam prigovora osnovano, dva prigovora upućena na vještačenje, šest stranaka upućeno na sud radi ponovnog utvrđivanja činjeničnog stanja, a kod ostalih prigovora je utvrđena neosnovanost, odnosno nenadležnost. Troškovi konsultanskih usluga znatno su smanjeni, a povećani su troškovi neto zarada, jer su popunjena sva radna mjesta predviđena sistematizacijom što je po meni urađena dobra stvar. Isto tako je za pohvalu činjenica da je Agencija za nadzor osiguranja ispoštovala sve preporuke u smislu organizacije i racionalizacije, dakle u svakom aspektu.

Dobro je isto tako, što su pojedina društva kažnjena i novčano zbog nepoštovanja zakona. Očigledno se vidi da je regulatorni okvir u Crnoj Gori usklađen sa evropskom praksom i da je tržište Crne Gore u regulatornom smislu na približno i približno istom nivou u odnosu na zemlje u okruženju. Međutim, iako osiguranje u Crnoj Gori ima dugu tradiciju, ako uporedimo učešće životnog osiguranja u Crnoj Gori sa zemljama Evropske unije, onda možemo konstatovati da smo u velikom zaostatku. Globalna ekonomska i finansijska kriza je u određenoj mjeri uticala na rezultate u sektoru osiguranja. U Crnoj Gori kao i u zemljama regije još nije razvijena i prepoznata potreba za korišćenjem SI benefita tržišta osiguranja. U tom smislu kontinuirana edukacija i promocija proizvoda od društva za osiguranje predstavlja jedan od osnovnih preduslova za korišćenje usluga osiguranja u većoj mjeri. Jedan od značajnih faktora

svakako je i smanjena kupovna moć privrednih subjekata i građana koji djeluje limitirajuće na korišćenje mogućnosti koje pružaju usluge osiguranja.

Takođe, po meni neophodnost, a možemo reći, neminovnost za razvoj ovog tržišta u Crnoj Gori je da društva za osiguranje obezbijede konstantnu stabilnost ili likvidnost poslovanja kao i ažurnost u izvršavanju obaveza da zadrže dobru komunikaciju sa klijentima i stalno unapređuju kvalitet proizvoda uz naravno adekvatno informisanje korisnika osiguranja.

Mislim da bi bilo dobro da kompanije koje se bave životnim osiguranjem izdavaju edukativne brošure, to jest informatore koji bi se besplatno distribuirali i na taj način bi došlo do promovisanja, dakle mislim boljeg promovisanja usluge životnog osiguranja. Pripremajući se za ovu diskusiju došao sam do nekih podataka koji su globalni, a koji su po meni interesantni zbog javnosti da se saopšte, a tiču se osiguranja, recimo osiguranja motornih vozila. Naime svi mi dobro znamo da ogromna snaga je koncentrisana u motornim vozilima koja se stalno povećava i posvojoj prirodi predstavlja jednu od najvećih opasnosti koja prijete savremenom čovječanstvu, jer čak 1,2 miliona ljudi u svijetu svake godine izgubi život, 50 miliona ljudi svake godine zadobije tjelesne povrede, samo u razvijenim zemljama štete iznose 65 milijardi dolara.

Dalji razvoj ovog segmenta finansijskog sistema kod nas svakako je limitiran opštim ekonomskim uslovima, a potrebna je sistemska podrška. Za dalji razvoj ovog tržišta bitni su poreski i drugi podsticaji za životno osiguranje. Kod privrednih subjekata treba razvijati spoznaju da osiguranje nije samo trošak već investicija koja poslovanje štiti od različitih rizika i obezbjeđuje mu kontinuitet. I na kraju moram naglasiti da već nekoliko godina izvještaje koje dobijamo od strane Agencije za nadzor osiguranja su za svaku pohvalu stručno i profesionalno pripremljeni. Naravno da ću podržati Izvještaj, a isto tako pozivam i druge poslanike da to isto čine. Toliko i hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Gegaj.

Riječ ima koleginya Jasavić.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem poštovani potpredsjedniče.

Poštovane kolegice, poštovane kolege, poštovani građani, poštovani gospodine Vujoviću, gospođu Pantović,

Imala sam priliku da pročitam ovaj Izvještaj i negdje zaključujem da agencije imaju ključnu ulogu u nadzoru i kontroli tržišta zbog koje su osnovane. Ključna stvar je u takvim poslovima da se prati primjena zakona i da se negdje izriču i mjere nadzora, a važnije od mjera nadzora jeste da se prati postupanje po mjerama nadzora.

Vidim da je ranije bilo problema sa troškovima konsultantskih usluga, vidim da je to smanjeno, to je dobro, vidim da su imali 16 zaposlenih a sad imate 21. Sve je to objedinjeno i suština priče je da treba pozdraviti aktivnosti koje se odnose na mjere nadzora i kontrole tržišta osiguranja i treba pozdraviti to što ste u izvještajnoj godini vršili kontrolu i Grawe osiguranja i Atlas Life osiguranja i Merkur osiguranja i Wiener osiguranja i Sava Montenegro i Unica osiguranja, vršili ste i kontrolu društava za zastupanje i posredovanje u osiguranju d.o.o 2 i APO Plus d.o.o i iz izvještaja imamo sve mjere nadzora tačno sa rješenjem o izricanju mjere sa postupanjem po mjerama nadzora i tačno se moglo da vidim šta ste radili, koji su efekti vašeg rada. I kada negdje kao poslanik imam ovakav izvještaj koji je za mene detaljan, koji mogu da lako čitam da dođem do rezultata koji negdje govore, spremna sam da podržim ovakav izvještaj stim što bih imala pitanje za Vas gospodine Vujoviću.

Veoma često se pominje pitanje objedinjavanja regulatornih tijela zbog racionalizacije trošenja sredstava pa me zanima kakvo je Vaše viđenje te ideje? Šta mislite o tom predlogu? S tim što bi to bilo podijeljeno u sektore na način da svaki sektor vrši nadzor nad tržištem koji je u djelokrugu nadležnosti pojedinih postojećih regulatora. Zanimalo bi me da čujem šta mislite?

Sledeće pitanje koje bih da postavim, a voljela bih da čujem odgovor, šta mislite o opravdanosti osnivanja nacionalnog društva za reosiguranje i osiguranje? To su dva pitanja na koja bih željela da dobijem odgovor i čisto da dobijem Vaš stav, pa bi onda mogli dalje da razgovaramo na ovu temu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegkinice Jasavić.

Gospođo Pantović.

Možete sad da komentarišete, pa onda ćemo to napraviti kao i komentar i završnu riječ pošto se nažalost niko drugi od poslanika nije javio, a mene to živo interesuje zato što mi jedan član porodice radi magistarski rad na ovome. To je veliki resurs u velikim državama, nažalost kod nas potencijal koji nije još dovoljno iskorišten.

Izvolite, uz komentar. Znači, možemo i kasnije završnu riječ.

Izvolite gospodine Vujoviću.

BRANKO VUJOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Zahvaljujem se poslanicima na učešću u diskusiji i na njihovoj podršci ovakvom načinu izvještavanja rada agencije. Zaista se slažem da ovi resursi nijesu još uvijek ni izbliza iskorišćeni. Ono na čemu zaista svake godine posebnu pažnju poklanjamo jeste to pitanje edukacije. Da vas samo podsjetim da smo mi prije dvije godine već tada organizovali konferenciju kojom su se bavili životnim osiguranjem i uključenjem banaka u životno osiguranje. To je već dalo značajne rezultate i već za tri kvartala ove godine imamo preko 20% povećanje životnog osiguranja. Mi smo takođe organizovali međunarodnu konferenciju koja se ove godine bavila pospješivanjem osiguranja u poljoprivredi. Planiramo za iduću godinu da organizujemo konferenciju koja će se baviti životnim osiguranjem, sve u namjeri da kroz te vidove edukacije pospješimo interes korisnika osiguranja i da iskoristimo zaista što jesu kao što ste Vi gospodine Gegaj rekli, pogodnosti koje može osiguranje ako se koristi na pravilan način da pruži.

Jeste to obaveza društva za osiguranje da promovišu svoje proizvode, jesu tu napravljeni neki koraci vezano za neke štampane publikacije, nije to dovoljno, moja je namjera to sam već predložio Udruženju osigurača da mi ipak angažujemo uz naše finansijsko učešće profesionalnu PR agenciju koja bi osmislila način komunikacije s javnošću u smislu edukacije kad je u pitanju osiguranje. Nadam se da ću imati podršku Društva za osiguranje da to već u narednoj godini realizujemo.

Kada je u pitanju status agencija tu imamo podijeljena iskustva i u neposrednom okruženju. Dakle, negdje su agencije organizovane upravo ovako kao što je naša

agencija. Vjerujem da to ima svojih prednosti. Imamo iskustva doduše u okruženju da je dio poslova prenijet zapravo na ovlašćenje udruženju, a dio poslat centralnim bankama kao što je recimo u Srbiji, u Makedoniji je isto kao kod nas. Čini mi se ako bi se moglo govoriti o nekoj racionalizaciji i objedinjavanju onda bi to po mom mišljenju trebalo ići više vezano za finansijski sektor, za Centralnu banku, Komisiju za hartije od vrijednosti, Agenciju za nadzor osiguranja čini mi se da bi to imalo neku svoju cjelishodnost. Naravno, opet uvažavajući i one prednosti koje imamo kao regulator u načinu funkcionisanja koji sad postoji.

Mi smo i na našem matičnom Odboru i u više navrata i u prethodnim godinama govorili o tome da li je sada isplativo da mi osnujemo svoju državnu zapravo Društvo za osiguranje i reosiguranje. Tada smo rekli da mi ćemo pružiti sve informacije i podršku izradi nekog elaborata koji bi pokazao tu opravdanost. Vi znate da na ovom tržištu našem, malom, moramo reći malom, sa finansijskog aspekta imamo 11 društava. To je već dovoljno veliki broj društava i dosta jaka konkurencija imajući u vidu da imao i društva čije su matične kompanije iz razvijenih tržišta osiguranja kao što je Austrija, već imamo pet društava, Slovenija dva društva, Italija, Delta Generali. Dakle, čini mi se da ne možemo više računati na onaj period kada smo imali državnu osiguravajuću kuću u kojoj smo mi mogli bez nekih procedura, javnih nabavki dodjeljivati poslove osiguranja, moralo bi to biti opet ... tržišta po svim uslovima i kriterijuma, čini mi se da u ovakvoj konkurenciji, sada ponovo sa jednim, rekao bih, ograničenim kadrovskim potencijalom u Crnoj Gori kada je osiguranje u pitanju ili postavljanje aktuara u Crnoj Gori kad mi još uvijek nemamo crnogorskog građanina koji je školovan i aktuara. To već radimo, jer smo tri kandidata već pripremili za to, mislim da su završili sve ispite. Dakle, čini mi se da još ne bih mogao prepoznati taj interes s obzirom na ovo sadašnje stanje i na konkurentnost koju imamo na tržištu osiguranja. I ono što mogu da vas obavijestim jeste da imamo jednu zaista intenzivnu saradnju sa regulatorima i zaista sam zahvalan i regulatorima iz Austrije i Slovenije sa kojima zajedno sprovodimo kontrolu osiguranja i u našim društvima da bi primijenili ista pravila i kriterijume kao što se to radi u njihovim matičnim kućama. I s druge strane naši predstavnici prisustvuju svakom godišnjem kolež mitingu na kojim se analizira poslovanje na nivou grupe. Tako smo i mi u poziciji da imamo informacija što se to dešava na nivou grupe bez obzira je li to Unika, Winer ili

Grave ili neko drugo osiguranje. Tako čini mi se da imamo jednu dobru praksu da pratimo i slijedimo te standarde međunarodne i sugerisao bih i mlađim kolegama koji se, ovim mlađim kolegama koji se kandiduju da se bave ovim poslovima da prosto iskoriste iskustvo ili naše informacije ili podatke ili materijale stručne koji mogu biti od koristi svim onima koji se žele baviti ovim poslom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Vujoviću.

Čitao sam taj nacrt magistarskoga i uputio sam ga i kod Vas. Mislim čak i da je dolazio da je koristio te materijale. Te komparacije između naše države i drugih država to je ogromno. To je jedan ogromni resurs i potencijal ne samo da te pare dođu u agenciju, nego da te pare se oplode na tržištu, na konkurenciji onda će one da dostignu pravu vrijednost, 15, 20% finansijske podrške na tržištu je u pojedinim državama. To je strašno, a to su ogromni novci.

Izvolite.

BRANKO VUJOVIĆ:

Da iskoristim priliku da kažem da će od 1. februara najmanje 5% biti manje cijene za osiguranje vozila. Dakle, počecemo u idućoj godini, počecemo sa primjenom bonus - maus. Trebaće nam par mjeseci u Udruženju da se informacioni sistem obezbijedi koji daje pune informacije a onda će biti iz godine u godinu po onim skalama kao što je to u zemljama u okruženju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Vujoviću na ovoj informaciji. Konkurencija, zdrava konkurencija čini čudo. Međutim, dvije, tri firme mogu da drže monopole, zato ste vi zaduženi da i od toliko firmi 10,11 stvorite zdravu konkurenciju i da te pare oni ne čuvaju u kase nego da ih oplode na tržištu .

Zahvaljujem se na prisustvu, pretres je završen izjasnićemo se kolege naknadno o njemu.

Uvažene kolege prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda. To je Predlog finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2013. godinu.

Ovlašćeni predstavnik Agencije za lijekove i medicinska sredstva je doktor Milorad Drljević, direktor Agencije.

On je tu.

Pozdravljam ga.

On će nas uvesti u priču o ovoj tački.

Izvolite gospodine Drljeviću.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici,

Kao što znate Agencija za lijekove i medicinska sredstva je nezavisna stručna i naučno regulatorna institucija koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa dva zakona sa Zakonom o lijekovima i Zakonom o medicinskim sredstvima.

Finansijski izvještaj Agencije za 2013. godinu koji je pred vama urađen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, a finansijski izvještaj podliježe godišnjoj reviziji od strane nezavisnog ovlašćenog revizora koji je angažovao nadzorni Odbor agencije. Na taj način je obezbijeđen uvid u zasnovanost načina finansiranja agencije na opšte prihvaćenim principima, legalnosti i objektivnosti i transparentnosti.

Finansijski iskaz za 2013. Godinu, analitički prikaz strukture prihoda i rashoda kao Izvještaj nezavisnog revizora su sastavni dio materijala koji je podijeljen svim poslanicima.

Agencija je tokom 2013. godine svoje poslovanje usklađivala sa usvojenim Finansijskim planom, zakonskim rješenjima kojima je regulisan status agencije i opredijeljeno njeno poslovanje.

Poslovne aktivnosti koje je agencija sprovodila u toku 2013. godine dali su negativan finansijski rezultat u iznosu od 3.893 eura a ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1.034.937 eura, odnosno ukupni rashodi u iznosu od 1.038.831 euro. Smatramo da je ovo dobar rezultat imajući u vidu činjenicu da se agencija u toku maja 2013. godine uselila u novu savremenu poslovnu zgradu koju smo dijelom opremili iz

donacija, a dijelom iz sopstvenih sredstava, a sa useljenjem su, naravno, porasli troškovi održavanja objekta i zbog prekoračenja rokova gradnje smo još pet mjeseci plaćali zakup.

U poređenju sa planiranim ostvareni prihod tekućeg perioda bilježi lošiju dinamiku priliva za 5,7 indeksnih poena. Kada su u pitanju rashodi, racionalno korišćenje sredstava opredijeljenih za rashode može se zaključiti da u cjelini gledano nije bilo prekoračenja planiranih izdataka te da je trošenje raspoloživih sredstava bilo u skladu sa dinamikom priliva. Ukupno ostvareni rashodi agencije su niži za 0,4 % od planiranih. Ovaj izvještaj prati Izvještaj revizora sa pozitivnim mišljenjem i stavom da finansijski iskazi prikazuju realno i objektivno finansijsko stanje sa stanjem na dan 31.12.2013. godine.

Kada je u pitanju Izvještaj o radu agencije bitno je naglasiti da sve poslove iz svoje nadležnosti agencija obavlja u skladu sa usvojenom politikom kvaliteta i sigurnosti informacija koja je dio integrisanog sistema menadžmenta kvalitetom i sigurnosti informacija za koji smo sertifikovani prema standardu ISO 9001 2008 i ISO 271 2005 i kao jedina institucija u državnom sistemu Crne Gore koja je uspjela da objedini te standarde. U toku 2013. godine radili smo sa 35 zaposlenih od kojih su 90% visokobrazovani ljudi, 26 njih je medicinske struke.

Aktivnosti koje smo sprovodili u oblasti zakonodavstva su nastavljene u pripremi draftova odgovarajuće podzakonske regulative. U 2013. godini otpočet je IPA projekat razvoja infrastrukture kvaliteta i metodologije koja je posvećena harmonizaciji nacionalne legislative u oblasti protoka roba vezano za poglavlje 1 u kojem je akci vezan za lijekove i medicinska sredstva. Pored ovog poglavlja zaposleni u agenciji učestvuju i u poslovima pregovaranja u poglavlju 7 koje je vezano za intelektualnu svojinu, u poglavlju 12 vezano za bezbjednost hrane veterinarstva i FITO sanitarni nadzor kao i za poglavlje 20 preduzetništvo i industrijska politika. Vezano za posao u okviru svoje nadležnosti uočen je značajan napredak u poboljšanju i povećanju obima rada stim što ako samo uporedimo podatak da je primjeljeno 254 nova zahtjeva za registraciju lijeka, a da je istovremeno izdato 435 rješenja o stavljanju lijeka u promet, onda to dovoljno govori koliki napor su uradili zaposleni iz agencije.

Treba napomenuti i da smo posebne aktivnosti radili i u oblasti informacionih sistema i Web sajta, jer je to praktično posao koji je neophodan da bi uspješno agencija mogla obavljati svoje aktivnosti i 2013. godina je godina kontinuiranog razvoja i nadgradnje informacionog sistema i podizanja informatičkih kapaciteta na viši nivo u novom poslovnom objektu.

U Izvještaju su navedene precizno sve aktivnosti koje su rađene u ovoj oblasti i posebno bih izdvojio uvođenje dokument menadžment sistema, alata za elektronski strukturiranu dokumentaciju i portal agencije. U svim ostalim oblastima koje su u nadležnosti agencije su napravljeni vidljivi pomaci i napomenuo bih još da u oblasti farmako alijanse Crna Gora je ušla u top 20 zemalja po kvalitetu prijava vezano za prijavu neželjenih reakcija na lijekove iako još uvijek nemamo dovoljan broj prijava koje bi nas i u tom smislu svrstale u najbolje organizovane zemlje. U izvještaju je navedeno i posebno

kroz upoređivanje sa prethodnim izvještajima o radu vidjeti napredak u naučnom potencijalu agencije i kroz analizu izvještaja je vidljivo koliko smo napredovali vezano za izradu izvještaja koji se odnose na kvalitet lijeka bezbjednosti efikasnost i da su naši stručnjaci postali prepoznatljivi i u regionu, tako da izvještaj koji oni rade su prihvatljivi za sve zemlje regiona. Te pohvale su stigle sa više strana, ali u svakom slučaju je važno da su stigle od evropskih zemalja i od evropske agencije za lijekove. Evo toliko za uvod i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Drljeviću.

Izvinjavam se jer se usaglašavamo oko dnevnog reda, jer moramo završiti mnogo tačaka i dolazimo u cajtnoc, tako da smo Vas možda omeli, pa se zbog toga izvinjavam.

Imamo dosta prijavljenih u ime klubova.

Sa opravdanošću važnosti teme prva koleginica Kovačević.

Izvolite, koleginice.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi gospodine Drljeviću,

Pred nama je veoma kvalitetan i stručan Izvještaj o radu Agencije za lijekove. Sigurna sam da dijelim mišljenje svih poslanika. Potvrda moje konstatacije zasnovana je na sledećem:

Crnogoraska Agencija za lijekove i medicinska sredstva je visoko-stručna, naučna i regulatorna institucija. Regulatorni dio nadležnosti ove agencije se odnosi na praćenje životnog ciklusa lijeka, a to se odnosi na porijeklo sirovina od kojih se pravi lijek, na samu proizvodnju lijeka, načina distribucije lijeka, primjenu lijeka u terapiji, praćenju eventualnih neželjenih reakcija prilikom primjene lijeka.

Svi ovi poslovi zahtijevaju jako visok nivo multidisciplinarnih znanja i onda je potpuno jasno zašto su kroz ovu instituciju na najtransparentniji način znanje i nauka stavljeni u funkciju krajnjeg korisnika, to jest pacijenta ili građanina. Praćenje Izvještaja o radu agencije je lako uočiti kontinuirani napredak i rad stručno načunog potencijala te institucije. O tome svjedoči i dobijanje sertifikata od strane Ministarstva za nauku, naučnoistraživačku djelatnost kao i protokol o saradnji sa farmaceutskim i medicinskim Kliničkim centrom Crne Gore i Institutu za javno zdravlje, Vojno medicinsku akademiju kao i drugim obrazovnim i naučnim institucijama iz zemlje i regiona.

Ovakava koncept razvoja višestruko, ali zahtijeva izuzetno odgovoran rad posvećenost poslu i spremnost na kontinuirano unapređenje znanja. Zbog ovakve odgovornosti agencije kontinuiranog rada ova agencija zato i postiže visok rast internih ali eksternih stručnih potencijala, obezbjeđuje razvoj institucije koji ne bi bio moguć sopstvenim sredstvima niti uz pomoć Budžeta Crne Gore. Stvaraju se stručni i naučni potencijali za poslove u oblasti lijekova i medicinskih sredstava i zdravlja koje će Crna Gora morati da preuzme sa raznim komitentima Evropske unije.

Kroz Izvještaj o radu agencije za 2013. godinu vidljiv je značajan napredak u jačanju internih kapaciteta agencije kao i eksternih kapaciteta iz Crne Gore čime se postiži i ekonomski efekat u smislu smanjenja odliva sredstava iz Crne Gore. Veoma značajna djelatnost agencije prikupljanje i obrada podataka i priprema Izvještaja o

potrošnji lijekova u Crnoj Gori. To se radi u skladu sa članom 93 ; 107 Zakona o lijekovima i Pravilnikom u obliku sadržaja o periodu i načinu dostavljanja izvještaja o prodaji lijekova. Sa obezbjeđenjem ovih izvještaja od 2009. godine po prvi put u Crnoj Gori je dostupan sveobuhvatan pregled potrošnje i u privatnom i u javnom sektoru, odnosno podaci za ukupno tržište lijekova u Crnoj Gori. Podaci se dobijaju od veledrogerija koje imaju dozvolu za promet, za prikupljanje i izradu izvještaja o potrošnji agencija, koristi metodologiju Svjetske zdravstvene organizacije. Na taj način Crna Gora je ušla u međunarodni sistem praćenja potrošnje lijekova. To je svakako doprinijelo identifikovanju problema, sprovođenju kontrole, pokretanju edukativnih aktivnosti potrebnih intervencija kao i praćenje ishoda. Na osnovu dobijenih podataka agencija je analizirala potrošnju lijekova iz grupe lijekova u svijetu globalne borbe protiv rezistencije, naravno uz poznatu praksu neracionalnog propisivanja i izdavanja lijekova bez recepata. Tako je za 2011. godinu utvrđena potrošnja lijekova u Crnoj Gori, to jest antibiotika. Koliko je tad bila visoka potrošnja najbolje govori podatak da u najvećem broju zemalja Evropske unije u 2010. godini bila ispod 22,38. Na osnovu tih podataka i preporuka Ministarstvo zdravlja je preduzelo mjere koje su dovele do smanjenja potrošnje, ali se na njihovoj primjeni i kontroli mora i dalje raditi. Veliku pažnju agencija je posvetila implementaciji nove direktive iz farmaceutskog paketa propisa Evropske unije koja se odnosi na transparentnost. Nacionalni autoritet u oblasti lijekova i medicinskih sredstava transparentnost i otvorenost su važni faktori za sticanje i održavanje i jačanje povjerenja svih zainteresovanih strana. To su u prvom redu građani, ali i stručna javnost farmaceutska industrija. Kako bi ispunila ova očekivanja agencija je kroz realizaciju druge faze svog informacionog sistema realizovala projekat portala agencije koji omogućuje unapređenje i kvalitet informacija. Realizacija ovog projekta je omogućila pristup velikom broju informacija. Na javnom dijelu portala mogu se naći elektronski registri lijekova medicinskih sredstava koji se mogu prepoznati po više kriterijuma.

Mogu se naći i baze podataka o registrovanim veledrogerijama, proizvođačima, kliničkim ispitivanjima lijekova, potrošnji i drugim podacima iz nadležnosti agencije.

Na kraju poslanički Klub Demokratske partije socijalista daće pozitivno mišljenje o radu ove agencije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolegice Kovačević.

U ime Demokratskog fronta kolegice Đurašković.

Izvolite kolegice.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi doktore Drljeviću, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Agencija za lijekove i medicinska sredstva je formirana kao nacionalno-regulatorno tijelo, odnosno stručno-naučna institucija sa nadležnostima u oblasti zaštite javnog zdravlja. Misija agencije da odgovornim i stručnim radom obezbijedi da na farmaceutskom tržištu Crne Gore budu prisutni kvalitetni, bezbjedni, efikasni i racionalno upotrebljeni lijekovi i medicinska sredstva. Da li je to tako u svakodnevnom životu građana, vidjećemo.

Agencija za lijekove i medicinska sredstva se u 2013. godini preselila u novo izgrađeni projekata sa savremenom informaciono komunikacionom opremom gdje su stvoreni uslovi za realizaciju projekta osnivanja laboratorije za detekciju falsifikovanih lijekova kao i kontrolu standardnih lijekova. Pitanje glasi:

Svjesni realne činjenice da je tržište lijekova bilo preplavljeno i falsifikovanim lijekovima, koliko ste falsifikovanih lijekova do sada registrovali i otkrili? Mala digresija.

Novinski oglasi su puni raznih oglasa za ponudu lijekova od vijagre do čudotvornih melema.

Dalje, jedna od nadležnosti Agencije za lijekove i medicinska sredstva je i praćenje bezbjednosti lijekova kao i neželjena dejstva lijekova koji su u prometu. U izvještaju navodite da je bilo dostavljenih prijava o neželjenom dejstvu lijekova od strane zdravstvenih radnika direktno ili preko nosilaca dozvole za lijek. Prijavu ste prosljedili Kolaborativnom centru Svjetske zdravstvene organizacije u Upsali Švedska, to pohvaljujem. Kao agencija na prijave ste poslali i individualni stručni odgovor zdravstvenom radniku koji je prijavu poslao kao i odgovornoj osobi proizvođača lijeka. Takođe, svaka čast za to.

Međutim, red bi bilo da se i pacijenti, odnosno građani odmah obavijeste i opomenu o neželjenom dejstvu datog lijeka putem sredstava javnog informisanja i putem medija.

Skrećem pažnju da se prema istraživanjima evropskih zdravstvenih institucija Crna Gora nalazi na prvom mjestu u Evropi po potrošnji antibiotika i sedativa po glavi stanovnika. Zabrinjavajuće je da u Crnoj Gori imamo ogromnu potrošnju lijekova što iziskuje detaljne analize i monitoring kojima bi se identifikovao uzrok ove pojave. Vjerovatno neka muka velika na naš narod čim se toliko lijekova koristi. Tokom 2013. godine agencija nije otpočela sa sprovođenjem postojeće uredbe o kriterijumima za određivanje maksimalnih cijena lijekova. Evidentno je da su lijekovi u Crnoj Gori skuplji od lijekova u zemljama okruženja. Nadam se da ste to uspjeli da uradite u 2014. godini.

Što se tiče Finansijskog izvještaja - poslovne aktivnosti koje je agencija sprovodila u toku 2013. godine dali su negativan finansijski rezultat u iznosu od 3.893 eura. Malo je falilo pa da budete idealan domaćin obzirom da se sami finansirate od svojih sredstava. Zaista ste uspjeli na sve vaše okolnosti koje ste imali u protekloj godini da dobro poslušete. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolegkinice Đurašković.

Riječ ima takođe doktor, ljekar, kolega Nišavić.

Izvolite, kolega.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine Drljeviću danas imamo Finansijski izvještaj i Izvještaj o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva u 2013. godini. Agencija za lijekove i medicinska sredstva koja je formirana kao nacionalno regulatorno tijelo sa nadležnostima u blasti zaštite javnog zdravlja putem dostupnosti efikasnih prihvatljivo bezbjednih lijekova odgovarajućeg kvaliteta. I odmah da kažem, a što se ne odnosi na vaše obaveze iz ove definicije dostupnosti pojedini lijekovi tokom 2013. godine permanentno nijesu bili dostupni građanima Crne Gore. Mislim bukvalno na dostupnost

jer je evidentna nestašica lijekova posebno onih za liječenje hroničnih bolesti. Znam da to nije u vezi sa ovom agencijom, ali želim i ovom prilikom da potenciram ovaj problem. Znam da je vaše da stvorite pretpostavke da lijekovi budu u apotekama Crne Gore, a iz izvještaja vidim da ste to u 2013. godini radili na kvalitetan način. Ali, vaš zadatak je da na visoko stručan i odgovoran način povećate stepen funkcionisanja sistema zdravstvene zaštite, posebno segmenta potrošnje i registracije lijekova.

Pitam vas, da li je i u kolikom obimu bilo u 2013. godini u upotrebi nelegalno proizvedenih i uvezenih lijekova, a koji svakako nijesu prošli vašu agenciju?

Pitam vas takođe, koliko ste izvršili upisa i ispisa u registar tradicionalnih biljnih lijekova, odnosno u registar hemiopatskih lijekova? Koji je to obim u odnosu na ostale lijekove?

Takođe, uspostavljanje sistema farmakovigilance, to jest praćenje bezbjednosti lijekova u pravcu detekcije svake promjene u pravcu koristi i rizika njihove primjene interesuje me da li je i ako je, koliko je bilo slučajeva povlačenja lijeka iz upotrebe po tom pitanju?

Pitam vas i u koliko je slučajeva registrovana prijava falsifikovanja lijeka i lijekova koji nijesu ispunjavali standarde nivoa zemalja Evropske unije. Iz izvještaja se vidi da se agencija sredinom 2013. godine preselila u novo izgrađeni objekat koji obezbjeđuje i konformniji i sveobuhvatniji rad i rad na otkrivanju falsifikovanih lijekova.

Što se tiče Finansijskog izvještaja prihodi koje ostvaruje agencija u iznosu od 1.034. 000 uglavnom se uklapaju u rashod od 1.038.000 Ali ono što pada u oči je i visina ličnih dohodaka koji su iznad prosjeka istih kvalifikacionih indeksa u javnom sektoru. Bez obzira što se u vašoj agenciji, odnosno da je u vašoj agenciji zaposleno oko 90% visokostručnih kadrova. Iz izvještaja se vidi da ste smanjili plate u odnosu na 2012. godinu, jer ste imali 31 zaposlenog a neto plate 14 hiljada, a u 2013. godini 35 zaposlenih a neto plate 362 hiljade. Znači, više zaposlenih a plate manje za 52 hiljade eura ukupno. Ali me više zaintrigirala činjenica da je za službena putovanja u 2013. godini izdvojeno 15.500 eura u odnosu na 2012. godinu gdje je potrošeno 45 hiljada eura. S obzirom da su članovi agencije bili prisutni na svim značajnijim naučnim skupovima u zemlji i inostranstvu a koji su se bavili tematikom iz nadležnosti agencije učinilo mi se da je ta cifra od 15 hiljada zanemarljiva. Bez obzira što ste vi dali u

izvještaju razlog tako niske cifre za izdvajanje za službena putovanja. Ali me više interesuje šta se onda dešavalo u istoj godini kada je za isti obim posla potrošeno tri puta više sredstava. Pod kojim uslovima su putovali, bila službena putovanja u 2012. godini.

I još jedna stavka me interesuje, u tabeli naknade članovima Upravnog odbora koje imenuje Vlada i članova nadzornog organa koje takođe imenuje Vlada da se u stavci troškova naknada članova Upravnog odbora dajete i troškove za članstvo odboru i plus troškove za obaveze penzijsko invalidskog osiguranja. Znači, na ime članova Upravnog odbora 5073. Interesuje me jesu li ti članovi upravnih odbora negdje profesionalno zaposleni ili su profesionalno članovi Upravnog odbora pa se po tom osnovu odbija i naknada za penzijsko invalidsko osiguranje.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Nišavić.

Želim da obavijestim poslanike koji su ovdje da ćemo negdje za pola sata možda maksimum 40 minuta završiti sa Izvještajem i da ćemo preći na planove. Tako da molim kako bi znao da isplaniram današnji rad, da klubovi prijave svoje diskutante.

U ime Pozitivne, izvolite kolega Perić.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljuem se potpredsjedniče.

Gospodine Drljeviću,

Dakle, mi danas ovdje razmatramo ili diskutujemo o Izvještaju o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva i ono što se prosto mora konstatovati da ova agencija treba da postoji i da to apsolutno nije sporno da ovo nije jedna iz reda agencija koje su bespotrebne, vrlo je potrebna i u tom dijelu kontrole kvaliteta samih lijekova. Prema informacijama koje mi imamo tu se prosto radi solidno posao u nekoj mjeri koji je moguć iako tu ima jako puno prostora za unapređenje, ali da stvari relativno funkcionišu prema onome što je došlo do nas.

Naravno, postoje, kolege su pričale o tome, to ću se osvrnuti u drugom dijelu da ono nije proaktivno u nekim djelovima prije svega reklama, čudotvornih lijekova koje

imala bi agencija tu prostora da reaguje, ali ne reaguje. Neću ponavljati diskusije prethodnika koji su prosto iz te branše i nema šta tu dodati.

Međutim, ono što mene mnogo više zanima jeste da agencija se nije suočila sa onim što je jedan od dva najveća problema u crnogorskom zdravstvu. Pored redova to su lijekovi. Dakle, trenutno stanje je takvo da lijek nije dostupan svakome, odnosno da vrlo često hronični bolesnik ne može da kupi lijek u državnoj apoteci nego ga kupuje u privatnoj po višestruko višoj cijeni. To je potvrdio i ministar koji je sada, ministar Radunović koji je sada u ostavci. Takođe, ono što je isto vrlo interesantno da to takozvano uvođenje refundacije, sistema refundacije za hronične bolesnike koji imaju niska primanja ne znači skoro pa ništa, jer posebno kod hroničnih bolesnika cijena tog lijeka može da bude vrlo značajna, podsjetiću da je prosječna penzija nešto preko 250 eura, u Crnoj Gori oko 270 eura, i često bude problem tim bolesnicima da to kupe. I vi u tom dijelu nijeste učinili mnogo, a mogli ste. Iz prostog razloga zato što vi među svojim nadležnostima imate i stavku da vi formirate maksimalne cijene lijekova. Sad neko će reći da nije toliko bitno, ali jeste i te kako važno za onog penzionera koji ne može da kupi lijek koji mu nije dostupan zapravo ne recept, u državnoj apoteci on mora da kupi taj lijek u privatnoj apoteci i onda se suočavamo sa ovim problemom da ovo ne limitiranje te cijene lijekova nije dobro. Prepustili ste tržištu pacijente.

Pazite, vi ste ovdje konstatovali da je tokom 2013. godine Kalins nije otpočela sa sprovođenjem postojeće Uredbe o kriterijumima za određivanje maksimalne cijene lijekova. Dalje, konstatujete Uredba Vlade će biti usvojena tokom 2014. godine nakon čega će se otpočeti sa određivanjem maksimalnih cijena lijekova. I onda u planu, što je naravno druga tačka dnevnog reda, ali u planu kad govorite za 2015. godinu vi konstatujete da tokom 2014. se očekuje usvajanje nove Uredbe o kriterijumima za formiranje maksimalnih cijena lijekova i mi mislimo da je u 2015. mrka kapa u tom dijelu.

Takođe, ono što je vrlo, moram reći da vrlo brinem zašto u izvještaju nemamo akcentiranu problematiku javne nabavke. Građana radi, kada smo ovdje dobijali referentne izvještaje puno tendera iz oblasti nabavke lijekova i medicinske opreme su obarani u partijama ili u cjelosti. Naravno, jasno je da agencija ne poručuje te lijekove da to ide preko drugih institucija, ali negdje je mogao da postoji osvrt na to. Zašto? Zato što

u sistemu javne nabavke ako ugradite grešku ili u pogrešno vrijeme raspišete tender vi možete suštinski da oborite tender i da onda po različitim sistemima ili šoping metodama u manjim količinama ili u nekim drugim modelima prosto dođemo do značajno skupljih lijekova koji u suštini završavaju, tačno je. S obzirom da privatnik te lijekove nabavlja po tržišnoj cijeni on nema maksimalnu cijenu, on funkcioniše kao da je to roba kao svaka druga, a nije, lijek je. I onda vi ovdje u dijelu koji se odnosi na javne nabavke konstatujete vrlo šturo, to je bukvalno šest stubaca da je tokom 2013. objavljeno i realizovano osam tendera šoping metodom. Zašto baš šoping metodom? I šta je, imate li informaciju šta je sa ostalim tenderima? To je vrlo značajan segment koji je potpuno ostao neobrađen. Nije nam jasno da li je u tom dijelu moglo da se nešto učini sistemom interventne nabavke. Da li je u tom dijelu moglo da se djeluje proaktivnije, da se daju neke preporuke. Mogli ste ovdje, opet vaše nadležnosti nijesu baš toliko sužene da ne biste mogli djelovati u tom pravcu, a ono što posebno interesuje da u svojim nadležnostima imate i stavku da vršite prikupljanje i obradu podataka o prometu i potrošnji lijekova. Tu je stanje vrlo zabrinjavajuće. Sa puno lijekova i to se opet ne vidi iz ovog izvještaja, nigdje nije konstatovano da su za jako velik broj frekventnih lijekova da su nedostupni u državnim apotekama i taj problem visi nad cijelom ovom pričom, a nigdje nije konstatovano konkretno niti je konstatovano šta vi planirate da učinite u tom dijelu. Volio bih da čujemo od vas odgovor šta planirate da prevaziđete taj problem koji je zaista velik. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Periću.

Gospodine Drljević, izvolite, mogućnost iskoristite za komentare i za odgovore uvaženih poslanika.

Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Pa evo, toliko je pitanja postavljeno da je veoma teško odgovoriti na sve, ali potpuno razumijem zato što je to veoma interesantna tema i na jedan dio pitanja se

može odgovoriti, znači, ako saznamo i ako otprilike navedemo precizno šta su nadležnosti ove institucije.

Znači, u prvom redu agencija je stručno naučna institucija koja ima regulatornih aktivnosti. Regulatorne aktivnosti Agencije za lijekove se odnose na praćenje životnog ciklusa lijeka. Dakle, od sirovine od koje se lijek proizvodi se lijek prati, tokom njegove proizvodnje pa do primjene kod pacijenta i sve dok je on u upotrebi i registrovan u Crnoj Gori. To je naša nadležnost. Sa druge strane, kada pričamo o dostupnosti lijekova, a ta dostupnost se odnosi na to da su u Crnoj Gori dostupni lijekovi koji su neophodni za liječenje svih bolesti za koje procjenjuju ljekari u Crnoj Gori da treba da se liječe sa tom terapijom i mi smo to uspjeli.

Dakle, u Crnoj Gori su prisutni svi oni lijekovi koji su prisutni i u regionu i u Evropskoj uniji prema zahtjevima zdravstvene struke. Nabavka lijekova i ono što se nalazi u prometu u apotekama ili u bolničkim apotekama pripada nekom drugome. Dakle, to je nadležnost Fonda zdravstva, to je nadležnost Montefarma kao institucije koja nabavlja lijekove za zdravstveni sistem Crne Gore i tu treba napraviti tu razliku. Dakle, crnogorska agencija je u potpunosti ispunila tu svoju ulogu da su svi ti lijekovi dostupni. Dostupni su na dva načina ili kroz proces registracije što je mnogo bolje ili kroz proces interventnog uvoza koji takođe nameće potrebu kontrole lijekova koji se nalaze u prometu u Crnoj Gori i možemo reći da lijekovi koji se nalaze u legalnom zdravstvenom sistemu su svi provjereni. Dakle, može da bude nekog problema koji se odnosi na kvalitet ili bezbjednost lijeka, ali u svakom trenutku agencija je osposobljena da reaguje preko inspeksijskih službi.

Dakle, agencija direktno ne radi kontrolu na tržištu nego to radi zdravstveno sanitarna inspekcija koja se nalazi u okviru Uprave za inspeksijske poslove kojoj mi sva saznanja koja imamo šalјemo i tražimo od njih da naprave određene kontrole za koje mi imamo alerte da se moraju, da mogu biti problematični.

Što se tiče povlačenja lijekova, dakle, mi smo veliki broj lijekova povukli iz prometa. To se odnosi na pojedine serije tih lijekova. Dakle, tako stoji i u zakonu i to je evropska praksa direktno implementirana evropska direktiva u tom smislu, lijek se može povući iz prometa samo ako njegov odnos između koristi i rizika ne zadovoljava standard i to smo imali prilike da u toku prethodne godine, u toku 2013. godine imamo

povlačenje jednog lijeka zajedno sa aler koji smo dobili od Evropske agencije za lijekove, ali je povučen veliki broj serija lijekova koje u određenom trenutku nijesu zadovoljavale neki standard. Mislim da je sad ustvari jasnije u tom smislu. Na našem tržištu zvanično nema falsifikovanih lijekova. Zašto ih nema? Zato što su falsifikovani lijekovi otkriveni u laboratorijama u regionu sporadično u par slučajeva. Dakle, mi nemamo mogućnost da iskontrolišemo ono što se nalazi van legalnog tržišta. To pripada znači, nekom drugom, ali ono što je ušlo uz dozvole Agencije za lijekove i medicinska sredstva i nalazi se na tržištu, ti lijekovi su iskontrolisani.

Upravo zbog toga naša laboratorija koju planiramo da uradimo u našem novom objektu je koncipirana kao laboratorija za brzo otkrivanje falsifikovanih lijekova i za kontrolu lijekova u prometu kao skrining metode. U ovom trenutku mi se oslanjamo na kontrolu laboratorija Nacionalne laboratorije Srbije i Nacionalne laboratorije Hrvatske koje za nas rade kontrole i sa druge strane prihvatamo sertifikate od OMSL mreže. To je evropska mreža laboratorija koja takođe kontroliše lijekove koji su nalaze u prometu kod nas. E, kad to sve znamo onda treba vidjeti korake koje je Agencija za lijekove učinila u tom pravcu da učini crnogorsko tržište bezbjednim. Jedan od tih koraka je da smo napravili Protokol o saradnji sa svim mogućim faktorima koji mogu uticati na prisustvo nestandardnih lijekova u Crnoj Gori. To se odnosi u prvom redu i na policiju i na carinu i na Zavod za zaštitu intelektualne svojine, na inspeksijske službe, odnosno Upravu za inspeksijske poslove i pripremili smo otprilike formiranje radnog tima koje će biti u funkciji nacionalnog tima za borbu protiv falsifikovanih lijekova. Sve te aktivnosti je pokrenula agencija. Upravo u tom smislu sa formiranjem laboratorije će se formirati čitav taj krug koji jednostavno treba da brine o svemu tome. Ono što je važno ovaj naš koncept je prihvaćen i jedinstven je u regionu i upravo je naša laboratorija i ovaj koncept su praktično dobili status regionalnog centra. Dakle, u okviru Agencije za lijekove i medicinska sredstva će se formirati regionalni centar za brzo otkrivanje falsifikovanih lijekova i naše kolege iz regiona će sve što se nalazi u tranzitu i pod sumnjom je, regulisati te lijekove u crnogorskoj laboratoriji. Mi očekujemo da bi negdje do sredine godine mogli da obezbijedimo sredstva za nabavku te neophodne opreme, a učinili smo znači sve da se kadrovski osposobimo i imamo kadar i imamo i prostor i sve pripremljeno samo čekamo opremu da se krene sa formiranjem tog centra. Dakle,

napominjem još jednom da je to jedinstven centar u regionu i da upravo ćemo na takav način i zauzeti jedno ogovarajuće mjesto. To mjesto Crnoj Gori, izvinjavam se, možda sam odužio i nijesam odgovorio na sva pitanja zato što.....

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izovlite.

Samo kondezovano,

Izvolite, ovo je mnogo važno, ali samo brže, ništa više.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Dakle, samim tim što formiramo ovaj centar, ali i bez toga u ovom trenutku crnogorska Agencija ima čini mi se centralno mjesto u regionu. Zbog čega? Zato što je, institucionalizovana .....saradnja nacionalnih tijela koja se bave kontrolom kvaliteta bezbjednosti efikasnosti lijekova, i sekreterijat te instituciolizovane saradnje u regionu je upravo u našoj angenciji.To je zbog toga što su tako procijenili naše kolege iz regiona, i ono što mogu da vam kažem je da upravo na jednom skupu koji se nedavno završio u Šibeniku je upućena i zvanična poruka prema kolegama iz regiona iz našeg okruženja, da treba da prate put crnogorske agencije i taj kroz taj put mogu mnogo da nauče kako bi napredovali brže. A napomenuću samo da smo mi najmlađa agencija u regionu. Ima još par stvari.

Što se tiče javnih nabavki .Javne nabavke koje se odnose na agenciju su javne nabavke koje su male vrijednosti to je nešto što je navedeno u rad i to se ne odnosi u Izvještaju o radu i ne odnosi se na javne nabavke sa kojima se nabavljaju lijekovi za potrebe Crne Gore. Znači se tiče plata mislim da su to je pitanje bilo, da je to potupuno u skladu sa onim što su preporuke i ovog parlamenta i da nijesmo u startu prije nego što su donesene mjere potpuno usaglasili svoja lična primanja, niko od eksperata i agencija. Ako znamo da su to ljudi koji u principu, najveći broj ljudi su oni koji su potpuno posvetili život nauci i medicini i zdrastvu, ne prelazi bilo kakav limit, nema duplo većih plata nego u zdravstvenom sistemu ili dalje.Možda se to odnosi na nekih 15-20% u odnosu na naš zdravstveni sistem, ali uz jednu napomenu da oni ne mogu da se bave nikakvim drugim poslom. Zaposlenje u agenciji podrazumijeva prije

svoga potpisivanje izjave o odsustvu u konfliktu interesa, oni ne smiju da se bave nikakvim drugim poslom za bilo koga, a veoma je izazovna farmaceutska industrija i druge. Dakle, oni to ne mogu. Pod takvim su monitoringom da jednostavno se to veoma lako otkriva. Pored toga svi zaposleni u agenciji imaju takve izjave i u evropskoj agenciji za lijekove i na njihovim sajtovima se mogu naći izjave svih tih ljudi koji rade u agenciji.

Sa druge strane, zaposleni u agenciji moraju da se edukuju i to konstantno da se edukuju. Zbog toga je ova stavka službenih putovanja, zato što kroz od prilike dvije do dvije i po godine svi oni prođu edukaciju u vrijednosti jednog master studija i to je neprekidni proces i ne može da se završi. Znači dok se radi u agenciji tako mora da se funkcionise. Takva institucija mislim da može da služi na ponos Crnoj Gori, da smo mi učinili sve da to tako i bude, a evo uz zahvalnost svima koji ste davali čitavo vrijeme podršku našoj agenciji ja očekujem da ćemo mi na takav način i da nastavimo u buduću.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Drljeviću.

Za komentar se javio znači komentar na komentar kolega Perić, pa kolega Nišavić.

SRĐAN PERIĆ:

Gospodine Drljeviću, znači nema potrebe da tu bilo šta konstatujete. Ljekova nema u državnim apotekama i to jeste problem, i jasno je da Vi nijeste adresa koja to treba da obezbijediti. Međutim, ono što smo vidjeli povodom zadnjih dešavanja u bjelopoljskoj bolnici da je hronični problem crnogorskog zdravstvenog sistema ne uvezanost institucija, to sve kao da su države u državi. Dom zdravlja ne komunicira sa ministarstvom, ministarstvo ne komunicira sa Fondom za zdravstvo, Fond za zdravstvo nema dobru kopču sa Montefarmom. Jeli moguće da tri krovne institucije kada je riječ o nabavci lijekova na ovaj ili onaj način, vaša agencija Montefarm, Fond za zdravstvo ne mogu da imaju sedmični kolegijum. Čisto da razmijenim informacije jer vam to nadležnosti daju. U tački 23 vaših nadležnosti to možete da uradite, ali to se ne dešava i

jasno je da je struktura vaših zaposlenih 35 u 2013.godini bilo da su to tridesetdvoje više školaca, da je to maltene kao što ste i rekli. Naučne institucije i opet kažem u dijelu koji se obavi u samoj agenciji do nas nijesu došle primjedbe da taj kvalitet utvrđivanja tih konkretno lijekova koji se analiziraju da je sporan, da to jesu stručni ljudi, i nije sporno ,naveli ste 27 seminara različitih vrsta i obuka je bilo u 2013.godini ni on nije sporan za nas, ali je vrlo sporan da kad vidite međunarodnu saradnju i saradnju među institucijama mnogo intenzivnija ova prva.Nevjerovatno je da nemamo tu kopču, tu vrstu preporuke da se premosti ovaj ogroman problem i uz to da agencija ne koristi svoj mehanizam utvrđivanje maksimalne cijene lijeka, kako bi spriječila to.U krajnjem kako je moguće utvrditi maksimalnu većinu tendera, ako ne znamo koja je maksimalna cijena lijeka, i to može da se uveže u neku vezu.

Time završavam.

Problem jeste uvezivanje institucija, sigurni smo da kada bi makar Vi to inicirali u ovom trouglu, kad bi se uspostavila komunikacija, makar utvrdili ko je odgovoran za to što lijekovi kasne u sistemu javnih nabavki i najveći tenderi, jasno, idu preko Montefarma i Fonda za zdrastvo pa da vidimo gdje škripi u tom trouglu.Do tad samo ćemo ovako nagađati gdje je greška. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Periću.

Izvolite .....

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Gospodine Drljeviću, htio sam samo da ukažem na jednu stvar, da nije isto princip prisutnosti i princip dostupnosti. Znači, svakako da Vi radite dobro svoj posao i agencija radi dobro svoj posao i trudi se da u dijelu pristupnosti lijekova crnogorskom tržištu da sa crnogorskim apotekama budete, a što se tiče dostupnosti to se svakako složićete se i samnom da dostupnost uvijek nije prisutna kod građana Crne Gore.Da ne ponavljam šta je rekao gospodin Perić. Znači, nema u svakom momentu iz raznih razloga ispada tendera možda što se tenderi namještaju tako da se raspisuju u nevrijeme.Moguće zbog korupcije u tom dijelu da se namjerno daje monopol pojedinim

farmaceutskim kućama, privatnim, naravno, da i za to padaju tenderi. Uglavnom zbog toga i zbog cijene koja nije ista, koja je petostruko ili desetostruko veća u privatnim apotekama, nego cijena lijeka koja se može refundirati na recept, ta dostupnost. Znači, složićete se da nije uvijek prisutna u crnogorskom zdravstvu, odnosno u crnogorskim apotekama. Što se tiče, nijeste mi odgovorili za službena putovanja. Svakako pozdravljam i želim da bude i više službenih putovanja jer Vi to što organizujete, organizujete svakako u cilju pospješivanja u cilju podizanja kvaliteta i Vi ste prisutni na svim značajnim skupovima ove vrste u svijetu i okruženju, ali pitao sam drugu stvar. Zbog čega ...(Prekid)... godini ako su putovanja službena bila pod istim uslovima potrošeno tri puta više sredstava nego u 2013. godini. Znači, 45 hiljada, a ako su uslovi bili isti ne vjerujem da ste imali vremena da putujete tri puta više po tim seminarima. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama kolega Nišaviću.

Prelazimo na drugi krug, kolega Labudović.

Izvolite.

I ukoliko još neko želi, ne želi niko. Znači, kolega Labudoviću Vi ste poslednji diskutant u ovoj tački dnevnog reda.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Ja ću to shvatiti kao završnu riječ.

Gospodine Drljeviću, Vi znate da vaši izvještaji ovdje nijesu nikad nailazili na nekakav otpor zato što su koncizni, jasni i precizni i zato što vaša djelatnost ipak nešto što je veoma precizno i jasno definisano, a vi se zaista trudite da to sve bude obavljeno u skladu sa onim što vam je propisano. Međutim, nemojte da zamjerite što mi često izađemo iz okvira nadležnosti vaše agencije iz razloga što je ovo veoma važna i životna tema za građane, a nemamo prilike da svaki dan na tako visokom nivou razgovaramo o stanju na tržištu lijekova u Crnoj Gori. Vi ćete se složiti da je stanje tržišta lijekova istovremeno i jak indikator stanja ukupnog zdravlja nacije. I ako je suditi

po tome vrlo je lako izvesti zaključak da smo veoma bolesna nacija, što nije daleko od istine. **Mi** smo sve starija i sve bolesnija nacija i ono što brine gospodine Drljeviću i nas a trebalo bi i vas, prije svega, kao ljekara i onda i nekoga ko se bavi ljekovima što ne postoji ona korelacija koja je normalna, a to je lijek jednako zdravlje. Ako imamo povećanu potrošnju ljekova i to vrlo ozbiljnih ljekova zašto to ne daje rezultat na stanje poboljšanja zdravlja. Znae zašto gospodine Drljeviću? Vi ste nam to rekli. Ja još uvijek pamtim ono vaše maltene predavanje na Odboru za zdrastvo rad i socijalno staranje gdje ste decidno utvrdili da mi građani Crne Gore. Crnogorci, Srbi, Muslimani, Hrvati sve jedno ne umijemo da pijemo ljekove gospodine Drljeviću, ne umijemo da pijemo ljekove gospodine Drljeviću, ne umijemo 2014. je godina, a mi ne umijemo da ih pijemo i njihov efekat ne samo što proizvodi medicinske posledice u vidu rezistencije na određene ljekove zato što se ne piju u naznačenim dozama, u naznačeno vrijeme, u naznačenom trajanju što je najgore, nego proizvode i posledice na tržištu. Imamo milion bačenih ljekova, a nemamo onih bez kojih se zaista ne može. Ono što mene takođe interesuje sad Vas pitam kao ljekara i nekoga ko kontroliše ipak makar jednim okom stanje na tržištu ljekova jeste činjenica da toliki broj prepisanih antibiotika, govori o jednom krajnjem konzervativnom ili alibi pristupu medicini i da naši ljekari znate ono po sistemu dajmu antibiotike neće mu biti gore od toga. Mi imamo podatak koji takođe zabrinjava gospodine Drljeviću, 60% naših novorođenčadi prije nego što izađe iz bolnice već je tretirano antibiotikom, a od reda su ocijenjena devetkama i desetakama. Tu nešto nije u redu.

Gospodine Drljeviću, takođe hoću da iskoristim priliku da Vas pitam, s obzirom da ću uskoro Ministarstvo zdravlja da izda dozvole i određenim zdravstvenim institucijama koje se bave takozvanom alternativnom medicinom, prije svega istočnjačkom pa da sad ne nabrajam. Mene jako interesuje da li ćete i njihove ljekove uzeti što se kaže pod svoj nadzor, da li ćete i za njih garantovati da su neškodljivi po zdravlje prije svega što je najvažnije pa tek onda da li su u funkciji poboljšanje zdravlja i sad hoću da iskoristim vaše prisustvo, prije svega kao ljekara, a onda kao i direktora Agencije za ljekove, da Vas pitam sledeće i to krajnje ozbiljno.

Nedavno sam bio u prilici da na televiziji gledam jednu ozbiljnu emisiju iz oblasti medicine čiji je sagovornik bio relativno mlad doktor medicinskih nauka koji nije

doktorirao ovdje negdje na ovoj relaciji odavde do Momišića, nego je doktorirao u Londonu i koji je i doktorsku disertaciju i čitav svoj rad do sada, a namjerava da se bavi time i od sada posvetio uticaju lijekova koji su dobijeni na bazi ulja od marihuane na prije svega poboljšanje zdravstveno stanje ljudi koji su oboljeli od kancera. Ja znam da ovdje i sami pomen marihuane izaziva podsmjeh, i da je prva asocijacija na drogu, pušenje, jurnjavu, policiju itd.itd. On tvrdi, a zato ima diplomu rekoh Vam renomiranog univerziteta iz Londona da poslije 14 vrsta marihuane čiji su efekti na saniranje posledica kancera veoma,veoma značajni pri čemu je naglasio da jedino našta ne djeluju ili ne djeluju u ozbiljnoj da kažem srazmjeri, je kancer mozga, a mi smo nacija koja ozbiljno oblijeva i od tih bolesti i gdje broj kancera raste rapidno iz godine u godinu, pa me živo interesuje da li ćete i kao čovjek i kao direktor agencije ukoliko se pojavi negdje ozbiljno tretiran lijek na bazi ovih ulja uvesti ga u spisak lijekova čija je upotreba dozvoljena na teritoriji Crne Gore jer za to zaista postoji veoma veliko interesovanje i mnogi pacijenti što je najgore gospodine Drljeviću tim lijekovima pribjegavaju na svoju ruku rizikujući raznorazne fasifikate i rizikuju zdravlje jer znate kad što kaže naš narod kad je zdravlje u pitanju ne pita se ništa drugo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega.

Gospodine Drljeviću samo odgovorite gospodinu Labudoviću pa ćete posle koristi završnu riječ.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Pa evo uglavnom na ovih nekoliko pitanja veoma kratko.

Dakle, i kad smo pričali o upotrebi antibiotika i o tome da smo lideri u regionu to je otkrila Agencija za lijekove. Dakle, kroz analize koje smo mi radili, kroz analize potrošnje smo došli do toga.Dali smo predlog preporuka ministarstvu koje je primijenilo to i nakon toga je došlo do pada primjene antibiotika u Crnoj Gori, znači nekontrolisane upotrebe.Svakako na tome se mora mnogo raditi i imaćemo negdje u prvom kvartalu , do kraja prvog kvartala naredne godine izvještaj i komparaciju sa stanjem u svijetu i znaćemo jesmo li tu nešto uspjeli da uradimo sa tim zajedničkim mjerama. Kada je u

pitanju alternativna medicina i lijekovi o kojima se priča i vezano za ulje od kanabisa, postoje zemlje koje su registrovale takve proizvode, ali to je podrazumijevalo da su ti proizvodi prošli kompletno ispitivanje na pacijentima i da su kao takve registrovane jedna od tih zemalja je Češka. Dakle, kao zemlje Evropske unije. Niko ne isključuje takvu mogućnost da se takav lijek registruje u Crnoj Gori, upravo i Agencija za lijekove, ali on mora da zadovolji sve one standarde koji lijek ima, a to podrazumijeva i da lijek mora imati i eksperiment znači i na životinjama, i na ljudima znači i praćenje određenog koje se dešava nakog registracija lijeka. Dakle, mi smo imali skoro situaciju da je povučen lijek sa tržišta u Evropi poslije 30 godina primjene lijeka u praksi. Zašto? Zato što je opet taj komitet evropski nakon ponovne analize utvrdio da je poremećen odnos između koristi i rizika i ustanovio da na takav lijek sa posledicama koje je izazivao kroz dugi period nebi trebalo da se nalazi u promet i takav lijek povučen je i sa tržišta u Crnoj Gori. Dakle, to je nešto što je od prilike u skladu sa evropskom praksom i sa onim što će se dešavati ovdje.

Samo da napomenem da je ovo vezano za 2012. godinu i 2013. godinu i za službena putovanja. Mi smo u 2013. godini bili u projektu sa evropskom agencijom za lijekove koja nam je finansirala troškove putovanja tako da su zato ti troškovi bili manji. Inače ti troškovi, jer i sada se nalazimo u nekim projektima, smanjuju troškove za putovanja i za edukaciju obuke itd. Ali jednog trenutka kad će ti troškovi značajno da porastu znači da postoji u obaveza, naši ljudi će morati kao što su i do sada da učestvuju u radu komisija i komiteta Evropske unije sa ulaskom u Evropsku uniju. Sada to radimo kroz projekte, šaljemo naše ljude koji učestvuju na komitetima u Londonu gdje imaju sva prava i da diskutuju i da se uključuju u raspravu, ali nemaju pravo glasanja. Znači, očekujem da će upravo jedna takva institucija sa vremenom imati veće troškova. Mi se trudimo da ih ispustimo koliko je god to moguće upravo angažujući i razne naučne projekte u kojima učestvujemo i neke fondove koje pomažu edukaciju i obuku ljudi. Eto toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Drljeviću.

Izvolite kolega ako želite.

Gospodine Drljeviću želite li još nešto da kažete u ime završne riječi ili je dovoljno.

Ja se i vama zahvaljujem. Molim Vas da ostanete tu zato što ćemo najvjerojatnije kada budemo razmatrali sledeću tačku o planovima agencije to učiniti i objedinjeno.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Uvažene kolege prelazimo na Predlog finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu komisije za hartije od vrijednosti za 2013.godinu. Ovlašćeni predstavnici Komisije za hartije od vrijednosti su doktor Zoran Đikanović, predsjednik komisije i Nikola Pejović sekretar komisije. Ja ih pozdravljam i dajem riječ gospodinu Đikanoviću da kaže što misli.

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Dakle, kada govorimo o finansijskom izvještaju za 2013. godinu, koji je Komisija za hartije od vrijednosti završila sa minusom, odnosno većim troškovima od ..... u najvećoj mjeri troškovi su bili u skladu sa planom, odnosno sa racionalizacijom ponašanja i korišćenja sredstava ali u planiranju prihoda očigledno nijesmo ostvarili zacrtano i to najvećim dijelom zbog korporativnih aktivnosti učesnika na tržištu na koje komisija naplaćuje naknadu, a koje nijesu realizovane u 2013.godini već većinom u 2014.godini. Isto tako dio potraživanja nijesmo bili u mogućnosti da naplatimo u 2013.godini pa su pokrenuti sudski sporovi. Većina toga je realizovana u 2014.godini. Iz nekih ranijih sporova dva investiciona fonda koji se nijesu transformisali, računali smo da će u našu korist, odnosno u korist Komisije za hartije od vrijednosti bitiriješeni neki sporovi. Neki jesu, neki nijesu. To pitanje još nije definisano i mislim i da sam to negdje prije pominjao koliko sam bio siguran da ćemo ta dva fonda imati u obliku fondova. Sad već stvari idu drugačije, odnosno postoje neke presude koje upućuju na drugačije. Što se tiče rashoda u najvećem dijelu su bili u skladu sa planom, ono što je veće bili su veći troškovi kancelarijskog materijala, a mislim da smo po svim drugim stavkama imali manje troškova od planiranoga. Troškovi organizacije međunarodnih konferencija su povećani i to najvećim dijelom od 2013.godine sad se to nastavlja u 2014.godini. Mislim da će u budućim godinama službena putovanja, vezana za pripremu

pregovora za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji, troškove puta, predstavnika komisije koji učestvuju u raznim radnim tijelima snositi komisija, a ne budžet.

U vezi sa ostvarenim stanjem na tržištu kapitala promet na berzi bio je značajno manji nego što smo naučili i godinama prije toga. Bio je nešto više od 30 miliona eura. Nijesu vršene emisije obaveznica na tržištu kapitala, a ako bi apstrahovali da kažem nedostatak primarnih emisija koji je prije toga činio veliki promet, trgovanje, sekundarno trgovanje u 2013. godini veće je nego u 2012. godini, odnosno na uporedni period prije toga takođe trgovina akcijama saliste je bila veća za jedan i po put. Što je još pozitivno, odnosno što se pozitivno dešavalo na tržištu očigledno je da efekat krize, konsolidacije i straha u 2013. godini na neki način konsolidovan, i u ovoj godini već značajno bolji su parametri sa tržišta kapitala. Ono što je negativno i što se u ovoj godini nastavlja je nedostatak emisije državnih hartija, a pogotovo odluka da se njima ne trguje na tržištu kapitala nego da se njima trguje van berzanski, odnosno putem ugovora. To je nešto što smo ukazivali, pokušavamo da se izborimo sa tim, ali očigledno je strategija da se državne hartije emituju van berze i trguju van berze. Evo da kažem onaj kraći obzirom da je ovo 2013. godina, ako imate pitanja mi smo tu da pojasnimo sve. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Đikanoviću.

Kolega Obradović u prvi krug.

Izvolite kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Raduloviću, poštovani predstavnici Komsije za hatrije od vrijednosti, uvaženi poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Komisija za hartije od vrijednosti je radila po planu koji je ova Skupština donijela 2012. godine, krajem te godine, ali nažalost prihodi nijesu onako se ostvarivali kao što je to planirano, niti dinamikom ai iz razloga stanja na tržištu kapitala hartija od vrijednosti. Iz tog razloga bilo je znatno manje prihoda od planiranih i to prije svega manjak prihoda na osnovu korporativne aktivnosti je manji oko 350 hiljada, odnosno 38 posto planiranih

na osnovu kontrole godišnjih izvještaja takođe su bili manji prihodi za oko 40 hiljada eura, a po osnovu nadzora i kontrole samih fondova, investicionih fondova HLT –a, Moneta, fonda Trenda, Euro fonda, manji su prihodi oko 73%, odnosno oko 60 hiljada eura. To je naravno nešto što zabrinjava i mora se ubuduće vjerovatno naći načina da se prihodi bolje ostvaruju. Raduje me plan koji će biti ja vjerujem danas na dnevnom redu gdje on zaista optimistički gdje sam vido da ste našli te minuse..... na kvalitetni način. Što se tiče ostalih podataka koji su dati u ovom izvještaju koji je zaista kvalitetan i sveobuhvatan vidimo državni kapital komisije na dan 31.decembar 2013.godine, iznosi milion i 490 hiljada i 80 eura, da su rezerve ostale u iznosu od 400 hiljada eura, da je u poslovnoj 2013.godini ipak i komisija ostvarila gubitak od 571.830 eura, a ne pokriveni gubitak iznosi milion i 32 hiljade 998 što je nešto što je zabrinjavajuće, ali kažem obzirom na kvalitetan sačinjeni plan na to što ste uvidjeli na koji način će se ostvarivati bolji prihodi onda je to nešto što je optimistički i što možemo pozitivno da gledamo. Inače protiv Komisije za hartije od vrijednosti se ne vode sudski sporovi, što je takođe ovako optimistički i što je zadovoljavajuće. Dati su podaci vezano za same nekretnine, postojenje i opremu Komisije za hartiju od vrijednosti i to da je stanje takođe na koje se i daju ovi podaci 31.decembar 2013.godine, ukupna vrijednost je milion 657 hiljada 274 eura, a takođe su i dati podaci o potraživanjima koje komisija ima i on iznosi ukupne cifre od 62 hiljade 579 eura, odnosi se na nadzor, na kontrolu i poslovanje zatvorenih investicionih fondova. To je iznos od 129 hiljada 661 euro od potraživanja društava za upravljanje investicionih fondova 334 hiljade 86 eura, potraživanje po osnovu naknade za emisije za hartije od vrijednosti 65 hiljada 561 euro, potraživanja po osnovu naknade za nadzor i kontrolu poslovanja otvorenih investicionih fondova 14 hiljada 468, dakle ukupno 362 hiljade i 579 eura.

Takođe komisija naplaćuje i naknade od centralne depozitarne agencije četiri hiljade eura ... dvije hiljade eura, ovlašćenih učesnika na tržištu hartije od vrijednosti 1.200 eura, društva za upravljanje investicinim fondovima 4.800 eura, društvo za upravljanje dobrovoljnih penzijskih fondovima takođe isti iznos i Kastodi banka i depozitne banke drugih pravnih lica sa dozvolom za obavljanje kastodi i depozitnih poslova ukupno tri hiljade eura. Kada su u pitanju rashodi dati jedan kvalitetni pregled troškova rashoda, odnosno troškove materijala, to su troškovi kancelarijskog materijala,

higijene, zamjena auto guma, postrojenja, udružavanja, troškovi goriva, energije itd, ti troškovi su iznosili 42 hiljade 634 eura, a pored toga imamo troškove samih zaposlenih vezano za doprinose, za zdravstveno osiguranje, penzijsko invalidsko osiguranje, za službeno putovanje, za zimnice, za određeno usavršavanje zaposlenih, pomoći, zaposlenih itd. To je iznos od 522 hiljade 423 eura. U ovom izvještaju imamo i ukupne troškove, troškove amortizacije za 2013. godinu, i one iznose 76 hiljada 673 eura, a amortizacija se odnosi na nekretnine, postrojenja i na opremu. Vezano za ostale poslovne rashode dati su podaci vezano za rashode PTT rashodi održavanja opreme, stručnog usavršavanja, reklama, revizija, štampanja, registracija vozila, reprezentacija osiguranja, platnog prometa, urađenih članarina, posebno udruženjima, porez na imovinu, izrade projekata itd i taj iznos je 370 hiljada i 110 eura. ... oprema priznaju se kao sredstva čiji očekivani korisni vijek upotrebe je duži od jedne godine, to je jedna pravna definicija, i stopa amortizacije takođe navedena koja je primjenjivana za nematerijalna ulaganja je za pet godina 20%, za građanski objekat 50 godina 2%, transportna sredstva 6,67 godina 15%, a za namještaj, inventar takođe za isti vremenski period 15%, telekomunikaciona i ostala oprema na pet godina 20%, računarska oprema četiri godine 20%. Inače dakle brine ovaj dug, ali je komisija radila one poslove shodno planu, radne zadatke ne ... unapređenje, organizacije tehnologije rada komisije na kadrovsko jačanje, na edukaciju, na uspostavljanje i dalji razvoj ite sistema, navođenje ... registar koji vodi komisija, medijsko predstavljanje itd. Tako da je zaista jedan izvještaj koji je kvalitetan, sadržajan sa dosta podataka uz plan koji ohrabruje i iznalaženje sredstava koje moraju da pokriju gubitke. Ja ću podržati izvještaj. Zahvaljujem za pažnju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Obradoviću, riječima kolega Tuponja.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani, poštovani gospodine Đikanoviću sa saradnikom,

Vi imate tu privilegiju da radite u agenciji kojoj je država omogućila da ima monopol u nekoj oblasti. Vi imate kao agencija posao kontrole tržišta hartije od vrijednosti i tu je sve i vaša agencija je i potrebna i to je potrebno da postoji takvo tržište, samo se tu pojavljuje jedan mali problem - nema tržišta. Tržište u 2013.godini, ukupan promet 30 miliona eura, 30 miliona eura u cijeloj državi, urušeno je potpuno tržište hartija od vrijednosti, na 30 miliona ukupnog prometa imamo 31-nog zaposlenog u agenciji. Ne znam da li Vi imate dovoljno posla, da li ima smisla u tom kapacitetu držati toliku agenciju za tako mali promet. Osvrnuću se na vaš finansijski izvještaj jer vi koštate ovu državu dosta, a na vaš finansijski izvještaj u ovom kratkom vremenu ću proći kroz nekoliko tačaka. Meni nije dovoljno raščlanjen jer ima nekih stavki koje su dosta zabrinjavajuće i koje traže pojašnjenje. Vi imate, ovo je vrlo interesatno jer to nam nije dala još ni jedna agencija mislim kao troškovi, troškovi auto guma 3.396 eura, 3.400 eura ste potrošili na auto gume, ako ste ih plaćali po 100 eura mogli ste kupiti 34 gume. Zanimalo bi me odakle toliki trošak za auto gume. Vi imate troškove materijala za higijenu na vas 31 2.846 eura, 2.846 to je približno 100 eura. Mjesečno Vi dajete na higijenu za vaš rad, svaka čast. Troškovi ostalog materijala koji nijesu dalje precizirani 5.200, troškovi ostalog materijala, apsolutno niko ne može biti jasno što to znači, ali može sasvim jasno biti da su troškovi službenog putovanja 22 hiljade, a mimo toga pozavidjeće mnogi zaposleni u Crnoj Gori vašim saradnicima. Vi imate troškove rekreacije zaposlenih 2.291, mada ste to drastično smanjili moram priznati, 7.640 je bilo u 2012.godini, troškovi rekreacije zaposlenih. Mimo onih troškova službenih putovanja imate i troškove stručnog usavršavanja u visini od 21 hiljadu, tako da vjerovatno u dokolici pošto nemate dovoljno posla, možete da se posvetite daljem stručnom usavršavanju vaših zaposlenih. Mimo svega toga ide nekih 4.500 troškova reprezentacije to onako ide na usput, a ovo je inače stavka u kojoj Vi kažete ostali poslovni rashodi i nabrajate sve tačku po tačku da bi završili opet sa tačkom ostalih troškova poslovanja, i one opet iznose nekih 5.400 eura, opet nejasno što je to, a trebali ste kao u toj tački da pojasnite što se tu zapravo desilo. Vaši zaposleni, svaka čast vama, imaju tu i troškovi zimnice, ne nailazimo više tako često na takvu galantnost poslodavca, ali opet ne objašnjeno troškovi privremenih i povremenih poslova. Pored vas 31 zaposlenog na 30 miliona obrta Vi ste imali još trošak privremenih i povremenih

poslova od 25.144 eura, troškovi pomoći zaposlenima svaka čast vama opet kao poslodavcu 3.000 eura. Nema svaki zaposleni takvu pomoć, kao ni stavku ostali lični rashodi 2.000 eura. Meni je zaista vaš finansijski izvještaj izazvao puno nedoumica znajući da je zemlja u principu u jednoj teškoj ekonomskoj situaciji, a čini mi se da u vašem finansijskom izvještaju primjećujem jedno dosta komotno ponašanje u odnosu na novac koji dobijate Vi kao agencija za vaše usluge, ali ne zaboravite da ste vi privilegovani i da Vi nijeste na tržištu nego imate monopol da ubirate ta sredstva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

U ime novoga kluba kolega Bojanić.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem poštovani potpredsjedniče, predstavnici Komisije za hartije od vrijednosti.

Evo nešto generalno mogu reći s obzirom da je ovo danas zadnja rasprava o regulatorima na crnogorskom tržištu, svih tržišta da kažem da je ovo još jedan dokaz da su ove rasprave na žalost bespredmetne. Ja koliko se sjećam u ovom Parlamentu još nikad nije odbijen nečiji izvještaj od tih regulatornih agencija bez obzira na stanje tržišta koje oni kontrolišu, tako da još ako iko ima sumnje da svi ti regulatori nijesu nezavisni vrlo jasan dokaz da šta god se dešavalo na tržištu, kako god funkcionisale komisije, kakvi god im bili finansijski izvještaji poslanici vladajuće kolicije će glasati za te izvještaje.

I evo samo ovdje prisustvo i ovako da kažem jedne bojažljive diskusije, da se ne uvrijedi gospodin Obradović u ime DPS-a, i najavio je da će da glasaju za ovaj izvještaj Komisije za hartije od vrijednosti, uz naravno odsustvo kolega iz Socijaldemokratske partije mi je jasan signal da će se desiti isto ono što se desilo prošle godine, na račun svojih političkih kolega, odnosno partijskih kolega koji su našli uhljebljenje u Komisiji za hartije od vrijednosti i poslanici SDP-a će dići ruku za ovaj izvještaj bez obzira što je katastrofalno loš. Izvještaj govorim o Komisiji za hartije od vrijednosti koja je već drugu godinu ostvarila gubitke preko za prošlu 400 i nešto hiljada a ove 570 hiljada eura.

Dakle, ona je za dvije godine napravila gubitka od milion eura. Komisija za hartije od vrijednosti koja ima 30-tak zaposlenih, koja kontroliše berzu, centralnu depozitarnu agenciju tri,četiri aktivne brokerske kuće i dva-tri fonda koja još funkcionišu, odnosno društvo za upravljanje.Sve u svemu ima manje zaposlenih lica u ovim kompanijama koje oni kontrolišu, manje od 30 aktivnih koliko ima ukupno u komisiji zaposlenih što članova komisije, što ljudi koji rade tamo. Tako da je jedna potpuno suludna situacije gdje imate jednog kontrolora na jedno kontrolisano lice.I pored svega toga naravno rezultat je ovakav kakav je. Evo se vraća priča ona stara kao eto ta godina je bila loša, a biće naredna dobra, pa neće biti, svi znamo da neće biti, i svi znamo da je, ja ne znam što možemo sad, naredna tačka je usvajanje Izvještaja finansijskoga za 2015.godinu, u kojoj se ponovo vraće 800 i kusur hiljada eura, da će se zaraditi, a u prethodnoj godini usvojili smo plan za ovu koju gledamo.U njoj stoji šta je svrha, šta je svrha ja pitam kolege ne znam, nema ni to smisla ali eto neka javnost vidi šta opredjeljuje kolege iz vladajućih partija da uopšte čitaju izvještaj i glasaju, valjda je ostvarenje plana koji su oni isti donijeli, i mi imamo ostvarenje plana 37%, naknada o poslu korporativne aktivnosti, ostvarenja plana 61% po osnovu kontrole berze i brokera i ostalih i 73% naknada za nadzor fondova.

Dakle, a ono što se trošilo to je po planu, ali prihodovanje je manje bilo i 580 hiljada gubitka.I šta sad?Reći ćemo dobro, bilo i prošlo, milion manje više , imamo gubitaka, do duše imamo stotinu miliona, pa opet i dalje se dižu ruke za takve izvještaje, i mi ovdje treba nešto da glumimo, neku nadzornu funkciju na regulatornom agencijom. Vrlo se neprijatno osjećam, vrlo se neprijatno osjećam u opšte razgovarajući o ovome, kad su prazne klupe poslanika iz vladajućih partija.....

.....mrtvi ladni da dignu ruku za Izvještaj komisije koja pravi gubitke po pola miliona eura godišnje. I zadovoljićemo se time da kažemo da je pregledan izvještaj, pregledni su gubici.Glasamo li mi za formu izještaja ima li sve stranice, jesu li lijepo obrađene stranice ili za suštinu izvještaja? Svi znamo što bi trebalo, ali što kažu kao ono dijete što hoćete da probudite, a ono se pravi da spava, e tako svi poslanici DPS-a i SDP-a, bar po pitanju Komisije za hartije od vrijednosti se prave da spavaju, odlično vide što se

radi. Mi bi da ih probudimo, ali njima odgovara da glume da ne vide što se radi ovdje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Bojaniću.

Izvolite kolega Đikanoviću, prvo iskometarišite uvodno, pa ćete iskoristiti pravo na završnu riječ ukoliko želite.

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Potpuno u pravu, da je promet u odnosu na broj zapošljenih u 2013. godini veoma loš pokazatelj, i tim tragom broj zapošljenih je smanjen od tada do danas u komisiji. Neki ljudi su sami procijenili da je bolje da se negdje drugo potraže u budućoj karijeri, tako da broj zapošljenih je manji, a zaslugom komisije, ili zaslugom samog tržišta u svakom slučaju parametri su u 2014. godini neuporedivo bolji, a kako će biti dalje ja vam to ne umijem, u smislu finansija komisije 2014. godina je potpuno izbalansirana, čak i sve ovo što smo morali da otpišemo po sugestiji revizora i zbog čega je gubitak bio toliki koliki je otpis ne, kako bi rekao, varedni otpis, ne naplaćenih potraživanja u roku koji revizor smatra da je potreban, dio toga se desio u 2014. godine zaostatak siguran sam da će biti u 2015. godini naplaćen. Što se tiče stavki troškova ja ipak ne mislim da su one tako katastrofalno loše. Vi ste poentirali auto gumama. Ne znam jeli to baš stavka za toliku priču. Imamo šest automobila kupljenih prilično davno. Svaki je star sedam ili više godina ili osam, sad već i u toj godini su kupljene ljetnje i zimske gume. Znači, to je cifra do koje ste došli. Higijena nije trošak po zapošljenom, higijena je održavanje prostorija. Komisija u vlasništvo ima 800 kvadrata prostora i angažovanu neznam kako da nazovem radnicu koja nam održava higijenu. Privremeni i povremeni poslovi su uzrokovani velikim brojem sporova na koje smo bili upućeni da angažujemo advokate, mimo komisije. To je problem koji vjerujem da ođe ne možemo riješiti ali je vro izvjesno da određeni sudovi u određenim vijećima vrlo lako donose odluke da se postupci ponavljaju, jer obrazloženja nijesu dobra ili nešto slično. Ono što nas bodri je da smo na svakoj reviziji koja je došla do Vrhovnog suda

svako rješenje išlo u korist komisije, nijedno nije oboreno, ali na nižim sudovima i u toj proceduri naš zaključak je bio da kad god idu stručne službe iz komisije da to brane, vijeća to prilično lako pretvore u ponavljanje postupka. Kad pođu advokati koji se malo drugačije bore za ishode i ishodi su bili drugačiji.

Pa evo to je ne znam što bi. Završna riječ je obuhvaćena sa svim ovim ako se vi složite. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Viđite sami sad se javio kolega Bojanić i kolega Tuponja da iskometarišu, pa onda ćete Vi završnu riječ.

Kolega Tuponja već sam umoran.

Izvolite.

Danas predsjedavam pet sati, juče pet sati, deset sati, posle deset sati čovjek se umori.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Nijesam zadovoljan vašim objašnjenjem i pojašnjenjem, jer je ovdje vrlo jasno i glasno recimo piše troškovi materijala za higijenu, ako Vi imate osobu koja radi kod vas onda se podrazumijeva da je ona u sledećem spisku gdje su troškovi zaposlenih, a ne kako ste naveli troškovi materijala za higijenu, pod tim se ne može podrazumijevati osoba koja čisti nikako. Vi ste prosto rečeno naučili da se komotno ponašate i to nastavljate, Vi nijeste uvidjeli da vi proizvodite minus ovoj državi, nego tamo vučete te navike iz onih dobrih godina kad je tržište hartija od vrijednosti bilo značajno jače i gdje ste vi imali značajno više prihoda i tada ste naučili da se ponašate vrlo komotno i to nastavljate bez obzira da li Vi i dalje prihodujete kao što ste prihodovali Vas to u principu i ne interesuje, vama će ovaj izvještaj proći zbog toga što će kolege iz parlamentarne većine njega podržati. Ali, moram da kažem zbog javnosti da je ovakav odnos prema novcu koji na kraju krajeva ide od građana koji nas gledaju i slušaju i plaćaju i vas, i nas i Vi se sa njihovim novcem tako odnosite. Hvala lijepo.

PREDŠJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama kolega Tuponja.

Izvolite kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Kratko s obzirom da se nije ni komentarisalo moje izlaganje, ali nije potrebno samo oko otpisa 200 hiljada koji je urađen i naravno da je to bilo nekad potraživanje koje je prikazivano kao dio prihoda u ranijim godinama, nenaplativo je, otpisalo se i ne bi bio gubitak da 580 bio bi 380 hiljada. I opet bi imali gubitak, sad se opet najavljuju neka sporna potraživanja 200 hiljada, da će se naplatiti naredne godine i to ćemo da vidimo kako i vjerujem da to neće biti ništa, ali zašto sam se u stvari javio. Pokušavam da dobijem odgovor od kolega iz DPS-a, ako uopšte slušaju, a trude se da ne slušaju kad dođu ovi regulatori i ovakvi izvještaji, koja je to donja granica, koliko je to miliona minusa pa da biste vi glasali protiv izvještaja ili bar uzdržani, jeli to dva, tri ili pet miliona. Već smo do milion došli akumulirano za dvije godine. Postoji li neki dogovor da kada dođe do tri miliona gubitka e sad više stvarno nema smisla, ili ćete ovako u nedogled da sve propadne, ali vi imate partijski zadatak, vi imate partijski drugove tamo, sve neka izgori ali vi ćete i dalje da ih glasate i da glumimo da su oni nezavisna tijela. Zahvaljujem.

PREDŠJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Bojaniću.

Gospodine Đikanoviću, da li želite da iskoristite pravno na završnu riječ.

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Hvala.

Ja ne bih baš rekao u stvari nezadovoljstvo je lični stav, da li je neko zadovoljan odgovorom ili nije, implikacija da trošimo pare obveznika kao što ste i vi plaćeni nije takva, Vas plaćaju obveznici a komisiju samo oni koji učestvuju na tržištu. Ali mnogo više od nezadovoljnih, što mogu da razumijem, ili nije neko učestvovao ili je učestvovao pa je izgubio, je iskreno manje važna nama u komisiji za formiranje vizije i planova razvoja tržišta od stavova koje su zauzele međunarodne organizacije. Više puta smo ih isticali, ako želite još jednom među prvih 50 zemalja koje su potpisale međunarodni, odnosno memorandum o saradnji, odnosno prihvaćeni smo da igramo prvu ligu sa veoma razvijenim zemljama, na takav način je ocijenjena naša regulativa i naš pristup regulisanja tržištu kapitala. Isto tako pozvani smo kao 28. Država. To je znači prva mimo Evropske unije. I potpisali smo Međunarodni sporazum o saradnji sa svim regulatorima tržišta kapitala u Evropi, po pitanju prekograničnog trgovanja razmjeni informacija i regulisanja alternativnih investicionih fondova.

Ono što nije bio predmet usmene diskusije kroz ovaj izvještaj, a to je da imovina na tržištu nije izgubljena i dalje je preko ili je blizu četiri milijarde eura. To što se nije trgovalo znači da su vlasnici vjerovatno bili uzdržani od trgovine, ali ne da nijesu upravljali svojom imovinom, tako da svođenje cifara na ovih 30 vidljivih miliona ja bih ga možda nije trenutak da otvaramo tu vrstu priče, ali može biti lako prouzrokovan izjavama, tendencijama i slično kad se poručivalo provjerićemo mi kako vlasnici upravljaju našim firmama, ako su vlasnici onda firme nijesu naše. Znači, poruka svakom investitoru pazi se kako angažovati ili kako učinjeti vidljivim naše tržište. Upravo kažem odgovor je kroz ovo kad budemo, ako bude priče o 2015. godini ili kroz neki naredni izvještaj. Vjerovatno ćete konstatovati da je treća najveća berza na svijetu Istanbulska berza po trgovanju već postala partner i vlasnik četvrtine naše berze sa ambicijom da to dalje širi. Ja bih u tome našao mnogo pozitivnih implikacija za dalji razvoj tržišta kapitala. Bit vidljiv partner sa jednim od najvećih i jedini iz regije bit to, to su vrlo pozitivni parametric. Očekujem da će tržište ne da se ponovi u onoj formi u kojoj smo bili naučili kad su svi trgovali poslije vaučerske privatizacije, tržište nije mrtvo i dalje je tu, hoće li regulator biti u ovoj formi drugoj to je potpuno otvoreno pitanje. Otvorili smo ga mi evo dvije godine i o smanjenju broja zapošljenih i o statusu regulatora i o načinu finansiranja, ali još jednom podvlačim, Komisija ne troši budžetske pare iz budžeta ne

dobija ništa, to jest nula eura od početka, to jest od kada je formirana i Komisija će nastaviti da izvršava ono što je zakonom dato i za čem odgovara, a vi ste tu da to procijenite. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama gospodine Đikanoviću.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Kao što sam rekao uvažena gospodo prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda u pitanju su predlozi finansijskih planova sa planovima rada za 2015. godinu nezavisnih regulatornih tijela i to:

Regulatorna agencija za energetiku, Agencija za elektronske medije, Agencija za elektronsku komunikaciju, poštansku djelatnost, Agencija za nadzor osiguranja, Agencija za lijekove i medicinska sredstva, Komisija za hartije od vrijednosti.

Ovlašćeni predstavnici regulatornih tijela su Regulatorna agencija za energetiku Branislav Prelević i gospodin Novak Medenica, Agencija za elektronske medije gospoda Vujović i Džafić, Agencija za elektronsku komunikaciju, poštansku djelatnost gospoda Sekulić i Đurović, Agencija za nadzor osiguranja gospoda Vujović i gospođica Pantović, Agencija za lijekove i medicinska sredstva gospodin Drljević, Komisija za hartije od vrijednosti gospoda Đikanović i Pejović.

Kao što sam rekao biće objedinjena rasprava.

Gospodo izvolite, do pet minuta.

Proceduralno hoćete.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Izvinjavam se što oduzimam vrijeme, ali baš u cilju racionalizacije vremena svih, pitam se što je svrha, šta je suština. Zašto mi uopšte raspravljamo ove finansijske izvještaje koje evo upravo smo vidjeli da se već drugu godinu za redom ne ostvaruju, da se ostvaruju enormno veliki gubici, i šta sad? Ne znam čemu, zašto se uopšte ovo

usvaja? Šta se dešava, šta kome treba da mi glasamo za ove izvještaje koji se neće sutra ostvariti i idemo dalje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega to možete da kažete u svojoj diskusiji. Već ste rekli.

Ja moram da poštujem proceduru u Skupštini i Poslovnik i zakone i Ustav i sve ostalo. Razmatraće se a imaju različitih metoda političkog djelovanja i u instituciji i van institucija, na svaki način da dođete do nečega što mislite da je cilj vašeg političkog djelovanja. Tako da nijesam pogriješio. A Vas molim da ostanete, pa da učestvujete u raspravi da kažete, ili možda da kažete da nema svrhe ni učestvovati više u Parlamentu, u radu Parlamenta ili da napuštamo Parlament. Možete sve da kažete.

Hvala lijepo.

Izvolite gospodo.

Prvo pojedinačno, gospodin Prelević do pet minuta.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Predstaviću vam u najkraćem finansijski plan i plan rada Agencije za energetiku za 2015. godinu. Kao što se može vidjeti iz samog uvoda u ovaj dokument u 2015. godini nam predstoji posebno intenzivna aktivnost usled niza novih procesa čije se implementacije očekuju u narednom periodu, tačnije u narednoj godini.

Osvrnuću se samo na one aktivnosti koje imaju poseban značaj za rad i kojima ćemo se posvetiti a pretežno i kojima ćemo se pretežno baviti u 2015. godini.

Prilikom sačinjavanja ovog plana uzeta je posebno u obzir činjenica da je u toku izrada novog Zakona o energetici čiji je osnovni cilj usklađivanje sa evropskim zakonodavstvom, to jest regulativom to jest trećim energetskeg paketom. Kako je agencija prema zakonu glavni nosilac podzakonskog regulisanja energetskeg sektora nakon što zakon bude donesen agenciji predstoji značajan rad na podzakonskim aktima i još obimniji posao na njenoj primjeni.

Takođe, novim zakonom je jasno postavljen zahtjev da regulator u energetskeg sektoru mora imati široka, to jest šira ovlašćenja, finansijsku samostalnost i mogućnost donošenja odluka o svim relevantnim pitanjima regulacije sektora nezavisno od svih

drugih javnih i privatnih interesa. Opšti rok za donošenje podzakonskih akata je šest mjeseci, tako da šest mjeseci nakon donošenja zakona treba očekivati najveći posao.

Agencija u 2015. godini treba da utvrdi i uskladi, vezano s ovim, 20-tak novih podzakonskih akata i da odobri ili da saglasnost na 15-tak akata koje rade energetske kompanije. Tokom 2015. godine očekuje nas izuzetno važan i kompleksan zadatak oko izrade novih metodologija za obračun prihoda kompanija, to jest za utvrđivanje tarifa, ustvari biće da se više radi o izmjeni postojećih metodologija nego o donošenju novih, ali u svakom slučaju radi se o kompleksnom i velikom poslu.

Novi Zakon o energetici se odnosi i na prirodni gas. Crna Gora kao što znate nema gasnu infrastrukturu ali i pored toga moramo pripremiti u narednoj godini većinu podzakonskih akata koji se tiču regulacije snabdijevanja prirodnim gasom, jer se investitor iz ove oblasti neće pojaviti dok ne budu imali na uvid detaljna rješenja o regulaciji.

Dalje, zaživljavanje maloprodajnog tržišta električne energije je vezano za donošenje novog Zakona o energetici. Formalno to bi trebalo da se desi 1. januara 2015. godine ali kako zbog čini mi se zbog već izvjesnog kašnjenja usvajanja ovog zakona, tako i zbog kašnjenja u razdvajanju distribucije od Elektroprivrede Crne Gore, nije realno da će se to formalno zaživljavanje tržišta, maloprodajnog tržišta desiti početkom naredne godine. Mi se spremamo za ove promjene tako što pripremamo materijal u kojem će biti informisani kako učesnici na tržištu tako i sami potrošači u smislu pravljenja nekih prospekata za snabdijevače i učesnike na tržištu ili flajera ili informacija razne vrste za same potrošače.

Za ispunjavanje zakonskih obaveza agencija, koje će izvjesno biti veće u 2015. godini potrebno je ojačati kadrovske kapacitete i nastaviti sa profesionalnim osposobljavanjem zaposlenih. Jačanje kadrovskih kapaciteta ćemo ostvariti kroz nova zapošljavanja, tačnije tri, i obukom postojećih kadrova. Stalna obuka kadrova se vrši kroz treninge i edukaciju zaposlenih u inostranim stručnim institucijama i kroz angažovanje eksperata iz predmetne oblasti. U tom smislu agencija je do sada imala veliku pomoć energetske zajednice, odnosno Sekretarijata energetske zajednice i Kancelarije Evropske unije u Podgorici, a iduće godine očekujemo i pomoć u bilateralnoj saradnji sa članicama Evropske unije i Norveškom kao i stalnu stručnu pomoć

eksperata energetske zajednice. Učešće u svim međunarodnim organizacijama u prošloj godini je bilo donirano od tih organizacija, nigdje nijesmo platili punu članarinu što je s obzirom da je ovo bio izuzetak za iduću godinu se moramo osloniti na svoj budžet. Pored ovih poslova koji će biti karakteristični za 2015. godinu postoji čitav set standardnih poslova koje ne bih sad nabrajao, jedan bih ipak. To je posao oko razdvajanja distribucije. Već ko zna koliko puta ponavljamo da je to jedan od najvećih problema u sistemu, jer dok se ne razdvoje Elektroprivreda i distribucija ne možemo očekivati zaživljavanje maloprodajnog tržišta u pravom smislu. Bez regulatornog računovodstva takođe koje nam je problem nije moguće ..(Prekid)... kompanija. Takođe, imamo problema i sa praćenjem kvaliteta snabdijevanja. Sve su to problemi koji su vezani za odnose sa regulisanim kompanijama, ali su i poslovi koji nas očekuju u 2015. godini i zbog toga kao i zbog ovih poslova vezanih za zakon očekuje se značajno veće angažovanje agencije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama gospodine Prelević.

U ime Agencije za elektronske medije, gospodin Džafić.

Izvolite.

ABAZ DŽAFIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Finansijski plan Agencije za elektronske medije u 2015. godini bazira se na zakonom propisanim izvorima finansiranja Agencije za elektronske medije i to prvenstveno na godišnjim naknadama po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audio-vizuelenih usluga. Zajedno sa planom za 2015. godinu ...ova dva dokumenta čine solidnu osnovu za praćenje rada Agencije. To je okvir koji, po našem mišljenju, ostavlja utisak objektivno analiziranih okolnosti u kojima će raditi Agencija ali i elektronski mediji i kablovski operateri čije nadoknade predstavljaju osnovni izvor našeg finansiranja.

Pokušaću da budem i kraći od ovih pet minuta i da predstavim u čemu je specifičan ovaj plan.

U 2015. godini smo morali da uzmemo u obzir i Zakon o digitalizaciji za vrijeme.... dvostrukog emitovanja programa u Crnoj Gori i ako nam Zakon daje pravo na to, Agencija će naplaćivati samo jednu nadoknadu. Ustanovila je popust za emitere od 28%, u ovom periodu od šest mjeseci oni koji emituju analogni program plaćaće 20% manju nadoknadu. Što se tiče kablovskih operatora od 5% mogućih procenata u Zakonu od njihovih ukupnih prihoda Agencija će naplaćivati samo 2,9% jer računa da bi se taj dio prelio na građane. Vodili smo računa i o regionalnoj razvijenosti Crne Gore pa smo 20% napravili popusta za emitovanje programa u više opština na sjeveru Crne Gore i to za analognu televiziju i EFM radio , kao i za buduće regionalne emitere na tom području. Naši ukupni prihodi su projektovani u visini od 803.945 eura u odnosu na plan za 2014. godinu a projektovani prihod je viši za 11%. Ukupni rashodi Agencije su projektovani na visini od 775.562 eura u odnosu na plan za 2014. godinu, projektovani rashod je veći za 7%. U strukturi planiranih prihoda za 2015. godinu najznačajniju stavku predstavljaju prihodi od naknada za pružanje audio vizuelnih medijskih usluga na zahtjev. To su ovi kablovski operateri i to je 67% ukupno naših prihoda, a zatim slijede prihodi od naknada za emitovanje programa.

U svemu poštujemo i ovim planom ono što su bili zahtjevi Skupštine. Naš plan je dobio pozitivno mišljenje Ministarstva finansija i prošao je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, ovdje u Skupštini. Imaćemo povećani broj zaposlenih. Agencija će u sljedećoj godini imati 20 zaposlenih zbog toga što smo kadrovski, saglasno zaključcima Evropske komisije, morali da ojačamo sektor monitoringa.

Što se tiče rashoda, 52% rashoda su bruto zarade zaposlenih, zatim slijede ostala poslovna terećenja sa 16%, bruto naknade Savjetu su 9%, rashodi za materijal i usluge su 5%, rezerve za nepredviđene troškove 5%, troškove za ostala primanja i naknade 3%, amortizacija 3% i ovo ostalo imate u dokumentu koji smo dostavili ovdje.

Mi obično u Agenciji napravimo iscrpna dokumenta koja šaljemo Skupštini i ovaj dokument je detaljno razspravljan na Odboru i ne bih više da vam oduzimam vremena. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

U ime Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost gospodin Đurović. Izvolite.

ŠALETA ĐUROVIĆ:

Poštovani poslanici,

Finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je pripremljen u skladu sa odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakonom o poštanskim uslugama.

Finansijski plan Agencije predviđa da Agencija za 2015. godinu prikuplja sredstva predviđena članom 24 Zakona o elektronskim komunikacijama i to: iz naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora, naknada za korišćenje radio-frekvencija brojeva i adresa, ostalih naknada i drugih izvora u skladu sa Zakonom i naknada shodno Zakonom o poštanskim uslugama.

Saglasno odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama i odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Savjet Agencije je dužan da do 30 .septembra utvrdi Predlog finansijskog plana sa Planom rada i dostavi ga Ministarstvu finansija.

Polaznu osnovu za izradu finansijskog plana Agencije za 2015. godinu predstavlja plan rada Agencije za 2015. godinu. Finansijski plan je sačinjen na osnovu nadležnosti i obaveza Agencije propisanih zakonskim okvirom za njen rad. Osim toga prilikom utvrđivanja plana prihoda polaznu osnovu predstavljaju troškovi koje je Agencija imala tokom 2014. godine. Projekcije saržane u Planu oslanjaju se i na očekivanju da će Agencija uspješno obavljati poslove iz svoje nadležnosti. Plan predviđa da u приходima Agencije visina godišnje naknade za regulaciju i nadzor čini najznačajniji dio ukupnih prihoda 55,47%, naknada za radiofrekvencije 30,81%, za numeraciju i adrese 10,43%, naknade propisane Zakonom o poštanskim uslugama 2,84% i ostale naknade i drugi izvori u skladu sa Zakonom 0,45%. Planirani ukupni prihodi u 2015. godini su 4.488.584,00 eura i manji su za 81.416,00 ili 1,8% u odnosu na plan prihoda za 2014. godinu.

Razlgo za umanjeni plan prihoda Agencije je smanjeni ukupan prijavljeni prihod operatora za 2013. godinu, koji se koristi kao zakonska osnova za utvrđivanje prihoda Agencije.

Što se tiče prihoda Agencije on je planiran u ukupnom iznosu od 4.488.584 od čega naknada za vršenje poslova regulacije nadzora tržišta u iznosu od 2.490.000 i to je za 2,2% manje u odnosu na plan prihoda za regulaciju i nadzor tržišta za 2014.godinu.

Sljedeće je godišnja naknada za korišćenje radio-frekvencija 1.382.963,00 eura i to je manje za 1,6% u odnosu na plan prihoda za 2014. godinu.

Godišnja naknada za korišćenje brojeva i adresa 468 hiljada i to je za 0,8% manje od plana prihoda za 2014.godinu.

Ostale naknade i drugi izvori, to su jednokratna naknada za obratu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekfencija 18.154.00 eura, jednokratna naknada za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekfencija 18.154,00 , jednokratna naknada za obratu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje adresa 2.000 eura i naknada po osnovu zahtjeva za poštanskim uslugama u ukupnom iznosu od 113.705 što je za 0,70% veća nego u 2014. godini.

Dakle, ukupno planirani prihodi za 2015. godinu su za 1,8% manji u odnosu na ukupno planirane prihode u 2014. godini.

Što se tiče plana rashoda, planirani rashodi agencije za 2015. godinu sadrže rashode za tekuće poslovanje u iznosu od 4.177,493 i manji su za 0,30% u odnosu na planirane rashode u 2014. godini.

Što se tiče bruto zarada, direktora i članova Savjeta, bruto zarada zaposlenih, ostalih primanja, rashoda i tako dalje svi su na nivou iz prethodne godine.

Na kraju, u finansijskom planu za 2015.godinu planira se višak prihoda u odnosu na rashode u iznosu od 311.091,00 eura, koji bi se uplatio u budžet Crne Gore shodno odredbi člana 27 Zakona o elektronskim komunikacijama kojim je propisano da ako se finansijskim izvještajem utvrdi da su ukupno ostvareni prihodi agencije veći od ukupno ostvarenih rashoda višak prihoda se uplaćuje u Budžet Crne Gore.

Pomenuti višak prihoda u odnosu na rashode planira se u skladu sa mišljenjem Vlade Republike Crne Gore, mišljenjem Ministarstva finansija i aktom Odbora za

ekonomiju, finansije i budžet kojim je definisano da se predlog finansijskog plana Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2014. godinu priprema u skladu sa izmijenjenim, odnosno umanjenim rashodima (zarade zaposlenih i materijalni troškovi za 10%, odnosno zarade članova Savjeta za 7%).

Imajući u vidu da se u 2015. godini predviđa sličan socio-ekonomski ambijent kao i u 2014. godini, Agencija je pripremila finansijski plan za 2015.godinu kojim se predviđa iznos ušteta kao i u 2014. godini, kako je naloženo pomenutim mišljenjem Vlade, mišljenjem Ministarstva finansija i aktom odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Đuroviću.

Izvolite Vujoviću za iduću godinu osim onog smanjenja osiguranja za vozila, hoće li biti još što lijepo.

BRANKO VUJOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Gospodo poslanici, vrlo ću kratko da napomenem najbitnije stvari koje nas čekaju u idućoj godini.

Počecemo sa priprema za izradu novog Zakona o osiguranju kojim crnogorsko zakonodavstvo uvodi solvetnost 2, ta solvetnost 2 sada počinje da se uvodi u zemljama Evropske unije.To će biti naš najveći izazov i obavezni smo da do 2018. donesemo set zakona i primjena će biti danom pristupanja Evropskoj uniji.

Posebna pažnja za iduću godinu će biti posvećena analizi rizika kod društava za osiguranje, transakcijama sa povezanim licima, adekvatnost obračuna tehničkih rezervi, adekvatnost kapitala, deponovanje ulaganja sredstava tehničkih rezervi kapitala i to su još obaveze iz solventnsoti 1 kojih se moramo pridržavati i dalje, naravno, procesi rješavanja oštetnih zahtjeva, pitanje reosiguranja, sprječavanje pranja novca, kao jednu kategoriju kojoj se pridaje poseban značaj.

Vezano za aktivnosti zaštite osiguranika, odnosno korisnika osiguranja, Agencija će ostvariti saradnju sa ekspertima Evropske komisije na način što će kroz taj projekat

obezbijediti obuku za svoje zaposlene u dijelu zaštite potrošača, postupanja po prigovorima osiguranika i trećih lica u cilju razmjene najboljih međunarodnih iskustava. Takođe, ono što je sada novina u idućoj godini, planiramo da formiramo stručnu ekspertsku komisiju koji će vršiti obuku i licenciranje aktuara u Crnoj Gori. Planirali smo da nastavimo aktivnosti koje smo započeli u ovoj godini vezano za promociju osiguranja u poljoprivredi u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja i nacionalnim biroom osiguranja i ono što sam ranije rekao pokušaćemo da kroz angažovanje profesionalne piar agencije više pažnje posvetimo, zajedno sa društvima osiguranja, promociji i edukaciji građana Crne Gore.

Kada je u pitanju plan prihoda on je na nivou 780.000, veći je za 8% u odnosu na plan za 2014. godinu, ukupno planirani rashodi su 765.000 u odnosu na ovu godinu su za 9% veći. Planirani višak, odnosno višak prihoda nad rashodima je na nivou oko 15.000 i ono što smo saopštili na matičnom Odboru planiramo da taj višak bude prenijet na račun budžeta.

Što se tiče rashoda smanjili smo ih kod materijala i usluga, kod ostalih rashoda, kod kapitalnih izdataka i svakako primanja i neto zarade su pristojne na nivou ove godine.

Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Vujoviću. Ništa od smanjenja osiguranja kola još jedno 10% Bogomi uzimaju dobre pare.

U ime Agencije za lijekove i medicinska sredstva gospodin Drljević. Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici,

Finansijski plan Agencije za lijekove za 2015. godinu je baziran na pregledu poslovanja u 2014. godini a na osnovu Programa rada za 2015. Godinu i on sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda za 2015. godinu.

Način finansiranja Agencije propisan je članom 5 Odluke o osnivanju Agencije kojim je predviđeno da se Agencija finansira iz sopstvenih prihoda i poklona, donacija i

drugih izvora u skladu sa Zakonom, a uz to sredstva za početak rada i stvaranja tehničkih i prostornih uslova za funkcionisanje kao i sredstva za finansiranje pojedinih aktivnosti iz nadležnosti Agencije, od značaja za javno zdravlje, a za koje nije predviđeno plaćanje naknada u zavisnosti od finansijskih mogućnosti se obezbjeđuje iz Budžeta Crne Gore.

Ovim finansijskim planom je predviđeno da će ... planirane prihode ostvarivati iz sopstvenih prihoda koje Agencija ubira iz naknada za obavljanje poslova, u skladu sa članom 9 Zakona o lijekovima i članom 9 Zakona o medicinskim sredstvima i to je definisano kroz dva akta: Odlukama o načinu i plaćanju visine naknada za izdavanje dozvola, sertifikata i odobrenja za proizvodnju i promet lijekova i istom takvom odlukom za upis i brisanje i vođenje registra medicinskih sredstava proizvođača i pravnih lica koji vrše promet i uvoz medicinskih sredstava.

Rashodi Agencije su ovim planom planirani na osnovu procijenjenih troškova za planiranje aktivnosti a polazišta su troškovi za prvih devet mjeseci 2014. godine, proporcionalno uvećani za preostali dio godine. Planirani prihodi su na nivou od 1.172.200 eura, koliko su planirani rashodi uz 22.000 eura neraspoređenih prihoda koje bi trebale da se prenesu u budžet Crne Gore.

Planirani rashodi su za 8% veći u odnosu na 2014. godinu, bruto zarade zaposlenih planirane su za 39 zaposlenih, od kojih su 32 na neodređeno vrijeme, sedam na određeno vrijeme, radno vrijeme, troškovi zarada su ukupno 708.642 eura. I pored toga planirani iznos za bruto zarade zaposlenih je na nivou planiranih zarada za 2014. godinu a rashodi za materijal i usluge su oko 20% veći nego u 2014. godini i to iz razloga zbog useljenja u novi objekat i zbog toga su porasli troškovi amortizacije, troškovi održavanja objekta i uvođenje novih standarda koji se planiraju u 2015. godini.

Plan rada je ambiciozan i dijelom je zasnovan na ovom finansijskom planu jer očekujemo da ćemo dio tih aktivnosti koje su vezane za nadležnost Agencije ostvariti iz određenih projekata koje ćemo realizovati u toku iduće godine.

Nastaviće se aktivnosti na normativnoj djelatnosti. U toku je projekat - Razvoj infrastrukture, kvaliteta i metodologije. Kroz taj projekat je u toku 2014. godine usvojeno ili je pred usvajanjem sedam pravilnika iz oblasti lijekova a očekujemo da će se još 6 pravilniak usvojiti u toku naredne godine. Kada su u pitanju medicinska sredstva

utvrđeno je trenutno stanje nivoa uskladenosti sa Evropskom unijom i urađene su tabele usklađenosti i očekujemo da se četiri podzakonska akta usvoje u toku naredne godine.

U programskim aktivnostima očekujemo unapredjenje performansi i svih procesa koji su u nadležnosti Agencije. U 2014. godini nastavljen je pozitivan trend u pogledu internih ekspertskih evaluacija, zahtjeva iz nadležnosti CALIMS-a o to će se nastaviti u toku 2015. godine.

Evidentan je porast broja eksperata iz Crne Gore koji su uključeni u ekspretske poslove a takodje je porast broja i skraćenje rokova za registraciju za lijekove koji su registrovani centralnom procedurom u 2014.godini i da će se taj trend nastaviti u toku 2015. godine uz uvođenje novih evropskih procedura koje nijesu do sada obrađivane.

Svakako da harmonizacija naše regulative sa evropskom dovodi do povećanja kompleksnosti zadataka koji CALIMS obavlja u skladu sa regulatornim, ali prevashodno sa naučno-stručnim zahtjevima i to nameće potrebu kontinuirane edukacije zaposlenih i spoljnih saradnika Agencije, što znači jačanje, posebno naučnih potencijala naše institucije. Agencija je implementirala savremene smjernice za stavljanje lijeka u promet ali i za upravljanje životnim ciklusom lijeka, odnosno u obavezi je da prati kvalitet, bezbjednost i efikasnost lijeka sve dok se on nalazi u upotrebi. To se odnosi na oblast izmjena i dopuna dozvola za lijek tzv. varijacija.

Poseban segment rada Agencije predstavlja i transparentnost , to je jedno od osnovnih načela rada Agencije i ono korespondira sa zahtjevima javnosti, industrije i važan je faktor u sticanju i održavanju i jačanju povjerenja.

U tom smislu smo realizovali projekat portala koji ima javni i zaštićeni dio i veliki broj informacija se nalazi na našem portalu i ta dokumenta predstavljaju izvor nezavisnih informacija o lijeku koji su dostupni i stručnoj javnosti ali i građanima. Nastaviće se aktivnosti na formiranju nacionalne kontrole laboratorije, razvijanja sistema farmakovegilance i očekujemo da će konačno Vlada usvojiti uredbu o maksimalnim cijenama koja će omogućiti realizaciju tog projekta,odnosno nadležnosti Agencija a ta nadležnost se odnosi upravo na lijekove koji se nalaze na listi Fonda za zdravstveno osiguranje.Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Svima se izvinjavam zbog toga što imamo mnogo obaveza i mnogo važnih odluka da donesemo do Nove godine, od Budžeta pa do slanja vojnika, tako da se usaglašavamo kada i što uz prisustvo i ministara koji su takodje odsutni, pa se izvinjavam zbog određenog žagora. Nije to bilo zbog vas, nego zbog mnogih obaveza.

Izvolite kolega Đikanoviću u ime Komisije za hartije od vrijednosti.

ZORAN ĐIKANOVIĆ:

Finansijski plan Komisije za 2015. godinu predviđa prihode, rashode, promjene veličine i strukture angažovanih kadrova kao i investiciona ulaganja Komisije.

Polazne pozicije za planiranje finansijskog plana polaze od programa rada Komisije usmjerenog na regulatorne, nadzorne i edukativne uloge Komisije, kao i njene društvene odgovornosti.

Polazne pozicije koje karakterišu funkcije su: kontinuirano unapređenje organizacije i tehnologije rada Komisije, kontinuirano kadrovsko osposobljavanje i usavršavanje; edukacija javnosti i učesnika na tržištu kapitala, dalje razvijanje IT sistema Komisije za ostvarivanje planiranih aktivnosti; uspostavljanje i intenziviranje komunikacije sa međunarodnim institucijama, stručnim tijelima, asocijacijama i međunarodnim konsultantima i organizacijama; dalji razvoj i komunikacija sa domaćim nosiocima i učesnicima na finansijskom tržištu; vođenje i razvoj registara koje vodi Komisija, medijsko predstavljanje i komunikacija sa javnošću.

Na bazi toga finansijski plan za 2015. godinu predviđen je prihodima na nivou oko 850.000 eura, rashodi su i to je manje nego u 2014. što je ostvareno i manje nego što je biloprethodne godine. U 2015. predviđeni rashodi su na nivou 835 000 tako da neki višak od 12 ili cirka 13 000 eura, nadamo se, da će biti ostvaren i sa zadovoljstvom prenijet u budžet Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, gospodine Đikanoviću.

Sada ćemo ovako, ima projavljen određen broj govornika, oni o čemu će govorite Vi ćete to iskomentarisati i u koliko želite kasnije neku zvršnu riječ, a nema potrebe u koliko nemadne interesovanja po određenoj oblasti.

Prvo kolega Pešić u ima DPS-a.

Izvolite kolega.

SAŠA PEŠIĆ:

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče, poštovana gospodo iz agencija i Komisije za hartije od vrijednosti, dragi građani,

Pažljivom analizom finansijskog plana za 2015.godinu koji je dostavila Regulatorna agencija za energetiku zajedno sa tabelarnim prikazom planiranih prihoda i rashoda agencije u 2015.godini stekao sam uvjerenje da je agencija sačinila kvalitetan i realan plan prihoda i rashoda i da će im finansijska sredstva njime predviđena omogućiti da realizuju sve planirane aktivnosti u narednoj godini. Takođe, planirano je da im nakon svega kao rezultat pozitivnog bilansa ostane 86 000 eura koja će prenijeti, kako to zakon nalaže, u budžet Crne Gore. Ipak ovo je 68% sredstava u odnosu na uporednu 2013.godinu, jer bilans za 2014. još uvijek nije gotov. Inače, utvrđivanje plana zarada rada RAJE proizilazi iz Zakona o energetici kojim je propisano da agencija utvrđuje finansijski plan na osnovu plana rada, ali i na osnovu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Poslovne aktivnosti koje agencija treba da izvrši u 2015.godini nalaze se u Planu rada za 2015.godinu, a rekao bih odlučujuća činjenica u planiranju aktivnosti za narednu godinu, kako je i gospodin Prelević istakao, jeste ta da je u proceduri novi Zakon o energetici.

Novim zakonom, čije usvajanje iz objektivnih okolnosti kasni, značajno se proširuju nadležnosti agencije što će dodatno povećati obim poslova ali i obaveza svih zaposlenih u agenciji. Obaveze koje naša zemlja ima kao kandidat za pristup Evropskoj uniji i članstvo u energetske zajednici iz čega proizilazi obaveza primjene trećeg energetske paketa u domaće zakonodavstvo. Planom rada za 2015.godinu predviđene su brojne aktivnosti zaposlenih u agenciji i o njima smo pričali kada je prije nekoliko sati bilo govora u Izvještaju o radu i o Finansijskom izvještaju za 2013.godinu. Isto tako, agencija će u 2015. kontinuirano obavljati ostale tekuće poslove od kojih izdvajam

najbitnije, nadzor nad radom i poslovanjem energetskih subjekata, licenciranje subjekata i kontrola poštovanja uslova iz licenci, nadzor i primjenu minimalnih standarda kvaliteta snabdijevanja električnom energijom, pravno razdvajanje Elektroprivrede Crne Gore Nikšić i regulacija sektora gasa. U ovom momentu posebnu pažnju poklanjam obavezi da Crna Gora energetsko zakonodavstvo u potpunosti uskladi sa energetskim propisima Evropske unije, kao i pravno i organizacijski uskladi energetski sektor sa zakonom i međunarodno preuzetim obavezama.

Naime, razdvajanje operatora distributivnog sistema ODS od vertikalno integrisane Elektroprivrede Crne Gore je uslov za eliminisanje monopola jednog snabdjevača i razvoj maloprodajnog tržišta električne energije u Crnoj Gori. I pred toga što je ova obaveza pred Elektroprivredu Crne Gore stoji od 2011.godine uvjeren sam da će se pravno razdvajanje operatora distributivnog sistema od Elektroprivrede konačno realizovati u 2015. godini i to nadam se u prvoj polovini godine. Tako, dakle, za realizaciju ovih planiranih aktivnosti potrebna su i finansijska sredstva koja agencija utvrđuje finansijskim planom. On sadrži pregled troškova i prihoda agencije, usvaja ga i njegovu opravdanost, kao što je danas slučaj, ocjenjuje ovaj visoki dom. Sredstva za rad agencije su obezbjeđuju iz poznatih uslova. Kao što znamo, ona je nezavisna u svom radu. Ono što bih na kraju istakao, da je planirani prihod za 2015.godinu u iznosu od milion i 393 hiljade eura 98,5% tog iznosa je prihod od godišnjih naknada za izdate licence. Dakle, na kraju iz svega onoga što sam sada rekao i prije nekoliko sati, ocjenjujem da su finansijski plan rada Regulatorne agencije za energetiku realni i Klub Demokratske partije socijalista će ih usvojiti kad bude glasanje o tome. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Pešiću.

Da li kolega Prelević i Medenica želite još nešto u vezi da iskomentarišete? Nema potrebe. Dobro. Idemo dalje, možda će imati potrebe poslije kolege Đukanovića.

Izvolite kolega.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, poštovana gospodo iz raznih agencija, izvinjavam se tako, ne mogu pojedinačno pošto vas je puno, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Dobro je radi crnogorske javnosti da imamo i ovu sliku danas koju imamo, da imamo sve regulatore zajedno na jednom mjestu. To je potpuno u suprotnosti sa konceptom koji je u svom programu prezentovao Demokratski front. Moram da saopštim da u ovim agencijama, njih ima šest, evo da ih nabrojim, Regulatorna agencija za energetiku, Agencija za elektronske medije, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencija za nadzor osiguranja, Agencija za lijekove i Komisija za hartije od vrijednosti. Znači u ovim agencijama radi preko 220 ljudi i da se zna da prosječna plata u tim agencijama iznosi preko hiljadu evra. Znači, imamo prosječne plate koje su veće od bilo kog ministarstva ili bilo kog preduzeća u većinskom vlasništvu države. Da li su ove agencije uspjele, što im je bila elementarna funkcija, da budu glas javnosti? Kad pogledamo kakvo je stanje u pojedinim oblastima sa sigurnošću možemo da kažemo da agencije nijesu ispoštovale svoju elementarnu funkciju.

Ranije sam pričao o Regulatornoj agenciji za energetiku i sada ostajem pri tvrdnji da se tu ništa nije novo desilo, ni danas nije zaživjelo tržište električne energije. Mi samo imamo retoričke stavove, imamo zakon, ali jednostavno zakoni ne žive i ta agencija nije ostvarila svoju elementarnu funkciju. O elektronskim medijima ne bih pričao, jer to će kolege iz Demokratskog fronta koji bolje poznaju elektronske medije. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i dan danas, na žalost građani plaćaju dosta veliku cijenu tih usluga, a pogotovo imamo problem sa romingom gdje su cijene zaista enormne i tek na osnovu političke volje postoje neki nagovještaji da će se to prevazići u narednom periodu. Znači, postoji politička volja suprotno od toga je da agencije nijesu nezavisne. Da je agencija nezavisna, ne kažem samo u Crnoj Gori nego i agencije u regionu, to bi agencije očigledno mogle da riješe između sebe.

Da li su građani Crne Gore zadovoljni snabdjevenošću lijekovima, tržištem u Crnoj Gori? Da li državne apoteke imaju jednaku ponudu kao što imaju privatne? Sigurno da nemaju. Generalno ni ta agencija nije ostvarila svoju funkciju. Agencija za nadzor osiguranja, da li se procenat osiguranih lica u Crnoj Gori primiče se procentu osiguranih lica u Evropskoj uniji? Mi znamo da je to nemoguće, da bude na istom nivou,

ali da li postoji taj pozitivni trend? O Komisiji za hartije od vrijednosti, mislio sam iskreno da će ta komisija da se ugasi. Zna li danas neko da postoji tržište hartije od vrijednosti? Tržišta nema, ali uglavnom građani plaćaju troškove svih tih agencija. Ne mogu agencije da se pozivaju da one ostvaruju prihod. One ostvaruju prihode zato što im je zakon omogućio i to su ono što se kaže monopolski prihodi koje niko ne može da im uskrati. To su mogli i određeni djelovi ministarstva da rade pa bi to bili prihodi koji bi išli u budžet Crne Gore. Zaista je nevjerovatno da u Crnoj Gori niko neće da sagleda tu regulatornu oblast, barem da određene službe, računovodstvene, pravne, budu zajedničke za određeni dio agencija. Ne kažem da sve moraju da imaju zajedničke službe, ali određene agencije bi to trebale da imaju. Na žalost koncept osnivanja agencija ne doprinosi njihovom elementarnom postojanju, a to je da se štiti javni interes. Biću po malo oštar, ali očigledno da se kroz agencije zapošljavaju partijski kadrovi Demokratske partije socijalista i da su agencije postale mjesta gdje se smještaju ljudi koji su od prilike završili političku karijeru, ali na taj način Demokratska partija socijalista im se odužuje što će i u narednom periodu primati uredne plate. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Đukaonviću.

Agencija, možda najviše energetika, ko želi da iskomentariše?

Na ovaj način ćemo da radimo da bi završili. Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Onda ću se vratiti samo na komentar na izlaganje gospodina Pešića sa jednom malom ispravkom, neće iz našeg budžeta otići 86 000 nego imamo izmjenu jednu malu. Predviđeno je bilo da se poveća fond plata za 2,93%, to povećanje smo usmjerili na budžet, tako da tih 25 000 će ići u budžet, tako da 86 000 plus 25 000 je oko 111 000 za budžet. Tako da se od prilike držimo onoga što je bio plan i za prošlu godinu.

Što se tiče što je gospodin Đukanović rekao da je funkcija agencija elementarna funkcija glas javnosti, nikad nisam čuo da je bilo koje agencije elementarna agencija glas javnosti. Agencije su stručna tijela koja jednako zastupaju i glas javnosti, i potrošače i proizvođače, odnosno monopoliste na tržištu na kojem funkcionišu. Rekli ste

da nemamo tržište i da su to samo floskule, ne radi se o floskulama. Od 2009.godine veleprodajno tržište je otvoreno, kao što ste mogli da čujete danas u Izvještaju za 2013.godinu, imali smo 22 učesnika na tržištu, 18 trgovaca, ostalo su bili snabdjevači i proizvođači i operatori tržišta. Dakle, maloprodajno tržište nije zaživjelo, ne da nije zaživjelo, nije ni moglo da zaživi zato što će biti uvedeno 01.januara 2015.godine, u koliko Parlament usvoji novi zakon do tada. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama gospodine Preleviću.

Kolega Pešiću, da li želite da iskomentarišete ovu korekciju? Saglasje.

Kolega Đukanoviću, vi? Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Preleviću, Regulatorna agencija za energetiku je organizacije koja vrši javna ovlašćenja regulisanja energetskega sektora Crne Gore, pa naravno, Vi očigledno ne shvatate vašu funkciju. Ne može najšira javnost da bude stručna za pitanja energetike, ali čim vas ovaj Parlament postavlja, znači prenosi vam ovlašćenja i računa se da imate određenu dozu stručnosti da bi u ime građana obavljali određene funkcije. Pa ne bi mogao bilo koji građanin da obavlja funkciju što se tiče energetike, telekomunikacija, lijekova, osiguranja. Vi ste predstavnik građana i treba da štitite interese građana u energetskega sektoru. Što se tiče trgovine, koliko je meni poznato, u Crnoj Gori postoje dva snabdjevača električnom energijom, jedan je Elektroprivreda Crne Gore, a drugi je Montenegro bonus, koji snabdijeva samo jednog kupca i to snabdijeva Kombinat aluminijuma. Neću da se vraćam na prijepodnevnu raspravu kad sam jasno saopštio da se tu radilo o klasičnim špekulativnim radnjama u trouglu Vlada, Elektroprivreda, Kombinat aluminijuma.

Nemamo tržište električne energije. Očigledno da je tu nešto poremećeno, očigledno da neko procjenjuje da Vlada nije pouzdan partner. Mi imamo probleme sa kompaniom A2A, koja je privatizovala Elektroprivredu i ona saopštava da im Vlada nije ispunila određena obećanja. Nama prijeti tužba A2A da pred sudom u Njujorku da traže arbitražu u Elektroprivredi Crne Gore. Vrijednost tužbe bi mogla da iznosi 600 miliona

evra. Ne može Regulatorna agencija sve to mirno da posmatra. Ne može regulatorna agencija da čuti, da ne saopšti građanima. Vi treba da saopštite građanima.

Poštovani građani, kompanija A2A nije ispunila ugovor koji je sklopila prilikom privatizacije sa Elektroprivredom Crne Gore, nijesu ispunjene te, te, te tačke. Obaveza bi bila da se taj ugovor raskine. Ko će to da uradi ako nećete vi? Vaša je obaveza regulisanje energetskog sektora. Izvinjavam se i zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

SRĐAN PERIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi gosti,

Teško je diskutovati o planovima za 2015.godinu, jer negdje stvarno ne znamo koji je konačni njihov cilj, jer to što se tu planira ne obavezuje nikoga, ne snosi nikakve posledice ako ti planovi ne budu realizovani i dolazimo do jedne situacije koja je možda neprijatna i za vas, kao ozbiljnih 11 ljudi, javnosti radi, stoji preko puta nas i mi govorim o onoj, ne mogu maltene ništa da reaguju što bi uzrokovalo neku konkretnu radnju.

Javnosti radi, uloga regulatora i svih agencija, odnosno komisija preko puta nas jeste da učesnicima na tržište omogući da rade nesmetano i da zaštiti potrošače, da nađe balans između ta dva tega. To je cijela priča u radu ovih agencija, naravno i komisije. Vrlo je kompleksna priča. Međutim, slušajući obrazloženja, slušajući opravdanja zašto nešto ne možete, ja ne mogu a da se ne sjetim četiri stiha koja kažu:

"Moje pleme snom mrtvijem spava,
suza moja nema roditelja,
nada mnom je nebo zatvoreno,
ne prima ni plača ni molitve".

Što god mi rekli, što god mi uradili, jednostavno samo dobijamo povratnu informaciju zašto nešto nije moguće. Prošao bih konkretno kroz agencije da se vidi ušto idu sredstva. Krenuo bih od nečega što je prosto pa nevjerovatno. Na tržištu hartija od vrijednosti koje suštinski skoro pa ne postoji, koja se raspada, novac se troši na sedam automobila, 30 zaposlenih, javnosti radi, 28 guma, novca kao da se svi zaposleni non

stop kupaju na radnom mjestu, vidimo tu su i troškovi rekreacije zaposlenih, ne vidi se ništa da će biti promijenjeno u tom dijelu i na kraju slušamo da ćemo se ponositi kako postajemo partner istanbulske berze. Šta građani imaju od toga? Hoće li akcije biti više prodavane, neće li, niko ništa tu ne zna, to smo dobili kao neki izvještaj početak i kraj priče.

Izvještaj Agencije o elektronskim medijima, suštinski ima samo realno razrađen finansijski plan, neki okvirni finansijski plan. Naravno, da budem pravedan do kraja, ima odgovarajuća zakonska ograničenja. Ono na šta smo ukazivali u Izvještaju o radu, ne vidimo da su ti problemi konstatovani, konkretno kada je riječ o zaštiti najmlađih kategorija konzumenata programa i ako su i tu primijenjene obuke na različitim seminarima. Međutim ono što je vrlo interesantno prosječna zarada, to smo čuli, se kreće oko 736 eura u neto iznosu, a ovdje u Izvještaju nadležnog odbora da je za 2015.godinu planirano 904 eura. Je li to u međuvremenu toliko bruto društveni proizvod porastao, tj. jesu li toliko aktivnosti porasle? Jasno je da vi ne primate novac direktno iz budžeta, ali negdje u konačnom ovo košta građane.

Moramo javnosti reći da u Izvještaju Evropske komisije o napretku za 2014. jasno se konstatuje da postoji zabrinutost u pogledu nezavisnosti ... i Agencije za elektronske medije. Ne vidimo u planu za narednu godinu kako se misli premostiti taj problem. Ono što je, moram ovako taksativno ilustrativan biti koliko agencije negdje, tu izdvajam Agenciju za lijekove i medicinsku opremu, koliko ove sve agencije u suštini negdje samo konstatuju stvari. Nismo nigdje u planu vidjeli da će se posebna pažnja obratiti na stanje u nacionalnoj elektroenergetskoj kompaniji. Javnosti radi, predsjednik odbora direktora je govorio o višemilionskim iznosima za konsultanske usluge koje su realizovani mimi njegovog znanja. To košta jako puno. Kalkuliše se ciframa od dva i po miliona pa naviše, u konačnom to plaćaju građani računima za struju. Nismo čuli šta će se u tom dijelu promijeniti. Da li agencija misli da iskoristi svoje kapacitete u tom dijelu?

Kad je riječ dalje o Agenciji za lijekove i medicinsku opremu, naravno, zaista sam napravio razliku u izlaganjima da postoji određena razlika među ostalim agencijama i vašom, ali ono što je najpotrebnije građanima, definisane maksimalne cijene lijekova, što vam je u nadležnosti. To ne vidimo da će biti realizovano u 2015.godini. Znači, i ako je lijek roba, on nije lijek, nego je lijek, nije samo roba nego je lijek. Znači, na tom tržištu

privatnik može da diže cijenu do neba, a ako nema u državnoj apoteci mrka kapa, građanin ostaje bez tog lijeka ili ulazi u sistem refundiranja koji može da traje dugo i on može suštinski ostati bez terapije koja mu je potrebna. Agencija za nadzor osiguranja, u Izvještaju Evropske komisije za 2014.godinu staje da nema pomaka kada je u pitanju infrastruktura finansijskog tržišta. Nismo u planu vidjeli da li će nešto biti učinjeno u 2015. po tom osnovu.

Naravno, potrebni su značajni naponi za dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije, hajde da kažemo da je to nešto što možda nije ovoliko atraktivna tema kao ove prethodne.

Samo još 30 sekundi potpredsjedniče. U Agenciji za elektronsku...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, zato što je objedinjena rasprava i zato imate i mogućnost i više da govorite, ali sa mjerom.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Samo javnosti radi, pošto se čulo da nije bilo zainteresovanih poslanika, da su poslanici opozicije odustajali od diskusije zbog racionalizacije vremena. To je bitno.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Neka kamera vidi da su prisutni tu i vlast i opozicija, tako da je interesovanje veliko, ali zbog racionalnosti i zbog mnogih obaveza do Nove godine očito da ćemo raditi i za vikende, čak i za neke vjerske velike praznike koje nijesmo radili mora ćemo da radimo, uvažavajući i te datume.

Izvolite kolega.

SRĐAN PERIĆ:

Završavam svakako sa Agenciom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Samo smo konstatovali probleme velikih provizija na šalterima, nismo tu vidjeli da agencija može proaktivno djelovati, da će makar uputiti preporuku, da će bilo

šta uraditi, ne vidimo to u planu. Ima osnovno pitanje, da li će doći do povećanja konkurencije u oblasti širokopojasnog interneta? To nijesmo vidjeli u ovom planu da postoji ili će oni i dalje biti najskuplji za građane Crne Gore u odnosu na region.

Takođe, nismo vidjeli šta će se uraditi, ne postoji preporuka šta će se uraditi da onaj monopol na polju internet usluga koji proističe iz činjenice da smo prodali i infrastrukturu, da li ima plan kako on da se premosti? Da li postoji neka inicijativa agencije da pokuša nešto da se tu u tom smislu učini?

Ono što je meni bilo ilustrativno i time završavam, da je Agencija za elektronske komunikacije i poštanske djelatnosti u normativnom dijelu, u segmentu 2-1 ima propisi i akta koja treba da donosi agencija 34, a od toga će sigurno biti urađeno od prilike sedam, a ostali svi su stavljeni po potrebi. Tako da ovdje stoji uputstvo u postupku vođenja javnih konsultacija po potrebi, obrazac za zahtjev za davanje odobrenja za korišćenje radio frekvencija po potrebi i tako da ne ponavljam 27 puta. Ovo jeste najslikovitije iz razloga, jer na taj način je odslikan regulatorni okvir kako funkcioniše u Cnoj Gori, agencije i regulatorni okvir u ovom opsegu je, u suštini, negdje prekopiran model razvijenih zemalja gdje se od ovih agencija boje veliki igrači. Kod nas, bojim se, da svako od njih može mirno da spava, imaće finansijski izvještaj, imaće planove za narednu godinu, to ni jednog krupnog igrača neće dotaći, a građane hoće i te kako. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Izvolite, bilo je dosta pitanja. Ko god želi, izvolite gospodo. Evo prvo će doktor Drljević.

Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici,

Samo kratko pojašnjenje vezano za pitanje gospodina Perića o maksimalnim cijenama, jer to smo ostali uskraćeni u toku prethodnih diskusija. Prvo, jedna od nadležnosti agencija je određivanje maksimalnih cijena lijekova, po zakonu to se odnosi

na lijekove koji se nalaze na listi Fonda za zdravstveno osiguranje koje fond nabavlja. Da bi se ta nadležnost implementirala potrebno je da Vlada donese uredbu na osnovu koje se vrši obračun tih maksimalnih cijena. Dakle, ono što ja mogu da vam kažem da je agencija potpuno osposobljena i mi smo značajne resurse utrošili da osposobimo tim koji može da radi određivanje maksimalnih cijena, napravili smo i analize koje se odnose na cijene lijekova koji su prisutni u Crnoj Gori. Ono što pretpostavljamo da usporava Vladu da donese uredbu je trenutni način nabavke lijekova u Crnoj Gori, a to je putem tenderske procedure, koja onda od prilike diktira cijene na osnovu kojih će se naći ti lijekovi u Crnoj Gori u državnom sektoru, govorim i u državnim apotekama, odnosno apotekama koje pripadaju Montefarmu.

Dakle, ni u jednoj evropskoj direktivi, ni u jednom pravilu ponašanja institucija ovog tipa u Evropskoj uniji ne postoji ništa što se odnosi na komercijalni efekat nadležnosti agencije, za bilo kakav komercijalni efekat. Znači, to su isključivo stručno naučne institucije koje su savjetodavne institucije Vladama, odnosno isto kao što je Evropska agencija za lijekove stručno naučna institucija koja savjetuje Evropsku komisiju, odnosno evropsku Vladu, po tom modelu je osnovana i crnogorska agencija za lijekove. Znači, samo u tom smislu sam htio da kažem, uvaženom mom sugrađaninu, gospodinu Đukanoviću. Nadam se da se onaj segment, odnosno na plate i na one stvari ne odnosi na Agenciju za lijekove, jer mislim da je to malo drugačije nego što je rečeno. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala.

Očigledno da je kolega Perić izazvao reakcije na stručnom i drugom planu, manje političkom, pa su se javili gospodin Prelević, Džafić, pa zatim Đurović, izvolite gospodo.

Prvo gospodin Prelević.

BRANISLAV PRELEVIĆ:

Bila je konstatacija, odnosno tvrdnja gospodina Perića ili više zebnja da je višemilionski iznos vezan za konsultacije ušao u tarife, odnosno da je to trošak svih

građana Crne Gore. Tvrdim vam da je agencija prilikom utvrđivanja prihoda energetske kompanija razmatrala šta su to opravdani troškovi, šta su neopravdani troškovi i ovaj trošak smo ocijenili kao neopravdan. Samim tim nije ušao u regulisani prihod, a samim tim nije ušao ni u tarife građana. Tako da možete biti sigurni da ovaj višemilionski iznos, kako ste rekli, za konsultantske usluge nije ušao u tarife. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Preleviću.

Izvolite gospodine Džafiću.

ABAZ DŽAFIĆ:

Vrlo kratko ću, ovo oko učesnika na tržištu i da li agencija stvara slobodne uslove? Stvara. Deset kablovskih operatera, šest platformi na kojima oni emituju program u Crnoj Gori, preko 70 elektronskih medija. Stvara. Koliko tržište reguliše to je drugo pitanje.

Oko plata. Zahvaljujem vam se što detaljno čitate naše izvještaje. Oni su inače transparentni, na našem su sajtu, na Odboru za finansije i budžet smo pričali oko tog prosjeka koje je napisalo Ministarstvo finansija. Mi imamo povećanje sa četiri službenika sa visokom stručnom spremom i to povećava taj prosjek ako radite prostu matematiku. Prosjek, rekao sam ga danas, 817 eura je planiran.....kadrova i regulatora. U Agenciji za elektronske medije ne rade isluženi partijski kadrovi. Nikad niko nije ni zvao da se partijski neko zaposli, a i da jeste isto bi bilo. To je jedna mlada ekipa ljudi, tamo postoje četiri magistra iz ove oblasti. Vi nam stalno pominjete jedan semiran za maloljetnike. Mi smo posebno osjetljivi po pitanju nečega što se zove prava maloljetnika. Neki ljudi su magistrature napravili u agenciji po pitanju i finansiranja regulatora, a i prava maloljetnika u elektronskim medijima. To je jedna mlada ekipa ljudi, nisu oni isluženi partijski kadrovi. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Džafiću.

Izvolite gospodine Đuroviću.

ŠALETA ĐUROVIĆ:

Uvaženi poslanici, pokušaću da odgovorim samo na neka pitanja koja su pokrenuta vezana za našu agenciju. Jedno pitanje je bilo pitanje plata. Odmah da kažem, da prilikom pripreme finansijskog plana za narednu godinu naša zakonska obaveza je, po novom Zakonu o elektronskim komunikacijama, i prije nego što je postala zakonska obaveza, da obavezno konsultujemo operatere elektronskih komunikacija i poštanskih koji iz tih naknada se i finansiramo. Dakle, mi njima dostavljamo prvo naš nacrt finansijskog plana, ostavljamo im određeni period da nam pismeno odgovore, posle toga imamo zajednički sastanak i zajedno se dogovaramo oko finansijskog plana. Znači, za ovih šest godina ni jednom do sada, ni jedan od operatera elektronskih komunikacija ili poštanskih operatera nije imao primjedbu na visinu plata u Agenciji za elektronske komunikacije. Odmah da kažem da su naše plate ispod nivoa regulatora u okruženju, ispod nivoa operatera u Crnoj Gori. Toliko o platama.

Čuli smo ovdje da su velike cijene usluga. Odmah da kažem, evo imali smo prije nekoliko sati raspravu o finansijskom izvještaju i mogli ste iz našeg Finansijskog izvještaja da vidite sve cijene i fiksne i mobilne telefonije, i širokopojasnog pristupa interneta, odnosno ADSL-a.

Što se tiče cijena fiksne telefonije i ADSL-a, samo ću ponoviti, agencija je uradila analizu maleprodajnog širokopojasnog pristupa internetu na osnovu koje je primijenila metodologiju odvojenog i troškovnog računovodstva, a rukovodeći se rezultatima troškovnog modela Telekoma nametnula obavezu sniženja cijena interneta, ADSL paketa za privatne i poslovne korisnike u prosjeku za 35% koji će stupiti na snagu 01.decembra 2014.godine. Takođe, Telekom će 01.decembra 2014. godine sprovesti drugi korak sniženja cijana i to usluga lokalnih poziva za 20,6%, usluga nacionalnih poziva za 33,3%, usluga poziva ka mobilnim mrežama za 15,15%, usluga međunarodnih poziva ka mobilnim mrežama regiona za 3,85%, usluga međunarodnih poziva ka mobilnim mrežama Evrope za 15,15%, usluga međunarodnih poziva ka fiksnim mrežama ostatka svijeta za 9,09% i usluga međunarodnih poziva ka mobilnim mrežama ostatka svijeta za 6,25%. Imajući sve to u vidu mogu da kažem da cijene

fiksne telefonije u Crnoj Gori su ili na nivou ili ispod cijena zemalja regiona, prosjeka zemalja regiona, a znatno ispod prosjeka Evropske unije.

Što se tiče mobilne telefonije, kao što znate tu je napoznatija ... metodologija za izračunavanje cijena mobilne telefonije i postoje tri paketa. Znači, sa niskim, sa srednjim i visokim nivoom potrošnje. Po svim ovim paketima naše cijene su ili ispod ili na nivou cijene regiona, znatno ispod cijena u zemljama Evropske unije. Što se tiče ADSL-a, kao što smo rekli, naše cijene su iznad cijena prosjeka regiona i mi smo značajno to smanjili za 35%, a uradili smo jednu analizu i dostavili je Vladi, da u narednom periodu primijenimo određene mjere i aktivnosti da još više snizimo te cijene.

Što se tiče rominga, kao što znate sporazum o sniženju cijena rominga je potpisan krajem septembra između četiri države, između Crne Gore, Srbije, Makedonije i Bosne i Hercegovine. Dogovoreno je sa tim sporazumom do kraja godine da ministarstva idu sa predlozima zakona za dopunu Zakona o elektronskim komunikacijama kojim bi se omogućila primjena, evropske uredbe koja to definiše. Dogovoreno je da regulatori, jedan od tih regulatora smo i mi, da koordiniramo te aktivnosti i da radimo na implementaciji tih zakona. Takođe, dogovoreno je da se osnuje koordinaciono tijelo od regulatora koje će takođe biti uključeno i raditi na tome. Zadnji sastanak povodom toga imali smo u Srbiji i to je bilo 10.12. prije nekoliko dana, možemo tako reći. Dogovorene su aktivnosti na implementaciji rominga. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem Vam se.

Gospodin Vujović, izvolite.

BRANKO VUJOVIĆ:

Samo kratko da kažem da se slažem sa svim konstatacijama da nam je tržište osiguranja još uvijek na, na žalost, niskom nivou u odnosu na prosjek zemalja Evropske unije, posebno u životnom osiguranju koje ima trend rasta iz godine u godinu. U prošloj godini je taj trend, odnosno taj rast bio 15%, za devet mjeseci ove godine 19%, ali to je na žalost još uvijek ispod prosjeka koji je u zemljama Evropske unije. Ono na čemu treba posebno raditi jeste ta edukacija i informisanost građana vezano za to što društva

za osiguranja koja su inače nadležna i treba da promovišu svoje proizvode osiguranja, treba da urade to. To smo planirali da uradimo u idućoj godini.

Što se tiče prosjeka plata, više radi javnosti, vidjeli ste u mišljenju Ministarstva finansija, prosjek je 815 eura, bez moje plate, 760 neto plata. Dakle, nijesu hiljadu i ne znam koliko prosjeci. Kada je u pitanju Evropska komisija i usklađenost naša obaveza je, kao što ste vidjeli iz plana, da zakonske propise prilagođavamo direktivama Evropske unije i to radimo, to će nam biti svakako najveći izazov. Kad su u pitanju mišljenja ili saradnja sa evropskim institucijama i fondovima, imamo dva fonda koja koristimo, ... fond koji je za kadrovsko jačanje i Ipa 2 koji ćemo koristiti za tu infrastrukturu u osiguranju i to je već isplanirano kroz saradnju sa evropskim institucijama. Imamo poslednji pozitivan Izvještaj Evropske komisije vezano za sve naše obaveze koje proističu iz poglavlja 9, finansijski iskazi u dijelu osiguranja, tako da pratimo sve ono što su zahtjevi prema evropskim standardima i zahtjevima Evropske komisije koje se tiču osiguranja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama gospodine Vujović.

Izvolite kolega Periću, pošto je bilo dosta. Do tri minuta, može li?

Daću i vama jedan minut, može li? Može, dobro.

Izvolite.

Pošto je objedinjena rasprava mogli smo da potrošimo mnogo više vremena, zato ću to da uvažavam i da budem fleksibilan u cilju nečega što je parlamentarna diskusija i razmjena mišljenja.

Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Da krenem od gospodina Vujovića. Usaglasili smo se da nema pomaka kada je u pitanju infrastruktura finansijskog tržišta, što stoji u Izvještaju Evropske komisije i nema tu previše komentara. Generalno kada ima, a kada je riječ o nečemu što se zove osiguranje i nadzor osiguranja, pravim samo malu paralelu, nije direktan odgovor, bili smo svjedoci jedne kampanje "Da ne pita mladost gdje je bila starost", da nam treba

treći stub osiguranja, nije direktno naslonjeno na ovu tezu ali su rezultati više nego porazni. Toga smo svjesni i mi i daleko smo ispod evropskog prosjeka.

Gospodinu Drljeviću, zaista sam izdvojio rad vaše agencije u odnosu na ostale, cijenim vrlo jasno specifičnost vašeg rada, kada je riječ o maksimalnoj cijeni lijekova, ona jeste bitna i tačno je svjesni smo toga, samo sa one liste koja dolazi iz fonda, ali tim prije njihovo utvrđivanje treba da bude što prije određeno, navjeća cijena. Zašto? Ponavljam, oni lijekovi koji se reklamiraju da liječe sve i svašta koji nijesu provjereni, koji već ne znam šta, u konačno i ne treba toliko to da bude na listi prioriteta. Treba svakako i oni da budu obrađeni, ali oni lijekovi koji su najprioritetniji trebaju što prije da budu limitirani građana radi.

Kada je riječ o Agenciji RAE, malo mi je moram reći ova vaša teza, gospodine Preleviću, malo mi ne pije vodu. Nije to bilo ko u kompaniji, prvi čovjek nacionalne kompanije koji upućuje da on za nešto nije znao. To nije ni poslanik nego neko ko je u srcu sistema. Onda on govori o iznosima od dva ili više miliona eura i vi kažete to je neopravdani trošak i to na kraju ne plaćaju građani. Moram vam reći da građani plaćaju svaki račun. To gdje će on biti razvrstan, znam vi ćete reći mi to nismo priznali da ide u cijenu struje koja ide ka potrošaču, ali možda da tog troška nije bilo, možda se moglo uštedjeti na ovaj dio koji se odnosi na račune građana. Nije to mali iznos, da je račun manji 1, 2 ili 3%. Ne doživite ovo kao populističku priču, ali kada govorimo o strukturi troška, možda da se razmisli u tom dijelu, da se i u tom dijelu može nešto prevaljivati na nekoga ko je ogromna kompanija, a ne na konačnog korisnika koji je građanin Crne Gore. Tu mislim da fali taj osjećaj za šticeenje interesa potrošača.

Kad je riječ o Agenciji za medije, ...plate rastu, znači 736 su bile 817 ove godine, ako sam dobro razumio. Biće neki novi ljudi, iduće godine 904 eura, to raste. Nijesam tvrdio, da tu rate ljudi koji su partijski kadrovi, ne isključujem odmah da kažem to nije bio dio moje diskusije, ali nijesam se bavio tim. Znate šta gospodine Džafiću?

Problem u Crnoj Gori jeste neprimjenjivo znanje. Znači, imamo magistra iz oblasti prava djeteta u smislu kao konzumenta proizvoda elektronskog medija, ali primjena je jako slaba. Ja o tome govorim. Gdje su vam dopisi ka kućama da povećaju obrazovni program? Nema. Gdje su dopisi ka medijima da neprimjereni sadržaj, ipak više budu izmješteni i ne samo oni klasični neprimjereni sadržaji, kada je riječ o

pornografiji i o kocki i tako dalje, nego oni sadržaji koji su vrlo granični. Tu nemamo nikakvu proaktivnost. Kada je riječ o Agenciji za elektronske komunikacije moram reći da smo prilično iznenađeni, ovaj podatak, operateri nemaju primjedbe na naše plate. Građani su ti koji trebaju da imaju primjedbe na vaše plate, jer operateri vam daju novac, ali ja ću vam reći to je tačno, ali građane treba da brine, jer ako hoćete, ja kao nacionalni operater koji obrćem stotine miliona eura šta mene košta pet, šest ili deset plata da su na vrlo visokom nivou i da ta agencija bude mirna. Možemo i tako da gledamo. Znate. I to i te kako pogađe građane i svi mi polažemo račune pred građane i to mi je dobar šlagvort za kraj. Ljudi koji dolaze iz agencija uobražavaju da nešto prihoduju samostalno, malte ne neki proizvod prodali i to odlično ide. Ne. U konačnom, i vas i nas plaćaju građani, samo što nas plaćaju direktno iz budžeta, ako u vašem slučaju plate telefonski račun to se slije u budžet velike kompanije i ona daje iznos vama. Što više naplate to više vama. Ta logika je jasna, ali sve plaća građanin i sve po glavi stanovnika, znate. Toga treba da smo svjesni. Mi nismo vanzemaljci. Živimo u Crnoj Gori i to je ono našto mi apelujemo da toga budete svjesni, da više štitite njihove interese. Svi smo zavisni od građana. Ne postoji nezavisnog građanina u tom smislu. Samo bih volio da nekako steknete vi, prije svega svijest o tome, naravno i svih ostalih javnih djelatnosti, ali vi posebno.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala. ... je najbolja rabota, tu treba uloga agencija da bude izuzetno važna. Pomenuti ste kolega Đukanoviću i vama do jedan minut.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući,

Samo želim da pojasnim neke stvari. Kada sam saopštio da je prosječna plata u ovim agencijama 1.000 evra mislio sam na sve agencije. Nijesam pojedinačno isticao ni jednu, ali samo među vama postoje kontradiktornosti velike. I objašnjenje je bilo da u agencijama postoje ljudi koji imaju specifična znanja i to mora da se plati. Evo za vas jedno pitanje.

Da li su potrebna veća znanja u Regulatornoj agenciji za energetiku ili u Agenciji za lijekove? A u Regulatornoj agenciji za energetiku plate su više od 500 eura veće nego što su u Agenciji za lijekove. Da li sad možete da tvrdite da su vaša specijalistička znanja bolja od ljudi koji rade u Agenciji za lijekove. Očigledno da to ne može tako. I kod vas postoje kontradikcije i dobro bi bilo da konačno se jednom u ovoj državi uvedu i platni razredi, jer ne može vozač u agenciji ili Centralnom banci da ima 700 eura platu, a vozač u nekom vodovodu 250. To ne može. Zbog čega ovaj ima 700 eura. Zbog čega ovaj 250. A i jedni i drugi imaju prihode zahvaljujući monopolu. Neko je očigledno imao bolju vezu, pa je zaposlen u nekoj od agencija, a neko nije bio te sreće nego mora 30 - 40 godina da radi u nekom komunalnom preduzeću, a iste su škole završili, isto obrazovanje imaju. Evo kod vas. Da li su zadovoljni ljudi u Agenciji za lijekove koji su završili medicinu sa prosječnom ocjenom 10, da imaju 600 - 700 eura, evo moja je struka elektrotehnika od nekog inženjera elektrotehnike u Regulatornoj agenciji za energetiku koji ima 1.500 eura.

Jel' to korektno? To mora da se reguliše, ali na žalost ova država nije sposobna elementarne stvari da reguliše. To nije sposobna da reguliše, a ne nešto komplekinije. Zahvlajujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala. Ovakvim načinom idemo i dalje. Uvažena kolegice Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovana gospodo iz nezavisnih regulatornih tijela, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Ja ću svoju diskusiju usmjeriti na planove Agencije za lijekove i medicinska sredstva. Analizom rezultata agencije koje ona ostvruje od njenog osnivanja može, da agencija svojim načinom rada i stručnim kapacitetima u kontinuitetu doprinosi sistemu zdravstvene zaštite u Crnoj Gori obezbjeđivanjem kvalitetnih, bezbjednih, efikasnih i racionalno upotrijebljenih lijekova i medicinskih sredstava.

Zbog potrebe za multidisciplinarnim znanjima iz različitih oblasti teorije i prakse, naročito na nivou zaposlenih koji obavljaju kompleksne poslove u okviru osnovne

djelatnosti, agencija je tokom 2014.godine kao i ranijih godina bila posvećena unapređivanju svojih profesionalnih kompetencija. Na ovaj način postignuti su pozitivni poslovni efekti koji su opredijelili agenciju da i u 2015.godini planira nastavak rada na unapređivanju stručnih i naučnih potencijala, kao i radna podizanju do nivoa efikasnosti u postupcima koje vodi.

Ovakav pristup po određivanju prioriteta agencije, doprinio je da se usluge inostranih stručnjaka koriste mnogo manje nego ranije, ali njihovo angažovanje još uvijek je potrebno. Zato je programom rada za 2015.godinu planiran nastavak prethodno uspostavljene saradnje sa eksternim ekspertima, prvenstveno Farmaceutskim fakultetom u Beogradu i Agencijom za lijekove i medicinska sredstva Srbije.

U 2015.godini agencija planira da nastavi da unaprjeđuje svoje vodeće principe od kojih je jedan od najznačajnijih posvećen o zaštiti zdravlja kroz profesionalnu praksu kojom se ostvaruje njena primarna uloga da svi proizvodi koji regulišu zadovoljavaju propisane standarde i budu kvalitetni, efikasni i sigurni.

Kao i u prethodnim godinama u 2015.godini agencija će biti posvećena stvaranju uspješnog poslovnog ambijenta što je veoma važno kroz otvorenu i transparentnu komunikaciju sa zdravstvenim radnicima, pacijentima, javnošću, klijentima i partnerima uz poštovanje visokih standarda profesionalnog i ličnog integriteta.

U dijelu programa agencije za 2015.godinu koji se odnosi na nastavljanje lijeka u promet ističe da se konačne odluke u ovoj oblasti zasnivaju na čvrstim, stručnim i naučnim dokazima, kriterijumima i smjernicama za evaluaciju kvaliteta koji se koriste u svim državama članicama Evropske unije.

Tokom 2014.godine agencija je unaprijedila procedure izdavanja dozvole za stavljanje u promet lijekova koje su registrovane u Evropskoj uniji, u prvom redu oni koji su dobili dozvolu centralizovanom procedurom u Evropskoj agenciji za lijekove koja je automatski validna u svim državama članicama Evropske unije.

Zbog unaprijeđenih procedura broj izdatih rješenja po zahtjevima za stavljanje u promet lijekova je povećan. Nastavak ovakvog trenda očekuje se i u 2015.godini, kao rezultat povećanja internih i eksternih ekspertskih procjena.

Kada su u pitanju medicinska sredstva agencija je nadležna da ona sredstva koja se nađu u upotrebi u Crnoj Gori budu bezbjedna i efikasna kako bi se obezbijedila zadovoljavajuća prevencija dijagnostika oboljenja, kao i adekvatna rehabilitacija.

Zbog potrebe da se i u ovoj oblasti postave standardi zaštite zdravlja koji odgovaraju najvišim evropskim mjerilima, agencija vodi registar medicinskih sredstava i njihovih proizvođača.

Tokom 2015.godine agencija očekuje isti broj zahtjeva za upis u registar medicinskih sredstava, kao i u 2014.godini uz istovremeno povećanje broja zahtjeva koji se odnose na obnovu i izmjenu rješenja. Kao i program rada Finansijski plan Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2015.godinu urađen je u skladu sa zakonskom obavezom i baziran je na pregledu poslovanja u 2014.godini. Način finansiranja agencije propisan je odlukom o osnivanju kojom je predviđeno da se agencija finansira iz sopstvenih prihoda i poklona, donacija i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Plan prihoda agencije za 2015.godinu utvrđen je na osnovu Odluke o osnivanju agencije, Zakona o lijekovima i Zakona o medicinskim sredstvima....Agencija ima 37 zaposlenih od kojih je 34 sa visokom stručnom spremom. Među njima 18 su specijalisti, subspecijalisti, magistri i doktori nauka iz medicinskih i farmaceutskih nauka.

U 2015.godini planiran je prijem još dva farmaceuta na određeno vrijeme. Prosječne neto zarade zaposlenih u agenciji utvrđene su na nivou manjem za 17% u odnosu na početak 2013.godine. Planirani rashodi veći su za 8% u odnosu na 2014.godinu. Oni treba da omoguće normalan i efikasan rad agencije, odnosno ostvarivanje planiranih zadataka i ciljeva. I kao što sam rekla od svog osnivanja Agencija za lijekove i medicinska sredstva je u kontinuitetu svojim načinom rada uspijevala da ostvari ono što je planirala. To je pretpostavka, ali i garant uspjeha za realizaciju planiranih poslovnih ciljeva i za 2015.godinu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ.

Hvala kolegice. Gospodine Drljeviću, želite li da što dodate ili da aminujete? Vidite li da mi poslanici bolje znamo od vas po neki put o vašim agencijama.

MILORAD DRLJEVIĆ:

Izvinjavam se što uzimam riječ, ali nekako mi je koleginica Tanasijević dala šlagovrt za možda jedan podatak koji je značajan za sve nas. Znači nije značajan samo za agenciju, ali upravo govori o tome, o potencijalima koje ima agencija. Dakle, zahvaljujući našim ekspertima došli smo u poziciju da od jedne velike svjetske farmaceutske kompanije, zvanično budemo stavljeni na a listu njihovih partnera, odnosno da njihovi lijekovi koji su prisutni u Crnoj Gori su oni isti lijekovi koji se distribuiraju u zemljama Evropske unije i to zvanično. To je plod toga što su naši eksperti uočili određene slabosti, jer oni imaju više proizvodnih mjesta i namjeravali su da registruju lijekove sa nekih drugih proizvodnih mjesta u Crnoj Gori. Znači to je promaklo brojnim institucijama ovog tipa, brojnim agencijama u regionu, ali evo našim ekspertima nije. Na poziv Borda direktora te velike kompanije su bile na sastanku u Švajcarskoj, dokazali da smo mi u pravu i zvanično su nas stavili na a listu, kao i sve evropske zemlje za distribuciju njihovih lijekova u Crnoj Gori. Mislim da to govori upravo o tom potencijalu koji posjeduje naša agencija.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala gospodine Drljeviću. I još ste rekli da koristite ekspertna znanja i Medicinskog fakulteta i Kliničkog centra i ja to znam. Odakle, nije važno.

Koleginice Tanasijević, imate li nešto? Ne. Hvala. Idemo na kolegu Gorana Danilovića. Izvolite kolega.

GORAN DANILOVIĆ:

Od svih vas uvažene koleginice i kolege, ja sam htio da se obratim gospodinu Džafiću, kojega trenutno nema, ali naravno ja ću govoriti i u njegovom odsustvu. Prethodno ću samo jedno malo podsjećanje, jer vidim da vam je neprijatno skoro kao i nama svaki dan, zbog toga što se raspitujemo oko vaših plata. Nas stalno pitaju oko naših plata i to oni koji su nas birali i vjerujte ni najuspjeliji od nas se ne mogu odbraniti. Mi vas pitamo s pravom, jer mi vas biramo i vi bi trebali ovdje i suštinski, i formalno da podnosite izvještaj. Parlamentarna većina vam to svakog puta omogući da to bude vrlo lagodno, a opozicija da razumijete da je i pitanje plata u Crnoj Gori adekvatno pitanje.

Jedan od vas da ne izazivam repliku, ali sakako možemo komentarisati međusobno je rekao, da su one mnogo manje nego u regionu.

Uvažene dame i gospodo i naše plate poslaničke su mnogo manje nego u regionu, pa je to slab izgovor. Kada bismo neki imali plate kakve su u regionu otimali bi se mnogi za mjesto poslanika, ovako i nije tako velika konkurencija. Još jedan razlog da vam ne bude neprijatno. Stvar je vica i to što se tiče vas kada ljudi pitaju ko je u Vladi onda kažu najzaslužniji, prva linija, najbliži prijatelji premijera Đukanovića, prvi kadar DPS-a i SDP-a, a ko je u agencijama kažu šira familija. Vi pogledajte i sami, ne optužujem sve, ali neki od vas zaista ste zadužili familije toliko da ne znam kako će sa vama kada dođe vrijeme da vas pomjeraju. Ako budete tražili da vam vrate usluge to će biti veliko brastveničko okupljanje, čini mi se.

Ovo odmah da vam kažem ne mislim da prigovorim gospodinu Džafiću. Imao sam prilike da se ubijedim da rade prilično dobro i lijepo. Nije ovo tema koja mene životno interesuje, ali javio sam se iz više razloga. Valjalo bi da mi pojasnite gospodine Džafiću zbog ovoga što ste ostvarili prihod u 2013.godini gotovo na nivou onoga što ste očekivali, ali ste naznačili da ipak je naplata u izvještajnom periodu prema Agenciji za elektronske medije bila 32,4% u određenom dijelu. Interesuje me ko su dužnici?

Agencija za elektronske medije je dala vrlo detaljan izvještaj, rekao bih do zapete. Cijelu svoju aktivnost. Ja ipak smatram da ste popustljivi prema elektronskim medijima koji zloupotrebljavaju mogućnost da u određenom periodu, graničnom kako se to kaže stručno, emituju određene sadržine, na osnovu kojih se zarađuje vrlo pristojan novac. Neće biti nikakvo kršenje pojedinačnih i kolektivnih prava ukoliko u Crnoj Gori odlučite, predložite, a mi podržimo da se taj sadržaj potpuno zabrani, zbog toga što javnog interesa u emitovanju tarot i sličnih sadržaja nema, ni u graničnom periodu poslije ponoći. Kao što postoji sloboda pojedinca da može da konzumira duvan ukoliko je pušač, a evo smo mu zabranili na mnogim mjestima da to može da radi, postoji obaveza onoga prodavca da svakoga obavijesti kad kupuje kutuju cigareta adekvatnom naljepnicom da ugrožava svoj život.

One televizijske kuće koje emituju program u tom graničnom periodu i zarađuju novac bile bi dužne da emituju sličnu naljepnicu da se radi o sadržaju koji je nekvalitetnog i nikakvog ili sumnjivog sadržaja. Mogli bismo zajednički da osmislimo šta

je to, ali bi bili dužni da tako nešto učine, jer se radi o gotovo sličnom trovanju. Povedete li računa malo i o tome ko to gleda i ko u teškim vremenima najviše gleda i traži utjehu kod proroka i majstora karata, kockanja i čega sve ne, proricanja sudbine biće vam jasno da je u pitanju javni interes da se takva stvar ne dozvoli.

Volio bih ovdje da mi kažete još nešto, gospodine Džafiću. Da li ste, imajući pravo da to uradite, provjeravali posebno u izbornom periodu prihode pojedinih televizijskih kuća u vrijeme izbornih kampanja, naročito u svijetlu kada vi kao i ja dođemo do izvještaja političkih subjekata o tome kako su trošile novac i koliko su na šta potrošile, odnosno koliko su određene kuće morale zaraditi. Ako, recimo kolege iz Demokratske partije socijalista prijave da su na lokalnim izborima održanih ove godine u Podgorici, potrošili svega 60.000 evra zvaničan podatak, ja mislim da biste vi morali reagovati gospodine Džafiću prema elektronskom mediju koji je omogućio po zvaničnom cjenovniku prenos njihove završne konvencije u Podgorici u trajanju dužem od 65 minuta, a što košta mnogo više od ovoga što je prijavljeno kao ukupan trošak Demokratske partije socijalista. Bila bi vaša obaveza da tako nešto javite. Ne zbog toga što je netačno saopštila Demokratska partija socijalista ili neka druga stranka, nego zbog što mediji koji možda duguje Agenciji za elektronske medije, pa samim tim i našim građanima nije prijavio prihod koji je kad pomnožite sekundu i minutu sa cijenom ogroman.....za jedan spektakularan događaj. Imajte ovo u vidu nadam se da ću dobiti odgovor, a onda i mogućnost da komentarišem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Komentar u ime Kluba poslanika Demokratske partije takođe, a gospodin Džafić u ime Agencije.

Izvolite.

ABAZ DŽAFIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Gospodine Daniloviću Vi ste prelistavali naš izvještaj o poslovanju i on je jutros bio predmetom priče ovdje i tačno je to 32,4% je dug. Ali, ukupni dug prema Agenciji, za sve godine poslovanja Agencije.

U nastavku tog izvještaja imate prilog sa tačnim dugom do zadnjeg centa svakog emitera u Crnoj Gori. Netačni su novinski članci da je Agencija bilo kome oprostila dug, jer bi bilo i takvih članaka. Znači, u toj godini koja je predmetom izvještaja Agencije, Agencija je naplatila , 107% je bila naplata Agencije, preko plana smo naplatili. U ovoj godini, u ovoj poslovnoj godini 47% njih je platilo svoje obaveze prema Agenciji, govorim o ukupnim potraživanjima našim prema emiterima. Što se tiče graničnog perioda mi smo ga uveli. U taj granični period smo smjestili skoro sve što ide slobodno u etar. Međutim, imamo probleme sa kablovskim operatorima. To su plaćeni programi, oni koji su platili da gledaju određeni program, imaju pravo da ga gledaju. Ali ima prostora i da se tu uradi nešto posebno vezano za te plaćene programe, vezane za proroke, ne znam šta sve počeli su i da liječe posredstvom nekih televizijskih emisija.

Ja ne znam, nijesam gledao prihode elektronskih medija, vezano od kompanije taj dio ne spada u domen nekog mog posebnog interesovanja. Ali, vas upućujem na istraživanje, koje je Agencija napravila. Do zadnjeg sekunda na zadnjoj političkoj vašoj utakmici, ovdje u Podgorici do zadnjeg sekunda, koliko je koja partija bila kod kojeg elektronskog medija. To je jako opsežna studija, pođite na sajt Agencije i znaćete tačno vrijeme koliko je koja partija dobila vremena kod kojeg emitera, pa vjerovatno iz toga možete zaključiti koliko je ko platio određenom emiteru za taj segment. Mi ne možemo istraživati to koliko je ko platio, moramo samo da stvorimo ravnopravne uslove. Ravnopravni uslovi su postojali, izmjerili smo to koliko je koja politička stranka bilo kod kojeg emitera, to vas upućujem, kažem, vjerovatno nijeste pogledati tu studiju. Na našem je sajtu i vrlo je indikativna i interesantna, prvenstveno za vas u političkim partijama.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama gospodine Džafiću.

Izvolite kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Hvala lijepo gospodine Raduloviću.

Gospodine Džafiću, sad ću o pitnjima na koja vi možete, a i ne morate da odgovorite, kad ne odgovorite meni je i to odgovor.

Složitćete se samnom siguran sam da ne može biti izgovor nekome da emituje nedozvoljen sadržaj, samo zbog toga što prenosi pisanje i od njega pravi sadržaj za elektronski medij. Ovdje sam vrlo precizan.

Prvo se pojavi neko ko u Crnoj Gori osnuje medij pisani, dnevne novine nedeljnik, kako god hoćete. Naravno u pitanju je tabloidna štampa, da nebih pravio reklamu da ne pominjem bilo koga, a onda elektronski mediji, koji preuzimaju program iz regiona, koji emituju davno emitovane stvari, koji troše vrlo malo na proizvodnji vlastitog programa, radi se uglavnom o nekoj redistribuciji i distribuciji tuđih sadržaja, pod vrlo sumnjivim okolnostima, zadovoljavaju zakonske okvire, da li su proizveli i da li je to zaista njihovo što rade, emituju udarne informativne emisije u kojima se pozivaju recimo na pisanje određenog tabloida i od toga prave nevjerovatne spektakularne, višednevne, višenedjeljne, javne seanse bez ikakve odgovornosti. Agencija za elektronske medije takve emitere je dužna da opomene na emitovanje sadržaja koji je i onako sam po sebi sumnjiv i za osnovni medij koji ga emituje. Bio on u ovom ili onom obliku. Mogao bih odmah da vam nabrojim, a bilo bi lijepo onda da nam kažete da li ti mediji koji rade takve stvari plaćaju redovno svoje obaveze prema Agenciji pošto se slažem sa kolegom Perićem, u suštini je to redovno plaćanje obaveza prema građanima Crne Gore. Iako vaša Agencija prihoduje i vi to ovdje lijepo pišete. Toliko ste planirali, toliko ste zaradili, toliko ste potrošili, mogao bih tako da se izgovori i kolega Sekulić iznad vas da kaže, mi prihodujemo i to prihodujemo od velikih korporacija, pa zašto da ne da imamo velike plate. Pa vjerujte da i mi nešto prihodujemo pa evo nemamo plate koliko vrijedimo, a da ne pričamo o tome, da je zaista žalosno i pominjati u Crnoj Gori da nekom ljekaru neko obezbjeđuje platu, a da je on nije zaradio, čovjeku koji vam drži život u ruci mogao bih biti i plastičniji. Pa će biti da je to iz Budžeta, od poreskih obaveznika, a ja i vi smo prihodovali, a on nije. Ima li nekoga ko prije zaradi platu od zdravstvenog radnika. Ako bismo gledali, to je ipak prije svega i potrošnja i

redistribucija novca poreskih obveznika. S punim pravom ovo pitam, jer uostalom u Crnoj Gori ne znam koga da pitamo. Sve to nije naš posao, ja mislim da jeste i vaš. Da ne bismo morali stalno da mijenjamo zakone, da postrožavamo pravila, te zakone o elektronskim medijima, te zakon o ovome i onome. Mislim da bi i vi mogli da doprinesete, pa da onim medijima koji rade ovakve stvari, prenoseći sadržaje koji su sasvim izvjesno sumnjivog karaktera, prave od toga neku medijsku mrežu, koncentrišući se na jednu temu, mislim da treba da uslijedi od Agencije za elektronske medije ukor, ako ništa drugo, a da ne pričamo o tome da bi se moglo razmisliti da takvi mediji koji bez ustezanja kao gotovu stvar i potpunu istinu prenose sadržaj tabloida u Crnoj Gori se izriču i opomene. Ne samo za neplaćanje, nego i za emitovanje uvredljivog i nedozvoljenog sadržaja.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Daniloviću.

Nema kolege Sekulića on je iz Podgorice, svi su ostali ovđe.

Hoćete li Obradoviću? To je replika. Ne, nego da bi omogućio dijalog, tako i volim.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Replika.

U svakom slučaju, Državna revizorska institucija poštovani gospodine Raduloviću je vršila kontrolu političkih subjekata u Crnoj Gori itd. i dala je određeno mišljenje vezano zaisto kako su poslovale stranke. Nekima je dala pozitivno mišljenje, nekima uslovno pozitivno mišljenje. Prema tome jasno je kako ko posluje po pitanju političkih subjekata u Crnoj Gori.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolte kolega Daniloviću do dva minuta.

GORAN DANILOVIĆ:

Ništa to ne znači baš iz jednog, jedinog razloga. Kad ste me već povukli za jezik, ja ću vam odgovoriti vrlo precizno da znaju svi pa i nadležne revizorske institucije da ja mislim, da je nedopustivo skoro da je sramota, ali uvedena nažalost u legalni okvir za Novu srpsku demokratiju i opozicione partije kontroliše do jučerašnji član Izvršnog odbora Demokratske partije socijalista. Mislite da smo očekivali nešto drugo.

Dakle, uvažena gospodo, ponavljam doslovce dojučerašnji član Izvršnog odbora čak je na lični zahtjev tražio da on vrši kontrolu Nove srpske demokratije. Uopšte se nijesam oko ovoga konsultovao ili Pokreta za promjene, sa kolegom Milutinom Đukanovićem, koji vrlo uspješno radi taj posao i mi smo potpuno zadovoljni time na koji način je dobio i uslovnu i bezuslovnu i kako god hoćete drugu podršku, to je moj lični stav. Da je sreće, to nebi moglo da se dogodi. Ako hoćete vi da imamo nezavisnu i agenciju i da imamo nezavisne agencije pa i revizorsku organizaciju ili bilo šta drugo onda se mora unaprijed imati povjerenje. Meni bi bilo degutantno ako je čovjek čak i profesionalac da ga iz vašeg Izvršnog odbora koji se do juče bavio vašim prihodima i rashodima pošaljete u ime državne organizacije u zvaničnu kontrolu Pokretu za promjene ili Novoj srpskoj demokratiji. Nikakvog smisla tako nešto nema. Suštinski ovo što sam ja rekao ovo je lako provjeriti. 60 i više minuta direktnog televizijskog prenosa po zvaničnom cjenovniku uz sve moguće popuste koje ...i DPS, i Nova, i Demokratski front ko god želi kod ljudi kod kojih troši novac, pa će te vidjeti uvažene dame i gospodo, da u Podgorici, samo za tu aktivnost nijeste mogli potrošiti 60 hiljada. Nego ste morali potrošiti samo za tu aktivnost više od 100 hiljada evra. Ako hoćete da objasnite gospodinu Džafiću njemu objasnite koliko košta to angažovanje reportažnih kola i 60 minuta programa u udarnom terminu na bilo kojoj televiziji sa nacionalnom frekvencijom. Meni to nemojte objašnjavati, mislim da ne trebate ni njemu.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Daniloviću.

Ja sam rekao imam jednoga momka koji je izuzetan što vodi te finansijske knjige. Stalno se plaši, ne boj se čovječe, ja sam zadužen za pare u Pokretu. Tako da je sve na čistinu.

Izvolite kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Gospodine Raduloviću, predstavnici regulatornih tijela, kolegice i kolege, poštovani građanke i građani Crne Gore,

Neću zloupotrebljavati ovu govornicu, već ću se držati teme dnevnog reda, bilo je dakle danas na dnevnom redu Izvještaj finasijski o radu Agencija, odnosno Komisije za hartije od vrijednosti, regulatornih tijela itd. ja ću se držati finasijskog plana i plana rada ovih regulatornih tijela. S obzirom da mi je najinteresantnija tema upravo finasijski plan i plan rada za 2015. godinu u Komisiji za hartije od vrijednosti, jer su oni imali gubitak i 2012. i 2013. godine u radu. Pa sam ovako poklonio više pažnje tom izvještaju, a između ostalog vremenski period je kratak da bi govorio i o ostalim izvještajima. Ovaj izvještaj, Predlog finasijskog plana sa planom rada je veoma optimistički i kvalitetan i samo želim da se zaista oni realizuje. Polazne osnove finasijskog plana Komisije za hartije od vrijednosti usmjerene su na ostvarivanje regulatorne, nadzorne edukativne uloge Komisije. Plan rada odnosi se i karakterišu ga kontinuirana unapređenja organizacije, tehnologije rada Komisije, kadrovsko osposobljavanje, usavršavanje, edukaciju javnosti, učesnika u kapitalu, dalje razvijanje IT sistema za ostvarivanje planiranih aktivnosti, uspostavljanja intenziviranje i komunikacije sa međunarodnim institucijama, stručnim tijelima i asocijacijama, međunarodnih konsultantima, organizacijama, daljeg razvoja komunikacija sa domaćim i sa stranim nosiocima, učesnicima na finasijskom tržištu, vođen je razvoj registra koji vodi Komisija i medijsko predstavljanje i komunikacija sa javnošću. Inače, bitno je da su prihodi i rashodi uravnoteženi, da se ostvaruju, kako bi zaista mogli da kažemo da je zaista plan i realan, objektivan i na taj način planiran. Što se tiče plana prihoda, oni se odnose na naknadu koju plaćaju emitenti prilikom podnošenja zahtjeva za davanje odobrenja za javnu ponudu hartije od vrijednosti, naknadu koju plaćaju emitenti prilikom podnošenja zahtjeva za davanje odobrenja za javnu ponudu hartije od vrijednosti, naknadu koju plaćaju emitenti prilikom podnošenja zahtjeva za .... osnivanje, naknadu za evidenciju misija koje se ne vrše putem javne ponude, naknadu za preuzimanje akcionarskih društava, naknadu za kontrolu kotiranih emitenata, naknadu za kontrolu godišnjeg izvještaja o radu, naknadu za nadzor i kontrolu i poslovanja investicionih ... i tu su ostali

prihodi. Što se tiče rashoda, oni se odnose na bruto zarade zaposlenih, službena putovanja, članarine, rashodi za materijale i usluge, troškovi za nepredviđeni zakon. Naravno, zbog naših gledalaca, planirani prihodi u 2015.godini po stavkama izgledaju tako da naknada koju plaćaju emitenti prilikom ponošenja zahtjeva za davanje odobrenja za javnu ponudu hartije od vrijednosti iznose 25 hiljada eura, naknada koju plaćaju emitenti prilikom donošenja zahtjeva za simultano snimanje iznose 30 hiljada eura, naknada za evidenciju Komisija koje se ne vrše putem javne ponude iznosi 350 hiljada eura, naknada za preuzimanje akcionarskog društva 35 hiljada eura, naknada za objavljivanje finansijskih izvještaja emitenata, planirano u iznosu 23 hiljade eura, kontrola godišnjih izvještaja o radu u iznosu od 199 hiljada, 192 eura CDA 41.336.000 eura, berza 12.141.000 euro, brokersko- dilerska društva 34.115.000, DZU za investicione odobrene penzione fondove 33.600.000 eura, zajednički investicioni fondovi 24 hiljade koliko i zatvoreni investicioni fondovi, kastodi banke 18 000,depozitari 12000 I naknada za kontrolu poslovanja investicionih fondova 166.000 eura.Ostali prihodi 20 hiljada eura što iznosi ukupno 866.192 eura.

Takođe planirani rashodi u 2015.godini su i oni rashodi koji se odnose na zaposlene i Komisija ima 30 zaposlenih, tako da su dati podaci vezano za plan rashoda za iste i za bruto zarade zaposlenih, 256 hiljada eura, službena putovanja, članarine 22 hiljade, rashodi za materijal 44 hiljade, a troškovi održavanja osnovnih sredstava 134 hiljade eura, ostali poslovni rashodi su 63 hiljade eura planirani to su reprezentacije,premije, osiguranja, porez na imovinu,organizacije konferencija, odnosno kotizacije za stručne stavove, literature, stručno usavršavanje zaposlenih, edukaciju učesnika na tržištu kapitala, revizija, električna energija, privremeni i pravovremeni poslovi i ostali poslovni rashodi te komunalne usluge. Ukupno rashodi poslovanja su predviđeni u iznosu od 817.183 eura, uz naravno i amortizaciju koja je planirana na 90.183 eura i investicije koje su planirane na 8.000 eura što ukupno sa rezervom iznosi 837.173 eura, što je za oko 11.000 više od planiranih rashoda. Prihodi su planirani, tako da tih 11.000 su predviđene da se prenesu u Budžet države Crne Gore i ovakav plan i realizuje.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Obradoviću, hvala i vama.

Izvolite kolega Labudoviću, kao posljednji diskutant danas.

EMILO LABUDOVIĆ:

Ovo je malo, malo pa završna riječ. Jeli tako gospodine predsjedniče?

Koleginice i kolege, gospodo emiteri, lijepo vas je vidjeti ovako na okupu i zaista odišete nezavisnošću, naročito Ljubo među vama. To je, prosto bi vam ga najradije poklonili, ali da ostavimo šalu, malo da otpustimo atmosferu pri kraju. Ali krajnje ozbiljno želim da se obratim predstavnicima Agencije za elektronske medije ne iz neke lične senzibilnosti prema toj temi, ja sam davno od toga ozdravio već kao građanin. Naime, godina koja je pred nama i koja se tiče ovog izvještaja, jeste godina koja u tehnološkom smislu, u ovoj oblasti, predstavlja pravi revolucionarni zaokret. Elektronski emiteri u Crnoj Gori shodno obavezama koje se preuzete od Savjeta Evrope 17.juna 2015.godine, prelaze na digitalno emitovanje. I ja sam vjerujete očekivao u vašem izvještaju i finansijskom i izvještaju o planu rada, najmanje da polovina tog izvještaja bude posvećena toj temi i toj obavezi. Tim prije što ta obaveza po svim parametrima i finansijskim i tehnološkim i kako god hoćete, daleko prevazilazi mogućnosti i kapacitete Crne Gore. Oko toga se valjda nećemo sporiti.

I šta imamo onda gospodo u vašem planu i izvještaju? Gledajte u rezimeu, gotovo u riječ jednak odnos prema vašem stambenom problemu za koji se slažem da treba da bude riješen i prema tom kažem revolucionarnom iskoraku u tehnološkom smislu. Gotovo u slovo, a osim toga evo šta piše. Polazeći od obaveza koje proizilaze itd. taj proces zahtijevaće intenzivna ulaganja u stručno usavršavanje zaposlenih i angažovanje stručnih konsultanata iz zemalja i inostranstva po ovom osnovu će se koristiti uglavnom sredstva Agencije.

Pa, zaključujem, da ovo ili nijesu intenzivna ulaganja, a ja mislim da jesu, ili vi imate sredstva mimo ovih sredstava. Jer, na osnovu ovog finansijskog plana koji se ovdje podastri ne ostaje baš neka velika rezerva za ove obaveze. I gospodine Džafiću, kad vi tako važnoj i ponavljam revolucionarnoj stvari koja treba da se desi na polju elektronskih medija u svom planu posvetite ovoliko od cijelog ovog papira, onda ili ja

pojma nemam o svemu tome ili ste vi to onako od šponde, što bi rekli Podgoričani, ili to baš i nije toliko važno, koliko se čini. A ja vam kažem, Crna Gora će se o čudu smesti da bi ovo ispunili. Jer, šta imamo do sada gospodine Džafiću? Ništa. Imam, dodijelili ste Radio difuznom centru operatera .... i Radio Televiziji Crne Gore kao javnom servisu pravo pristupa tome, i to je sve. Rekli ste 70 i kusur elektronskih emitera od kojih su mnogi lokalnog karaktera i zavise od budžeta, lokalnih zajednica, tamo nema centa ni za njihovu redovnu djelatnost, a kamoli za ovaj prelazak na digitalni format. Dužni su vam svi, gospodine Džafiću i javni servis vam je dužan, a treba da obnove dozvole za emitovanje na ovom novom formatu. Pitam vas šta ćete da uradite. Hoćemo li redom da ih pogasimo, hoćemo li da im pomognemo, hoćemo li da im oprostimo te dugove? Gospodine Džafiću, o tome ovdje nema riječi. Sam javni Radio difuzni centar traži od Vlade Crne Gore garanciju za kredit od 15 miliona da bi se prebacio na novi format. Toga nema u budžetu. Imaju za redovno poslovanje, ali nemaju za ovo. Je li stvarno neko ovu obavezu u ime države Crne Gore preuzeo reda radi, pa će kao i sve druge da to odlaže ili ćemo mi 17. juna 2015. godine 17. juna preći na digitalni format i svi elektronski mediji ili makar većina, imati uslove da to uradimo? Jer, gospodine Džafiću, vaša agencija nije samo agencija koja donosi propise i ubira sredstva. Vaša agencija je agencija koja je dužna da stvori uslove za funkcionisanje radio difuznog spektra u Crnoj Gori. Ako je ovo priprema za to, ako je ovo sve što ste planirali, fino vidim da smo ga ugasili i mi kao građani, a bogami i oni kao emiteri. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Raduloviću.

Izvolite.

ABAZ DŽAFIĆ:

Moram da vam odgovorim. Mi smo bili svjesni u agenciji da digitalizacija nije zamjena predajnika. Nećemo reći da je revolucionarni ..., ali jeste jako velika kulturološka promjena. Tada smo uradili jednu strategiju prije sedam godina i tražili da se sprovede proces. Tada smo, saglasno našoj ustaljenoj praksi, pričali kako za to ima vremena. Ne može sada agencija da preuzme svu odgovornost za taj dio osim onog

dijela koji joj daje zakon, a taj dio agencija uspješno završava. Mi nećemo do kraja naših života pričati kako smo za nešto bili u pravu nego ćemo sve učiniti da se ta digitalizacija završi do 17. juna 2015. godine, iako imamo pravo da kritikujemo neke koji nijesu shvatili ozbiljnost ovoga procesa tada kada smo mi predlagali tu strategiju i predlagali da se proces segmentarno završi u Crnoj Gori.

Napravili smo i istraživanje. Mi nećemo tako lako završiti taj proces. Nama treba 15.000 resivera samo za socijalno ugrožene, a skoro 45.000 resivera nam treba za one koji nemaju da kupe novu tehnologiju. Pozdravljam to da je nadležno Ministarstvo počelo da koordinira sve one koji u sistemu rade nešto oko digitalizacije. Nismo samo dali operateru RDC da je operater multipleksa. Raspisali smo i tender i samo tri televizije su pokazale interes da uđu u taj multipleks, ostali ne ili će biti u nekom od drugih prenosnih sistema. Imali smo tu sreću da smo razvili ove kablovske sisteme, pa to o čemu vi pričate treba da se digitalizuje samo ovo ovdje, ostali su se digitalizovali o trošku građana. Ne možemo ni bez onog što je besplatno, to je isfinansirala Vlada Crne Gore i Evropska komisija. Očekujem da će svako ko u tom sistemu radi pojedinačno neki dio posla, završiti svoj dio posla i da će se taj proces do 17. juna 2015. godine završiti. Odmah da vam kažem da postoji mnogo problema u korisničkom segmentu i onih koji trebaju da dobiju resivere i mnogo problema za lokalne javne emitere koji moraju da opstanu. Digitalizacija se ne sprovodi da mi ukinemo Radio Televiziju Nikšić ili Radio Televiziju Budva ili bilo koga. I oni moraju da imaju svoje pravo u digitalizaciji. Nismo pravili digitalizaciju da bi ona uništila neke emitere u Crnoj Gori.

Mogu da prihvatim jedan dio vaših veoma ozbiljnih kritika na dimaniku ovog procesa, ali bilo je tu raznih činilaca. Da ne pričamo o tome koliko je to efikasno sprovedeno kroz donatorski segment. To smo odgledali. Cijelih par godina se tražio neko ko će da isporuči opremu, a nismo mi mogli presudno tada da utičemo na taj proces. Očekujem da će ovaj proces uspješno da se završi. Nažalost, neki od emitera više neće slobodno kroz multipleks emitovati svoj program, ali dobar dio njih se sada podešava ovim sistemima, pa ćete moći da ih gledate kroz neke od distribucionih sistema koji su vezani za kablovsku distribuciju. Mi imamo stalne kontakte i stalne sastanke sa svim emiterima. Možda najmanje pričamo o svom radu i to uvijek bude ta konstrukciona greška ljudi koji se bave nekom određenom profesijom. Mislim da će se

problem riješiti. Mislim da mnogo posla treba da se završi. Jer, poslije 17. juna nema analognog emitovanja programa u Crnoj Gori i to moraju da znaju svi. Ako u tom momentu gašenja analogne televizije u Crnoj Gori budete imali 50.000 domaćinstava koji nemaju nikakav televizijski program, bojim se da ćemo svi biti u velikom problemu. Za sada, 155.000 domaćinstava ima neku od kablovske televizije u Crnoj Gori.

Ne želim da uzimam na svoju instituciju dio odgovornosti za ono za šta smo upozoravali. Ista je to stvar, pomenuo je gospodin Danilović oko fondova i produkcije emitera. Vi ste ukinuli fondove. Vi ste radili u medijima. Vi odlično znate da bez novca nema produkcije. Ti emiteri su imali svoje fondove i onda su ukinuti u ovoj Skupštini. Ne polazim od toga ko je glasao i kako, mene taj segment ne zanima. Zanima me da su oni ostali bez izvora koji su im omogućavali samostalnost, nezavisnost. Samo finansijski nezavisni su mogli da proizvode kvalitetne programe. Tada smo upozoravali. Agencija se tada oglašavala, koliko me pamćenje služi. Sada su bez toga novca, sa prilično ruiniranim tržištem i moraju da opstanu. Zbog toga smo mi prema njima bili tolerantni, ali nismo selektivno bili tolerantni. Niko nas ne može optužiti da smo nekome manje ili više popustili. Kažnjavali smo ih. Ako ste detaljno pročitali taj izvještaj, vi imate tu na stotine upozorenja koje su kazne. Sljedeća kazna je gašenje programa i oni to odlično znaju. Druga stvar, tabloidi nijesu u nadležnosti agencije. Želim da pohvalim elektronske medije u Crnoj Gori zbog toga što svoj profesionalni rad nijesu sveli na taj nivo, a ako jesu, đe , kad je neki od emitera. Bilo je propusta, ali ne na taj nivo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I ja sam bio žrtva jedne gospođice.

Izvolite kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Džafiću, apsolutno precizno razumijem poziciju vaše agencije, ali znam sljedeće. Ova država je prema Savjetu bezbjednosti preuzela obavezu da 17. juna 2015. godine prekine emitovanje analognog signala, i to je Biblija. Vi ste, u ime države Crne Gore, zato ste i formirani odgovorni unutar ne kažem spolja, nećete vi odgovarati Savjetu Evrope, nego ste odgovorni unutra da stvorite uslove.

Očekivao sam, gospodine Džafiću, da vi u ovom izvještaju adresirate odgovornost onih koji su odgovorni. Oni koji nijesu uradili svoj posao, ona ministarstva resorna i ona sporedna koja su bila dužna da stvore preduslove i pretpostavke da 17. juna počne ovo što smo preuzeli. Gospodine Džafiću, danas je 18. decembar. To je za dan manje od šest mjeseci do realizacije ovoga. Mrdnulo nije. Nemojte se vaditi na ove emitere koji će to posredstvom kablovske televizije da riješe. Neće, bar neće za cijelu Crnu Goru.

I gospodine Abaze Beli Džafiću, dozvolite da se malo našalim, situacija je ako ne zift crna, a ono mrka, da mrkija bit ne može. Ni tu Beli Džafić ne može da pomogne. To treba priznati.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama kolega Labudoviću na tako efikasnom završetku.

Danas smo se ispričali dosta.

Hoćete li? Izvolite.

Kolega Vujović, gospodin Vujović.

RANKO VUJOVIĆ:

Mislim da gospodin Labudović nije dobro informisan. Digitalizacija znači oslobađanje analognog spektra koji su analogne televizije koristile za mobilne operatere. Taj spektar mora da se oslobodi do 17. juna.

Što se tiče televizija, mi smo završili tender za televizije koje žele digitalno da emituju i one mogu od 1. januara normalno da krenu da emituju digitalni signal. I ne vidim u čemu vi vidite da postoji problem. Ne, televizije su dobile dozvole i kreću sa emitovanjem od 1. januara. Televizije koje nisu htjele da uđu u digitalni multipleks i da emituju digitalni signal biće u kablu i emitovaće preko kabla. Nama ostaje samo da riješimo do 17. juna problem par lokalnih televizija i to je sve. Ne postoji drugi problem gospodine Labudoviću oko digitalizacije.

Ako ne vjerujete .... Ne, ne, vi ne shvatate šta je digitalizacija. Digitalizacija je digitalno emitovanje sa digitalnih predajnika da bi se oslobodile analogne frekvencije za mobilne operatere. Prije svega naglasak je na oslobađanju frekvencija za mobilne

operatere. To će istovremeno značiti da će televizija emitovati digitalni signal koji je puno kvalitetniji, preko koga mogu razne stvari da se rade i da se upotpuni sadržaj, ali što se tiče javnog servisa to je potpuno druga priča. Vi ste radili u televiziji pa vi znate da mora u samom studiju da se proizvede digitalni signal, ali vi ćete u ovoj fazi, dok oni ne riješe taj problem, imati analogni signal koji će se konvertovati u digitalni signal pa će se emitovati digitalni signal.

Možda će biti malo lošija, ali poenta je da se od 17. juna nećete imati emitovanje analognih signala televizijskih u Crnoj Gori i taj će posao biti završen.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega .

Izvolite kolega Labudoviću da objasnite, možda čuješ a ne vidiš ga.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče,

Ovo je tipično crnogorski pristup ovome problemu. Učini mu ali posao mu ne završi. 2015. 17. juna ne prestaje samo emitovanje analognog signala i oslobađanje ovih frekventnih opsega, nego su i oni koji emituju signal dužni da se digitalizuju da bi ga izvorno emitovali kao digitalni, a ne da se konvertuje na predajnicima. To je obaveza, ja ne pričam na pamet, a prstom se mrdnulo nije. Od javnog servisa koji je najobavezaniji da proizvodi ta, ovdje je riječ ne samo o oslobađanju frekventnog opsega, nego o kvalitetu slike. To je obaveza. Ali, mi smo spremni, vjerujte da nam sad neko Bibliju da, 16 izdanja bi napravili od nje, potpuno drugačijih.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Sve sam razumio.

Znači, sve sam razumio.

Poslije sedam sati i 15 minuta ja mislim da smo se dobro ispričali, dosta ispričali.

Ja vam se zahvaljujem na prisustvu uvažena gospodo.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Uvažene kolege, sutra je veliki svetac za mnoge, ali mi moramo da radimo uz Božiju pomoć. Kaže, kad dođe Božić ili nešto drugo, pa ja sam vazda očekivao da neću da učim, a oni kažu to ne važi za učenje. Znači ni za vas, ni za nas ne važi sutra nego moramo da radimo.

Ja očekujem da ćemo raditi barem malo kraće nego danas, do ranih popodnevničkih časova. Prije toga najvjerojatnije kolegijum, ako ima lakih tačaka, sutra će biti te na dnevnom redu.

Svako dobro i laku noć.

19.12.2014.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažena gospodo, pozdravljam vas i želim vam dobar dan. Onima koji slave današnji svetac čestitam u ime vaše i u ime moje.

Prelazimo na prvu tačku današnjeg dnevnog reda. To je **Predlog zakona o potvrđivanju konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine.**

Izjavitelj Odbora je Luid Škrelja, koji će nas uvesti u ovu priču. Izvolite.

LUID ŠKRELJA:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici,

Koristim priliku da se pridružim čestitkama uvaženog profesora. Svim vjernicima pravoslavne vjeroispovijesti koji slave danas Nikoljdan da vazda slave u miru, toleranciji, sreći, porodičnom veselju i onako kako im srce poželi.

Na dnevnom redu je predmetna tačka dnevnog reda Potvrđivanje Konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine, a ispred predlagača je bio gospodin Slobodan Filipović, generalni direktor Direktorata za rad u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Na sjednici je predstavnik predlagača istakao da su Konvencijom o radu pomoraca iz 2006. godine obuhvaćeni gotovo svi aspekti života i rada pomoraca, uključujući najnižu dob za ukrcaj, ugovor o radu, sate rada i odmora, plate, godišnji

odmor, registraciju, povratak pomoraca u mjesto prebivališta, medicinsku brigu na brodu, korišćenje ovlašćenih posrednika pri zapošljavanju, smještaj na brodu, hranu i posluživanje, kao i zaštitu na radu, izbjegavanje nesreća i pravo na podnošenje prigovora pomoraca.

Konvencijom je predviđeno da države luke osiguravaju da tokom inspeksijskih pregleda države luke, brodovi država koji nijesu ratifikovale konvenciju nemaju povoljniji tretman od država koje su istu ratifikovale. Predstavnik predlagača je takođe istakao da pod crnogorskom zastavom plove četiri broda, a oko 4.500 pomoraca plove na brodovima stranih država. Ratifikacijom ove konvencije omogućava se našim pomorcima i brodovima da uživaju povoljni položaj, jer svaka članica je dužna sprovoditi i primjenjivati zakone ili druge mjere koje je usvojila u skladu sa konvencijom. A brodovi koji plove pod zastavom neke države koja nije ratifikovala Konvenciju ne uživaju povoljnija postupanja od brodova države koja je ratifikovala ovu konvenciju. Sve zemlje koje su ratifikovale Konvenciju nalaze se na takozvanoj bijeloj listi koja je osnov za provjeru, inspekciju broda od strane zemlje čiju zastavu brod vije ili lučki vlasnik gdje brod dolazi.

Takođe, kada je u pitanju zapošljavanje pomoraca, ova lista je jedna od najvažnijih u izboru brodarka, koje pomorci, tj. zemlje će zaposliti. Sve zemlje koje nijesu ratifikovale Konvenciju rizikuju da njihovi pomorci budu predmet strogih i mnogo jačih kontrola nego što je to uobičajeno, što ni jednom brodarku ne odgovara, do eventualnog gubitka ili nemogućnosti zaposlenja.

Takođe, Crna Gora priprema zahtjev za podnošenje prijema u članstvo Pariskog memoranduma o nadzoru države luke, a jedan od uslova jeste ratifikacija ove konvencije.

Polazeći od svoje nadležnosti, Odbor predlaže Skupštini da Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije za rad pomoraca iz 2006. godine usvoji u predloženom tekstu. Hvala, gospodine predsjedavajući.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, uvaženi kolega Škrelja.

Kolege, prije nego što pređemo na raspravu, da vas informišem da ćemo danas razmatrati, osim ove tačke, tačku 7. To je Predlog zakona o potvrđivanju dodatnog protokola dva sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralno-evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini i dodatno Protokolu tri sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralno-evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini; zatim Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, kao i Predlog odluke o izmjenama i finansiranju javnog glasila, nedjeljnika na albanskom jeziku „Koha javore“.

Pošto nijesu svi predlozi prošli matične odbore, to ćemo razmatrati najvjerojatnije u petak i sljedeće subote, zato što u ponedjeljak i utorak imamo budžet, dva dana rasprava o budžetu. Znači, to je tempo rada do kraja godine.

Uvažili smo ono što ste željeli, da ove subote ne radimo. Ali, zato ćemo raditi sljedeće subote i najvjerojatnije završiti ovo jesenje zasjedanje ukoliko ne bude nekih problema. Zato molim da se pridržavamo okvirno vremenu kako bi bili što efikasniji.

Prvo će govoriti uvažena koleginica Ćatović.
Izvolite, koleginice.

MARIJA MAJA ĆATOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, kolege poslanici, uvaženi građani,

Prije svega, i ja želim da čestitam svim pravoslavnim vjernicima Svetoga Nikolu, a posebno pomorcima, jer je Sveti Nikola zaštitnik pomoraca.

Povod za moje javljanje je pohvala Predlogu zakona o potvrđivanju konvencije o radu pomoraca. Ovo naročito iz razloga što dolazim iz grada koji ima najveći broj pomoraca na crnogorskim i stranim brodovima - četiri broda pod crnogorskom zastavom i četiri i po hiljade pomoraca koji plove pod zastavama stranih država.

Izuzetno sam zadovoljna što će se Predlogom ovog zakona njihov status osigurati u svakom pogledu. Svjesni činjenice položaja naših pomoraca, u proteklom periodu tiču se nesigurnosti koje se odnose na njihov radno-pravni i socijalni status, neisplaćene zarade, što je u konačnom proizvelo da su naši pomorci na stranim kompanijama bili bez ikakve zaštite, često mjesecima čekajući da im se isplati zarađen novac, živjeći u vrlo teškim uslovima bez struje, vode i hrane. Usvajanjem ovog predloga zakona omogućava se našim pomorcima i brodovima da uživaju povoljniji

položaj, jer je svaka članica dužna sprovoditi i primjenjivati zakone i druge mjere koje su u skladu sa Konvencijom.

Sve zemlje koje su ratifikovale Konvenciju nalaze se na bijeloj listi koja je osnov za provjeru kako broda i brodara, tako i pitanja zapošljavanja pomoraca i njihovih prava koji su zagantovani navedenim dokumentom.

Takođe, Crna Gora priprema zahtjev za podnošenje prijema u članstvo Pariskog memoranduma o nadzoru države luke, a jedan od uslova je i ratifikacija ove konvencije.

Navešću nekoliko članova koji govore o povoljnostima koje obezbjeđuje ovaj dokument. Članom 4 ove konvencije zaposlenje i socijalna prava govore: "Svaki pomorac ima pravo na sigurno i bezbjedno radno mjesto koje odgovara standardima sigurnosti. Svaki pomorac ima pravo na poštene uslove zaposlenja. Svaki pomorarc ima pravo na dostojne radne i životne uslove na brodu. Svaki pomorac ima pravo na zdravstvenu zaštitu, medicinsku njegu, mjere socijalne brige i druge oblike socijalne zaštite." I smjernica B2, tačka 1 - Ugovor o zapošljavanju pomoraca govori: "Svi pomorci moraju biti plaćeni za svoj rad redovno i u potpunosti u skladu sa svojim ugovorima o zapošljavanju." Smjernicom B2 tačka 3, tačka 1, gdje se govori o mladim pomorcima, predviđeni su posebni uslovi za pomorce mlađe od 18 godina, koliko sati smiju raditi dnevno, to jest sedmično, koliki odmor im se mora obezbijediti i odmor u slučaju prekovremenog rada.

Prihvatanjem predloga ovog zakona, poslije duže vremena obezbijediće se sigurnost u ostvarivanju prava pomoraca iz naše zemlje, što će ih svrstati u isti položaj sa ostalim pomorcima koji to odavno imaju iz zemalja koje su već odavno ratifikovale ovu konvenciju.

Zbog toga preporučujem svima vama da Predlog ovog zakona podržite, jer ćete na taj način omogućiti našim pomorcima „čiji je hljeb sa sedam kora“, kako kažu naši stari, da ostvare svoja prava dostojna života i rada jednog moreplovca. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegkinice Čatović.

Na ponu onoga što Balašević kaže - jedan planinski mornar. Panonski pa planinski.

Kolega Labudoviću, izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Kako god hoćete, mada ja pripadam onoj grupi koja se drži one narodne "Hvali more, a drž' se kraja".

Želim da iskoristim priliku da poželim, pridružujući se ovim opštim čestitkama povodom današnje slave, posebno svim našim pomorcima, bilo da plove na domaćim ili stranim brodovima, na svim meridijanima ovoga svijeta, mirno more i srećan povratak u matičnu luku.

Dakle, i ja ću se pridružiti onima koji pozdravljaju usvajanje ove konvencije koja bi, ako bude sreće i njenog dosljednog primjenjivanja, jedan izuzetno težak i odgovoran posao kao što je posao mornara i pomorca uopšte uvela u neke mirnije vode sa stanovišta bezbjednosti, sa stanovišta socijalne sigurnosti i sa stanovišta osnovnih ne samo radnih, već i ljudskih prava koja su često bila i ugrožavana do mjere koja je išla ispod donje crte podnošljivosti.

Zaboravili smo ili možda u situaciji kad događaji smjenjuju jedan drugi, gotovo dnevno a kamoli nešto u širim intervalima, brojne slučajeve kad su naši pomorci, naročito zaposleni na stranim brodovima i po godinu dana držali uzapćene brodove u stranim lukama, nastojeći da na taj način iznude od poslodavaca, od kompanija, od svih onih koji su dužili te brodove svoje osnovne zarade i svoj osnovni hljeb. A da ne govorimo o ostalim uslovima, da ne govorimo o situaciji kad su na mnogim brodovima ne bili pomorci, nego robovi u 21. vijeku. To znaju oni koji su prošli kroz to. Te priče su, nažalost, uglavnom lične i porodične priče i teško da su se doticale ikoga van toga kruga, ali su stravične priče. Da ne govorim o prostoru u blizini Somalije gdje su bili napadani kao u srednjem vijeku, itd.

Ova konvencija će ih, ako ništa drugo, makar na papiru, a za početak je i to dovoljno, izjednačiti sa najvećim mogućim dostignutim pravima iz oblasti rada, socijalne zaštite, uslova rada, uslova zapošljavanja, uslova plovidbe, itd. I sa te strane ja zaista pozdravljam ovu konvenciju.

Ali, ono što mene brine i na šta sam ukazao i kad smo raspravljali na Odboru u prisustvu predlagača nije Konvencija, već sam zakon koji mi danas treba da usvojimo.

Dakle, Konvencija nije sporna, ali zato zakon jeste. A znate li zašto je zakon sporan? Zato što u završnoj odredbi piše da za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna novčana sredstva. Ja vas pitam - Na koji način država Crna Gora, kao prije svega pomorska zemlja, bez obzira što to više nije ona slavna mornarica koju smo nekad imali, ali se obnavlja polako i iskreno se nadam da će je biti i da će biti sve više brodova, na koji način ona misli da sprovede inspekcijski nadzor, da obezbijedi primjenu odredaba ove konvencije ako u budžetu za to nije predviđen ni jedan jedini cent?

Ja se samo bojim da će ovo biti samo još jedan od zakona i još jedna od međunarodnih obaveza koju preuzimamo na sebe da bismo se svrstali u red zemalja koje su to uradile, da bismo pribavili neki štrik na nekoj međunarodnoj adresi i da će po njoj padati prašina kao i po mnogim zakonima koje smo ovdje usvojili. Zaista mi je neshvatljivo, a to nije mogao da mi objasni ni predlagač zakona, da za sprovođenje ovako obimnog zakona kao što je obaveza primjene ove konvencije ne bude predviđen ni jedan jedini cent.

Ja ću, pravo da vam kažem, da glasam za ovaj zakon. Ja ću da podržim to iz odnosa prema pomorcima među kojima imam i moje, ali, iskren da budem, otvoreno sumnjam da će im od toga išta lakše biti, jer ova država je, samom činjenicom da za sprovođenje tog zakona nije predvidjela budžetska sredstva, priznala da neće ni prstom mrdnuti u tom pravcu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem i ja Vama, kolega Labudoviću.

Riječ ima kolega Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Kolege i kolegice poslanici i poslanice, ništa nije slučajno. Pa tako danas na Svetoga Nikolu koji se smatra zaštitnikom moreplovaca usvajamo direktno zakon koji se odnosi na njih. Naravno, čestitam svima onima koji slave danas Svetog Nikolu.

U samom Predlogu zakona nema previše spornih stvari. Ustvari, radi se o verifikaciji međunarodne konvencije. Ali, osnovno pitanje nije zašto je donosimo danas, zašto je donosimo sad, nego zašto je nijesmo donijeli unazad recimo tri godine.

Zašto ovo govorim? Nemali broj pomoraca se žalilo da zbog ove konvencije imaju problema. Tako se nekoliko pomoraca iz Tivta konkretno žalilo na brodove italijanske firme „Augusta šor“ nije moglo ukrcati zato što Crna Gora nije potpisnica ove konvencije. Oni su dugo apelovali, takođe, kod nadležnog Ministarstva saobraćaja i ova je konvencija suviše dugo, znači od 2006. čekala u fiokama, a imala je realne posljedice. Kako ova vlada, zaista, nema viziju kako da i ono što imamo iskoristi na valjan način, to se posebno dobro vidi u ovoj oblasti. Ta vječita trka da dođe neki stranac sa ogromnim novcem, nemamo ništa protiv investicija ma odakle one dolazile, ali da će on riješiti sve probleme, a da pritom ne vidimo potencijal koji imamo u ovom konkretnom slučaju dolazi do velikih razmjera.

Naime, u Crnoj Gori prema različitim projekcijama postoji oko 4-5 hiljada ljudi koji su negdje na brodovima, najčešće, nažalost, pod stranom zastavom, ali nije sporno gdje god da su, rade častan posao. I sad ako se pomnoži recimo prosječno primanje, pošto nemamo preciznu evidenciju koliko je to, opet možemo da pretpostavimo da se zarada pomorca kreće od dvije hiljade do šest hiljada eura, jako je teško utvrditi. Ali, da uzmemo recimo neki prosjek da je četiri hiljade, recimo, vi dolazite do cifre oko 200 miliona eura na godišnjem nivou da naši ljudi zarade koji su na brodovima po okeanima i po različitim lukama i oni suštinski nijesu integrisani u crnogorski ekonomski sistem. Drugim riječima, toliki novac najčešće se ili donese kešom ili nekim sistemom doznaka koji ne znamo koji je iznos, ili često čak izbjegavaju da to rade sistemom doznaka jer se plaše pod koju će mjeru restriktivnu biti sankcionisani, kako će biti tretirani. I taj cijeli novac nam negdje izmiče iz ruku. Naravno, ne treba uzimati taj novac od pomoraca koji su ga zaradili, ali prilično je neshvatljivo da ne možemo naš penzioni fond, naši zdravstveni, socijalni fondovi nemaju u suštini ništa od toga. To je jedna stvar koja je skoro pa nevjerovatna. Da napravimo jednu paralelu - Kombinat aluminijuma u svom zenitu je imao otprilike toliko zaposlenih, a država je samo ulagala u Kombinat aluminijuma.

U ovom slučaju nije potrebno nikakvo ulaganje, već elementarno zaštititi te ljude. To do ove konvencije nije bilo ni na najmanjem mogućem minimumu, jer su najčešće naši pomorci bili tretirani u nekim situacijama skoro kao roblje, jer u skladu sa tim ako neka međunarodna kompanija nema dobru reputaciju, oni se nađu u nekoj luci, oni su u nekoliko slučajeva, nažalost, bili i zatočnici. Država je bila nemoćna osim da preko nekih diplomatskih kanala pokuša nešto da radi, ali sve to nije bilo sistemski, sve je to bilo ad hoc.

Prvi put dobijaju se neki elementarni mehanizmi zaštite pomoraca i to jeste dobro. Ali, mi pozivamo Vladu da krene proaktivnije da integriše sve pomorce u naš penzioni, zdravstveni i socijalni sistem. To je ogromna prilika za Crnu Goru, ogromna prilika i da oni budu dodatno zaštićeni, Jednostavno, poziv da ne stanemo na ovome, da negdje razumijemo da pomorci mogu biti, ako bi se proaktivno gledale ove stvari, i dobra kopča sa dijasporom. Naravno, to Ministarstvo vanjskih poslova ne može da sprovede jer ono nema ni popis ko su naši ljudi u dijaspori, ali za početak bi bilo dobro da makar se ova baza vodi ažurno, naših pomoraca, i da im država bude na usluzi. S jedne strane, što to jesu sinovi i kćeri Crne Gore, a, s druge strane, država zaista može da ima koristi od toga.

Cijenimo da treba ići u tom pravcu. Nijesmo sigurni da će Vlada išta učiniti više od ovoga što ćemo usvojiti danas ovu konvenciju i što će onda negdje arhivirati, ali poziv da tu šansu koju imamo iskoristimo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Periću.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani,

Na početku bih htio da čestitam našim rukometašicama na još jednom sjajnom uspjehu, crnogorskoj ženskoj rukometnoj reprezentaciji, Zlatnim lavicama koje su stvarno postigle već sjajan uspjeh i želim im uspjeh u večerašnjoj utakmici protiv

Španije. Isto tako, pozdravljam naše navijače. Mnogo ih je krenulo za Budimpeštu, moji prijatelji i prijateljice sinoć. Nadam se da su svi stigli jutros dobro u Budimpeštu.

Takođe, čestitam svima koji danas slave Nikoljdan. Sveti Nikola je, kao što je rečeno, i zaštitnik pomoraca i mornara.

Što se tiče same Konvencije o radu pomoraca, reći ću par stvari. Shodno ovoj konvenciji, svaki pomorac ima pravo na neškodljivo i sigurno radno mjesto koje udovoljava standardima naše sigurnosti, na poštene uslove zapošljavanja, na dostojne radne i životne uslove na brodu, na zdravstvenu zaštitu, medicinsku pomoć, mjere za poboljšanje životnih i radnih uslova i druge oblike socijalne zaštite. Ova konvencija predstavlja konsolidaciju i modernizaciju standarda u području radnih, životnih i socijalnih uslova pomoraca, utvrđenih u gotovo 60 različitih konvencija i preporuka. Najveća vrijednost ove konvencije vezana je za izjednačavanje standarda koji se odnose na sva područja života i rada pomoraca kroz jedan međunarodni instrument, koji je stoga nazvan „super konvencija“ ili četvrtim stubom globalnog pravnog unapređenja pomorstva.

Konvencijom su obuhvaćeni gotovo svi aspekti života i rada pomoraca, uključujući: najnižu dob za ukrcaj, ugovor o radu, sate rada i odmora, plate, godišnje odmore, repatrijaciju, povratak pomoraca u mjesto prebivališta, medicinsku brigu na brodu, korišćenje ovlašćenih posrednika pri zapošljavanju, smještaj na brodu, hranu i posluživanje, kao i zaštitu na radu, izbjegavanje nesreća i pravo na podnošenje prigovora pomoraca. Konvencijom je predviđeno da države luke osiguraju da tokom inspekcijskih pregleda države luke brodovi država koje nijesu ratifikovale konvenciju nemaju povoljniji tretman od država koje su istu ratifikovali. Donošenjem ove konvencije postignuto je i osavremenjivanje čitavog niza odredbi sadržanih u instrumentima usvojenih početkom ili sredinom prošlog vijeka.

Pod crnogorskom zastavom plove četiri broda i oko 4,5 hiljade pomoraca koji plove na brodovima stranih zastava, a shodno konvenciji vezano za sistem kontrole, zadovoljavanja radnih uslova pomoraca, Konvencija o radu pomoraca uvodi načelo o takozvanom nepovlašćenom postupanju. Sve zemlje koje su ratifikovale konvenciju se nalaze na takozvanoj bijeloj listi, koja je osnov za provjeru i inspekciju broda od strane zemlje čiju zastavu brod vije ili lučkih vlasti će brod dolazi. Takođe, kada je u pitanju

zapošljavanje pomoraca, ova lista je jedna od najvažnijih u izboru brodara kojeg pomorca, tj. iz koje zemlje će zaposliti.

Sve zemlje koje nijesu ratifikovale konvenciju rizikuju da njihovi pomorci budu predmet strogih i mnogo jačih kontrola nego što je to uobičajeno, što nijednom brodaru ne odgovara, ali do eventualnog gubitka ili nemogućnosti zaposlenja.

Država je u jednom trenutku uništila naše pomorstvo 90-ih godina prošlog vijeka. Dakle, naši pomorci su među najboljima u svijetu. To je tradicija koja traje vjekovima. Danas je većina naših pomoraca na stranim kompanijama, osim ova evo srećom četiri broda, nekad smo ih imali nekoliko desetina. Prisjećamo se čuvene Jugooceanije, čuvene Prekookeanske plovidbe - Jugooceanija Kotor, Prekookeanska plovidba iz Bara. To je možda i najteži hljeb koji se jede, što kažu „kruh sa sedam kora“. Naročito država mora zbog svega toga što je država uradila pomorcima, država Crna Gora je uništila crnogorske pomorce prije dvadesetak godina. Neko je govorio o tome, ova ratifikacija veoma kasni, ona je morala da bude sprovedena daleko prije. Ne znam koji je uzrok kašnjenja, već smo napravili veliku štetu crnogorskim pomorcima. Uбудuće ovakve stvari ne smiju da se dešavaju. Naročito moramo pomorcima izlaziti u susret. Sve ono što njima treba država Crna Gora mora ranije da ratifikuje, istog momenta kada to urade i sve ostale napredne progresivne zemlje Evrope i Svijeta. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Popoviću. Daću Vam. Pridružujem se i vama na svim ovim sugestijama da moramo biti efikasni. Imamo velike resurse i mogućnosti. Imali smo i u onoj razvijenoj državi. Čini mi se da je negdje oko 25% GDP-a dolazilo od pomorstva. Izvolite, kolega Škrelja.

LIUID LJUBO ŠKRELJA:

Proceduralno da sebi ispravim jednu grešku. Na početku sam iskoristio priliku da svim vjernicima pravoslavne vjere čestitam Nikoljdan. Ne odustajem od toga, ali isto tako bio sam nepravedan prema ostalim građanima Podgorice. Čestitam im Dan oslobođenja, Dan grada, uz želju da standard bude još bolji i uz novu vlast. /Upadica/ Pa to ćemo na nekoj drugoj sjednici, gospodine Bulatoviću, nego smatram da sam bio

nepavedan prema ostalim građanima koji danas slave Dan glavnog grada države Crne Gore. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama. Ja mislim da su to i katolici i pravoslavci. I katolici slave pa im takođe čestitamo.

Izvolite, kolega Sekuliću, mornaru iz komansko-zagaračko-bandičkog bataljona.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpresjedniče. Naravno, i ja se pridružujem čestitkama i povodom osnivanja Podgorice od fašizma i čestitkama vezanim za Svetog Nikolu, kao i sportskim uspjesima i budućim uspjesima naših sportista.

Dozvolite mi kao neko ko se u manjem dijelu bavi edukacijom budućih pomoraca samo nekoliko napomena. Veoma rado ću se saglasiti sa kolegama koje su već istakle da kasnimo sa ratifikacijom ove konvencije. Zaista su mi nepoznati razlozi. Mogu samo da nagađam, ali mislim da je ovo trebalo uraditi i prije nekoliko godina. Iz prostog razloga što ratifikacija ove konvencije omogućava našim pomorcima da budu u mnogo, mnogo boljoj poziciji nego što su to bili bez ove konvencije. I naravno, da riješimo još jednu nedoumicu. Kada se kaže da nijesu predviđena, nema potrebe za dodatnim sredstvima u budžetu, znači da Uprava za pomorsku sigurnost već radi svoj dio posla kada se radi o brodovima koji dolaze u crnogorske luke, a sa druge strane ovo se odnosi samo na naše odnose, odnose Crne Gore prema trećim zemljama i omogućavanje našim pomorcima da država makar u jednom manjem dijelu garantuje za njih, gdje god bili i kojim god morima plovili.

U svakom slučaju, kažem još jedan put veoma značajna ratifikacija konvencije i za naše pomorce i za naše brodare. Ne treba zaboraviti da više od 70% ukupnog svjetskog tržišta prevoza ide na pomorstvo, sa jedne strane, a, sa druge strane, moramo reći da je pomorstvo kao privredna grana veoma zavisna od ukupnih globalnih kretanja. Ekonomska kriza je nanijela veliku štetu brodarima, veliku štetu pomorstvu. Sada se pomorstvo oporavlja, ali je činjenica da ćemo ovom konvencijom, da ne bismo imali i tu dilemu, teško zaštititi naše pomorce od loših brodarskih kompanija. To je jedan

apel da oni sami pokušaju, koliko je to moguće, preko svojih agenata za ukrcaj vode računa o brodovima na kojima se ukrcavaju. Danas je to makar lako provjeriti i preko osiguravajućih društava koji imaju svoje liste brodskih kompanija, ali i boniteta svake kompanije. Dakle, da provjere kada se ukrcavaju na brodove da to ne rade kada su u pitanju loše kompanije.

Naravno, čestitke našim pomorcima za sve što je urađeno. Znači, tradicija je izuzetno duga, ali moramo takođe da napomenemo i onaj dio koji se odnosi na buduću edukaciju naših pomoraca. Čini nam se da ne smije, ne treba da nam bude cilj da naši pomorci budu na najnižoj ljestvici kada je u pitanju rad na stranim brodovima, nego da moramo učiniti sve da damo nove generacije pomoraca koje će ne samo vratiti slavu crnogorskog pomorstva iz nekog ranijeg perioda, makar se to odnosilo na onaj period XIV, XV i XVI vijeka kada smo bili poznati kao gusari i pirati, nego da ćemo biti prepoznati po svom stručnom znanju i da će naši pomorci biti veoma uspješni i kao menadžeri dobrih i uspješnih kompanija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Sekuliću. Za ove što prigovaraju našem bataljonu da kažemo da se vode matice ulivaju u Jadransko more i da mnogo iz naših bataljona i kapetana brodova, tako da nećemo o tome. /Upadica/ Jesmo, čuveni bataljon i graničnici su najveći junaci. Graničnici oni koji su na granici, ja sam mislio da vi to znate. Vi koji ste iz planica odozgo, a naš bataljon je bio granični bataljon. Jeste. Junak do junaka. Sa ovim smo ispunili ovu obavezu koju smo trebali i ranije. Niko se više ne javlja za riječ, tako da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno u subotu.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog zakona o potvrđivanju dodatnog Protokola II Sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralno-evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini i dodatnog Protokola III Sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralno-evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini.**

Ovlašćeni predstavnik je gospodin Goran Šćepanović, generalni direktor Direktorata za multilateralnu i regionalnu trgovinu i saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom Ministarstva ekonomije. Da je ovo neka skraćunica, bolje bi bilo. Je ne

znam kolika je ta Vaša vizit karta. Opravdano je odsutan ministar Kavarić, tako da ćemo uvažiti, a imajući u vidu da je ovaj predlog možemo i ovako razmatrati.

Izjestioc odbora je Zorica Kovačević, Zakonodavnog odbora. Otvaram pretres.
Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko objašnjenje? Želi. Izvolite.

GORAN ŠĆEPANOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici,

Vrlo kratko. Obzirom da je CEFTA sporazumom od 2006, Sporazumom o slobodnoj trgovini je definisano da se sve odluke moraju donijeti konsenzusom, tako i dvije odluke koje su pred vama se odnose na izmjenu Protokola II, koji se odnosi na depozitara. Ulaskom u Evropsku uniju Hrvatska je izišla iz CEFTA sporazuma i depozitar koji je ona bila prelazi na drugo lice. To je Albanija. I dodatni Protokol III, o dodatnoj liberalizaciji trgovine koji se ne odnosi na Crnu Goru, ali obzirom da se sve odluke donose konsenzusom u obavezi smo da ratifikujemo i dodatni Protokol III. Predlažem da se usvoji. Toliko. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala. Izvolite, kolega. Prvi ste se javili.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore, poštovani gospodine Šćepanoviću,

Skupština ima obavezu da ratifikuje ovakve dokumente i oni su jednostavno u proceduri. Procedura nalaže da prođe skupštinsku većinu, ali evo u principu ispunjavamo jednu formu, jer se ovim protokolom praktično i ne diraju neki interesi Crne Gore, jer se Protokolom II, kao što ste i Vi rekli, zapravo samo radi o tome da je Hrvatska pristupila Evropskoj uniji, da status depozitara ide na Albaniju, a u Protokolu III imamo još pravno regulisanje carinskih dažbina na uvoz između Bosne i Hercegovine i Republike Albanije. S obzirom da imamo i mišljenje Ministarstva finansija koje ne vidi nikakve prepreke u ratifikaciji ovog sporazuma, a, takođe, imamo i analizu uticaja ovog

propisa koji kaže da ne postoji negativan uticaj sprovođenja ovog zakona, koji kaže da propis ne stvara dodatne troškove, da predlog zakona ne predviđa stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i da promjena propisa ne stvara administrativna opterećenja i biznis barijere u ovom poslovanju, mislim da sporazum, što se tiče naše partije, će biti podržan. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Tuponja. Da li još neko želi riječ? Ne. Pošto je ovo jasno, konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno. Gospodine Šćepanoviću, hvala.

Uvažene kolege, prelazimo na **Predlog odluke o izdavanju i finansiranju javnog glasila nedjeljnika na albanskom jeziku "Koha javore"**.

Podsjećam da su Predlog odluke podnijeli poslanici Genci Nimanbegu, dr Predrag Sekulić i mr Dritan Abazović.

Izvjestioci odbora su Luidž Škrelja, Zakonodavnog odbora i Nik Đeljošaj, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Otvaram pretres.

Da li neko od poslanika želi riječ? Da.

Izvolite, kolega Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Potpredsjedniče Skupštine, gospodine Raduloviću, poštovane kolegice i kolege poslanici,

U vezi predložene tačke dnevnog reda ispred radne grupe koju je formirao Kolegijum Skupštine Crne Gore želim ukratko upoznati vas i javnost sa sljedećim.

Nedjeljnik "Koha javore" je osnovan 2002.godine od strane Skupštine Crne Gore. Nedjeljnik je do sada funcionisao u okviru dnevnog lista "Pobjeda" i, kao što vam je poznato, "Pobjeda" je ušla u stečajni postupak zbog privatizacije lista. Takođe, na taj način "Koha javore" dolazi u nezavidan položaj i u nemogućnost da se finansira iz sredstava koji su opredijeljeni dnevnom listu "Pobjeda" od strane Budžeta Crne Gore.

Imajući u vidu da se radi o redakciji koja broji svega pet ljudi, na čelu sa glavnim i odgovornim urednikom, ali koja svojim djelovanjem daje ogroman doprinos u čuvanju

naučnog, obrazovnog, kulturnog, vjerskog, jezičkog i etničkog stvaralaštva na albanskom jeziku, na Kolegijumu predsjednika Skupštine u septembru 2014.godine donijet je zaključak da se formira radna grupa. Radna grupa je bila u sastavu: ja, Genci Nimanbegu kao koordinator grupe, ispred pozicije kolega Predrag Sekulić, ispred opozicije kolega Dritan Abazović. Radna grupa je održala bezbroj konsultacija i sastanaka. Imali smo sedam sjednica, i to sa Redakcijom "Koha javore", sa stečajnim upravnikom dnevnog lista "Pobjeda", sa Direktoratom za medije Ministarstva kulture, sa pomoćnikom ministra finansija, sa predstavnicima Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Delegacijom Evropske unije i zajednički sastanak na kome smo o svemu diskutovali i tražili rješenja.

Znači, Radna grupa je tražila da Istraživački centar Skupštine Crne Gore uradi i dostavi istraživački rad o štampanim glasilima na jezicima nacionalnih manjina, upravni okvir, status i politika. Moram zahvaliti na ažurnosti Istraživačkom centru Skupštine Crne Gore. Takođe, od stečajnog upravnika "Pobjede" tražili smo i dobili obračun uplata i donacija koje su dostavljene na ime nedjeljnika "Koha javore" i nakon svih sagledavanja, razgovora, dogovora pripremljena odluka je pred vama i ona u suštini sadrži sljedeće odrednice: Da se izdavanje "Koha javore" nastavi kroz Albanski savjet u Crnoj Gori, dok finansiranje u iznosu, o tome će se dat poseban amandman, od 100.000 eura godišnje ide kroz Budžet Skupštine Crne Gore, koji će se dodatno pojačati za ovaj iznos od strane Ministarstva finansija.

U svoj ovoj radnji imali smo razumijevanje od svih klubova poslanika. Njihovi šefovi su i dogovorili da se formira radna grupa, a posebnu zahvalnost sekretarki radne grupe gospođi Mirković.

Mislim da usvajanjem ove odluke Skupština Crne Gore i država Crna Gora pokazuju da brigu oko poštivanja u ovom slučaju informisanja na albanskom jeziku, kao jedinom jeziku u Crnoj Gori koji ima bitnu različitost ostalih jezika koji su navedeni u Ustavu Crne Gore i na ovaj način mislim da "Koha javore" ima jednu kvalitetniju budućnost nego do sada. Što se tiče finansiranja "Koha javore", u prošlosti su Novinsko-izdavačkom preduzeću "Pobjeda" izdvajani puno veći iznosi godišnje nego 100.000 eura koje smo predvidjeli. To je išlo od 70.000 pa čak i do 250.000 godišnje. Na

ovaj način mislimo da ćemo regulisanjem i usvajanjem ove odluke učiniti da nedjeljnik "Koha javore" ima jedan kvalitetan status i značajno da poboljša svoj rad. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Nimanbegu na ovakvim riječima koje pokazuju da je Crna Gora u istinu multietnička i multikonfesionalna država koja uvažava, podržava i brani to na svaki način. Razumio sam da će kolega Perić u ime Pozitivne Crne Gore.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Vrlo je specifična situacija da se, kao što je rekao Genci Nimanbegu, zbog stečaja u Pobjedi u suštini gasi jedan manji medij. To je fenomenološki vrlo interesantan princip u Crnoj Gori, da je sve što ima neku posebnost podređeno nekom „jačem igraču“.

Vrlo ću kratko. Radi se o malom broju zaposlenih. A i da se ne radi o malom broju zaposlenih, to nije za nas opredjeljujuće. Mi smatramo da je ovo dobar model da se premosti ova situacija. Mi ćemo podržati ovu odluku, jer cijenimo da ona zaista promoviše sve ove vrijednosti, prije svega, multinacionalnog sklada, a i njegovanje svakako obrazovnog, kulturnog i svakog drugog habitusa Albanaca u Crnoj Gori. Iz tog razloga, još jednom kažem da ćemo podržati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Periću. Uz puni konsenzus, saglasje, smatram, a i vidim faktički da je ovdje sve jasno, tako da konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Uvažene kolege, prelazimo na posljednju tačku današnjeg rada. To je **Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su doktor Igor Lukšić, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija sa svojom saradnicom. Ja ih pozdravljam.

Izjave odbora su Željko Aprcović, Zakonodavnog odbora i Milan Knežević, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li, gospodine Lukšiću, želite da nas uvodite u priču? Izvolite.

IGOR LUKŠIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici,

Dozvolite mi da u uvodnim napomenama saopštim nekoliko karakteristika ovog zakona. U skladu sa Nacionalnim programom za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je bilo zaduženo za pripremu predloga zakona kojim će se urediti primjena i sprovođenje međunarodnih restriktivnih mjera. Ovaj zakon precizira postupke nadležnosti institucija i način uvođenja ovih mjera u pravni sistem Crne Gore, nažalost, pojedinih državnih organa, kao i način vođenja evidencije o fizičkim i pravnim licima protiv kojih su uvedene međunarodne restriktivne mjere.

Crna Gora sada, u skladu sa svojim spoljno-političkim prioritetima, mjere sprovodi kroz druge zakone, pravne propise i mehanizme koji se mogu dovesti u vezu sa sprovođenjem eventualno uvedenih mjera.

Restriktivne mjere ili sankcije predstavljaju mjere pomoću kojih Međunarodna zajednica pokušava da postigne da određene države, pojedinci ili entiteti koji predstavljaju prijetnju međunarodnom miru i bezbjednosti promijene način svog ponašanja bez upotrebe sile.

Pravni osnov za uvođenje međunarodnih restriktivnih mjera predstavljaju najčešće rezolucije Savjeta bezbjednosti i Ujedinjenih nacija, glava VII, član 41 Povelje Ujedinjenih nacija, čija obavezujuća snaga proizilazi iz Povelje Ujedinjenih nacija. Takođe, tu su i restriktivne mjere koje uvodi Evropska unija, u skladu sa različitim ciljevima saopštene vanjske i bezbjednosne politike koju Crna Gora prati, a posebno imajući u vidu i prije nekoliko mjeseci je počeo pregovor o poglavlju 31 koje se tiče vanjske bezbjednosne politike.

S tim u vezi je i bila formirana međuresorna radna grupa koja je pripremila predlog navedenog zakonskog propisa. Prilikom izrade korišćena su uporedna pravna rješenja u ovoj oblasti. Ali, i pribavljena mišljenja ekspertske grupe Njemačke agencije za

kontrolu spoljne trgovine, kao i odjeljenja za bezbjednosnu politiku u okviru Evropske službe za vanjske poslove.

Restriktivne mjere koje uvode Ujedinjene nacije ili Evropska unija mogu biti prema jednoj od klasifikacija mjere koje podrazumijevaju: ekonomske restriktivne mjere, kakva, u najdrastičnijem slučaju, može biti prekid ekonomskih odnosa sa određenom državom; specifične ekonomske restriktivne mjere, kakve su: embargo na naoružanje, zabrana uvoza dijamanta, zabrana prometa naftom ili naftnim derivatima, zabrana trgovine kulturnim dobrima i slično; finansijske sankcije i zamrzavanje sredstava, zabrana ulaska ili tranzita preko teritorije i na kraju prekid saobraćajnih veza.

Kada je riječ o konkretnim mjerama i primjerima dosadašnje prakse, imajući u vidu da smo članice Ujedinjenih nacija i da se usaglašavamo sa pozicijom Evropske unije po pitanju uvođenja novih i poštovanja starih sankcija, u obavezi smo da poštujemo sve mjere koje Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija ili Evropska unija donosi. Do sada nijesmo upoznati da je bilo slučajeva pokušaja kršenja mjera koje bi prethodno bile uvedene kada je Crna Gora u pitanju.

Zahvaljujem za vašu pažnju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, ministre.

Otvaram pretres.

U ime Kluba poslanika DPS-a kolega Stanišić.

Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče Lukšiću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Ovim, kao što je i rekao ministar Lukšić, definisaće se uvođenje restriktivnih mjera u nadležnosti pojedinih država, posebno država koje moraju da poštuju odluke Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija i država Evropske unije i svih odluka koje donose institucije Evropske unije. A obzirom da je Crna Gora, vjerujem, prva naredna

članica Evropske unije, ona je u obavezi pošto slijedi tekovine Evropske unije da poštuje te odluke, tako da će se ovim zakonom otkloniti mnoge nedoumice koje su se do sad pojavljivale, kada se Crna Gora pridruživala odlukama ne samo Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, nego i odlukama Evropske unije kada je u pitanju bilo uvođenje restriktivnih mjera prema pojedinim državama u svijetu. Međunarodne restriktivne mjere se osim prema subjektu ko ih uvodi mogu podijeliti po sadržaju i opsegu, pa se najčešće svrstavaju u sankcije zabrane uvoza i izvoza oružja i druge vojne opreme, robe sa dvostrukom namjenom, zatim finansijske sankcije finansijske sankcije, koje uključuju ograničavanje raspolaganja finansijskim sredstvima i imovinom, zabranu saradnje sa pojedinim bankama i drugim finansijskim institucijama.

Takođe, ovim zakonom će biti definisane i međunarodne restriktivne mjere i na precizan način biće određena ograničenja prema pojedinim državama, pojedinim entitetima, fizičkim i pravnim licima u tim državama. Ono što je bitno napomenuti, a rečeno je u obrazloženju, da se pri donošenju izrade ovog Prijedloga zakona koristila međunarodna pravna praksa, a posebno da je u postupku definisanja Prijedloga zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija konsultovalo i ekspertski tim Njemačke agencije za kontrolu naoružanja, BAFA, čije sugestije su u mnogome doprinijele definisanju preciznog i svrsishodnog zakonskog teksta.

Ponavljam, ne sumnjam da ćemo usvojiti ovaj zakon, da ćemo donošenjem ovog zakona otkloniti mnoge nedoumice i da ćemo se u skladu sa zakonom pridržavati svih onih restriktivnih mjera koje budu donosile relevantne svjetske i institucije Evropske unije.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Stanišiću.

Riječ ima kolega Labudović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege,

Gospodine Lukšiću, ja sam o aspektima ovog Predloga zakona imao prilike da razgovaram sa Vama na Zakonodavnom odboru i vjerujte ni dan danas nijesam do kraja razlučio one dileme koje su me i tada rukovodile da prigovorim nekim od rješenja ovog zakona.

Prije svega, riječ je o pravnom osnovu za uvođenje restriktivnih mjera. Nesumnjiva je činjenica da je Crna Gora članica Ujedinjenih nacija i da sve odluke bilo Skupštine Ujedinjenih nacija, bilo Savjeta bezbjednosti su obavezujuće i za Crnu Goru kao njenu članicu.

Takođe, nije sporno da je Crna Gora članica OEBS-a i da bez obzira što odluke OEBS-a i nijesu te zakonske snage kao odluke Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, i te odluke Crna Gora kao članica dužna da poštuje. E sad, riječ je o odlukama čiji pravni osnov leži u odlukama organa Evropske unije. Jeste. Činjenica je da Crna Gora teži Evropskoj uniji i da je dužna da svoj pravni sistem, ekonomski i svaki drugi postepeno i polako prilagođava uslovima koji važe za ulazak u Evropsku uniju, ali ne po svaku cijenu i ne u svim mogućim i nemogućim slučajevima, pogotovo ne u onim slučajevima koji direktno ekonomski i politički štete Crnoj Gori.

Ja neću ovdje da pominjem slučaj kada ste jednoj 300 godina prijateljskoj zemlji, koja je štitila i omogućila Crnoj Gori da opstane kroz vrijeme uveli sankcije, a onda preko male krsne pokušali da joj poturite meso iz Holandije. To je međunarodna bruka, gospodine Lukšiću, i ne priliči diplomatskim, političkim, ekonomskim i svakim drugim odnosima između te dvije zemlje. Ali Vi ovdje uporno izbjegavate da ukažete na obim tih mogućih mjera i sankcija. Govorili ste o ekonomskim. Međutim, ovdje piše da su moguće i mjere političkog karaktera, između ostalih, i prekid diplomatskih odnosa. Ja znam htio ne htio moram da prihvatim činjenicu da Vlada vodi spoljnu i unutrašnju politiku Crne Gore. Zato ima mandat. Ali, ni jednim slovom u ovom zakonu nijeste predvidjeli ako ništa drugo, a ono, pa ajde naka ne budem pogrešno shvaćen, moralnu obavezu Vlade da obavijesti ovaj dom sa kime smo u nezboru i sa kime smo prekinuli odnos. Ako dođe do tog nivoa da u nekoj državi zbog toga što se to nekome u Evropi dopada ili ne dopada Crna Gora otkaže diplomatsku saradnju, valjda je normalno da obavijestite ovaj dom i da nas obavijestite o razlozima zbog čega ste to uradili. Takođe,

veoma sporan je ovaj član, zapravo dio ovog člana kojim je moguće crnogorskom državljaninu uvesti međunarodno proglašenu restriktivnu mjeru. Ako crnogorski državljanin nije zaštićen od svoje države, nego neka druga država, međunarodna organizacija, savez, ko god bio, može crnogorskom državljaninu da naredi neku restriktivnu mjeru a vi da je sprovedete, onda ja Vas pitam - Od koga smo mi to sigurni? Pritom, jedna od mogućih mjera jeste zabrana raspolaganja ili cjelokupnom ili dijela imovine. Šta je sa ustavnom normom koja to garantuje i smatra nepovredivim pravom osim u slučaju presude domaćeg suda?

Gospodine Lukšiću, uvodite nas u pravnu situaciju u kojoj više ni od koga i ni od čega nijesmo sigurni kao građani Crne Gore. Nije ovdje samo riječ samo o politici, o slijepom praćenju međunarodne volje pojedinih činilaca. Pa imate, recimo, da Evropska unija uvede sankcije a onda najznačajnije zemlje te Evropske unije ih ne podržavaju ili sumnjaju u njih, ali zato ih se Crna Gora pridržava kao da je to pitanje opstanka države. Nego je u pitanju elementarna pravna, građanska sigurnost građanina Crne Gore. Ako je i od ovog zakona, ako je od ove Vlade - mnogo je. Ipak je građanin Crne Gore zaštićen Ustavom, prije svega, i od ove države, pa onda, računam, i od nekih međunarodnih istanci. Jer, ako budemo u svakoj rezoluciji Savjeta bezbjednosti, u svakoj odluci Evropske unije, u svakoj odluci bilo koje međunarodne organizacije kojoj Crna Gora teži, tražili prizvuke svojih prava i svojih privilegija i tražili da budemo kažnjeni, gospodine Lukšiću, pravna sigurnost koja je temelj opstanka svake države, svake vlade i svake vlasti, ovo posljednje me se najmanje ne tiče, i te kako narušena, i te kako dovedena u pitanje. Ovim ste se ozbiljno poigrali sa Ustavom Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Labudoviću.

U ime Pozitivne Crne Gore, kolega Tuponja. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegkinice i kolege, uvaženi ministre Lukšiću sa saradnicom, poštovani građani Crne Gore,

Javio sam se više u cilju pojašnjenja nekih stvari vezano za ovaj zakon. Što se mene tiče, sami naslov Restriktivne mjere nailazi na otvorena vrata, jer se radi o uvođenju reda u neku oblast. Vi ćete mi pojasniti kako su do sada funkcionisale stvari dok nije bilo ovog zakona jer ovaj zakon je nov. Na koji način su vršena ta ograničenja i po kojem osnovu i da li su ona u principu onda funkcionisala dobro, ili su funkcionisala loše pa ste onda ovim zakonom htjeli da te manjkavosti ispravite.

Iskoristio bih Vaše prisustvo i molio bih Vas za komentar, a tiče se auto-puta i odricanja Crne Gore, odricanja imuniteta po osnovu suvereniteta. Molio bih Vas da nama poslanicima, a i građanima Crne Gore date Vaše mišljenje o tome. To je jedna tačka koja je izazvala veliku polemiku i ovdje u Skupštini i inače u javnosti, pa bih Vas molio da iskoristimo ovu priliku da ako možete, i to prokomentarišete.

Takođe, htio bih da znam da li se ovim zakonom u drugim zemljama ili sličnim zakonom prilagođenim njihovom nacionalnom zakonodavstvu, štite interesi Crne Gore i da li imate dosadašnja iskustva da su interesi Crne Gore u drugim zemljama primjenom sličnog ili istog zakona štice. Meni se uvijek čini da se Crna Gora potruđi da zaštiti interese nekih drugih od štetnih uticaja i njihovog ulaska u Crnu Goru i nekih šteta koje bi mogle nastati nekim drugim. Interesuje me da li imate neke pokazatelje, neke podatke da se na isti način i interesi Crne Gore štite u drugim zemljama. Hvala vam lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Tuponja.

Ministre Lukšiću, imate mogućnost da odgovorite i da iskomentarišete dosadašnja izlaganja. Izvolite.

IGOR LUKŠIĆ:

Zahvaljujem.

Imali smo u jednom dijelu već na odborima sličnu raspravu i pokušali tokom sjednica tih odbora da neke od ovih dilema razjasnimo. U uvodnom izlaganju, čini mi se,

da sam ponudio odgovore na dio vaših pitanja, a tiču se, prije svega, naše potrebe da ovu oblast preciznije normiramo. Kao što sam kazao u uvodnom izlaganju, mi smo do sada u slučaju primjene pojedinih restriktivnih mjera u određenim slučajevima bilo da su te mjere uvedene od strane Ujedinjenih nacija, OEBS-a ili Evropske unije sprovodili tako što smo pravili kopču sa već postojećim zakonima koji djelimično ovu oblast uređuju. Međutim, iskustva drugih zemalja i procjena je, a rekao sam da je to u skladu i sa nacionalnim programom za pristupanje Evropskoj uniji, da uradimo jedan sveobuhvatan propis ili jedan okvirni propis na bazi kojeg se omogućava potpuno dosljedno kvalitetno sprovođenje mjera u slučajevima kada se to od Crne Gore očekuje.

Kada je u pitanju set mjera koje donose Ujedinjene nacije ili Savjet bezbjednosti, to je obavezujuće za sve zemlje koje su članice Ujedinjenih nacija. Ista stvar važi i za jedan broj drugih asocijacija gdje smo članice. Na ovaj način i ovim zakonom mi sada činimo proces potpuno usklađenim sa onim što je praksa u drugim zemljama. Dakle, onog trenutka kada se donesu određene restriktivne mjere koje i Crna Gora treba da primijeni, Ministarstvo vanjskih poslova priprema odgovarajuću odluku za Vladu. Vlada donosi odluku, odluka se publikuje u Službenom listu. Na taj način se obezbjeđuje ne samo puna transparentnost, već i olakšava dosledno sprovođenje takvih mjera. Iako sam kazao da u našem dosadašnjem iskustvu nije bilo pokušaja niti imamo saznanja da je bilo pokušaja kršenja nekih sankcija ili mjera koje bi i Crna Gora uvela na bazi međunarodnog prava koje se ustanovljava na nivou, recimo, Savjeta bezbjednosti ili drugih institucija gdje smo članice.

Ova dilema ili pitanja koja su postavljena, gospodin Labudović je nešto od toga pitao u svom izlaganju, svakako su bila predmet pažnje i pažljivo analizirana. Kao što znate, naš Ustav sadrži odredbe u kojima se i međunarodno pravo transponuje direktno, tako da je naša obaveza transponovanja međunarodnog prava ili primjenjivanje međunarodnog prava tamo gdje smo u obavezi direktno u našem zakonodavstvu. Tako da u tom smislu ne vidimo bilo kakav konflikt sa Ustavom. Vidimo samo obavezu Crne Gore kao zemlju koja je kao članica Ujedinjenih nacija u ovom slučaju dužna da učestvuje u potpunosti u tom sistemu i da svoj doprinos koliki god on da je, s jedne strane. S druge strane, istina je, više puta smo o tome razgovarali, kada je Evropska unija u pitanju, ne postoji formalna obaveza, to je poznato, automatskog

pridruživanja, ali postoji politička obaveza i postoje samim tim i očekivanja. U ovom konkretnom slučaju, niko od nas nije bio srećan što je donio odluku da se, to sam više puta isticao, uvedu restriktivne mjere i prema jednom broju ruskih državljana ili prema jednom broju ruskih pravnih entiteta, prije svega, preduzeća itd, ali je bilo sasvim logično, očekivano i na kraju krajeva to niko nije ni propustio da nam ukaže, kada su čelnici Evropske unije u pitanju i pozdravi okolnost da se Crna Gora našla na strani Evropske unije, što je od nas očekivano ako nam je strateški cilj da postanemo članica Evropske unije.

Istovremeno, siguran sam da u tom smislu niti smo barjačili, niti trčali kao što ocjenjujete ili nas kritikujete. Zapravo, sve zemlje članice Evropske unije su na neki način u tom smislu kada je javnost u pitanju, nešto u povoljnijem položaju jer u Briselu kada se odluka donese konsenzusom, ona se sprovodi i oni ne moraju potom da daju nikakva posebna saopštenja, niti da na to ukazuju, niti se to posebno više kasnije potencira. Sasvim je logično da svi oni primjenjuju i zapravo dužni su da primijene prije nego mi. Primjera radi, Hrvatska, svaka odluka koja se u Evropskoj uniji donese, biva odmah nakon toga objavljena u Službenom listu i stvar se završava. Naša situacija je nešto neprijatnija, jer smo u tom smislu eksponiraniji. Mnogo bi nam bilo lakše da smo članica Evropske unije. U tom smislu, bi manje bilo primjetno i vjerujem manje oko toga se vodila rasprava.

Istovremeno, više puta smo isticali da smatramo da je interes ne samo Evropske unije, ili Ukrajine, ili Rusije da se pitanje riješi diplomatski što prije. Direktno je naš interes, takođe, iz razloga koje ste pominjali, dakle ekonomskih nestabilnosti da se pitanje ukrajinske krize riješi diplomatski i što prije. Mi srećom ove godine nijesmo imali značajnih ekonomskih potresa u tom smislu. Dakle, broj ruskih turista je bio čak nešto veći nego prošle godine, broj turista iz Ukrajine je bio otprilike na istom nivou inije bilo značajnije reperkusija. Ako i bude reperkusija, prije će ih biti zbog ekonomskih teškoća u Rusiji danas, nego što će to biti zbog primjene restriktivnih mjera kada je Crna Gora u pitanju.

U odnosu na temu auto-puta, nijesam siguran u ovom trenutku da Vam mogu posebno pomoći u toj raspravi, tim prije što je bila višednevna rasprava u parlamentu i ta tema je neposredno diskutovana, osim toga što su isticale moje kolege ministri

odgovarajući na Vaše dileme koje su se tim povodom u parlamentu otvorile. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, ministre.

Komentar na komentar, kolega Labudović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Lukšiću, opet ste izbjegli konkretne odgovore na vrlo konkretna pitanja. Prvo, moram da Vam osporim tvrdnju da su odluke ovakvog tipa, osim ako su odluke Savjeta bezbjednosti, izvor međunarodnog prava. To su konkretne odluke za konkretne slučajeve i ne mogu biti međunarodno-pravna norma koju je Crna Gora obavezna da primijeni mimo svog zakonodavstva, tim prije što čak nijesmo ni članica te unije. To je prvo.

Drugo, izbjegli ste, takođe, da mi odgovorite šta je sa obavezom Vlade, možda ne toliko zakonskom, a ono makar moralnom, da nas obavijesti da prekidamo diplomatske odnose sa nekom državom, valjda kao njeni poslanici, prije svega kao građani, pustite vi Službeni list, ne čitaju građani Crne Gore službene listove, dužni da tu svoju odluku obrazložite ovom domu koji vas je birao. Jer, prekid diplomatskih odnosa sa bilo kojom državom u svijetu je nešto što u svakom slučaju u međunarodnoj i unutrašnjoj politici, jer je međunarodna politika nastavak unutrašnje, je presedan, krupan korak. Osim u ratnim situacijama, gospodine Lukšiću, predstavlja dokaz vrlo poremećenih odnosa na međunarodnom planu. Ako ništa drugo, to predstavlja moralnu obavezu Vlade da negdje u ovom zakonu propiše mogućnost i obavezu da Vlada o tome obavijesti Skupštinu.

I dalje tvrdim, gospodine Lukšiću, da se raspolaganje imovinom i dijelom imovine crnogorskom državljaninu može zabraniti isključivo presudom domaćeg suda, a Vi pričajte kako god hoćete. I da ovako ostavljena norma daje mogućnost za nesagledive zloupotrebe u tom pravcu.

Oko ekonomskih posljedica, ovog trčanja pred rudu Evropske unije, o tome smo pričali i ne želim da se vraćam na početak. Samo hoću da Vas podsjetim, ima i drugih

zemalja koje žele u Evropsku uniju, pa nijesu pristupile ovoj mjeri i nije im zamjereno od strane Evropske unije. Konkretno, Srbija nije uvela sankcije ruskim državljanima i ruskim kompanijama, pa su u Evropi izrazili razumijevanje za njenu međunarodnu poziciju. Valjda je Crna Gora jednako prijatelj i jednako dugo, ako ne za dva dana duže sa Rusijom od Srbije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Labudoviću.

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem na odgovoru, uvaženi gospodine Lukšiću, mada me nijeste ubijedili da je ovaj zakon sada uopšte neophodan. Prema onome što ste Vi rekli, i do sada je funkcionisalo sve onako kako treba. Ovom zakonskom normom ne vidim sada neko posebno poboljšanje.

Ono na šta bih se još jednom posebno osvrnuo, ne treba Vas da podsjećam, podsjetiću crnogorsku javnost, Vi ste ministar vanjskih poslova, koji je jednostavno izbjegao onaj dio koji se tiče imuniteta po osnovu suvereniteta, tj. odricanja od imuniteta po osnovu suvereniteta koji je Crna Gora vezano za auto-put potpisala. To se poziva, kao što ste upoznati ili nijeste upoznati, ne znam, na Konvenciju Ujedinjenih nacija koja nije ratifikovana. Niti je ratifikovala Crna Gora, niti je ratifikovao dovoljan broj zemalja da bi ona stupila na snagu. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Tuponja.

Prelazimo na drugi krug.

Riječ ima kolega Sekulić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče Skupštine.

Gospodine potpredsjedniče Vlade sa saradnicom, uvažene kolege,

Smatram da je dobro da u našem pravnom sistemu imamo jedan ovakav zakon, a ne da imamo pravnu prazninu u ovoj oblasti, pa se onda na neki način određujemo od slučaja do slučaja. Podsjetiću i uvažene kolege koji su do sada diskutovali da smo mi članovi mnogih međunarodnih organizacija i da samim tim članstvom preuzimamo određene obaveze. Članica smo Ujedinjenih nacija. Tamo Savjet bezbjednosti donosi odluke o restriktivnim mjerama, a mi kao članica Ujedinjenih nacija smo dužni da ih sprovodimo. Takođe, članica smo Savjeta Evrope. Dozvolićete da je bilo priče u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope o nekim restriktivnim mjerama koje su se odnosile prema ruskoj delegaciji i da smo mi dužni ne samo mi nego sve članice Savjeta Evrope, uključujući i naše susjede, da se u skladu sa tim odlukama ponašamo. Članica smo OEBS-a i takođe smo dužni da se ponašamo u skladu sa tim.

Vrlo jasno smo rekli, čini mi se da tu imamo društveni konsenzus u ovom parlamentu, da treba da budemo članica Evropske unije. Iako još uvijek nijesmo članica, mislim da već sada moramo da preuzimamo neke obaveze po tom pitanju. Te obaveze su nešto drugačije od onih država koje nijesu otvorile nijedno pregovaračko poglavlje. Podsjećam da smo mi otvorili već 14 pregovaračkih poglavlja i da u skladu sa tim imamo određeni broj obaveza.

Ono što je mnogo važnije jeste sama tematika ovog zakona. Ovim zakonom se uređuje način uvođenja primjene i ukidanje međunarodnih restriktivnih mjera koje Crna Gora sprovodi u cilju uspostavljanja i očuvanja međunarodnog mira i bezbjednosti, poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, razvoja i jačanja demokratije i postavljanje drugih ciljeva u skladu sa međunarodnim pravom. Čini mi se da makar u ovom korpusu u kojem je ovaj zakon omeđen ne bi trebalo u ovom parlamentu da bilo ko bude protiv. Mnogo je bolje da imamo jasna pravila po kojima treba da se ponašamo, nego da od slučaja do slučaja ili u ovom ili onom obimu uvodimo restriktivne mjere. Podsjećam da uvođenje restriktivnih mjera nije novina u međunarodnom pravu, nego je poznata već nekoliko decenija. Organizacija Ujedinjenih nacija je najjača u tom dijelu propisivanja restriktivnih mjera. Podsjećam, takođe, da je naša država kroz neke druge državne forme bila žrtva uvođenja takvih restriktivnih mjera, sa istim ovim ciljem, postizanje mira i bezbjednosti.

Dozvolite da, kada govorimo o tome da li je u pitanju okončanje prijetnje globalnoj bezbjednosti, jačanje legalno izabраниh vlada ili postizanje mirovnog političkog rješenja, čini mi se da bez obzira na obim tih restriktivnih mjera i na njihovu učinkovitost u pojedinim djelovima, tu ne bismo trebali da imamo ništa protiv. Uostalom, podsjetimo se da nakon hladnog rata globalna situacija je nešto drugačija, da sada u odnosu na bipolarni svijet koji je nekada važio imamo i neke druge jače međunarodne igrače na sceni i dobro je da imamo jake međunarodne organizacije koje imaju jasno utvrđena pravila i da članice tih međunarodnih organizacija poštuju ta pravila.

Podsjećanje, takođe, čini mi se da je to ovdje najspornije pitanje da li Crna Gora treba da vodi evropsku politiku. Samo podsjećam da članice Evropske unije vode zajedničku međunarodnu politiku, zajednički odlučuju o temama koje su bitne za njihove odnose prema trećim zemljama. Ako želite da budete član toga kluba, a čini mi se da su nam makar ovdje usta puna tih evropskih integracija, mislim da treba veoma jasno i precizno da kažemo - da, mi želimo to članstvo i mi želimo da poštuјemo vaša pravila. Nebitno da li smo u ovom trenutku članice Evropske unije, ili ćemo to postati za tri godine. Čini mi se da nas poštovanje tih pravila na neki način kvalifikuje da budemo članica Evropske unije. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Sekuliću.

Za komentar se javio kolega Bojanić. Izvolite, kolega.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljuјem.

Samo kratko jedno pojašnjenje. Precizno radi, pošto sam bio član delegacije Savjeta Evrope i bili smo zajedno u Savjetu Evrope kada su na predlog određenog broja članica prema Rusiji određene restriktivne mjere predložene, mi smo tada u okviru delegacije odlučili da ne glasamo, imajući u vidu, s jedne strane, našu zainteresovanost za Evropsku uniju i sve njihove poteze, a, s druge strane, imajući u vidu i odnose sa Rusijom. Mi smo to jasno objasnili generalnom sekretaru Savjeta Evrope i jednostavno nijesmo glasali na toj sjednici. Samo preciznosti radi. Zahvaljuјem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Bojaniću.

Odgovor. Kolega Sekulić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam, gospodine Bojaniću, što ste mi dali priliku da pojasnim i ovaj dio koji se tiče Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope. Glasao sam za Rezoluciju koja se ticala Ukrajine, a zajedno smo smatrali da nije dobra restriktivna mjera koja onemogućava delegaciju Rusije da učestvuje u radu Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, jer smo zajednički smatrali da je Parlament Savjeta Evrope mjesto gdje treba da raspravljamo o svim pitanjima, pa i spornom pitanju koje se tiče teritorije Ukrajine.

Samo još jedno pojašnjenje. Da budemo veoma decidni i jasni. Bez obzira na naš lični ili državni stav, mi smo dužni da se pridržavamo onog što je Parlalmetarna Skupština Savjeta Evrope zajednički odlučila. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Sekuliću.

Za diskusiju se javila kolegunica Kalezić. Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani ministre inostranih poslova i uvaženi građani, Crna Gora ima moralno pravo da nikad ni prema kome ne primijeni bilo kakvu restriktivnu mjeru kakve se predviđaju ovim zakonom. Zašto? Pamtime li mi 1992. godinu i pamtime li 1999. godinu? 1992. godine je crnogorska privreda oborena ne na koljena, nego oborena u prah i pepeo. Dozvolite, jesu bile prilike kakve su bile, ali uzroci još uvijek nijesu razmotreni i ako neko nije učestvovao u raspadu Jugoslavije i u svemu što se događalo, to zaista može da se kaže za Crnu Goru. Prvo, suviše je mala, drugo nikakvih geopolitičkih razloga ni priprema nije imala, ali nije stvar u tome. Stvar je u tome što su posljedice katastrofalne i dan danas po naše društvo, po našu budućnost

ukupnu. 1992.godina je bila davno. Mi ne možemo da se oporavimo. Evropa mora da zna a naši političari se zaista ne trude da to saopšte, da saopšte ljudski, da saopšte direktno koliko nas još uvijek pogađaju te posljedice.

Molim vas, crnogorsko rukovodstvo tadašnje je bilo, ovo su opasne riječi što ću reći, primorano da uđe u kriminalne poslove da se spašava narod. Ja to znam kao starija građanka. Možda su neki ljudi bili zaštićeni tih godina pa nijesu znali kako se živi. Ljudi su bili poniženi, osiromašeni, na svaki način iscrpljivani zato što je neko uveo, Savjet bezbjednosti je uveo vrlo neprimjerene mjere. Isto se događalo i u Srbiji. Šta mi imamo od toga? Naravno, Crna Gora je gurnuta u kiminalizaciju da bi preživjela. Poslije je to zaista bio model za neke druge radnje, koje ja kao građanka ne mogu ni da prihvatim, ni da se s time složim, naravno. Treba reći odakle je počelo. Počelo je od sankcija i počelo je od toga da smo mi bili osuđeni na polagano umiranje. Narod koji je osuđen na polagano umiranje ima svako pravo da preživi.

To što smo preživjeli imamo posljedica, ali druge sankcije, druge vrste, ovog puta kriminalne i nezakonite, došle su 1999.godine. Ja sam iskreno očekivala da će neko od visokih zvaničnika Crne Gore čim je prestalo bombardovanje, agresivni napad bezdušni, cinični i nevrjerovatni koji je bio projektovan na nedjelju dana bombardovanja, to su nam saopštavali zavaničnici NATO-a, pa nijesu znali šta će sa nama, jer nijesmo se ponašali po scenariju. Dakle, 78 dana mi imamo i dalje posledice. Gospodine Lukšiću, nek su vam svi živi i zdravi kod kuće, pođite na Hematološko odjeljenje Kliničkog centra Crne Gore. Pođite da vidite koji uzrast građana Crne Gore se tamo liječi. Nije to došlo tek tako. Saopšteno je da su maligna oboljenja druga po redu, malignitet u Crnoj Gori se javlja u vidu epidemije. Nije to tek tako. Kad smo mi od bilo koga u Evropi tražili - dajte nam ljudi pare da spašavamo narod? To je posljedica bombardovanja. Zašto je bilo to bombardovanje? Je li odlučio Savjet bezbjednosti kao u prvom slučaju? Ne.

Mi sada treba, Crna Gora sa takvim iskustvima, narod sa takvim iskustvima i takvim posljedicama da glasamo da se restriktivne mjere uvedu ovako, radi zaštite međunarodnog prava. To je besmisleno. Međunarodno pravo postoji, mjere djelovanja postoje. Ove restriktivne mjere se uvode radi disciplinovanja građana, radi disciplinovanja slobodnih ljudi i radi disciplinovanja država koje ostvaruju svoj identitet.

Postaviću vam i pitanje, gospodine Lukišiću, kada ste, navedite mi u zvaničnom kontaktu bilo kao raniji ministar finansija, bilo kao raniji premijer ministar ili sada, nekom zvaničniku Evropske unije od zemalja koje pripadaju NATO koaliciji rekli - Da li vi znate šta ste učinili Crnoj Gori? Doživjeli smo jedno strahovito poniženje kada je gospodin Rasmusen, odlazivši sa funkcije generalnog sekretara NATO pakta, izjavio nešto čudovišno - Crna Gora ne treba da se stidi zbog toga što je bila bombardovana. Pa sram ga i stid bilo, makar ovim izazvala međunarodni incident. Da se Crna Gora ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, koleginice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Dozvolite, predsjedniče. Ja imam 68 godina. Sve sam ovo preživjela kao i najveći dio građana Crne Gore.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zajedno i ja sa Vama.

JELISAVA KALEZIĆ:

Svi smo preživjeli. Ali oni koji su imali zadatak da zaštite i male i stare, preživjeli si više. I spravom očekujem od političara, od rukovodstva Crne Gore, da to pamti, a ne da budemo servilni u svakom trenutku kada nam se ponudi da budemo servilni. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, koleginice.

Izaazvali ste više kometara, tako da ćete nastaviti da govorite. Neću o uzrocima, mada bih mogao dobro da pričam o uzrocima, ali ću o posljedicama.

Građani Crne Gore i uvažene kolege, natalitet i sterilitet danas u Crnoj Gori je posljedica i radijacije. To je tragično. To je javna tajna i zato molim sve ljekare da to jednostavno se objavi i da vidimo da li tu ima lijeka.

Prvi se za komentar javio kolega Stanišić, pa kolega Popović. Siguran sam da će i ministar, takođe.

Izvolite, kolega Stanišiću.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Sa prvim dijelom diskusije uvažene kolegince Kalezić potpuno se slažem. Da je i 1992. godine i 1999. godine Crna Gora bila žrtva jedne politike koja nije vođena iz Crne Gore. Potpuno se slažem. Ono sa čime se ne bih složio jeste da smo zbog sankcija prišli kriminalnim radnjama da bismo radili neke poslove. Ne. Sto puta je rečeno i dokazano na svim međunarodnim i domaćim sudovima da se radilo u skladu sa zakonom, važećim zakonima tada u državi Crnoj Gori. Mi se uvijek bavimo posljedicama, a ne uzrokom. Ne samo Vi, nego svi mi. Prije svega, Crna Gora je uvijek plaćala veliki danak svojoj ideji zajedništva. Pa smo mi 1992.godine odlučili da živimo u zajedničkoj državi i Saveznoj Republici Jugoslaviji dok veća članica uopšte o tome nije odlučivala. Mi smo organizovali referendum, pa smo odlučili da živimo sa 20 puta većim od nas i da budemo sa istim tim ravnopravni, što nikad nije bilo izvodljivo i nikad nije moglo biti. 1999. godine da nije bilo pojedinih državnika Crne Gore, koji su po svijetu išli i molili ne samo da se ne bombarduje Crna Gora, nego da se zbog pogrešne politike iz Beograda jednog čovjeka ne bombarduje Republika Jugoslavija, Crnoj Gori bi bilo mnogo teže. Mi smo tada zahvaljujući tim ljudima, da ih ne pominjem, da ne bilo glorifikacije i da ne bih bio pogrešno shvaćen, mi smo tada sačuvali biološku supstancu Crne Gore. Koštalo nas je dosta - i Murino, i bombardovanje u Danilovgradu, i kasetne bombe, ali sve zbog pogrešne politike. Da smo tada bili na putu na kojem smo danas i da smo tada bili nezavisna država, od toga ništa ne bi bilo. Crna Gora je uzela 2006. godine sudbinu u svoje ruke. Sada odlučuje sama o sebi. Niko izvan Crne Gore o njoj ne odlučuje i sada smo na dobrom putu da budemo članica i Evropske unije i NATO saveza. Da smo bili tada članice, ovo o čemu danas pričamo ne bismo došli u situaciju da nam se uradi. Potpuno se slažem. Ni krivi, ni dužni mnogo smo puta platili – 1918, i 1992, i 1999. godine cijenu našeg jugoslovenstva i našeg zajedništva. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Htjeli ste da kažete, kolega Stanišiću, da smo svi bili liberali, kao što smo Popović i ja, ali neću od tome.

Izvolite, kolegkinice Kalezić.

JELISAVA KALEZIĆ:

Kolega Stanišić je prosto zamijenio tezu. Čuvala sam se da ne govorim o stvarima o kojima je on govorio, jer on slijedi kontinuitet vlasti za sve što je naveo da se događalo. To je evidentno i to je jasno. Međutim, govorim o neprimjerenom djelovanju Međunarodne zajednice 1992. godine i posljedicama koje se mogu dokazati, koje su čudovišnih razmjera u produženom trajanju. Mi smo imali ekonomskih problema i tada i Jugoslavija prije raspada, ali potpuna destrukcija privrede, to znači ukidanje mogućnosti za život jednog naroda. Drugo, govorim o odluci da bude bombardovana i Crna Gora i Srbija koju nije podržao Savjet bezbjednosti i govorim o posljedicama koje su takve da to jednostavno se graniči sa kriminalnom djelatnošću. Govorim o tome da je Crna Gora gurnuta u kriminalizaciju time što je razorena privreda i upućena da se snalaze i pojedinci i zajednica da bi preživjela. To ko ima kontinuitet politike od 1989. godine do sada ja ni pomenula nijesam, jer to je naš zajednički realni život.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegkinice Kalezić.

Nijesam u tom nabrojanju rekao i za moga kolegu Gegaja. Ima nas dosta, ali malo smo bili.

Izvolite, kolega Popoviću. /Upadica/ Bratskoj ljubavi, kolega Stanišiću, sve za bratsku ljubav u Crnoj Gori.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani predstavnici Vlade, Sad me je potpredsjednik gospodin Radulović podsjetio na ovo, na ta vremena Librala, Liberalnog saveza. Profesor Radulović je bio u Liberalnom savezu, poslanik

Gegaj, ali i potpredsjednik Vlade gospodin Igor Lukšić je bio isto član Liberalnog saveza. Mislim da se ne varam. Tada da su se Liberalni savez i Liberali slušali tada, sigurno je da ne bi došlo do takvih posljedica, da ne bi došlo do sankcija. Svi smo znali 1991. u junu kad je Slovenija izašla iz SFRJ, da Jugoslavija više ne postoji. Znao je sve Liberalni savez radio, ukazivao, molio, kumio - nemojte to da radite, nemojte da ratujete sa svojom braćom, naročito na dubrovačkom ratištu, ali sve je to bilo uzalud. Podsjećam na pjesmu sa veličanstvenog mitinga koji je održan u januaru 1992. godine: "Sa Lovćena vila kliče, oprosti nam, Dubrovniče" , i tako dalje.

Javio sam se za diskusiju, profesore Raduloviću, nijesam za komentar. Vidim po ovom vremenu da je...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nijesam razumio. Mislio sam na komentar kolegice Kalezić. Imaćete onda još pet minuta. Dva puta imate sad priliku.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Onda sam ja kiksao. Dobro, nije zgorega, komentar ističe mi vrijeme, pa ću poslije kroz diskusiju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kad završimo ove diskusije, imaćete priliku.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Onda završavam sa komentarom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, kolegice Kalezić. Želite li da još nešto kažete? Ne.

Da li Vi, ministre, hoćete? Izvolite.

IGOR LUKŠIĆ:

Ja ću se svakako uzdržati digresija. Mislim da bismo na te teme vjerovatno jako puno vremena potrošili i predlažem ipak koncentrisanje na ono što je ipak osnovna tema, to je Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama, iz razloga što je gospođa Kalezić u svom izlaganju potencirala moralni aspekt primjene međunarodnih restriktivnih mjera u slučaju zemlje koja je i sama bila žrtva sankcija uvedenih 90-ih godina. Uzgred budi rečeno, tada je ta odluka Savjeta bezbjednosti usvojena sa samo jednim uzdržanim glasom Zimbabvea. Tako da ako bi govorili o moralnoj obavezi, vjerovatno bi trebali voditi računa o Zimbabveu prilikom primjene određenih rješenja, ali to prosto nije moguće. Mi ovdje govorimo o međunarodnom pravu i obavezama koje Crne Gora danas kao punopravna članica Ujedinjenih nacija od 2006. godine, ima.

Dakle, odluke koje proizlaze iz člana 41 .... Ujedinjenih nacija su naša obaveza. Nažalost, živimo u vremenu kada je eskalirala ukrajinska kriza i mnogi to pitanje problematizuju ili posmatraju iz ugla odnosa, recimo, sa Rusijom ili nekom sličnom zemljom. Kada govorim o ovim pitanjima, onda govorim između ostalog i o situacijama u kojima primjenjujući odluke Savjeta bezbjednosti, ili Evropske unije, ili OEBS-a vi ste u situaciji da donosite odluke o restriktivnim mjerama i prema državljanima nekih zemalja koji su teroristi, koji su recimo pripadnici ISIL-a danas, koji su recimo i na toj strani. Crna Gora je dužna kao zemlja koja je članica Ujedinjenih nacija i sličnih foruma teži članstvu Evropskoj uniji da primjenjuje te mjere zato što je, između ostalog, kao i ova akcija ovih dana koja je sprovedena to dio napora da doprinesemo ukupnom miru i bezbjednosti. To se očekuje od svake suverene zemlje koja je članica odgovarajućih međunarodnih organizacija.

Samo da kažem, nadovezujući se na temu koja je pokrenuta, ovo je zakon koji je okvir, koji proizilazi iz naših obaveza koje se tiču nacionalnog plana integracija u Evropskoj uniji. Dakle, sve zemlje u ovom statusu u kojem smo mi rade na odgovarajućem zakonu. Zemlje koje su u Evropskoj uniji ga imaju. On proizilazi takođe iz naših obaveza iz pregovaračkog poglavlja 31, gdje su vanjska i odbrambena politika i potrebe da naše zakonodavstvo harmonizujemo sa onim što su standardi. Standardi jesu da se odluka donosi na ovaj način i primjenjuje tako što proizvodi pravne posljedice nakon objavljivanja u Službenom listu i na taj način mi u nacionalnom zakonodavstvu preuzimamo tekovine međunarodnog prava.

Ovo nije zakon u kome bi trebalo u slučaju najdrastičnije mjere koja se zaista jako rijetko dešava, recimo, prekida diplomatskih odnosa, trebalo obavještavati Skupštinu. Dakle, drugi zakon bi eventualno kada bi Crna Gora donijela tu odluku ili Vlada Crne Gore, vodeći unutrašnju i spoljašnju politiku, trebalo u tom slučaju ... primijeniti Zakon o vanjskim poslovima, koji predviđa intenzivnu komunikaciju između Vlade, odnosno ministarstva i Parlamenta. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Koleginice Kalezić, želite li? Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Hvala, gospodine Lukšiću, na Vaš vrlo uzdražan i precizan komentar. Međutim, ja zapravo ukazujem na to da nezavisno od uzroka koji se mogu različito tumačiti, njihova težina se može varirati. Ali, govorim o tome, da smo mi iskusili na svojim životima, na samom biću ove zajednice, šta znače te restriktivne mjere. I kada to znamo, naše je moralno pravo da to nikome ne poželimo bez obzira na uzroke. Ali, je takođe i Vaša obaveza i obaveza svih zvaničnika da saopštavaju pravu suštinu djelovanja tih mjera. Jer, te mjere po pravilu nedaju učinak koji je projektovan, samo ogromnu patnju i trenutnu sa produženim posljedicama. Sa velikom destrukcijom u okviru zajednice, dakle, materijalnom, privrednom, moralnom, kulturnom, svakakvom. Naravno, i biološkom. To više nije moguće ničim amortizovati. Ako to znamo, i ako podržimo prema bilo kome takve mjere, zaista nijesmo baš dobri ljudi.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, koleginice Kalezić.

Kolega Popoviću, izvolte.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ja nijesam htio da se javljam za diskusiju, ali iskoristiću priliku jer je tu ministar vanjskih poslova i evropskih integracija gospodin Lukšić više da neka svoja razmišljanja podijelim i da pitam da li smo baš na pravom putu. Sankcije nikad i nikome niđe nijesu dale rezultate. Sankcije se odnose na narode, ne odnose se na vlasti. Znamood onih sankcija koje su sprovedene prema nama 1992.godine, koje su to bile patnje. I naročito mi moramo da imamo osjećaj prema tome kako će se sankcije odraziti na bilo koju drugu zemlju svijeta ako mi na bilo koji način učestvujemo direktno ili indirektno.

Dakle, mi na neki način učestvujemo u sankcijama prema Rusiji, koja je tradicionalni prijatelj Crne Gore, viševjekovni. Ukrajinska kriza koja jeste nanijela velike strahote tom narodu tamo sigurno je da se sankcijama neće riješiti. To će se morati opet riješiti za stolom i uzdam se u to da će se to stanje u Ukrajini brzo završiti. Ono što mene interesuje jeste da li smo mi pravilno postupili u odnosu na Rusiju. Uvažavajući sve ono što je Crna Gora prihvatila, potpisane sporazume o pridruživanju i stabilizaciji sa Evropskom unijom, ali dešava se situacija da nama je jasno, to je i zvanično saopšteno. Mi prije 2019.godine dok Evropskom parlamentu ne istekne mandat, dakle maj 2019.godine, ne možemo ući u Evropsku uniju.

Da li možemo napraviti neki balans, ne onaj o kome pričamo tamo, nego balans u tome da ne budemo toliko drčni, da se ne istrčavamo. Koje sankcije ćemo mi imati ako ne podržimo sankcije prema Rusiji. Vjerujte, Rusija i Evropska unija će se veoma brzo dogovoriti. Ađe smo mi onda, đe smo ostali? Napravili smo jednoga neprijatelja potpuno, po mom mišljenju, bespotrebno i mislim da bi trebalo imati malo više sluha, pa neka trenutno i trpimo neke posljedice. Neka ne otvorimo neko poglavlje, hoćemo li ga otvoriti, za dva mjeseca ili za sedam mjeseci u odnosu na ove posljedice koje ćemo imati u pridruživanju sankcijama Ruskoj Federaciji, mislim da su nemjerljive i mislim da bi trebalo na vagu staviti, što dobijamo, što gubimo, podržavanjem tih i takvih sankcija Rusiji.

Ponavljam još jedanput, vjerujte, veoma brzo će doći do usaglašavanja između Evropske unije i Ruske Federacije. To je jedna neminovnost, a strah me je da ćemo mi ipak biti na neki način oštećeni. Ja znam da ne možemo postići oba cilja, to je jasno. Ali, očekujem, znam da ste vi mudri, da ćete ipak probati i sa vrhom izvršne vlasti da se ta

situacija na najelegantniji način za Crnu Goru razriješi, a da ne pravimo bespotrebno neprijatelje i protivnike.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Popoviću.

Za komentar se javio kolega Labudović. Ministar je takođe izrazio želju i potrebu, a i obavezu.

Izvolite, Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Popoviću, sa najvećim dijelom onoga što ste rekli, složio bih se ne samo sada, nego sam to isticao i u svakoj prilici kada smo se doticali ove ili slične teme. Ali, vjerujte, kad bi zaista međunarodni poredak funkcionisao na principima koji su sadržani u članu 1 ovoga zakona, makar se te restriktivne mjere odnosili i na Srbiju, i na Rusiju, i na koga god hoćete, ja bih sa obje ruke glasao za ovaj zakon. Ali, nikada nije, niti danas funkcioniše. Jer, međunarodno pravo je ono što oni koji su moćni dovoljno da svoj interes oblikuju u međunarodni standard. Ina tim principima funkcioniše svijet od kako postoji. Jer, ako, recimo, Amerika i predsjednik Obama donesu zakon koji omogućava isporučivanje naoružanja i svega drugoga dijelu ukrajinskoga naroda, onda je to po međunarodnom pravu. Ako Rusija dostavi hranu svojim sunarodnicima, onda je to kršenje međunarodnog prava. Ako se organizuje referendum na Kosovu, onda je on u skladu sa međunarodnim pravom. Ako se isti takav referendum organizuje na Krimu, onda je on prekršaj međunarodnog prava. Priča o tome da će Crna Gora poštovanjem ovog zakona i izlaskom krajnje sevilnim, zahvaljujem kolegini iz mog kluba koja je imala hrabrosti i petlje da vam to baci u oči, ako je ovo samo izraz i potreba servilnosti da se po svaku cijenu bude poslušan prema onima koji kreiraju međunarodno pravo, onda je to druga priča. Ali naše moralno pravo, starije od svakoga prava, gospodine Lukšiću, jeste da se ne pridružimo tom opštom međunarodnom pogromu prema određenim narodima i određenim zemljama, makar od tog Zimbabvea pa do moćne Rusije. Ne bojte se za Rusiju. Ona je u stanju da se odbrani, pa čak je napala i Crna

Gora. Mi smo i Japan napadali, pa, koliko vidim, ništa mu ne fali. Ali je sramota da neko, što kaže gospođa Jelisava, ko je iskusio najveću moguću međunarodnu nepravdu, narod boluje od toga i koji će to bolovati još generacijama i generacijama, pridruži se ovome i ovo prihvati.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Pa evo na tvrdnje poslanika Labudovića, mislim da će gospodin Lukšić u toj nekoj završnoj raspravi, diskusiji odgovoriti. Iako je ovo što je poslanik Labudović rekao, naravno, on je to rekao dosta grublje od mene, ali je na fonu mog razmišljanja. Mi kao sićušna država naročito ne smijemo da se miješamo u sve te stvari i moramo se držati po strani koliko je god moguće. Veliki odlučuju o svemu, oni se za čas dogovore. Neđe za čas, neđe treba puno godina. Evo imamo sad situaciju Sjedinjene Američke Države, Kuba poslije 52 godine, ako se ne varam, nije formalizovano do kraja, ali uspostavljaju ponovo diplomatske odnose. To je najduži period koji znam, pamtim naravno, ne bavim se puno diplomatijom, ali i u ovom novijem periodu mislim da je to neki najduži period. Odnosi između Rusije i Evropske unije, između Rusije i Sjedinjenih Američkih Država iz mnogo razloga sigurno je da će se izgladiti daleko prije. Mi kao mali moramo se držati, koliko je moguće, to je sve vještina mogućeg. Što dalje od tih njihovih "velikih čarki" i ne smijemo se petljati u to. Moramo biti što više po strani. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Popoviću.

Ministre Lukšiću, možete sada da iskomentarišete stavove gospodina Popovića, pa poslije završnu riječ ukoliko želite.

IGOR LUKŠIĆ:

Dakle, zahvaljujem.

Dakle, da nije bilo ove ukrajinske krize, vjerovatno bi ovaj zakon prošao bez neke velike rasprave, jer ne bi uopšte primjenu ovog zakona vezali za nešto što se dešava oko nas već bi ga vezali za neku pretpostavljam situaciju ili za neke situacije koje se u svijetu dešavaju, pa Ujedinjene nacije donose ne znam restriktivne mjere itd. Mi sprovodimo i to je sasvim razumljivo. Zato predlažem da odvojimo raspravu o ovom zakonu od rasprave o eventualnoj primjeni ovog zakona u nekim situacijama koja je sasvim logično i prirodno pokrenuta danas.

Dakle, nesumnjivo ovo je propis koji treba donijeti. Zato što je u skladu, kao što sam već kazao, sa Nacionalnim programom integracija, jer na ovaj način ispunjavamo obaveze u harmonizaciji zakonodavstva sa pregovaračkim poglavljem 31. Zato što je potrebno imati adekvatan, u potpunosti konzistentan pravni osnov za transponovanje međunarodnog prava u domaći poredak. I drugo, zato što treba to odvojiti od primjene zakona u bilo kom slučaju. I treba odvojiti od ovih moralnih principa kojima ste obogatili jedan broj diskusija. Zato što mislim da to prosto nije održivo.

Jedno je pitanje da li smatramo da uvedene sankcije daju ishod koji je željen. Pitanje je da li mnogo više pati narod, nego što to u konačnom utiče na promjenu vlasti ili na promjenu ponašanja itd. I, kao što smo se složili, Crna Gora je bila u situaciji da bude pod mnogo težim oblikom sankcija nego što su ove restriktivne mjere koje su uvedene /Prekid/ mnogo teže sankcije je ta Rusija, ili Sjedinjene Američke Države, ili Velika Britanija, ili Francuska, ili bilo koja druga zemlja uvela prema tadašnjoj SR Jugoslaviji, a u okviru SR Jugoslavije i prema Crnoj Gori. I slažem se sa mnogim ocjenama da čitav niz ili jedan dio tranzicionih problema sa kojim se suočavamo između ostalog proističe iz tog perioda. Ali, tu raspravu bih odvojio od onoga što je današnji aktuelni problem. Dakle, najveća političko-bezbjednosna kriza, po svim ocjenama, nakon završetka Hladnog rata, čak po nekima prijeto da se vrati period Hladnog rata.

Ne da ne bih brinuo da li će se brzo Evropska unija i Rusija dogovoriti, nego mi svi navijamo da se što prije na neki način postigne dogovor i razriješi Ukrajinska kriza, jer ona očigledno ostavlja posljedice u ovom trenutku i na ekonomiju Evropske unije, i na ekonomiju Rusije. Da ne govorimo o posljedicama na Ukrajinu, ali ostavlja ozbiljne posljedice i na Crnu Goru i na zemlje regiona. Dakle, Srbija nije uvela restriktivne mjere prema Ruskoj Federaciji, ali to ne znači da ne trpi ekonomske pritiske ili da nema

ekonomskih problema. Odluka Ruske Federacije da li da promijeni trasu ili odustane od onoga što je bila namjeravana trasa Južnog toka, ima direktne posljedice i na Srbiju koja nije uvela restriktivne mjere. Čak su vjerovatno veće posljedice do sada bile za Srbiju, nego što su bile na nas. Tako da je to toliko isprepletana i teška priča iz kojevi možete izaći samo, po mom mišljenju, na način na koji smo mi izašli, a to da je ničim mi nijesmo niti prouzrokovali, niti dolivali ulje na vatru. Mi smo bili u situaciji vjerovatno neprijatnoj da moramo razmotriti i donijeti odluku - ovakvu ili onakvu. Donijeli smo je u skladu sa onim što je očigledno i bilo očekivanje i kao takvo saopšteno.

Dakle, ako želite biti članica Evropske unije, ako ste otvorili pregovore, ne samo otvorili pregovore, otvorili 16 poglavlja, u međuvremenu pregovore na temu vanjske politike i odbrane, gdje se očekuje da vi potpuno uskladite svoje pozicije sa onim što su pozicije Evropske unije, a ne da smanjujete nivo usklađenosti, onda vi nemate dilemu. Da li je pod znakom pitanja uopšte instrument sankcija i kakav će biti ishod, predsjednik Vlade je na tu temu govorio, upravo iz iskustva Crne Gore, smatrajući da sankcije ekonomske nikada ne dovode do onoga što su poželjni rezultati, pogotovu ne u kratkom roku, nego prosto to trvenje se nastavlja, pa imate razne vrste problema itd. Znači, ne da ne brinemo, nego da navijamo da se pitanje razriješi što prije, jer je to u najboljem interesu svih strana koje su sukobljene, ali očigledno da se prilikom tog rješavanja vodi računa o principima međunarodnog prava i o Minskom Protokolu itd. Znači, očigledno je ovo tema koja je vrlo osjetljiva. Očigledno Crna Gora je u tom smislu i eksponirana, ali vjerujem da ne samo ničim ne doprinosimo, nego da se vrlo suzdržano u svim ovim momentima odnosimo. Mi imamo vrlo redovnu komunikaciju sa diplomatskim predstavnicima Ruske Federacije, razmjenjujemo teme u raznim oblastima. Nedavno je održan i sastanak Međunarodne komisije za ekonomsku saradnju, saradnju u oblasti obrazovanja itd, u oblasti kulture naši predstavnici su učestvovali na Samitu iz te oblasti koji se održao u San Petersburgu itd. Dakle, u mnogim oblastima mi nastavljamo da saradujemo i nadam se da će i u budućem periodu biti pripremljen jedan broj sporazuma u oblastima o kojima sam govorio.

Dakle, dodatno ničim ono što su mjere koje mi sprovodimo nemaju uticaja na Rusiju. Dakle, ne zato što Crna Gora nema tu vrstu potencijala da može posebno da utiče, što je takođe u osnovi, već zato što te mjere ni na koji način ne mogu

podrazumijevati djelovanje Crne Gore koje može imati ozbiljnije reperkusije. Takva je struktura mjera na koji način mogu imati reperkusije na, recimo, Rusku Federaciju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Jedno pitanje u Bundestagu je bilo pitanje odnosa prema Rusiji. Kolega Nikčeviću, čak nema ni jedinstvenogstave Evropska unija oko toga. Vjerujte mi da je vrlo osjetljivo i da se što prije završi.

Proceduralno, da li želite?

Kolega Popović neka odgovori, pa da vidimo što sam pogriješio.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Gospodine Lukšiću, meni je potpuno jasna ova priča. Više radi javnosti, mislim da bi trebalo jasno reći jer to svuda provijava na neki način. Javnosti nije jasno što će se desiti ako Crna Gora odustane od restriktivnih mjera, od sankcija prema Rusiji. Kako će se to odraziti na naše evropske integracije? Da se tačno zna iako je to sad pitanje možda će ćete vi morati da procjenjujete, ali da li mi tačno znamo. Dakle, ponavljam, mi do ljeta 2019. ne možemo ući u Evropsku uniju. To je definitivno. Dok sazivu Evropskog parlamenta ne istekne mu mandat, a počeo mu je prije nekoliko mjeseci. Što se dešava?

Dakle, mi vjerovatno nećemo moći da otvorimo neka poglavlja, nećemo moći da zatvorimo neka poglavlja. To će se prolongirati vjerovatno za nekoliko mjeseci i to su, po mom mišljenju, jedine snakcije u tim evropskim integracijama koje mi možemo da istrpimo. A opet na drugoj strani dobijamo viševjekovnog prijatelja Rusiju sa kojima smo na neki način uvijek bili bliski. Volio bih radi javnosti da kažete samo koje su to sankcije koje ćemo mi eventualno istrpjeti ako odustanemo od sankcija prema Rusiji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Popoviću.

Kolega Labudović proceduralno ili u obliku proceduralnog, a onda ministar završnu riječ i završavamo.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, proceduralne intervencije nijesu samo zbog grešaka. Naprotiv, koristim priliku da Vas prvo pohvalim zbog načina vođenja ove sjednice i Vaše izdržljivosti. Evo već dva dana bez prekida, ali ću se ipak ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Tri dana, ali moramo sam da se izvadim nekako kako da Vam dam riječ.

EMILO LABUDOVIĆ:

Evo, ja ću Vam reći vrlo poslovnički.

Znači, član 50 Poslovnika, stim što ću napraviti jedno malo odstupanje vjerovatno bih morao da se obratim pisanim putem gospodinu ministru, ali stvar je takva da mogu da mu to i usmeno kažem.

Gospodine ministre, pohvalili ste se stanjem odnosa sa Ruskom Federacijom i ja to pozdravljam, ali Vas onda pitam - Da li je Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore reagovalo na onaj sramni plakat koji se nedavno pojavio u Glavnom gradu i koji karakteriše te odnose? Ako jeste, zašto nije energičnije tako da cijela Crna Gora to zna? A ako nije, zašto nije? Jer, nedozvoljeno je na bilo koji način bez obzira na slobodu izražavanja, Vi znate da je to i zakonom zabranjeno, vrijeđati međunarodne institucije, vrijeđati druge države itd. A ako ono nije uvredljivo, onda stvarno ja ne znam šta jeste.

Mislim da bi baš u cilju očuvanja tih odnosa, koji su u interesu svih građana Crne Gore, morali da reagujete i morali da se ogradite od onakvog načina i od onakvog odnosa prema jednoj zemlji, koja je evo, po hiljaditi put da ponovim, onoliko koliko su građani Crne Gore, a ono makar bar toliko zaslužna što Crna Gora i dan danas postoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Izvolite, ministre.

IGOR LUKŠIĆ:

Dozvolite mi da samo u završnom izlaganju zahvalim na raspravi koju smo vodili. Tema je nesumnjivo interesantna. Dobila je na svojoj zanimljivosti u datim okolnostima i svakako teške osjetljive odluke koje je Vlada Crne Gore bila u situaciji da donosi prije svega pridružujući se odlukama Evropske unije su nesumnjivo jako puno pažnje privukle. Ne samo u Crnoj Gori, privukle su i u regionu, privukle su na svim adresama drugim. Čini mi se da danas više nego možda prije pola godine ili godinu mi je jasno uvjerenje da su zemlje Evropske unije u pogledu ovakve krize jasno očekivale od Crne Gore da na ovom testu privrženosti zajedničkoj evropskoj spoljnoj politici, zajedničkim vrijednostima položi ispit na način što će se pridružiti ovim mjerama.

Već sam više puta isticao da to nije bio željeni scenario i u svom izlaganju sam potencirao da, bez obzira na okolnost postojanja restriktivnih mjera, mi nastavljamo intenzivnu komunikaciju sa Ruskom Federacijom u raznim oblastima i nastavljamo je i po ovim pitanjima. Dakle, pitanjima koja je upravo sada, koristeći proceduralno reagovanje, gospodin Labudović otvorio. Ako se ne varam, mi smo i u javnosti reagovali, dali odgovarajuće saopštenje, ili u komunikaciji sa medijskim kućama jasno saopštili stav da osuđujemo takvu vrstu plakata i šta god bila namjera onih koji su postavili. Takođe, u komunikaciji sa ruskom ambasadam apsolutno odbacili bilo kakvu špekulaciju da Vlada Crne Gore ima ikakve veze s tim. Kao što, takođe, pretpostavljam da ćemo se složiti, i vićete osuditi one koji su išli u Tivat i vikali pripadnicima italijanske Vojne mornarice da su fašisti itd. Pretpostavljam da ćete i to osuditi, kao što ćete osuditi neke slične strukture koje su možda bliske vama, ili slično razmišljate kada neke druge zemlje na jednak način tretiraju.

Mislim da nam to ne treba. Mislim da ako govorimo o spoljno-političkim prioritetima, govorimo okolnostima da kada je Evropska unija u pitanju, postoji više od 60% podrške, iako je ona u određenom procentu oborena. U zadnjih nekoliko mjeseci moje obrazloženje je poznato javnosti i da je to, prije svega, implikacija ovih događaja u Evropi oko odnosa Evropske unije i Rusije, te samim tim smanjenje dominantno dolazi ne iz pristalica Demokratske partije socijalista, nego iz pristalica jednog broja

opozicionih partija. Ali, slažemo se da je to prioritet Crne Gore. Preko 60% građana to podržava i slažemo se da značajno manji procenat od tog procenta je spreman u ovom trenutku da podrži članstvo Crne Gore u NATO. Ali, mislim da to članstvo treba osloboditi ove vrste ocjena, već ga pokušati krajnje objektivno sagledati sa svih aspekata. Koje su to opcije o kojima treba razgovarati i kako u krajnjem treba donijeti tu odluku kada pozivnica za članstvo bude došla, jer je to jedan od prioriteta Vlade, jedan od prioriteta vladajuće koalicije. Ona ima pravo da definiše prioritete jerna toj platformi dobija izbore i očigledno je da zbog strukture podrške na tu temu treba nastaviti voditi odgovarajući dijalog.

Mislim da tih nekoliko tema treba nekako odvojiti od ove koja je danas aktuelna. Dakle, o međunarodnim restriktivnim mjerama, gdje smo mi skoro pa svake sedmice ili mjeseca a sigurno godine u situaciji da donosimo određene propise koje se tiču raznih događaja na raznim djelovima zemaljske kugle, gdje se očekuje od zemalja koje su članice Ujedinjenih nacija, ili članice OEBS-a, ili neko ko pretenduje da bude članica Evropske unije da donesu odluke koje su u skladu sa onim što su principi međunarodnog prava, a u cilju rješavanja raznih problema, podsticanja, čuvanja mira ili povećanja bezbjednosti itd.

Sve u svemu, zahvaljujem na raspravi. Ipak mislim da nakon ovih svih objašnjenja zakon zaslužuje konsensualnu podršku i da on treba da bude oslobođen onoga što je aktuelna situacija ili realizacija spoljne politike oko čega možemo voditi dijalog da li je neka odluka konkretna ispravna ili nije. Ali, ovo je zakonski okvir koji Crna Gora treba da ima imajući u svoje međunarodne obaveze u vidu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, ministre, na prisustvu i Vama i Vašoj saradnici.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Sa ovim smo danas, uvažene kolege, završili sa radom.

Želim vam dobar vikend.

Nastavljamo u ponedjeljak dvodnevnu raspravu o najznačajnijem dokumentu za život građana Crne Gore - o budžetu za sljedeću godinu. Svako dobro.

22.12. 2014.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažena gospodo, počinjemo sa današnjim radom.

Najvažnija tema o kojoj diskutujemo svake godine to je **Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Radoje Žugić, ministar finansija i mr Nikola Vukićević, generalni direktor Direktorata za budžet.

Izjestio Odbora su Zorica Kovačević, Zakonodavnog odbora i mr Aleksandar Damjanović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Poslanica dr Ljiljana Đurašković je, u skladu sa članom 69 Poslovnika Skupštine, izdvojila mišljenje na sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, koji je razmatrao Predlog zakona, kao zainteresovani Odbor.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje, osnovno ili bazično? Ministar Žugić, izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvažene poslanice i poslanici, dame i gospodo,

Danas je pred ovim visokim domom najvažniji zakon, Zakon o budžetu koji je sinteza svih sektorskih politika, odnosno sinteza svih politika pojedinih resora. Ovog puta smo imali dovoljno vremena i Predlog zakona o budžetu je dostavljen pravovremeno Parlamentu. Na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, imali smo dvodnevnu raspravu, nadam se da je ta rasprava korisna osnova za ono što slijedi i kod usvajanja ovog predloga zakona o budžetu a i za naredni period našeg rada.

Kroz široku diskusiju imali smo prilike da čujemo razne kvalifikacije samog budžeta, da li je on razvojni, da li je on socijalni. Za neke je budžet konsolidacije, za pojedine je dužnički budžet, za one treće budžet štednje i na kraju da li je to budžet otrežnjenja. Ako mene pitate koju kvalifikaciju treba prihvatiti, kada je u pitanju Predloga zakona o budžetu, rekao bih sve od ovih, mada je ovaj budžet, čini mi se, najviše razvojni a ne manje i socijalni budžet. Mi smo Predlog zakona o budžetu radili na bazi

određenih polaznih pretpostavki. Te pretpostavke se temelje, prije svega, na ciljevima ekonomske, odnosno budžetske politike. Takođe, ovaj zakon se temelji i na Zakonu o budžetu i Zakonu o fiskalnim pravilima koji je donio ovaj visoki dom i time imamo određene smjernice koje se tiču i strukture i nivoa potrošnje ali i određenih pravila kada su u pitanju fiskalni indikatori. Ovaj budžet se temelji i na realnim ekonomskim potencijalima države s jedne strane, ali i na smjernicama makro-ekonomske i fiskalne politike koja se planira za narednu godinu.

Osnovni ciljevi budžetske i ekonomske politike koji su kvantativno izraženi kroz ovaj predlog zakona o budžetu su, prije svega, potreba dinamiziranja ekonomskog rasta, odnosno stvaranja novih vrijednosti, zatim jačanja konkurentnosti ekonomije, prije svega, realne ekonomije, odnosno njenog elementa koji znači nedovoljnu konkurentnost, ali svakako da ovaj i svaki drugi budžet u svojoj biti mora imati elemente snaženja, odnosno rasta životnog standarda. Istovremeno, budžet mora imati i osnovne elemente budžetske politike koja se, prije svega, zasniva na konsolidaciji javnih prihoda. Bolje reći na daljoj konsolidaciji javnih prihoda, na povećanje stepena naplate prihoda ne samo kroz sužavanje zone sive ekonomije, ne samo kroz projektovane stope rasta koje imamo kroz smjernice koje smo usvojili, već i kroz nastavak fiskalne konsolidacije, nadam se snaženje i prihodne strane budžeta ali i racionalnost u potrošnji na rashodnoj strani budžeta. Takođe, ovaj budžet se mora zasnivati i temeljiti na zasnivanju neproduktivne potrošnje, odnosno mjerama štednje ali i na smanjivanju strukturnog deficita. Ovim budžetom moramo jasno odvojiti kapitalnu potrošnju od tekuće potrošnje kako ne bismo generisali novi neodrživi nivo javnog duga kroz tekuću potrošnju koja znači potrošnju bez stvaranja novih vrijednosti, odnosno bez generisanja snažnijih stopa ekonomskog rasta, odnosno stvaranja preduslova rasta i razvoja u narednom periodu. Takođe, ovaj budžet se zasniva i na restrukturiranju kapitalnog budžeta, i to dominantno u korist one razvojne komponente kapitalnog budžeta koji znači podršku osnovnim ciljevima ekonomske politike koju je usvojila naša Vlada.

U principu, sam budžet ima najvažnije prioritete za sljedeću godinu i oni se odnose na to da, shodno Zakonu o fiskalnim pravilima, zadržavamo nivo tekućih troškova do nivoa zakonom dozvoljenog nivoa. Zatim, zadržavanje osnovnog nivoa zarada za narednu godinu, težeći ka ozdravljenju javnih finansija, odnosno kovergenciji

prihodne i rashodne strane kako bismo imali održivije javne finansije, ali i prostor za povećanje zarada i svih ostalih ličnih primanja. Ovaj budžet takođe planira i odmrzavanje vrijednosti penzija, uz visoku zahvalnost najstarijoj populaciji za toleranciju zbog zamrzavanja u prethodnom period. Želimo da vratimo prethodnu formulu usklađivanja vrijednosti penzija za jedan lični bod na način, ukoliko se desi da se parametri na osnovu kojih se vrši uskladjivanje vrijednosti penzija, imaju negativan rast, odnosno trend, svakako moramo zaustaviti, ono što znači negativan uticaj na životni standard najstarije životne populacije, a istovremeno da se trudimo da određene socijalne komponente koje se tiču penzionera u Crnoj Gori, zavisno od prihoda koje ćemo ostvarivati u narednoj godini, unaprijedimo odnosno poboljšamo. Takodje, ovaj budžet znači i finansiranje razvojnih komponentiprije svega infrastructure, i to se odnosi na dionicu auto-puta Smokovac-Mateševu. Ta tema je bila ovdje u parlamentu, čini mi se pet dana, i vi ste o tome jako mnogo raspravljali. Nadam se da ćemo dotaći i tu temu u sučeljavanju argumenata za i protiv.

Na kraju, ovaj budžet znači povećanje socijalnih izdataka u dijelu tekuće javne potrošnje.

Takođe, budžet ima i svoje prioritete za narednu godinu, i to prije svega da definišemo zaduživanja, a to je na kraju tema koja je izazvala najviše zanimanja na sjednicama komisija i radnih tijela ovog parlamenta. Zaduživanje dominantno ili u procentima za oko 2/3 za refinansiranje dospelja ranije preuzetih obaveza. Nadamo se na osnovu ispitivanja finansijskog tržišta da ćemo u narednom periodu ovu nepopularnu mjeru uspjeti da svedemo kroz niže troškove finansiranja, odnosno niže kamatne stope i time, makar, napraviti uštedu u dijelu finansiranja javnog duga, a mislim da ćemo kroz stvaranje novih vrijednosti u narednom periodu takođe stvoriti osnov za relativno povoljnije odnose javnog duga u odnosu na visinu, odnosno nivo GDP. I rješavanjem problema i pitanja koja se tiču adekvatne i efikasne valorizacije resursa stvaranje preduslova razvoja kroz izgradnju infrastrukture, stvoriti i osnove da u nekoliko narednih godina dođe i do apsolutnog smanjivanja nivoa javnog duga kao ključnog segmenta ozdravljenja javnih finansija. Takođe, ovim budžetom planiramo i izgradnju infrastrukture, ali i nastavak započetih projekata iz prethodnog perioda.

U kvantitativnom izrazu budžet izgleda ovako: izvorni prihodi budžeta iznose 1.329.000.000,00 eurai ili u procentima 37,46 bruto društvenog proizvoda. Rashodi su veći za nivo deficita i oni iznose 1.564,7 miliona eura ili u procentima 44,11% GDP. Kapitalni budžet ove godine je značajno veći i iznosi 284.000.000,00 ili preko 8% ukupnog društvenog bruto proizvoda, a strukturni deficit bez izdataka za gradnu auto-puta iznosi, ovog puta dvostruko manje nego prethodne, odnosno tekuće godine, a višestruko manje nego prethodne, 29,7 miliona eura ili u procentima 0,84%. Sa izdacima za auto.put, ukupan deficit iznosi 235,7 miliona eura ili u procentima 6,65%.

Ono što je takođe jako interesatno i u čemu su poslanici, odnosno predstavnici ovog visokog doma, pokazivali najveće interesovanje jeste nivo novog zaduženja. Nivo zaduženja iznosi 633,8 miliona eura, od čega 2/3 ili precizno 398,1 milion eura predstavlja dospelje obaveza iz ranijeg perioda kojeg ćemo refinansirati u narednom periodu, nadam se po značajno nižim kamatnim stopama i time imati uštede koje se tiču troškova finansiranja javne potrošnje. Takođe, tekući deficit iznosi 29,7 miliona, a deficit kojim finansiramo dionicu auto-puta iznosi 206 miliona eura.

Ovo je elemenat ranjivosti javnih finansija, ali sam siguran da stvarajući dobre pretpostavke možemo doći do onog što znači održivost javnih finansija i održiviju ukupnu ekonomiju.

Bavimo se pitanjima održivosti javnog duga, kredibilnošću fiskalne politike i smatramo da je osnovni fokus naše fiskalne politike upravo održivost nivoa javnog duga i njegove dinamike. Znamo da je to bila ključna ranjivost fiskalne politike u prethodnom periodu, ne samo nivo, već i dinamika javnog duga i nastojimo da kroz obezbjedjenje dinamičnijeg i bržeg ekonomskog rasta a time i razvoja, promjenu strukture privrede, promjenu modela razvoja, dođemo do osnovnih elemenata i većeg nivoa ekonomske održivosti u funkciji upravo kredibilnosti i održivosti fiskalne politike. Takodje, radimo na tome da investicije u kapitalne projekte, kao i strane i domaće investicije, kroz njihovo ulaganje, unaprijedimo, odnosno efikasnije valorizujemo resurse. Posebno bih istakao resurse koje se odnose na naše sektore prioriteta u razvoju, to je visoki turizam, to je proizvodnja u poljoprivredu, tu je i energetika u krupnim kapitalnim objektima. U tim sektorima napravili smo ili napravićemo poreske podsticaje i nadam se efikasnije i učinkovitije valorizovati resurse i time stvoriti osnovu za i relativno i apsolutno

smanjivanje javnog duga. Takodje, smatramo da je to put kojim Vlada mora ići, odnosno naša ekonomska politika kako bismo imali održive javne finansije. Da bismo imali održivost budžeta, odnosno da bismo unaprijedili javnu potrošnju mi smo pripremili i nove aspekte fiskalne politike koje imaju sadržajnu strukturu, o kojima ću govoriti nešto kasnije kako bih uštedio vrijeme u uvodnom izlaganju, a nadam se da ćemo kod rasprava o ovom budžetu čuti dosta korisnih predloga i sugestija koje ćemo pažljivo evidentirati i, nadam se, unaprijediti javnu potrošnju sve u funkciji održivosti. Pozivam sve nas koji smo da kažem kreatori ili nalogodavci javne potrošnje da se što je moguće više racionalnije odnosimo prema javnim sredstvima. Uz dopunske elemente nove fiskalne politike. Mislim da možemo da imamo održivu javnu potrošnju, odnosno održiv nivo javnog duga.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre Žugiću.

Informacije, uvažene kolege, danas ćemo raditi do 20, 22 ili 23. sata, zavisno od toga koliko se vas bude prijavilo. Svi po 10 minuta. Kada završimo prvi krug molim vas da svaki klub prijavi poslanike koji hoće da govore o ovoj izuzetno važnoj tački, tako da planirate današnji rad. Znači, u Skupštini, narodski rečeno, do ponoći.

Sada jednu tehničku stvar da obavim.

Podsjećam da je poslanik Kemal Zoronjić podnio ostavku na poslaničku funkciju, pa saglasno Poslovniku Skupštine, objavljujem da Skupština konstatuje ostavku čime je prestao mandat poslanika o čemu ćemo obavijestiti Državnu izbornu komisiju radi popune upražnjenog poslaničkog mjesta. To je bilo neophodno zbog određene dinamike rada određenog tijela.

Idemo dalje sa raspravom.

Izvjestio, kao što sam rekao, odbora su mr Aleksandar Damjanović, siguran sam da će on u ime Odbora nešto reći.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Žugiću, gospodine Vukićeviću,

Dakle, ne bih ovdje opterećivao puno plenum čitanjem izvještaja. U svakom slučaju, ukazao bih kolegama da smo sačinili jedan sveobuhvatan izvještaj sa Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i rasprave koja je bila dva dana, 15. i 17. decembra, na četiri strane. Pozivam kolege da pogledaju izvještaj, imaće dosta korisnih informacija koje će biti korisne svima nama za dalju raspravu. Da obavijestim da smo tu dvodnevnu raspravu organizovali na način što smo prvi dan, uz prisustvo ministra finansija i njegovih saradnika, imali na Odboru prisustvo predstavnika 14 različitih institucija, od akademske zajednice, preko sindikata, unija poslodavaca, do nevladinog sektora, gdje su pozvani gosti, uz goste iz Državne revizorske institucije i Centralne banke Crne Gore, imali priliku da daju svoje viđenje budžeta, a da smo se u drugom dijelu sjednice, kao poslanici, mi bavili budžetom.

Veoma kratko. Prvi dio izvještaja je koncipiran na način da daje statističke i ključne pokazatelje, nešto o čemu je ovdje ministar govorio, što se pominjalo na sjednici Odbora za ekonomiju i budžet, možda će biti korisno, ali radi veće preglednosti da se ne bavimo svi sa ovom velikom knjigom od nekih 500 strana.

Dobili smo pisana mišljenja od strane Državne revizorske institucije i Centralne banke Crne Gore, gdje nam se ukazuje na ono što je dobro urađeno i na ono što je problematično u samom predlogu zakona, posebno potenciram mišljenje Državne revizorske institucije, vezano za iskazivanje nekih projekcija i nekih stavki u samom Predlogu zakona. Imali smo prilike da čujemo i predstavnike ostalih institucija, dakle, predstavnici NVO Instituta Alternativa, Građanska alijansa, Savez udruženja roditelja, djece i omladine sa teškoćama u razvoju Naša inicijativa, Udruženje manjinskih akcionara AD Radoje Dakić, Udruženje bivših radnika penzionera u KAP-u, predstavnici Državne izborne komisije, Saveza sindikata Crne Gore, Unija slobodnih sindikata i Udruženje bivših radnika, kažem da su svi uzeli učešće u raspravi, postavili brojna pitanja i otvorili neke probleme koje se tiču izmjena Zakona o radu, rast izdataka po osnovu isplate ugovora o djelu, potrebe da se stane na put nezakonitoj praksi da se ugovori o djelu koriste za vršenje poslova iz redovne nadležnosti organa. Izdaci za sudske troškove, ponovo neopravdano visoki. Problem poštovanja zaključaka

Parlamenta Crne Gore vezanih za nadležnosti bivših radnika Kombinata aluminijuma, radnika „Radoja Dakića“, u smislu podrške države, a ovdje smo zaključak usvojili. Mogućnost da se u narednoj budžetskoj godini planiraju određena sredstva za realizaciju skupštinskih zaključaka.

Takođe smo se bavili sa problemima koje ima Državna izborna komisija u svom radu i odnosu na sredstva koja su joj opredijeljena za narednu godinu. Ako ovakav iznos sredstava ostane, a imamo obećanje Ministarstva finansija da neće Državna izborna komisij neće moći da odgovori svojim obavezama, formira stručnu službu i kako tako, uvedemo izborne procese u zakonitost. Za sad nismo zadovoljni tom dinamikom.

Takođe su se čula mišljenja poslanika, dakle svi su uzeli učešće u radu Odbora, iskazane su sumnje u smislu nekih projektovanih zadataka naredne godine, od čega ću potencirati pitanje Fonda rada. Naime, budžetom je planirano da Fond rada naredne godine ima svega dva miliona i 300 hiljada evra, a samo je broj pravosnažno riješenih slučajeva u 2013. i 2014. godini doveo do toga da se već sad potražuje više od šest miliona evra. Ovom dinamikom, ukoliko ostanu ovakve projekcije u narednom budžetu, bivši radnici će dobiti obeštećenje tek za dvije ili tri ili četiri godine. Dakle, Fond rada je, po ovom budžetu, na nivou 25 do 30% potrebnih sredstava, to ovdje potenciram kao pitanje za sve nas, da ne bude tu podjele neke, u smislu podnošenja amandmana po klubovima već da zaista sistemski riješimo jedno od pitanja koje jeste goruće.

Dakle, govorilo se i o visini javnog duga, o stanju i potrebi sanacije budžeta, shodno novom sistemskom okviru itd. Potenciram i to da je po prvi put ove godine, shodno dobroj praksi da smo u Odboru za ekonomiju, finansije i budžet dali dovoljno vremena kolegama iz ostalih odbora, da smo dobili mišljenje na Predlog budžeta svih 10 zainteresovanih odbora iz njihove nadležnosti. Tu su se čule konstatacije koje su se ponovile i na samoj sjednici, ali konkretno samo da pomenem ono što je problematizovano. Odbor za ljudska prava nije konstituisao stav o visini sredstava potrebnih za nacionalne savjete. Odbor za politički sistem i pravosuđe i upravu, na osnovu argumentovanih zahtjeva potrošačkih jedinica, iz svoje nadležnosti, mišljenja je da su predložena sredstva za sudstvo i tužilaštvo nedovoljna i predložio je da se za sudstvo poveća u iznosu od 620 hiljada, tužilaštvo 720 hiljada, to je milion i po evra, gospodo, za ove dvije institucije. Odbor za bezbjednost i odbranu takođe u svom dijelu.

I potenciram da je Odbor za rad i socijalno staranje predložio matičnom odboru da odbije, odnosno ne prihvati Predlog zakona o budžetu, što se po prvi put dešava da je jedan od skupštinskih odbora, iskazujući svoje mišljenje, predložio i procijenio da ovaj budžet ne može da odgovori obavezama iz ingerencije tog odbora.

I na kraju se Odbor bavio sa zaključcima koji su uz budžet za ovu godinu podneseni i koje je donio Parlament Crne Gore. Konstatovali smo da nema ispunjavanja zaključka koji se tiče novoosnovane opštine Petnjica i izgradnje zgrade Skupštine. Nemamo obrazloženje zašto se tokom 2014. godine nije pristupilo ovoj obavezi. I govorili smo o tome da, uprkos tome što je zaključak Skupštine za ovu godinu nalagao da se višak sredstava u budžetu iskoristi za neka socijalna davanja, zbog pada garancija i nekih stvari na koje je ukazano na samom odboru, nije bilo moguće realizovati ovaj zaključak.

Odbor je, naravno, sa šest glasova za i četiri glasa protiv, odlučio da predloži Parlamentu da usvoji ovaj predlog zakona. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Damjanoviću.

Kolege, sigurno ste informisani, ali da podsjetim, znači danas i sutra raspravljamo o budžetu. Eventualno ukoliko sutra završimo raspravu u načelu, možda ćemo preći onda i na neku drugu tačku sa tekuće sjednice.

Srijeda i četvrtak ne radimo zbog katoličkog božića, uvažavajući taj sveti dan. U petak je posebna sjednica - Premijerski sat. Poslije toga nastavljamo u načelu sa tačkama tekuće sjednice, pa onda u pojedinostima. Najvjerovatnije ćemo raditi subotu, možda ćemo i završiti s tim naše obaveze za ovu godinu, a možda ćemo i produžiti u ponedjeljak.

Idemo prvi krug razmatranja budžeta.

U ime klubova, ministre, svako će iznijeti svoje mišljenje, tada ćete vi reagovati i dati svoj komentar, a onda će i uvodničari da daju svoj komentar.

U ime kluba poslanika DPS-a kolega Adrović. Izvolite, kolega.

REŠID ADROVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine Crne Gore, uvaženi poslanici, poštovani građani, uvaženi ministre,

Predlog zakona o budžetu za 2015. godinu je jedan od najvažnijih zakona, za to je on izazvao interesovanje velikog broja subjekata koji su na Odboru za ekonomiju iznijeli mišljenje o njemu, o tome je predsjednik Odbora govorio.

Naglasio bih da su Državna revizorska institucija i Centralna banka Crne Gore dali pisana mišljenja i da su podržali predloženi budžet za 2015. godinu, uz određene sugestije o kojima treba povesti računa prilikom realizacije. Moj je utisak da su pretpostavke na osnovu kojih se bazira projekcija budžeta za narednu godinu realne. Da bi se on ostvario neophodan je nastavak intenzivne borbe protiv sive ekonomije i uspostavljanje snažnije poreske discipline, uz uslov da usvojeni krizni porez za veće poreske stope za bruto zarade čiji je prosjek veći od 720 eura ostaju na snazi i u 2015. godini, PDV će i u narednoj godini iznositi 19%.

Razlog zbog čega vjerujem da će se planirani budžet za 2015. godinu ostvariti, vidim u činjenici što vjerujem da će doći do realizacije određenih projekata u turizmu, u energetsom sektoru i svakako vjerujem da će početi sa realizacijom najveći infrastrukturni projekat u Crnoj Gori početak izgradnje auto puta prema sjeveru Crne Gore.

Izgradnja auto puta biće velika šansa za građevinsku operativu. To je šansa za sektor turizma i ugostiteljstva, kao i za poljoprivredne proizvođače. Sa realizacijom ovog projekta korist bi trebala da bude višestruka. Sa početkom realizacije ovih krupnih projekata, ulazimo u jednu razvojnu fazu, zbog čega možemo kazati za budžet za 2015. godinu da je razvojni. Samo za početak izgradnje auto puta u 2015. godini potrebno je obezbijediti u kapitalnom budžetu više od 200 miliona eura u odnosu na 2014. godinu. Planirani prihod u predlogu zakona o budžetu za 2015. godinu iznosi milijardu 963 miliona i veći su za 30,1%, odnosno za 454 miliona u odnosu na prihode 2014. godine.

Po mom mišljenju planirani iznos prihoda moći će da zadovolji potrebu svih potrošačkih jedinica i da će se s tim iznosom sredstava omogućiti normalno funkcionisanje svih potrošačkih jedinica, a da je to tako govori podrška ovom predlogu budžeta od predstavnika svih ministarstava.

Indikatori na osnovu kojih je predložen budžet za 2015. godinu, daju mi za pravo da vjerujem da je budžet realno planiran. Ako posmatramo makro ekonomsku projekciju za period 2015-2018. godina, vidimo da se u 2015. godini planira rast društvenog proizvoda 3,5% bruto društvenog proizvoda; u 2016. 3,8% bruto društvenog proizvoda, a u 2017. i 2018. godini 4% bruto društvenog proizvoda. Prosječno projektovana stopa za period 2015-2018. godina je 3,8% bruto društvenog proizvoda.

Mislim da je realno ako imamo u vidu da imamo značajno povećan kapitalni budžet i značajno veća ulaganja u viši infrastrukturni objekata, ako znamo da u našim uslovima investiciono ulaganje oko 100 miliona eura utiče na rast društvenog proizvoda od 1,8 do 2% bruto društvenog proizvoda. Mislim da je planirana stopa rasta realna i da možemo biti zadovoljni sa planom. Naše zadovoljstvo je tim prije veće ako znamo da je stopa rasta u zemljama u okruženju i u Evropskoj uniji manja.

U 2015. godini očekuje se rast direktnih stranih investicija i one bi trebale u periodu 2015-2018. godina da iznose prosječno 13,3% bruto društvenog proizvoda, a one se odnose na investicije u oblasti infrastrukture, turizma i energetike, što mislim da je realno. Krediti preduzeću i stanovništvu će rasti po stopi od 4,7% ako znamo da je u 2004. došlo do smanjenja kamata, a očekuje se da one padaju i dalje, realno je pretpostaviti da će se i ovaj indikator ostvariti, što mislim da je dobro.

Investicije i osnovna sredstva će rasti po stopi od 9,6% što je takođe realno. Iznos robe će rasti po stopi 5,1%. Zaposlenost će se povećavati po stopi od 1% godišnje, što mislim da je realno i ostvarivo ako znamo da će samo na izgradnji auto puta biti zaposlen značajan broj radnika.

Svi ovi a i mnogi drugi indikatori, po mom mišljenju, će se ostvariti u 2015. godini, što sve govori da će se planirani prihod u budžetu i ostvariti. Nivo izdataka tekućih i budžetskih fondova za 2015. godinu iznosi milijardu 280 miliona. Kapitalni budžet 284 miliona, otplata dugova 398 miliona, znači ukupni izdaci milijardu 963 miliona.

I u ovom zakonu o budžetu lako se može zaključiti da se nastavlja sa mjerama štednje na svim pozicijama gdje je to moguće. Odgovorno trošenje budžetskih sredstava i dalje ostaje najveći zadatak kako bi se potrošnja racionalizovala i u krajnjem smanjila na jednoj strani, a na drugoj strani vodilo se računa o socijalno najugroženijima

u granicama mogućnosti, pa su sredstva za socijalna davanja u budžetu za 2015. godinu planirana u većem iznosu nego u 2014. godini za 6,6 miliona ili 1,33%.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru povećana su za oko 26,2% u odnosu na 2014. godinu. Ovo povećanje ima poseban značaj jer se dešava u godini kada je kapitalni budžet za 2015. godinu veći u odnosu na kapitalni budžet iz 2014. godine za više od 200 miliona. Kapitalni izdaci iznose 284,14 miliona eura i oni su veći u odnosu na kapitalne izdatke iz 2014. godine za 183,3%. Zbog ovog podatka kažemo da budžet za 2015. godinu ima razvojnu komponentu, jer na kapitalni budžet otpada skoro 9,1% bruto društvenog proizvoda. Kapitalni budžet se realizuje preko Direkcije za uređenje prostora u iznosu 41,6 miliona eura i Direkcije za saobraćaj 242,5 miliona eura, od toga 206 miliona se odnosi na realizaciju dijela auto puta Bar - Boljare. Iznos 36,5 miliona eura za završetak započetih projekata i projekata koji proizilaze iz redovnih aktivnosti Direkcije za saobraćaj.

Početak realizacije ovog krupnog infrastrukturnog projekta biće ujedno i početak jednog bitno drugačijeg odnosa prema sjeveru naše države koji, uprkos svih mjera koje su u dosadašnjem periodu preduzimate sa nivoa države, bio i ostao njen najnerazvijeniji dio. Nešto slično ni u jednom budžetu do sada nismo imali i zbog toga moja bezrezervna podrška, jer ulazimo u fazu razvoja, a to se najbolje ostvaruje izgradnjom infrastrukture putne i druge.

Nivo deficita iznosi 235,8 miliona ili 6,65% bruto društvenog proizvoda, uz učešće izdataka za izgradnju auto puta koji iznose 206 miliona. Veći kapitalni budžet za rezultat ima deficit. Ovaj deficit nije na nivou koji treba da izaziva paniku, jeste oprez jer je on značajno manji od deficita nekih zemalja u okruženju. Čak je sa ukalkulisanim iznosom za auto put približno jednak deficitu iz završnog računa iz 2013. godine. Ako bismo iz kapitalnog budžeta izuzetli iznos sredstava koji se odnosi na auto put u iznosu 206 miliona imali bismo deficit u iznosu 29,8 miliona eura, ili 0,8% bruto društvenog proizvoda. Na kraju 2015. godine bismo mogli pričati i o uravnoteženom budžetu, a to je dobrim dijelom iz razloga racionalnog trošenja sredstava i smanjenja diskrecione potrošnje. Bez tako restriktivnog planiranja potrošnje ne bismo mogli projektovati tako dobar budžet.

Kada govorimo o 634 miliona eura na prihodovnoj strani, što iznosi nekih 17,9% bruto društvenog proizvoda, ovaj iznos po meni nije novo zaduženje, jer se oko 400 miliona odnosi na otplatu duga po vjerovatno povoljnijim kamatama nego što je bilo zaduženje 2010. godine i nešto više od 200 miliona na sredstva za izgradnju auto puta.

I na kraju, uvaženi ministar je govorio o nekoliko definicija budžeta. Po meni, za ovaj budžet bi mogli kazati da je on razvojni i budžet štednje. Zbog toga ću ja glasati za njega. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Adroviću.

U ime Demokratskog fronta kolega Bulajić. Izvolite, kolega.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre, gospodine Vukićeviću, poštovani građani,

Zakon o budžetu je vjerovatno najznačajniji zakon, odnosno najznačajniji dokument koji donosi parlament neke zemlje. Podnošenje zakona o budžetu predstavlja sublimirani iskaz politike partija na vlasti, a njegovo izglasavanje i osnaživanje je čisto politički čin, odnosno čin političke volje partije ili partija koje su po rezultatima Državne izborne komisije dobile najveći broj glasova naroda na izborima.

Poštovani građani, riječ je o zakonu veoma važnom, ali život je veoma često iznad zakona. Mi živimo određenu stvarnost, bez obzira na način, na stil, subjektivnost ili objektivnost određenih zakonskih normi. Kakva je naša socijalna, ekonomska, politička, kulturna, obrazovna, zdravstvena i svaka druga stvarnost? Kakva je stvarnost u odnosu na zakonske norme svakog devetog građanina Crne Gore koji živi ispod linije siromaštva?

U nekim normalnim državama ekonomska stvarnost svakako opredjeljuje političku, ali ne i u Crnoj Gori gdje ne važi opšteprihvaćena premisa prema kojoj je politika ćerka ekonomije.

Šta imamo kao Predlog budžeta za 2015. godinu? Prvo što upada u oči je da se nastavlja sa trendom neuravnoteženih budžeta. Prihodi su planirani na milijardu 330

miliona, izdaci na oko milijardu 560 miliona, deficit budžeta na oko 236 miliona, za otplatu dugova planira se skoro 400 miliona eura, nedostajuća budžetska sredstva su planirana 634 miliona, kapitalni budžet je predložen na 284 miliona, od čega za put Smokovac - Mateševo 206 miliona. Izdvajanja za PIO su planirana na 402 miliona. Saopšteno nam je da će penzije biti odmrznute ali se neće povećavati. Šta to znači, biće odmrznute ali će ostati zamrznute? U prethodne dvije godine trebalo je da rastu 5,1%.

Članom 10 Predloga zakona predviđeno je potpisivanje kreditnog aranžmana u visini od 137 miliona eura. U drugom stavu istog člana piše da će se izdati garancije u iznosu od 101,6 miliona evra. Naredni član, član 11 dozvoljava da se Vlada zaduži 650 miliona za pokrivanje budžetskog deficita, otplatu prispjelih dugova za naplatu i stvaranje fiskalne rezerve, dok se stavom 2 istog člana, dakle člana 11 praktično daje mogućnost da se, radi otkupa državnog duga, Vlada, dakle kao mogućnost, radi otkupa državnog duga Vlada može da se zaduži do maksimalne visine državnog duga. Znači, do oko 2,2 milijarde evra. Da li to znači da je otvorena zakonska mogućnost da neko ko ima taj novac i ko želi da ga na taj način, uslovno rečeno, investira, može da dovede Crnu Goru u apsolutno vazalni odnos, a sve po našem zakonu?

Dakle, poštovani građani, stvarnost je da je ekonomski liberalizam potpuno razorio privredu. Stvarnost je da je radnika sve manje, da je broj penzionera sve veći a doprinosi se smanjuju. Stvarnost je da trčimo u prezaduženost, stvarnost je da je i omča dugova namaknuta društvu i svakom pojedincu. Dakle, stvarnost je da je ukupan trenutni državni dug oko dvije milijarde i 200 miliona evra, naravno sa tendencijom rasta. I tu je još jedno pitanje za vas.

Bilo je planirano da se u 2014. godini zadužimo oko 230 miliona evra. Do 1. juna 2014. godine već smo se zadužili 241 milion. Pitam, koliko smo se onda zadužili do dana? Poštovani građani, ukupan dug, samo da napomenem, Crne Gore 2006. godine iznosio je 645 miliona, 2008. 915 miliona, danas, rekoh već, oko dvije milijarde i 200 miliona.

Centralna banka Crne Gore u svom mišljenju koje je dostavila matičnom odboru ističe rizike dodatnog zaduživanja predviđenih pomenutim članovima 10 i 11, i imam utisak da su i oni svjesni da smo ušli u spiralu sve većih otplata kredita i novog

zaduživanja za njihovu otplatu ali i redovnih i javnih rashoda. Takođe, uz sve to izraženi su i negativni tokovi. Rasturena privreda i velika nezaposlenost uzrok su rastu primarnog deficita koji je planiran na 160 miliona evra, a sve veći teret otplata i kamata na dug nezaustavljivo ubrzava rast zaduživanja. Učešće kamate na dug veće je od godišnjeg prirasta bruto društvenog proizvoda. To znači da je država u dužničkom ropstvu. Sva nova zaduživanja, a bogu hvala vidimo da su polijepo planirana, ići će samo na finansiranje obaveza iz postojećih dugova. A kamata? Kamata će stalno da se uvećava, šta bi drugo.

E sad, ne mogu da preskočim a da bar ne napomenem i postavim još jedno pitanje - pitanje našeg bankarskog sektora kakav je i kako funkcioniše. U Crnoj Gori radi 12 banaka, odnosno posluje tako da kažem. Jasno je, odnosno trebalo bi da se i u bankarskom sektoru na neki način, uslovno rečeno, preslika politika Vlade u tom domenu.

Prema dostupnim podacima u novembru smo, a mislim da je isto stanje i u decembru, imali samo jednu banku koja je reklamirala i promovisala štednju, samo jednu. Prema tim podacima skoro sve banke su snizile kamate na štednju, i to u popriličnom procentu. Taj procenat ide i do 100%. E taj, sve prisutni i svojevrsni paradoks, nemam drugi termin, da crnogorskim bankama praktično ne treba novac, zašto bi se na oročena sredstva toliko kamate obarale, znači ne treba im novac, i to moram da nazovem paradoksom, a takav slučaj, koliko ja znam i prema tim podacima, nije zabilježen ni u jednoj zemlji ili banci u regionu, samo u Crnoj Gori. Paradoks je tim veći što na veće štedne oročene iznose kamate su niže nego na manje iznose.

I na kraju, poštovani građani, ovaj predlog budžeta za 2015. godinu i sva priča oko toga usko je povezana sa gradnjom puta Smokovac - Mateševo, odnosno kako će se priča, vezano za taj put, odraziti na budžet, kakav će fiskalni uticaj na budžet da ima taj put, itd.itd.

Ono što je, po našem mišljenju, veoma važno da se zna je sljedeće: u 2015. godinu Crna Gora ulazi sa milijardu i po spoljno- trgovinskog deficita, sa budžetskim deficitom od 236 miliona, sa obavezom otplate zaduživanja od 400 miliona i enormnim zaduživanjem koje će veoma brzo dostići 100% bruto društvenog proizvoda. Sve to liči na krah javnih finansija. Stoga, s punom pažnjom, treba se odnijeti prema izrečenoj

skepsi od strane Centralne banke Crne Gore vezanoj za lakoću kojom se Vlada zadužuje ali i veoma upozoravajućem stavu Državne revizorske institucije koji se odnosi na postojanje određenog stepena rizika u realnosti planiranja budžetskog deficita. Dakle, oni stavljaju pod lupu realnost budžetskog deficita na ovom nivou koji je prikazan.

Zbog svega toga, a i još mnogo čega drugo, Klub poslanika Demokratskog fronta nije u mogućnosti da da podršku Predlogu zakona za budžet za 2015. godinu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Bulajiću.

U ime SNP-a kolega Damjanović. Izvolite, kolega.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kolega Bulajić je na kraju spomenuo projekat auto puta kao ne manje važan a u stvari projekat koji determiniše budžet za narednu godinu. Čini mi se da ćemo svi mi pomalo biti žrtve tog politički svakako profitabilnog projekta, ekonomski veoma upitnoga a budžetski, uvjeren sam, neodrživog projekta za Crnu Goru. Biće žrtve dakle i ona ograničavanja zarada u javnom sektoru, i ovaj rast penzija, i neke druge investicije iz kapitalnog budžeta i sve će to da trpi ovu kartu koja se zove „gradimo“ auto put.

A mala paradigma prije nego što nekoliko stvari samo otvorim, i to ću više puta pomenuti. Budžetom za narednu godinu predviđeno je za Fond rada, to sam već rekao, 2,3 miliona evra i za Fond za obeštećenje, to je ona restitucija nepravedna 2,2 miliona evra ili zajedno 4,5 miliona evra. Dinamikom obeštećenja dva miliona godišnje, za 40 godina će se samo sadašnji dug otplatiti ljudima, pitanje da li će i treća generacija dočekati da im se to vrati. A ovih 4,5 miliona evra, kao paradigma, Fond obeštećenja i Fond rada su samo 200 metara, je li tako, kolega Bulajiću, ovog auto puta. Dakle, za Fond rada i za obeštećenje 200 metara auto puta.

No, idemo dalje. Ni ove godine, naravno, ni govora o jednom suštinski programskom budžetu, gdje bi imali određene indikatore i mogli da pratimo ne samo

zakonitost izvršavanja budžeta, već i efikasnost rada državnih organa. Ponavljajući nam se sve ono što se ponavlja vezano za sudske presude, za odgovorne u državnim organima koji svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem uzrokuju 15-20 miliona evra godišnje državi problema, odnosno to je ono što je dobro u budžetu što je tih 15 miliona identifikovano i konačno negdje i stavljeno kao brana, je li tako, neracionalnostima. Propuštena prilika u sistemskom zakonu o budžetu da se jasno definiše politička, krivična i svaka druga odgovornost tih koji to krše, tako da niti ministar finansija ne može da sankcioniše svoje kolege i ljude u sistemu, niti pak on može biti sankcionisan zbog problema koje ćemo imati sa kršenjem Zakona o budžetu. To je ono što pada u oči na početku.

Ovo je dokument koji ima 438 strana. Vjerujte, ministre, uz pokušaj da evo od kako ste vi dvije godine tu, a i vaš prethodnici, ja sam ovdje šest, sedam godina, da radim na transparentnosti budžeta. Dakle, od ovih 438 strana, na strani 28 svega dva pasusa obrazloženja cijele jedne strane budžeta prihodne strane. Dakle, sve ono što je na strani prihoda obrazloženo je sa ove dvije rečenice, u cijeloj ovoj knjizi. I kako mi da govorimo o tome da li realno, recimo, planiramo prihode ili ih planiramo nerealno, šta gubimo na strani prihoda zbog nemoći države, Vlade, ministarstva, nemoći sistema, političke neodgovornosti, političke nemoći, nezamjeranja, političke korupcije, korupcije u sistemu javne uprave, kad imamo samo dva pasusa u cijeloj ovoj velikoj knjizi, da govorimo o tome.

Naravno, zašto to kažem? Za to što se za 2015. godinu planira svega 3, nešto miliona evra od igara na sreću. Imali smo onih mizernih pet miliona unazad nekoliko godina, sada planiramo manje, iako po mojim nekim informacijama obim igara na sreću raste, ali i dalje nemamo prostora da to zaokružimo. Koncesije, samo dug po osnovu koncesija 13-14 miliona eura, a mi planiramo neku mizernu naknadu od dva miliona eura iduće godine za koncesije.

Dakle, ako prođemo tu prihodnu stranu i sve ove mjere koje radimo na strani suzbijanja sive ekonomije, neko određeno povećanje poreza, PDV povećan, povećali smo i onu kriznu stopu, sad ćemo je malo smanjiti 13%, ali kad sve to ukalkulišemo meni je neprihvatljivo da nema značajnijeg rasta od ovih par procenata na prihodnoj strani. Odnosno, sa svega 3% napora, evo da ga tako pretvorim u napor, 3% napora na

prihodnoj strani, mislim prvenstveno na poreze pa tek onda na naknade, mi bi imali dodatnih 25 miliona evra, što je pola, ministre, je li tako, od onoga što ste vi kao spisak želja, kako je neko pežurativno od predstavnika medija rekao, na sjednici Odbora za budžet evidentirali. Pa bi onda mogli da isplatimo i one obaveze po zaključku za radnike Kombinata aluminijuma i one obaveze za socijalnu i dječju zaštitu koje se tiču onih naknada koje se nisu nekoliko godina mijenjale, koje se tiču najranjivije kategorije djece sa posebnim potrebama itd.itd. Ali, nema suštinskih pomaka u paradigmi vršenja vlasti od strane Vlade Crne Gore. Nema, ministre, i koliko god da znam da negdje upirete i pokušavate i da se borite, a borićete se u vašim redovima. Propustili smo priliku za jasne sankcije i sada negdje ste vi u situaciji da su vama negdje vezane ruke. Nema političke volje kod vaših kolega na vrhu piramide vlasti da se suštinski stvari mijenjaju.

Kolege iz Unije slobodnih sindikata su napravile jednu stvar koja je vrlo interesantna. Ovaj je papir distribuiran kolegama na sjednici Odbora, gdje su se obratili poslanicima u smislu mogućnosti na prihodnoj strani budžeta, a kako bi se sve pokrilo, one potrebe koje Vlada ni iz daleka ne može da pokrije. Pa su samo pomenuli ono što smo mi tokom godine, kao prije svega poslanici parlamentarne manjine, kolege i moja malenkost, pominjali i nešto što smo eto možda ponekad propustili.

Dakle, siva ekonomija - enormna, nikad veća čini mi se od 90-tih godina. Tržište duvana, akcizni proizvodi, rad na crno, naplata boravišne takse na primorju, milioni turista koje ne evidentiramo, itd. itd. su, a svi se gađamo ovdje, ja se izvinjavam građanima Crne Gore, nekim milionima ali su stvarno propušteni milionski prihodi. Pa onda se navode neke druge neracionalnosti vezane za sektor javnih nabavki. 30 hiljada izgrađenih stanova od strane građevinske industrije koji čekaju da se popune. Niko ih ne tjera da plate neki porez na to što neće da spuste cijenu stana, ljudi su bez stana, do nekih stvari koje sam već pomenuo, tiču se oblasti igara na sreću, oblasti koncesije, ostalih naknada itd. Uvjeren sam da tu zaista postoji mnogo mnogo sredstava više nego što je dovoljno da se sve ono pokrije o čemu pričamo, ali treba politička volja, ministre. Treba šaka o sto, ministre, treba šaka o sto i kod predsjednika Vlade i kod ostalih kolega da se kaže - sve je lijepo, evo ne govorimo o rashodnoj strani. Uvažavam pokušaj racionalizacije rashodne strane negdje da se stegne kaiš za tri, četiri godine dok ne završimo auto put, pa ćemo tako stegnutog kaiša auto putem niz dolinu, je li

tako, da dobijemo neke koristi od tog auto puta, ali je lako planirati budžetski deficit od 0,8% bez auto puta ako na rashodnoj strani izdvajamo svega 2,3 miliona za Fond rada a treba 6,5 najmanje ili 2,2 miliona za obeštećenje i restituciju za 40 godina da ovih 90 miliona isplatimo građanima. Onda je lako planirati ovakav budžetski deficit.

Kolega Bulajić je govorio, ja neću to da ponavljam, o nekim tehničkim, odnosno malo više nego tehničkim problemima u Predlogu budžeta koji se tiču neiskazivanja obaveza iz prošlih godina, to je ono ispod crte famozno što uvijek ostane sakriveno, pa nam se nakon toga deficit naduva tokom godine, pa se svi čudimo kako smo planirali deficit 2-3% a on bio 5-6%. Ni ove godine nema iskazano transparentno.

Imamo problem koji je meni nejasan. Na kraju prošle 2013. godine imali smo svega 5-6 miliona evra depozita države, odnosno vrijednosti jedne velike vile na primorju. A onda, tokom 2014. godine u ovoj procjeni koja je pravljena za 2014. a da bi se budžet za 2015. projektovao, nemamo iskazano povećanje tih depozita. Gdje su pare? Ima li para u državnom trezoru, ima li država depozita? Jesu li sve potrošili? Računamo li sa njima, otplaćujemo li obaveze iz ranijih godina. Dakle, nekoliko stvari koje negdje i u tom dijelu moraju da budu odgovorene, ne meni nego predsjedniku Državne revizorske institucije koji nas je na našu ljubaznu molbu "častio" sa pisanim mišljenjem po prvi put i to ostaje napisano. Dakle, i u tom dijelu da se malo otvori priče.

I negdje, pa evo i ja sad malo špekulišem vezano za čuveni član 11, šta on u suštini znači za Crnu Goru. Negdje je kolega Tuponja, kao paradigmu naše stvarnosti dao izjavu, to mi se dopalo i to je na Odboru rekao, da se mi dnevno zadužujemo po jedan milion evra, je li tako. Toliko nas košta, kolega Tuponja, kolektivizacija neodgovornosti, neracionalnosti, nezakovitosti, političke nemoći gdje onda svi, umjesto da naplatimo kod pojedinaca ono što treba da se naplati koncesije, igre na sreću, porezi, PDV, rad na crno, i sl. itd. od ovih krupnih u biznisu do ovih preduzetnika koji trpe ove krupne i trpe sve nas, mi se zadužujemo. Lakše, naravno, lakše je uzeti kredit od svjetske banke ili na tržištu obveznice mi plaćamo obveznice i zamiriti sve ove neracionalnosti. Ali, vi ste rekli milion dnevno.

E članom 11 Predloga budžeta planirano je maksimalno zaduženje, bez auto puta do 650 miliona evra za narednu 2015. godinu, što otprilike pokriva kompletan tekući budžet. E jedna paradigma je da nam je kapitalni budžet manji od onoga što

izdvajamo za kamate, tako se planira i naredne godine, a ova druga je paradigma. To je, gospodine Tuponja, do dva miliona evra dnevno. E dva miliona evra dnevno kuca sat naše nemoći, nesposobnosti i prije svega, prije svega, neka mi bude 10 sekundi, potpredsjedniče, ali jedne političke obamrlosti u sadašnjoj vlasti, odnosno u parlamentarnoj većini gdje se samo priziva negdje sa strane novac a nikakve se ideje nema. Crna Gora je do zida a ovaj budžet svakako neće doprinijeti da taj zid preskočimo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Izvolite, kolega Šehoviću, u ime SDP-a.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Uvaženi ministre Žugiću, poštovane kolege,

Vjerujem da ćemo se svi složiti da je najvažniji zakonski tekst o kojem ovaj visoki dom raspravlja u ovoj 2014. godini, definitivno Zakon o budžetu za 2015. godinu. On je najvažniji iz prostog razloga što se uvijek u godišnjim zakonima o budžetu za narednu godinu prelamaju sve politike Vlade za naredni period i u tom smislu ova rasprava uvijek izaziva najveću pažnju i poslanika, ali bih rekao s pravom i crnogorske javnosti.

Ako smo mogli da kažemo da je 2013. godina bila godina opomene, ili kako sam ja to rekao, godina otrežnjenja, a da je 2014. godina bila godina stabilizacije, onda bi definitivno pravi termin za 2015. godinu bio godina razvoja. Godina razvoja iz prostog razloga što pos 2015. godine pa nadalje, Crna Gora ulazi u jednu novu razvojnu fazu, ponajviše zbog činjenice da krećemo sa realizacijom najznačajnijeg infrastrukturnog projekta u državi Crnoj Gori, a budžet za 2015. godinu omogućava početak tog izuzetno važnog projekta koji je važan ne samo zbog činjenice da se konačno kreće sa obnovom infrastrukture, nego je važan i u ekonomskom i u fiskalnom i u svakom drugom smislu za to što je to najbolji način za posticanje agregatne tražnje i za stimulisanje privredne aktivnosti. Ali da krenemo redom.

Budžet se uvijek cijeni na osnovu nekoliko pitanja. Prvo da li je projektovan na bazi realnih fiskalnih pokazatelja. Drugo, da li je njime sačuvana socijalna komponenta. Treće, da li budžet omogućava privredni rast i razvoj u narednoj godini. Četvrto, da li je restriktivan u odnosu na tekuću neproduktivnu budžetsku potrošnju. Pet, kakvi će fiskalni parametri biti nakon realizacije ovog budžeta i šest, da li je budžet dovoljan za normalno funkcionisanje svih potrošačkih jedinica, a samim tim i za nesmetano funkcionisanje države Crne Gore.

Kada govorimo o projekcijama na bazi kojih je pripreman ovaj predlog budžeta, a što će nam pomoći da cijenimo da li je on realan ili je manje realan, onda treba da se podsjetimo osnovnih makro ekonomskih parametara koji su vodili Ministarstvo finansija da predloži ovakav budžet. Te projekcije su bazirane na sljedećim osnovama: predviđen je rast bruto domaćeg proizvoda od oko 3,5%, predviđeno je povećanje zaposlenosti za 1% u narednom srednjoročnom periodu, predviđen je rast kredita za 4,7%, predviđena je inflacija od oko 1% i predviđen je nivo stranih direktnih investicija koji će u principu biti na nivou od 13% brutodomaćeg proizvoda. Ako uzmemo u obzir kontekst u kojem govorimo o današnjem budžetu i ako uzmemo u obzir sve ono što se planira za naredni period, onda definitivno mislim da nećemo pogriješiti ako kažemo da je budžet za 2015. godinu projektovan na osnovu realnih makroekonomskih pokazatelja i na osnovu realnih pretpostavki.

Drugo pitanje na osnovu kojeg cijenimo kvalitet jednog zakonskog teksta kakav jeste budžet za 2015. godinu jeste čuvanje socijalne komponente. Zato što, poštovane kolege, znamo da je država Crna Gora i Ustavom prepoznata kao socijalna država koja mora da vodi računa o najugroženijoj populaciji u društvu i ta socijalna komponenta se ni po koju cijenu ne smije dovesti u pitanje. Ako imamo u vidu budžet za 2015. godinu i činjenicu da se budžetom omogućava razvoj, ali ne na uštrb socijalne komponente, onda mislim da ovim segmentom budžeta možemo biti zadovoljni. Dokaz za tu tvrdnju argumentujem činjenicom da i pored činjenice da ove godine ulazimo u novu razvojnu fazu i izdvajamo preko 200 miliona eura samo za jedan infrastrukturni kapitalni projekat, ni jedan cent iz rashoda koji su namijenjeni socijalnim davanjima u odnosu na 2014. godinu nije manji. Naprotiv, određeni izdaci za socijalna davanja su blago povećani, što nam je dovoljan argument kojim možemo argumentovati činjenicu da se budžetom za

2015. godinu ta socijalna komponenta čuva. Drugi podatak koji nam, takođe, može ići u prilog, a koji jeste poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu jeste činjenica da idemo sa zadržavanjem nivoa penzija na postojećem nivou, što jeste ipak iskorak, ne onakav kakav bismo željeli da ga vidimo, ali jeste iskorak u odnosu na prethodnu godinu. Ono što je, takođe, važno istaći, a niko od mojih kolega nije to pomenuo, ići ćemo sa smanjivanjem kriznog poreza za jednu trećinu, što opet jeste jedan od pokazatelja koji ide u prilog ovoj tezi koju sam maloprije izrekao.

Kada govorimo o trećem pitanju koje uvijek moramo postaviti na bazi kojeg možemo cijeniti da li je jedan budžet dobar ili nije, on je vezan za pitanje da li budžet omogućava privredni rast i razvoj u jednoj ekonomiji u narednom periodu. Gledajući budžet za 2015. godinu definitivno zaključujemo da je on kao nikad do sada u prethodnom srednjoročnom periodu dovoljan okvir koji podstiče privredni rast i razvoj.

Poštovane kolege, nivo kapitalnog budžeta za 2015. godinu je projektovan na procentu od oko 9% bruto domaćeg proizvoda ili u apsolutnom iznosu projektovanje na 284 miliona eura, što je 180% više u odnosu na prethodnu godinu, odnosno što je 182 miliona eura više u odnosu na 2014. godinu. To je jedan pokazatelj koji nam govori o tome da je razvojna komponenta ovim budžetom sačuvana. Drugi pokazatelj je vezan ne samo za visinu kapitalnog budžeta nego i za namjenu potrošnje koja je predviđena ovim kapitalnim budžetom. Mi po prvi put ove godine pravimo korak naprijed kada govorimo i o strukturi kapitalnog budžeta zato što nam čitav kapitalni budžet ne ide na izgradnju zgrada i poslovnih prostora nego ide tamo gdje treba, na izgradnju infrastukture koja je potreban i neophodan uslov da bi crnogorska i svaka druga ekonomija išla naprijed. To je poboljšanje u odnosu na prošlogodišnji budžet. Poboljšanje u odnosu na prošlogodišnji budžet kada govorimo o ovoj razvojnoj komponenti jesu i državna garancije koje se ovoga puta daju samo uz kolateral i samo za razvojne projekte, državne garancije koje su na nivou od 101 miliona eura i u tom smislu je to, takođe, iskorak.

Ono što se postavlja kao četvrto pitanje u ovom budžetu jeste da li je on restriktivan u odnosu na tekuću neproduktivnu potrošnju. Uzimajući u obzir krizne okolnosti u kojima danas govorimo o budžetu za 2015. godinu uvijek ćemo izvesti zaključak da je budžet bolji što je restriktivniji u odnosu na neproduktivnu tekuću

potrošnju. Pokazatelj da smo restriktivno planirali sredstva u tom smislu i da i 2015. godina može da bude s pravom nazvana godina konsolidacije i javnih finansija, nalazimo u činjenici da bi deficit budžeta bez ovog vanrednog troška koji imamo u liku autoputa bio na svega 0,8% brutodomaćeg proizvoda. To je najbolji pokazatelj koji govori o tome da je Ministarstvo finansija i te kako steglo kaiš kada je riječ o neproduktivnoj potrošnji i te kako vodilo računa o tome da se ta neproduktivna potrošnja smanji i zadrži samo na onom neophodnom nivou, što znači da imamo restriktivno planiranje u tom dijelu što je jako dobro.

Peto pitanje koje možemo postaviti sebi kada želimo da damo odgovor na pitanje kakav je budžet za 2015. godinu jeste kakvi će biti fiskalni parametri nakon njegovog usvajanja. Pored činjenice da ulazimo u najznačajniji infrastrukturni projekat u državi Crnoj Gori, fiskalni parametri koji će pratiti budžet za 2015. neće biti lošiji u odnosu na 2014. godinu kada nijesmo imali ovu investiciju od preko 200 miliona eura. O tome najbolje govori činjenica da će budžetski deficit i pored ovog izdatka za autoput biti nešto niži nego što je u 2014. godini, što složićete se jeste značajan korak naprijed u odnosu na prethodno rješenje, jer je prethodne godine bez autoputa budžetski deficit bio 6,8%, ove godine sa najznačajnijim projektom deficit budžeta se projektuje na nivo 6,6%. Da li je bolje da je taj budžetski deficit manji? Jeste, ali imajući u vidu činjenicu da je iz reda u nekim zemljama regiona on čak i duplo veći u odnosu na ovaj budžetski deficit koji se projektuje ovdje, možemo na osnovu toga izvući zaključak o tome na koji način realno sagledavati ovaj problem. Javni dug će, činjenica, biti nešto iznad mastrihtskih kriterijuma, ali vjerujem da ćemo se složiti da nikada u ekonomiji ne postavljamo pitanje visine javnog duga već postavljamo pitanje razloga za zaduživanje. Ako se u kriznim okolnostima zadužujete za podsticanje privredne aktivnosti onda je to najbolji način i za smanjivanje u relativnom smislu odnosa između javnog duga i GDP-a u narednom srednjoročnom periodu. Zbog toga, to za mene niti za partiju kojoj pripadam nije problematična stavka.

Šesto pitanje, i time završavam i zahvaljujem se uvaženom potpredsjedniku koji mi je omogućio da sa par rečenica završim ovo uvodno izlaganje jeste da li budžet omogućava normalno funkcionisanje svim potrošačkim jedinicama. Siguran sam da u

najvećem broju omogućava normalno funkcionisanje svim budžetskim jedinicama i o tome svjedoče ovi izvještaji koje smo dobili sa skupštinskih odbora.

Međutim, skrenuo bih pažnju na okolnosti u kojima danas govorimo o budžetu i dešavanjima u sistemu zdravstvenog osiguranja. U tom smislu, hoću da vjerujem da ćemo budžetom za 2015. godinu omogućiti normalno funkcionisanje i tog, rekao bih, najvažnijeg dijela segmenta, što znači da sam siguran da ćemo budžetom za 2015. godinu stvoriti pretpostavke za izmirivanje svih onih dospjelih obaveza, posebno onih koji se tiču lijekova i ostalih potreba koje imamo u Fondu zdravstva kako ne bismo došli u situaciju da i kod priče o budžetu za 2016. godinu govorimo o ovakvim problemima u sistemu zdravstvenog osiguranja koje, nažalost, danas imamo. Tako da sam siguran da ćemo ovaj dio budžeta s pažnjom razmotriti zajedno sa ministrom finansija, da ćemo naći održivo rješenje za taj problem i time bismo došli u situaciju da konstatujemo da smo definitivno uspjeli da koncipiramo budžet koji je restriktivan u tekućoj potrošnji, razvojni u kapitalnoj potrošnji, a dovoljan za normalno funkcionisanje države Crne Gore, odnosno svih potrošačkih jedinica. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Šehoviću.

U ime Pozitivne Crne Gore, kolega Tuponja. Izvolite, kolega.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici Ministarstva, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Reći ću da ne dijelim ovoliki optimizam koliki je kolega Šehović upravo prije mene iznio vezano za ovaj budžet. Mislim da budžet za 2015. godinu kao plan prihoda i izdataka države karakteriše porast izdataka za jednu trećinu odnosu na proteklu godinu. Mi smo u protekloj godini imali oko milijardu i po izdatke dok se za 2015. godinu planiraju dvije. Da se razumijemo nijesu problem izdaci, ako se ima neka se i potroši. Problem je kada se nema, a hoće da se potroši. Za ovu vladu je postalo potpuno normalno i prihvatljivo da troši više nego što može da prihoduje. Predstavnici vlasti se

trude da nam objasne da je potpuno nenormalno da država nije prezadužena, kao da ih je stid što je Crna Gora do prije nekoliko godina nivo duga držala u nekim koliko toliko normalnim granicama. Onda nam pravdajući svoj naum da prezaduže ovu državu navode primjere zemalja iz svijeta i regiona koje su više zadužene od nas kao da će nama od toga biti bolje.

Pored porasta rashoda za jednu trećinu porast državnog duga je druga najupečatljivija karakteristika planiranog budžeta. Prema podacima Ministarstva finansija na kraju 2013. državni dug Crne Gore iznosio je 1,93 milijarde eura ili 58% procijenjenog BDP-a za 2013. godinu. U odnosu na kraj 2012. godine veći za 234 miliona eura ili 13,8%. Garancije Crne Gore iznose 303,6 miliona eura ili 9,1% BDP-a, odnosno 15,7% državnog duga. Uključivanjem garancija državni dug Crne Gore bi iznosio 67,1% BDP-a i to na kraju 2013. godine, što daje jasan signal da se rast državnog duga mora zaustaviti kao i izdavanje novih državnih garancija. Ovo vam nijesam poručio ja, ovo preporučuje Centralna banka Crne Gore.

Što se dešava? Potpuno je ignorisan ovakav stav. Pitamo se koliko je zaduženje na današnji dan. Imamo informaciju da je do kraja juna tekuće godine dug u 2014. već bio 240 miliona uvećan, a budžetom je za 2015. godinu planirano da se država zaduži još dodatnih 650 miliona. Najveći dio planiranog zaduženja u iznosu od oko 400 miliona odnosi se na otplatu duga po osnovu euroobveznica emitovanih 2010. godine dok će se 206 miliona eura država zadužiti radi finansiranja izgradnje dionice autoputa. Takav je odgovor Vlade na stav i preporuku Centralne banke Crne Gore. Takve ili slične preporuke dolaze i od strane praktično svih međunarodnih relevantnih finansijskih institucija i svi horski upozoravaju kočite, ali to nekako ne dopire do vas. Vi hoćete da znate bolje od svih drugih. Mi znamo kako znate da upropastite sve čega se dohvatite. Za zeleni bor da se uhvatite i on bi se osušio. Jer, cifre demantuju vaše tvrdnje da je uzrok ovolikog povećanja zaduženja autoput. Dvije trećine novog zaduženja ili oko 400 miliona eura ide na vraćanje starih dugova. Ulazite u nova zaduženja da bi mogli da vraćate stare dugove. To je presipanje iz šupljeg u prazno. To je koncept na kojem ova Vlada funkcioniše. Rasprodaja državne imovine i zaduživanje. Nije istina da je ovaj budžet ovoliki zbog autoputa, autoput ima ulogu paravana da ne pada toliko u oči da je došlo do 400 miliona eura obaveza vraćanja nekih ranijih zaduženja.

Ministar Žugić izjavljuje da je jedini put do obezbjeđivanja održivosti javnog duga brži i dinamičniji ekonomski rast i da su očekivanja da će u periodu od 2015-2018. godine doći do bržeg rasta crnogorske ekonomije. Dakle, vi priznajte da je dug održiv samo ako imamo ekonomski rast. Na osnovu čega širite taj optimizam da će to i da se desi. Vi kreirate i forsirate nerealni optimizam. Realnost je drugačija. Realnost je da imamo pad prosječne zarade, da imamo povećanje broja penzionera, pad prosječne penzije, ništa od vašeg predizbornog obećanja od 40.000 novih zaposlenih, nezaposlenost je u porastu, spoljnotrgovinski deficit raste i izvoz pada. To su činjenice. Izjava ministra Žugića da je jedini put do obezbjeđivanja održivosti javnog duga brži i dinamičniji ekonomski rast najbolje odslikava na čemu je bazirana naša budućnost i naše djece. Čija su to očekivanja, gospodine ministre? Dakle, ako ne dođe do bržeg i dinamičnijeg rasta crnogorske ekonomije, neće biti održiv javni dug. Već sam vas pitao, a niste mi odgovorili što ako se ne ispune vaša očekivanja o rastu BDP-a od 3,8% godišnje. Premijer Đukanović je prije nekoliko dana izjavio nešto što je dijametralno suprotno onome što vi očekujete, da on očekuje novi period recesije. Hoće li biti on u pravu ili vi? Što ako je on u pravu i cijela ova vaša klimava konstrukcija o novom i novom zaduživanju ne bude održiva? Vi ćete možda za koju godinu priznati da ste imali pogrešnu procjenu, možda i nećete, nije ni bitno. Za građane Crne Gore svakako nikakve koristi onda od toga.

Ono što je važno, gospodine ministre, da vi nemate plan B. Vi izvodite akrobaciju bez zaštitne mreže. Taj rizik preuzimaju ili vrhunske akrobate koji su potpuno sigurni da su u stanju da sa perfekcijom izvedu svoju tačku ili očajnici koji žele da skrenu pažnju na svoju navodnu virtuoznost, ne mareći pri tom o riziku. Vi, gospodine ministre, niste akrobata, a pogotovo niste vrhunski akrobata. Niko, pa ni vi nema pravo da na ovakav način eksperimentiše sa crnogorskim građanima i da ih izlaže tolikom ekonomskom riziku. Vjeruje li iko, uvaženi poslanici, da će doći do bržeg i dinamičnijeg rasta crnogorske ekonomije kako bi ovaj hazard bio održiv? Vjerujem da intimno ne vjerujete, iako će poslanici vladajuće koalicije podržati ovaj predlog budžeta iz čiste partijske discipline, čime će još jednom derogirati ovaj parlament i funkciju poslanika.

Ovaj budžet je koncipiran na daljem i ubrzanom zaduživanju zemlje. Potpuno bez ideje i bez perspektive kako će se izaći iz toga. Sigurno je da oni koji su nas doveli u ovako lošu situaciju nijesu kadri da nas iz nje izvedu. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, poslaniče Tuponja.

U ime Kluba četiri partije, Liberalne partije, Hrvatske građanske inicijative i albanskih partija, kolega Andrija Popović, a neka se pripremi kolega Kalač. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Liberalna partija je konstituent koalicije na državnom nivou, ali nije konstituent Vlade i nije učestvovala u kreiranju budžeta za 2015. godinu, tako da imamo određene rezerve. Pokušaćemo amandmanski popraviti prijedlog, potpuno shvatajući da bi mnogi budžetski korisnici željeli više sredstava, ali pitanje je da li su sredstva u potpunosti dobro raspoređena, a postoje izvori kako bi se povećala prihodna strana budžeta, a o tome ću kasnije.

Analizirajući Prijedlog zakona o Budžetu za narednu 2015. godinu neosporno je usmjerena podrška najvećem kapitalnom projektu u istoriji Crne Gore, izgradnji autoputa Bar-Boljare, što Liberalnu partiju veoma raduje. Međutim, ne umanjujući značaj koji ovaj projekat ima za cjelokupnu crnogorsku javnost, moramo se zapitati kakav je položaj penzionera, socijalnih slučajeva, a posebno ću se osvrnuti na zaposlene u javnom sektoru i kolika su njihova prosječna primanja, kao i koji su sve problemi sa kojima se susrijeću u obavljanju svojih radnih zadataka. Da li je budžet za lične dohotke zaposlenih, njih oko 50.000 u prosvjeti, zdravstvu, državnim organima adekvatan naporu koji svakodnevno ulažu u izvršenje najvažnijih poslova u sektorima od posebnog značaja, kako za državu i građane, tako i za njen položaj u međunarodnoj javnosti i pregovaračkim procesima. Česta fluktuacija kadrova iz državne uprave u privatni sektor, kao i nemotivisanost za ostanak u strukturama javne uprave su realan

problem sa kojim se suočavamo svakodnevno. Povećan obim posla uslijed procesa pristupanja EU i otvaranja pregovaračkih poglavlja donio je službenicima dodatni obim posla, dodatnu odgovornost i neophodnost većeg angažovanja u okviru tih procesa. Sve to je potrebno ostvariti sa platama koje su godinama na istom ili umanjenom nivou i koje jedva pokrivaju osnovne egzistencijalne troškove službenika u državnoj upravi, prosvjeti, zdravstvu. Mjere štednje su prisutne u svim segmentima funkcionisanja državne uprave, zdravstva, prosvjete. Plate kao primarni motivišući faktor za rad su odavno bez mogućnosti da se uvećaju, pa se na njima dodatna štednja sprovodi po pravilu ne pitajući za posljedice takvog činjenja. Ne poštuje se sporazum o politici zarada zaposlenih koji se finansiraju iz budžeta, a kojim se Vlada obavezala da će otpočeti pregovore o povećanju zarada ukoliko se bruto društveni proizvod u periodu važenja sporazuma poveća za više od 3,5%, što se i desilo jer je u periodu od tri godine rast bio veći od 10%. Da li u takvoj situaciji možemo da motivišemo, naročito mladi kadar koji, prije svega, može mnogo da doprinese upravo gore pomenutom procesu evropskih integracija što zbog znanja stranih jezika, što zbog lakšeg prihvatanja promjena i evropskog načina funkcionisanja, ali i ogromne volje za unapređivanje i nadograđivanje znanja.

S druge strane, da li starije službenike možemo na taj način motivisati da zbog potreba Evrope, ukoliko ne poznaju strane jezike, pristupe njihovom učenju ili pohađaju razne obuke kako bi mogli da doprinesu ispunjavanju preporuka i zahtjeva EU. Odgovor na ovo pitanje je jasan, a to znači da je vrlo teško pokrenuti službenike da za minimalne plate, čak najčešće ispod državnog prosjeka obavljaju dodatne poslove i angažovanja na radnom mjestu. Kako ubuduće motivisati zaposlene u zdravstvu, prosvjeti, javnom sektoru, a mislim da se morala pokazati bar dobra volja sa povećanjem plata, recimo, od 5%, to bi trebalo da iznosi oko deset miliona eura. Osim toga što smo bliže pristupanju Evropskoj uniji obaveze državnih službenika će se povećavati i postajace samo zahtjevnije, a plate će, imajući u vidu trenutnu situaciju, biti na istom ili nižem nivou.

Zaključak je jasan, mora se sagledati mogućnost za realnim povećanjem primanja u zdravstvu, prosvjeti, čitavom javnom sektoru, bez obzira na značaj koji za zajednicu imaju i drugi potrošački programi, a održivost budžeta se može ostvariti

sljedećim mjerama ekonomske politike. Urednom naplatom poreza na zarade i doprinose za obavezno socijalno osiguranje za zaposlene koji su u legalnom radnom odnosu. Primjer iz 2009. godine, po Poreskoj upravi radilo je prosječno oko 149.000 zaposlenih, po Monstatu 174.000. Samo za zaposlene evidentirane kod Poreske uprave u toj godini nije uplaćeno 37 miliona i 500 hiljada za PIO, oko 20 miliona eura za zdravstvo i oko 20 miliona eura poreza na zarade, što ukupno iznosi oko 80 miliona eura.

Dalje, uvođenjem u legalni radni odnos lica koji rade na crno, nezvanična procjena je da preko 30.000 radi na crno, od kojih bi prihod po osnovu poreza i doprinosa u slučaju da primaju minimalnu zaradu na godišnjem nivou iznosio preko 34 miliona eura. U slučaju da primaju prosječnu zaradu prihod po osnovu poreza i doprinosa na godišnjem nivou iznosio bi 85 miliona i 500 hiljada eura. Efikasnom naplatom poreskog duga u oktobru 2014. godine ukupan poreski dug iznosio je 537 miliona eura. Suzbijanjem sive ekonomije, povećanjem poreza na dobit pravnih lica trenutno imamo jednu od najnižih poreskih stopa u Evropi 9%, pokretanjem novog državnog operatera elektronskih komunikacija. U prvoj godini priliv u budžetu od deset do petnaest miliona eura, a kasnije i do 30 miliona eura. Uvođenjem u poreski sistem, operezovati oko 30.000 izgrađenih stanova koji se vode kao stanovi u izgradnji. Konfiskovanjem nezakonito stečene imovine u korist budžeta i socijalnih fondova. Dakle, prostora ima. Kada po godinama sagledamo drugi značajan segment za državu Crnu Goru, a to je sport i mladi, pokazatelji posmatrano od 2010. godine iznos sredstava namijenjen omladini i sportu imao je sljedeće iznose. U 2010. godini 3.400.000. U 2011. godini 3.400.000. Kasnije preko Uprave za mlade i sport, budžeti su sljedeći. U 2012. godini 3.700.000. U 2013. godini 3.100.000. U 2014. godini 3.700.000. U 2015. godini predlog 3.818.000. Uprava za mlade i sport u kojoj je prvi put uključen iznos od 380.000 namijenjenih funkcionisanju, što znači da su sredstva opredijeljena za sport i mlade umanjena za posljednjih četiri godine. Imajući u vidu značaj koji za državu Crnu Goru treba da imaju mladi državljani Crne Gore kao potencijal i preduslov razvoja, kao i to da je sport i ulaganje u mlade sportiste i uopšte razvoj sporta važan, jasno je da su mladi i sport na marginama društvene brige. Transferi pojedincima se odnose

shodno Zakonu o sportu na vrhunske sportiste Crne Gore, ali i na stipendije perspektivnim sportistima Crne Gore, kao i premije za ostvarene vrhunske sportiste.

Imajući u vidu značaj, kao i ulaganje u mladi kadar sportista može imati za Crnu Goru i stvaranje većeg broja sportskih kadrova u svim sportovima, smatram da se broj stipendija perspektivnim sportistima treba povećati sa sadašnjih 50 stipendija kako bi se mladi dodatno motivisali za bavljenje sportom. Mi smo nacija veoma obdarena za kolektivne, ali i pojedine individualne sportove i moramo značajno odvojiti budžetska sredstva kako bi se ovaj najpozitivniji oblik promocije države uvažio i dodatno afirmisao jer bez toga upitna je naša sportska budućnost. Malo mi je vremena preostalo. Rekao bih da sredstva nijesu ovdje planirana, a tiče se Kotora, tiče se zatvorenog bazena u Kotoru koji je 30 godina već u upotrebi, koji je rađen sredstvima doprinosa građana Kotora. U menadžment planu je bilo planirano da će se opredijeliti sredstva od države 2013. i 2014. godine za rekonstrukciju tog bazena koji je u užasnom stanju, ali nema tih sredstava planiranih ni u budžetu za 2015. godinu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Popoviću.

Kolega Almer Kalač, u ime Kluba Bošnjačke stranke, a neka se pripremi poslanik Bojanić. Izvolite, kolega Kalač.

ALMER KALAČ:

Hvala vam, potpredsjedniče Mustafiću.

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani,

Pažljivo sam slušao izlaganja svojih kolega. Jasno je da imamo različita mišljenja o tome, prije svega kakav karakter ima ovaj budžet, da li je razvojni, da li je budžet štednje ili je dužnički. Mislim da će jedino vrijeme pokazati ko je bio u pravu. Smatram da je Predlog budžeta za 2015. godinu veoma ambiciozno projektovan. On ima izrazito razvojnu komponentu, o čemu najbolje svjedoči značajno uvećanje kapitalnog budžeta koji će dominantno zbog izgradnje autoputa iznositi 284 miliona eura, što je oko 7% BDP-a. Autoput i ostali projekti su ono što će generisati snažniji ekonomski rast.

Makroekonomski parametri koji su dati u budžetu za 2015. godinu su utemeljeni na bazi razvojnih projekata, turizma, energetike, poljoprivrede, ruralnog razvoja, infrastrukture. Sva ta ulaganja će generisati izvjesno veći ekonomski rast i razvoj, omogućiti veći stepen zapošljavanja, a samim tim uticati na smanjenje stope siromaštva.

Vlada Crne Gore je nakon brojnih izmjena usvojila Predlog zakona o budžetu za narednu godinu koji, nakon smanjenja diskrecionih izdataka uključujući i kapitalne, iznosi skoro milijardu i 850 miliona eura. Analizom kapitalnog, kao i ukupnog budžeta za narednu godinu karakteristično je da je smanjeno učešće potrošnje koja nema dominantno razvojni karakter. Rashodne stavke su uglavnom umanjene, vidimo da su diskrecioni troškovi poput troškova za službena putovanja smanjeni za oko milion i po u odnosu na ovu godinu, jer je nivo od 5,5 miliona eura koji je potrošen u prethodnom periodu bio neracionalan. Naveo bih neke osnovne parametre. Izvorni prihodi budžeta iznose skoro 1,33 milijardi eura, a rashodi 1,56 milijardi eura. Deficit budžeta bez izdataka za izgradnju autoputa iznosi 29,7 miliona eura, s tim izdacima 235, 7 miliona eura. Deficit bez izdataka za gradnju autoputa u ranijem Predlogu budžeta bio je nešto veći i iznosio je 0,92% budžeta dok je sada 0,84%. Deficit budžeta sa izdacima za gradnju autoputa je značajno smanjen u odnosu na prvobitni predlog i sada iznosi 6,65%. Dakle, deficit budžeta bez izdataka za izgradnju autoputa iznosi 29,7 miliona eura.

Kada je riječ o javnom dugu, prvi put se javni dug primakao granici mastrihtskih kriterijuma i on će iznositi 60% BDP-a. Jedini put do obezbjeđivanja održivosti javnog duga je brži ekonomski rast. Zahvaljujući investiranju u kapitalne projekte, a koji će uticati na dinamiziranje ekonomske aktivnosti očekivanja su da će u naredne tri godine doći do bržeg rasta ekonomije. Državni dug treba da ostane u fokusu fiskalne politike i sve mjere moraju biti usmjerene na obezbjeđivanje održivosti duga. Mora se u srednjoročnom periodu obezbijediti da se javni dug drži na kontrolisanom nivou tj. na nivou koje propisuju pravila iz mastrihta. Uspostavljanju budžetske ravnoteže uspješno se približavamo kroz kontinuirano smanjenje deficita koji je u 2012. bio planiran na 3,3% od BDP-a, u 2013. 2,7%, a u 2014. godini 1,98%, dok je deficit za narednu godinu projektovan u nivou od 0,8% BDP-a, ukoliko se isključe izdaci koji se odnose na početak realizacije autoputa. Ravnoteža budžeta nije sama sebi cilj već je cilj

ekonomska ravnoteža koja podrazumijeva potpuniju zaposlenost i uravnoteženiji platni bilans koji je danas, nažalost, negativna slika konkurentnosti naše ekonomije. Ulaganje u izgradnju autoputa i ostale javne radove usloviće uvećanje deficita pri čemu je važno napomenuti da planirana kapitalna ulaganja imaju izrazito razvojni karakter i da stvaraju preduslove za snažniji ekonomski rast i razvoj čime doprinose povećanju apsolutnog nivoa BDP-a i dalje do smanjenja relativnih iznosa deficita i javnog duga. Pretpostavljam da je prioritet da u narednoj godini planirate da intenzivno radite na restrukturiranju javnog duga, na način da se skuplji krediti zamijene jeftinijima u mjeri maksimalno mogućeg, te na taj način smanje troškovi kamata.

U narednoj godini planirano je zaduženje od 634 miliona eura od čega se dominantan dio odnosi na refinansiranje dospjelih obaveza po osnovu zaduženja iz ranijeg perioda. Zbog dospijeaća obaveza otplate euroobveznica emitovanih 2010. stavka otplata duga je značajnije uvećana u 2015. godini. Stoga će biti neophodno zaduživanje od 634,1 milion eura od čega se 398,3 miliona odnosi na otplatu duga, 206 miliona na izdatke za prioritetnu dionicu autoputa, a preostalih 29,8 miliona eura za pokriće budžetskog deficita koji se iz godine u godinu smanjuje. Fokus za naredni period trebaju biti definisanje i sprovođenje mjera koje se odnose na unapređenje konkurentnosti naše privrede i kreiranje podsticajnog ambijenta za povećanje BDP-a, a koje će doprinijeti jačanju fiskalnih pozicija i obezbijediti održivost javnog duga. Ukupni poreski dug koji je Poreska uprava Crne Gore evidentirala iznosi 537 miliona eura. Trenutno imamo 200 poreskih obveznika sa najvećim iznosom poreskog duga po osnovu neplaćenog poreza na dodatu vrijednost, poreza na dobit, poreza na promet nepokretnosti, koncesija i akciza i 50 najvećih poreskih dužnika po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa na lična primanja. Činjenica je da je deset mjeseci ove godine prihodovano 1,09 milijardi eura, što je za 6,4% više od plana i 10% više u odnosu na isti period prošle godine. Evidentan je iskorak u naplati budžetskih prihoda u odnosu na prethodni period.

Ciljevi predloga budžeta za narednu godinu su dalja obuzdavanja i prekomjerene neproduktivne javne potrošnje na rashodnoj strani budžeta i uvođenje sistemskog reda na prihodnoj strani kroz unapređenje fiskalne discipline, pružanje podrške konkurentnosti ekonomije. Javna potrošnja se mora prilagoditi realnom poreskom

kapacitetu kako stanovništva tako i privrede, a konsolidacija ima za cilj da doprinese dinamičnijem ekonomskom rastu kako bi se smanjile i najveće fiskalne ranjivosti, a to je nivo deficita i njime i generisan nivo javnog duga, uz očuvanje i snaženje konkurentnosti ekonomije i poboljšanja životnog standarda stanovništva. Trajno ozdravljenje javnih finansija može biti postignuto samo uspostavljanjem balansa javne potrošnje. Efikasnost fiskalne politike slabi sa rastom zaduženosti. Izuzetak predstavlja zaduživanje usmjereno ka realizaciji kapitalnih razvojnih projekata, iz razloga što se na taj način doprinosi stvaranju preduslova razvoja, izgradnje infrastrukture i otklanjanja uskih grla, te omogućava brži razvoj i efikasnija upotreba ograničenih resursa sa kojima raspolažemo. Generalno kreiranje i sprovođenje fiskalne politike u narednom periodu opredjeljivaće činjenica koje smo svi svjesni, a to je da javni dug odražava odluke sadašnjih i prethodnih generacija kojima se ograničavaju odluke budućih generacija ili, preciznije, ne smijemo teret javnog duga u cjelini stavljati generacijama koje dolaze.

U tom smislu, treba nastaviti sa sprovođenjem fiskalne konsolidacije čije mjere najmanje znače ili ne znače uvijek povećanje poreskih stopa, već mnogo više. Uvođenje principa pravednosti u smislu redistribucije ograničenih resursa, objektivnosti i održivosti discipline, a sve u funkciji većeg nivoa finansijske stabilnosti kao osnovnog preduslova razvoja. Uz proces fiskalnog prilagođavanja u narednoj godini treba intenzivno raditi na problemu restrukturiranja javnog duga. Kroz ova dva ključna određenja u značajne do sada ostvarene efekte smatramo stabilnu osnovu za godine koje slijede i znače snažniji ekonomski rast. Planirana budžetska politika u 2015. godini treba da očuva finansijsku i ekonomsku stabilnost države i Ustavom i zakonom garantovane obaveze prema građanima, privredi i međunarodnim institucijama. Budžetski okvir bi trebao biti određen tako da smanji učešće javne potrošnje u brutodruštvenom proizvodu, smanjen likvidacioni uticaj na agregatnu tražnju i poboljša strukturu javne potrošnje. Upravo budžet kao jedan od najvažnijih zakona koji usvaja ova Skupština je osnova u dijelu javnih finansija pri sprovođenju sektorskih politika. Javna potrošnja kao jedan od ključnih agregata se mora prilagoditi poreskom kapacitetu u privredi i stanovništvu dok njena konsolidacija ima cilj da doprinese dinamičnijem ekonomskom rastu kako bi se smanjile i najveća fiskalna opterećenja koja se odnose,

prije svega, na budžetski deficit i javni dug uz očuvanje i dalje snaženje konkurentnosti ekonomije i poboljšanje životnog standarda. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Kalač.

Riječ ima poslanik Mladen Bojanić koji će govoriti u ime novoformiranog kluba poslanika. Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre,

Mi ćemo se dva dana iscrpljivati o budžetu Crne Gore za narednu godinu. Nažalost, došli smo u situaciju da taj budžet ne zavisi i neće ni zavisiti u narednih dvadeset godina od ove Skupštine. On će, u stvari, zavisiti od Svekineskog narodnog kongresa jer smo sa milijardu zaduženja koje smo potpisali onakvim ugovorom o preferencijalnom zajmu stavili potpuno javne finansije u ruke Vlade Kine. Razumijem blagi osmijeh na vašem licu, ali potpuno vam je jasno i meni i vama da od sada pa u narednih dvadeset godina nama su odluke Vlade Kine važnije za javne finansije nego što mi ovdje govorimo i šta mi ovdje donosimo. Znete da klauzulom koju smo potpisali Narodna Republika Kina može u svakom momentu kada promijeni politiku i zakone da zatraži jedino uz pismeno obavještenje, dakle bez obrazloženja, da nam pismeno dostavi dopis u kome traži da sve pare koje smo pozajmili odmah vratimo. To smo mi potpisali, odnosno vi izglasali prije par nedjelja u ovoj Skupštini. Kada tome dodamo da sav ekonomski razvoj Crne Gore na povećanje ekonomske konkurencije, a pri tom smo potpuno svjesni da bez vladavine prava, bez tužilaštva i pravosuđa nema govora o zdravoj konkurenciji, to je već dokaz. Prije par dana, iz pisma američke ambasadorke saznali smo da je nama pravosuđe i tužilaštvo daleko na zapadu, kod Komisije za hartije od vrijednosti Amerike koju, eto čuda, opet neki kongres tamo tuđi imenuje i bira. Ova Skupština niti se pita sa tužilaštvom i pravosuđem, pita se daleki Zapadni kongres Sjedinjenih Američkih Država hoće li nam ili neće dostaviti dokaze o najvećoj

korupcionarskoj aferi u zadnjih nekoliko godina u Crnoj Gori. Direktno zavisimo od kongresa Amerike i njihove Komisije za hartije od vrijednosti.

S druge strane, na Dalekom Istoku ima jedan Svekineski kongres, 2916 izaslanika koji se pitaju sa parama Crne Gore u narednih 20 godina. Nažalost, tako je. Možda to izgleda paradoksalno, ali je tako. Onda je vrlo čudno pričati o ovom budžetu, praviti neke projekcije, a nećemo se pitati sa njima ništa. Bukvalno se ne pitamo. Pitaju se drugi, a mi smo, našli ste jedini model, jedini način, razumijem i ovu Vladu, neću da je opravdavam, ali razumijem da je ona u ovom momentu poslije ovoliko godina loših rezultata, a vratiću se ukratko na bilanse nekoliko godina unazad i tekuća godina je, takođe, loša, ona nije imala ni jedan jedini način osim da sklopi takav ugovor u kome će da dovede javne finansije u ruke druge zemlje, uz sve uvažavanje i Kine i njenog kongresa, ali jednostavno ova Skupština se neće pitati o našim parama, našim ili tuđim kako god, biće naše kada ih uzajmimo, a do sada su tuđe.

Samo da se vratim šta je ova Vlada radila u nekoliko godina. Završni računi su, tri godine za redom imamo rast deficita. Tri godine imamo 2011, 2012. i 2013, 2014. godinu ćemo da vidimo, ovih devet mjeseci imamo neki izvještaj, ali i tu smo prilično deficitarni. Nismo se ni tu proslavili, osim, priznajem, onaj dio naplate koju ste imali po pitanju poreza, ali to je nešto što je kratkog daha. U redu je svakako naplaćivati poreze, ali kada vam se osnovica smanjuje, a stalno nam se smanjuje osnovica, jer sve je manje i manje kompanija koje mogu da plaćaju porez. Razumijem vašu namjeru najavom ovih zakona da još restriktivnijim mjerama učinite sve da poreze naplatite što možete, ali to su neke kratkoročne mjere, potpuno smo saglasni s tim. Kada imate situaciju rast nezaposlenosti, kada imate situaciju rasta blokiranih kompanija, kada imate rast loših kredita ili MPL-a, ovo moderno kako svi sada vole da se izražavaju, imate rast toga i naravno da moramo da tražimo nešto što treba da nas podigne. Ovo je bio način koliko god bio nepovoljan za Crnu Goru, ovakav način kreditiranja kroz autoput, to je nešto što je Vlada prepoznala kao jedini način da potre sve one loše rezultate koje je najavila prije dvije godine, odnosno suprotno onome što je najavila prije dvije godine. Podsjetiću vas, 40.000 zaposlenih je najavljeno, nema ništa od toga, raste nezaposlenost. Podsjetiću vas na smanjenje, preispitivanje privatizacije, nema ništa od toga. Podsjetiću vas da smanjenje broja, kako se izrazio tada mandatar, šume

regulatora, nemamo ništa ni od toga. Situacija sve gora i gora, najavljeno je i smanjenje politike stezanja kaiša. Mislim da je takav bio izraz. Od toga nema ništa nego smo ga još za dvije rupe stegnuli u zadnje dvije godine. To jeste jedini način, nažalost. To je način koji Crnu Goru dovodi u situaciju da zavisimo od drugih. Zavisimo bukvalno od drugih u narednih 20 godina.

Po ovome, koliko smo vidjeli, u narednoj godini sve ste bazirali na rastu, prvenstveno zbog autoputa, investicija i kroz to na građevinarstvo. To je kompletna najava, paradigma razvoja, u stvari, koju opet smo jednom rekli, odnosno vi ste najavili, da će biti drugačija. Mi smo čuli od Vlade da će se ići ka razvoju energetike, poljoprivrede i turizma. U redu, autoput treba da doprinese tome, potpuno sam saglasan, ali ne na osnovu sumnjivih rezultata, analiza koje nismo mogli da vidimo. Vi ste nama krili analize koje su trebale da nam kažu koliki su ti ekonomski benefiti izgradnje autoputa, kompletnog, a koliko samo ove dionice, uz sve uvažavanje i vaših svih tih koji su radili te analize, volio bih da ih vidim, pa da im vjerujem. Vidjeli smo da je bilo slučajeva kada se izvuku par rezultata tih analiza koje su se poslije ispostavile da nijesu baš takve. Mi smo bili ograničeni, tražili smo, međutim ništa od toga nijesmo dobili.

Nastavićemo vraćanje dugova, zaduživanja, nastavićemo da najavljujemo velike kapitalne investicije, ali bojim se da dok se nešto drastično promijeni u vođenju ekonomske politike Vlade Crne Gore sve će to biti ograničeno rezultatima. Pomenuću to, već je to nekoliko puta bilo rečeno, volio bih da se ova Vlada usaglasi sa premijerom. Volio bih da se ova Vlada usaglasi sa prvim čovjekom Vlade da li nas očekuje ekonomski prosperitet u narednim godinama ili nas očekuje recesija, odnosno kriza. Čudno mi je da prvi čovjek Vlade prije pet dana izjavljuje privrednicima da nas očekuje još uvijek kriza, a sa druge strane vidimo da Predlog budžeta koji je potpisao isti taj predsjednik Vlade vrvi od optimističkih izjava i najava o rastu BDP-a, čak toliko da ćemo preći sve evropske prosjeke i ići ćemo daleko ispred Evrope, samo što ih ne pretekemo, kako po ovome izgleda, a ne da se približimo njihovom ekonomskom razvoju. Ne bih dalje dužio, ne bih ulazio u cifre i ne bih gubio vrijeme, pravo da vam kažem, i naše i vaše i svih. Jer, mi možemo ovdje da se nadgornjavamo o procentima, ali ono što vidim generalno da nastavak ekonomske politike vodi ka tome da će teret

krize i da daje da trpe najsiromašniji slojevi društva, jer vidim da se i dalje predviđa rast indirektnih troškova, o tome sam i ranije govorio. Ponoviću, PDV plaćaju svi građani Crne Gore, bez obzira na imovinsko stanje. Porez na dobit slabo raste ili nikako, direktni porezi su uvijek daleko sa nižom stopom rasta nego indirektni, a indirektni kada se prevedu na jasnu računicu su u suštini progresivni porezi, tako da što ste siromašniji veći vam dio vaših prihoda uzimaju PDV i carine. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, poslaniče Bojaniću.

Ovim smo završili krug osam uvodnih izlaganja. Prilika je da ministar Žugić da svoje komentare na uvodne diskusije, uz mogućnost da malo prekorači vrijeme, a i uz pravo poslanika da odgovori na te komentare. Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Zahvaljujem se poslanicima na komentarima koje smo čuli u prethodnom dijelu. Pokušću da prođem, jer sam uredno vodio bilješke svih komentara, sugestija, predloga i zahtjeva koje ste imali, da biste imali jasniju sliku o onome što je, po mom mišljenju, budžet, ne želeći, citirajući poslanika Tuponju, da kreiram nerealni ili optimizam bez pokrića, tako da ću i taj segment posebno komentarisati. Gospodin Adrović je komentarisao ostvarenje budžeta, odnosno njegovu realnost. Moram da istaknem jednu stvar, da je možda najveći stepen opreznosti koji iskazujem jeste u ostvarenju prihoda. Taj segment budžeta smo planirali za tri procentna poena više u odnosu na prethodni period, a da vas podsjetim da smo u 2013. naplatili više za oko 3,10% u odnosu na prethodnu godinu, a ove godine očekujem da naplatimo 19,8% više u odnosu na 2012. godinu. Možda je to ključni elemenat optimizma na kojem temeljim održivost ovog budžeta u dijelu iskazivanja naplate javnih prihoda i svih onih elemenata koji prate povećan ili snažno povećan stepen naplate javnih prihoda, bilo da je riječ o konsolidaciji javnih finansija, da li je riječ o zoni sive ekonomije koja se sužava ili u ekonomskom rastu. Taj ću komentar dati kroz ono što ste pitali da li je premijer najavio recesiju. Mislim, dozvolićete mi, bez pretencioznosti, da je premijer govorio o regionu, o

okruženju, Evropskoj uniji, ali ne i o recesiji u Crnoj Gori. Mi smo ovaj budžet temeljili, dozvolite samo da vam dam obrazloženje, na bazi makroekonomskih projekcija koje su za period 2015-2018. Godina. Te stope rasta su planirane u prosjeku od 3,8% i čvrsto vjerujem da ćemo ih ostvariti. Ubijeđen sam u to. Ne bih dovodio nikoga u zabludu, počev od vas ovdje do naših građana, da ono što preporučujem Skupštini da usvoji. Na kraju, Ministarstvo finansija je organ koji pravi sintetički izraz ili pregled sektorskih politika u finansijskom izrazu. To je ono što mi objedinjavamo, pa je i normalno, za šta smo odgovorni, apsolutno prihvatam svoju odgovornost za sve ono što bude bez pokrića u dijelu iskazivanja i jedne i druge strane budžeta, i u prihodnoj i na rashodnoj strani budžeta.

Ne želim da širim optimizam bez pokrića. Nadam se da ćemo ove godine dodatno unaprijediti prihodnu stranu i da ćemo svi skupa u segmentima javne potrošnje biti odgovorni za trošenje javnih sredstava. Ako to ostvarimo, onda sam siguran da imamo održivost ovog predloga zakona koji je danas ovdje u ovom visokom domu i za koji pokušavamo da nađemo adekvatne argumente usvajanja, a svakako i njegove održivosti.

Oko mjera konsolidacije. Gospodin Adrović je govorio i pomenuo sivu ekonomiju. Želim da istaknem najvažnije pitanje kojim se bavimo u ovom periodu, a to je ono što možda i najviše interesuje našu javnost, a odnosi se, prije svega, na nedisciplinu u dijelu isplata zarada. Vjerujte mi, do skoro sam mislio da ne postoji kategorija neto zarada, jer u zakonu se definiše samo bruto zarada zaposlenih, što znači da neto zarada ide istovremeno sa javnim prihodima na date zarade. Kada smo vidjeli koliko se tog duga akumuliralo i koliko po tom osnovu naša Vlada trpi troškova i tereta, zaista je red da se uvede potpuniji red, ali svakako da taj snažniji regulatorni okvir ne ugrozi kompanije koje imaju solventnost, koje imaju potencijale za oporavak, ali nemaju trenutnu likvidnost. Svjedoci smo da se sada u javnosti suočavamo sa neodobravanjem ovakve mjere, jer boga ti dajte da kršimo zakon. Moramo naći mjeru da kroz podzakonski akt, i u tom dijelu želim da budem potpuno transparentan, i pred vama, i pred javnošću, da u podzakonskom aktu damo šansu kompanijama koje imaju potencijale za oporavak, da se mogu oporaviti do momenta dostizanja stepena likvidnosti.

Na kraju, još jedan važan element da ne bi trebalo da niko personalno vrši reprogram tih dospelih, pa i drugih dospelih poreskih obaveza. Dakle, imam uredbu Vladinu, pokrio sam se njome i pravim reprogram. Bili smo svjedoci da su i neke nevladine organizacije pokrenule pitanje ustavnosti takvog vladinog podzakonskog akta. Generalno, ukoliko uvedemo bankarsku praksu, pa reprogram pravimo za ove kompanije, ponavljam, na bazi imovine koju one imaju, na bazi duga, javnog sektora i to svih segmenata javnog sektora prema tim kompanijama ili na bazi kredibilnog, odnosno održivog biznis plana, izvjesno ćemo dati šansu da se prevaziđe problem nelikvidnosti, a održe kompanije sa solventnošću, odnosno kompanije koje imaju potencijal za ekonomski oporavak. Na tom kursu Vlada je usvojila taj segment kao važan dio naše fiskalne politike i mi ćemo u budućem periodu raditi na tome. Nadam se i podršci vas u parlamentu, a isto tako pozivam kompanije da virus, uslovno rečeno, nelikvidnosti ne širimo prema onima koji ne moraju ući u zonu nelikvidnosti zbog toga što vještački održavamo neke kompanije koje rade na način da ne plaćaju javne prihode i time, da ne budem grub, kontaminiraju ukupnu ekonomsku oblast.

Gospodin Bulajić je dao još jednu novu definiciju za Predlog zakona o budžetu, pored onih koje sam na početku pomenuo. On je definisao budžet kao izraz političke volje. Ne bih to osporio samo bih dodao - zasnovane na ekonomskoj logici. Nadam se da ta logika nije, ono što je govorio poslanik Tuponja, pretjerani ili optimizam bez pokrića. I kroz to ćemo proći još jednom do kraja mojih komentara na vaša izlaganja, nadajući se da ćemo doći do nekog zajedničkog imenitelja ma koliko se razlikovali u nekim programskim stavovima ili političkim ciljevima.

Takođe, pomenuli ste, gospodine Bulajiću, garancije koje dajemo u budžetu. To je pitanje koje je jako mnogo eksploatisano i u javnosti i stručnoj i laičkoj javnosti. Prvi put smo jasno i potpuno racionalno saopštili, nema davanja garancija bez adekvatnih kolaterala. Imamo pouke iz prethodnog vremena, plaćajući garancije na teret budžeta bez garancija. Toga više neće biti. Time ćemo, nadam se, uvesti i u ovom segmentu javne potrošnje mnogo veći stepen fiskalne discipline.

Oko člana 11b koji smo komentarisali i na odborima, pitanje metodologije, i to će moj saradnik gospodin Nikola Vukićević objasniti, dakle ovdje je pitanje metodologije, a

ne dovođenje našeg sistema javnih finansija u zavisan odnos prema samo jednom potencijalnom kreditoru, ali o tome ćemo malo kasnije.

Zaduživanje, gospodine Bulajiću, nemamo nikakva zaduživanja mimo zakona. Ukoliko toga ima, odgovornost ministra finansija je potpuno nesporna, apsolutno nesporna. Prema tome, nastojimo da poštujemo zakonske norme, regulatorni okvir i da uradimo sve kako bi se u budućem periodu što manje zaduživali. Nadam se da ćemo tekuću potrošnju u budžetu uspjeti da svedemo na ono što znači održive i zdrave javne finansije. Na kraju, u ovom predlogu zakona o budžetu mi imamo deficit tekuće potrošnje 29,7 miliona eura, dvostruko manji nego što će biti ove godine ili višestruko manji nego što je bio godinu prije. Definitivno trend po tom osnovu tog fiskalnog parametra je jako pozitivan. Očekujem da u narednoj godini ili krajem naredne godine dođemo do ozdravljenja tekuće potrošnje, odnosno najvažnijeg segmenta budžeta odvojimo kapitalnu potrošnju, jer to je po meni, ponavljam ponovo, razvojna komponenta koja generiše nove vrijednosti. Da budem potpuno otvoren iz mog ugla nema održivosti javnog duga, nema vraćanja noviteta bez svaranja novih vrijednosti. Na ovom nivou vrlo teško i ako ne stvorimo te preduslove i ne stvorimo veće nivoe GDP-a sasvim izvjesno imaćemo probleme sa održivošću, a to nikako ne želimo.

Oko troškova finansiranja, gospodine Bulajiću, saglasan sam potpuno, to je veliki teret budžeta, ali očekujem da ćemo mi u ovoj godini prepoloviti kamatne stope koje su bile ogroman teret kompletne rashodne strane, a time i sužen prostor za kreiranje nekih segmenata koji se odnose, kao na razvoj, tako i na standard našeg stanovništva. Bankarski sektor ste pomenuli, takođe, i u tom dijelu, moram istaći da sam potpuno saglasan sa Vama. Mislim da smo ekonomija koja ima visoko učešće kredita koji se neuredno servisiraju, da je taj iznos jako visok i da on čini ono što znači visoka cijena, odnosno visoke kamatne stope za odobrene kredite.

Takođe, mislim da aktivnost banaka za podršku razvojnim projekata mora biti veća, odnosno trebala bi biti veća. Znamo da je to privatni kapital. Znamo da moramo dozvoliti kreiranje ambijenta u kojem će se privatni kapital osjećati sigurnim a ne da se administriranjem države dovede do pozicije da ugrozimo opstanak ili egzistenciju tog kapitala, ali moramo stvarati preduslove. Apelujem na ovaj Parlament da što prije donesemo Zakon o finansijskom restrukturiranju i time stvorimo podlogu za rješavanja

možda ključne ranjivosti monetarnog sistema, a to su krediti koji se neuredno servisiraju.

Gospodin Damjanović je iskazao brigu oko nedovoljnosti pojedinih pozicija u budžetu. Saglasan sam sa njim. Međutim, da bismo zadovoljili sve zahtjeve, sve potrebe, sve planove, komentarisali smo i kvantificirali to na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i došli do stanovišta da to treba novih 50-ak miliona eura. Mislim da je to nešto što u ovom trenutku ne možemo finansirati, već se moramo svi skupa okrenuti racionalizacijama, odnosno i rashodnoj strani budžeta i u mjeri mogućeg održati na većem stepenu održivosti i ukupan budžet. Oko preporuka Državne revizije, vi znate da sam ja uvijek govorio, i ponoviću to i danas, za nas su preporuke čak i skretanje pažnje, zakonska obaveza. To što nemamo sankcije u organskom zakonu o budžetu za neizvršavanje preporuka u punoj sam mjeri saglasan da ih kroz promjenu zakona u ovom Parlamentu uvedemo i time uvedemo više reda u segmente javne potrošnje. To što bi povećanje prihodne strane za svega 3% donijelo 25 miliona eura, ja mislim da je to nešto što je nesporno, ali je sporno kako ostvariti i ovako projektovane javne prihode o kojima je gospodin Tuponja govorio, kao širenje optimizma ministra finansija bez pokrića. Misliam da mi moramo ostvariti ono što je prihodna strana budžeta. Ovo je ispit za prihodne institucije i za inspekcijske organe, da svako od nas uradi svoj dio posla, da naplatimo ono što moramo naplatiti i da to što ostvarimo racionalno trošimo. Na kraju, to je i osnov za lojalnu konkurenciju, ne samo za bolje punjenje budžeta u segmentu javne potrošnje.

Oko sive ekonomije, gospodine Damjenoviću, slažem se u jednom dijelu, da nje još ima. Neke segmente nijesmo dotakli ali da cvjeta, ne cvjeta. Mi smo taj segment značajno reducirali, značajno sublimirali i danas imamo koliko toliko legalnije uslove poslovanja na našem tržištu. Oko stanova na zaliham, prošlo je Vladu prošlog četvrtka i mi smo pripremili Zakon o porezima na nepokretnosti. Taj segment se konačno uvodi u red, definiše rok u kojem ćemo oporezovati zalihe stanova koji danas se iskazuju kao nešto što je van poreske osnovice. Nadam se da ćemo naći adekvatnu mjeru kako bismo napunili budžet, prije svega lokalnih samouprava, a onda i doveli do jednakosti u tretiranju ove kategorije nepokretnosti, odnosno u smislu onog što znači ostvarenje prihoda pojedinih lokalnih samouprava.

Oko igara na sreću, samo da vas podsjetim, dva puta smo imali predloge zakona ovdje u Parlamentu pa nisu prošli. Dajte da sjednemo zajedno i da napravimo nešto što je održivo i nešto što ima uporediva iskustva u odnosu na druge sisteme. Nikakvih problema nema da i taj segment prevaziđemo na način kako bismo imali uključen segment u bazu oporezivanja.

Na čemu temeljnim optimizacijom, kazao sam Vam i zaista mislimo da smo napravili snažne iskorake u konsolidaciji javne potrošnje posebno u segmentu naplate javnih prihoda. Nisam vjerovao na početku svog mandata da ćemo uspjeti da naplatimo 2013. godine 10,4 više nego prethodne godine ili ove 19,8 u odnosu na 2012. godinu. To je, po meni, ogoroman iskorak, i to je dominantno sužavanje zone sive ekonomije. Mnogo manje kroz povećanje poreskih stopa. Evo danas smo čuli, takođe, da ćemo krizni porez koji je uveden privremeno za trećinu smanjiti, time, nadam se, učiniti samo prvi korak prema relaksiranju naše krhke ekonomije, da bi je osnažili i da ne bi došli do zone da sužimo poreski kapacitet kada je u pitanju naša realna ekonomija.

Samo još jedan komentar, ako dozvolite, izvinjavam se zbog prekoračenja vremena. Ono što je gospodin Popović predlagao, na koji način da ostvarimo stotinu miliona eura novih prihoda. Zapisao sam uredno, radi se o javnim приходima na zarade, dao sam tim povodom odgovor, dao sam i komentar na koji način da ne ugrozimo ničim, ama baš ničim reputabilne kompanije i kompanije sa solventnošću, kako da iskorijemo rad na crno, kako da riješimo stanove na zalihama, odnosno njihovo porezivanje i kako da naplatimo poreski dug. Mislim da je ovo ambiciozna priča. Gospodine Popoviću, pozivam Vas da slobodno Ministarstvu finansija zajedno sa mnom zbog naplate, ali i transparentnosti, date svoj doprinos i da skupa uradimo sve što možemo da ostvarimo dio ovih prihoda koje ste Vi kvantificirali na način koji, po meni, nije baš u punoj mjeri održiv, ali se nadam da dio toga možemo naplatiti, a Vas pozivam ako ste u prilici da nam pomognete i da i zbog transparentnosti uradimo sve što Vi vidite, a možda mi nijesmo u stanju da primijetimo. Zahvaljujem.

PREDŠDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, ministre Žugiću, jeste bilo prekoračenje, ali je sigurno bilo cjelishodno da se odgovore na cijeli niz pitanja ili konstatacija koje su iznijeli

predstavnicima poslaničkih klubova. Oni sada imaju pravo na svoje odgovore na Vaše komentare.

Poslanik Damjanović, pa poslanik Bulajić, pa poslanik Tuponja i poslanik Popović.

Izvolite, poslaničke Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Uz jednu Vašu finu osobinu, ministre, da se složite sa gro onoga što se danas ovdje čuje ali bez efekata, da se i ja sa vama složim u jednome da u ovoj državi svako treba da radi svoj dio posla. Upravo smo ovdje da bi identifikovali one koji rade i one koji ne rade. Rekao sam vam, imate problem ne sa Parlamentom, ne sa parlamentarnom manjinom već u svom okruženju, u sopstvenoj Vladi, u javnoj upravi, u državnom sektoru, sa onim opstrukcijama i onim džepovima protiv kojih ne možete, jer definitivno niti možda imate političke volje, niti snage u ovakvom sistemu kakav je napravljen, da se obračunavate sa mangupima u sopstvenim redovima.

Iskazao sam nezadovoljstvo, ministre. Ne možete 1,96 milijardi primitaka u materijalu koji je na nekih 450 strana da svedete na dva pasusa na strani 28, ne možete. Znači, obrazloženje je defakto poreza i primitaka tu. Gdje su ovi projekti? Zašto bih ja vjerovao Vama na riječ da se po osnovnu naknada za korišćenje prirodnih dobara, odnosno koncesija može ostvariti svega dva miliona iduće godine, ili da vam vjerujem da se može ostvariti po osnovu prihoda od igra na sreću svega 3,7 miliona evra, ili da se može ostvariti po osnovu akciza svega 167 miliona evra. Ne vjerujem bez obrazloženja. Mislim da može mnogo više.

U ovom istom tekstu ste dali objašnjenje projekcije budžeta za tekuću 2014.godinu, na izmaku je. Rekli ste da je projekcija da će biti negdje u odnosu na plan više 30 miliona evra naplaćenoprihoda. Zašto onda pesimizam, zašto da ne razmišljamo da možda možemo i tih 30, 40 miliona i '15-ste godine da naplatimo više u odnosu našto je ovaj plan? Ja nijesam govorio o rashodnoj strani budžeta, nijesam govorio o tome da racionalizujemo nešto što se vjerujem, već racionalizovalo. Govorio sam o prihodnoj strani budžeta, a kako bi zadovoljili sve one potrebe koje nijesu spisak

želja, nego realno utemeljene na zakonu, kao što je Fond rada, kao što je Fond za obeštećenje za zaključcima ovog Parlamenta, kao što su zaključci oko KAP-a, oko "Radoje Dakića", oko ostalih radnika sa sjevera i tako dalje. Dakle, ovdje nema spiska želja, ovdje ima, izvršavanje zakonskih obaveza. Gdje je Fond za rehabilitaciju 20, 30 miliona evra.

Govorili smo o nekim prihodima koje nažalost ne prihodujemo. Formalizacija divlje gradnje. Što se čeka četiri, pet godina 100.000 objekata? Možemo li tu 10 eura od objekta uzeti? Eto milion, a možemo mnogo više. Što je sa Morskim dobrom, što je sa plažama, sa zakupcima i tako dalje, što je sa boravišnom taksom, što je oporezivanjem finansijskih transakcija kod banaka, što je naplatom koncesija, odniješe nam šume, za koga, za čiji račun? Ima prostora ali treba političke volje. Da bi se sve ovo realizovalo i da bi se krenulo sa suštinskim mjerama individualne naplate, direktne naplate kod onih koji treba da plate, ne kolektivizacije svih nas kroz zaduženje i nas i naših potomaka. Treba da se lomi, gospodine ministre, kumovsko - rođačka sprega u Crnoj Gori, da se lomi šema, fino balansirana i tanana, političkog uticaja kojeg imamo u svakom sektoru u kojem zagrebemo ovdje u Crnoj Gori. E, kada bude ovdje snage da se to lomi sa vrha onda neće biti problema dolje na dnu. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Damjanoviću. Poslanik Tuponja ima riječ, pa poslanik Popović i poslanik Bulajić. Izvolite.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče,

Gospodine ministre, pa evo kazali ste da se uvodi kolateral za garancije, i odmah pitanje: A šta je sa onim garancijama koje su do sad pale, KAP, "Željezara", u pitanju su silni milioni, šta ćemo s tim sad, ili ćemo to da otpišemo? Ne znam. Otpisano je.

Drugo, ja nijesam ni rekao da se zadužujete mimo zakona, i upravo je, izvinite na izrazu tu finta. Zbog toga što pravite takve zakone da biste se tako i zaduživali. I to je upravo onaj dio koji kaže da je budžet izraz političke volje, i tu sam stavio tačku. Da sam mislio da je ta politička volja zasnovana na nekoj ekonomskoj podlozi, sigurni budite, ja

bih to rekao, aline mislim tako i zato sam tu stavio tačku. Ali, kako stvari stoje nijesam siguran da ste u pravu u toj dopuni, jer da je politička volja zasnovana na ekonomiji to bi bilo dobro. I to je uradu i to je u pravu, ali nije. Vama lično, gospodine ministre, zaista uvažavanje s moje strane, ali nažalost to nije dovoljno. Osjeća se da su vama ruke vezane, jednostavno.

Kolega Damjanović je prije rekao, ja se s tim potpuno slažem, definitivno nema političke volje da se nešto radikalnije uradi, da se pokrene, da se to nešto digne, da to nekako svi osjetimo nekakav napredak. Ovo što je kolega Bojanić rekao, ima puno istine, neće mi zamjeriti što ga citiram: „da li je Svekiški kongres odobrio ovaj budžet“, bez obzira na sve to je pravo pitanje, jer je sve u njihovim rukama. I to je ono što ja govorim pitanje političke volje, pitanje svezanih ruku, pitanje ekonomske pravilne, logične ekonomske podloge za neku političku volju za politički čin koji treba da uslijedi, ali nažalost ja ga bar ne osjećam. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala. Poslanik Tuponja, pa poslije Popović, i na kraju poslanik Bojanić.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi ministre Žugiću,

Prvo da vam kažem da vi imate jedno nezahvalno mjesto u cijelom državnom aparatu, i vrlo odgovorno i vrlo teško, i da meni sasvim jasno da vi na mnoge stvari iz te pozicije na koju ste ne možete da utičete, vi lično, jer puno tih stvari je, zapravo akumulacija nečega što 25 godina traje, gdje ste vi sad dobili taj vrući krompir u ruke. Vaš optimizam je jedna lijepa ljudska osobina. Svi mi volimo da imamo u svomokruženju ljude koji su optimisti, koji jednostavno zrače na sve nas i pospješuju neku dobru atmosferu. Međutim, uglavnom su to u normalnom životu neki ljudi koji ne utiču bitno na naš život, pogotovo ne na našu budućnost, a vi utičete i te kako. I vi, gospodine minsitre, imate taj optimizam, kako ste pojasnili, koji jednim dijelom gajite i na tome da ste na prihodnoj strani, imate značajne pomake a ja ću vas podsjetiti da je gro toga zapravo povećanje PDV-a sa 17 na 19%. Kad se na 100 eura ako je procenat

17% imate 17 eura PDV-a, a sada imamo 19, e sad sa 17 na 19%, to je neki porast od nekih 12%. To je 12%, sa 17 kada dodate 12% onda ste ostvarili 19 eura.

Nijeste nam odgovorili koliko je zaduženje na današnji dan. Ako je krajem prošle godine bilo 2 milijarde, ako imamo nekih 240 miliona polovinom ove godine, ja cijenim da smo negdje primakli nekih dvije milijarde i trista i onda ćemo na kraju iduće godine imati tri milijarde duga. To je otprilike neka računica.

Ono što je osnov je, gospodine ministre, vi ste rekli da je premijer mislio na recesiju u okruženju i u Evropskoj uniji, a ne na Crnu Goru. Stvarno ste veliki optimista, ako vjerujete da može da bude recesija u regionu i u Evropskoj uniji, a da ona ne bude u Crnoj Gori. Onda zaista vaš optimizam jako, jeko veliki. Ono što mene pogađa u cijeloj ovoj priči, je vi nemate taj nazvaću ga plan B, što, gospodine ministre, ako vi nijeste u pravu, onda smo svi nastradali. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovani ministre Žugiću,

Ja sam relativno zadovoljan vašim odgovorima. Naravno, nijesam ja toliko nerazuman da ne razumijem da ima toliko budžetskih korisnika, svi traže povećanje, ja mislim da ne bi bilo dovoljno ni 100 miliona eura sad da se može na prihodnoj strani obezbijediti da se svi zadovolje. Neću govoriti, samo ću reći još jedan put. Morali ste pokazati malo više volje, a nadam se da ćete pokazati i Liberalna partija će amandmanski djelovati. Tiče se povećanje zarada u javnom sektoru, radi se o nekih 50.000 ljudi. Mislim da je bilo dosta inicijativa od Sindikata uprave pravosuđa, dalje Sindikata MUP-a javne uprave, Sindikata energetike, Sindikata stambeno komunalne privrede, Sindikata prosvjete, Sindikata univerziteta, Sindikata zdravstva, Sindikata odbrane i Vojske Crne Gore.

Mislim da se morala pokazati dobra volja. Ti ljudi imaju veoma, veoma niske zarade u prosjeku kada pogledamo za povećanje od nekih 5% otprilike sredstva neophodna su bar prema onome što sam ja dobio od 10 do 12 miliona eura.

Druga stvar,ono čime sam razočaran o čemu se moralo misliti u kapitalnom budžetu moralo se misliti na sportske objekte. Krećem se stalno. Crna Gora je, što se tiče toga praktično 50 do 60 godina iza svih ovih, da kažemo, razvijenijih evropskih država. Moralo se misliti na projektovanje i početak izgradnje olimpijske kuće, olimpijskog centra, početak projektovanja nacionalnog stadiona dakle, nacionalni stadion je sigurno neophodan državi Crnoj Gori, nijesu tu bila potrebna velika sredstva za tu prvu fazu projektovanje i još jedan stvar, a to je zatvoreni bazen u Podgorici. Podgorica je jedini glavni grad u Evropi koji nema zatvoreni bazen. Na primjer, Budimpešta 117. Samo da podsjetim, još jedan put, Podgorica je imala zatvoreni bazen u Sportskom centru Morača do 1987., ja sam nastupao godinama kao član Primorca igrali smo u tom bazenu. Nemoguće da je Crna Gora nazadovala toliko decenija a ipak mislim da se mora povesti računa o tome. To bi možda trebao da realizuje i da riješi Glavni grad, ali sigurno je da mu država mora pomoći. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Poslanik Bojanić, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Par teza koje ste rekli, gospodine ministre, a moram da ih komentarišem, bez obzira što možda i nisu bile direktno na moje izlaganje. Prvo taj sukob mišljenja između premijera i predsjednika Vlade ne možete pravdati time da je to mislio za region, ali kako god mislio znamo da to nije prvi put da jedno kaže danas sutra drugo, a u suštini svi znamo, i tu nema nikakve dileme, da u ekonomiji regiona važi, naročito ovog regina, važi zakon spojenih sudova. Tako da ako ima krize u regionu ima i kod nas. Ne može se izvući od nje bez krize, ali to nije polemika sa vama. Ono što je mene iznenadilo u Vašem komentaru da ste vi maltene od skora saznali da se isplaćuju neto zarade. Vrlo

čudno mi je to, moram priznati, s obzirom da znam da pored ove funkcije zadnje dvije godine koju obavljate, a morali ste to znati, ako ništa drugo, onda zbog javnih kompanija i lokalnih samouprava koje već odavno i godinama isplaćuju neto zarade i znate koliki je dug po tom osnovu. Morali ste to, naravno znati i kao guverner Centralne banke, a naročito ste morali znati kao direktor Fonda PIO, da se mnogo plata isplatilo zadnjih godina neto zarada a bez poreza i doprinosa. Tako da moram priznati da sam malo iznenađen time.

Ovaj dio da od sad zauzmemo oštar stav, od sada nećemo izdavati garancije bez kontra garancija. Pa mi smo to morali do sad da radimo i do sad je to bila zakonska obaveza, i tamo postoje neke kontra garancije, ali imamo problem kad premijer kaže da ne zna kome je dao četiri miliona. Šta da radimo? Prvo da premijeru kažemo da ga naučimo, da ga obavijestimo kome je on dao četiri miliona garancije, pa ćemo da pričamo o kontra garancijama. Sad tamo postoje neki formalni papiri da bi se to uvelo da to liči da je zakonito. Znamo Izvještaj Državne revizorske institucije i po pitanju ovih velikih garancija da se čak ni zakon tamo nije poštovao, ali jednostavno mi po tom pitanju ništa nismo radili, odnosno svi nadležni organi i dalje žmure na sve te stvari. Uvijek idemo, evo već ja ne od juči, prekjuće, do zadnje dvije godine kako sam poslanik, nego evo već od kad pratim ovu svu situaciju, društvenu i ekonomsku, u Crnoj Gori, mi stalno idemo ka nekom podvlačenju crte, stalno je to evo šta se desilo desilo se, sad ćemo da podvučemo crtu, zaboravićemo ovima koji su kršili zakone, sad idemo iz početka. Na žalost, to traje i traje u nedogled. Bojim se da će to stalno trajati dok građani Crne Gore ne podvuku debelu crtu ovoj Vladi i ovoj vlasti, e onda možemo da je stvarno podebljamo dobro i da krenemo nekim drugim putem. Inače, svaka crta koju je ova Vlada podvukla nam se o glavi obila. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Ovim smo u potpunosti zaokružili ono sve što je vezano za uvodna izlaganja za komentare predstavnika predlagača i, naravno, za odgovor za te komentare. Prelazimo na prostor diskusija.

Poslanica Zorica Kovčević, će imati prvu diskusiju iz pozicije, a poslanik Labudović iz opozicionog bloka.

Izvolite, poslanice Kovačević.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi ministre sa saradnicima,

Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2015.godinu ugrađena su sredstva za Fond za zdravstveno osiguranje sa Institutom za javno zdravlje u iznosu od 171 091 997,91 milion evra što je više za dva miliona i 66 miliona evra ili za 1,58% u odnosu na 2014.godinu. Nacrt budžeta Fonda za 2015.godinu prvi put je urađen u okviru datog limita u skladu sa smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2014. - 2017.godina u iznosu od 170 miliona, a kasnije kroz proces pregovaranja budžet uvećan za dodatnih 0,55 miliona evra. Budžet Fonda za 2015. godinu utvrđen je za tri programa i to program Fonda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 26 miliona evra, program Zdravstvene institucije u iznosu od 141 milion evra i program Instituta za javno zdravlje u iznosu od dva miliona i 580 hiljada evra. Povećanje budžetskih sredstava u dva miliona i 66 evra raspoređeno je za program Fonda za zdravstveno osiguranje za jedan i po milion, za program zdravstvene institucije takođe jedan milion i program Instituta za javno zdravlje 100 hiljada evra.

Planirana sredstva za Program za Fond zdravstveno osiguranje iznose 26 miliona evra i veća su za milion i 507 hiljada evra ili za 6% u odnosu na planiran za 2014.godinu. Planirana sredstva su uvedena u dijelu ostalih prava na zdravstvenu zaštitu i pravo iz zdravstvenog osiguranja koja čine preko 84% ovog programa i to na poziciju liječenje van Crne Gore i zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, van sistema javnog zdravstva za 0,5 miliona evra, putnih troškova i osiguranika, naknada za bolovanje, ortopedske sprave i pomagala. Planirana sredstva za program zdravstvene institucije iznose 141 milion evra što je za milion voše od planiranih za 2014.godinu u odnosu na sredstva za zdravstvenu zaštitu koja se osiguranicima pruža u javnim zdravstvenim ustanova u Crnoj Gori i privatnim stomatološkim ordinacijama na finansiranje projekata za upravljanje medicinskim otpadom, sprovođenje nacionalnih

preventivnih programa i kao sprovođenje strategije za hronične nezarazne bolesti. Povećanje budžetskih sredstava je raspoređeno na bruto zarade i ostala primanje za 0,3 miliona evra na transfornim institucijama 0,7 miliona i na kapitalne izdatke za 0,5 miliona evra.

Ja ću se dalje u svom izlaganju osvrnuti na plate zaposlenih u zdravstvu, troškove, lijekove i kapitalne izdatke. Najveća stavka u okviru ovog programa su izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca koji su planirani u iznosu od 78 miliona evra, a što je 0,25% više u odnosu na planirana sredstva za 2014.godinu. Ovo povećanje nije ni približno dovoljno kad imamo situaciju da fondu nedostaju sredstva za isplatu plata zaposlenih u zdravstvu u iznosu od oko milion i sedam miliona evra koja će obezbijediti Vlada, kako bi se isplatile decembarske zarade. Istu situaciju smo imali na kraju 2013.godine kada je Vlada obezbijedila 1,6 miliona evra za isplatu decembarških zarada za zaposlene u zdravstvu, što je posledica nerelanog smanjenja planiranih sredstava za zarade zaposlenih u javnim zdravstvenim institucijama za 2013.godiinu.

Prosječna neto zarada po zaposlenom u zdravstvu za 11 mjeseci 2014.godine iznosila je oko 500 evra za 24 sata rada dnevno. Osim redovnog rada neto zarada obuhvata noćni rad, prekovremeni rad, dežurstvo, pripravnost, mentorstvo, dopunski rad i druge oblike rada i naknade koje se isplaćuju u zdravstvu i ne može se upoređivati sa djelatnostima sa kojima se u prosjeku odnosi na 174 časa rada prosječno mjesečno.

U mjesecima kada nema praznika, izdaci za zarade na nivou svih zdravstvenih ustanova, kreću se u okviru planiranih kod Zavoda za transfuziju Crne Gore gdje je izražen deficit kadra i u odnosu na utvrđenu organizaciju i sistematizovana radna mjesta kao i kod Kliničkog centra Crne Gore. Međutim, u mjesecima kada su državni i vjerski praznici problem postoji kod svih javnih ustanova, gotovo kod svih je obračun zarada veći u odnosu na planirana sredstva. Poseban problem, po meni, je prekovremeni rad koji se uvodi radi organizacije procesa rada, zbog deficita kadra, zamjene zbog odsutnosti kadra usljed obavljanja medicinskih procedura izvan redovnog radnog vremena kako bi se smanjile liste čekanja. To su razlozi koji prema Zakonu o radu nisu prepoznati kao razlozi za uvođenje prekovremenog rada. Pitanje prekovremenog rada bi trebalo normativno preciznije urediti.

Sadašnji nivo zarada zaposlenih u zdravstvu je nizak, i ako se takav trend nastavi to će se odraziti na kvalitet zdravstvene zaštite zbog toga se zarade u zdravstvu ne smiju smanjivati, i treba raditi na tome da se poboljša materijalni položaj zaposlenih u zdravstvu u cjelini. U okviru sredstava za zarade nisu obezbijeđena sredstva za ljekare kojima je dodijeljena specijalizacija i suspecijalizacija koje će početi u školskoj 2014. i 2015. godini što iznosi 3,6 miliona evra. Izdaci za ljekove i ostala medicinska sredstva u okviru transvera za zdravstvenu zaštitu planirani su iznosu od 44 miliona evra, što je za 0,2 % više od planiranih za 2014.godinu. Predviđeno je uvećanje za 200 hiljada koje se odnosi nasredstva za nabavku vakcina na godišnjem nivou.

Planirana sredstva nijesu dovoljna za pokriće izdataka za ljekove i medicinska sredstva a nije bilo prostora da se donira veći iznos. Potrošnja lijekova i medicinskih sredstava dijelom je rezultat široke liste lijekova koja se propisuju i izdaju na teret sredstava fonda na koju su uključeni lijekovi poslednje generacije. Treba napomenuti da je u cilju obezbjeđenja kvalitetne zdravstvene zaštite građanima sistem zdravstva poslednjih godina snadbjeven savremenom medicinskom opremom, skeneri, magneti, RTG oprema, operma za laboratorijsku dijagnostiku čija upotreba povlači visoke troškove skupo potrošenog materijala, rezervni djelovi, reagensi, filmovi, testovi i drugo.

Ono što mi moramo uraditi kao sistem je da sprovođenje mjera i aktivnosti u ovom području od strane svih relevantnih institucija u zdravstvenom sistemu dođe do racionalizacije potrošnje lijekova i medicinskih sredstava kao najveće stavke troškova u budžetu osim plata. To treba da bude glavni zadatak Ministarstvu zdravlja, fonda, menadžmenta svih zdravstvenih ustanova. Niko ne treba da očekuje da će doći do smanjenja izdataka za ljekove i medicinska sredstva, već za njegove racionalizacije što će omogućiti da u okviru istih sredstava obezbijedimo skupe ljekove najnovije generacije. Takođe, kod građana treba da razvijamo svijest da ljekove na recept niko ne plaća, kao i svaku drugu robu i da se racionalno svi ponašamo kada je u pitanju propisivanje i izdavanje lijekova na recept.

Što se tiče cijene komunalnih usluga ovdje želim da posebno ukažem na visoke cijene komunalnih usluga, što je u nadležnosti opština i što za posledicu ima povećanje ovih troškova. Smatram da Vlada treba da zatraži od opština da kod donošenja odluke o cijenama imaju u vidu potrebe i djelatnost zdravstvenih ustanova na svom području i

da te cijene trebaju biti niže, a ne da se kroz cijenu komunalnih usluga prevaljuju gubitnike na druge subjekte uključujući i zdravstvene ustanove. Primjer cijena vode u Budvi, troškovi doma zdravlja na mjesečnom nivou u Domu zdravlja u Budvi su 9 000 eura, od toga Dom zdravlja Budva plaća 7 000 eura za troškove vode i kanalizacije.

Takođe, smatram da se u okviru budžeta opština trebaju planirati sredstva namijenjena za zdravstvene ustanove na njihovom području, posebno na primarnom zdravstvenom nivou, a ne da to bude prepušteno dogovoru čelnih ljudi domova zdravlja i opština. Tako na primjer, u primorskim opštinama dio prihoda od boravišne takse trebalo bi da se usmjeri za potrebe zdravstva. Tekući budžet za 2015.godinu opterećuju kulminirane nizvršene obaveze iz prethodnog perioda iskazane kod fonda javnih zdravstvenih ustanova. U prethodnim godinama sredstva fonda su planirana i realizovana na nivou znatno nižem od planiranih potreba, tj. stvarnih potreba što nije izostavilo prostora za pokriće kulminiranih neizmirenih obaveza. Neizmirene obaveze fonda i zdravstvenih ustanova prema dobavljačima na dan 30.09. ove godine iznosi oko 36 miliona. Odnosi se na lijekove, liječenje van sistema javnog zdravstva, bolovanje, medicinski potrošni materijal, ostale materijalne troškove i u zadnjim danima na putne troškove zaposlenih u javnim zdravstvenim ustanovama.

Postavljam pitanje predlagaču budžeta na koji način smatrate da bi mogli da podvučemo crtu i da ova neizmirena dugovanja jedanput svedemo na neku razumnu mjeru i ako znam da Vlada Crne Gore i vi iz Ministarstva finansija ulažete ogromne napore da se neizmirene obaveze svedu na što manji nivo? Na kraju, iako planirana sredstva za zdravstveni sistem nisu dovoljna za pokriće svih potreba, mi smo svjesni da moramo podijeliti teret sa ostalim činiocima društva i svojim radom i djelovanjem doprinijeti stabilizaciji i očuvanju sistema javnih finansija u našoj državi. Iako smo u posljednje vrijeme suočeni sa neželjenim događajim u zdravstvenom sistemu ne smijemo zaboraviti da su zdravstveni radnici i u teškim vremenima u prethodnom periodu uvijek bili na visini zadatka i zahvaljujući kolektivnoj odgovornosti sačuvali zdravstveni sistem i obaveze svih nas da ih podržimo i podignemo zdravstveni sistem na veći nivo, a jedan od načina je da opredijelimo veća sredstva za zdravstvo. Naša je obaveza da u narednom periodu radimo na jačanju odgovornosti svakog pojedinca, a posebno menadžmetna u cilju podizanja kvaliteta zdravstvene zaštite. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Kovačević.

Poslanik Labudović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Šabović.

Izvolite, poslaniče Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre, koji ovo garant negdje slušate sa neke druge destinacije, gospodo njegovi saradnici, kolegice i kolege,

Ne mogu a da ne iskoristim priliku da se na početku ovog slova ne izrazim krajnje "pohvalno" prema planerima ove debele knjige, jer kad neko u situaciji kad se ni globalni ekonomski parametri koji se nalaze u takvoj izmaglici da se ni oni najpozvaniji, najeminentniji, niti pojedinci, niti institucije ne usuđuju da ih baš u toj meri precizno sagledavaju i prema njima bilo šta planiraju, kad neko, recimo, plan rashoda za iduću godinu isplanira u cenat. Uzeću za primjer troškovi goriva, za koje vi znate da se usklađuje svakih 15 dana u jednoj budžetskoj stavci, svejedno koja je budžetska jedinica, isplanirani na 43 777,07 evra. Ja iz ovoga mogu samo da izvučem dva zaključka ili je riječ o finansijskim Anštajnama, što bih ja volio da jeste, ili vi nas uopšte ne doživljavate ozbiljno. Nije to problem ovog budžeta. Problem je njegova utemeljenost u realnim ekonomskim uslovima u kojima se mi trenutno nalazimo. Prije svega, on je naslonjen na prognozu da će ekonomski rast biti, kako reče ministar, 3,8% ,da bi njegov prvi ministar prije neki dan rekao da nas očekuje recesija u regionu, možda i u Evropi, ali, tako su nam i za onu prvu rekli, to se neće ticati nas jer smo mi mala ekonomija, pa nas taj talas nas ni dotaći, pa onda pet godina narednih smo se pravdali činjenicom da se to eto desilo u Evropi pa nije moglo da mimoide i nas.

Ja ne znam kako ćete realizovati ovako ozbiljan budžet u situaciji kad disbalans između uvoza i izvora je dostigao donju granicu izdržljivosti, kad su uništeni svi proizvodni kapaciteti, kad ni činjenica da je po priznanju prvog ministra u zadnjih šest godina u Crnu Goru ušlo više od pet milijardi evra direktnih stranih investicija, nije učinjela da se i jedan ekonomski parametar pomjeri naprijed. Naprotiv, imamo njihov

strmoglav pad, i nezaposlenost, i pad industrije i sve živo. Mene samo interesuje kako će, ako pet milijardi nije moglo da pomjeri stopu naprijed, ova milijarda i po od koje ćemo polovinu da pozajmimo? Mi, poštovane kolege, možemo da iz političkih razloga zabadamo glavnu u pijesak, ali to samo traje do izvjesnog vremena. Mi trenutno ne samo što jedemo našu supstancu, mi jedemo supstancu budućnosti, mi generacije koje dolaze osuđujemo unaprijed na gubitnike, jer smo osim što smo uništili cjelokupnu privredu, rasprodali cijelu Crnu Goru i sad je jedino ostalo da se svađamo oko neke dvije male plaže koje praktično Crnoj Gori neće donijeti ništa, pa makar bio gram pjeska prodat za gram zlata.

Prema tome, bojim se da se mi nalazimo u stanju u kome se ne postavlja pitanje hoćemo li bankrotirati, već samo kad će se to desiti. Kad u toj i takvoj situaciji vi planirate ovako "ozbiljan" budžet, pravo da vam kažem, meni to djeluje prilično neozbiljno, neodgovorno, i bojim se da ćemo jednog dana biti prozvani i označeni za krivce ekonomskog, socijalnog i svakog drugog sunovrata Crne Gore. Gospodo, činjenica da Odbor za zdravstvo, rad i socijalnu politiku, odbor koji indirektno kontroliše 2/3 troškova ovog budžeta, nije dao zeleno svjetlo ovoj knjizi, svaku ozbiljnu vladu, a samim tim i svaku ozbiljnu Skupštinu bi ozbiljno zabrinula. Međutim, mi se nalazimo u nekom stanju letargije, neka sve ide kako ide, dokle će to niko ni Bog sveti ne zna. Zapravo ne želimo onome što se nazali unutra, niti još manje se bavim ciframa, a još manje da pokušavam da sjedne stavke predlažem prebacivanje na drugu, jer teško je raspoređivati ono čega nema. Međutim, moram da ukažem na dva primjera o tome kako ovo planirate i ne bi bilo odgovorno i ne bih bio domaćin kad ne bih krenuo od svoje kuće. Gospodine ministre, slušali Vi ovo ili ne, ni ove godine nema centa za izgradnju nove zgrade Skupštine. Ja bih u svoje, a bio bih spreman da tražim i podršku mojih kolega, bio spreman da se odreknem te stavke i narednih deset godina ako treba, pa makar i dalje po dvoje dijelili stolicu u našem klubu, kad bi ta sredstva bila recimo usmjerena za gradnju gradske bolnice, ali ni nje nema ove godine, nego se, čujem ovih dana, predlaže jedna privatna bolnica preuzme funkciju gradske. Opet ćemo nekome da namaknemo neke pare, a opet na račun građana Crne Gore.

Takođe, želim da skrenem pažnju odnosa između budžeta Skupštine i budžeta generalnog Sekretarijata Vlade koji iznosi 60% budžeta ovog doma. Ko je to sračunao i

pod kakvim opravdanjem njemu na čast, ali mislim da to ne stoji i tako dalje, ko zna kud bi nas ovo odvelo. Međutim, želim i vas, gospodo iz Ministarstva, a i nas ovdje da upozorim na nešto što vrlo lako može da se desi, a što može da obesmisli ovaj budžet.

Uporedo sa Zakonom o budžetu za 2015.godinu na dnevnom redu ove Skupštine je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko- invalidskom osiguranju kojim je predviđeno da svi oni koji su bili žrtve stečjeva zbog tranzije, a sa napunjenih 30 godina radnog staža mogu da odu u penziju. Prvi put se desilo, gospodo, da taj zakon potpišu predstavnici gotovo svih klubova osim Kluba Demokratske partije socijalista. Pitam i vas i nas, šta će se desiti ako taj zakon dobije podršku? Hoće li to biti još jedan od onih zakona koji ste vi skloni da ignorišete, što će teško biti, ili ćete dezavuisati postojeće penzionere ili ćete jednostavno dići ruke i reći para nema i taj zakon ne može biti realizovan? To je pitanje, gospodo, koje u naredna dva, tri dana, prije nego što dođemo u situaciju da se izjasnimo i o budžetu i o tom zakonu, morate nekako raspraviti i sa predlagačima zakona i sa rukovodstvom ovoga doma, sa nadležnim odborom i sa svim onima koji mogu da utiču na usvajanje toga zakona.

To se isto odnosi i na Fond rada, jer ako prođe ovaj zakon, onda se povećavaju sredstva neophodna Fondu rada da bi se ispunili uslovi, jer mnogim od tih radnika nijesu uplaćivani doprinosi u toku tog stečajnog perioda. Tako da se nalazimo u jednom kolopletu iz koga ćemo teško izaći i koji zahtijeva krajnje ozbiljan odnos i krajnje ozbiljan pristup tome pitanju. Niti se mogu dalje ingorisati problemi radnika koje je ova država svojom ekonomskom politikom dovela na ulicu, niti se može ignorisati činjenica da Fond penzisko invalidskog osiguranja već deceniju grca u deficitu, niti se može dovesti u pitanje činjenica da se to jednom mora sistemski riješiti i da se ispod tog pitanja mora podvući crta. Ja nijesam doktor ekonomskih nauka, to je gospodin ministra, imam ovdje kolege koje se u tom polju razumiju, neću i ne mogu da predložim koji je to model, ali u svakom slučaju se taj model mora naći. Gospodine ministre i gospodo iz Ministarstva, ako taj zakon prođe, a proći će, jer prema potpisima ovaj koji stoji iza njega otprilike on ima ovdje većinu u ovom domu, doći ćemo u situaciju da 01.janura kršimo ruke. Ozbiljan dom, ozbiljni poslanici, ozbiljna Vlada i ozbiljno ministarstvo to sebi ne smiju i ne mogu da dozvole.

Zato javno pozivam gospodina ministra da naredna dva do tri dana, još koliko je predviđeno za raspravu o ovom dokumentu, sjedne i ozbiljno razmisli zajedno sa svima nama i nađe rješenje koje će biti i ostvarivo, moguće, i koje će, na kraju krajeva, jednom za svagda to pitanje skinuti sa dnevnog reda, ne samo ovog doma, nego i ulice i svega drugoga. Nemojte da dozvolite da godine počnu januarom tako što će ovdje pred ovaj dom doći deset do 20 hiljada radnika da oni uzmu zakon u svoje ruke. zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslaniče Labudoviću.

Imate jedan prijavljeni komentar na vašu diskusiju, poslanik Stanišić.

Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Labudoviću, razumijem se u ekonomiju sigurno manje od Vas, ali ne mnogo manje. U startu ste počeli jednu priču kako to da se planira u cent potrošnja goriva. Sad ću vam reći kako ja to mislim, možda nijesam u pravu, a to će kolege i ova gospoda iz Ministarstva finansija reći. Ako planira jedna potrošačka jedinica 300 litara goriva da potroši za godinu dana, pomnoži sa cijenom goriva trenutno, e to je u cent. Kolika će cijena biti to će pokazati rezultati kad se ta potrošnja napravi. Mislim da to nije neka filozofija velika, kolega Labudoviću.

Još nešto da Vam kažem, Vi pričate ovdje priču kako je sve uništeno, kako ćemo doći u bankrot i kako ćemo doći u situaciju ako se usvoji zakon koji vi predlažete o penzijsko invalidskom osiguranju da ćemo posle Nove godine lomiti ruke. Zašto predlažete taj zakon? Zašto dovodite u situaciju državu da dođe u bankrot, a sve što smo mi predlagali a vi bili protiv toga se pokazalo kao pozitivno, pa su i prihodi veći u ovoj godini nego u prošlog mnogo i tako dalje. Vi pripadate jednoj političkoj grupaciji čiji su lideri sa teritorije druge države negdje na granici govorili; "Nemojte strani investitori da dolazite slučajno u Crnoj Gori, tamo nema perspektive, tamo su bačene pare i u Pro Montenegro", i tako dalje. Zna da Hrvati plaču što nije došao u Hrvatsku a ne u Crnu Goru?

Prema tome, gospodo i uvaženi građani, sve što gospoda iz opozicije, koju personifikuje kolega Labudović, predlaže da ne treba tako znajte da je to dobro za Crnu Goru, za njenu budćnost i za njene građane. Nemojte prihvatiti one zakone koje oni predlažu, a da država uđe u bankrot. Ova država je i u vremenima kad je recesija bila i govorilo se, jeste recesija za Crnu Goru, ali smo mali sistem i lakše ćemo je podnijeti. Tačno je tako bilo, redovno su servisirane penzije, i lični dohotci, i socijalna davanja i nije bilo smanjenja za razliku od drugih država u regionu, smanjivane su i penzije i sve ostalo.

Prema tome, gospodine Labudoviću, nijesam neki veliki stručnjak za ovaj budžet, ali mislim da je ovo budžet koji garantuje sigurnost građanima Crne Gore.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite, poslaniče Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Stanišiću, taman ste se ponašali kao i ministar. Ne znate kako, ali znate da će se ovaj budžet realizirati. Evo ga stiže gospodin ministar, oko ovog planiranja stvarno to izgleda malo smiješno, ali nećemo dalje.

Oko zakona, gospodine Stanišiću, ovaj zakon predlaže 70% Skupštine i ne predlaže ga da bi doveo državu u bankrot nego predlaže zakon da bi riješio jedno od gorućih socijalnih pitanja. Gospodine Stanišiću, ako ste mogli, a vi ste to radili sigurno nije opozicija, da za ovih pet, šest godina zadužite godinu dvije milijarde evra, možete da se bečite, pitajte uostalom gospodina Žugića, dvije milijarde evra i dnevno je zadužujete za najmanje milion, onda se zadužite pa riješite ovo pitanje. Ja se, gospodine Stanišiću, ne bojim nijednog rješenja koje će donijeti dobro bilo kome u Crnoj Gori, a riječ je o najmanje 20 do 30 hiljada ljudi.

Oni će doći ovdje, gospodine Stanišiću, da vas pitaju za to. Koliko god ih dođe biće dovoljno da vi ne možete ući u ovaj Parlament.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Poslanik Šabović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Šarančić.

Izvolite, poslaniče Šaboviću.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani gospodine ministre i saradnici,

Znam da mi poslanici, svako iz svog ugla, kada je riječ o budžetu želimo da onoga što mi predložimo što više uđe u tekst Zakona o budžetu pravdajući to za željama onih koji su nas svojim glasovima i poslali ovamo. Ja ću ovog puta zaobići te velike priče o velikim temama, idem konkretno na određene stavke.

Vi ste u ovom tekstu ovog budžeta predložili u odjeljku -izgradnja lokalne infrastrukture- u stavci -gradske saobraćajnice- tri miliona i 55 hiljada i tu ste, kako vidim, pobrojali opštine u kojima će se ta sredstva razdijeliti. Među njima je i opština Plav. Tu su pored Plava i Rožaje, Beerane, Andrijevica, Bijelo Polje, Mojkovac, Plav, Pljevlja, Danilovgrad, Cetinje, Nikšić, Podgorica i Bar. Ja sam u konsultaciji sa Vama lično i sa potpredsjednikom Vlade gospodinom Lazovićem razgovarao i ukazivao na potrebu da se od ove stavke tri miliona i 55 hiljada i 500 eura izvdoji iznos od 300 hiljada za rekonstrukciju Ribarske ulice u Plavu u dužini 550 metara, a širine pet i po metara. Značaj ove saobraćajnice je veoma bitan za našu opštinu jer bi njenom rekonstrukciom u konačnom stekli optimalni uslovi za nešto što Plavu fali i odavno nema, a to je zaobilaznica. Plav, inače, u zadnje vrijeme živi faktički samo ljeti. Kada se naši sugrađani koji žive van Plava, a ima ih barem još onoliko koliko je ostalo u kući ako ne i više, dođu kod rodbine i tada je gotovo nemoguće planirati a kamo li organizovati nekakvu kulturni, sportsku ili bilo koju drugu vrstu manifestacije zbog prevelikog broja automobila razno raznih evropskih tablica. O nekakvoj pješačkoj zoni ili eventualnom šetalištu, što imaju neke druge susjedne opštine Berane, Rožaje i tako dalje, ni pomena.

To što iznos od 300 hiljada izgleda mali, premali i prenizak je činjenica da u toj ulici već postoji izgrađena, urađena, postavljena podzemna infrastruktura, mislim na kanalizaciju, optički kabal tako da sredstva od 300 hiljada od cifre pet i po miliona ne

znače baš mnogo. Pozdravljam, tada ste pozitivno govorili i ja ću vam predložiti tekst pošto nijesam htio da amandmanski reagujem na stavke, jer u ovom slučaju to bi bilo teže i komplikovanije, nego ću u konsultaciji sa mojim kolegama predložiti da u onom dijelu obrazloženja teksta stoji:" u kontinuitetu se izvode aktivnosti izrade saobraćajnica, sredstva planirana kapitalnim budžetom za 2015. godinu biće utrošena za finansiranje radova u sljedećim opštinama: Rožajama, Beranama, Andrijevici, Bijelom Polju, Mojkovcu, Plavu (rekonstrukcija Ribarske ulice u dužini toj i toj i širine te i te u iznosu od toliko i toliko)". To je bila moja današnja intervencija i pozdravljam ono što smo se mi dogovorili i ono što bi se reklo držim vas za riječ. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Iskoristiću priliku da komentarišem sva ona pitanja koja su se ovdje kandidovala dok nijesam bio u sali.

Prvo odgovor gospodinu Šaboviću, vezano za konkretizaciju pozicije u kapitalnom budžetu koji se tiče izgradnje lokalne infrastrukture. Tačno je, potpredsjednik Lazović i ja zajedno sa Vama smo radili na tome i mislim da 5% od te stavke ne znači veliki problem da se u obrazloženju kapitalnog budžeta evidentira i Opština Plav. Što se mene tiče tu nema ništa sporno. Mislim da je to nešto što je na kursu te politike koja je definisana kapitalnim budžetom, s tim što moram reći da u buduće mi moramo smanjivati poziciju izgradnje lokalne infrastrukture u kapitalnom budžetu u koristi onih elemenata koje znače dinamiziranje rasta i snažniju razvojnu komponentu. Dakle, to je nesporno.

Oko onog što je gospodin Labudović komentarisao, žao mi je što nije sada ovdje, moram da istaknem da sam uvijek javno saopštavao u funkciji održivosti najvažnijeg i najobimnijeg segmenta javne potrošnje, penzijske potrošnje, da ne smijemo nikako praviti migraciju po osnovu tehnoloških viškova iz privrede i neprivrede prema budžetu Fonda PIO. Mislim da nije u pitanju samo novac koji se iskazuje u jednogodišnjem budžetu, već dugovremeni proces i ne samo zbog velikog priliva novih penzionera, zbog

povoljnijih uslova penzionisanja već i zbog, po meni, negativnih demografskih trendova. Time ne ugrožavamo samo javnu potrošnju, već i postojeće penzionere. Molim da na tu temu ozbiljno razgovaramo, možemo i javno, a možemo i van javne scene da pokušamo da uradimo sve ono što znači veći stepen održivosti ovog važnog segmenta javne potrošnje.

Oko pitanja, gospođe Kovačević, vezano za akumulaciju dugova zdravstvenog sistema, kako to da riješimo. To pitanje mora biti predmet ozbiljne, višeslojne i dubinske analize. To pitanje mora proći prethodno komisije, Vladu pa tek onda da dođe u Parlament ovdje. Zaista akumulacija obaveza po ovom osnovu se ne može jednostavno locirati u budžetu bez analize šta je uzrok i na koji način da ustanovimo finansiranje zdravstvene potrošnje, opet kroz održiv način i na način kako se planira buduća potrošnja da ne bi opet imali istu stvar za nekoliko narednih godina.

Moram reći, i ako ovdje nema gospodina Bojanića, ne zavismo mi vezano za naš budžet od Vlade Republike Kine. Nesporno je da je Exim banka koja je kreditor tražila da kao banka kreditor zbog svoje velike izloženosti prema klijentu ima uticaja na buduća velika zaduženja. Tu ne vidim ništa sporno u smislu da se ograniči novi dug, pa i po ovom osnovu. Dakle, ne gubi se suverenitet već se uspostavlja odnos banke i klijenta. Klijent je u ovom slučaju država i dobro je da ograničimo i taj segment javne potrošnje u dijelu potencijalnog a novog zaduživanja, makar ono bilo i za kapitalne projekte.

Oko komentara, da nijesam znao za neto zarade. Znao sam, ali nijesam imao predstavu da je to u tolikom obimu i da jednostavno pravna lica žele da se puste da dalje krše zakon. Po meni je to nedopustivo. Nastojmo da vratimo lojalnu konkurenciju a time i urednije punjenje budžeta, odnosno održivije javne finansije i po tom osnovu održiviju javnu potrošnju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Šarančić ima riječ, a neka se pripremi poslanik Sekulić.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče Parlamenta.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani gospodine ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Imamo pred sobom Predlog zakona o budžetu za 2015.godinu i čini mi se da ne treba biti poseban ekonomski ekspert niti analitičar da bi se sagledalo i zaključilo da se ovdim Predlogom budžeta nastavlja u kontinuitetu pogrešna, i neadekvatna i neodgovorna ekonomska politika Vlade Crne Gore koja nesumnjivo vodi državu i građane u neizvjesno, može se slobodno reći, dužničko ropstvo i krajnje nesigurnu budućnost za generacije koje tek treba da dođu i tek da se rode. Nije to slučaj samo sa ovim Predlogom budžeta iz godine u godinu se nastavlja zaduživanje, neracionalna javna potrošnja, fiskalna nedisciplina i tako dalje.

Ovo nesumnjivo nije dobar dokument i to treba jasno saopštiti građanima. Očigledno to se može vidjeti iz dostavljenog materijala da Budžet u ukupnom iznosu od skoro dvije milijardi evra neće biti ni realan ni uravnotežen i što je najgore neće biti nimalo razdvojni. Kako može biti razvojni, ako je kapitalni budžet nekih 77, 78 miliona evra, ako ne računamo onih 206 miliona za auto put? Ako njih uzmemo u obzir imamo tih 284 miliona ili 8,1 procenat bruto domaćeg proizvoda. Kako god da se računa, a izgleda može se i sa auto putem i bez auto put,a u zavisnosti kako odgovara Vladinom tumačenju pojedinim trenucima, ostaje jako skromna razvojna komponenta što je posledica ekonomske politike ove Vlade iz prethodnih godina. I gotovo da nema ni jedne strane od ovih 400 i nešto, a da se ne pominje auto put i čitava priča oko njega iz različitih uglova tumačenja. Nedvosmisleno se nameće utisak da je Crna Gora svu svoju ekonomsku, razvojnu, političku i svaku drugu priču, pa ako hoćete i budućnost ukupno, vezala za ovaj projekat nad projektima. I da će sve u ovoj državi ubuduće zavisiti od realizacije ove investicije teške vjerovatno preko milijardu evra. I onda imamo rast budžetskog deficita u odnosu na prethodne godine pa je čitavih 235 miliona evra odnosno 6,6, procenata bruto domaćeg proizvoda. A prošle godine je bio manji dva procenta. Da bi se uspostavila budžetska ravnoteža potrebno je kontinuirano smanjenje deficita.

Gospodine ministre, ako slušate ovo, tvrdite da ne idemo ka tome. Ne idemo jer je 6,6 veće od 1.98 od 3,3 i 2,7 koliko su oni iznosili u prethodnim godinama. Sa druge strane proizvodnje su, kako neko od kolega reče optimističke, ocjeneda će izgradnja

41-nog kilometra auto puta imati izrazito razvojni karakter da će povećati bruto domaći proizvod i stvoriti preduslove za snažni ekonomski rast i razvoj. A šta ako ne bude tako? Svakog odgovornog političara i građanina mora da ozbiljno zabrine činjenica koja znači novo zaduživanje ove države od 600 i građana od 650 miliona evra, što će sa prethodnim dugovima dostići nivo jednog čitavog bruto domaćeg proizvoda, ili preko hiljada evra po glavi stanovnika odnosno svakog građanina koji se na današnji dan rodi u Crnoj Gori.

Sa druge strane, nedavno je od strane Poreske uprave stiglo i priznanje da je poreski dug premašio iznos od pola milijarde evra. To je ono što je Socijalistička narodna partija uporno tvrdila iz Vlade uporno negirali godinama unazad da je poreski dug znatno veći nego što se prikazuje i tvrdi. Suštinsko pitanje kako napraviti bolji poreski sistem, kako utaju poreza spriječiti ili je svesti na razumnu mjeru? I da li je za ovoliki dug kriv dezignisani informacioni system, kako se tvrdi iz Poreske uprave, ili nedostatak političke volje? Ja mislim da je ovo drugo. Da ne govorimo o pojedinim pozicijama iznosima gdje se zaista primjećuje sva promašenost ove i ovakve politike. U ekološkoj državi Crnoj Gori ili zemlji čuda, sa devastiranom životnom sredinom i crnim ekološkim tačkama na sve strane, sa problemom koji se zove Pljevlja ovih dana, i brojnim drugim, vjerovali ili ne, uvaženi građani, Vlada je planirala da od 2.000 miliona gotovo koliko iznosi ovaj Predlog budžeta u projekte očuvanja životne sredine uloži 2,76 miliona nepuna dakle tri miliona evra.

Dakle, uvaženi građani, imaćemo auto-put, moći ćemo da vozimo stotinu kilometara na sat, bićemo bezbjedni, moći ćemo i da pretičemo, ali nećemo imati vodu za piće, nećemo imati zdrav vazduh, zemljište i hranu koja na to zemljištu proizvodimo, a sve to duboko u 21. Vijeku. I svaka dalja priča oko Budžeta ovog i narednih biće uzaludna bez povećanja realne proizvodne baze, bez novih radnih mjesta, bez podizanja konkurentnosti i uopšte podsticanja realne ekonomije, da kroz održivi razvoj ne kroz devastiranje prirodnih resursa i životne sredine smanjujemo nivo zavisnosti i spoljnog trgovinski deficit koji je milijardu i po eura, kao što se ovdje danas čulo. Uz pooštavanje poreske discipline neophodna je borba za uravnoteženost tržišta rada i veću zaposlenost naročito mladih ljudi. Nije dovoljno jedan procenat, kao što tvrdite, da će se povećati na sjeveru je stopa nezaposlenosti 22 procenta. Postizanje fiskalne

održivosti snižavanja javnog duga moraju biti prioriteta na koje nam ukazuje i Evropska komisija. Mi radimo suprotno, povećavamo javni dug svake godine za značajan iznos. Poseban je važan i taj regulatorni okvir koji mora da se unaprijedi, i što je još važnije, suzbijevanje korupcije mora se pojačati zašto ne reći i organizovanog kriminala koji opterećuje sve pore našeg društva, naročito realnu ekonomiju i realni razvoj. Sve moramo raditi do te mjere da strani investitori konačno osjete sigurnost poslovnog okruženja u Crnoj Gori, i dođu i ulože svoj kapital ovdje, potpuno slobodno bez straha, shodno pozitivnim propisima ove države. Zato je, osim isprazne retorike, složićete se samnom, potrebno i mnogo, mnogo više političke volje nego što je do sada bilo i nije bar do ovog trenutka i do ovog vremena nema od strane Vlade Crne Gore i resornih ministarstava. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, poslaniče Šarančiću.

Riječ ima poslanik Predrag Sekulić, a neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak.

Izvolite, kolega Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Pa rekao bih da svake godine kad usvajamo Budžet imamo sličnu retoriku i sličnu priču. Znači, Budžet jeste najznačajniji zakonski dokument u ovom domu. I činjenica je da prilikom usvajanja Budžeta zaista dajemo presjek i makroekonomskih kretanja, ali i onoga što se dešava u našoj državi. Dozvolite da se malo više osvrnem na ovaj dio gdje imamo rashodnu stranu. Zato što se tiče prihoda tu smo negdje limitirani, limitiranisa našim bruto društvenim proizvodom. I dozvolite odmah da napravimo malu paralelu, sa obzirom da je pitanje bilo da li Crna Gora može da ima rast bruto društvenog proizvoda ukoliko imamo recesiju okruženja ukoliko recesija pogodi čak i Evropsku uniju. Slažem se sa kolegama koji su rekli da mi funkcionišemo u ekonomskom sistemu kao spojeni sudovi, to je nešto što je neumitno u ekonomiji zato

što ekonomija ne poznaje granice, naravno ukoliko region i Evropska unija uđu u recesiju, nama će zaista biti teško da održimo rast bruto društvenog proizvoda. Kažem teško ali ne i nemoguće. Znači, jedan parametar na koji treba ozbiljno ukazati jeste činjenica da ćemo uskoro imati početak izgradnje auto-puta, zajedno sa revizacijom makar dijela najavljenih investicija kada je turizam u pitanju, rekao bih da zaista u narednih nekoliko godina možemo očekivati, bez obzira što se bude dešavalo u region, možemo optimistički očekivati rast bruto društvenog proizvoda po stopama između tri i četiri posto. Što se tiče samog rashodnog dijela budžeta dozvolite da nekako čini mi se selektivno čitamo i preskačemo neke stvari. Nije tačno da se ne ulažu u ekološke projekte, ulaže se prije svega, to lijepo piše u Budžetu, kroz nastavak projekta pročišćavanja otpadnih voda na Crnogorskom primorju, ulaže se sa druge strane i kroz projekte i kroz projekat energetske efikasnosti. Znači, ulaže se i kroz projekat izgradnje deponije, sve su to projekti gdje je ekološka komponenta veoma, veoma zastupljena. Sa druge strane, smatram da kada govorimo o budžetu i kada govorimo o tome u što potrošiti novac uvijek se postavlja ta razlika između vlasti i opozicije. Naravno bio bih veoma zabrinut kad sam čuo diskusije naših kolega iz opozicije koje najavljuju ovaj ekonomski krah Crne Gore i dužničko ropstvo, bio bih veoma zabrinut da takve najave nijesmo slušali prethodnih desetak godina, i svaki put kada smo imali priliku da čujemo takve najave i za njih nije stalo ništa osim političke retorike. I dozvolićete da u ovih desetak godina naš bruto društveni proizvod je porastao za više od deset procenata, znači svi ekonomski parametri, makro ekonomski parametri o kojima danas govorimo su bitno, bitno uvećani, znači izašli smo rekao bih mnogo prije drugih iz ekonomske krize. I možemo zaista biti ponosni na ono što smo uradili, posebno kada govorimo u poslednjih par godina kad je u pitanju borba protiv sive ekonomije, kada je u pitanju prihodna strana Budžeta i kada je, ono što je najvažnije, očuvanje Crne Gore, kao atraktivne investicione destinacije, sa jedne strane, ali isto tako očuvanje našeg potencijala kada je u pitanju realni sektor. Ali kažem još jedanput nešto što razlikuje nas i kolege iz opozicije kada govorimo o ovoj političkoj dimenziji Budžeta. Uvažene kolege, možemo da to gledamo i da mjerimo nekim drugim parametrima, što ste vi više govorili o tome da je Crna Gora ekonomski uništena da je opustošena da se nalazimo na koljenima i da ćemo otići u dužničko ropstvo. Sa druge

strane u istom periodu imali smo održavanje izbora u Herceg Novome i pokazalo se da ste vi sa tom retorikom izgubili više od polovine svojih birača. Nastavite tako ili sa druge strane ako zaista smatrate da je ovaj budžet tako loš kao što Vi utvrdite odnosno da nas vodi u dužničko ropstvo sa jedne strane ili da se novac neracionalno troši sa druge strane, a dozvolite samo da kažem i socijalnu komponentu ovog Budžeta, jer će ove godine u socijalu biti uloženo više od 6,6 miliona u odnosu na prošlu u odnosu na ovu godinu, kažem još jedan put, ako zaista smatrate da je ovaj Budžet tako loš ja Vas pozivam da glasate za ovaj Budžet kako biste pokazali kako je ova vlast loša i neodgovorna. Ali kažem još jedanput sud o ovom Budžetu najbolje će dati građani Crne Gore, a rekao bih da su oni u Herceg Novome pravilno procijenili. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, poslaniče Sekulić, i naravno na uštedi u vremenu.

Poslanica Bošnjak ima riječ, a neka se pripremi poslanik Nimanbegu.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem ,potpredsjedniče.

Uvaženi građani i građanke Crne Gore,

Ovo je dužnički Budžet i još jedan korak koji nas polako, a sigurno vodi u bankrot. Jedna mi je prijateljica kad sam nosila ovo kući da razmatram rekala bogami ako ovo padne na glavu ubilo bi ga. E pomislih pašće na glavu ovoga naroda i sugurna sam da će ga ubiti, ali u ekonomskom smislu. Sama činjenica da ćemo se kroz pozajmici iz inostranstva zadužiti više od 634 miliona je skandalozna jer ponašate se kao harzaderi koji u sitne sate onako bez ikakve ekonomske opravdanosti ulazimo u avanturu takozvanu auto-put, za koju ovdje izdvajate iz Budžeta 206 miliona eura. Nijeste imali na to pravo, gospodo, trebali ste da raspisete referendum i da pitate narod da li hoće da se zaduži ovoliko i da se upusti u avanturu zvanu auto-put, a vi to nijeste uradili. A imamo najavu premijera koji nam kaže da će ubrzo još jedan novi talas recesije stići, i vjerovatno opet će narod da ispašta jer sam sigurna da on neće.

Kao što ste se već navikli Vi u Vladi i uopšte vladajuća većina Vi ćete se naplatiti i zaradićete sigurno kroz auto-put, kroz razne dilove, bilo kroz eksproprijaciju zemljišta gdje su mnogi članovi Vlade, vi znate, ovo je mala država i sve se zna, pa su se mnogi članovi Vlade su pokupovali zemljište duž auto-puta, jer su na trasu znali već odavno, pa su onako od onih zbunjenih seljana kojima je bilo iznenađenje i radovali su se da neki poznati političar bude njihov komšija, onako za bagatelu dali tu zemlju, a sad ćete vi, vidjela sam, i ovom Budžetu izdovjeno je čini mi se milion eura za troškove eksproprijacije se kroz to naplatiti kroz razno-razne građevinske firme koje su se u međuvremenu osnovale, a vjerovatno na tuđa imena iza toga stoje članovi i vlade i vladajuće kaolicije. Ponoviću ono što sam već rekla ranije, da se ponašate kao narod u onoj Domanićevoj pripovijesti bezpogovorno u svemu prateći vođu, a ne vidite da je vođa slijep. S tim što vaš vođa nije slijep, kada je njegov sopstveni interes u pitanju, a za narod u opšte ne haje i zato ovo što radite ovom naordu je ja mislim da se sa pravom može nazvati zločinom. Sramno je izjaviti da su zaposleni u obrazovanju, zdrastvu, pravosuđu, odbrani neodgovorni što traže povećanje svoje zarade. E pa dobru su prošli da ih nijeste nazvali nevaspitanim, pošto je u zadnje vrijeme glavna kvalifikacija kojom nas premijer često čaščava. No, gospodo, Vi u Vladi ja smatram da ste Vi neodgovorni jer odlično znate da ste potpisali Sporazum sa sindikatom po kome oni imaju pravno povećanje, a vezali ste ga za povećanje GDP-a, ali kad dođe to toga da treba da odradite povećanje onda kršite taj sporazum, e pa čija je odgovornost, odnosno neogovornost ovdje u pitanju. U nekim stavkama ovaj Budžet je i rasipničk, ja sam sigurna da je bilo prostora da se uštedi i da ste bili spremni da se odreknete raznih privilegija i čuvene ugradnje na koju ste navikli da bi sigurno mogli u Državnoj upravi da povećate plate, ja mislim da je to nešto mizerija ne mogu da se sjetim o kojoj tačno cifri se radi, ali sindikat je imao taj proračun.

A sad par konkretnih pitanja i komentara.

Da li postoji u Budžetu stavka po kojoj dugujete Crnogorskoj akademiji nauka, crnogorskoj akademiji pare za njihove naknade, koje po članstvu akademije imaju, jer nekome je palo na pamet da to ne isplaćuje ta srdestva protivzakonito i da ih usmjerava gdje ona hoće, i ako se radi o milionskim srestvima tu niko ne snosi odgovornost. E ta neodgovornost za članove Vlade i to da nijesu spremni da stanu iza svojih odluka to je

nešto što postaje već nepodnošljivo. I javno postavljam jednu retoričku dilemu, da li je, ja mislim da jeste, da li je medveđa usluga izdvajanja osam ipo miliona eura za stručno usavršavanje svršenih visoko školaca, to je nešto što samo na prvu loptu djeluje kao dobro, a u stvari je jedna obična, ja ću je nazvati cucla varalica koju nudite ovim mladim ljudima posle završenog fakulteta i dajete im navodno na devet mjeseci to nije ni radni odnos, nego neka vrsta prakse i dajete im zato neku naknadu od 200 eura i pretvarate ih u najjeftiniju radnu snagu, a nakon čega ih onako bacite i uzmete novu generaciju. Jer analize su pokazale da vrlo, vrlo mali broj čak minimalan broj mladih se nakon završetka ovog stručnog usavršavanja zaposli u institucijama, a sigurna sam da nije do njih nego do vas, i zato s pravom kažemo ovo se radi u jednoj cucli varalici, a za nju ste namijenili osam i po miliona i zato mislim da bi bolje bilo da se ove pare uložili u otvaranje novih radnih mjesta, a ne za ovu manipulaciju koja se pojavljuje svake godine. I čini mi se da vam je to dobra neka pozicija pošto izbora imamo svake godine, pa onda na taj način manipulišete ovim mladim ljudima i kupujete ih da oni maltene nijesu svjesni da to je u stvari varanje.

Zašto u kapitalnom budžetu nema većih ulaganja u zdravstvenu zaštitu, zar je moguće da nijeste predvidjeli da se gradi nova zgrada za Neurologiju? U 21 vijeku onakvu zgradu imati u okviru Kliničko bolničkog centra je sramno, a toliko se svega izgradilo, a da za potrebe zdravstvene zaštite nijeste to uradili ne mogu da vjerujem, takođe me interesuje u kom se objektu radi ovaj za potrebe Domova zdravalja koje ste planirali da kupite od Glavnog grada, a onda skoro isti taj iznos dajete Glavnom gradu za Dom za stare, tu mi je nešto mislim da se to moglo bolje riješiti, a sad ću malo o kulturi. Radio Televizije Crne Gore ili Javni servis, a ja ću reći takozvani javni servis posjetiću ću da je članom 3 Predloga budžeta za 2014.godinu bilo propisano da se iz opštih prihoda Budžeta preusmjeri nešto više od 7,7 miliona eura Javnom servisu Vlada je čak tada preuzela dug od 2,4 miliona zbog neizmirenih obaveza po osnovu poreza i doprinosa i opet niko nije odgovarao što se nijesu izmireni porezi i doprinosi, e u Predlogu Budžeta za 2015.godinu Radio Televizije Crne Gore kao posebna potrošačka jedinica predviđeno je da 12 miliona i 700 eura. ddodatno iz Budžeta ministarstva se daje još 50 hiljada eura za finansiranje namjenskih programskih sadržaja, a u stavci za prenos Radio difuznog signala namijenili ste opet od Ministarstva kulture 228 hiljada i

500 eura. Objasnite mi zbog čega Radio Televizija Crne Gore koja je posebna potrošačka jedinica u Budžetu iz svojih sredstava neplaća ovu obavezu već to je ide na teret Ministarstva kulture i to mi je nejasno. I sad malo o ovom Muzičkom centru koji se pretvorio u Skadar na Bojani ili Skadar na Ribnici svake godine se izdvajaju ogromna sredstva, ali je moguće da evo je proteklo za adaptaciju zgrade ne gradi se za adaptaciju zgrade Doma vojskeje za potrebe muzičkog centra proteklo više od deset godina punih, od kad se to nije realizovalo. I koliko sam shvatila jedna priča iz Direkcije za javne radove, drugu priču ovdje imamo jer vidim da je planirano 2015.godini da će biti obezbijeđeno 820 hiljada, preostali iznos se planira za 2016.godinu i 2017.godinu, a ukupno ste rekli tri miliona i 700, ispade deset godina zidamo, odnosno adaptiramo to. Takođe, ću napomenuti izgradnju Ruskog poslanstva velike su pare, posle onog požara u kome smo svi smo bili da kažemo ojađeni kad smo vidjeli šta se desilo, i onda su se tu slivale neke pare što donacija, Vlada je sa nekim urgencijama neke opštine su reagovale, nešto se zakumufiralo i napravilo da ne prokišnjava, a sad je rođena nova ideja da tamo bude Ministarstvo inostranih poslova i Evropskih integracija, odnosno vanjskih poslova i evropskih integracija što mi podržavamo, ali se čini da su ova sredstva koja su se dosad ulagala u stvari sredstva koja nijesu na adekvatan način se trošila, jer bi se mnogo više za tu količinu sredstava moglo napraviti. Napraviću paralelu da li je zgrada izgrađena i stavljana u funkciju Ruskog poslanstva za tri godine, znači ovoj Vladi će trebati više vremena da zgradu sanira, nego što je njima trebalo za izgradnju, i primjera radi Vladin dom je završen za samo godinu dana. I čak u Budžetu vam se potkrala greška pa na jednom mjestu gdje je neka Komisija za saradnjom sa UNESCO imate i stavku koja kaže za reprezentanciju minus dvadeset. Ja hoću da vam kažem, da očigledno da neko ne gleda ovaj Budžet toliko detaljno jer je nemoguće da u Budžetu imate taj minus, to mi nije jasno, ne tumačim dobro, ali prosto govori o tome da ste Vi neodgovorni, a ne oni koji od vas traže da odgovorno obavljate svoju funkciju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem poslanici Bošnjak.

Riječ ima poslanik Nimanbegu, a neka se pripremi poslanica Jasavić.

Izvolite, poslaniče Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala vam, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani predstavnici Ministarstva finansija, Ono što je neophodno reći kod rasprave o Predlogu budžeta Crne Gore za 2015.godinu, smatram da izuzetno od svih dosadašnjih budžeta kojih ja ovdje prisustvujem u raspravi, ovaj budžet je značajno različit. Značajno različit, napokon je donesena odluka da se i pod cijenu velikog zaduživanja krene u veliki investicioni poduhvat. Ono što ne možemo reći za ranije budžete ovaj budžet je to da je konsolidacija kod Budžeta Crne Gore zapravo garand da na desetine hiljada ljudi koji zavise od Budžeta Crne Gore, a to su, ponavljam zbog javnosti, o službi sigurnosti policija, vojske, obrazovanja, zdravstva, administracije ,pokazalo se da je finansijska politika u Crnoj Gori takva da se obezbjeđuje njihova održivost i da se i porezi i plate i penzije isplaćuju redovito. Ono što smatram da bi mi kao poslanici, a i Vlada više treba voditi pažnju je na implementaciju procjene efikasnosti, efektivnosti zadataka koje su dale bilo ministarstvima bilo školstvu, bilo o zdravstvu, i tu mogu reći da nije dovoljno učinjeno. I ovaj budžet takođe neće predstavljati veliki iskorak što se tiče Vlade Crne Gore u implementaciji bilo strategija, bilo ciljeva današnje društvo korisnije, ekonomičnije i kvalitetnije radi. Ali ponavljam njihova konsolidacija tih prihoda garantuje da jedan dio ekonomije u Crnoj Gori je održiv i da se može finansirati. Ono što je važno istaći kod ovog budžeta i ono što sam pokrenuo raspravu je promjena u kursu finansiranja ili promjena u kursu definisanja Budežta, a to je prosto da sledeće godine Crna Gora će zadužiti za preko 30% ukupnog prihoda Budžeta, znači za preko 670 miliona eura radi što otplate dugova, što recimo dijela kapitalnog budžeta. I to je ono što zbilja je veliki zadatak koji je Vlada predstavila pred sobom, koji su poslanici ovdje sigurno podržali kroz podršku rekao bih Zakon o auto putu, ali što predstavlja izazov za budući razvoj Crne Gore.

Naime, smatram da je ovakva promjena kursa vjerovatno bila potrebna, jer dosadašnji budžeti su prikazali i struktojni nesklad u Crnoj Gori, taj nesklad je vidljiv u

Fondu PIO, što znači da imamo preveliki broj penzionera u odnosu na one koje doprinose tom fondu, i da će na taj način ako ne budu neke kvalitetne reforme ili ako ne bude privrednog rasta da bi se taj način nadoknadio minus, da će struktura penziono invalidnog fonda i izdataka koji iznose preko 400 miliona eura, od ovog budžeta konstantno biti teret za Budžet, znači finansiraće se od određenih drugih taksi poreza ili od zajmova. Ono što takođe je jedan od suštinskih djelova ovog budžeta, a to je jedan dio koji za javnost možda nainteresatniji to je kapitalni izdaci, osim ovog dijela od 206 miliona koji ide prema auto – putu, znači u kapitalnom budžetu imamo 80-tak miliona koje se planiraju za kapitalne investicije. Obično to ide preko Direkcije za saobraćaj i Direkcije za kapitalne investicije. Tražio bih pažnju od prestavnika ministarstva da nam pojasni određene stavke, a to je gospodine Vukićeviću, u ovom kapitalnom budžetu predviđeno je nešto preko pola miliona eura za kupovinu Doma zdravlja u Podgorici shodno zaključku Vlade. A takođe imamo zaključak Vlade koji je bio preko medija da se Opštini Bar odobri da se kupovinom poslovnih prostora servisira njihov poreski dug prema Vladi od iznosa preko dva miliona eura. Ovo ističem jer stalno kad govorimo o Budžetu ja želim istaći da poreski sistem u Crnoj Gori je previše centraliziran i ne omogućava lokalnim samoupravama održivost. Prevelik dio poreza ide prema servisiranju ili jačanju ingerencija Vlade dok lokalne samouprave su se zbilja pokazale nemoćnim da svoju strukturne probleme otklone, posebno kod dijela kapitalnih investicija.

Zbog toga želio bih pojašnjenje da li je ovakva politika oko pomaganja lokalnih samouprava kao što ja vidim znači kroz Opštinu Podgoricu, Opštinu Bar, da li će ona biti sa drugim opštinama ili u narednoj godini će se odnositi samo na ove dvije opštine. Takođe, što želim istaći kod dijela finansiranja u ovom budžetu koji se odnosi na nacionalne savjete. Naime, možda jedina stavka koja budžetom nije mijenjana iznos koji je opredijeljen za nacionalne savjete u Crnoj Gori, i iznos koji im se dodjeljuje sigurno teško da omogućava da oni mogu izvršiti svoju zakonom svoju predviđenu ulogu. Povećanje tog iznosa sigurno bilo da Vlada Crne Gore želi jačanjem savjeta, jačati i položaj u kojoj se nalaze autohtone nacionalne zajednice u Crnoj Gori. I žao mi je što ministarstvo nije imalo sluha da bar kao budžetski obveznici u pripremi budžeta nema konsultacije niti sa nacionalnim savjetima u vezi finansiranja. Takođe, Fond za

ostvarivanje manjinskih prava i sloboda do sada od njegovog osnivanja finansira se sa 0,15% tekućeg budžeta. Kako je ovaj tekući budžet prelazi iznos od milijardu i 300 predviđeni nivo finansiranje fonda za manjine ne odgovara ovom iznosu ili ako odgovara želio bih pojašnjenje kako se došlo do te kalkulacije, jer 0,15% bi iznosilo preko milion i 800 hiljada eura. Nagovijestiti da smo zajedno sa kolegama poslanicima predložili i u ovom domu raspravili Predlog odluke oko održivog finansiranja i izdavanja "Koha Javore", koji nije kao sad posebno stavka u budžetu predviđena. Danas ili sutra u toku dana ćemo predložiti amandman. Rješenje predviđa da su se "Koha Javore" finansira preko Skupštine Crne Gore, a u okviru Nacionalnog savjeta Albanaca.

U skladu sa dosadašnjom politikom očekujemo da ovi amandmani dobiju veću podršku nego što dobijali u budućnosti da bi na neki način ojačali posvećenost Vlade Crne Gore manjinskim zajednicama u Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Nimanbegu.

Riječ ima kolegistica Jasavić, neka se pripremi kolega Zarubica, ne treba mu ni priprema pošto je iz tog odbora.

Izvolite, kolegice, malo da dignemo atmosferu jer vidi preko televizije ravna linija, čim je ravna linija drš se gore ili je ovo nezgodno vrijeme, a kako ćete do ponoći, ljudi. Ajde diži atmosferu.

Izvolite, kolegice Jasavić, u okviru onoga što je moralni kodeks jer ste ga vi pisali.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Nijesam ga ja pisala, meni nijesu dali da pišem moralni kodeks.

U svakom slučaju, prije nego što Vam se obratim, uvaženi potpredsjedniče, reći da ako je ravna amplituda Parlamenta onog časa kad vi uđete ona više nije ravna, tako da sve ono što jeste energija u ovom Parlamentu odgovorni ste isključivo Vi.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice, poštovane kolege, poštovani prestavnici Vlade i poštovani građani,

Ovo je jedan od ključnih zakona zato što on definiše pitanje trošenja para narodnih. Kad pričamo o Budžetu pričamo u stvari o parama koje odvajamo svi mi za ono što treba institucijama i našim građanima. Kada čitamo ovaj zakon stičemo utisak za ovu godinu, ja bar stičem utisak da se radi o onom balonu i to dječjem balonu koji Vlada naduvava do te mjere da može vrlo opasno, ako ne u narednoj godini, ono za sigurno prije tri godine da pukne. Niko ne želi pucanje naše ekonomije, ali očigledno da Vi koji kreirate ekonomsku politiku i planirate zašto ćemo se zaduživati ne razmišljate nikako drugačije već kako Vi da trajete, i u tome je problem. Zašto. Zato što ćemo se mi zadužiti, silne milione ćemo uzeti za auto put. Niko nema ništa protiv auto puta on je potreban Crnoj Gori, ali imamo protiv toga kako se netransparentnim procedurama došli do tog kako će mo se zadužiti i koliko će mo novca uzeti i koliko će nas metar koštati. Takođe, niko nema osim toga da se zadužimo ukoliko znamo ko će da troši te pare i kako će da troši te pare. Velika je opasnost da se pare ne budu trošile na način da uzimajući državne kredite pojedinci neće morati da uzimaju privatne kredite da bi vraćali svoje dugove. Zašto ovo govorim? Govorim iz razloga što je očigledna prisutnost Demokratske partije socijalista u želji da spriječi Vrhovnog državnog tužioca da kvalitetno radi svoj posao. Zašto ovo kažem? Zato što u Parlamentu imamo Predlog zakona o državnom tužilaštvu i Predlog zakona o specijalnom tužilaštvu koje ukazuju da vi ne želite da Vrhovni državni tužilac kvalitetno vodi borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou koji predstavljaju temelje za prave mjerljive rezultate u poglavljima 23 i 24. Takođe, iz ovog budžeta se vidi da Vi nijeste uopšte opredijelili značajan broj sredstava za tužilaštvo. Ali prije toga bi se osvrnula na to kako Vi planirate šta će se dešavati sa narodnim parama, pa predviđate da će biti nivo deficita u iznosu od 6,65 GDP-a. Vi ste za prošlu godinu planirani, isti Vi ista ta ekipa, da će budžetski deficit biti 2,2%, a na kraju godine smo ga imali preko šest i nešto posto. Zašto? Zato što Vlada nije znala da radi svoj posao i zato što sudovi nijesu znali da rade svoj posao, za vladine garancije koja je dala strateškim njenim partnerima, a ne partnerima građana Crne Gore strateškim 107 miliona smo platili garancija. Sudstvo je 23 miliona umjesto da uzme koristi moralo da nam ispostavi fakturu gdje su građani neplanirano platili 23 miliona, imali smo taj budžetski deficit preko 6%. Vi ove godine

planirate da će za 2015.godinu planirate da će biti 6,65% što znači ako planirate kako ste prošle godine planirali da će mnogo biti veći deficit.

Dalje, vi planirate da će biti nivo kapitalnog budžeta povećan u iznosu od 284 miliona što je povećanje u iznosu od 182 miliona. Kad bi imali kome te pare da damo i kad bi imao neko pošten da upravlja sa njima nije problem. Ali mi sumnjamo s obzirom da niste istražili aferu Telekom, s obzirom da se pominje 7.5 miliona koji su otišli na korupciju, da će i oko auto puta biti priča oko korupcije. Mi uostalom sumnjamo nismo ni onoj 2005.godine završili oko Telekoma, nego se nadgornjavamo kad će nam stići prevod, kad će specijalni tužilac poći za Ameriku, kad će gospodin Marković otići tamo eventualno da lobira za još prolongiranje nekih stvari. Prosto nas dovodite u situaciju da razmišljamo da ćemo svi kao naduvani balon zbog vaše neodgovornosti u ekonomskom smislu pući. Kad puknete u ekonomskom smislu, Vi ste pukli u državnom smislu i političkom smislu i ne može se voditi ozbiljna politika bez ozbiljne ekonomije. Zbog toga imamo i promjenu u pregovaračkom procesu, i Evropska unija sa pravom, ja to smatram prijateljski, postavljajući glavna stuba za pregovore vladavina prava, ekonomsko upravljanje i javna uprava, bez ekonomskog upravljanja nikud ne možemo dalje. Smanjuju se plate, povećava se broj penzionera, sve veći broj nezaposlenih. Jesu li to parametri sa kojima možemo da se dičimo? Dalje, ono što je zabrinjavajuće za mene i ako se ovdje nekih diče sa tim da su socijalna davanja ovoliko povećana, pa oko 40% prihoda ide na socijalna davanja, što je prosto zabrinjavajuće. Dovedi ste nas u poziciju da se u ovoj zemlji niko ne bavi kako će da zaradi, nego se svi bave kako će nekako da se ovaj taj zajednički budžet, niko ne brine o proizvodnji, svi brinu kako će nešto da uzmu od države. Vi niste naučili ove građane, kako da daju nešto ovoj državi, već ih učite, žao mi je što nije gospodin Žugić, da se njemu obraćam, obraćam se direktno premijeru, obraćam se direktno ministru i onima koji kreiraju politiku. Vi ste naučili građane ne da daju zemlju državi, nego da od države uzimaju, niste ih naučili da proizvode jer nemate kreativnosti za to već ih naučili da prose. A zašto ste ih naučili da prose? Zato što Vi želite da preko tih građana preko zloupotrebe državnih resursa ostvarujete političke benefite, vi pokazujete u stvari istinsku političku nemoć, jer ne možete, vi ste politički moćni samo ako vas ljudi zoće za to što im ne darujete ne dajete. Suština priče je da niko od vas na taj način ne razmišlja. Dalje, uprkos činjenici

da je Tužilaštvo jedna od ključnih karika za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, kao i činjenica da do kraja tekuće godine se očekuje da se usvoji Zakon o državnom tužilaštvu i Specijalnom državnom tužilaštvu kojima se predviđa uspostavljanje Specijalnog tužilaštva, kao posebne jedinice, formiranje sekretarijata tužilačkog takođe, kao i formiranje spcijalnog istražnog tima sa povećanim brojem stalnih članova, te planiranje povećanog broja tužilaca najmanje za sedam, a državnih službenika i namještenika za 25 vi ništa niste učinili da se tu poveća značajno sredstva za Tužilaštvo. Imate u prošloj godini šest miliona i 19 hiljada, ove godine imate nekih 100 hiljada povećanje, ali to nije ništa što bi trebalo da nešto poboljša rad Tužilaštva. Vi se prosto na to niti osvrćete niti vas za to puno briga.

Dalje, imam pitanje za vas vezano za, da mi objasnite, zašto su izdatci za bankarske usluge i negativne kursne razlike u odnosu na 2014. godinu povećani za 52%. Da li je to zbog ovog kredita, molim vas da mi odgovorite kasnije. Dalje me zanima da li je realno očekivati rast stranih direktnih investicija u 2015. godini ako nemamo mjerljivih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou, jer borba protiv organizovanog kriminala i korupcije predstavlja uslov za konsolidaciju vladavine prava i na njoj zasnovane pravne države. U analizi aktuelnih makro ekonomskih trendova, makroekonomski scenario za 15 do 18. polazite od toga da će strane direktne investicije biti u tom periodu znatno povećane čak za 13,3% će iznositi prosječno u ovim godinama. Meni je ovo prosto nerealno, a voljela bih da mi objasnite na koji način ste mislili da će se povećavati strane investicije, ako imamo ovako nemjerljive rezultate u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, ako ste već isplanirali da tužiocu svežete i ruke i noge, i da mu onemogućite da se ozbiljno bori protiv organizovanog kriminala jer ste predvidjeli specijalnog tužioca koji će isključivo vama da odgovara, jer ste predvidjeli da njega bira, zamislite Tužilački savjet, koji je ovdje izabran ne sa dvije trećine, ne sa tri petine, nego voljom isključivo vlasti. I vi hoćete da derogirate izbor Vrhovnog državnog tužioca na način što ćete uniziti uslove za izbor specijalnog tužioca i što ćete na taj način da zaštitite sebe da biste mogli i dalje da nesmetano naduvavate ovaj balon tako što nećete uzimate privatne kredite, već državne, pa ćete iz državnih kredita nadomještati svoje privatne potrebe. To vrijeme je prošlo. Žao mi je što gospodin Žugić nije tu, jer ne mislim da vi ključno utičete na te

krucijalne političke odluke, lično vi i kolegistica, a inspirativnije za opoziciju bi bilo da ne bježi gospodin Žugić nego da dođe ovdje pa da nas u oči pogleda da razgovaramo o ovim važnim temama. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegistica Jasavić.

Kao što sam i rekao, sada je na redu kolega Zarubica, neka se pripremi kolega Bojović. Izvolite.

VELJKO ZARUBICA:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Raduloviću,

Poštovane kolege i kolegistica, poštovani predstavnici Ministarstva, poštovani građani,

Kod osnovnih ciljeva fiskalne politike za 2015. godinu, kako je navedeno u obrazloženju Zakona o budžetu za 2015., akcenat je dat na konsolidaciji javnih finansija kroz povećanje stepena naplate prihoda, povećanje aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije, dalje smanjenje neproduktivne potrošnje i potrošnje u dijelu javnih nabavki, kao i značajno povećanje kapitalnog budžeta koji treba da bude u funkciji dinamiziranja ekonomskog rasta. Sredstva kapitalnog budžeta planirana su u iznosu od nešto preko 284 miliona eura koja se najvećim dijelom odnose na početak radova izgradnje dionice auto puta Smokovac - Mateševo, ali i na nastavak projekata iz prethodnih godina.

Očigledno da ovako koncipiran budžet ima izuzetno razvojnu komponentu. U svakom slučaju nema ekonomskog rasta bez razvijanja putne infra strukture. Ova investicija će vjerovatno zahtijevati određena odricanja, ali suštinu investicije investiranja čini odricanje od tekuće potrošnje danas, radi veće potrošnje u budućnosti.

Mjere fiskalne konsolidacije već dale pozitivne rezultate koje se između ostalog ogledaju u povećanju javnih prihoda, smanjenju nivoa sive ekonomije, kao i smanjenja deficita. Iz godine u godinu izvorni prihodi rastu. U 2015. godini predviđa se rast izvornih prihoda za oko 4,82% u odnosu na budžet države za ovu godinu, što iznosi 37,5% projektovanog BDP-a za navedenu godinu.

Predlogom zakona o budžetu izvršeno je uravnoteženje izvora finansiranja tekućih izdataka i transfera sa izvornim prihodima. I na drugoj strani kapitalnih izdataka sa pozicijama i kreditima što je zlatno pravilo budžetiranja. Razlike između tekućih prihoda i tekućih izdataka sa transferima iznosi 62,03 miliona eura. Umanjenjem za otplatu neizmirenih obaveza ostaje 23,3 miliona eura, čime će se zajedno sa neto pozajmicama finansirati kapitalni izdaci budžeta. Nivo izdataka kod tekućeg budžeta i budžeta fondova iznosi milijardu i 280 miliona, što je u procentima kod tekućeg budžeta povećanje za 6,08%, a kod budžeta fondova 1,03% u odnosu na ovu godinu. Kod navedenih izdataka kategorija - Ostali izdaci, veći su za 12,81% u odnosu na ovu godinu.

Ono što jeste karakteristično kod kategorije ostalih izdataka je stavka - Ostalo kod koje se ne može jasno definisati koji su to izdaci. Ona bilježi rast preko dva miliona eura u odnosu na ovu godinu. Zakonom o završnom budžetu za 2013. godinu ova stavka realizovana je u iznosu od nešto manje od četiri miliona eura, a predlogom zakona o budžetu za 2015. godinu predviđena su sredstva u iznosu od skoro devet miliona eura, što navodi na zaključak da se sredstva za ovu namjenu iz godine u godinu povećavaju. Molim predstavnike Ministarstva da mi objasne razlog zašto je to tako.

U svakom slučaju, najznačajnije rashodne pozicije u narednoj godini biće transferi za socijalnu zaštitu koji iznose 505,4 miliona eura, odnosno 29,6% ukupne javne potrošnje, kao i bruto zarade u iznosu od 415,4 miliona, odnosno 24,3% ukupne javne potrošnje.

Kao što je već često naglašavano u dosadašnjim diskusijama, deficit budžeta za 2015. godinu planiran je u iznosu od 235,8 miliona eura ili 6,6% BDP-a od čega se 206 miliona eura odnosi na izdatke za auto put. Deficit budžeta bez izdataka za izgradnju auto puta iznosio bi 29,8 miliona eura, odnosno 0,8% BDP-a.

U narednoj godini biće potrebno zaduživanje u visini od 633,8 miliona eura. Od toga 398,1 milion za otplatu duga, uglavnom zbog dospeljeća naplate euro obveznica emitovanih 2010. godine, 206 miliona za auto put, kao i 29,8 miliona eura za potrebe finansiranja budžetskog deficita.

Članom 10 i 11 Zakona o budžetu, kao i prethodnih godina, definisana su nova zaduživanja. Novi kreditni aranžmani u visini od 138 miliona eura, kao i 10 miliona za

kupovinu nekretnina izdatih novih garancija u visini od 101,6 miliona eura, kao i preuzimanje duga od 3,7 miliona eura.

Dakle, postoje rizici novih zaduživanja, kao i rizici potencijalnih aktiviranja garancija, kako navodi Centralna banka u dijelu datog mišljenja na Predlog zakona o budžetu za 2015. godinu. Takođe je planiran rast kapitalnog budžeta i tekuće budžetske potrošnje što je najviše vezano za izgradnju auto puta. Centralna banka navodi da izgradnja auto puta predstavlja veliki izazov za javne finansije i finansijsku stabilnost.

U vezi s tim, Vlada već priprema fiskalnu strategiju koja će dati odgovor na potencijalne ranjivosti, mjere za dlje jačanje održivosti javnih finansija, kao i da će ona sadržati mjere konsolidacije javnog duga. U konačnom, budžet za 2015. godinu je ambiciozno koncipiran, sadrži izrazito razvojnu komponentu koja će u skoroj budućnosti imati pozitivne efekte u smislu značajnog povećanja ekonomskog rasta. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Zarubica.

Kao što sam najavio, riječ ima kolega Bojović, neka se pripremi kolega Duković ili neko drugi iz DPS-a.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Ja moram na samom početku da se izvinim građanima Crne Gore koji nisu građani Pljevalja, zbog toga što ću ja danas značajan dio moje rasprave o Predlogu državnog budžeta za 2015. godinu posvetiti aktuelnoj situaciji u Pljevljima.

Apsolutno sam siguran da, bez obzira što sam se u više navrata pojavljivao u toj ulozi posljednjih dana u Parlamentu, da će javnost u Crnoj Gori, dakle građani Crne Gore, svi do jednog, razumjeti važnost ovog pitanja i solidarisati se sa činjenicom da u Pljevljima već godinama građani ne mogu da koriste vodu, da nemaju čist vazduh, a da je posljednjih nedjelja voda prestala da bude za osnovnu higijensku upotrebu.

Ja sam izbjegavao da politizujem ovu temu, pozivao sam na jedinstvo u ovom parlamentu, a kao odgovor sam, što preko sredstava javnog informisanja, prije svega

Televizije Crne Gore, tako i od strane kolega iz DPS-a prije svega, kao odgovor, kao reakciju dobijali smo klasičnu politizaciju ove teme.

Da ja ne bih ostao dužan da ukažem nekoliko stvari, odnosno da saopštim nekoliko stavova. Na samom početku ja moram da kažem da mi je žao što danas nisam bio u prilici da budem u Pljevljima na protestima koji su organizovani zbog ekološke situacije u tom gradu, ali ću naravno, i to je bio razlog zašto sam ostao u Podgorici iskoristiti priliku da pružim podršku i svojim obraćanjem ovom parlamentu, ovim amandmanima koje ću podnijeti.

Na samom početku ja želim da pozovem aktuelnog ili novoizabranog predsjednika Opštine Pljevlja, gospodina Mirka Đačića da podnese ostavku. Naime, ja mislim da je on u rekordno kratkom roku postigao dovoljno da bude pozvan da podnese ostavku. Prije svega ga pozivam da podnese ostavku, zbog jučerašnje izjave da se u Pljevljima ovih dana živi kao i u svakom drugom gradu u Crnoj Gori. Smatram da treba da podnese ostavku i zbog drugih izjava koje je u prethodnom periodu dao, kojima je relativizovao ovaj problem. Pozivam ga da podnese ostavku i zbog toga što je reagovao, kao predsjednik Opštine, tek nakon što su reagovale nevladine organizacije, građani i ukupna javnost i pozivam ga da podnese ostavku zbog toga što se nije založio i izborio da u budžetu, državnom budžetu za 2015. godinu, budu opredijeljena sredstva za projekat toplifikacije i za regulisanje vodosnabdijevanja u gradu Pljevalja.

Imali smo priliku da vidimo da je Televizija Crne Gore prethodna tri dana omogućavala aktuelnom i novoizabranom predsjedniku opštine gospodinu Đačiću političku promociju na ovoj temi. Međutim, moram da konstatujem, s obzirom na to kako je on koristio tu priliku, mnogo bi bolje bilo i za njega i za DPS i za Vladu da mu tu priliku nisu ni ukazivali.

Moram da pozovem i na ostavku direktora Agencije Ervina Spahića i odmah da kažem, s obzirom da su obojica partijski činovnici, ja ne gajim iluziju da će oni kao čin odgovornosti, podnijeti ostavku, ali smatram da je moje da ih pozovem i da ukažem zbog čega.

Dakle, pozivam direktora Agencije za zaštitu životne sredine gospodina Ervina Spahića da podnese ostavku zbog evidentne nekompetentnosti u radu, zbog toga što ni jednom nije došao u Pljevljima kao direktor Agencije za zaštitu životne sredine od kako

je to postao, zbog toga što je pokazao da ne zna gdje je mjerna stanica u Pljevljima, to je pokazao prije nekoliko dana na Odboru i zbog toga što je juče izjavio da je zagađenost vazduha u Pljevljima čak viša od zagađenosti vazduha, da je zagađenost vazduha, pardon, u Bijelom Polju čak viša od zagađenosti vazduha u Pljevljima i pored toga što u Bijelom Polju ne postoji mjerna stanica koja bi utvrdila zagađenost vazduha u Bijelom Polju. Dakle, gospodin Spahić ni to ne zna iako je direktor Agencije za zaštitu životne sredine.

Međutim, on se usudio da nama pljevljacima kaže kako mi ne znamo koliko je dana u godini vazduh u Pljevljima zagađen, a on zna. I da je od Ervina Spahića, previše je.

Idemo dalje, pozivam Vrhovnog državnog tužioca da ispita ko i po čijem nalogu zataškava krivična djela iz oblasti životne sredine čiji su počinioci Rudnik uglja Pljevlja i Termoelektrana Pljevlja i da se utvrdi krivična odgovornost pojedinaca u ovim kompanijama. Da li se zataškavaju ova krivična djela po nalogu Aca Đukanovića, da li se zataškavaju po nalogu A2A ili energetske lobije. To Državni tužilac treba da utvrdi.

Uvreda je za nas pljevljake, a uvreda je i za zdrav razum preporuka Vlade da se u Pljevljima uvede neka vrsta regulacije ili regulisanja saobraćaja i loženja u noćnim mjesecima. Ja se pitam na šta mi građani Pljevalja vama iz Vlade ličimo.

Dalje, postavljam pitanje ministru finansija i drago mi je što je tu - Da li je opterećenje za budžet države Crne Gore koji znamo koliko iznosi da se obezbijedi da građani Pljevalja u zimskim mjesecima budu oslobođeni plaćanja struje, do realizacije projekta toplifikacije i da se građani Pljevalja oslobode obaveze plaćanja vode u periodu njene zagađenosti, uz subvencije države koje bi išle onima koji su davaoci tih usluga. Da li je to gospodine Žugiću problem?

Podsjećam da u ovom predlogu budžeta nema opredijeljenih sredstava niti za vodovod u Pljevljima, niti za toplifikaciju grada i zbog toga najavljujem amandmane.

U ovom periodu vremena koji mi je preostao reći ću nešto i o samom budžetu. Saopštio sam prilikom rasprave o auto putu da će auto put sasvim sigurno biti izgovor Vladi za izostanak ulaganja u brojnim životno važnim oblastima života u Crnoj Gori, za neresavanje problema, odnosno za izostanak rješavanja problema od kojih bukvalno zavisi opstanak pojedinih sredina, posebno na sjeveru Crne Gore. I evo, i danas smo

čuli izgovore u smislu, budžet je opterećen činjenicom da realizujemo jednu četvrtinu auto puta zbog toga ne možemo da realizujemo toliko toga itd.itd.

Ono što je preostali dio kapitalnog budžeta, ako se sa strane ostavi 200 miliona evra koliko je opredijeljeno za auto put, može da se nazove kozmetičkim kapitalnim budžetom koji ima kao jedini cilj da se zakrpe rupe i da se izgrade zgrade za državnu administraciju. To je dakle ono što je preostalo da država isfinansira u kapitalnom budžetu ako se eliminišu sredstva za auto put.

Ukazaću na još nekoliko činjenica. Pozivam Vladu Crne Gore i Skupštinu koja tek treba da usvoji ovaj budžet, da iznađe načina da se konačno opredijele sva neophodna sredstva za isplatu otpremnina radnicima koji su ostali bez posla nakon uvođenja stečaja u njihovim firmama. Pozivam da se to više ne radi parcijalno, da se sa time ne odugovlači, građani su jednostavno na ivici egzistencije i neophodna su im ta prava koja im pripadaju.

Dakle, zbog čega se to odlaže iz godine u godinu, zbog čega se konačno ne opredijele sredstva. Je li opet izgovor 1/4 auto puta i za otpremnine i za Fond rada. Fond rada se opravdano žali da nema sredstva da mu se sredstva kvartalno uplaćuju. Ja opet tvrdim da se iza svega kriju, potencijalno, izborne zloupotrebe, mogućnost pritiska, mogućnost trgovine građana, odnosno glasova i td. itd.

Privodim kraju, gospodine potpredsjedniče.

Poljoprivreda, subvencije iz godine u godinu za poljoprivredu i poljoprivrednike ostaju na istom dakle mizernom nivou. Agrobudžet za ovu godinu je ispod svakog minimuma potrebnog za opstanak poljoprivredne proizvodnje u Crnoj Gori. Podsjetiću da je u Makedoniji koja je takođe država koja pristupa Evropskoj uniji iz godine u godinu imamo uvećanje agrobudžeta, u Crnoj Gori on stoji na istom. 90% poljoprivrednika u Crnoj Gori nije u stanju da konkuriše niti da obezbijedi sredstva iz kredita fondova Evropske unije. Uvode se gospodine ministre, važno je da to evidentirate, uvode se poljoprivrednicima evropski standardi ali im država ne pomaže da oni izdrže pritisak uvođenja tih evropskih standarda jer nemaju nikakvu ekonomsku moć. Dakle, nemaju ulaganja u prioritete već se isključivo kamufliraju problemi.

Kad smo kod prioriteta da kažem jedan načelan stav, dakle ne ulaže se, posebno na sjeveru Crne Gore, u cjelovito i konačno rješavanje problema, već se isključivo

parcijalno pristupa i za to imamo situaciju kakvu imamo i u Pljevljima, i u Žabljaku, i u Šavniku, i svim gradovima na sjeveru Crne Gore.

Pravosuđe, Državno tužilaštvo je tražilo milion i po eura više od onoga što ste opredijelili. Ja tvrdim da Vlada Crne Gore time što nije opredijelila sredstva, tražena sredstva za rad pravosudnih institucija, pokušava da ostavi prostor tim istim pravosudnim institucijama da u toj činjenici pronađu izgovor za izostanak rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Dakle, ja to tvrdim i tvrdim da je to politički stav vrha aktuelne vlasti.

Sjever još jednom, paradigma odnosa ove vlade prema sjeveru, gospodine ministre, je most na Tari. Mene bi bilo sramota da sada u situaciji u kojoj se nalaze građani Pljevalja podnosim amandman i tražim sredstva, na primjer za most na Tari. Ali, hoću samo da ga naznačim kao paradigmu odnosa Vlade Crne Gore prema sjeveru i prioritetima na sjeveru.

I završavam, sva strategija ove vlade prema sjeveru svodi se na održavanje siromaštva i na stvaranje ambijenta za realizaciju metoda prikazanih u aferi snimak. Zbog toga je ovaj budžet ovakav kakav jeste i zbog toga nemamo konkretna i prioriteta ulaganja na sjeveru Crne Gore. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Bojoviću.

Pošto kolega Duković, koliko mene oči vide, nije tu.

Kolega Vukoviću, vi ste na redu u ime DPS-a, izvolite i neka se pripremi, izvinjavam se kolega Stanić.

FILIP VUKOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Posebno što sam dobio priliku da govorim preko reda.

Pokušaću da u ovom predviđenom vremenu kažem nešto o budžetu za sljedeću godinu iz jednog ugla koji se možda ne vidi iz ovog tabelarnog pregleda. Znači svakako da je brži i dinamičniji rast rješenje za, u početku, servisiranje obaveza a kasnije za saniranje duga i povećavanje, odnosno povećanje našeg GDP tj. plata i standarda.

Naravno da taj brži i dinamičniji rast je nemoguće ostvariti ako nemamo kapitalni budžet, odnosno ako nam taj budžet nije u onom kapitalnom dijelu razvojni, odnosno ukoliko ne postoje sredstva uložena u neke djelatnosti koje će obezbijediti taj željeni rast našeg GDP-a, tj. našu sposobnost za servisiranje i to servisiranje obaveza će trajati možda cio vijek s obzirom da je naša želja da dostignemo standard zapada, moguće jedino uz stalna ulaganja i izgradnju svega onoga što su oni već davno izgradili.

U dijelu kapitalni dio budžeta ne vidi se baš najbolje sve ono što je stvarno kapitalni dio budžeta, a ovdje se u ovim tabelama vodi kao tekući budžet. Naime, pčlan 7 gdje se kaže - izdaci potrošačkih jedinica u tekućem budžetu koji se finansira iz kredita, su: pa kredit Svetske banke podrazumijeva projekat u sferi energetske efikasnosti u Crnoj Gori, b) institucionalno razvoj i jačanje poljoprivrede Crne Gore MIDAS projekat, projekti katastra LAP, projekat upravljanja industrijskim otpadom i čišćenjem, nazvali su ga hot , vruće tačke, vruća mjesta. Znači to je isto jedan projekat koji je u direktnoj vezi sa zaštitom životne sredine, odnosno saniranjem tih vrućih, mi ih zovemo crnih tačaka u Crnoj Gori od čega su dvije u Pljevljima. Ugovor je potpisan u oktobru ove godine i sredstva će se povlačiti u sljedećoj godini i nisu prikazana ovdje u kapitalnom dijelu budžeta.

Dalje, projekat za visoko obrazovanje i istraživanje konkurentnosti. Njemačka banka za razvoj KAF program energetske efikasnosti u javnim zgradama. Banka za razvoj Savjeta Evrope za projekte - projekat rješavanja stambenih potreba gađana pod povoljnijim uslovima.

Dalje imamo to malo raščlanjenog gdje se kaže: Vlada će u 2015. godini potpisati kreditne aranžmane ili će postati efektivno iznos od 137 miliona. Sa Evropskom investicionom bankom za projekat vodosnabdijevanja i otpadnih voda 10 miliona, sa Evropskom investicionom bankom za projekat rehabilitacije puteva i zaobilaznica oko gradova postaće efektivan iznos od 10 miliona, sa Svjetskom bankom za projekat upravljanja i finansiranja zdravstvenog sistema i poboljšanja dostupnosti zdravstvenih usluga i finansijski održivog sistema i izgradnje infektivno dermatološke klinike Kliničkog centra u visini od 12 miliona. Sa Svjetskom bankom za projekat unapređenje poreska administracija u iznosu od 20 milona. Sa Svjetskom bankom za projekat unapređenje upravljanja finansijama i dugom u iznosu od 25 miliona, Sa Njemačkom bankom za

razvoj KAF za projekat energetske efikasnosti u javnim ustanovama faza 2 u visini od 20 miliona, od čega će do pet miliona biti efektivno u 2015. godini, Sa bankom za razvoj Savjeta Evrope u visini od 10 miliona za projekat rešavanj stambenih potreba građana pod povoljnijim uslovima. Sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za projekat unapređenje lokalnih puteva u visini od 20 miliona.

Takođe u 2015. godini izdaće se garancije u ukupnom iznosu od 101 milion za obavezu obezbjeđivanja koleterala državi. Za projekat stambene zadruge radnika prosvjete Crne Gore Solidarno, izgradnja stambenih jedinica za prosvjetne radnike u visini od šest miliona i 600 hiljada. Za projekat investiciono razvojnog fonda Crne Gore sa Fondom iz Abu Dabija za razvoj poljoprivrede i podršku u visini od 50 miliona. Tako da u ovom dijelu koji se zove i ovdje je prikazano kroz tekući budžet, može da se kaže takođe pozicije koje možemo da nazovemo i kapitalne pozicije. Sve ovo što je predviđeno u ovoj fazi koju kažemo stanovi po bilo kom osnovu, takođe diže jednu važnu privrednu granu, to je građevinarstvo u Crnoj Gori, da ne pričamo o poljoprivredi koja je takođe može da se kaže da je kapitalni dio koji će i te kako uticati u nekoj bliskoj budućnosti na rast, tj. na rast GDP-a.

Uslovi za realizaciju ovog budžeta su svakako pod 1. da na ovom parlamentu se donese odluka da se budžet prihvata. Mislím da budžet u svakom slučaju, bez obzira na visinu i bez obzira što to na prvom pogledu izgleda stasna zaduženja, ali to je jedini način da Crna Gora postigne taj željeni cilj, to je, evo da ne kažem članstvo u Evropsku uniju, ali da se izjednačimo i da smanjimo razlike između nas građana Crne Gore sa građanima Evropske unije, a ako bi mi sad vodili neku politiku restriktivnu, to nas ne bi odvelo nigdje, to bi nas dovelo u veće probleme.

O investiciji o auto putu. Ispričali smo već dosta u raspravi prije nego što smo glasali za Zakonu o auto putu, ali u svakom slučaju sva statistika i upoređenja govore da u narednih 26 godina to neće biti neka sredstva koja će znatno ugroziti standar građana Crne Gore, naravno ukoliko se u svim ovim projektima koji su predviđeni u kapitalnom dijelu stvore uslovi za rast iversticija a samim tim i lakše servisiranje i tih budućih obaveza koje nastaju i onih obaveza koje mi imamo.

Takođe u budžetu se isto u jednoj poziciji - Nedostajuća sredstva od onih skoro 650 miliona ili tačnije 634 miliona detaljno obrazlaže na koji način će se doći do tih

sredstava, odnosno sve varijante prodaje obveznica na domaćem i na stranom tržištu, tako da ja sam lično prijatno iznenađen sa konceptom budžeta za sljedeću godinu i evo iskoristio bih priliku da čestitam Nikoli Vukićeviću, kao čovjeku koji je zadužen za taj dio iz Ministarstva, pošto ministar nije ovdje, vjerovatno bih ministru čestitao, ali najiskrenije jako sam zadovoljan sa konceptom kako je planiran budžet za sljedeću godinu.

Naravno, sve ovo što se čulo danas u Parlamentu, postoje ogromni problemi i moj apel bi bio i slažem se možda u jednom dijelu, kad je u pitanju zaštita životne sredine, pogotovo najvažnijeg industrijskog grada u Crnoj Gori Pljevalja, možda trebalo malo preciznije regulisati dinamiku ulaganja tih sredstava od ovih 50 miliona, ili eventualno, bar u ovom dijelu projektne dokumentacije izvršiti neku reviziju postojeće dokumentacije i neki dio pregovora sa nekom od ovih banaka koje su spremne da ulože sredstva u jedan dio koji nije samo ekološki nego i kapitalni i razvojni, jer ima i onu energetska komponentu, a tj. sve što je toplota je, odnosno grijanje je pitanje i energetska. Tako da u ovom trenutku ne bih bio protiv amandmana vezanih za taj dio, ali bojim se da bi u ovom, da je ovo već pomalo kasno, ali evo ako bude raspoloženja i u razgovorima sa ministrom, odnosno sa gospodom koja se bavi ovim, mislim da to ne bi bilo na odmet da se i taj segment malo precizira. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala doktore Vukoviću na ovo da je i grijanje energetska ako nije od sunčeve energije ljeti. No ljeti može opet hlađenje, tako da bez energije nema života, tako kažu.

Kolega Stanić sad ima riječ, neka se pripremi Nik Gjeloshaj.

Izvolite, kolega.

NOVICA STANIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, dame i gospodo poslanici, gospodo iz ministarstva, poštovani građani,

Ovih dana su Pljevlja u centru medijske javnosti Crne Gore zbog katastrofalne ekološke situacije u Pljevljima. Zatrovan vazduh, zagađena voda i zemlja, nebo visoko a zemlja tvrda, pa pljevljaci ne znaju kuda idu.

Na žalost u ovom predlogu budžeta Pljevalja ima samo u tragovima i ja tvrdim da je sva ova priča danas i sutra u Parlamentu Crne Gore zaludna, po onoj narodnoj "Trla baba dlan da joj prođe dan". Ovo će biti ovako kako je ovdje zapisano i kako je gazda odredio. Dobro je možda što u kapitalnom budžetu nema razvojnih projekata, kad su u pitanju Pljevlja, jer ti razvojni projekti nam dođoše glave. Ali, ono što je crnogorska javnost očekivala, a pljevljaci posebno, je bilo da se u ovom kapitalnom budžetu nađe projekat spasa za Pljevlja. Na žalost, njega nema. I u čitavoj ovoj priči koja se digla ovih dana iz Pljevanja isprednjačila su dva čovjeka i to u negativnom smislu. Prvi je direktor Agencije za zaštitu životne sredine koji reče kako stanje u Pljevljima to kako je zadnjih mjesec dana traje godinama. I tako nas utješi čovjek koji nije došao u Pljevlja, koji nije dozvolio da glavni ekološki inspektor boravi u Pljevljima, da mu sjedište bude tamo. Drugi čovjek koji se eksponirao u negativnom smislu je predsjednik Opštine koji nas je utješio Sarajevom. U Sarajevu je, kaže, gora situacija.

Još ako znamo da u polanu zaštite vazduha u Pljevljima koji je usvojen prije godinu i nešto dana od strane Ministarstva turizma i održivog razvoja se kaže da ukoliko se ne sprovede određeni paket mjera, a prije svega se misli na toplifikaciju, da će 2020. godine situacija u Pljevljima, kad se tiče kvaliteta vazduha, biti 300% lošija. Pa sad izvolite pljevljaci nastavite da živite u Pljevljima.

A u prilog ove teze da ovo u Pljevljima nije od juče nego zadnjih mjesec dana je kulminiralo, evo vam gospodo dokumenta iz 1974. godine, zove se Urbanistički i drugi uslovi za izradu investiciono tehničke dokumentacije i određivanje lokacije Termoelektrane Pljevlja, potpisao predsjednik Odjeljenja za privredu, tadašnji Miroslav Novaković. I da vidite šta kaže: "Dozvoljava se crnogorskim elektranama Nikšić, lokacija termoelektrane Pljevlja snage 1x200 megavata iza brda Pliješi u neposrednoj blizini Vezišnice, prema priloženoj situaciji, kao uslovna." Znači, treba ispuniti određene uslove. I da vidite koji je uslov tada još bio, dakle, daleke 1974. godine " U cilju smanjenja aerozagađenosti naselja od lokalnih izvora i ekonomičnosti Termoelektrane u eksploataciji predvidjeti investiciono tehničkom dokumentacijom Termoelektrane

zagrijavanje naselja Pljevlja tehničkom vodom iz Termoelektrane". Dakle, još tada je obećano, a ovih dana nam po televiziji Crne Gore nadležni pričaju kako se ne može sve završiti za nekoliko dana. Ne može da se završi od 74. to je 26 i ovamo 14, to je 40 .gospodo 40 godina Pljevljaci čekaju, a da podsjetim u regionu ni u jednoj državi, a ja ću samo nabrojati sljedeće: Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Makedonija, Bugarska, Mađarska, nema ni jednoga grada u kome postoji termoelektrana da nije urađena toplifikacija. Jedino imamo tu čast mi Pljevljaci, a kako ništa nije rađeno, evo vam dokaza. Dakle, 8.jun 2012.godine, Skupština opštine Pljevlja donosi zaključke ima ih ovdje 14 zaključaka, ja ću pročitati samo dva.

Kaže lokalna samouprava traži juni 2012.godine, traži od Vlade Crne Gore Elektroprivrede Crne Gore i rudnika uglja AD Pljevlja, da se do 30.07.2012.godine potpišem memorandum o namjerama kojim će se precizno definisati međusobne obaveze kao i način i rokovi njihovog ispunjavanja. Slušajte dalje, dinamika dovođenja kvaliteta vazduha, vode i zemljišta na nivo standardima i normativima Evropske unije. Dinamika realizacije, toplifikacije Pljevalja i mjesto i ulogu potpisnika memoranduma u ovom projektu. Ostale obaveze potpisnika memoranduma, čijom se realizacijom obezbjeđuje efikasan rad rudnika uglja AD Pljevlja i Termoelektrane Pljevlja uz maksimalnu zaštitu životne sredine, pojačani inspekcijski nadzor i stalnu primjenu zakonske regulative, usklađene sa zakonodavstvom EU. Ovo je sve poslato i Vladi i rudniku uglja i Elektroprivredi Crne Gore i šta mislite šta je bilo sa ovim pojela maca.

Da pročitam i posljednji zaključak od ovih 14. Nadležni organi lokalne samouprave predložiće Skupštini opštine održavanje sjednice na kojoj bi se razmotrili i usvojili principi i modaliteti iskazivanja građanske neposlušnosti i protesta u skladu sa demokratskim standardima. Dakle, juni 2012.godine, evo danas je bio prvi protest u Pljevljima i moja poruka Pljevljacima ne politička, ovo je pitanje svih građana Pljevalja. Ako sami Pljevljaci ne ustanu i ne traže tu toplifikaciju, što se tiče Vlade Crne Gore, Elektroprivrede, rudnika termoelektrane nikad je neće biti, zašto neće biti. Zato što se ekonomska politika u Crnoj Gori vodi po principu, uzmi iz Pljevalja sve što možeš, a možeš mnogo, a vrati samo ono što manje, a ne moraš ništa. Zašto je to tako? Pa zato što Vlada Crne Gore Pljevlja tretira kao koloniju, ponavljam kao koloniju i svi funkcioneri u Pljevljima su ustvari namjesnici Vlade Crne Gore, evo vam dokaza. Novoustoličeni

predsjednik Opštine Pljevlja je došao iz Podgorice, predsjednik borda direktora i izvršni direktor rudnika uglja su došli iz Podgorice. Direktor Termoelektrane Pljevlja je došao iz Nikšića, načelnik Centra bezbjednosti u Pljevljima je došao iz Podgorice i šta vi Pljevljaci očekujete da vam oni donesu prosperitet u Pljevljima i zdravu ekološku sredinu, malo morgen. Ako sami Pljevljaci, svakog ponedjeljka u minut do 12 ne budu okupljali na trgu 13.jula i ne izbore se za toplifikaciju od toplifikacije neće biti ništa. Pljevljima je bog dao sve, ali Vlada ne da ništa. Evo nijesam bio na sjednici, kad se ovdje raspravljalo o auto-putu. Otprilike je rečeno da je to nekakav motor razvoja Crne Gore koji treba da povuče Crnu Goru naprijed. Meni to pravo da vam kažem liči kao kad bi motor mercedesa ugradili u fiću. Pa da li bi to krenulo naprijed ili bi se fića raspala. Bilo je logično prije tako velikog građevinskog poduhvata da se u Pljevljima otvori cementara. Zašto to nije urađeno? Išla je priča iz Vlade Crne Gore, kako maltene investitori stoje u redovima i čekaju da dobiju dozvole i Opština Pljevlja je potpisala ugovor sa jednim preduzećem iz Petarburga o akcionarskom društvu crnogorski cement Pljevlja i nijesmo mi to uradili bez konsultacija. Pazite, na sastanku sa tadašnjim predsjednikom Vlade, predsjednikom Lukšićem i ministrom ekonomije, koji je održan 4.09.2012.godine, predsjednik Opštine Pljevlja je dobio otvorenu podršku za formiranje ovog preduzeća i preduzimanje daljih koraka u cilju realizacije investicije uz pomoć i podršku Vlade Crne Gore. Što je bilo do opštine, opština je uradila. Trebala je Vlada da raspiše tender, nikad ga nije raspisala. Zašto ga nije raspisala, nikad opština nije dobila obavještenje, da li se radi o nepouzdanom investitoru, ili o čemu god. Ali, kako je moguće da je predsjednik tadašnje Vlade dao podršku, a onda sve to odnijela mutna Morača.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Staniću.

Kao što sam rekao riječ ima Nik Gjeloshaj.

Neka se pripremi koleginica Marković.

NIK GJELOSHAJ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici Ministarstva finansija,

Budžet države je zakon koji oslikava ekonomsku realnost države, kroz budžet možemo vidjeti kako i na koji način Vlada vodi ekonomsku politiku. Predlogom budžeta za 2015.godinu, u upoređenju sa prethodnom vidimo rast i finansijsku konsolidaciju što je za podržati. Ukoliko uzmemo nova zaduživanja i kreditne obaveze, vidimo da su planirani primici i izdaci veoma blizu iako poredimo sa prethodnim godinama od ove veoma malo trošimo, više nego što zarađujemo. Takođe, upoređeno sa proizvodnim godinama, kad smo se zadužili da bismo plaćali tuđe račune o.g. se zadužujemo kako bi povećali kapitalni budžet, odnosno za razvoj infrastrukture, za početak gradnje jedne dionice auto-puta. Konačno, se zadužujemo za razvoj, za sebe, a ne za tuđe račune. Ja smatram da zaduženje za razvoj i za investiranje u infrastrukturu je za pozdraviti i ovaj Budžet za razliku od niza prethodnih godina donosi ovu novu dimenziju. Ovo je politički ekonomski dio koji je uopšten. Ukoliko ulazimo u dublju analizu Budžeta cijenim da se nije dosta uradilo kako bi javna uprava postala racionalnija imamo veliki državni aparat na koje se troše ogromna sredstva građana, ne samo za plate, nego za pojedine stavke koje su postali dio luksuza budžetskih jedinica u smislu troškova za telefoniranje, internet, gorivo, dnevnice, putovanja i sa ovoliko budžetskih jedinica Ministarstvo finansija nema kapaciteta da isprati koliko su ovi troškovi realni. U krajnjem, ja ću se osvrnuti na budžet koji se tiče jedinice odakle i dolazim Malesije. Ukoliko podržim Budžet, građani će upitati šta je planirano za Malesiju u Budžetu, odnosno, šta si činio, kako bi bilo išta planirano. Ja nijesam primijetio u Budžetu da ima značajnijih planiranja za dio Malesije. Osim, ponavljanje stavke iz Budžeta za 2014.godinu, za međunarodni put Tuzi - Ploče, koji dalje ide prema Albaniji.

Ministre ja imam ideju odakle bismo sredstva umanjili za pojedine stavke iz Budžeta i opredijelili za jedan značajan projekat i životno interesantan za građane Malesije. Ali, želim prije nego što podnesem amandmane, da sa vama koordinišem ovaj dio ako bude volje. Moji predlozi su da se stavke Budžeta za komunikacije koje su nerealno veliki preko šest miliona eura za uslugu telefoniranja i poštanskih usluga, ukoliko znamo da je skoro isti iznos bio i za 2014. godinu. U međuvremenu su se desile

velike promjene cijena u ovom sektoru. Odnosno veliki pad cijena, a držati na istom nivou troškova, mislim da nije dobro planirano.

Sljedeće, što smatram da nije dovoljno dobro planirano je oko održavanja softvera preko devet miliona. S tim što, samo jedan mali dio se planira za izradu novog softvera za poresku upravu, a ostalo za održavanje. Što smatram da je pokriva ne ekonomske ugovore, koji imaju pojedine potrošačke jedinice sa privatnim firmama, da ne kažem neku težu kvalifikaciju koja nije u našoj nadležnosti.

Takođe, moram da pomenem skoro dva miliona eura za Kompaniju "Vagres" Montenegro, za šta idu ta sredstva, za investiciju ili održavanje postojećeg. Jer na osnovu onoga što imamo podatak sa sajta pomenute kompanije njihova trenutna djelatnost je pokrivanje nekoliko trgova u opštinama sa besplatnim internetom, a ukoliko su sva ova sredstva namijenjena, ovdje se ne radi o neznanju, nego o korupciji, ja mislim da iz ovih planiranih troškova treba umanjiti i preraspodijeliti prema onim na šta je veoma važno. A to je, projekti koji moraju biti planirani Budžetom je izgradnja vodvodne mreže za brdski dio Malesije. Konkretno za Hotski dio koji je veoma blizu kilometrima od mjesnog centra Tuzi. Imaju odličnu poziciju za razvoj poljoprivrede i odlično mjesto za život, a nedostatak vode pogotovo u ljetnjem periodu život na brdskom dijelu Malesije čini teškim i ima veliku migraciju ne samo u inostranstvu, nego i unutar Malesije. Ovaj dio te se planira identično kako su planirana i realizovana i za 2014.godinu i prethodnih godina preko Ministarstva poljoprivrede. Takođe i ove godine su planirana 777 hiljada eura za mjesne vodovode u Andrijevici i Rožajama. Konkretno vodovod Krkori Andrijevica 612 hiljada, izgradnja seoskog vodovoda Lovnica Rožaje, 165 hiljada eura ali ne i za Malesiju. Jer, ću vas podsjetiti, dugi niz godina, a ja znam od 2006.godine, političke partije, albanska alternativa i građanska inicijativa izdvojili su skoro 200 hiljada eura, kako bi refundirali građanima troškove koje su imali za vodu za piće i mislim da nije u redu da političke partije rješavaju ove probleme. Jer, Budžet je za sve i za svakog građanina, a budžeti političkih partija nijesu za ovu svrhu. Druga stavka je da kroz zakon vršimo afirmativnu akciju za potrebe Albanaca, poštujući sve posebnosti koje Albanci imaju od jezika, autohtonosti, jedine nacije u Crnoj Gori koji u sebi ima različitost koja ih spaja, a to je da imamo tri vjere i zbog toga smatram da albanski nacionalni savjet kao krovna institucija gdje su predstavljeni Albanci iz svih

političkih partija iz civilnog sektora mora da ima dodatna sredstva planirana za sve nacionalne savjete. Konačno, moramo početi da i zakonskim rješenjima prihvatimo realnost. Ova sredstva bi bila predviđena najviše za posebnosti koje sam isticao, a naročito poboljšavanju u obrazovanju, kulturi i sportu. Još jedna velika potreba da se vidi mogućnost da se u 2015.godini napravi prvi korak za izgradnju sportske dvorane u Ulcinju i Tuzima u saradnji sa lokalnom upravom, a koji bez podrške iz Budžeta nije moguće ostvariti.

Naime, godinama se obećava i planira od strane glavnog grada sportske dvorane u Tuzima i nema pomaka i dok god bude ovakva situacija da nemamo opštinu nego mjesnu zajednicu, nazvanu gradska opština, neće biti ni pomaka, a svi znamo razloge zašto je ovako, onda se ima još veća obaveza Vlade da pokrene ove projekte.

Gospodo predlagači dao sam uslovnu podršku na Odboru u ovom budžetu da bismo imali prostora da kroz dijalog riješimo naše zahtjeve, amandmane ću podnijeti ukoliko ih uvažite, imate moju podršku.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, Gjeloshaj.

Kao što sam rekao riječ ima koleginica Marković, neka se pipremi kolega Pešić.

Izvolite koleginice.

DANIJELA MARKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi gosti, kolege i koleginice, građani Crne Gore,

Na prošloj sjednici u ovom domu raspravljali smo o Zakonu o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013.godinu.

Državni dug Crne Gore na 31.12.2013.godine, bio je 1.933.700 hiljada ili 58% bruto domaćeg proizvoda za tu godinu. S tim što je unutrašnji dug bio 500 miliona, a spoljni 1.433.000 hiljade. Pa su zajedno sa konsolidovanim izmirenim obavezama koje iznose 88 miliona dug iznosio 60,59% društvenog bruto proizvoda. Ovo kažem da bi izrazili jednu usporedbu sa ovim predlogom u današnjem budžetu. Kapitalni budžet o

Predlogu zakona za 2015.godinu iznosi 284.147.000 od čega kod Direkcije javnih radova samo ovo naglašavam jer u odnosu na prošlogodišnji gdje je bio 77 miliona, 41.647.000, a kod Direkcije za saobraćaj 242.500.000. Za izgradnju auto-puta, odnosno bolje rečeno dionice Smokovac - Mateševo, za konsultantske usluge namijenjena je jedna veća svota pet miliona, jedan milion od tog iznosa koji je namijenjen za izgradnju dionice za eksproprijaciju, a samo 36.500.000 hiljada, za redovne aktivnosti Direkcije za saobraćaj. Znači znatno smanjenje.

Po Predlogu za kapitalni dio budžeta sredstva u iznosu od 41.647.000 eura biće realizovana i to samo za započete projekte iz prethodne godine. Znači za nove projekte nije predviđeno ništa.

Prema tome, za započetu izgradnju školske dvorane u Beranama, opredijeljen je iznos od 1.200.000 eura. Znači nije neki iznos, da bi se dvorana mogla završiti u ovoj godini. Da bi imala u funkciji, jer već odavno su počeli radovi na dvorani. Za projekte očuvanja životne sredine, za sanaciju odlagališta čvrstog otpada Vasove vode, koje smo često čuli i u ovom domu i u medijima, šta sve izazivaju i kako su uticali na životnu sredinu Berana. Opredijeljeno je samo 250.000 eura, za poliklinički sa Urgentnim centrom u Beranama, opredijeljen je iznos od 390.000 eura. Opet nedovoljan iznos da bi se to završilo onako kako treba. Za projekte izrade kanalizacione mreže i uređenje vodosnadbijevanja u Beranama, koje se sufinansiraju iz IPA fondova, određeno je 204.000 hiljade za tekuće i 892.500 eura za kapitalne izdatke. Šta će se sve od ovoga uraditi pitanje je sa ovim sredstvima. Kod direkcije za saobraćaj, kapitalnim budžetom planirali su rekonstrukciju puta Berane-Lubnica 10 km. Planirani iznos od jedan milion i 500 hiljada. Ali, u dijelu obrazloženja govori se o rekonstrukciji puta Berane-Kolašin, dionice Lubnice-Jezerine, a ne kako stoji u tabelarnom prikazu Berane-Lubnice. Za građane Berana, Rožaja, Petnjice, deonice Berane-Jezerine, odnosno Berane-Lubnice ništa nebi značile. Ako se nebi završila cijela započeta dionica Berane-Lubnica-Jezerine. Gdje bi moglo da se poveže sa Kolašinom i dalje sa Podgoricom. Sve ste nejasno iskazali kapitalnom budžetu, pa ću vas zato pitati da li su se u 2015.godini započeti izgraditi dio puta Lubnice-Jezerine, jer je taj dio nejasan. U ovom predlogu nevidljivom da je za Berane namijenjeno iz kapitalnog budžeta za izgradnju i rekonstrukciju, adaptaciju objekata kulture, objekata obrazovanja, a

naročito od unapređenja turističke ponude. Ni jedan jedini eur nije izdvojen za Berane, dok sam vidjela recimo da je za Bijelo Polje milion i 500. O ovom predlogu planirani su izdaci na ime rente u iznosu od osam miliona i 327 hiljada. To su ogromna izdvajanja svake godine, koji su ogromna izdvajanja svake godine koji se budžetom predviđaju. Koji se to prostori zakupljuju, išlo je po ministarstvima, ali zar državi Crnoj Gori se isplati plaćanje tolikih miliona na ime zakupa objekata zar nije korisnije taj novac utrošiti i preusmjeriti za izgradnju sopstvenih objekata. Jer, za deset godina, ako to izračunamo to je 80 miliona. Takođe interesantna je grupa 419. ostali izdaci, koja je nejasna jer podgrupan broj 4199 ostalo. Znači ostali izdaci uostalom, ali bez objašnjenja što znači iznos od 8.853.000 eura za ostalo koje je nejasno šta je. Ostali izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu i za ovu godinu su velikil iznose 4.452.000 za Ugovor o djelu. Pitam se kakvi su to ugovori, ako se za taj iznos može stalno zaposliti određeni broj lica koja su nezaposlena, a sklapate sa njima Ugovor o djelu. Pod grupom 414 rashodi za usluge, opet za ostale usluge, iznos od 6.596.000 nejasnoće su i tu.

Takođe postoji rast iznosa za konsultativne usluge, projekti i studije, taj opredijeljeni iznos od 25.885.000, što je stvarno mnogo. Za koje su to konsultativne usluge dajemo iz Budžeta toliki novac svake godine. Dok recimo za stručno usavršavanje nastuprot tome izdvaja se iznos od 1.288.000. Znači, ne izdvajamo za stručno osposobljavanje, nego plaćamo usluge. Pod grupom 424 ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite pod grupa 4241, liječenje van Crne Gore iznosi poštovani građani Crne Gore 15 miliona eura. Ko se to liječi van Crne Gore, kada građani ne mogu čak ni ovdje u Podgorici da završe obične operacije liječenja u Kliničkom centru, a da ne kažem na magnetnu rezonansu, na skelner, čak i godina prođe da čovjek ne može da osnovno oposli.

Bili smo svjedoci smrti bebe u bjelopoljskom centru zdravlja pa i neozbiljnosti u ponašanju, kako ljekara i osoblja, tako i odgovornih ljudi Ministarstva zdravlja. Na učestvovanju u raspravama pred Odborom Skupštine, a znajući da se ovolika sredstva odvajaju za liječenje van Crne Gore. Ko su ti privilegovani pacijenti, građani Crne Gore, koji neće da koriste domaće usluge, već imaju privilegije da se liječe vani, to je vrlo značajno. Jer, kod nas u Beanama, često se organizuju humanitarni koncerti, koncerti za pomoć licima koja trebaju da se riješe ili operišu van Crne Gore, gdje država nije

izašla u susret ili je izašla s jednim dijelom nekih sredstava. A ovoliki iznos takođe iz Fonda rada je kao i u prokletim godinama malo u odnosu na građane koji neće dočekati te otpremnine od 1.920 eura, a kada se zna činjenica da njihovi naslednici ne mogu naslijediti taj iznos jer prava nijesu nasledna zapravo se pitam, zdravstvo što čeka sa rješavanjem i donošenjem rješenja za ljude koji su davno ostali bez posla i preko 20 godina.

Predlog budžeta za 2015.godinu, kako smo danas u ovom domu i slušali neki nazivaju razvojni, a neki dužnički. Oni koji smatraju da je ovaj predlog budžeta razvojni, brane odlukom o razduživanjima i ulaganjima o deonici auto-puta, kao i uslov za razvoj nerazvijenog sjevera. Stalno se pozivate na razvoj sjevera. Međutim, o kapitalnom budžetu nijesu mnogo određena sredstva za razvoj sjevera.

Pred našim iskazima o predlogu i zaduženju, govori činjenica da je 650 miliona u odnosu na prošlogodišnji budžet, a to je 170,83 viši, što znači i višu stopu rasta društvenog-bruto proizvoda. Međutim, to je pad društvenog proizvoda koji će preći 6%, kao i u odnosu na 2013.godinu. Sve ove činjenice upozoravajući se u odnosu na predlog, da li da se usvoji ili ne, a na to je upozoravao i predsjednik senata Državne revizorske institucije. Što bih istakla ovako zanimljivo da se mala sredstva u ovom Budžetu odvajaju za zaštitnike imovinsko-pravnih interesa Crne Gore. Kada se zna recimo da je to organ koji je vrlo značajan za zaštitu interesa imovinske države Crne Gore i to mi je tako u odnosu na sva ostala na sudstvo, na tužilaštvo. Zapažen je i pad sredstava iz Budžeta za izdvajanje sudstva i tužilaštvo i policiju. Sudstvo i tužilaštvo kao krovne institucije u borbi protiv kriminala, organizovanog kriminala i korupcije. Trebale bi da se nagrade, a ne da im se sredstva oduzimaju, kako su ovim budžetom predviđena.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Marković.

Sada ima riječ kolega Pešić, neka se pripremi kolega Đukanović.

Izvolite, kolega.

SAŠA PEŠIĆ:

Hvala, gospodine predsjedavajući.

Ppoštovani predstavnici Ministarstva ekonomije, predlagači Budžeta, uvaženi građani, dame i gospodo poslanici,

U dosadašnjem toku rasprave, a ima već pet ili šest sati, čulo se zaista dosta konstruktivnih rasprava na temu jednog od najvažnijih zakona koje u toku godina donosi ovaj visoki dom. I ja ću sa svojom skromnom diskusijom pokušati da dam doprinos daljoj raspravi.

Dakle, Predlog zakona o budžetu je jedan od najvažnijih zakona Predlogom zakona u budžetu za 2015.godinu, definisan je nivo deficita u iznosu od 235,8 miliona eura ili 6,65% bruto društvenog proizvoda uz uključeni izdatke za izgradnju dosta puta pominjanog auto-puta, odnosno prioritetne dionice Smokovac-Mateševo koje iznose 206 miliona eura. Dok bi deficiti budžeta bez izdataka za izgradnju auto-puta iznosio 29,8 miliona eura ili tek nešto manje od jedan procenat odnosno 0,8% procijenjenog BDP-a. Nivo kapitalnog budžeta u iznosu od 284,25 miliona eura, što je povećanje u iznosu od oko 182 miliona u odnosu na godinu koja je na izmaku.

Izvorni prihodi budžeta u 2015.godini planirani su u iznosu 1.329.000 eura što čini 37,5% od bruto društvenog proizvoda koji je projektovan na nivou od 3.547.000 i veći su za 4,82% u odnosu na Zakon o budžetu za 2014.godinu. Nivo izdataka planiran je kako smo više puta imali prilike da čujemo danas u iznosu od nešto iznad 1.500.000 eura i u odnosu na klasifikaciju izdataka tekući budžet iznosi 679.167.571.000 eura i veći je za 6,08% u odnosu na Zakon o budžetu za 2014.godinu.

Budžet fondova iznosi 601 milion i veći je za 1,03% u odnosu na Zakon o budžetu za 2014.godinu. Dok je kapitalni budžet 284 miliona što je za 179 07% više od projektovanih Zakonom o budžetu za 2014.godinu. Dok transakcije finansiranja iznose blizu 400 miliona eura i veće su za 132,34% u odnosu na 2014.godinu. Ukupnim izdacima najveće učešće imaju trasferi za socijalnu zaštitu, što je i nekako prirodno kod nas i izdaci za bruto zarade. Javna potrošnja u 2015.godini planirana je u iznosu od 1.709.000 eura, pri čemu se kako je već rečeno 206 miliona eura navedene potrošnje odnosi za ulaganje za početak izgradnje nama prijeko potrebnog auto-puta. Iznos zaduživanja projektovanja na nivou od 650 miliona eura i veći je u odnosu na Zakon o budžetu za godinu na izmaku za 170%, kada je iznosio 240 miliona eura.

Predlogom zakona o budžetu za 2015. godinu planirano je izdavanje garancija do 101,6 milion eura. Primijetio sam da u ovu cifru ulazi čini mi se 40 miliona garancija za koje Vlada izdala, crnogorskom elektroprenosnom sistemu za izgradnju dalekovoda 400 kw ampera, potez Tivat-Pljevlja, kao nastavak veze buduće pomorskog kabla veza Crna Gora - Italija, čija je samo to investija oko 800 miliona eura.

Kako smo čuli od gospodina Žugića u uvodnom izlaganju osnovni fokus fiskalne politike je održivost nivoa javnog duga, investicije u kapitalne projekte, prevashodno visoki turizam, proizvodnju, poljoprivredi i energetika. Kada kažemo prateći dosadašnji trend razvoja događaja u ekonomiji Crne Gore, a posebno u javnim finansijama, kao sastavnoj komponenti šireg ekonomskog okruženja definisan je set makro-ekonomskih pretpostavki na kojima se baziraju projekcije za narednu godinu uz primjenu mjera planiranih fiskalnom politikom za 2015. godinu, koje podrazumijevaju navešću neke. Nastavak intezivne borbe protiv sive ekonomije sa posebnim fokusom na tržište rada i tržište akciznih proizvoda. Takozvani krizni porez koji podrazumijeva uvođenje progresivnog oporezivanja po principu veće poreske stope za bruto zarade iznad nacionalnog prosjeka, ostaje na snazi naredne godine, porez na dodatu vrijednost i naredne godine iznositi 19% pri čemu se zadržavaju niže poreske stope za određene proizvode i nastavljaju se mjere smanjene diskrecione potrošnje na svim stavkama na kojima je moguće ostvariti uštede. Ono što je pobudilo u meni posebnu pažnju jeste kapitalni budžet za 2015. godinu, odnosno predlog njegove raspodjele, tako da je Zakonom u budžetu za 2015. godinu, sredstva kapitalnog budžeta planirani su u iznosu kako sam već rekao 284 miliona, kod Direkcije javnih radova planirana su sredstva u iznosu od 41.647.000 dok je vrijednost projekata kod Direkcije za saobraćaj planirana u iznosu od 242 miliona. Sredstva kod Direkcije za saobraćaj u iznosu od 242 ipo miliona odnose se na izgradnju auto-puta Bar-Boljari dionica Smokovac-Mateševo u iznosu od 206 miliona i namijenjena su za izvođenje radova u iznosu od 200 miliona, konsultantske usluge nadzoru u iznosu od pet miliona i eksproprijaciju u iznosu od milion eura. Sredstva u iznosu od 36,5 miliona odnose se na realizaciju projekata koji proizilaze iz redovnih aktivnosti na nadležnosti Direkcije za saobraćaj koji se realizuju u sklopu kapitalnog budžeta. Sredstva opredijeljena Direkciji javnih radova u iznosu od 41.647.000 odnose se na realizaciju projekata započetih u prethodnom periodu.

Samo ću pomenuti neke od pozicija koje izvodi Direkcija javnih radova i Direkcija za saobraćaj. Dakle, kada je riječ ne samo Berane, odakle ja dolazim, nego i još neke opštine posebno ove novoformirane, reći ću da su planirana određena sredstva za administrativne objekte u Gusinju, Andrijevići, Petnjici. Dakle, pod pozicijom 806 izgrdnji i rekonstrukciji sportskih objekata kolegunica Marković je već pominjala ulaganje u sportsku izgradnju ja se nadam u 2015.godini, završetak izgradnje i stavljanje u funkciju sportske dvorane u Beranama, radi se od 1.250.000 eura. Dakle, sanacija postojećeg odlagališta čvrstog otpada na lokaciji Vasove vode 250.000 eura, možda nedovoljno za završetak i konačno rješenje tog gorućeg problema kada je zaštita životne sredine u Beranama u pitanju. Ali, radi se na tome i jako bitna stavka poliklinički sa urgentnim centrom u Beranama, planirano je 390.000 eura. Mislim da je sa ovim sredstvima će se postići završetak polikliničko centra i samo da pronađem ovdje objašnjenje i mislim početak radova na izradi projektne dokumentacije za angiosali, kao dijelu internog odjeljenja u Beranama što će značajno unaprijediti zdravstvenu zaštitu na području sjeveroistoka Crne Gore kome našoj bolnici u Beranama gravitira stotinu hiljada stanovnika.

Ovdje ima još pozicija gdje je planirano kapitalnim budžetom finansiranje radova, ne samo u Beranama, nego na čitavom sjeveru možda to nije dovoljno, ne sigurno, ali u ovim uslovima mi smo zadovoljni sa željom i nadom da ćemo u nekoj sljedećoj već 2016.godini dobiti puno više para, kako bi se životni standard u tom dijelu naše države već povećao.

Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Pešćiću, nažalost vašu kolega Tuponja se u potpunosti se djelimično ne slaže s vama da vidimo u čemu to.

Izvolite, kolega.

GORAN TUPONJA:

Hvala lijepo.

Ovo je više jedna tehnička korekcija nego oponiranje kolegi Pešiću, jer zapravo se radi o tačnosti informacija i prije vas su više poslanika govorili o izdacima, da su izdaci u ovom budžetu 1.564.968.000 eura. Javnosti radi, izdaci ovog Budžeta za 2015.godinu, tj. predloga još uvijek biće su 1.963.260.900,41 eura, blizu dvije milijarde. Suma sa kojom vi operišete oko 1.600.000 nije uzela u obzir ovo zaduženje od blizu 400 miliona. Ja ne znam iz kojeg razloga vi to sve prekačete, ali primici i izdaci ovoga Budžeta su blizu dvije milijarde eura.

Samo da javnost ima tačnu informaciju razumijem vašu logiku da nijeste uzeli u obzir ovih 400 miliona, ali tih 400 miliona će biti plaćeni, to su oni dolaze na naplatu oni dugovi koji su uzimani 2010.godine i mi jednostavno od ovih blizu dvije milijarde eura moramo da uzmemo oko 650 miliona kredita, da bi ovo uopšte pokrilo jedno drugo. Više je u pitanju tehnička korekcija i da javnost zna da se radi o Budžetu koji je dvije milijarde, a ne o milijardu i 600.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega.

Izvolite, kolega Pešiću.

SAŠA PEŠIĆ:

Uvaženi kolega Tuponja, ja sam da kažem operisao odnosno koristio sam zvaničan akt Odbora za ekonomiju finansije i budžet, koji je izdat danas 22.decembra. Tako da sam pričao o tim podacima, vi ste koliko ja mislim član tog Odbora, možda ste na izvoru informacija, ali ovaj izvještaj o razmatranju je potpisao gospodin Damjanović predsjednik Odbora. Ja ga smatram relevantnim, a to što pominjete 400 miliona tačno je da je onda blizu dvije milijarde, kad se doda na ovaj iznos od milijardu i 500 hiljada, ali sam shvatio od kolega ekonomista, nijste ni vi ekonomista, a ni ja. Da oni pominju da tih 400 miliona nije novo zaduženje. Međutim, ovdje su predstavnici Ministarstva finansija, evo i gospodin Žugić ministar, pa će dati objašnjenje i meni i vama ja ću ga normalno prihvatiti.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Riječ ima kolega Đukanović, neka se pripremi kolega Vuletić.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, gospodine ministre, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Poslije diskusije koja traje više od pet sati teško je dodati nešto novo, pogotovo što su poslanici Demokratskog fronta vrlo dobro elaborirali Zakon o budžetu za 2015.godinu i jasno ukazali na sve mane koje ima taj zakon. Ja ću samo pokušati da apostrofiram pojedine stvari.

Kada pričamo o Budžetu, najvažnije je da se saopšte dva podatka, koliki su prihodi i kolike je država planirala rashode. Maloprije je kolega Tuponja vrlo jasno saopštio. Da su prihodi milijardu i 320 miliona evra. Takođe, ukupne obaveze države su milijardu 963 miliona evra. Znači u ovo budžetu imamo da ukupno za izmirenje svih obaveza koje je država preuzela na sebe nedostaje oko 634 miliona evra.

Takođe je u Zakonu o budžetu saopšteno da će se ta sredstva nadomjestiti iz kredita ili pozajmice. Ali je vrlo interesantno pročitati član 11. To je u suštini mislimo jedna velika zamka koju pravi Vlada, a koju je pravila i svih ovih godina. Čitam član 11 Vlada se može zadužiti za finansiranje deficita, servisiranje duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2015.godinu u bruto iznosu od 650 milina evra. Ali, važna je zadnja rečenica, navedeno finansiranje ne uključuje zaduženje za potrebe izgradnje auto-puta.

Gospodine ministre, da li to znači, da bi Vlada mogla u 2015.godini da se zaduži za nevjerovatan iznos od 850 miliona evra. U članu 11 je vrlo jasno saopšteno, 650 miliona evra plus izgradnja auto-puta, a u 2015.godini, za izgradnju auto-puta predviđeno je 206 miliona da sam u pravu. Da se Vlada više zadužuje nego što je predviđeno budžetom navešću samo određene primjere.

Ukupno nedostajuća sredstva 2013.godine, bila su 206 miliona evra. Vlada se zadužila u 2013.godini 334 miliona evra. Za 2014.godinu, još nemamo konačne podatke, ali ukupno nedostajuća sredstva iznosila su 230 miliona evra. A Vlada se do

1.juna 2014.godine već zadužila 240 miliona evra i šta se desilo sa javnim dugom. Javni dug je na 31.12.2013.godine iznosio gotovo dvije milijarde ili 57% bruto domaćeg proizvoda. Na 1.jun 2014.godine, javni dug je iznosio dvije milijade 240 miliona evra i to je predstavljalo 67% bruto domaćeg proizvoda. Možemo samo da pretpostavljamo koliko će biti konačno zaduženje na kraju 2014.godine. Ali, ako je Vlada uspjela da se za pet mjeseci, da za pet mjeseci javni dug poveća sa 58 na 67%, realno je očekivati da će do kraja 2014.godine javni dug iznositi skoro 70% bruto domaćeg proizvoda i to je optimistička varijanta za Vladu Crne Gore. Nažalost, pošto će se u 2015.godini, nastaviti sa zaduživanjem je očekivati da će javni dug do kraja 2015.godine primakne magičnoj cifri od tri milijarde evra. Da bi građanima lakše bilo, svaki građanin Crne Gore, biće zadužen blizu pet hiljada evra, ako uzmemo u obzir da jedno domaćinstvo prosječno ima tri člana. Znači, Vlada otprilike planira da nas do kraja 2015.godine zaduži sa blizu 15 hiljada evra po domaćinstvu. Da li javne finansije Crne Gore mogu da izdrže ovako zaduženje. I nemojte nam samo reći gospodine ministre, da Vlada vodi dobru ekonomsku politiku kako može biti dobra ekonomska politika. Ako će javni dug do kraja 2015.godine po optimističkoj varijanti da bude iznad 80% bruto domaćeg proizvoda. Još određeni arugmenti idu da ekonomska politika Crne Gore , ne mogu da kažem nije dobra. Malo je reći čak i katastrofalna je, a navodim sljedeće podatke. Samo po osnovu kamata u 2013.godini, isplaćeno je preko 67 miliona evra. Za 2014.godinu nemamo podatke, imamo podatke do 1.juna. Do 1.juna isplaćeno je preko 30 miliona evra za kamate. A u 2015.godini, planirate da isplatite po osnovu kamata 76 miliona evra.

Takođe, spoljno-trgovinski deficit Crne Gore u 2014.godini primaći će se cifri od milijardu i 500 miliona.

Gospodine minisre, industrijska proizvodnja ima pad od preko 12% u prvih devet mjeseci 2014.godine. Da li, koliko vi vjerujete, da će doći da ovaj Budžet predstavlja neku razvojnu komponentu, pa dovoljno govori sam Budžet za 2015.godinu. Ako ima razvoja, došlo bi do značajnog povećanja prihoda po osnovu poreza i doprinosa, jer nas ubjeđujete da će se povećati broj radnika i da će u Crnoj Gori poteći med i mlijeko. Ali, toga nema u ovom Budžetu. Znači, sama Vlada ne vjeruje da se to može realizovati.

Što se tiče, izgradnja auto-puta Zakon vi znate dobro da je investiranje u auto-put, da je investicija koja se najsporije vraće. Ta investicija po vašem optimističkom scenariju mogla bi da donese neke benefite za jedno 10 do 15 godina. Ali, javni dug će da se primakne cifri od tri milijarde evra.

Gospodine ministre, uvaženi predsjedavajući, mi mislimo iz Demokratskog fronta, da je krajnje vrijeme, da ova Skupština preduzme određene mjere i spriječi Vladu da zadužuje ne našu generaciju, no da zadužuje djecu naše djece. To ova Vlada nema pravo, kompletna, najznačajnija imovina, najznačajniji privredni resursi Crne Gore su rasprodati, dug raste.

Gospodine ministre, šta bi vi rekli za domaćina, koji vam saopšti da su mu prihodi duplo manji od obaveza koje on ima. Za takvog domaćina će svak normalni da kaže, da je to jedan obični rasipnik. Znači, ostali smo bez imovine, dug raste, a Vlada nas ubjeđuje da vodi dobru politiku e ko će da povjeruje u to, neka mu je srećno. Mi iz Demokratskog fronta nećemo i to su dovoljni razlozi da ne možemo glasati za ovaj Budžet, odnosno da ćemo biti protiv Budžeta za 2015.godinu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Đukanoviću.

Evo da vidimo argumentaciju ministra u vezi tih tvrdih stavova.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem uvaženi profesore. Ja poštujem vašu zabrinutost za potencijalnu ranjivost fiskalnog sektora, ali ne i kvantifikaciju koju ste kazali, potpuno otvoreno.

Prvo, kazali ste najvažnija dva podatka u samom Budžetu, iskazani prihodi i budući izvršeni rashodi i razlike između njih, a koja se definiše kao deficit, odnos prihoda u odnosu na rashodnu stranu Budžeta. Ono što je po meni pozitivno u ovom trenutku jeste pitanje deficita tekuće javne potrošnje. I ona se iz godine u godinu u zadnje tri godine smanjuje. Kao što vidite u Predlogu zakona u budžetu taj nivo je 29,7 miliona eura, dvostruko manje nego ove godine ili šestostruko manje nego 2013.godine.

Po meni je to kvalitet u dijelu sublimiranja generisanja javnog duga u onom dijelu koji ne znači razvojnu komponentu, nesporno da imamo dvije stotine šest miliona eura ukapitalnom budžetu za dionice auto-puta. I ako me pitate vezano za taj segment ja to posmatram na način kroz promjenu oblika kapitala iz obrtnog u osnovni. I taj segment potencijalnog tereta javnog duga odnosno stvarnog tereta javnog duga ukoliko ostavimo našoj djeci ne vidim kao problem. Problem, vidim u onom dijelu ukoliko kroz tekuću potrošnju generišemo sredstva koja nemamo i tako ostavimo budućim generacijama teret javnog duga bez nekih novih vrijednosti. Ujedno, tačno je da auto-put se efekti auto-puta se sporije vraćaju i tu se slažem. Međutim, nesporno je da taj segment neto fiksne aktive države i ima svoju vrijednost i imaće u budućem periodu i taj dio nije samo ekonomska, već i kategorija bezbjednosti. Po meni, bezbjednost kada je u pitanju cijena jednog života je najznačajnija. Takođe, oko nedostatka sredstava za narednu godinu. Odgovorno tvrdim, da je naša potreba za zaduživanje, odnosno refinansiranje dominantno dvije trećine ili 398,1 milion eura su obaveze dospelja iz prethodnog perioda. I ja sam siguran, na osnovu ispitivanja finansijskog tržišta da ćemo mi po tom osnovu imati niže kamatne stope u budućem periodu nego što smo imali u prethodnom periodu. Osim toga, imamo i 206 miliona eura za dionicu auto-puta Smokovac-Mateševo i "svega 29,1 milion eura" vezano za tekući budžet, odnosno za tekuću javnu potrošnju. Dakle, to su elementi zaduženja i kako god da tumačimo član 11 nebitno je, ovo je istina, da li smo mi adekvatno ili poštovali zakone koje pišemo prema nama uslovno govorim, citiram vaše riječi. U 2013.godini imali smo u Zakonu o budžetu, pravo na zaduženje od 350 miliona eura, zadužili se 16 miliona manje. Nažalost, imali smo teret izvršenih garancija, sudskih izvršenja od blizu 130 miliona eura i da nam nije tog vanrednog rahoda bilo, mi bismo imali vrlo uspješnu fiskalnu godinu. Ali i to gledamo sa pozitivne strane iz prostog razloga što to znači da smo riješili neke ranjivosti prethodnog perioda. I ulazimo u novi ekonomski period sa sigurnijom platformom. Odnosno ove godine smo se već do juna kako kaže zadužili 240 miliona eura. To je tačno, ali to je pravo shodno budžetu, nema novog zaduženja nakon tog perioda u ovoj godini. I taj novac nije sav potrošen, on je još uvijek u depozitu Ministarstva finansija. Tako da razumijem brigu ali ne i cifre koje nijesu identične onome što je stvarno stanje u samim javnim finansijama, odnosno u samom budžetu. Oko često pominjete slabost, realnog

sektora, a tu temu sam ja otvorio u Parlamentu. Nama je ključna ranjivost ili zabrinutost u realnoj ekonomiji konkurentnost naše javne ekonomije, ja sam prvi pomenuo da je nama parametar pokrivenosti, uvozom i izvozom u trendu koji nije pozitivan i da se smanjuje. Ali zato je fiskalna politika koju smo pripremili i koju je Vlada već donijela upravo na kursu efikasnije valorizacije onih resursa sa kojima je Crna Gora po mom mišljenju bogata.

Ja se nadam da ćemo vrlo brzo imati u ovom Parlamentu ovdje čak i na plenumu. Jednu prezentaciju o načinu efikasne valorizacije, naših resursa na osnovu kojih ćemo moći da kažemo, da idemo pravim putem veće i zdravije održivosti ne samo javnih finansija, već ukupne ekonomije.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama, ministre.

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine ministre, nijednu cifru koju sam ja saopštio vi nijeste demantovali.

Da vas pitam, zbog čega članirate da se zadužite u 2015.godini, 650 miliona, plus 206 miliona evra za izgradnju auto-puta. Evo sad sa mjesta saopštavate da je to greška, ispravite. Ali to ste trebali da saopštite u vašem izlaganju, da ste pogriješili i da ćete to ispraviti. Mada, svaki put kad god ste planirali budžet, uvijek ste se značajno više zaduživali nego što su bile nedostajuća sredstva.

Gospodine ministre, ne možete nikoga ubijediti da dug koji će do kraja 2015.godine, da pređe 80% bruto društvenog proizvoda da je to dobro za Crnu Goru. I jedna stvar, sa strane ne lično vaše, ali Vlade. Kao da niko nema veze sa zaduživanjem iz prethodnog perioda. Kako gospodine ministre, nama u 2015.godini dospijeva 400 miliona evra za naplatu, prodali ste Elektroprivredu. Rekli ste investirat će te ne znam u što. Prodali ste Telekom u auto-put ćemo da investiramo. Ovdje izgleda kako dođe koji ministar on proglašava onoga prethodnoga da nije imao veze. Zamislite vi kad je Crnoj Gori došlo za naplatu u 2015.godini, 400 miliona evra. A vi još smatrate da to nije

dramatičan podatak i kao do sada ovih 25 godina nije vladala Vlada Demokratske partije socijalista. Gospodine ministre Vi imate problem s vašim prethodnicima. Sramota je to ću javno da kažem, prodati svu imovinu, najznačajnije resurse, a imati dospjele obaveze odnosno plaćati dugove iz prethodnog perioda u iznosu od 400 miliona evra, na godišnjem nivou. E to je politika Demokratske partije socijalista i treba da kažete da je bila naopaka i pogrešna.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, ministre dva minuta i dva minuta Đukanović.

RADOJE ŽUGIĆ:

Ukupno zaduženje prema Predlogu zakona o Budžetu iznosi 633 miliona eura, sve drugo, što je bilo ili što imamo u Predlogu zakona o Budžetu, ne odgovara toj istini. U toj strukturi, ponoviću ponovo. 398,1 milion ranije dospjele obaveze. 206 miliona eura je finansiranje dionie auto-puta i 29,7 deficit tekućeg budžeta. Mislim da sam bio jasan i odgovoran pred javnošću.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

To nijesu male cifre i zato sam i tražio ministre da tačno kažete, da li ovo važi ili ne važi u pojedinom dijelu.

Izvolte, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine ministre, mi očekujemo da će Vlada da da amandman na član 11, radi građana da ga pročitam.

Član 11 Vlada se može zadužiti za finansiranje deficita, servisiranje duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2015.godinu u bruto iznosu od 650 miliona evra. Navedeno finansiranje, ne uključuje zaduženje za potrebe izgradnje auto-puta.

Gospodine ministre, veoma mi je žao to bi bilo dobro, interesantno za javnost Crne Gore. Zbog čega nijeste saopštili šta to čini to 400 miliona evra, koje dospijevaju za naplatu u 2015.godini. Koliko imam informacije u 2016.godini dospijeva naplatu preko 300 miliona. Jer, ovaj dug od 400 miliona u 2015.godini. I dug od 300 miliona u 2016.godini, potencijalno mogu potpuno da destabilizuju javne finansije Crne Gore. I mislim da građane Crne Gore strašno interesuje, kako to privatizujemo Telekom dobijemo 100 miliona, privatizujemo Jugopetrol dobijemo 60 miliona, privatizujemo Elektroprivredu, upumpa se što građanima, što u budžet, što na račun Elektroprivrede 400 miliona evra, a dug i dalje raste. Šta je radila ova Vlada, ministre Vaša obaveza da saopštite da građani znaju koje je to obaveze Vlada napravila u prethodnom periodu i zašto je trošen novac? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Đukanoviću.

Posebno što čitate precizno ovu debelu knjigu, ja sam ovo što ste Vi rekli podvukao crvenim i znak uzvika stavio.

Još kad ne bi bilo nekih koji bi nas ometali, koji nijesu iz ove fore i fazona, pa da mi stručno diskutujemo o tome.

Kao što sam najavio, izvolite, kolega Vuletiću, a neka se pripremi kolega Perić.

Vaš kolega, što da radim, nervozan je. Ne voli kolega da se popravlja išta što dolazi iz Vlade. Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Pokušaću malo da relaksiram atmosferu.

Gospodine predsjedavajući, poštovani ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Prvo nešto malo o opštem dijelu budžeta, a onda ću neke svoje impresije lične nadam se saopštiti gdje ću imati podršku od svih prisutnih poslanika nadam se i onih koji nijesu trenutno u sali. No, otom-potom.

Dakle, pred nam je Predlog budžeta za 2015. godinu bolje rečeno plan prihoda i rashoda ove države u narednoj godini. Smatram da ovaj dokument predstavlja realan balans između zahtjeva za potrošnju i fiskalnog kapaciteta naše ekonomije. Zato

vjerujem da može obezbijediti finansijsku stabilnost i funkcionisanje svih državnih organa i drugi budžetskih korisnika kao i redovno servisiranje svih državnih obaveza na unutrašnjem i međunarodnom planu.

Ovaj Prijedlog budžeta koncipiran je i zasnovan na podršci razvoju, podsticaju privrednog rasta, jačanju konkurentnosti ekonomije i rastu životnog standarda što je moguće ostvariti konsolidacijom javnih finansija uz bitna unapređenja ambijenta za ulaganja. Za ovakav koncept uporište se nalazi i u indikatorima kao što smo čuli realnog sektora za period januar-septembar 2014. godine gdje se bilježi pad industrijske proizvodnje, rast turističkog prometa, rast prometa u trgovini na molom, rast vrijednosti građevinskih radova i kontinuirani pad godišnje stope inflacije.

Predviđa se brži rast crnogorske ekonomije za period 2015.-2018. godina kao posledica rasta investicionih aktivnosti i angažovanja domaće radne snage i domaćih potencijala. Naročito u sektoru građevinarstva.

Za narednu 2015. godinu predviđa se realan rast bruto društvenog proizvoda od 3,5% na šta će realno uticati pad cijena sirove nafte, zatim trenutni kurs eura i naravno mjere Evropske Centralne banke koja planira oživljavanje kreditne aktivnosti. Sve ovo zasniva se na pretpostavci stalnog rasta direktnih stranih investicija, zatim porast kreditiranja preduzećima i domaćinstvima što će imati za posledicu porast potrošnje čemu će značajan impuls dati i rast državne potrošnje. U ovom periodu povećanje zapošljavanja postepeno će rasti u procentima po 1% na godišnjem nivou kao posledica rasta ekonomske aktivnosti.

Javne finansije u 2015. godini obilježiće nastavak borbe protiv sive ekonomije, zadržavanje stope PDV-a na 19% naredne godine i naravno najvažniji infrastrukturni projekat prva dionica autoputa Bar-Boljari koja će u najvećem obimu uticati na deficit budžeta koji je planiran u iznosu od kao što smo čuli 235 miliona eura, od čega se 205 miliona odnosi na izdatke za autoput. Toliko što se tiče opštih naznaka.

Dakle, bez nameje da se u daljem obraćanju bavim pretjerano statistikom, jer je po tom pitanju gotovo sve iskomentarisano i što je bilo potrebno rečeno. Iskomentarišaću samo nekoliko budžetskih stavki koje su bile predmetom interesovanja na zainteresovanim odborima prije svega na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu i Odboru za antikorupciju.

Naime, od strane potrošačkih jedinica ili korisnika budžeta koji su bili predmet naše pažnje, većina tih korisnika je bila zadovoljna opredijeljenim sredstvima osim predstavnika sudstva, dakle, pravosudnih organa, tužilaštva i dijelom Državne izborne komisije. U tom smislu ja sam sa mojim kolegama podnio jedan amandman koji se tiče dodjele novih sredstava prije svega tužilaštvu iz razloga što se početkom naredne godine očekuje usvajanje Zakona o državnom tužilaštvu i Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu kojim se predviđa uspostavljanje specijalnog tužilaštva kao posebne jedinice formirane Sekretarijata Tužilačkog savajeta kao i formiranje Specijalnog istražnog tima sa povećanim brojem stalnih članova te planiranog povećanja broja tužilaca, najmanje za sedam, a državnih službenika i namještenika za 25. To je negdje, tu se traži da se iz tekuće budžetske rezerve odvoji nekih 150 hiljada, a isto taj iznos od 120 hiljada za poboljšanje rada Državne izborne komisije u odnosu na opredijeljena sredstva.

Ono što je predmet mog interesovanja i što sam na početku rekao je da cijeni da ću imati podršku i kolega iz opozicije, to je korišćenje sredstava iz Kapitalnog budžeta. Naime, mene raduje utrošak sredstava iz Kapitalnog budžeta prije svega koji se odnosi na izgradnju saobraćajne putne i građevinske infrastrukture na teritoriji cijele naše države, kako na jugu tako u središnjem i sjevernom dijelu, ali neke stvari koje sam ovdje u obavezi prije svega zbog mojih prijatelja i drugara iz sporta da kažem. To je da se u kapitalnom dijelu budžeta nije našla stavka recimi pomoć oko izgradnje Atletskog stadiona u Podgorici u Glavnom gradu koji bi značajno doprinio poboljšanju kvaliteta i uslova za bavljenje sporta u našem Glavnom gradu. Iskoristio bih takođe ovu priliku da čestitam našim "Lavicama" rukometašicama na lavovskoj borbi i zaista velikom rezultatu koji su napravile na Evropskom prvenstvu koje je juče završeno. Da napomenem da naši timski sportovi iako smo po broju stanovnika mala država zaslužuju svaku pažnju, svaku pohalu kako rukometašice tako i vaterpolisti, tako i fudbaleri, košarkašice i košarkaši, odbojkaši i ne znam već nekoga da, rukometaši, tako nekoga da ne preskočim, uz izvinjenje i u dijelu pojedinačnih sportova.

Ono što želim da apostrofiram ovdje, dakle, neće mi biti zamjereno da, više zbog javnosti i zbog prisutnosti i interesovanja pretpostavljam kolega za napredak u dijelu obezbjeđenja boljih uslova za bavljenje sportom u Glavnom gradu, atletske staze Podgorica ili Titograd nema punih 40 godina. Znete koliko košta taj projekat da se realizuje ukoliko ima detaljnim planom predviđeno tamo prostora za njegovu izgradnju, oko 500-600 hiljada eura.

U okviru svakog fudbalskog stadiona mogla se napraviti i staza. A to je valorizacija ne samo sporta i omogućavanje svakom od naše djece bilo pozicije ili opozicije naravno, da se bave bazičnim sportom. Dakle, pored plivanja, atletika i gimnastika su bazični sportovi. Mi imamo dobru infrastrukturu što se tiče bavljenja sportom u zatvorenim prostorima. Ali, nažalost na otvorenom prostoru osim fudbalskih terena ne vidim da imamo baš dobru infrastrukturu. Ako se uzme u obzir da je onaj koji gura loptu ili trči za loptom mora znati i da trči, postavlja se pitanje, kakvu to mi ostavštinu za budućnost ostavljamo našoj djeci, a vidite i sami svjedoci ste zajedno sa mnom da se postižu izuzetno dobri rezultati i u pojedinačnoj konkurenciji i od strane boksera što kaže uvaženi predsjedavajući, i od strane džudista i od strane atletičara i atletičarki i od strane boćanja i od strane karatista naravno, i svih drugih. Zato neka mi ne bude zamjereno što sam iskoristio dio ove priče da iniciram ne samo svijest i emociju kod svih nas, makar da podstaknem malo na razmišljanje, da li je moglo u budžetu za narednu godinu da se izdvoji kao pomoć određeni finansijski iznos kako bi krenuli u projekat realizacije izgradnje tog Atletskog stadiona. Sve ostalo je u redu i podržaću Zakon o budžetu za 2015. godinu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću.

Za komentar se javio kolega Labudović.

I da raščistimo, u moje doba u je bilo nekoliko svjetskih prvaka i evropskih prvaka, svjetskih prvaka Perunovići, Radunovići i Markuši i ostali su znači bili i evropski prvaci najbolji. Tako da ovi koji nijesu bili upoznati mnogo sa sportom objasnite kolega Vuletiću.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Imate moju podršku, Stara Varoš je kad je o boksu riječ dala više nego sva Crna Gora ostala. Ali, gospodine Vuletiću, nijesam imao namjeru da polemishem sa Vama da nijeste rekli jednu ključnu rečenicu koja je zapravo lajk motiv svih naših obraćanja toj tamo strani i predstavnicima Vlade kad je o budžetu riječ. Kakvu budućnost ostavljamo našoj djeci? Je li gospodine Vuletiću, evo da izađemo iz partijskih i stranačkih okvira poziciono-opozicionih, budućnost koju ostavljamo djeci dvije milijarde duga? Potpuno je svejedno, vjerujte mi, da li je to 56,77, ili 80% bruto nacionalnog proizvoda. Ja pitam i sebe i Vas, gospodine Vuletiću, šta to u Crnoj Gori odbacuje toliki višak vrijednosti da bi se od toga moglo servisirati vraćanje dugova osim novih zajmova nad zajmovima.

Znate kad pređe dara mjeru, kad krene sunovrat dužnički, onda to više ni Bog ne može da zaustavi. Nije Grčka preko svijeta. Sve mjera koje je ona preduzela, njena Vlada, sve mjere koje preuzima Evropska razvojna banka, evropska zajednica zato što je Grčka članica Evropske unije, dovele su do toga da je Grčka samo vještački van bankrota. Ali, ona će svoje dugove da vraća gospodine Vuletiću time što će da rasprodaje svoje ostrvo i svoju imovinu. Mi smo sve u Crnoj Gori raprodali. Mislite da ćete dvije plaže oko kojih se sporite sa SDP-om da riješe problem Crne Gore. I znate šta je problem gospodine Vuletiću? Oni koji su zadužili Grčku na svojim računima u inostranstvu imaju 20% ukupnog Grčkog duga. I oni se ne sjekiraju što je Grčka tu gdje jeste. Zar Vi stvarno mislite kad povjerioci ispostave račun da se vrate ti dugovi, da će da pitaju ovdje ko je glasao za budžet a ko protiv budžeta. I zar mislite da oni koji nas danas zadužuju, da će ovdje da budu da to vraćaju. Pa nije, ne tvrdi Emilo Labudović i ne tvrdi opozicija ni Demokratski front da je u zadnjih 10 godina iz Crne Gore iznijeto šest milijardi dolara.

Gospodine Vuletiću, sve to američka institucija koja se bavi time, Mišo ako ne vjerujete njima to je Vaš problem.

Ma znam ja, ti čitaš samo "Pobjedu" to tamo nema sigurno.

Prema tome gospodine Vuletiću liše možda jedno 20-30 omladinaca i omladinki kojima će tate obezbijediti da ih se ovo sve ne tiče, i moja i vaša i sva naša djeca će

imati ovu omču duga oko vrata, i nemojte da vi shvatate da mi napadamo ovaj budžet zato što je on budžet Vlade. Nije tačno. U njegovom sticanju i u njegovoj raspodjeli učestvuju i oni koji su nas glasali. I naša je obaveza da brinemo o tome. Kad glad krene, gospodine Vuletiću neće ona pitati za adrese ni političke ni ne znam kakve.

Potpuno vas podržavam kad je u pitanju sportska infrastruktura, ali znate koliko je stadiona, koliko je bazena i koliko je dvorana pojedeno samo u onoj jednoj jedinoj garanciji Kombinata aluminijuma. A šta smo zauzvrat dobili? Moramo biti malo odgovorniji. Oči naših unuka, ne naše djece jer su u nas uprete, ja bih sve ovo volio pa čak i taj propast eventualni da zadesi nas i našu generaciju bez obzira kako smo se odnosili prema tim ekonomskim pitanjima. Ali, bojim se da neće. Bojim se gospodine Vuletiću i čuk unučad će nas proklinjati.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ:

Pa iskreno da kažem iznenađen sam ovakvom reakcijom od gospodina Labudovića, jer pokušate da mi pokvarite kompletnu priču, a ja sam mislio da ću ostavit makar nekakav utisak, ali vidim da nekako oko elementarnih stvari makar nekakve, da tako kažem sloge unutar ovoga Parlamenta nema ni daleko na pomolu.

Kad bi bilo to sve tako kako vi pričate gospodine Labudoviću vjerujte da mi gotovo da ne bi ni glasa imali. Ali, nije baš sve tako.

Prvo ste zloupotrijebili, ja nijesam pričao o kategoriji budžeta, nego o kategoriji sporta i prozvao sam te mlade ljude šta im ostavljamo kao zaostavštinu, gdje da se bave sportom, a ne kako da se troše pare i odakle da se vraćaju dugovi.

Pazite, to je zamjena teza vrlo onako da kažem sa vaše strane vješto provučena, ali pomalo nekorektno priznaćete. Nijeste baš trebali tako, nijeste baš trebali tako jer nijesam baš neznaven da ne razlikujem babe i žabe i da ne znam odprilike što treba da saopštim a da bi nekoga ubijedio u ispravnost mojih stavova i u ispravnost onih činjenica kojima raspolažem.

Dakle, ja se ne bih složio u mnogo čemu sa Vama, a najmanje bih se složio u tome da ne treba omladina da se bavi sportom kako ste Vi to rekli, već bi trebalo svi sad šakam u glavu da kukamo ovđe i alarmentiramo nad daljom sudbinom zbog toga čoče što smo eto mi jedino u svijetu zaduženi i niko drugi. Da Grčka prodaje ostrva, da smo mi prodali sve i sve đavo pojeo i ponio.

Da vam iskreno kažem sa svim onim što je do sad preduzimala i ova Vlada i ova koalicija i ova vlast mogu da kažem da su sve elementarne i bitne potrebe servisirane na pravi i korektan način. Ko to oće tako da prihvati uredu, a ko neće ja tu ne mogu ništa. Definitivno građani su pareametar i indikator toga kako ko radi i prema tome se opredjeljuje na svakim izborima dajući povjerenje nekome više nekome manje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću.

Idemo dalje.

Sada ima riječ kolega Perić, pa kolega Duković kao što sam rekao.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kolege i kolegice poslanici i poslanice, uvaženi građani,

Prosto bih konstatovao da ovaj budžet na žalost nije mogao biti drugačiji, jer on jeste odraz stanja u našoj ekonomiji i kad se sve oduzme i sabere dobijemo jednu knjigu od nekih 500 strana o kojima nema mnogo nego ohrabrujućih elemenata osim tog najavljenog posla vijeka za koji očigledno nemamo plan B.

S obzirom da nije ministar ovdje ja bih uputio i tri pitanja. Tri pitanja ću uputiti tokom diskusije gospodinu Vukićeviću direktoru Direktorata za budžet jer cijenim da može dovoljno dobro prezentovati Ministarstvo finansijaali ono što je meni prosto zaparalo uši u uvodnoj riječi ministra Žugića jeste da je on definisao ovaj budžet kao put kojim se mora ići. Taj budžet kojim se mora ići nije uspio da valorizuje ni jedan krucijalni potencijal Crne Gore čak i u trenutku kada idemo ka tom takozvanom projektu vijeka, ne

takozvanom nego zaista vrlo značajnom projektu gdje će se u najboljem slučaju uposliti trećina domaće operative što je samo po sebi vrlo porazan podatak.

Budžet takođe, nije ni socijalni jer penzije ostaju na istom nivou, a ono što, takođe i budžet nije pravedan i ja bih iskoristio ovu priliku da pitam ministra Žugića ili u njegovom odsustvu gospodina Vukićevića, da li će oni preporučiti da se ukine mjera Vlade koja je donešena ove godine da se stanovi za funkcionere mogu kupovati 80% niže od tržišne cijene i takođe, da li će se založiti za to da se ukine i mjera po kojom funkcioneri mogu dobiti kredite po povoljnim uslovima bez kamate? To bi bio doprinos ako već su penzije zamrznute, barem i taj dio da bude zamrznut, jer podsjetiću na riječi premijera u expozeu da moramo djelovati i primjerom i pokazati stvarnu spremnost na lična odricanja u krizi.

Zanima me da li ćete imati tu preporuku da se ova odluka ne primjenjuje barem ne dok su zamrznute penzije, barem da vežete te dvije stvari. Moguće da bi vezivanjem te dvije stvari penzioneri bili u dobroj poziciji.

Ono što je krucijalno za ovaj budžet jeste izjava ministra da je jedini put za obezbjeđivanje održivosti javnog duga brži, dinamičniji ekonomski razvoj i rast i da su očekivanja da će u periodu od 2015. do 2018. godine doći do bržeg rasta crnogorske ekonomije.

Osnovno pitanje, šta ako ne dođe do rasta? Znači li to da kako je rekao kolega Tuponja, da ministar, odnosno da Vlada nema plan B. Ako je u nazad nekoliko dana prvi ministar izjavio da nas u idućoj godini očekuje kriza, da li ova prva pretpostavka za ovakav budžet znači da je dugoročno održive finansije Crne Gore prosto samo pusti san? To je vrlo jedno pitanje koje brine i ono što dodatno nas recimo, nepravednost ovog budžeta negdje zabrinjava, Vlada je u 2015. godini opredijelila 3.700.000 eura za pokrivanje duga Montenegro Airlines. A u istoj godini prema izvještajima koje smo dobili na nadležnom Odboru Vlada recimo neće imati za projekciono platno. To je onaj potpuni primjer nepravednosti ovog budžeta i kada govorimo da je ovaj budžet izbalansiran, znate kako je izbalansiran? Na prvo mjesto su prava iz oblasti penzionog i invalidskog osiguranja sa 402 miliona eura, pa je otplata dugova sa 398 miliona, pa su bruto zarade manje od otplate dugova 379 miliona eura, a za zdravstvo ide značajno manje 172 miliona eura. I zbog kolega koji su tvrdili da su svi resori manje više osim pravosuđa

rekli da im je dovoljno novca i zdravstvo se žalilo da nema dovoljno novca, da to nije dovoljno.

Ono što je takođe, imamo neke podatke koji upućuju na to da je ovo budžet s tavovrenjem. Jednostavno neke cifre se prebacuju iz godine u godinu. Tako recimo, Ministarstvo prosvjete je u ovom i predhodnom budžetu minimalno opredijeljeno malte ne isti iznos, ali je vrlo interesantno da je recimo jedna stavka u okviru samog obrazovanja koja je dobila negativnu ocjenu od strane Državne revizorske institucije dobila je značajno uvećanje, to je Zavod za udžbenike i nastavna sredstva kojem je sada opredijeljeno 793 hiljade eura, a predhodne godine je bilo 631 hiljada. Ako bismo uzimali paralelu što više nepravilnosti u nalazu DRI-a to bolje po koncipiranje za narednu godinu ali da se mislilo zbog čega je to tako, zbog ogromnog otpisa udžbenika koji je tamo postojao i koji se zna gdje se dijeli u izbornim štbovima DPS-a, tu prosto nema nikakve sumnje.

Ono drugo pitanje koje je za mene bitno, s obzirom da smo imali informaciju da je budžet bio izvršen sa svega trećinom u 2013. godini, nemamo informaciju kako je to u ovoj godini, a sredstva planirana za narednu godinu su na istom iznosu 1.260.000 eura.

Pitanje za Vas:

Kako ide izvršenje makar u ovoj 2014. godini? Ali, kad vi presaberete i oduzmete sveukupne javne finansije i kad tamo imate stavku od 1.963.000.000 eura i kada znate da je od ukupnih primitaka da su 634 miliona eura ide na pozajmice i kredite, mislim da je slika, krik Edvarda Munka najbolji opis tog stanja tog budžeta. Da pojednostavim.

To je, kada bi jedno domaćinstvo koje prihoduje, četvoročlano domaćinstvo, koje prihoduje 9.000 eura na godišnjem nivou, 3.000 eura diglo kredit. To su i javne finansije Crne Gore. Pri tom, nemajući nikakav plan šta će biti naredne godine kada dođe na otplatu, taj i svi budući krediti. To je valjda ta vizija hrabrost, dugoročna strategija ove Vlade da izađemo iz krize.

Ali, ono što je takođe treće pitanje koje me zanima jeste:

Da je u garancijama naznačeno da će 101,6 miliona eura ići na garancije i navodi se 50 miliona eura za kreditni anražman Investiciono razvojnog fonda i Abu-Dhabi fonda

za projekat dozvola poljoprivrede kroz podršku Abu-Dhabi fonda u visini od 50 miliona eura? Govorimo o kreditu koji je bombastično najavljen, a koji se ne realizuje ako smo dobro razumjeli zato što poljoprivrednici ne znaju da pišu projektne zadatke. I sad za jedan takav ambijent koji imamo u toj oblasti mi ćemo izdvojiti 50 miliona eura garancija, a ne znamo da li će sredstva biti povlačena i da li će u konačnom završiti ka najmanjim poljoprivrednim proizvođačima što je za nas najbitnije. Ne da se podijeli krupnim igračima. Nije sporno da dobiju i značajni igrači na tržišišnoj utakmici te kredite, ali nemamo nikakvu garanciju šta će to značiti u suštini za male proizvođače. I onda kad vi dobijete neku projekciju u samom ovom dokumentu da ćemo imati rast BDP-a ove godine, zapravo naredne godine 3,5% onda 3,8%, onda 4%, a u 2018. godini, postavlja se pitanje, na osnovu kog parametra? Na osnovu kojeg paragrafa mi mislimo da će ovo ostati isto ako nijedna stavka ovdje ne upućuje na to da će se stvoriti bolji ambijent koji će proizvoditi ono što jedino pokreće, što bi moglo jedino pokrenuti ovu ekonomiju a to su nova radna mjesta. Čitajte budžet od početka do kraja, nigdje ne vidite nijednu komponentu koja bi uputila na nova radna mjesta. Ako će neko reći da su to oni novci koji idu za izgradnju autoputa to je tek trećina novca i pitanje koliko se zaista zadržava u Crnoj Gori. Koliko će biti konzorcijuma iz regiona kroz domaće konzorcijume uključen u taj projekata.

Podsjetiću takođe, da je premijer obećao 40 hiljada novih radnih mjesta i mi iz godine u godinu jednostavno ne vidimo na koji način će taj budžet kapilarno završiti makar neka stavka kod onih kojima je najpotrebniji, kod mikro malih i srednjih preduzeća. Cijelo vrijeme mi u suštini ostajemo robovi jedne velike ideje da ćemo napraviti autoput, mi smo i podržali samu ideju, bili smo vrlo suzdržani u odnosu na način na koji će se trošiti taj novac. Ali, kad saberete, oduzmete, pomnožite, podijelite taj veliki projekat će prvo početi da plaćaju penzioneri počev od 2015. godine jer im neće biti povećane penzije, nakon toga će se starosna granica onih koji plaćaju taj autoput snižavati i na kraju će doći na naše sinove i unuke kako su to pominjali kolege, a na kraju ta čuvena floskula, narod nas glasa, bojim se da za nekih 20-30 godina neće značiti ništa, jer će u međuvremenu vlast biti promijenjena a onda ćemo imati odgovor na to pitanje koga je narod glasao. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Perić.

Sada ćemo čuti poslanika Halila Dukovića, neka se pripremi kolega Branko Radulović.

Izvolite, kolega Dukoviću.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici Vlade,

Predlagači budžeta za 2015. godinu nijesu imali ni malo lak zadatak. S jedne strane jedna realna ekonomska politika što se finansija tiče primorava nas na jedan racionalan pristup planiranju budžetskih sredstava jer se moramo uklopiti u ono što imamo i da to shodno svojim potrebama podijelimo na najbolji mogući način, na način koji će svi dobiti onoliko koliko im je stvarno neophodno da svoje obaveze izvrše na najbolji mogući način i u skladu pored domaćih i onih evropskih obaveza koje moramo ispunjavati ako želimo da kvalitetno nastavimo naš evropski puta, a to je put koji vjerujem put naše budućnosti. Zato je potrebno da budemo i jako racionalni. Ali, ono što je najbitnije jeste da budžet bude realan, odnosno da realno prikažemo ono što imamo, odnosno ono što će se preliti u državnu kasu, kao i jedan racionalan način kako ćemo to da potrošimo. Naravno, mislim da je svima jasno da ne možemo trošiti više nego što imamo pa je i možda realan zahtjev nekih potrošačkih jedinica za povećanjem budžetskih sredstava morao biti odbijen.

Takođe, vjerujem da bi svi mi željeli da taj budžet bude mnogo veći da sve potrošačke jedinice dobiju mnogo više sredstava, ali moramo uvažiti strogu ekonomsku politiku koja mora biti na onom kursu evropskih integracija jer stabilna ekonomska politika je jedan od uslova evropskih integracija.

Ono na što bih ja posebno obratio pažnju jeste institucije koje se bave zaštitom ljudskih i manjinskih prava i mogu se upitati, da li je finansiranje ovih institucija dobro urađeno ovim predlogom budžeta, jer ljudska prava su vjerujem ona najvažnija karika u procesu pregovora sa Evropskom unijom i oblast u kojoj moramo napraviti najveći iskorak. Zato vjerujem da je ovaj do sada dobar iskorak koji smo napravili ne smijemo

ugroziti u skraćivanju materijalnih sredstava ovim institucijama ne umanjujući značaj i ostalih institucija. Zato ću se i ukratko osvnuti onoliko koliko mi vrijeme bude dozvolilo na one institucije koje se bave zaštitom ljudskih i manjinskih prava, ponovo kažem ne umanjujući značaj ostalih institucija.

Poći ću od institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda koje je budžetom za 2015.godinu predviđena sredstva u iznosu od 531.457 eura odnosno nekih 5.297 hiljada eura više nego u odnosu na 2014. godinu. Sledeća institucija je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava čija su budžetska sredstva za 2015. godinu iskazana u vrijednosti od 871,8 hiljada što znači uvećanje budžetskih sredstava za 2015. godinu u odnosu na 2014. godinu nešto preko 18 hiljada eura, a uvećanje budžetskih sredstava u Predlogu zakona o budžetu za 2015. godinu najviše se odnosi na Program ostvarivanja ljudskih prava i sloboda.

Što se tiče Ministarstva rada i socijalnog staranja ono je razvstano u nekoliko programa, a ja ću samo pomenuti neke koje su po meni značajnije.

Uprava za zbrinjavanje izbjeglica gdje se značajna sredstva troše na povratak izbjeglih i raseljenih lica kao i obilazak kolektivnih centara, zatim program Centar za azil, problem azilanata je sigurno jedan problem koji nije mali i koji nije samo naš već i cijele Evrope i posebno imajući u vidu sukobe koji se vode u određenim teritorijama, on će svakim danom sve više biti izražen. I još jedan probgram,

Program socijalna boračka i invalidska sredstva gdje se oblast socijalne zaštite, za oblast socijalne zaštite planirani izsnosi od preko 60 miliona eura.

Takođe, budžetom za 2015. godinu je planiran iznos preko 70 miliona što je negdje oko 2,2 miliona više nego u odnosu na 2014. godinu.

Sljedeća institucija je Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama gdje je u budžetu za 2015. godinu planirano negdje oko 425.280 eura što je opet uvećanje u odnosu na 2014. godinu za negdje približno 30 hiljada eura, a ove obaveze ovo uvećanje se odnosi na obaveze na uvećanje kapaciteta što je jedna od obaveza na našem evropskom putu.

Takođe, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava kojim se finansira ukupunim izdvajanjem od 0,15% iz budžeta države i on ove godine zbog uvećanja

ukupnih sredstava iznosi nešto preko milion eura, tačnije 1.018.000 eura, odnosno negdje oko 50 hiljada eura uvećanje u odnosu na prošlu godinu.

Centar za razvoj i očuvanje kultura manjina Crne Gore gdje su budžetom za 2015. godinu predviđena sredstva od skoro 249 hiljada i da uvećanje u odnosu na 2014. godinu negdje iznosi oko 23,5 hiljade eura. Vjerujem da i ovo uvećanje kod nekih i simbolično a kod nekih i značajno je jedan od pokazatelja da i budžet je mnogo veći ove godine da je došlo do konsolidacije i do ekonomskog oporavka, zato vjerujem da će i on biti veći nego što je planirani i da će to biti vjetar u leđa ne samo finansijama već i onim koji žele da ulažu u razvoj biznisa u Crnoj Gori. Jedina institucija kojom se bavi Odbor za ljudska prava i slobode a koja nije dobila uvećanje u odnosu na 2014. godinu jesu nacionalni savjeti. Napomenuću da su ti nacionalni savjeti 2014. godine dobili 300 hiljada da su Planom budžeta za 2015. godinu predviđena ista sredstva ujedno su 300 hiljada, znači jedina od institucija, svaka institucija je dobila uvećanje jedino nacionalni savjeti nijesu dobili uvećanje.

Ako imamo u vidu ukupan broj nacionalnih savjeta i to podijelimo ta sredstva na njihov broj vidjećemo da oni ukupno za svoje finansiranje dobiju nešto preko četiri hiljade mjesečno što vjerujem nije neka cifra ako imamo u obzir da od te cifre moraju platiti i prostorije, moraju i putne troškove, dnevnice, barem jednog zapošljenog, platu za jednog zapošljenog onda su ta sredstva značajno mala i teško je da oni mogu ispuniti onu obavezu zbog koje su i predviđena, a to je da budu nosioci politike razvoja manjinskih naroda.

Mi moramo, vjerujem da je situacija nametnula takvo rješenje, ali moramo voditi računa i o manjinama, jer manjine u Crnoj Gori su uvijek bile faktor stabilnosti.

Ako bismo sabrali sve četiri ove potrošačke jedinice koje se tiču dominantno, bave se manjinskim pravima i slobodama uključujući i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, znači Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina i nacionalne savjete došli bismo do jedne cifre koja je negdje oko 2,5 miliona eura i koja moramo reći da nijesu tako mala sredstva. Ali, se pitam jesu li dovoljna za punu integraciju manjina posebno u vidu veće zastupljenosti manjina u državnim organima gdje je njihovo prisustvo još ispod onog nivoa koji im pripada.

Imajući u vidu da svima treba mnogo više sredstava, a da možemo podijeliti samo ono što imamo smatram da je ovaj budžet ipak realan i da ga treba podržati. A treba ga podržati i zbog jedne druge činjenice. Budžet u kome će biti servisirana uredno sva socijalna davanja. Budžet u kome će penzioneri redovno dobijati svoje penzije. Budžet u kome će zdravstveni radnici biti uvaženi u onoj mjeri, najvećoj mjeri koje ovaj, koji će budžet dozvoliti. Budžet u kojem ćemo početi izgradnju jednog od najvažnijih infrastrukturnih projekata u istoriji Crne Gore a to je autoput. Naravno, ostaje nam jedino da takav budžet zaista treba i podržati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Duković.

Kao što smo najavili sada ćemo čuti profesora Branka Radulovića, a neka se pripremi koleginica Branka Tanasijević.

Profesore, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažena gospodo, uvaženi ministre, a prije svega građani Crne Gore,

Ministre, život nas je dosta puta spojio da budemo na istom mjestu kada se priča o finansijama. I ovo što sam vam pričao i govorio prošli, pretprošli, prije 10 godina sve je isto.

Ovaj budžet je građani Crne Gore varijacija na nečemu što znači gubitnički, što znači nerazvojno, što znači sirotinjski.

U pravu ste kada ste o atributima govorili, ministre, da je to sve u ovome ovdje. U pravu ste, minister, kada ste rekli da ne može više ovako. Poražavajuće je građani Crne Gore ono što proizvodimo da niko ne cijeni, da nijesmo konkurentni, da imamo jednu i po milijardu u deficitu. Ono što znači naš rad, oličenje našeg rada, pamet, neće ga niko. To je poražavajuće.

Poražavajuće je građani Crne Gore da na jednog pensionera s onom mizernom penzijom od 100 do 200- 300 eura ima jedan i po radnik. To nama nođe u svijetu. To ne može da se izdrži.

Poražavajuće je ono da imamo od biološki najsposobnijih momaka i devojaka 20 i kusu posto, ne mogu da se zaposle, a završe najviše škole.

Poražavajuće je to, ministre, da mi ovako niski, niski let da ga tako nazovemo, moramo da ga pumpamo s tim što se moramo zadužiti. Moramo da ga pumpamo s tim što ćemo prodati nešto i dati nešto u bescijenje. Mi imamo svaki dan građani Crne Gore sve manji potencijal i ne može više ovako.

Shvatite građani Crne Gore, ne može više ovako.

Mizerne penzije koje imate se finansiraju samo iz prihoda negdje oko 50-60%. Da li postoji alternativa je suštinsko pitanje u ekonomskom planu? Jeste, postoji alternativa. U čemu se sastoji ta alternativa? Prije svega alternativa postoji u onome što znači pravo i pravna država. Je li tako ministre, da oni kolonijalni ugovori se raskinu, onaj koji se bavio neregularnim poslovima odgovara? Kao vječita opomena, kao nešto što je pravna država. Pretpostavka je takođe, pravni bilansi. Da Bog da, da je ovako. Ja se bojim da je gore, da Monstat šminka podatke, ministre.

Suština je u tome da postoje određene rezerve građani Crne Gore i kada je u pitanju reforma javne uprave, ono čuvena krilatice, jedan glas četiri ili jedan zaposleni četiri glasa. Hoćemo profesionalnu upravu, očemo što manju, što efikasniju. Takođe, ima određenih rezervi čuli smo danas i oko onoga što znači siva ekonomija. I oko onoga što znači dugovi, i onoga što znači plaćanje poreza i doprinosa da mora ono što je Nebojša Medojević stalno govorio još ne znam ko je s njim, da bude krivična odgovornost. Poslije ubistva da bude najveća odgovornost i najveća kazna onom ko ne plaća državi, ko ne plaća njegovom prosperitetu.

Takođe, postoji nešto što znači poreska politika progresivna, ako ima više mora da plaća više, i mnogo čega drugog što je. Ali suština je u tome da li mi možemo da se popnemo iz takvog niskog leta u nešto što znači, što ste vi s pravom rekli ministre, dinamičan privredni rast. Da li to postoji još u Crnoj Gori i da li mi možemo da idemo 10 do 15% sledećih četiri ili pet godina dana i da se uzdignemo na nečemu što znači srednje razvijena država.

Ubijeđen sam da Crna Gora može za pet godina da bude srednje razvijena država. Prvo da se vratimo u 90-tu pa onda da idemo 2015. To je naša tragedija. U čemu je to ministre? Znam ministre i ubijeđen sam u to da u realnom sektoru možemo

mного više, da je potencijal onome što znači metalurgija, obojena metalurgija 5.000 radnih mjesta i 2.000 prihoda i ne može to da vodi neznaven čovjek, ministre. Ne može to da vodi. To mora da vodi neko ko je strateški investitor, ukoliko ga ne možemo, ukoliko ga nemamo, državu u prelaznom periodu. To mora da vodi pamet Crne Gore.

Što je s crnom metalurgijom? Što je sa turskim investitorom? Gdje su 200-300 hiljada tona prerađenog čelika? Ništa od toga.

Ministre, nema države bez energetske samodovoljnosti. Zašto ministre se ne krene u nečemu što je investicioni količnik najbrži, najkvalitetniji? Zašto se ne krene sa Kruševom, Komarnicom? Zašto se ne dogovori sa Republikom Srpskom oko Hidroelektrane "Boka".

Bilećko jezero da se, trećina naše, bre, to je naša država. Trećina tih voda je naše.

Zašto se ministre ne krene odmah sa Termoelektranom? Koliko puta smo govorili o tome. Zašto ministre idu balvani na Kosovo? Zašto iz Kosova uzimamo građevinsku prerađenu građevinu? Pa zar nije od Pljevalja pa do Berana i Rožaja, zar nijesmo barem proizvodili stolariju?

Ministre, zašto se ne krene s poljoprivredom? Računao sam sad malo prijed, jedan kilometar autoputa takozvanog ministre je 30 miliona. Najskuplje radno mjesto u poljoprivredi je 10 hiljada eura. Koliko je to ministre? Znači 1km takozvanog autoputa, koliko je to ministre? Koliko je to poljoprivrednika? Drugari, građani, 20 hiljada košta u Preradi. Visoka pamet i tehnologija u Aluminijskoj industriji košta 40-50 hiljada i ne dolazi se baš brzo i lako do folije, osam hiljada.

Ministre, ko je protiv infrastrukture? Ko je protiv toga bez ljudi čovjek? Ali, hoćemo modularni pristup ministre da napravimo komparaciju od onoga kako na najkvalitetniji način transportujemo robu i ljude. Da li ćemo to avionom, da li ćemo željezicom ili ćemo putem. Kojim putem ministre? Pa svi pokazatelji pokazuju.

Drugari, ako napravimo Konzorcijum niskogradnje, ako vučemo pamet u svemu tome da se najprije isplati ono što znači brze saobraćajnice na koti 300, ministre govorio sam i u Saboru i u Budimpešti kad su bili svi predsjednici, svi kažu, pa to je fenomenalno. Zašto ministre nijesu duboke investicije, zašto pare u Crnoj Gori ne ostanu više? Pa zar u Crnoj Gori nema pameti, nema operative, minitre.

Ministre, zašto se više ne ulaže u znanje i pamet? Zašto to ne motivišete? Kakve 0,04%, u Evropskoj uniji je drugari 3%. Postoje rješenja za to ministre ,da ne idem dalje? Kad nijam bio u pravu? Proglašavali su me zbog tog mog prava i moje drugare državnog neprijatelja. Uvijek sam bio u pravu, da Bog da, da nijesam nikad bio u pravu, a da je bila u pravu Crna Gora. Sad pitam, nije ljudi u pameti, pameti ima u Crnoj Gori. Nije ni u Milu Đukanoviću, sva istina Crne Gore se sastoji i nalazi u opoziciji. Da li u opoziciji ima političke volje da Crnu Goru napravimo srednje razvijenom ili ne. Jeste li svjesni koji ste se vratili, ćerali nas da se vratimo poslije neregularnih da rečemo izbora, što smo dobili evo sedam osam mjeseci? Ništa. Sad pojedini poslanici kada ja govorim kažu, što tražim u Skupštinu? I kad kažem da su mirne demonstracije jedino rješenje, boli me stomak, da ne mogu svojoj Skupštini svoje rješenje koje je superiorno za Crnu Goru da ga sprovedemo.

Ulica je jedino rješenje, gospodo, i tražimo sedam lidera da se izjasne da li su za građanske, prosperitentne, slobodne, nenasilne proteste ili nijesu. Ukoliko nijesu jedan od sedam lidera, sedmi lider je ovaj kako da ga nazovem Nebojša Pokret 2. Ne znam sad kako da nazovem ovu novu partiju da kažu da nijesam u pravu ili da sam u pravu. Ako sam u pravu da se dogovorimo mirno kada će to biti i kako će biti. Ukoliko nijesam u pravu tražim od njih da ponude novo rješenje. Kako sve ovo što sam pričao i mnogo čega bude bolje. Ali, neka znaju da sat otkucava.

Vi ste pričali iz opozicije da je svaki dan u ovoj Skupštini od jedan do dva miliona. To je kad idete suprotno od pravog pravca, a kad idete pravim pravcem plus pet miliona. Minus dva i plus pet svaki dan u ovoj Skupštini košta građane Crne Gore minus sedam miliona. To znajte drugari. I ja kad sam rekao da trebaju da budu protesti samo za slobodu Crne Gore i prosperitet Crne Gore što prije sam mislio na ovaj sat. I lud je, oću da kažem onim debeoskim analitičarima koji su pričali o 350-400 hiljada, informašima da danas u Crnoj Gori nema 400 hiljada, ima 500 hiljada gladnih kad se sabere, gladnih apsolutno gladnih, relativno gladnih, obespravljenih i svaki deseti neka dođe ovdje ispred Skupštine Crne Gore, 5000 je dovoljno kritična energija. I to je jedina istina. Ti manipulanti neka otvore svoje dosije. Hoćemo, građani Crne Gore, slobodne izbore, hoćemo da se udružimo svi zajedno za alternativu ovoga što znači gubitak Crne Gore. I nešto, laž posljednju koju sam čuo u jednom, nazovi listu Nebojša Medojević i ja smo

prije 10 godina se tužili protiv Lebezona, tog lopova koji je ukrao Željezaru Crne Gore. Evo ga ovdje sa, svu dokumentaciju sam sačuvao. Ono što je tragedija, što je degutant, što su ti lažovi nazovi lista, pomenuli, ga je branila advokatska kancelarija, isti sve Ane Kolarević, ne vjerujem da je to tolika slučajnost. To ne služi na čast. Kaljati obraz nekom čovjeku ne služi na čast.

Pozivam svakog nezavisnog novinara neka analizira i tužioca golgotu kroz koju je prošla firma moje supruge. Da vidim, svi ćemo na odgovornost, ali lažove treba na krivičnu odgovornost da pozovete.

Znači, građani Crne Gore, ima rješenja, dođite da branite ta rješenja i budućnost Crne Gore. Ovako, ministre, jesam li u pravu, ne može. Ministre, možemo li ovako više, ne možemo vratiti jedan cent, ne možemo ministre. Moramo krenuti drugim putem. Na žalost, ministre, oko vas, ja bih vas uzeo kao ministra vjerujte mi, jer znamo što vi i ja pričamo i koliko vi imate znanja, ali vaše su ruke zavezane.

Želim vam svako dobro, ministre, ali ne možemo više ovako. I ja idem napolje, ministre. Ko hoće sa mnom hoće, jer ne mogu da boljitak Crne Gore ovdje obezbijedim. To je tragedija ministre. Sva rješenja imamo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče Raduloviću.

Imate jedan prijavljeni komentar, poslanik Stanišić. Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Prvo ja da se sa mojim uvažanim kolegom Radulovićem složim.

Tačno je da nema političke volje u opoziciji da Crna Gora ide naprijed. Ja se sa tim potpuno slažem. Vi ste prozvali opoziciju, izvolite gospodo, dogovorite se, želite li napredak Crne Gore ili ne želite.

Da li hoćete da se rješavaju pitanja u Crnoj Gori ulicom ili demokratijom? Mi smo se odlučili za demokratiju, a vi gospodo izvolite.

Dalje, postoji sedam lidera, kako ste rekli, a tri političke grupacije. Sve to govori, sedam lidera a tri političke grupacije, to govori o vašoj slozi, o vašem jedinstvu i o vašim odlukama kako da dođete na vlast. I potpuno se slažem i sa vama da pozivate da se ide

vani. Ali ja mislim kolega Raduloviću da je vama fino i na mjestu potpredsjednika Parlamenta i da vi nijeste izvan vlasti, nego da ste vi u vlasti. I nemate ni jednog razloga da idete van države Crne Gore. Nego, vi biste da idete vani, a da ostavite kao jedan od zamjenika lidera da ostavite vašu političku grupaciju da se bori za demokratiju.

Ostanite u Crnoj Gori na mjesto potpredsjednika Parlamenta, imate sve demokratske kapacitete i elemente demokratske da se borite za vaša prava i za vaše ideje. Nemate kud da idete vani, ovo je naša država. Za nju smo neki glasali, neki smo bili van države kad se glasalo ili nijesmo ni izlazili kad se o njoj odlučivalo, a u prsi se bijemo, bili smo liberali, bili smo crnogorci, ali kad se o njoj sudbini odlučivalo nije nekih bilo. Među tima ste i vi kolega Raduloviću. Vi kao liberal nekadašnji nijeste odlučivali o sudbini Crne Gore, nijeste ni glasali da Crna Gora bude nezavisna i međunarodno priznata država.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Želite li proceduralno?

MARIJA ČATOVIĆ:

Samo proceduralno.

Ja želim da vas zamolim da ne prozivate ljude imenom i prezimenom, posebno gospođu Kolarević koja pošteno svoj posao radi, nego da to s njom riješite, a ne ovdje u Parlamentu, ljude koji ovdje nisu prisutni. I ja bih vas predsjedavajući zamolila da to u buduće ne radite. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Izvolite, kolega Raduloviću, imate odgovor na komentar. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ:

Da ima kamera da se vaša porodica onako na onom ne znam kako da nazovem taj takozvani list, i one laži onda bih ja stao u vašoj zaštiti, jer znam da ste poštena famelja i to očekujem i od vas. Ako znate nešto o meni onda to rečite.

Pogledajte ovo ovdje, svu dokumentaciju čuvam i dobro je što je čuvam. Da bih sačuvao obraz svoje porodice. Oko ovoga kolega Stanišić ništa na svijetu ne volim više nego Crnu Goru. Bačio sam pod noge budućnost svoje famelje 80-tih godina kada sam bio u inostranstvo i vratio se ovdje. I želim da moja ćerka i moj sin ovđe nađu ohrabrenje.

Ali, vjerujte mi ovo što vam danas kažem, kunem vam se u sve što imam da vaša unučad i moja unučad sa ovim što ću ja da uradim će mi zahvaljivati, jer će ovo biti boljitak Crne Gore. Protesti, to je nešto najteže na svijetu, gospodine Stanišiću. I zato kod nas u DF-u jedinstveni smo, četiri lidera su tu i jedinstveni smo u tome, jedinstveni smo u tome, gospodine Stanišiću, i bićemo strašno organizovani i ja sam i rekao, nijedno staklo slučajno da se ne slomi u ovoj Crnoj Gori. Jer je to moje staklo isto koliko vaše. I daleko bilo rumunski scenario. A znate li zašto sam zborio rumunski scenario, zbog rumunskog epiloga. Znate li kako je završio rumunski scenario i rumunski epilog. Ja sam protiv toga, daleko od toga. Jer 400 hiljada ljudi je danas, 500 hiljada ljudi živi u zoni siromaštva ili je zagađeno, ne znam. Kad neki od nas ili prepoznaju nekog od nas da smo ovako unazadili Crnu Goru, da se ne bi desio i rumunski epilog. Protiv toga sam. Mrzim to, neću to. Hoću slobodne izbore, gospodine Stanišiću, hoću s vama čelo u čelo sa svojim programom, hoću DB da se rasformira, hoću, gospodine Stanišiću, sve ono što je demokratska tekovina, hoću realnu ekonomiju, tri četiri puta bolju nego danas, konkurentnu.

U čemu je razlika između vas i mene. E da me, ulica nam je jedino rješenje, građani Crne Gore. Mirno.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Ministre Žugiću, izvolite, vaš komentar na diskusiju gospodina Radulovića.

Kolega Stanišiću, kolega Medojeviću, ja vas molim dozvolite ministru.

Izvolite, ministre.

Kolega Stanišiću, kolega Medojeviću, molim vas, daćemo pauzu, pa vi nastavite.
Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Evo, ako dozvole gospoda poslanici, ja sam htio da se osvrnem na ekonomski dio priče i da iskomentarišem nekoliko ranijih teza jer nijesam uspio da se osvrnem na neke komentare i pitanja koja se tiču konkretno teme, odnosno predloga Nacrta zakona o budžetu.

Gospodine Raduloviću, ja se slažem sa vama oko nekih ekonomskih pitanja i samo bih napomenuo još jednom. Dakle, potpuno je nesporno da mi moramo raditi na jačanju onog dijela koji se tiče odnosa zaposleni-penzioner. Stopa zamjene nešto oko 1,5- 1,6 je nedovoljna da bi dugoročno imali održiv penzijski sistem. Stoga apelujem da prije nego promijenimo zakon obezbijedimo povoljnije uslove penzionisanja uz generisanje većih stopa rasta, uz zapošljavanje, a riječ je o tome da mi u u budžetu imamo sredstva u tekućoj rezervi za direktne subvencije novim radnim mjestima i da se po tom osnovu rade podzakonska akta. Momentom usvajanja ovog budžeta, ja se nadam da će to biti vrlo skoro imaćemo i podzakonska akta i time podsticaje za nova zapošljavanja, posebno na sjeveru Crne Gore koji, ipak ima resurse koji se moraju adekvatnije valorizovati. S toga moj apel je još jednom očuvajno održivost Fonda PIO, očuvajmo status potojećih penzionera, nemojmo svako malo mijenjati Zakon o penzionisanju i kroz povoljnije uslove imigraciju tehnoloških viškova u Fond penzijskog osiguranja napraviti najvažniji sistem manje održivim.

Drugo, profesore. Potpuno saglasan sa vama da ne plaćanje poreza mora imati najveći stepen odgovornosti. Samo takomožemo uvesti veću disciplinu i ako se ona uvodi u poslednjim godinama, ali još uvijek prostora u zoni sive ekonomije imamo ili nelegalnog poslovanja. Saglasan i na tom planu što više transparentnosti i što budemo jedinstveniji to je na kraju ekonomska stvar nije politička, sasvim izvjesno da ćemo imati i snažniju prihodnu stranu i održivije javne finansije.

Takođe, nesporno je da mi želimo i više i dinamičnije stope rasta i upravo u tom pravcu je nova Vladina fiskalna politika kojima želimo da obezbijedimo sa jedne strane konkurentnost ekonomije, a sa druge strane dinamičniji ekonomski rast. Sve to

doprinosi kroz valorizaciju resursa sa kojima je Crna Gora nesporno bogata i prilika je da tom efikasnijom, adekvatnijom i što kraćem vremenu izvršenom valorizacijom dođeno do novih vrijednosti koje će odbaciti i relativno povoljnije ne samo fiskalne, već i makroekonomske parametre.

Slažem se sa vama takođe da je preduzetništvo onaj segment naše realne ekonomije na kojem se mora raditi. Definitivno nemamo adekvatno preduzetništvo, ali nadam se da će to sinhrono sa ostalim elementima ići naprijed i napraviti novu osnovu za održivije javne finansije i održivu ukupnu ekonomiju.

Oko hidropotencijala koji ste komentarisali, takođe sam saglasan sa vama. Ja mislim da Crna Gora koristi svega 17% hidropotencijala, to je ogroman resurs koji se nedovoljno koristi i moje mišljenje je da mi moramo napraviti sve preferencijale što se upravo čini, ponoviću još jednom Vladinom fiskalnom politikom kako bismo adekvatnije i u kraćem roku valorizovali ogroman ne samo hidro, već i termo potencijal, ali i alternativne izvore energije, sa kojima Crna Gora zaista može da napravi održiviji energetske bilans. Vi ste na kraju ekspert u ovom polju, tako da se u tom dijelu apsolutno slažem i nadam se da ćemo po tom osnovu i popraviti ključnu ranjivost realnog sektora, a ona se odnosi na nedovoljnu pokrivenost uvoza izvozom onaj proizvod koji će napraviti održiviju ukupnu ekonomiju.

Gdje ulagati? To je uvijek dilema. Koji su prioriteti, ali nije sporno da ulaganje u znanje u ljudski kapital znači i najveći stepen kvaliteta kada su pitanju prioriteti tih ulaganja.

Gospodin Duković je govorio o nacionalnim savjetima. Ja znam da smo možda nedovoljno izdašni prema ovoj poziciji, ali generalno ponoviću da smo ispoštovali sve zahtjeve koji se kandiduju, ne samo danas nego i na odborima i u pripremi budžeta definitivno bi imali nešto što znači manju održivost. Ja se nadam da ćemo vrlo skoro imati prostra i za vaše predloge a time i za ispunjenje tog zahtjeva. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam. Želite li odgovor, profesore? Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Žugić i ja se slažemo oko svega, samo što ja imam jednog lidera Miodraga Lekića i ostalih, a Žuga ima drugog lidera koji se bitno razlikuju. U sadržaju su u potpunosti. Tačno je, gospodine Žugiću, neophodna je i reforma penzijskog osiguranja. Neophodna je reforma i socijalnog i taj imovinski čuveni karton. Neophodna je reforma i fiskalne i poreske, neophodno je sve to, ali prije svega je potrebno jaka investicija, a jaku investiciju ćemo ići s onim, gospodine Žugiću, što će biti investicioni količnik najveći povraćaj ili čak što više investicija će poslije grejs perioda sama sebi vraćat. To je ono što traži pamet i zašto to ne radite Žugiću. Ja ne bih bio u ovom Parlamentu nego bih se vratio fino svojoj proceduri i zašto ne napravite tu prokletu više razvojnu banku da 50% dajemo u likvidnost povećamo likvidnost 50% u razvoju.

Gospodine Žugiću, želim vam svako dobro i ja kao neko ko će biti u vrhu te alternative ću tražiti i bićete moj saradnik, savjetnik, dobar prijatelj i drugar. Želim vam zdravlje. Ali Žugiću ću izać na ulicu pa se vratit u Skupštinu kao domandatar, mandatar ili nešto četvrto ili peto. Zdravo bili.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam. Nastavljamo dalje sa diskusijama. Koleginica Branka Tanasijević ima riječ, a neka se pripremi kolega Kaluđerović. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjednici, poštovani ministre sa saradnicima, poštovane koleginice i kolege poslanici, poštovani građani,

Kada se budžet planira u vrijeme potpuno stabilne ekonomske situacije preraspodjela i analiza budžetskih sredstava može biti predmet rasprave u smislu određivanja prioriteta između potrošačkih jedinica i zahtjeva za većim sredstvima za određenu oblast. U takvoj situaciji svaka potrošačka jedinica ima mogućnost realizacije planiranog bez barijera i ograničenja. Međutim, kada u društvenom ambijentu postoje određeni ekonomski i drugi problemi koji su njihova posljedica, imperativ u kreditanju budžetskih sredstava je očuvanje stanja funkcionalnosti sistema javnih finansija da bi se obezbijedila makroekonomska stabilnost i održiv sistem u svim oblastima.

Da bi se to postiglo, budžetskim okvirom je potrebno stvoriti finansijski osnov za redovno servisiranje obaveza, a prije svega onih koje se odnose na redovnu isplatu zarada, penzija, socijalnih davanja, otplatu kredita i tako dalje. Takođe, da bi se doprinijelo realizaciji i razvoju ekonomskih, socijalnih i drugih politika, neophodno je ispuniti obaveze prema međunarodnim institucijama kao i obaveze u vezi sa procesom evropskih integracija. Dakle, Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu izraz je nastojanja da se uspostavi budžetska ravnoteža i kontinuirano smanjenje deficita dok makroekonomske projekcije za period 2015 - 2018. predviđaju da će realni rast bruto domaćeg proizvoda u 2015. godini iznositi 3,5%; u 2016. 3,8%; 4% u 2017. i 2018. godini.

Što se tiče finansiranja djelatnosti obrazovanja i sporta u 2015. godini planirana su sredstva u iznosu od oko 160 miliona eura i u odnosu na 2014. godinu veća su za 3,33 miliona eura.

Sredstva opredijeljena za obrazovanje čine 12,19% ukupnih rashoda tekućeg i budžeta fondova za narednu godinu i namijenjena su za finansiranje predškolskog, osnovnog, srednjeg, visokog obrazovanja i ostalih poslova obrazovanja. Najznačajniji dio sredstava obrazovanja u iznosu od preko 80 miliona eura odnosi se na predškolsko i osnovno obrazovanje, što čini 52,3% od planiranih izdataka za obrazovanje, odnosno 6,38% tekućeg i budžeta fondova za 2015. godinu.

U članu 7. Predloga budžeta za 2015. godinu dati su projekti potrošačkih jedinica u tekućem budžetu koji se finansiraju iz kredita Svjetske banke. Jedan od njih je projekat za visoko obrazovanje, istraživanje i konkurentnost. Ukupna visina kredita za realizaciju ovog projekta iznosi 20 miliona dolara.

Projekat uključuje reforme finansiranja visokog obrazovanja kroz pružanje tehničke pomoći obuke u reformi mehanizama za finansiranje nastave i istraživanja u visokom obrazovanju. Kroz ovaj projekat obezbijediće se podrška u podsticanju internacionalizacije visokog obrazovanja i istraživanja kroz međunarodnu razmjenu studenata i akademskog osoblja. Za potrebe realizacije projekta planirano je osnivanje kancelarije unutar Ministarstva prosvjete i sporta čija je uloga da bude posrednik u prikupljanju i širenju informacija o međunarodnim mogućnostima za studente i osoblje i koordinaciju inostranog stipendiranja. Kroz ovu komponentu vršiće se

promovisanje, izrada i implementacija programa stipendiranja za magistarske, doktorske i postdoktorske studije u inostranstvu. Projektom sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope predviđena je izgradnja sedam novih predškolskih ustanova i renoviranje postojeće školske infrastrukture. Krajnji korisnici projekta biće stanovništvo četiri opštine, u kojima će nove predškolske jedinice biti izgrađene. Očekuje se da će oko 1600 djece uzrasta od šest godina imati direktnu korist od izgradnje ovih objekata.

Prednosti poboljšanja fizičke infrastrukture uticaće i na svu djecu upisanu u predškolske ustanove u ovim opštinama, kroz smanjenje njihovog broja u predstojećim predškolskim ustanovama i poboljšanje materijalnih uslova kroz radove na sanaciji. Opštine koje su obuhvaćene ovim projektom su: Podgorica, Bar, Ulcinj i Pljevlja. Izgradnja predškolskih ustanova je od vitalnog značaja za Crnu Goru jer je svako ulaganje u rano obrazovanje u stvari ulaganje u budućnost, jer nauka je nastanovištu da djeca koja pohađaju predškolske ustanove brže napreduju i razvijaju osobine koje su od presudnog značaja za njihovo odrastanje, a to je socijabilnost, komunikativnost, solidarnost, humanost, kreativnost, uče se da rade u grupi, da poštuju druge. Prema tome, smatram da je to što je budžetom za 2015. godinu se u kontinuitetu nastavilo da se ulaže u predškolske ustanove, od bitnog značaja ne samo za djecu od šest godina, kako se to kaže, nego za ukupnu budućnost Crne Gore.

Za Ministarstvo kulture zajedno sa institucijama kulture Predlogom budžeta za 2015. godinu planirana su sredstva na gotovo istom nivou kao i 2014. godine i iznose oko 16,6 miliona eura.

Takođe, kada su u pitanju potrošačke jedinice iz oblasti kulture, nema značajnijih odstupanja u odnosu na 2014. godinu. Predlogom budžeta sredstva za potrošačku jedinicu Ministarstvo kulture veća su u odnosu na prethodnu godinu za 3,59%.

Ukupna sredstva opredijeljena za Ministarstvo nauke iznose 2,68 miliona eura. Budžetom za 2013. godinu program *nauka* je imao sredstva od 1,48 miliona eura, 2014. godine 2,62 miliona, a 2015. godine 2,61 milion eura.

Nivo ulaganja u istraživanje i razvoj u Crnoj Gori povećan je sa 0,13 bruto domaćeg proizvoda u 2010. godini na projektovani nivo od 0,43% BDP-a u 2012. godini. U 2013. godini nivo ulaganja je iznosio 0,50%, a 2014. 0,70% bruto domaćeg proizvoda. Imajući u vidu da opredijeljena sredstva nijesu dovoljna, Crna Gora je

postavila cilj za postizanje nivoa ulaganja u istraživanje od 1,4% BDP do 2016. Godine, što je i dalje znatno niže od prosjeka zemalja Evropske unije, koje iznosi 2,07%, ali je mnogo više nego što se to ranije izdvajalo u ovu oblast.

Kada je u pitanju realna procjena ulaganja u ovu oblast, veoma je važna činjenica da je Ministarstvo nauke u periodu septembar 2013 - decembar 2014. u saradnji sa MONSTAT-om realizovalo aktivnosti u cilju reforme statistike u nauci koja treba da utvrdi obuhvat izvještajnih jedinica u prikupljanju i obradi podataka o ulaganjima u istraživanje i razvoj. Ovakva baza podataka će omogućiti prikaz stvarnog stanja ulaganja u nauku od strane velikog broja javnih i privatnih ustanova, kao i privrednog sektora. Jer veliki broj javnih i privatnih ustanova, kao i privredni sektor ne izvještaja ili izvještava uredno o ulaganjima u istraživanje i razvoj.

U Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2014. godinu koji se odnosi na poglavlje 25 nauka i istraživanje, između ostalog, se kaže da je nivo učešća u okvirnom programu Evropske unije za istraživanja ostao stabilan sa ukupnom stopom uspjehnosti od 23,9% u odnosu na prosjek Evropske unije od 21,6%.

Takođe, u Izvještaju se konstatuje da su crnogorski istraživački timovi nastavili učešće u aktivnostima programa Eureka, kao i saradnju u okviru programa Kost. Sporazum o pristupanju Crne Gore novom najvećem programu Evropske unije za istraživanje i inovacije Horizont 20 /20, koji se odnosi na period 2014-2020. potpisan je u julu 2014. godine. Za učešće Crne Gore u ovom programu odobrena je kontribucija za 2015. godinu u iznosu od 1,14 miliona eura.

Kada je u pitanju dalja integracija u evropski istraživački prostor Crna Gora učestvuje, u svojstvu posmatrača, u Odboru za evropski istraživački prostor i svim drugim radnim tijelima koja nedgledaju aktivnosti evropskih politika u istraživanju i inovacijama. U Zaključku izvještaja Evropske komisije se konstatuje da je Crna Gora ostvarila dobar napredak u oblasti nauke istraživanja. Tim povodom se ističe - preduzeti su koraci da se ojačaju istraživački inovativni kapaciteti na nacionalnom nivou i olakša integracija u evropski istraživački prostor.

U Izvještaju se zaključuje da će biti neophodni ozbiljni naponi i dobro praćenje za dostizanje cilja ulaganja u istraživanje od 1,4% bruto domaćeg proizvoda do 2016.

godine, kao i da se odgovori na izazove učešća u novom programu Evropske unije Horizont 20/20 moraju zaista pojačati.

Kada je u pitanju kapitalni budžet za izgradnju i rekonstrukciju objekata obrazovanja Predlogom zakona o budžetu je planirano izdvajanje u iznosu od 6,67 miliona eura. Značajan dio tih sredstava, na moje zadovoljstvo, u iznosu od 929 hiljada eura opredijeljen je za Inovativno preduzetnički centar Tehnopolis, naučno tehnološki park koji će se baviti generisanjem inovacija, odnosno podsticanjem inovativnih naučnih i preduzetničkih i privrednih kapaciteta. Ovo je projekat od velikog značaja ne samo za Nikšić nego i za Crnu Goru.

Dakle, kada se kompletno pogleda budžet vezano za jedinice o kojima sam ja govorila, može se zaključiti da Predlog zakona o budžetu koncipirana na način koji odgovara postojećem društvenom ambijentu. Za to se može očekivati da analizirane budžetske jedinice u 2015. godini mogu obezbijediti svoje funkcionisanje. Takođe očekivati je da u 2015. godini dođe do planiranog porasta BDP-a, što bi trebalo da stvori osnovu da sredstva u budžetu za 2016. godinu budu na većem nivou. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Tanasijević.

Riječ ima kolega Kaluđerović, a zatim kolegica Filipović, ukoliko nije tu kolega Rastoder.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče Skupštine.

Dakle, poslije gotovo sedmosatne rasprave o Predlogu budžeta za narednu godinu, pitanje kako biti nov, zaista i kod mene izaziva osjećaj da to nimalo nije lako. Zato ću se truditi da sa nekoliko konkretnih primjera pokazatelja i posebno primjera koji potvrđuju i dokazuju da se Vlada, na žalost i prilikom koncipiranja Predloga budžeta za narednu godinu, ne ponaša u skladu sa onim što je po Zakonu o imovini Crne Gore dužna, dadkle sa pažnjom, dobrog domaćina.

Prvo polazim od prihodne strane. I prihodi, to je više puta rečeno, gotovo dvije milijarde evra, veći su za 464 miliona nego planirani prihodi budžeta za ovu godinu i to je zahvaljujući činjenici da idemo sa iznosom kreditnih zaduženj i pozajmica na iznos oko 634 miliona evra, što je za oko 400 miliona više od zaduženja koja su bila planirana za ovu godinu. I kada govorimo o kreditnim zaduženjima i pozajmicama, koja su dio godišnjih budžetskih prihoda, samo da podsjetim, koristim podatke koje je pripremio analitičar u SNP-u Danilo Drakić.

Dakle, samo prije osam devet godina, dakle prije 2006. godine u budžetu je bilo po ovom osnovu planirano devet miliona evra ili 0,5% budžetskih prihoda. 2007. 15,8 miliona i dalje ispod 1%. Idem na 2010. godinu, drastični rast 91,7 miliona, odnosno 5%; 2014. 227,9 miliona 12,8%, što će vjerovatno, kada budemo razmatrali završni račun budžeta za ovu godinu biti premašeno i već ponovljena cifra 634,8 miliona ili 35,5% ukupnih planiranih budžetskih prihoda.

Pa onda imamo član 11 Predloga zakona na koji je s razlogom ukazao kolega Đukanović iz Demokratskog fronta. Kaže: Vlada se može dodatno zadužiti za 650 miliona.

Gospodine ministre, ovo je član na koji godinama pokušavamo da ukažemo da nije u skladu sa Zakonom. Neću trošiti vrijeme ali uzalud od 2011. godine pokušavamo kod Ustavnog suda da dokažemo da odluku o zaduživanju Crne Gore može donijeti jedino Skupština, član 82 tačka 18, kaže Odluka o zaduženju je isključivo u nadležnosti ovog parlamenta.

Prihodi od poreza 832 miliona povećanje 40 miliona u odnosu na ovu godinu, ali ono što je interesantnije u okviru ukupnih poreza PDV je 480 miliona ili negdje 57-58% od ukupnih poreskih prihoda. A pogledajte, porez na imovinu samo 1,5 milion evra. Ovo ukazuje na izuzetno lošu politiku koja ne odgovara onom što jeste ustavno načelo da je Crna Gora država socijalne pravde. PDV je, saglasićemo se, zahvatanje na proizvodima koji čine potrošačku korpu. Dakle, jednako opterećenje i za onih 10% građana Crne Gore koji žive u bijedi, dakle ispod linije siromaštva i za onih, dakle jednako kao i za onih 20 pojedinaca čija imovina se mjeri u prosjeku na 100 miliona dolara, kako su saopštile određene relevantne međunarodne organizacije. Toliko o porezima.

Akcize 167,7 miliona manje za oko tri miliona u odnosu na budžetsku projekciju za ovu godinu. Sugestija duvan, akcizni proizvod, obratite pažnju na poslovanje Duvanskog kombinata Podgorica, gospodine ministre, kako se troše akcizne markice. Zna li da zadnjih mjeseci proizvode na mjesečnom nivou oko 170 tona, i daj bože da se proizvodi i 20-250 tona, ali da li se plaćaju obaveze prema državi na način kako bi morale da se plaćaju.

Naknade 13,4 miliona evra. Nedopustivo malo. Naknade za korišćenje prirodnih dobara dva miliona, jednostavno u okviru ovih naknada koncesija pitam se da li samo po osnovu eksploatacije šljunka iz korita Morače, Lima, Tare, ako kreće izgradnja auto puta, ne treba da se višestruko uveća, a i u ovim godinama ta eksploatacija se mogla mjeriti faktičkom eksploatacijom šljunka i pijeska, na više miliona kubika.

Naknade za privređivanje igara na sreću. O tome je govorio nešto moj kolega iz kluba, Aleksandar Damjanović. 3,7 miliona evra. Samo da podsjetim 2010. godine prihod je bio 6,4 miliona; 2009. 5,2 miliona.

Gospodine ministre, a to je vaš resor, vašeg ministarstva. 2007. godine smo Zakonom o igrama na sreću uspostavili obavezu, dakle prije punih šest godina i nešto više, da se uspostavi direktnaveza između svih priređivača igara na sreću, posebno onih koji to rade u kazinima, priređivača lutrijskih igara, itd, sa nadležnim državnim organima, da bi se svaka transakcija isplate ili uplate evidentirala po automatizmu. To je investicija koja je, ako se ne varam, od jedne slovenačke firme i ponuđača iznosila na nivou pola miliona evra. Ubijeden sam da bi realizacija te investicije samo na godišnjem nivou upetostručila prihode budžeta Crne Gore. Zbog čega se to ne čini već punih šest sedam godina. Ja za sebe imam odgovor, a vjerujem da ga i javnost nazire, gospodine ministre. U osnovi je to onaj isti zbog kojeg od januara 2012. godine u ovom domu ne raspravljamo izmjene i dopune Zakona o igrama na sreću. Mnogo je moćan taj lobi koji se bavi priređivanjem igara na sreću, gospodine ministre. Ali i o tome za sada toliko.

Prelazim na rashodnu stranu koja je opet blizu dvije milijarde evra, povećan je takođe oko 450 miliona u odnosu na budžet za ovu godinu i to povećanje se raspoređuje najvećim dijelom za pokrivanje učešća Crne Gore u početak izgradnje auto puta i za vraćanje obaveza po kreditima koje je na nivou 400 miliona evra u toku 2015. godine.

Nema planiranog povećanja sredstava za zareda zaposlenih u javnom sektoru. Sindikati su potpuno jasno saopštili te stvari i ja potenciram da postoje i sporazumi, čini mi se predstavnika sindikata prosvjete, zdravstva itd. Mislim da bi moralo u tom dijelu da se traže rješenja.

Nema sredstava za izvršavanje već osam devet godina pravosnažnih i izvršnih presuda kojim raspolažu bivši radnici Radoja Dakića, njih oko 1000 radnika i njihovih porodica. Samo da podsjetim, gospodine ministre, porodica Mijanović dobila je odluku suda u Strazburu, a radi se o gotovo istovrsnom sporu sa Radojem Dakićem, a sud u Strazburu je rekao dužna je država Crna Gora da izvrši ovu presudu kada to ne može da učini Radoje Dakić. Imajte na umu, uz ove moralne razloge pravednosti, da treba i o ovoj komponenti da se vodi računa.

Izdaci za porodiljska odsustva 16,4 miliona. Da podsjetim, 2012. godine su bili 22,3 miliona evra, ali ubijeden sam, gospodine ministre, da se ovdje nešto veoma ružno dešava i čudno je da nadležni organi i nadležni organi koji treba da utvrde eventualno postojanje elemenata bića krivičnih djela, ali i vaše ministrastvo, nadležni inspekcijski organi da u odnosu na činjenicu da je 2009. godine po ovom osnovu isplaćeno samo 11 miliona evra, govorim zaokružene cifre. A u odnosu na 2009. godine, gospodine ministre, na žalost broj zdravo rođene djece je smanjen za oko hiljadu. A prosječna zarada na nivou Crne Gore koja se uzima kao osnovica za obračun naknade za porodiljsko odsustvo je tek nekih pet šest procenata veća u odnosu na 2009. godinu, a imamo zahvatanja koja idu za 2012. godinu duplo više nego 2009. uporedna je 2009. i sada takođe 50% više nego 2009. godine. Ovdje nešto ne štima gospodine ministre, a u pitanju su višemilionski iznosi po jednoj godini, a ovo se već nekoliko godina ponavlja. Imam na umu da se ove isplate vrše preko centara za socijalni rad, a oni su, na žalost, prepoznati kao punktovi gdje se na specifičan način takođe realizuju oni projekti vezani - siguran glas.

I neka mi bude dozvoljeno, gospodine potpredsjedniče, makar jednu stavku da pomenem iz kapitalnog budžeta, čini mi se da je veoma interesantna i da neće biti dosadno.

Dakle, predvidjeli ste kamp na Zlatici 975 hiljada evra. To je četvorogodišnji obrok nakon što je 2011. godine Vlada Crne Gore kupila kamp na Zlatici za 8,4 miliona evra.

Nekoliko godina ranije prodala je većinski paket akcija UTIP-a Crna Gora u čijem je ovo sastavu bilo ukupan uključujući i Hotel Crna Gora i Hotel Ljubović za 4,5 miliona evra. Ali, to je jedan dio priče, gospodine ministre.

Šta sada imamo na strani 213 - Obrazloženje kapitalnog budžeta. Projektovanje i izgradnja smještajnih kapaciteta za potrebe specijalne antiterorističke jedinice u Danilovgradu. Neka mi bude dozvoljeno i preporučujem pažnji ukupne javnosti koja prati ove stvari da pročitam: "Objekat kampa Zlatica iz više razloga ne ispunjava potrebne standarde za tu namjenu, za smještaj specijalne jedinice. Objekat je u veoma lošem stanju, nema strelišta, nema magacin za municiju i naoružanje, a zbog toga što se nalazi u gustom gradskom naselju i u gradskoj zoni nije moguće ni obezbijediti magacin za čuvanje municije i eksplozivnih naprava".

Vraćam se na odgovor na moje poslaničko pitanje - Nakon što je prodat što je Vlada kupila kamp na Zlatici ministar unutrašnjih poslova mi odgovara, citiram: "Polijski kamp na Zlatici nalazi se pored magistralnog puta Podgorica - Kolašin i omogućava efikasan manevar jedinica u pravcu sjevera države, a izgradnjom mini obilaznice i u ostalim smjerovima. Struktura terena omogućava nesmetano funkcionisanje i obavljanje zadataka ovih jedinica, shodno specifičnim potrebama rada. Od 1998. godine do danas, na pomenutoj lokaciji urađen je veliki broj infrastrukturnih objekata za potrebe obuke i smještaja, kao što su poligoni, piste, alpinistička kula, objekti za gađanje i slično. Zbog svega toga Uprava policije je iskazala zainteresovanost za kupovinu ovog objekta, jer bi na taj način dugoročno bio riješen stalni smještaj specijalne antiterorističke jedinice".

Dakle, neka mi ne bude zamjereno, očigledno u laži su kratke noge i potpuno je jasno da je neko ovdje posao i ovdje je trojni sporazum Glavnog grada - Vlade i vlasnika tadašnjeg kampa na Zlatici da se 8,4 miliona evra iz budžeta Crne Gore plati.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Kaluđeroviću.

Sada riječ ima kolegistica Filipović, neka se pripremi kolegistica Kalezić.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, poštovani građani i građanke, poštovane kolegice i kolege,

Ja ću zbog racionalizacije vremena skratiti svoju diskusiju kako bi moje uvažene kolegice, takođe, stigle danas da govore o Predlogu budžeta za 2015. godinu.

Rukovodeći se dugogodišnjim radom i angažmanom u oblasti kulture, moj stav vezano za Predlog budžeta za 2015. godinu, odnosiće se prije svega na resor kulture, što ne znači da nisam pažljivo razmotrila i ostale koristike budžeta, tako da uvažavajući ovu složenu finansijsku situaciju u državi kao i veliku odgovornost da Vlada Crne Gore u ovakvim okolnostima predloži Skupštini Crne Gore održivi budžet. Sredstva namijenjena za kulturu omogućavaju da institucionalni nosioci kroz svoje godišnje programe realizuju značajne projekte i aktivnosti u cilju razvoja, promocije i popularizacije crnogorske kulture.

Budžetska sredstva Ministarstva kulture za 2015. godinu u iznosu od šest miliona 151,563 eura predviđena su za realizaciju 11 programa, od kojih su sedam iz oblasti kulture i tri iz oblasti medija. Nakon institucionalnih i zakonodavnih reformi koji su realizovani u kulturi, politika ovog ministarstva i naredne godine biće posvećena projektima. U oblasti kulturne baštine u ovoj oblasti za koju je izdvojeno milion 489.184 eura, Ministarstvo će u saradnji sa nacionalnim i lokalnim institucijama kulture realizovati mnogobrojne projekte koji će biti vezani za valorizaciju, zaštitu, očuvanje, promociju, popularizaciju i unapređenje kulturnih vrijednosti koji potiču iz različitih civilizacijskih i religijskih slojeva koji su nastali na teritoriji Crne Gore. U tom kontekstu strategija kulturne politike podržana predviđenim budžetskim sredstvima za 2015. godinu omogućiće očuvanje specifičnih kulturnih obilježja, koji predstavljaju bogatstvo crnogorskog kulturnog identiteta. Raznolikost kultura i nasleđa u Crnoj Gori ne zamjenljiv je izvor duhovnog i intelektualnog bogatstva savremenog društva u kojem živimo, a zaštita multikulturalnog nasleđa Crne Gore je suštinski aspekt svih strategija Ministarstva kulture u muzejskoj, bibliotečkoj, arhivskoj, kinotečkoj i bibliotečkoj djelatnosti.

Pored programa zaštite i očuvanja kulturne baštine, sredstva opredijeljena budžetom za 2015. godinu za kulturno umjetničko stvaralaštvo u iznosu od milion 839

hiljada eura odnose se i na sufinansiranje programa i projekata putem javnih konkursa iz 11 oblasti kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, sufinansiranje festivala i manifestacija koji su od posebnog značaja za kulturu Crne Gore, a predviđena su sredstva i za finansiranje aktivnosti udruženja crnogorskih iseljenika, što je za nas članove Odbora za međunarodne odnose i iseljenike jako značajno.

Zakonom o kulturi i nacionalnom strategijom razvoja kulture predviđen je i ravnomjeran razvoj kulture na sjeveru Crne Gore tako da je budžetom za 2015. godinu za tu namjenu opredijeljeno 283.600 eura, a i predviđena su sredstva za rad nacionalne komisije za saradnju sa UNESCO-om koji djeluju pet programskih sadržaja: obrazovanje, prirodne nauke, društveno humanističke nauke, kulture i komunikacije i informacije u iznosu od 45 hiljada eura. Prošle godine formiran je regionalni centar za razvoj menadžmenta u kulturnoj baštini, to je UNESCO regionalni centar druge kategorije u kojem se, pored naših domaćih kadrova obučavaju kadrovi iz zemalja regiona za koordinaciju procesa izrade menadžment planova u oblasti kulturne baštine, tako da za ovaj centar su opredijeljena sredstva prvi put u budžetu prošle godine, evo imamo isti iznos sredstava i u ovoj godini, to je 179.599 eura.

Prvi put prošle godine izdvojena su sredstva za razvoj kulture u Nikšiću i ove godine izdvojeno je 180.500 eura radi unapređenja kulturnog života u ovoj opštini, ovog univerzitetskog grada, bili smo svedoci da svi projekti koji su bili realizovani prošle godine bili su izuzetno kvalitetni, a po anketama građana Nikšića bili su zaista i neophodni.

Predlogom ovog budžeta predviđena su sredstva i za rad 12 institucija kulture, a što se tiče kapitalnog budžeta opredijeljena su sredstva u iznosu od 820.000 eura za završetak radova građevinskih radova i svih preostalih radova za stavljanje objekta muzičkog centra Crne Gore u funkciju. Ovaj objekat koji je korisne površine oko 7,5 hiljada kvadratnih metara, pored muzičkog centra biće smještena i crnogorska kinoteka i svečana dvorana za potrebe Državnog protokola, a ove godine biće izdvojeno, kao što rekoh, 820.000 eura, a neophodna sredstva za potpuno preseljenje svih ovih subjekata u ovaj prostor su tri miliona i 700 hiljada eura. Dakle, ove godine 820, a u 2016. i 2017. godini će se realizovati ovaj ostatak.

Evo već je, četiri minuta, znači cijeneći zalaganje Vlade resornog ministarstva, dvije državne uprave, 11 institucija kulture, u prethodnim godinama, uvjeren sam da će predviđenim budžetskim sredstvima svi ovi subjekti ostvariti značajne projekte u ovoj tako važnoj oblasti za društveni politički život Crne Gore u 2015. godini. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice.

Riječ ima kolegica Kalezić, neka se pripremi kolega Rastoder.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani predstavnici Ministarstva finansija, kad dođe ministar i njega ću pozdraviti i poštovani građani,

Ja ću ukazati na neke sasvim konkretne stvari, nešto je i pomenuto nešto nije i mislim da je to konstruktivan pristup da se u ovoj nesumnjivoj oskudici uopšte u Crnoj Gori a i u budžetu učini koliko se može da se i uštedi i uradi kvalitetnije i efikasnije.

Međutim, počecu od napomene o izjavi gospodina Nikole Fabrisa, pročitala sam je u novinama možda prije petnaestak dana kad je bila aktuelna rasprava o Zakonu o auto putu, koji je rekao da bi se očuvala, po njegovom mišljenju, fiskalna stabilnost u zemlji, da u dosta dugom roku, u svakom slučaju bar pet godina ili više, neće moći da se rade drugi kapitalni infra strukturni objekti. Izrezala sam tu njegovu izjavu a može se vjerovatno naći. Dakle, to mene kao građanku zbunjuje, malo je kontradiktorno sa ovim što nam je objašnjeno uz Budžet.

Međutim, sada idemo na ovaj konstruktivni dio. Počinjem od onoga na što ja ukazujem već dosta dugo i ukazala sam i kad smo razmatrali Završni račun budžeta za 2013. a to je kako da se kroz određene budžetske stavke uštedi, unaprijedi konkretna djelatnost i dobije na kvalitetu. To su kroz mnoge potrošačke jedinice iskazane stavke - konsultantske usluge, studije i projekti, koji naravno ova formulacija ne znači, nije identična kod većine, ali kod onih koji baš nose najveće pare jeste, a to su Ministarstvo saobraćaja, održivog razvoja i turizma, Direkcija javnih radova, a bogami primijetila sam i kod Direkcije za imovinu da su iskazali nekih čini mi se 440 hiljada za investiciono održavanje, a neprimjereno mali iznos za projektovanje. Investiciono održavanje po

pravilu znači rekonstrukciju i adaptaciju i ne može se bez obziljnog projekta uraditi, ako se ide sa nedorađenim projektom onda košta mnogo više. Međutim suština je u tome da je Crnoj Gori neophodno da pare koje se izdvajaju iz budžeta za izradu prostorno planske dokumentacije i za izradu projektne dokumentacije za objekte koji se finansiraju iz budžeta, da je potrebno da rade institucije koje te poslove rade direktno, a ne preko javnih nabavki, da se naprave referentne ekipe ne za cio život nego za godinu dana, dvije godine da se dobro znanje i dobre reference dobro plate, da se dobijaju efikasni i dobri planovi i projekti. Može da se napravi eksperiment u ovoj dosta čini mi se kriznoj dolazećoj 2015.godini.

Stojim vrlo raspoložena da o ovome razgovaram u svim onim ministarstvima i da ukažem ne zato što sam najpametnija, ali Bogami u ovoj oblasti pa možda tu negdje u vrhu, kad je planiranje, izrada planova, a i projektovanje donekle.

Univerzitet i ne samo univerzitet još neke stavke su iskazane bez obrazloženja strukture, to je opet se vraćamo na ono zašto ovdje treba da budu barem predstavnici onih potrošačkih jedinica koje najviše novca nose, a ne samo Ministarstvo finansija.

Prvo, konstatujem da budžet za univerzitet nije dovoljan, Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport je imao prije nekih nepunih mjesec dana sastanak sa rukovodstvom univerziteta i tada je rečeno da bi univerzitet funkcionisao iole potrebno je 17 miliona. To je rekla aktuelna rektorka. Dakle tri miliona nedostaje.

Istovremeno razbacujemo se u odnosu na 17 potrebnih miliona ili na tih 14 nedostatnih za univerzitet možda stavka od oko 350.000 i nije nešto, ali svaka stavka je jeste kad se nema, razbacujemo se, osnivanjem fakulteta za novogovor na Cetinju, drugačije se to ne može reći. Mislim da je ovdje većina ljudi čitala Orvela.

Posebno pitanje je izrada regulacionih planova za ruralna područja koje bi trebalo da bude u domenu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Ja tu stavku nijesam uopšte prepoznala i mi se malo zavaravamo ako mislimo da će moći da se plasiraju pare koje očekujemo iz evropskih fondova, ako će tog poljoprivrednika ili onoga ko prerađuje poljoprivredne proizvode na prvom koraku saplesti činjenica da ne može da dobije građevinsku dozvolu za svoju farmu, za svoju fabriku i tako dalje. To je nešto što je veliki propust i ja na to ukazujem.

Nijesam našla, a izvinjavam se ministru i saradnicima, ako to negdje postoji. Ovo je stvarno mnogo. Ja sam se dosta trudila da isčitam, čak sam dosta i memorisala, ali nijesam našla pare za eksproprijaciju za onu neuralgičnu tačku omiljeno mjesto gospodina Brajovića, gdje voli više da utroši tridesetak miliona više nego manje, e sad to je nešto što ja ne mogu ni da pojmem, a ni da opravdam, ali stavke za eksproprijaciju nema. Nema uopšte stavke ili ja ne nađoh. Tražila sam je kod Minsitarstva saboraćaja, možda je ona kod Ministarstva finansija, ili negdje drugo, ali je tamo bila iskazana. Takođe ukazujem na ovaj paradox Kampa na Zlatici i projektovanje izgradnje smještaja za specijalnu antiterorističku jedinici u Danilovgradu. Odnosi novca novca pokazuju da se radi o nekim teško uporedivim, da kažem objektima, jer se za Danilovgrad doduše možda samo za narednu godinu planira 115.000, a za Kamp na Zlatici je 975.000 koliko mi se čini godišnja rata za otplatu ove fenomenalne transakcije. Ovo vjerovatno da ne treba da se razmatra uopšte u budžetu i mislim da je najefikasnije da gospodin ministar Žugić stavi zvezdicu i na jedan i na drugi iznos i kaže:"U Parlamentu je skrenuta pažnja, ovo mora prvo da se istraži, pa ili će da se istraži u okviru finansija potrošačkih jedinica ili u okviru djelatnosti tužilaštva".

Ja ne vidim kako će da se finansira, kako će da se da stvarna podrška razvoju poljoprivrede bez Agrarne banke,nije moja oblast, ali hoću da samo pomenem da sam u subotu bila na jednoj lijepoj manifestaciji proizvođača organske hrane održana u Delta centru i razgovarala sa ljudima i pomenuću primjer gospodina Damjanovića, selo Potrk iz Vraneške doline. Čovjek je diplomirani hemičar, ali takve su prilike, on radi na svojih reče dvadesetak hektara da ima i ima konkretne proizvode i kaže ovako:"Duša me boli, ja sam bankama morao da dam 50.000 da ovo razvijem". Samo jedno domaćinstvo. Dakle, mi bacamo bankarskim lavovima poljoprivredu. Ljudi se odvažili da proizvode, ako bi zaista imali podršku države, podržavu državne Agrarne banke i jednu sigurnost. Ovako Bogami teško da mogu.

I samo jedna sugestija. Mislim da ne bi bilo strašno po ugled Crne Gore da kažemo 2015. godinu mi nemamo para da šaljemo Vojsku Crne Gore u četiri misije po svijetu takozvane mirovne,ona u Avganistanu definitivno nije mirovna, ne kažem da naši vojnici nekoga ubijaju,ali mislim da tamo niko njih ne doživljava kao mirovnjake, osim na fotografijama. Moj stav je da ne treba da idu opšte, ali kad nemamo para možemo da

kažemo hvala na ponudi ali za 2015.godinu tu stavku brišemo. Ja ovo niti ironišem,niti provociram, ovo ozbiljno mislim, jer za te pare može što šta da se uradi na različitim područjima.

Ovo moram da pokažem. Dostavili su mi ovo šestorica radnika bivšeg "Titexa", Sporazum zaključen 23.03.2006.godine, evo potpis ministra tadašnjeg Ministarstva rada i socijalnog staranja gospodina Slavoljuba Stijepovića, kojim se Crna Gora obavezala da tim ljudima isplati nadoknade za prestanak radnog odnosa, ali da im, naravno uplati do tog trenutka sve što je potrebno za zdravstveno i socijalno osiguranje.

Ispostavilo se, kad su stigli do penzije, otišli su. Rečeno je- ne, vi nemate uplaćeno od 1.01.2005. do 1.03.2006.godine. Ti ljudi nemaju te pare. Njih je šestorica. Ja sad da ne predpostavljam, ali ne vjerujem da je više godišnje od 2.000 ili 2.500 po jednom, to se može lako naći. Ja ću predložiti amandman sa koje stavke da se skine i u završnici,gospodine Žugiću.

Mnogo je stavki koje bih ja kao stara domaćica nazvala odimi dođimi rashodi. Pazite, vrlo sam svjesna oštine ovoga. Dozvolite mi još malo, jer sam stvarno čitala toliko. Ministarstvo saobraćaja ostale usluge 63.250, ostale usluge, pod tim stvarno može svašta da bude uključujući i neku razonodu. Ugovore o djelu 95.000. Zašto ugovori o djelu, dozvolite treba da se specifikuje, traba da je tu ministar, pa da kaže da, imamo to, to. Ovo sam navela primjer toga još koliko hoćete. Direkcija saobraćaja ostale usluge, ostale usluge su omiljena stavka kod velikog broja potrošačkih jedinica i ostale naknade, takođe. Kad se to malo po malo sabere, ja mislim da bi se tako jedan fini milion zaokružilo da se ovim i sličnim ljudima makar olakša da dođu do penzije poslije trideset i koje godina rada. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Znači, koleginice, zrno po zrno pogača, dobar i situirani život. Izvolite, kolega Rastoder, pa onda kolega Danilović.

RIFAT RASTODER:

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo,

I ako bih sam mogao postaviti sebi i drugima niz pitanja i dilema, moram reći nešto što vjerovatno nije nikakva novost, a to je da nimalo ne zavidim predlagačima ovog zakona koji su morali pronaći načina i naći formu, kako da obezbijede budžetske uslove za funkcionisanje države i državne uprave u narednoj godini u uslovima u kojima jesmo. Zašto su ti uslovi takvi, to je još mnogo teže pitanje i zaista zasluživala bi mnogo više prostora, mnogo više pažnje i držim da ćemo se složiti ja i kolega potpredsjednik da, ipak to pitanje ne možemo riješiti na ulici nego bi ga morali rješavati u institucijama sistema, mnogo teško ali temeljito i uporno ono što se kaže, nadam se da može jedino na takav način riješiti.

No, nije to pitanje o kojem sam ja želio u vezi sa predlogom budžeta. Moje kolege su već rekle stav poslaničkog kluba, podržaćemo ovaj predlog zakona, naravno uz dogovore koje smo imali sa predlagačima i u odborima i tako dalje, ono nekih rješavanja, nekih pojedinačnih pitanja. Cijenim posebno da se, ipak i u ovakvim uslovima našlo prostora za optimizam i za početak u krajnjem slučaju makar ovog jednog najznačajnijeg razvojnog projekta oko auto-puta, koliko god različito doživljavali taj početak.

Ono što sam se javio i zbog čega sam se prije svega javio jeste pitanje je apostrofirao moj kolega Damjanović, predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i već je rekao da je Odbor za politički sistem razmotrio ovaj predlog budžeta sa aspekta budžetskih stavki koje se tiču nadležnosti ovog odbora i posebno smo razmatrali budžetske stavke Ustavnog suda za Ustavni sud sudstvo, tužilaštvo, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Komisije za sprečavanje konflikta interesa.

Gospodin Vukićević je bi prisutan i moram reći da smo uz jednu konstruktivnu analizu i posmatranje i kolega iz opozicije iz parlamentarne većine složili se ipak i to rekao bih jednoglasno da stavke u ovom dijelu, pogotovu koje se odnose na tužilaštvo i sudstvo nijesu dovoljne i uputili smo apel Odboru za ekonomiju, finansije i budžet da pokuša zajedno u dodatnoj raspravi zajedno sa predlagačima naći neke mogućnosti da se poprave ove stavke za tužilaštvo i budžet.

Ne znam ima li potrebe podsjećati, ali znamo koliko je važno, recimo u narednoj godini i danas a i narednih godina, koliko polazemo na to da treba uspostaviti pravnu

državu, da treba se izboriti sa korupcijom, organizovanim kriminalom i tako dalje, kako, ako upravo ovim dvijema oblastima ne stvorimo uslove za normalno funkcionisanje. Imate recimo u tužilaštvu pogotovu koje je radilo tako kako je radilo u prethodnom periodu bez izabranog vrhovnog državnog tužioca i tako dalje, konačno smo stvorili neke organizacione uslove, treba da počne sa radom Tužilački savjet sa novom pozicijom, novom ulogom i novim nadležnostima, a nema nikakvih uslova za funkcionisanje. Nema sekretarijata, treba da počne Specijalno tužilaštvo, kao takođe posebna jedinica u okviru državnog tužilaštva i predpostavljamo tu još mnogo značajnije njegove funkcije i tako dalje, čak i značajno veći broj službenika i tužilaca, a nijesmo ovim predlogom budžeta odnosno budžetske stavke predvidjeli ove nove potrebe državnog tužilaštva.

Cijenim da bi neophodno bilo, ne znam da li da vas zamaram o čemu se radi. Državno tužilaštvo inače za ovu godinu je dobilo šest miliona stotinu trideset osam hiljada devesto pet eura, traženo je sedam miliona šesto devetnaest ili blizu 20% više, neznatno je istina suma veća nego u prethodnom periodu. Za sudstvo je to nešto značajnija cifra, ona se kreće nešto oko dvadesetak miliona, ako se ne varam, značajno je veća i nekako bi, čini mi se u sudstvu se lakše moglo prenatreći, ali za tužilaštvo čini nam se da je neophodno potražiti neke mogućnosti za povećanje ovih stavki. Tu su stavke detaljno obrazložene, makar u pisanoj formi kod nas, moguće da nijesu dovoljno prema odboru, a odnose se recimo na povećanje, recimo za 232.563 eura, odnosno se na dio nedostajuće zarade novih službenika i namještenika u Specijalnom državnom tužilaštvu. Ne radi se o potrošnji novoj, nego o novim službenicima koji su predviđeni, koji se moraju primiti da bi ovo tužilaštvo počelo da funkcionise. Imate dolje, recimo veoma banalno na izgled, stavka za telefonsku komunikaciju i drugu značajno nedostatak sredstava, ajde i to zanemarimo, ali imamo, recimo na poziciji 4, 1, 9, 2 troškovi krivičnog postupka tužilaštva gdje je neophodno vještačenja razna koja su često skopčana sa angažovanjem stručnjaka iz inostranstva i tako dalje. Tu su malte ne pola sredstava nedostaje itd., ako hoćemo da imamo efikasno tužilaštvo i hoćemo da učinimo korak više u suzbijanju korupcije organizovanog kriminala i tako dalje. Eto, ovo bi bio moj apel i predlagačima i kolegama sa Odbora za ekonomiju koji su vještiji u ovom oblikovanju, jer treba negdje uzet, a da vam pravo kažem, čini mi se da u krajnjem

slučaju vidjeti te stavke ministarstava i pokušati naći neku ravnotežu u ovom dijelu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Rastoder. Riječ ima kolega Danilović i poslije uvaženog kolege dvije kolegice Šćepanović i Čatović i s tim ćemo završiti sa današnjim radom. Izvolte kolega.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo,

Privilegija je da govorim u Parlamentu u trenutku kad ima više dama nego gospode. Rekli bi prijatelji skloni lijepom govorenju znakovito ili je to plod toga da se vi sporije umarate ili da ste zainteresovani kao i po običaju za budžet i više se sjekirate, a imate oko čega. U svakom slučaju ja držim da je više dama zbog toga što ih je značajno manje u redovnim prilikama. Ovo nije prekor mojim kolegama. Vrlo često sam i sam odsutan nego samo konstatacija stanja. Prihvatio sam da govorim u ovo nepopularno vrijeme, jer sada je na Javnom servisu Dnevnik, dakle opustite se sigurno nas gleda vrlo malo ljudi, samo iz jednog razloga što mi je kolega Radulović obećao da on ima informaciju da će se direktno uključiti zbog značaja, te da će prenositi polemiku između mene i gospodina ministra, a ja gospodine ministre obećavam, bez obzira što ovo nije moja struka nego vaša, političar sam dovoljno dugo i još uvijek u dobrim godinama da nesmijem reći da se u ovo ne razumijem. Ovo je suština bavljenja politike.

Ja ne mogu da odvojim oči od ove prve strane, pa ćemo o njoj. Kada sam počinjao da se bavim politikom znao sam da diskutujem na ove teme i značajno drugačije, moram da vam kažem da sam danas zabrinut, naročito i poslije vrlo lijepog govorenja kolege Radulovića o pojedinim detaljima i hoću vas samo da podsjetim da biste trebali da date dva amandmana umjesto malo prijed jednog obećanog, jer ste demantujući ono što ovdje piše i obećavši da će stići amandman kojim generalno brugo zaduženje može biti na nivou, vis te rekli 633 miliona. 650 dakle imate onaj prvi amandman da ne može preko ovoga, pa i ovaj drugi ili opet sebe korigujte, ako je 650 meni je dramatično važno tih 17 miliona razlike, a i vama je. Ako se hvalite time, a s

pravom to činite da je deficit u javnoj potrošnji smanjen prvo za jedan ili dva puta pa evo nekoliko puta za svega dvije godine koliko ste vi ministar, meni se čini da to više primjećujemo mi iz opozicije nego vaše kolege iz vlasti. Da, smanjeno je, ali vas ja ipak pitam, mislite li da je ovaj sistem održiv? Nbio niko u vašoj koži. Ja nešto nebih volio, da na takav način bez dovoljne autonomije sa znanjem koje imam iz politike o budžetu upravljam sa finansijama s kojima vi upravljate.

Kako mislite da budemo staloženi zbog toga što ste vi to sve sveli na tridesetak miliona dug deficit javne potrošnje, ako za auto-put koji je daj Bože jednog kada bude cjelovit i jedinstven početi da vraće uloženo treba da pozajmimo, treba da podignemo kredit prvoj tranši 209 miliona. Nema odmah kamate imamo neki grejs period, ali to nas čeka i rekao bih nas. Neko je s pravom ovdje odlučio da jedno četiri, pet godina nešto zaradi, a da mi vratimo. Nećemo moći da vratimo. Hoću da to znate. Neće moći niko da vrati. Šta ćemo sa onim što je stiglo na naplatu? Da, ja razumijem logiku, nećemo povećati za duplo dug, pošto ćemo sad uzeti kredit od 390 miliona, pa ćemo vratiti 390 miliona jel' tako? Neka nas građani razumiju, ali va spitam kad stiže na naplatu ovaj što sad uzimamo? Od koga smo ga uzeli. Po kojim kamatnim stopama. Zašto ne uzimamo od Međunarodno monetarnog fonda? Dajemo akcije. Do kad? Je li tačno, gospodine ministre da je naša fleksibilnost tolika da prvog trenutka kada naš kreditni rejting padne i dovede se u pitanju mogućnost da vraćamo, mi imamo bankrot, ja njesam zloslutan. Šta je naša garancija? Mi čak da garantujemo ove kredite i prirodnim resursima bojim se da smo ih toliko obezvrijedili da nijesu dovoljna garancija. Čini mi se da nas neko uvlači u priču iz koje nema izlaza. Odlično znam o čemu govorim. Pogledajte i sami, pozivam i one koje eventualno gledaju Televiziju Crne Gore, ako se uključila u ovaj direktan prenos. Dakle, gospodine ministre ni malo ne zloslutim. Vrlo iskreno i otvoreno sa vama razgovaram na ovu temu. Ovo ne može niko da izdrži. Šta će da uradi ministar koji dođe nakon vas? Može isto što i vi. Ovdje se više ne radi o vođenju finansijske i ekonomske politike. Hoćete li da kažem, a da vas ne uvrijedim kako bismo mi to nazvali, a da razumije svaki građanin Crne Gore, bez obzira na moć razumijevanja ekonomske terminologije. Vještina prezajmljivanja. Ne pozajmivanja. Mi sad što bi narod rekao dozvolite da se prezajmim da vratim dug od ranije i da nastavim da živim. Uredu. Nedaj Bože da imamo ovoliko prezajmljivanje a da nam je deficit u javnoj

potrošnji recimo 100 miliona, već bismo morali vjerovatno i vi to znate da proglasimo krah. Šta će da se dogodi? Nadali su se mnogi i misle građani Crne Gore čim počne izgradnja auto-puta da ćemo mi osjetiti boljitak. Ne. Povećavamo svoje zaduženje, radi se o značajnim procentima, primičemo se granici kada će naš kreditni rejting pasti i kada nam više neće davati po kamatama koje su izdržljive bilo kakve kredite da vraćamo kredite, da ne pričamo o tome što je govorio profesor kako da počnemo da proizvodimo. Ja godinama razmišljam zašto se ovdje nešto ne pokrene? I na kraju uspijevam, zahvaljujući ljudima pametnim, ekonomisima s kojima se po malo i družim, da razumijem u čemu je problem u Crnoj Gori. Pokrenuti proizvodnju. Zašto? Pa zato što je to najskuplje. Proizvodnja je najskuplja. Kad je zapostavite, pa hoćete da je pokrenete skuplje košta nego bilo šta drugo na svijetu.

Mislite da će biti lako da pokrenemo preradu, da pokrenemo metalurgiju, da uradimo nešto sa onim ljudima koji su se godinama i decenijama školovali, ne, mi istoga trenutka zaboravljamo čim pošaljemo u prevremenu penziju sve strukture one koji smo zvali dakićevci, oni koji su radili u "Marku Radoviću", ljude čije obrazovanje u čije znanje smo ulagali godinama. Sada ljudi iz Kombinata aluminijuma inženjere, jedan cijeli fakultet institute za ovu i onu metalurgiju sve mo to zaboravili i preko noći se okrećemo auto-putu. Pa šta će za pet godina da oborimo rekord. Da iznenadimo sebe. Da izgradimo kako ste obećali. Evo da nas demantujete. Ja vas pitam? Šta ćemo početi da vraćamo za pet godina. Moramo li, a da se ne ubjeđujemo da izgradimo cijeli auto-put, pa da valorizujemo na pravi način možda Luku Bar, turizam, povezivanje sjevera i juga, nije pozivanje sjevera i juga ako ga izgradimo od Podgorice do Mateševa. Dajem vam riječ što uostalom, ja to vama govorim kad znam da vi to znate. Možemo da računamo na drumarinu, neće biti dramatična, čak i ako cijeli saobraćaj preusmjerite obavezno na taj auto-put zatvorimo kanjon Morače i tamo počnemo nešto da gradimo. Ovo ovako više ne može. Ja znam samo jedno.

Vi ste vjerovatno uradili najbolje što ste mogli. Trebao bi onaj prethodni ministar finansija da vidi da je moglo bolje i više da se štedi pa možda ne bismo imali ni ovih 30 miliona. Ovim ja ne želim da suprostavim vas i bivši kabint, kao što važi ovo moje pravilo da bi onaj bivši ministar mogao da se danas prisjeti šta je sve propustio mogao bi i bivši predsjednik Vlade Igor Lukšić da sadašnjem koji je došao da spasi i ono što

Lukšić navodno nije umio i znao da kaže, dobro, a koliko smo bili dužni u mom mandatu gospodine predsjedniče partije i države i Vlade, čega sve ne. Mogli bismo i mi da pitamo gospodina Đukanovića, kako nas je to spasio obećavši da treba da stegnemo kaiš i gdje smo danas? Nije sve jedno bilo kojim povodom kad nam je deficit, ako ćemo pošteno, ipak šestotina i nešto miliona. Imamo li mi pravo da ne brojimo u deficit to što se prezajmujemo. Da vas pitam? Ja mislim da nemamo. To je dug i taj dug da bismo uredno servisirali moramo svaki put da pozajmimo i to znate o čemu se radi. Ovo nije ono komšijsko, dužan sam 200 evra, pa pozajmim kod nekoga 200 vama dam, a ti me sačekaš do sljedeće prilike. Nego se ovdje uvažene kolegice i kolege radi da umnože da povećaju pa će ovo da stigne na naplatu taman kad krenemo da udahnemo sledeći put. Vi znate da mi ovo poznajemo odlično bar na ovom nivou da možemo da vodimo sa vama polemiku. Nemojte nikada više da pokušate na ovakav način da opravdate nešto vратиću se na početak i time završiti. Što je grubi previd, ne mislim ministra nego njihovih saradnika treba je neko da se izvini. Dakle, ni manje ni više nego 200 miliona član 11 čuveni o kojemu je govorio kolega Đukanović, da je onih 13 miliona u pitanju razlika između vaših 633 i 650 vaših saradnika, trebali bi ste da kažete molim sve vas za izvinjenje, 200 miliona ovo bi da sam zlonamjeran mogao da tumačim da je neko od saradnika pod nećim pritiskom, gospodine minister, možda ne vašim jer evo javno priznadoste da nećete tako nešto želi da izbjegne neki rebalans pa da je ovoga puta ubilježi za svaki slučaj da se više ne mora vraćati u Parlament jedno 200 miliona ko zna šta će nam i kako trebati.

Na kraju, ono što sam naučio, ono što znam kao tablicu u ovom Parlamentu o finansijama i budžetu, najveći neprijatelji i ne savetnici budžeta su vjerujemo nadamo se i očekujemo. Zato nam ne treba ni solidan ministar finansija, zato nam ne treba ni predsjednik Vlade to ne znam kako se zove, to što se mi nadamo da će rast brudo društvenog proizvoda biti ove godine na 2,5% i da ćemo odatle uspjeti da finansiramo to je vjerujte mi na riječ rekla kazala. Šta nadamo se, šta očekuje cijeli svijet se nada recesiji u našem okruženju samo što nije izbio rat, imate zategnutost kao osamdesetih godina, sedamdesetih godina, a mi očekujemo mi koji nemamo šta da proizvodimo niti ima više neko da proizvodi očekujemo rast GDP-a, dajte nam bar jedan pokazatelj da će biti tako. Šta ko će da dođe, turisti kojima će biti zatvorene sve mogućnosti pa će

navaliti i onda će to da podigne naš GDP. Meni ta priča da završim narodski kako sam i počeo ne pije vodu. Ali ja sam mali problem, problem je što mi iz ovoga ne možemo da izađemo. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Daniloviću.

Direktor za budžet gospodin Vukičević želi da iznese nekoliko stavova.

Izvolite.

NIKOLA VUKIČEVIĆ:

Nebih htio da idem danas odavde, ali da ostane bilo što sporno u vezi ovog člana 11, i dosta kolega je pominjalo. Radi se o tome da smo mi kroz raspravu sa predstavnicima klubova odbornika Demokratske partije socijalista došli do zaključka da je potrebno razjašnjenje. Znači, uporno su kolege koje su danas imali diskusiju izbjegavali da kažu da se radi o bruto iznosu. Nama je Državna revizorska institucija kroz reviziju Završnog računa za 2013.godinu skrenula pažnju da bi morali u Predlogu zakona o budžetu da definišemo da li će zaduženje biti u neto iznosu ili u bruto iznosu. Mi smo stavili bruto iznos koje je izazvalo prilično polemike i izazvalo prilično sumnji u dobre namjere i Ministarstvo finansija i Vlada. Znači, mi nemamo jedan jedini razlog da krijemo koliko će zaduženje biti. Imate član 1 Budžeta gdje se tačno vide cifre koliko ćemo da se zadužimo i imamo Zakon o auto putu koji je precizirao koliko nam novca treba za finansiranje prioritetne dionice auto-puta. Znači, samo je stvar da razjasnimo član 11 da ne bi dolazilo do zabune i mi ćemo precizirati u kasnijoj skupštinskoj proceduri mi ćemo prihvatiti predlog da se definiše iznos neto zaduženja i time ćemo sve ove sumnje otkloniti. Mi ništa ne mijenjamo u odnosu na ovo što smo predložili već samo razjašnjavamo što je neto, što je bruto.Odnosno nećemo definisati bruto zaduženje, već neto zaduženje kako bi mogli tokom godine svi zajedno da pratimo kako će teći to zaduženje.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, direktore.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine direktore, ja mislim da vama nije napor da to sada imamo 15 minuta da nam par riječi objasnite. Možete li imate li taj kapacitet da nam kažete šta je razlika pošto počinjem da sumnjam u svoje znanje, a završio sam samo srednju ekonomsku školu, čini mi se da je to dovoljno da pravim razliku između neto i bruto. O čemu se radi, mislite da ćemo da pristanemo na to kad je u pitanju sad neto plata i bruto plata, recite nam je li vi ostajete pri ovome što piše u članu 11 ili imamo ono prethodno obećanje da će te vi dati amandman. Kakvo razjašnjenje dajte nam sad to razjašnjenje, objasnite meni razliku o kojoj pričate između neto i bruto molim vas, pa da se javim sledeći put.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja sam prvi put čuo ovo neto bruto.

Izvolit, direktore, hoćete li da odgovorite ili nećete.

Izvolite, direktore.

NIKOLA VUKIČEVIĆ:

Znači, postoje dvije činjenice, odnosno dvije stavke. Jedna stavka je neto povećanje zaduženja u 2015.godini, druga stavka je uzimanje pozajmica radi refinansiranja duga odnosno reprograma sadašnjeg duga. Ono koliko nama, onaj iznos za koliko će da se poveća neto zaduženje Crne Gore u sledećoj godini je 270 miliona eura.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, kolega Daniloviću. Je li vam što sad jasnije?

GORAN DANILOVIĆ:

Ja mislim da nijeste zadovoljni ili nećete biti kad budete čuli šta ste rekli. Rekli ste doslovice da se povećava naš neto dug za 270 miliona. Cijelo vrijeme govorite, da imamo deficit od 30 miliona, izvinite kad Vi možete ovako slobodno stotinama da i ja oko jednog miliona probam da rizikujem, i onda na kraju rasprave pretpostavljam da nam je pala koncentracija ne insistiram na ovome evo prilike i sutra da se razjasnimo. Kažete da se neto dug povećava za 270 miliona. Ja sam cijelo vrijeme shvatao, mislio da u stvari onako kako čini mi se primjećuju i drugi, mi uzimamo neki novac prezamljujemo se ponavljam onu narodnu, vraćemo to Vi nam nijeste rekli šta je stiglo sve na naplatu, ja bih volio da ste to napisali, volio bih da ste nam to kazali, valjalo bi nam to kao podatak bili bi smo blagodarni i vama i otečestvu, zaista nije mala stvar kad ove godine pristigne 380 ili 90 miliona za iduću godinu kažete da je preko 300 miliona pa valjda treba da kažemo građanima šta je tu dominantno i kome dug, pretpostavljam bankama najviše za šta, vidio sam ovdje napisali ste za 2015.godinu šta nam sleduje i sve ostalo. Ali sad ovaj podatak da neto u suštini je 270 miliona novog zaduženja meni ni malo nije jasno. Jedva ću sačekati vas, ministre, posle ovoga vidim da imate svoj stav i sačekaću, radujem se tome ako nijesmo, bolje za nas, bolje za sve nas, mogu da navijam protiv svega ali protiv budžeta ne mogu. Zbog toga što mi je to bezbijednost i za mene i porodicu i za vas i za Crnu Goru, za sve što imamo, možemo oko svega da se ne razumijemo a oko ovoga moramo. Samo još jednu stvar da razumijem, čak i da je tako i da evo ja ne uspijevam da vas razumijem, ovaj član 11 mora biti amandmanski napadnut sa vaše strane, ovo ovako ne može vjerujte mi na riječ, ovo ovako ne može.

I još ono što je rekao ministar držam da je to vrlo važno, je li 633 ili je 650 ukupno, ne možemo da se gađemo sa milionima, a nemamo ni hiljada, očigledno. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Ja sam čini mi se dva puta danas komentarisao naše potrebe za refinansiranje i neto zaduženje. Jedna dimenzija koju saopštava direktor Vukičević, vezano za

metodologiju neto i bruto, Državna revizija, Ministarstvo finansija to je nešto što ne treba da stoji u samom članu Zakona budžeta već jasno precizirati koji su elementi koje trebamo finansirati po osnovu tekućeg deficita on iznosi 29,1 milion eura, možda griješim zbog pada koncentracije, po osnovu potreba finansiranje prve dionice auto puta dvije stotine sest miliona eura, i po osnovu refinsiranja 398,1 milion eura, i da li ima potrebe da za nekom rezervom to je posebno pitanje, ali generalno se struktura tog duga i refinsiranja mora potpuno precizno naglasiti u samom članu zakona, bez pozivanja na bilo kakvu metodologiju. I to ćemo uraditi da bi bilo potpuno jasno i da nebi ostavljali bilo kakve dileme. Ja se nadam da je sad svima jasno i vama i javnosti, jer zaista praviti posebnu nauku o zaduženja ne treba, nego to jednostavnim rečnikom i na bazi svega onoga što čini strukuru odnosno sastav ovog segmenta.

Koristim priliku, ako mi dozvolite da još par komentara napravi, ako profesor ima vremena vezano za prethodne diskusije.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nemojte no sutra. Zato što koleginica uvijek brk u brk priča, ko nema brkove onda to je to značenje. Znači, ja znam da Vi, ministre, volite polemiku.

RADOJE ŽUGIĆ:

Sutra ćemo nastaviti polemiku. Slažem se.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Žugiću, hvala vam.

Ja sam poslanik, političar, morate se dogovoriti sljedeći put. Ja mislim ovo što ste sad rekli je na nivou onoga što ste malo prije obećali, kako ja uspijevam da računam to je ipak neđe 633, čini mi se. Evo da Vas ne držim. E sad ako ostavljate još neku slobodu meni je samo važno da to piše ovdje, ovo se nijesmo dogovorili, nemojte ni da pokušavate u ovom Parlamentu ima ljudi koji su mnogo spremniji na ovu temu od mene. Ali ja dovoljno spreman kao političar, sa više od decenije značajno iskustva, da primijetim takve nedorečenosti. Kamo puste sreće da je to jedini problem, ja samo tražim da se to ovdje upiše tačno kako je najveći je problem vratiti i nemojte da javnost

pomisli da je nama u stvari suština priče u sljedećem: Ljudi, mi imamo deficit od 30 miliona, i to je to. To nije tačno, tekući tako je, ljudi moraju da shvate da je to naš deficit bili možda bismo bili skoro i onaj tigar balkanski skoro. Kad bismo došli na ovaj deficit međutim to što moramo stalno da prezajmljujemo u najboljim uslovima neku kamatu plaćamo, evo i ova kineska pa mi se čini kad se ovo namnoži na ovoliki iznos ogromna je a treba ovo da vratimo. Kako ovo vraćemo, ja to još ne znam. Rekao sam Vam bilo bi lijepo sutra tokom rasprave za moje kolege da date makar aproksimno precizne podatke, čiji su dugovi stigli na naplatu uvaženi prijatelji, čiji dugovi, kome sad vraćemo, možemo li da saznamo sutra da nam kažete tih 386 miliona, valjda je to korektno da znamo. Možda tu ima nekih iznaneđenja ja znam da ministar nije čovjek koji je srećan zbog toga što se to toliko nagomilalo, vjerovatno nije srećan i zbog toga čega svega tamo ima, ali moramo da znamo, javnost ima pravo da zna.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Znači, sada je jasno sve, kolega Daniloviću, te pare oni moraju da nam maknu, koliko će mo ih vratiti i kako će mo ih vratiti i ko će ih vratiti vidjećemo.

Izvolite, kolegkinice Čatović.

MARIJA ČATOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, kolege poslanici, ministre sa saradnicima i poštovani građani,

Predlog budžeta za 2015.godinu koji je danas pred nama koncepiran je na način da pruži podršku razvoju i stvaranju nove vrijednosti. Kako vidimo iz priloženog odgovorno trošenje budžetskih sredstava i dalje ostaje vodeća paradigma upravljanja državnim budžetom, tako da će se i u narednom periodu činiti sve kako bi se potrošnja u dijelu diskricione potrošnje i u dijelu javnih nabavki racionalizovala i u krajnjem smanjila. Polazne smjernice za planiranje Predloga budžeta u 2015.godini su ciljevi, ekonomski budžetske politike, Zakon o budžetu i fiskalne odgovornosti kroz poštovanje i kriterijuma fiskalne odgovornosti, smjernice makro ekonomski i fiskalne politike za 2015.godinu, i realni ekonomski potencijal države. Državni dug i dalje ostaje u fokusu fiskalne politike, kroz tu prizmu smanjenje budžetskog deficita se postavlja kao prioritet

i mjere fiskalne politike imaju upravo za cilj povećanje budžetskih prihoda i racionalizaciju potrošnje. Ulaganja u izgradnju atuo-puta i ostali javni radovi usloviće uvećanje deficita. Međutim, važno je napomenuti da planirana kapitalna ulaganja imaju prevashodno razvojni karakter, predviđena kapitalna ulaganja stvaraju preduslov za snažniji ekonomski rast, i učestvuju u povećanju apsolutnog nivoa BDP-a doprinosi smanjenju relativnih iznosa deficita i javnog duga. U narednom dijelu izlaganja posebnu pažnju ću posvetiti lokalnim samoupravama.

U 2015.godini očekuje se nastavak trenda rasta prihoda i stabilizacije javnih finansija koji je započeo još 2013.godine, a najprije će se reflektovati kroz smanjenje nivoa neizmirenih obaveza, racionalizaciju tekuće potrošnje, izmirivanje obaveza iz prethodnog perioda, redovno servisiranje zakonskih obaveza i racionalizaciju broja zaposlenih. Izvorni prihodi budžeta lokalne samouprave za 2015.godinu, planirani su u iznosu od 191,6 miliona eura, ili 5,4% procijenjenog BDP-a, dok su izdaci planirani u iznosu od 146,4 miliona eura ili 4,1% BDP-a. Zbog toga lokalne samouprave će ostvariti suficit u iznosu od 47,2 miliona eura, dok je otplata duga planirana u iznosu od 57,5 miliona eura. Uprkos navedenom suficitu lokalne samouprave će imati potrebu da finansiranjem otplate duga u iznosu od 10,3 miliona eura, koji će se obezbijediti kroz zaduženje domaćem tržištu u iznosu od pet miliona eura, inostrano tri miliona eura, dok će prodajom imovine 2015.godini, ostvariti primitke od 10 miliona eura. Na taj način depozit lokalnih samouprava biće uvećan za 7,7 miliona eura, koliko mi je poznato u cilju konsolidacije javne potrošnje u dijelu lokalne samouprave Ministarstvo finansija preduzima aktivnosti kojima će se omogućiti veća ovlašćenja lokalnim samoupravama, u prikupljanju poreza, ali i sankcije za kršenje odredbi zakona. Najveći dio prihoda lokalne samouprave čini lokalni porezi naknade koje se odnose na uređenje gradsko građevinskog zemljišta, korišćenje lokalnih puteva itd.

Poštovani ministre, u skladu sa ostvarenje budžeta lokanih samouprava želim Vas pitati za mišljenje, a u vezi moguće promjene Zakona o uređenju prostora posebno na ukidanje određenih komunalnih naknada za pojedine korisnike prostora. Prema planiranim izmjenama drastično se umanjuju prihodi lokalnih samoupravama na osnovu komunalija. Razumijem želju za privlačenje investitora koja bi izgradnjom turističkih objekata stvorila uslove za zapošljenje većeg broja ljudi, i druge povoljnosti, ali smatrate

li da je tu odluku trebalo postepeno i u određenom vremenskom periodu saglašavati. Takođe me interesuje, što je sa obavezom države po Zakonu o državnoj imovini prema lokalnim upravama. U slučajevima prodaje državne imovine sa teritorije opštine, zakonom ste obavezni 30% od ostvarenog prihoda prenijeti budžetu lokalne samouprave, odakle se imovina prodala. Smatram pozitivnim što se u budžetu za 2015.godinu, predviđene mnoge investicije za sjeverni dio Crne Gore, škole, vrtići, putevi, stambene i administrativne jedinice, deponije i još dosta toga. Ipak ne mogu da Vas ne pitam. Zbog, čega se bar jedan manji dio novca nije mogao opredijeliti za Opštinu Kotor, posebno u projektu od državnog značaja koji doprinose boljoj turističkoj ponudi, a radi se konkretno o dionici puta Tivat - Jaz koja prestavlja usko grlo u špicu turističke sezone. Dionica je predviđena sa četiri trake, a obuhvaćena je svim planskim dokumentima Opštine Kotor. Zbog čega nije predviđen niti jedan euro za zatvoreni plivački bazen, kad se zna da je Kotor rasadnik vrhunskih vaterpolo asova, koji danas preko Crnogorske reprezentacije promovišu širom svijeta na najbolji mogući način osvajanjem raznih medalja.

I na kraju, gospodine ministre, želim da vas pitam - da li ste razmišljali o tome da se na neki prigodan način stimulišu lokalne samouprave koje imaju stabilan budžet, redovno servisiranje svih potraživanja i investiranje u okviru svojih mogućnosti. Hvala na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Pažljivo sam vas slušao, uvažena gospođo kolegice Čatović.

I ja se čudim Bogu, često idem onom dionicom od Budve prema Tivtu i prema Kotoru, što se ondje ne naprave četiri trake. Pojma nemam. Znam da sigurno ondje ne bi bilo više od jedan milion, ma kakvi, mnogo manje od jednog miliona po kilometru.

E to je ono što ja pričam, operativa i sve ostale, no je to duga priča, a mi više nemamo vremena za noćas pa ćemo je sutra nastaviti.

Ja vam želim svako dobro noćas.

Zahvaljujem, ministre.

Sutra nastavljamo u 12 sati jer je kolegijum u 11. Prijatno i laku noć.

23.12.2014.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi predstavnici Vlade, dobar dan.

Nastavljamo sa Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2015.godinu sa raspravom, ali prije toga jedna konstatacija tehničke prirode.

Podsjećam da je Državna izborna komisija podnijela izvještaj o popuni upražnjenog poslaničkog mjesta sa izborne liste Bošnjačka stranka Rafet Husović, pa, saglasno Poslovniku Skupštine, konstatujem da je podnošenjem izvještaja Državne izborne komisije započeo poslanički mandat Rešadu Sirajiću, izabranom sa izborne liste Bošnjačka stranka Rafet Husović.

Srećno. Mi nastavljamo sa raspravom. Kolega Radivoje Lala Nikčević će biti prvi diskutant, a neka se pripremi iz reda opozicije kolega Nišavić.

Izvolite, kolega Nikčeviću.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Gospodine Vukićeviću, gospođice Ivković, kolege poslanici,

Ovo je prvi put da prijedlog budžeta ulazi u skupštinsku proceduru mnogo ranije u odnosu na raniji ili prethodni period skoro mjesec i po dana, tako da se pružila prilika svim radnim tijelima da u okviru svoje nadležnosti razmatraju ovaj budžet. Vjerujem da će se ova praksa unaprijediti i u narednom periodu i imaćemo vremena dva ili tri mjeseca da razmatramo ovaj najvažniji akt koji dolazi u skupštinsku proceduru. Imajući to u vidu, Odbor za bezbjednost i odbranu, u saglasnosti sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane i Poslovnikom

Skupštine Crne Gore, razmotrio je i Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015.godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova i Agenciju za nacionalnu bezbjednost.

Na Odboru je posebna pažnja bila posvećena realizaciji programskih aktivnosti organa i institucija u ovoj oblasti, sa akcentom na potrebna sredstva na njihovo blagovremeno djelovanje.

Odbor pozitivnim smatra povećanje planiranog iznosa sredstava za potrošačke jedinice u sektoru bezbjednosti i obrane, cijeneći isto važnim za ukupno funkcionisanje ovog sektora sa posebnim osvrtom na implementaciju utvrđenih politika i realizacija zacrtanih ciljeva u svjetlu procesa evropskih i evroatlantskih integracija. Odbor je, takođe, preporučio da Ministarstvo finansija sagleda mogućnost za iznalaženje modela kako bi Ministarstvo odbrane iskoristilo namjenska sredstva koja je u skladu sa zakonskim odredbama prihodovale u tekućoj godini. Odbor je većinom glasova podržao ovaj predlog zakona. U Predlogu zakona o budžetu za 2015. godinu kada je u pitanju ovaj sektor bezbjednosti, prije svega Ministarstvo odbrane, predviđeno je 36.515.207,59 eura. Saglasno članu 6, stav 4 Predloga zakona, prihodi koje Ministarstvo odbrane ostvari od prodaje naoružanja, vojne opreme, prodaje i izdavanja bivše vojne imovine, nepokretnosti i pružanja usluga izvršavaće se do iznosa od 6.150.000 i služiće isključivo za realizaciju partnerskih ciljeva i opremanja Vojske u skladu sa NATO standardima, uključujući i nabavku opreme. Značajni udio, 3.264.000 se predviđa za međunarodnu saradnju čime bi bilo omogućeno finansiranje vojno-diplomatskih predstavništava u inostranstvu, štabnih elemenata u komandama NATO-a, mirovnih misija u kojima će učestvovati pripadnici Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, te aktivnosti

međunarodne saradnje. Takođe predviđeno je 28.604.377 pretežno za finansiranje bruto plata za 1.825 zaposlenih.

Kada je u pitanju Ministarstvo unutrašnjih poslova, planirano je u budžetu 70.749.208,57 za četiri programa - Vanredne situacije, Civilna bezbjednost, Upravni poslovi administracije i Uprava policije. Da podsjetim da je u 2014. tekućoj godini predviđeno nešto manje sredstava 69.057.094. Ovdje za upravne poslove predviđeno je 3.616.961 za Upravu policije 55.542.000 eura. Za Agenciju za bezbjednost s Predlogom zakona o budžetu za 2015.godinu planirano je izdvajanje 6.244.838,62 eura, nešto više u odnosu na prethodnu odnosno tekuću godinu.

Dalje bih komentarisao dio budžeta kada je u pitanju Fond PIO. Predlogom budžeta za Fond PIO za 2015.godinu za finansiranje izdataka Fonda obezbijedena su sredstva u ukupnom iznosu od 406,90 miliona od čega se 98,91% ili 402,45 miliona odnosi na izdatke za isplatu prava iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja. U odnosu na budžet u 2014.godini sredstva za isplatu prava iz PIO su veća za 1,29%. Ako posmatramo sredstva za isplatu prava iz PIO u posljednjih nekoliko godina, jasno se može zaključiti da se taj iznos kontinuirano povećava iz godine u godinu. U 2011.godini u odnosu na prethodnu godinu to povećanje iznosilo je 7,83%; u 2012. godini 6,19%; u 2013.godini 1,12%. Budžetom opredijeljena sredstva za ove namjene u 2014.godini veća su za 3,69 u odnosu na 2013.godinu.

Rast izdataka za penzijska davanja u najvećoj mjeri uslovljen je rastom broja korisnika prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja u 2011. i 2012. godini. Imali smo i usklađivanja penzija od 1,2 i 2,60, što je u obimnoj mjeri uticalo na povećanje izdataka.

Ako posmatramo kretanje broja korisnika prava u istom periodu, evidentan je rast od 4,31% u 2011.godini; 2,33 u 2012. godini; 2,57 u 2013. godini i oko 1% u 2014.godini. Rast broja korisnika prava iz PIO je u najvećoj mjeri uslovljen je donošenjem određenih zakonskih rješenja, koja su omogućila ostvarivanje prava na penziju pod povoljnijim uslovima od opštih od kojih su dobar dio imali temporalni karakter. Do sada je 7.529 korisnika ostvarilo pravo na penziju po povoljnijim uslovima od opštih. Primjena odredaba Zakona o PIO kojima se broj godina za izračun ličnog koeficijenta kontinuirano povećava utiče na nivo ličnog koeficijenta koji se koristi za izračunavanje penzije, kao i primjena Sporazuma o socijalnom osiguranju sa drugim državama takođe utiču na rast broja penzionera.

Crna Gora ima potpisanih 25 sporazuma o socijalnom osiguranju, čijom primjenom u praksi građani Crne Gore koji su zaposleni u inostranstvu, članovi njihovih porodica ostvaruju svoja prava po osnovu rada u drugoj državi. Ovi sporazumi podrazumijevaju princip reciprociteta, odnosno da država Crna Gora garantuje ista prava i građanima država potpisnica sporazuma. Obezbijedena sredstva čine pouzdanu osnovu za redovnu isplatu penzija i drugih prava iz PIO, tim prije što isplata prava zakonska obaveza čiju isplatu garantuje država. Činjenica je da se prava penzijsko-invalidskog osiguranja isplaćuju redovno svakog dvadesetog u mjesecu za mjesec koji mu prethodi. Ova dinamika se sprovodi godinama i predstavlja ustaljen način isplate penzija i ostalih prava iz penzionog i invalidskog osiguranja.

Treba imati u vidu i činjenicu da u 2015.godini penzije neće biti zamrznute, odnosno da će penzije biti usklađene, pri čemu je Vlada posebnu pažnju posvetila novom zakonskom rješenju, tako da neće biti smanjenja penzija, odnosno penzioneri su

zaštićeni eventualnih negativnih kretanja, parametara na osnovu kojih se vrši usklađivanje penzija po postojećoj zakonskoj utvrđenoj metodologiji.

Zamrzavanje penzija u prethodne dvije godine bilo je neophodno u cilju obezbjeđivanja stabilnosti penzijskog sistema i redovne isplate prava u uslovima dok globalna ekonomska kriza još traje. U prilogu ovoj odluci idu i nepovoljna demografska kretanja zbog starenja stanovništva i nepovoljnog odnosa između broja osiguranika penzionera (on je sada 1:1,57), kao i relativno veliko učešće troškova penzionog sistema u bruto društvenom proizvodu.

Ovim predlogom Vlada Crne Gore je u cilju poboljšanja materijalnog i socijalnog položaja penzionerske populacije planirala i dodatna sredstva u iznosu od 1,28 miliona za realizaciju aktivnosti koje su predviđeni socijalnim programom u vidu jednokratne pomoći, nabavke zimnice po povoljnim uslovima, odmora i oporavka penzionera po znatno povoljnijim uslovima od tržišnih, rad klubova penzionera, kao i sufinansiranje stambene izgradnje za potrebe penzionera koji nemaju riješeno stambeno pitanje. Treba imati u vidu i činjenicu da je prosječna penzija u Crnoj Gori 274,12 eura među najvećim u regionu. Ukoliko posmatramo kretanje prosječnih penzija u posljednjih 10 godina, može se konstatovati da je prosječna penzija porasla za oko 2,30% u odnosu na 2003.godinu. Tada je iznosila 121,92 eura, a u odnosu na prosječnu zaradu na nivou države u oktobru ove godine prosječna penzija iznosila je 57,35%.

Poređenja radi, prosječna penzija u Sloveniji iznosi 564 eura, u Hrvatskoj 320 eura, u Srbiji 216 eura, u Makedoniji 202 eura, u Federaciji BiH 177 eura i u Republici Srpskoj 173 eura. Iz navedenog se može vidjeti da je prosječna penzija u Crnoj Gori među najvećim u regionu i odmah iza Slovenije, Hrvatske, koje su, treba li pominjati,

članice Evropske unije. Siguran sam da će ukoliko se za to stvore finansijske pretpostavke, Vlada Crne Gore i dalje preduzimati mjere u cilju daljeg povećanja socio-ekonomskog položaja penzionera.

Na kraju da kažem da će poslanici Demokratske partije socijalista podržati Budžet za 2015.godinu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Nikčeviću. Sada će diskutovati kolega Nišavić, a neka se pripremi koleginja Marta Šćepanović. Izvolite, kolega Nišaviću.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodo iz Ministarstva finansija, poštovani poslanici, poštovani građani,

Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, najvažniji finansijski akt, donosi se na osnovu realnih ekonomskih potencijala države i daje sintezu prihodnih i potrošnih planova pojedinih struktura.

Takođe bi trebao da ispravi greške ranijih loših planiranja, da stvori uslove za jačanje državne ekonomije i zaustavi trend daljeg ekonomskog propadanja i daljeg zaduživanja države.

Naprotiv. Realne pretpostavke za stabilniji razvoj kako bi ostvarili manja dugovanja i teret za buduće generacije, ali s obzirom da se budžet planira na osnovu realnog stanja u državi, ne daje nam pravo za ovakva razmišljanja i planove.

Predloženi budžet niti je razvojni, niti je konsolidacijski, niti budžet otrežnjenja, već prije svega potrošački, a ako pravno sagledamo stvari, on je socijalni, jer najveća davanja su za socijalno ugrožene kategorije, gdje možemo pobrojati od jednokratnih socijalnih davanja pa preko socijalnih davanja i tuđe njege pomoći, preko najnižih penzija, pa i plata u prosvjeti i zdravstvu, vojsci, što se po ovom iznosu može sve svrstati u socijalno ugrožene kategorije.

A kakvo blagostanje čeka buduće generacije zaključujem iz podatka da je deficit budžeta rastao od 2006.godine sa devet miliona, na 634 miliona u 2015.godini, ili javni dug države u 2006.godini 650 miliona na tri milijarde u 2015.godini. Dakle, iz godine u godinu ulazimo u začarani krug, pad ekonomije, povećanje duga, sigurni put ka dužničkom rodstvu, ka bankrotu države.

Kada se okrenem prema pojedinim potrošačkim jedinicama, sasvim mi je jasno što su ostali na istim nivoima kao u tekućoj godini. I sada moram citirati jednog poslanika DPS-a koji je juče izjavio da je prijatno iznenađen konceptom budžeta za 2015. godinu. Ovako predložene stavke, a očekivanje unapređenja usluga, povećanje zaposlenja razvoja države, ne mogu nikako da nađem vezu između vašeg jučerašnjeg obrazloženja budžeta, lakoće izlaganja, puno poetike i optimizma pa i ove citirane rečenice, a i ovih stavki u budžetu koje su sušta suprotnost.

Da obrazložim pojedine potrošačkje jedinice -Fondu za zdravstveno osiguranje planirano je 171 milion euraviše nego u 2014.godini, više za dva i po miliona, od čega transfer za zdravstvene institucije 141.920.000. U dijelu bruto zarade u iznosu od 78.000.000 planirane su zarade za isplatu 8.000 zaposlenih. Planirana stavka je u okviru prošlogodišnjeg, pa prema tome, zdravstveni radnici, ne očekujte ni ove godine

povećanje plata, već smanjenje, jer se iz ovih sredstava planira plata i za nove specijalizante, pripravnike, popunu nedostajućeg kadra u Zavodu za hitnu medicinsku pomoć, Zavodu za transfuziju u krvi. Iz ovih sredstava planirana je isplata za prekovremeni rad, dežurstvo, pripravnost, naknada za dopunski rad, kao i za rad Komisije za kontrolu kvaliteta i Komisije za interhospitalne infekcije i tako dalje. I ne samo da nema mjesta povećanju plata, već se Predlogom zakona o zaradama u javnom sektoru planira smanjenje zarada kroz smanjenje za noćni rad sa 80% na 40%, rad za državne i vjerske praznike sa 150 na 40%, prekovremeni rad na 40%. Po ovom osnovu, umanjenje zarada iznosilo bi oko 100 eura, a sadašnje plate ljekara, na primjer subspecijaliste koji ima tri nivoa visokog obrazovanja koeficijent je 8,8, dok je sudiji Osnovnog suda sa položenim pravosudnim ispitom koeficijent 18. Znači, nešto više od dva puta. U ovakvim okolnostima uzaludni su naponi sindikata za povećanje plata i poštovanje dogovora i sporazuma datih u tom pravcu od strane Vlade i od strane ministarstva.

I upućivanje na unutrašnje rezerve je smiješno, jer gdje su unutrašnje rezerve, kada se iz ovih sredstava ne može obezbijediti ni normalno poslovanje, a kamoli podizanje kvaliteta zdravstvene zaštite, bolje dostupnosti zdravstvene zaštite, izgradnje novih bolnica i domova zdravlja. Za lijekove na recept i druga medicinska sredstva biće opredijeljeno 45 miliona, što je za 10 miliona manje u odnosu na 2012.godinu, a potrošnja lijekova je porasla za 5%. I gdje da se uštedi na nedostupnosti lijekovima, kojih ni ove godine nema i pretpostavljam neće ih biti ni iduće godine u redovnom snabdijevanju apoteka, ili na uštedi sredstava za higijenu, pa da nam se opet dešavaju slučajevi infekcija u porodilištima. Mimo obećanja koja su data od strane Vlade i

resornog ministarstva da će se stanje u ovoj oblasti popraviti, predloženi budžet ne govori u prilog tome. Naprotiv.

U stavci Liječenje pacijenata van Crne Gore, 15 miliona, treba posebno izdvojiti stavku liječenja u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori koje nijesu povezane u zdravstveni sistem, a to su Opšta bolnica u Meljinama, Institut Igalo, kao i privatne zdravstvene ustanove sa kojima Fond zdravstva ima zaključen ugovor. Ali, bez obzira na to, mislim da je i dalje visoka stavka za liječenje u inostranstvu s obzirom na to koliko se teško dobija saglasnost Fonda za liječenje na stranu i s obzirom na to ko su ipak korisnici tih usluga.

Za putne troškove pacijenata u Crnoj Gori izdvaja se tri miliona i šesto. Boljom organizacijom angažovanja specijalista iz Kliničkog centra da pružaju usluge i u drugim gradovima smanjila bi se svakako ova stavka za prevoz pacijenata Kliničkog centra. Zašto u kapitalnom dijelu budžeta nijesu predviđena sredstva za početak radnje gradske bolnice u Podgorici, infektivne klinike, više sredstava za budući regionalni centar u Beranama, za adaptaciju domova zdravlja na sjeveru, za adaptaciju porodilišta? Svi smo zabrinuti na trenutno stanje u crnogorskom zdravstvu shodno činjenici šta se dešavalo u zadnjih mjesec dana.

Takođe, za realizaciju projekta Zbrinjavanje opasnog medicinskog otpada izdvojeno je 900.000, kao na prošlogodišnjom nivou, a ja se pitam šta je iza tih 900.000 prošle godine urađeno u tom pravcu. Mislim da nije ništa urađeno.

Da se ukratko osvrnem i na Fond PIO, gdje je izvojeno 402 miliona za penzije. Dakle, nešto više nego za prošlu godinu, ali povećan je broj penzionera za oko 2.250 u odnosu na 2013. godinu, što se očekuje i u 2015. godini za 2.000 penzionera.

Kako reče ministar finansija, u 2015.godini se neće zamrzavati penzije, ali neće biti ni povećane. Naime, zbog činjenice da bi u 2015.godini moglo doći do deflacije i negativnog rasta plata, odnosno nižih plata, a time i smanjenja penzija, u Skupštini će biti izglasan zakon da neće biti usklađivanja penzija.

Dragi penzioneri, budite zadovoljni što vam u 2015.godini neće biti smanjene penzije. U susret dva zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju gdje se traži da se radnici koji su zbog stečaja ostali bez posla a imaju 30 godina radnog staža, penzionišu pod povoljnijim uslovima, oglasio se i direktor Fonda PIO gospodin Perović, sa sugestijom da bi bilo nemoguće izaći u susret pomenutim radnicima, jer je priliv koji bi mogao da primi Fond penzijsko-invalidskog osiguranja oko 2.000 što je i planirani priliv po redovnom penzionisanju.

Dragi obespravljeni radnici Bijelog Polja i uopšte sjevera, ovo vam je poruka da Vlada neće izaći u susret vašim zahtjevima, a posebno zahtjevu za penzionisanje pod povlašćenim uslovima. I kada smo kod radnika, sredstva opredijeljena za opremnine u 2015.godini u iznosu od dva miliona i trista nijesu dovoljna s obzirom da na realizaciju tog zahtjeva čeka 6.000 rješenja, pa bi ovom dinamikom bilo potrebno najmanje pet godina.

I na kraju da se dotaknem kapitalnog budžeta posebno za Bijelo Polje, gdje je za Ski centar Smiljača u Bijelom Polju za asfaltiranje puta u dužini od 6 km na relaciji Drvna rijeka - Jasikovac odvojeno oko dva i po miliona eura i za nastavak radova na Žičari Smiljača - Jasikovac. Šta je sa sredstvima iz 2014.godine, gdje je za te namjene odvojeno tri miliona i dvjesto hiljada i gdje su, po planu kapitalnog budžeta za 2014.godinu, već ta sredstva utrošena? Dakle, trebalo je da bude asfaltirana ta dionica

od 6 km, trebalo je da budu urađeni projekti i da se počne sa radom Žičare na Smiljači. Ja sam na odborničko pitanje Skupštine Opštine Bijelo Polje dobio odgovor da je do 20. decembra potrošeno od tih tri miliona i dvjesta - 800.000.

Šta je sa tim sredstvima iz kapitalnog budžeta? Bojim se da se ona ne utope u ovaj dio sredstava koji se predlaže otprilike u toj visini. Hvala na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala. Želite li komentar, gospodine Vukićeviću? Želite. Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici,

Ja bih za ovaj period od dva minuta pokušao da odgovor svedem na tri cjeline. Prva je kako se kretao javni dug i deficit u periodu od 2006 - 2014. godine, zajedno sa svim onim elementima na usput. Zatim, druga stvar - stanje u zdravstvu i treća - pitanje kapitalnog budžeta.

Tačno je da je 2006. godine nivo javnog duga bio mnogo manji nego sada. Ali, kada govorimo o tom nivou javnog duga i u ovom nivou javnog duga na kraju 2014. godine, zaboravljamo period krize koji je naročito bio izražen u Crnoj Gori od 2010. do 2012. a počeo je još 2008. godine, koji je potresao čitav svijet. Znači, u toj situaciji smanjenih direktnih stranih investicija, smanjenih stranih ulaganja, smanjene investicione aktivnosti, da bismo zadržali nivo potrošnje i obezbijedili funkcionisanje državne uprave i servisirali redovno i socijalne izdatke i zarade, morali smo da se zadužujemo. Znači, da bi funkcionisala državna uprava na nivou na kom smo navikli

2006, 2007 i 2008. godine. I mi smo u tome uspjeli. Na drugoj strani imamo činjenicu da je nivo javnog duga u tim godinama porastao.

Što se tiče zarada u javnom sektoru, da se ponovo osvrnem na ovaj period, na neki način je naviše bio zaštićen upravo taj javni sektor. Na drugoj strani, realni sektor je mnogo više trpio. Bilo je mnogo više otkaza i mnogo više smanjenja plata nego što je bilo u oblasti javnog sektora.

Plate moguće da nijesu na zadovoljavajućem nivou, ali na neki način su svih ovih godina ti radnici koji rade u javnom sektoru bili zaštićeni.

Što se tiče situacije u zdravstvu, ona jeste na neki način predmet povećane tražnje zbog svega što se dogodilo proteklih mjeseci, ali i određenih kumuliranih finansijskih obaveza po raznoraznim pitanjima. Vlada se sprema da do kraja prvog kvartala 2015. godine uradi sveobuhvatnu analizu i da konkretne predloge kako da se izađe iz tog problema. Tačno je da su kumulirane obaveze na nivou 36 miliona do kraja septembra, a vjerovatno će biti blizu 40 do kraja godine. Ali, kao što sam rekao i na odboru, povećanje sredstava za zdravstvo za milion, dva ili tri u ovom momentu mislim da ne rješava problem. Ta analiza treba da uradi koliko je moguće optimizaciju postojeće zdravstvene mreže, da li je moguće usaglasiti raspoloživi iznos sredstava sa pravima koja pacijenti i korisnici vuku iz postojećeg zakonskog okvira i onda utvrditi koji je to neophodan nivo sredstava koji je na nivou od godine dana neophodan za optimalno funkcionisanje zdravstvenog sistema.

Treća stvar, što se tiče kapitalnog budžeta, samo da napomenem da je za 2015. godinu zahtjev samo od lokalnih samouprava, odnosno od opština prema Direkciji javnih radova, koja je jedna od dvije direkcije, bio 400 miliona eura, sa budžetom koji je

predložen u iznosu od 40 miliona eura. E, sad možete misliti, koji su sve projekti bili kandidovani i koje su želje bile na jednoj strani, a kolike su mogućnosti bile na drugoj strani.

I na kraju, većinom ministarstva nijesu zadovoljna i većinom opštine nijesu zadovoljne, a po diskusiji vidim da je najveća pažnja upravo usmjerena na taj dio budžeta, odnosno kapitalni budžet, gdje uglavnom vi kao predstavnici pojedinih lokalnih samouprava nijeste baš zadovoljni koliko je sredstava opredijeljeno. Znači, onoliko koliko je bilo. Prioritet su imali projekti koji su započeti u prethodnom periodu i projekti za koje postoji spremna projektna dokumentacija kako bi se nastavili u narednom periodu.

Projekat koji ste pomenuli nije mogao da bude u punom roku implementiran, jer je nedostajao jedan dio projektne dokumentacije koji je kompletiran ove godine. Sredstva koja su planirana sljedeće godine treba da budu dovoljna da se nastavi sa tim projektom. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam. Izvolite. Odgovor na komentar, kolega Nišaviću.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala na odgovoru. Ja ću početi od ove zadnje stavke. Mene interesuje da li sredstva planirana za 2014. godinu u iznosu od 3.200.000 eura za otvaranje planine Bjelasica, a utrošeno je do sada 820.000, ostaju i dalje opredijeljena u budžetu, ili se prepokrivaju sa ovim sredstvima koja su određena za ovu godinu. Ne znam da li se

razumijemo. Da li od tih sredstava u iznosu od 2.400.000 ostaje isto da se uloži, ili se prepravljaju? Znači, ona se računaju izgubljenim. Tako, dragi građani, znate da sve ono što se planira i ne ostvari se, sredstva planirana za prošlu godinu su izgubljena zbog raznih okolnosti, najvjerojatnije zbog toga što 2014.godina nije bila godina investicija, posebno u Bijelom Polju zbog čekanja, a i u onim opštinama gdje nije formirana na vrijeme lokalna vlast. Opravdanja lokalnih funkcionera jesu da je razlog tome kašnjenje sa formiranjem lokalnih vlasti.

Da se vratim na stavku zaduženja. Znači, ja sam ovu stavku Zajmovi i sve kategorisao oko deficit budžeta imamo 650 miliona deficita, a nemamo ni jednog metra auto-puta, koji mislim da će da bude kamen o vratu svih građana Crne Gore, ne samo građana sjevera i ne samo podsticajni projekat, već projekat koji će opterećivati godinama i godinama građane sjevernog regiona i građane Crne Gore. U ovom vremenu nije izgrađen ni jedan energetski objekat još od 1982.godine. Šta je sa sanitarnim deponijama koje se planiraju? Godinama se odugovlači njihova izgradnja. Šta je sa projektom "Čelinske kose" gdje je planiran sanitarni otpad za opštinu Bijelo Polje, Berane, Mojkovac, gdje je utrošeno nekoliko miliona eura? Šta je sa mnogim drugim projektima koji su planirani, a nijesu ostvareni?

Dragi građani, ovo je potvrda koliko će biti ostvareni budžet u i ovoj 2015.godini.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTFIĆ:

Hvala Vam, kolega Nišaviću. Najavili smo koleginicu Martu Šćepanović, a neka se pripremi poslanik Vučinić. Izvolite, kolegнице.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predlagači, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Što se tiče Predloga zakona o budžetu za 2015.godinu, koji je jedan od najvažnijih zakona i koji predstavlja osnov za finansiranje usvojenih politika pojedinih resora, u ovom predlogu je jasno da je nastavljeno sa sprovođenjem fiskalne konsolidacije kroz povećanje stepena naplate prihoda, smanjenje neproduktivne potrošnje i smanjenje strukturnog deficita.

Osnovni cilj Predloga budžeta za 2015.godinu je balansiran budžet koji se ostvaruje kroz zadržavanje osnovnog nivoa zarada na nivou iz 2014. godine, odmrzavanja penzija uz povećanje izdataka po osnovu povećanja broja penzionera, održavanje nivoa socijalnih izdataka na nivou iz 2014.godine, uz povećanje izdataka za Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zadržavanje rasta tekućih troškova do nivoa zakonom dozvoljenog rasta u odnosu na budžet za 2014.godinu.

Ono što bih kao prvo pomenula iz ovog kapitalnog bužeta jeste početak radova na prioritetnoj dionici auto-puta Bar-Boljare. Tokom jučerašnje rasprave smo se opet vraćali na ovaj projekat i na plasiranu priču koju smo imali i prilikom rasprave o Zakonu o auto-putu. Bilo je komentara da, a evo i danas ima, upravo zbog ovog projekta koji je od životne važnosti za svakog građanina Crne Gore, a posebno za građane sa sjevera, smo se zadužili silne milione i da nas ovaj projekat vodi u dužničko ropstvo. O tom projektu, o njegovim prednostima i o rizicima smo sve rekli tokom četvorodnevne rasprave u ovom plenumu i ono što se ne pominje, a u kontekstu Zakona o budžetu je važno naglasiti jeste da je ulaganje u kapitalni budžet jedno, dakle, poslije određenog

perioda će nam se putem ekonomskog rasta to vratiti, a da deficitu kapitalni budžet se može tolerisati danas, jer ćemo sutra imati veće benefite kao posljedice ekonomskog razvoja. Ustvari, deficit koji zabrinjava jeste potrošački i iz predloga ovog zakona vidimo plan Vlade i mjere za smanjenje ovog zabrinjavajućeg deficita. Na raspravi su se juče pominjala kreditna zaduženja i visina kreditnih zaduženja je i činjenica i što stoji u ovom predlogu zakona. Međutim, niko nije pomenuo koji se sve projekti realizuju iz ovih kreditnih zaduženja. Ja ću pomenuti samo neke. Imamo projekat energetske efikasnosti u Crnoj Gori, preko kojeg je ukupno 15 projekata do sada rekonstruisano, a za projekat energetske efikasnosti u 2013.godini je regulisano 13 zdravstvenih objekata i rekonstrukcija. To su većinom domovi zdravlja u Crnoj Gori. Zatim imamo projekat Katastra; imamo projekat upravljanja industrijskim otpadom i čišćenjem; imamo projekat rješavanja stambenih potreba građana pod povoljnim uslovima. Takođe je predlogom zakona predviđeno potpisivanje kreditnih aranžmana u 2015.godini za projekte vodosnadbijevanja i otpadnih voda na Primorlju, sanitarne deponije, unapređenje poreske administracije. Sve su to projekti koje se finansiraju ili će se finansirati iz ovih namjenskih kredita, jerse tokom rasprave kod samih građana stiče utisak da se neko zadužuje tek tako i bez ikakvog osnova.

Moram zaista da pomenem i možda se i ponovim finansiranje lokalnih samouprava. Ono što vidim iz obrazloženja budžeta je da su ostvareni prihodi lokalnih samouprava u 2014.godini manji za dva i po miliona od prošlogodišnjih, a sve usljed pada lokalnih poreza i prepolovljene naplate po osnovu ostalih prihoda.

I prilikom diskutovanja o budžetu prošle godine postavila sam pitanje ministarstvu da li zaista smatraju da su potrebne izmjene Zakona o finansiranju lokalnih

samouprava zbog prihoda koji su predviđeni zakonom o lokalnim samoupravama. Sa strane me raduje što Ministarstvo planira da uradi novi zakon o finansiranju lokalnih samouprava, kao i što Ministarstvo preduzima aktivnosti u cilju konsolidacije javne potrošnje lokalnih samouprava. Ali, ono što zabrinjava jeste da opštine ne ulažu maksimalne napore da naplate prihode koji ih već sada sleduju po Zakonu o finansiranju lokalnih samouprava. Opštine imaju prihode sopstvene koji nijesu mali, od poreza pa do naknada za vode i iz naplate za boravišne takse vidimo da opštine ne doprinose potpuno i maksimalno da se ovi prihodi naplate. Takođe, smatram da opštine moraju imati bolju saradnju u projektu suzbijanja sive ekonomije sa ministarstvom, jer će na taj način i same povećati prihode i svoje budžete. Na primjer, kroz naplate boravišne takse najbolje vidimo koliko opštine iz godine u godinu ne ulažu veće napore da naplate ove svoje prihode, a tokom rasprave o budžetu prošle i preprošle godine smo upravo ukazali koliko je značajan ovaj prihod i kako ga treba povećati. Prosto iz tog razloga je neosnovano da se čuju neki komentari prilikom diskusija da država treba da se pozabavi dugom svih opština i da preuzme dugove svih opština kada znamo da su to njihovi sopstveni prihodi i decentralizacijom, osim što preuzimaju sopstvene prihode za svaku oblast opštine imaju i veću odgovornost kada preuzmu neke poslove iz nadležnosti države. Iz tog razloga mi je žao što ministar danas nije ovdje. Prosto sam željela da čujem njegovo mišljenje povodom ovoga.

Što se tiče kapitalnog budžeta za 2015. godinu, kojim se doprinosi realizaciji kapitalnih projekata, rekla bih i ravnomjernijem regionalnom razvoju osim ovog ključnog projekta auto-puta, takođe, predviđena je realizacija većeg broja projekata na sjeveru. Između ostalog, pomenula bih projekte koji su vezani za moju opštinu. Svakako je najznačajniji projekat putnog pravca Lubnica - Jelovice - Jezerine i nabavka žičara na lokalitetima Kolašin 1600 i Smiljača u Bijelom Polju.

Pomenula bih iz kapitalnog budžeta i objekte koji treba da se izgrade ili rekonstruišu, a to su objekti dječijih vrtića, takođe iz kreditnih sredstava Evropske razvojne banke. Dakle, biće novi vrtići na Starom aerodromu, u Zagoriču, u Baru, u Ulcinju, u Pljevljima, u Bloku VI, u Tuzima i rekonstrukcija vrtića na Žabljaku. Dakle, sve su ovo projekti koji će se finansirati iz kreditnih sredstava Evropske razvojne banke.

Što se tiče prihodne strane, takođe se tokom diskusija čuju zaista konstruktivni predlozi kako i na koji način povećati prihodnu stranu budžeta. Međutim, imamo primjer, makar prošle godine i za ovu godinu kada se ti predlozi uvažavaju i kada se ti zakoni predlože Skupštini, onda se nalaze razlozi da se takvi zakoni ne podrže i onda država ostaje zakinuta za te prihode. Moram zaista, kada sam kod prihodne strane, da pomenem sljedeće, to sam pominjala i u prošlogodišnjoj diskusiji, da zaista smatram da bi trebalo Upravi za inspekcijske poslove povećati sredstva, posebno imajući u vidu i nalaz Državne revizorske institucije na završni račun, koja je i sama konstatovala da je neophodno povećati broj izvršilaca vodoprivrednih, rudarskih i šumarskih inspektora. Ovo posebno u odnosu na kontrolu koncesija, jer kada imamo u vidu da imamo samo jednog rudarskog inspektora u cijeloj Crnoj Gori, sigurno je da se ne može vršiti adekvatna kontrola u eksploataciji mineralnih sirovina i u ovoj oblasti. Lično imam iskustvo iz Opštine Kolašin, kada prosto nijesmo mogli spriječiti ovakve nezakonite koncesije. Smatram da bi se adekvatnim vršenjem nadzora u ovoj oblasti opštinama i državi to vratilo višestruko.

Takođe, moram zaista da pomenem i transfere koji se odnose na nevladin sektor. Ove godine se nevladinom sektoru opredjeljuje tri miliona i 52.264 eura i svakako ova sredstva treba dodijeliti nevladinim organizacijama u cilju ukupnog razvoja društva. Ali, s druge strane smatram da Ministarstvo mora pojačati napore kontrole trošenja ovih sredstava, jer je sigurno da samo namjenski potrošena sredstva daju doprinos ukupnom razvoju društva.

Na kraju, ne mogu da se složim sa nekim mišljenjima da ovaj budžet nije dobar i da smo u ekonomskom krah, prije svega, jer on obezbjeđuje redovno izmirenje i servisiranje svih obaveza, od naših plata, socijalnih davanja, penzija, da ne govorim da je razvojni zbog projekta auto-puta i ja ću svakako podržati ovaj predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolegice Šćepanović.

Poslanik Vučinić ima riječ, a neka se pripremi poslanik Murić.

Izvolite, poslaniče Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi predstavnici Ministarstva finansija, poštovani građani,

Pa evo, sam nedolazak ministra, ne samo ministra finansija nego nedolazak i ostalih ministara na ovako važnoj raspravi o Zakonu o budžetu govori dovoljno o tome koliko su oni ozbiljno shvatili ovu raspravu u Parlamentu. I gospodin direktor Vukićević više se bavi nekim piskaranjem. Da možda ne pišete rebalans već za ovaj budžet? I onda ne možete od nas očekivati isto tako neku ozbiljnu diskusiju.

Na početku ove moje diskusije da vam dam jedan predlog. Mogli bi vi za ovo što fali u budžetu nabaviti jednu štampariju pa da se Milo Đukanović postavi kao Đurađ Crnojević koji je nabavio štampariju u Obodu i štampao knjige, a Milo Đukanović bi mogao štampati eure, jer ovdje smo švercovali svakoga đavola, što se ono kaže, od duvana, nafte, sada malo kokaina ide možda iz tih kontejnerskih terminala. I onda kad bi bilo suđenje, mogli bi reći da zbog zemlje u krizi, zbog toga velikog deficita u budžetu smo morali nabaviti tu štampariju i oštampati 600-700 hiljada eura. Mogli bi i milion.

Tokom prethodnog dana, tokom prethodne rasprave čuli smo svakih diskusija ovdje o budžetu. Neko ga je nazivao razvojnim, neko dužničkim, socijalnim, ali izgleda da Vas to mnogo ne dotiče, gospodine Vukićeviću, jer po Vašoj reakciji kao da nam kažete - pričajte vi što god hoćete, pričajte koliko god hoćete. Mi smo ovdje da vam zajedno sa poslanicima parlamentarne većine krijimo kapu, a ovaj put ste nam skrojili kapu koja se zove budžet od milijardu i 960 i kusur miliona. Nedostajuća sredstva su 634 miliona, tako da ste u narednoj godini zadužili svakoga stanovnika u Crnoj Gori po hiljadu eura, ili svaki dan ćemo biti dužni po milion i kusur eura. Ali, ostalo nam je da pričamo, pa evo možemo da pričamo do mile volje.

Sada bih se osvrnuo na ove vaše uvodne teze koje je potpisao gospodin Žugić, možda ste mu i Vi pomagali. Prva je teza bila ozdravljenje javnih finansija kroz konvergenciju prema budžetskoj ravnoteži. A onda ste naveli kako se smanjuje taj deficit od 3,3% 2012. godine, 2,7% 2014, 1,98% i tek kada smo trebali da konvergiramo prema 0, odjednom deficit 6,6%. Znači, naveli ste da smo morali da se zadužimo, da vratimo onaj dug koji smo već dužni, da se zadužimo oko auto-puta i ta je riječ ali ili ukoliko. Evo i ja da upotrijebim tu riječ - kako bismo mi sretno bili društvo, bogato društvo ukoliko bismo promijenili vlast. Ali, izgleda da ćemo zbog ovakvog dužničkog budžeta biti primorani da vas mijenjamo tokom ove godine.

Dalje u vašim tezama pravdate izgradnju auto-puta, s tim da planirana kapitalna ulaganja imaju izrazito razvojni karakter. Ne znam to parče auto-puta koga može da razvije. Meni se čini da to jedino može da razvije prvu familiju, Prvu banku i Bemax, a što se tiče države Crne Gore, ni sjevera ni juga. Tu nema nikakvog razvoja. Ali, izgleda da je suština u svemu ovome da ste vi vidjeli priliku da uzmete 200 miliona i onda ste potrčali da usvojite taj Zakon o auto-putu i sada da provučete ovakav budžet. Takođe ste naveli u tezama dinamiziranje privrednog rasta, jačanje konkurentnosti ekonomije, rast životnog standarda. Ništa od ovoga nije tačno.

Kakav je to rast životnog standarda kada već sedam godina 50 hiljada zaposlenih u javnom sektoru imaju iste plate? Oni su ove godine imali pravo na osnovu povećanja bruto domaćeg proizvoda od 3,5%, kao što ste vi najavili, ali kad ste vidjeli da sa tim povećanjem trebate da povećavate njima zarade, onda ste potrčali i rekli ovima iz MONSTAT-a da to smanje. I oni su smanjili na 3,3%. U obraćanju nama, sindikati tih granskih djelatnosti kojima ste bili dužni po sporazumu o politici zarada da povećate platu objasnili su kako i treba, kako ste mogli doći i naplatiti poreski dug od preko 500 miliona i kako ste mogli od onih radnika koji rade u sivoj ekonomiji, a vi to dozvoljavate, vaše državne institucije to dozvoljavaju da toliko bude razlika od podataka iz MONSTAT-a i Poreske uprave, to bi bilo skoro 80 miliona eura da se naplati.

Ovdje ste vi napravili parlamentarnu većinu da vam prođe taj zakon o budžetu koji je za mene poguban. Ali, evo i mi smo, zamislite ovoga puta je opozicija zajedno sa nekoliko poslanika iz vlasti, uspjela da napravi većinu da bi prošao Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojim ćemo penzionisati sve

one gubitnike tranzicije, odnosno danas radnike kao teške socijalne slučajeve. Jer svako ko je po tom zakonu ostao bez posla a navršava 30 godina radnog staža, muškarac, a žena preko 25 godina, imaće pravo na penziju. Znači i mi smo stvorili tu parlamentarnu većinu. Nadam se da niko neće iznevjeriti ko je potpisao takav predlog zakona. I zato vam sad kažem, dok ste na vrijeme, da napravite preraspodjelu u tom budžetu i da obezbijedite sredstva za ove nove penzionere, jer država je dužna da im obezbijedi kakvu takvu sigurnost.

Podsjetio bih vas na jednu krilaticu iz vremena socijalizma, a ona je glasila: "Živimo ko da će stotinu godina biti mir, a spremajmo se kao da će sutra biti rat." Čini mi se kad ste koncipirali ovaj budžet da ste se vi vodili sličnom krilaticom, a to je da živimo i ove godine kao da neće biti izbora a spremajmo se kao da će izbori biti sutra. Tako da ste ostavili sve one rezerve iz kojih bi se finansirale vaše "nove izborne pobjede". Na taj način koristeći te crne fondove i koristeći budžet kao jedan izvor za tu političku korupciju prekrajate izbornu volju građana i ovdje stvarate parlamentarnu većinu koja nema legitimitet i koja ne predstavlja većinsku volju naroda. Na taj način politika amandmana ovdje u parlamentu apsolutno ne uspijeva. Iz tog razloga i pored skromnih sredstava kojima raspolazete odlučili ste da povećate upravo one djelove budžeta iz kojih se tokom ove godine značajan dio sredstava koristio na netransparentan način i za koje postoje osnovane sumnje da su korišćeni za kupovinu glasova tokom lokalnih izbora. Tako se pokazalo da pored crnih fondova i ovaj budžet predstavlja jedan dobar izvor finansiranja.

Ne bih sada, ima tih tačaka dosta gdje ste ostavili te izvore finansiranja za političku korupciju, ali na kraju, pojednostavljenja radi, da kažem kako bi se mogao tretirati ovaj budžet. To je isto kao da uđemo u automobil, upalimo automobil i onda vidimo da nam gori lampica od goriva, da nema goriva, da nam gori lampica od ulja, da je ona kazaljka koja pokazuje zagrijanost motora prešla već na crveno. Takav motor je u državi Crnoj Gori i vi saad hoćete da nas vozite. I dobro bi bilo da nijesmo krenuli, ali mi smo, gospodine Vukićeviću, ne znam ko je šofer, Vi ili gospodin ministar Žugić, krenuli niz brdo. A zamislite da nemamo glicerina u tom kočionom sistemu. Pa će ćemo se zaustaviti, gospodine Vukićeviću? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Imate li komentar? Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Sobzirom da nemam vremena da na ove slikovite opise uvaženog poslanika Vučinića odgovorim, ja ću se opet vratiti na ono o čemu smo pričali juče, o čemu pričamo danas i što su elaborirali i ministar i veći broj poslanika vladajuće koalicije.

Znači, ako pogledete period od 2012. godine zaključno sa planom 2015. godina, primjetno je da se ide ka uravnoteženju tekućih rashoda sa tekućim prihodima. Primjetno je da se smanjuje deficit i kao planska veličina i kao ostvarena veličina. Preduslov da bi počeli da smanjujemo nivo javnog duga koji je došao do granice mastrihtskog kriterijuma jeste da imamo tokom godine više prihoda nego što imamo rashoda. Na taj način kako vi predlažete, nama bi trebalo par desetina miliona da bi sve te vaše želje koje ste danas iznijeli ispeglali i isplatili.

Znate, gospodine Vučiniću, lako je uzeti jednu oblast. Sad da uzmete budžet, bilo koju potrošačku jedinicu, da uzmete, vi ćete naći 101 argument zašto treba više sredstava. I za policiju, i za Ministarstvo održivog razvoja, i za Ministarstvo odbrane, i za kapitalni budžet, i za Pljevlja, i za Budvu, i za Cetinje. Ali, kada krenete to da sklopite da biste dobili jedan konzistentan i realno održiv argument, morate poći prvo od toga što je u ovom momentu neophodno da bi sistemi državne administracije, socijalni sistem, zdravstveni sistem i prosvjetni sistem funkcionisali. Znači, mi smo to obezbijedili. Mislim da je najbolje o tome pričao poslanik Šehović juče. Sve obaveze koje Vlada ima na osnovu zakona su predviđene i servisiraće se redovno u 2015. godini kao što su se servirale svih ovih godina. Uz sve to, krećemo sa jednom investicijom koja treba u očekivanju jedne krize, odnosno recesije u regionu da zaštiti crnogorsku ekonomiju koliko koliko. To je projekat auto-puta koji zajedno sa dva velika projekta na primorju, u Kumboru i Tivtu, treba da predstavlja jedan amortizer da Crna Gora, zajedno sa regionom i usljed ove velike krize, koja se očigledno sprema zbog dešavanja Rusije u Ukrajini, bude koliko koliko zaštićena.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite, kolega Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Gospodine Vukićeviću, vi ste kao odgovorna vlast trebali da zbrinete one građane koji danas nemaju od čega da žive, koji ne samo da ne mogu prehrane svoju familiju, nego ne mogu da prehrane sami sebe.

Jeste li čuli možda za ove proteste koji se održavaju na sjeveru Crne Gore, koji su bili u Rožajama, koji su bili juče u Bijelom Polju? Jeste li čuli poruke sa tih protesta? Zna li da tamo narod gladuje? Jeste li čuli poruke sa ovih protesta granskih sindikata koji dobijaju platu iz budžeta? Njihove zarade već sedam godina su na istom nivou i oni traže od nas poslanika da ne prihvatimo ovaj budžet. Mi iz Demokratskog fronta ga nećemo prihvatiti. Treba da ga vratimo na doradu.

Vi nam pričate o auto-putu. Prosti jadi da je to auto-put pa da svi gladujemo zbog tog auto-puta. Da je to auto put Bar - Beograd, da znamo da smo dobili auto-put. Šta smo mi dobili? Jedno parče auto-puta, četvrti dio tog auto-puta kroz Crnu Goru. To vam je, gospodine Vukićeviću, kao da je neka siromašna familija koja nema, recimo, vrata na kući, koja nema za liječenje ukućana i koja nema brašna da prehrani tu familiju došla do nekog novca i da je kupila ferari i parkirala ga ispred kuće da ga gleda. To vam je taj auto-put ako se može uopšte tretirati kao auto-put. Ali, vama je svejedno bilo važno da uzmete novac, a hoće li se graditi na Moračici ćuprija i još koji tunel i nešto tako malo ako se počne, to nije bitno. Važno je da ste vi došli do novca na taj način. Ja sam vam dao predlog. Nabavite tu štampariju pa možda prođete kao kad ste švercovali naftu, cigarete i slično.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Vučiniću.

Poslanik Murić ima riječ, a neka se pripremi poslanica Đurašković.

Izvolite, poslaniče Muriću.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovani grašani, dame i gospodo poslanici, gospodine Vukićeviću sa saradnicom,

Ja ću pokušati da u što kraćem sažetku kažem nekoliko rečenica i osvrt na budžet za 2015. godinu, sa ciljem da pokušam da ne ponovim nešto što se već čulo, jer ipak dva dana slušamo istu priču i dva dana čujemo razloge za i protiv i čini mi se, kako je rekla i kolegunica Šćepanović, da nekako prenosimo priču sa prethodnih sjednica, odnosno sa prethodne sjednice đe smo raspravljali Zakon o auto-putu.

Za mene je ovaj budžet od suštinske važnosti, jer će stvoriti pretpostavke za početak radova na najvećem crnogorskom infrastrukturnom projektu.

Čuli smo teze i razloge koji su za, koji su protiv, ali ja sam ubijeđen da nam je auto-put preko potreban, da ne smijemo dozvoliti da država koja stremi evropskom i evroatlantskom cilju nema metar auto-puta, da će nas destinacije, odnosno države u regionu sa svojom izgradnjom infrastrukturnih putnih komunikacija prevazići i da ćemo postati zemlja koja će se u širokom luku obilaziti. Mislim da to nije perspektiva i da to nije cilj.

Stabilizacija javnih finansija je izazov cijelo ovo vrijeme, svih ovih godina unazad i biće prioritet Vlade u narednoj godini. I ne samo Vlade, nego cijelog društva. Zašto to govorim? Zato što u nizu godina iza nas kada smo god raspravljali o budžetu i o ovom zakonu, obično na kraju godine, uvijek se moglo čuti - veliki dug, bankrot, neizvršavanje obaveza budžetskih potrošačkih jedinica. Šta smo imali nakon toga? Imali smo da se svake godine budžet ostvarivao i da je sve ovo funkcionisalo. Zato smatram da je budžet realno planiran, a to što se tiče zaduživanja, oko auto-puta smatram da nam je to potreba i da ne možemo a da se ne zadužimo da počnemo da gradimo neke velike infrastrukturne projekte.

Bez direktnih stranih investicija nema ni zamajca pokretanja ekonomije i mislim da je to prava mjera sa ovim investicijama koje ste prije rekli. Nadam se da će ih ubuduće biti još više.

Sljedeći aspekt za koji želim da kažem još jednu, dvije rečenice je aspekt u borbi protiv suzbijanja sive ekonomije. To sam govorio i kada je bio završni račun budžeta i ponoviću sad, to će biti izazov. Jer, oblici sive ekonomije nemaju granica i ne pojavljuju se u ustaljenom modelu, nego se mijenjaju. Zato je to izazov ne samo za našu državu, nego za sve države u regionu, kao i države u Evropskoj uniji i sve visoko razvijene zemlje. Toliko što se tiče ovog opšteg dijela.

Što se tiče ovog dijela koji je interesantan za građane iz mjesta odakle ja dolazim, pomenuću par projekata koji su, po mom mišljenju, jako važni, a čini mi se da nijesu upućeni na vaše ministarstvo, ali prvi projekat koji treba da pomenem je kanalizaciona mreža u Rožajama, sa prečišćaćem otpadnih voda. To je nešto što se radi niz godina, što se planira i što ima projekciju da se finansira iz IPA fondova, odnosno Evropske investicione banke. Ovakvi projekti i njihovo planiranje traje nešto duže i nekako se pomalo osjeća zamor od ovakvih projekata, ali procedure su takve i kad dobijate novac od evropskih institucija te procedure nijesu ni malo lake, nego su složene. Zbog toga govorim o ovom projektu. On se sada nalazi u fazi gdje je urađen idejni projekat sa revizijom. To je faza u kojoj treba da počne drugi dio, odnosno da se izradi glavni projekat sa revizijom kako bi počela njegova implementacija.

Nezvanične informacije koje imam govore o tome da se nešto ovdje želi mijenjati i da se pokušavaju promijeniti određene lokacije. Mislim da u fazi kada je definisan idejni projekat nema promjene lokacije, jer će to usporiti i dodatno usložiti njegovu realizaciju. Zbog toga sam se prvenstveno javio da govorim na ovu temu, jer projekti očuvanja životne sredine, znamo svi, su najzahtjevniji. To se moglo čuti i ovih dana na skupštinskim odborima i u ovom parlamentu. To je nešto što izaziva najviše novca i što će ići vrlo teško. Smatram da će ako se to desi Rožaje izgubiti kopču za ovim novcem i da će se to prolongirati za neki naredni period. Ne smatram da neće biti realizovano, ali čisto upozoravam i želim da kažem da ne trebamo sad u fazi idejnog projekta definisati ponovo idejni projekat. To je nešto na što sam želio da ukažem u svom izlaganju.

Drugi projekat koji je jako važan, govorio sam o njemu i prošle godine u završnom računu budžeta, i raduje me što je ove godine izdvojeno više sredstava nego što je planirano, a riječ je o projektu obilaznice, druga faza. I on se takođe nalazi u zoni projektovanja. Samo želim da ukažem da bude ispoštovan prostorni plan Opštine

Rožaje, jer Opština Rožaje je usvojila prostorni plan i predvidjela je kako i na koji način će se odraditi obilaznica. Ne želim da se miješam u struku, nijesam iz saobraćajne struke, ali želim samo da ukažem na opasnosti da se i taj projekat ne odugovlači.

Na kraju da kažem još da budžet koji je predložen predstavlja plan prihoda i rashoda koji se ostvaruje svih ovih godina. Ubijeđen sam da će se i ovaj ostvariti i smatram da je realno planiran i da je planiran u skladu sa onim što sad možemo u ovom vremenu da uradimo vezano sa ekonomskom situacijom u kojoj se trenutno nalazimo.

Želim da istaknem još jednu stvar. Od suštinske važnosti su i projekti prekogranične saradnje. Imamo u budžetu na strani 101, gdje ste za izradu projekata, studija, putovanja i aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova predvidjeli 0,20% miliona eura, što znači da je to učešće države u ovim projektima, da se tu radi o velikim prekograničnim projektima. 10 ili 15% je učešće, a mogu shvatiti koliki je njihov puni iznos. Znači, ti projekti prekogranične saradnje su od izuzetne važnosti. Ono što treba da veže Crnu Goru i zemlje regiona je ekonomija, izgradnja infrastrukturnih projekata i stvaranje uslova za nova radna mesta.

Za sada toliko. Ja ću podržati Zakon o budžetu i glasaću za njega. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslaniče Muriću.

Poslanica Đurašković ima riječ, a neka se pripremi poslanik Škrelja.

Izvolite, poslanice Đurašković.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Hvala lijepa, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Ministarstva, uvaženi građani,

Danas raspravljamo drugi dan o budžetu za narednu godinu. Planirana sredstva Fonda za zdravstveno osiguranje namijenjena za zdravstveni sistem Crne Gore iznose nešto preko 171 milion eura, odnosno 13,44% ukupnih izdataka, od tekućeg budžeta i budžeta fondova i najvećim dijelom namijenjena su za finansiranje javnog zdravstva, zdravstvene zaštite nezaposlenih, kao i za finansiranje zdravstvenih ustanova koje su u

sistemu javnog zdravstva, odnosno ustanova u kojima se osiguranici liječe i ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu, na primarnom, sekundarnom i tercijalnom nivou. Takođe, finansiranje djelatnosti Instituta za javno zdravlje, kao Ljekarske i Farmaceutске komore. Moram reći da planirana sredstva nijesu dovoljna.

Za bruto zarade i doprinose zdravstvenih radnika planirano je 78 miliona i 140 hiljada eura. Iz budžeta u budžet, odnosno iz godine u godinu, prema zdravstvu i prosvjeti se odnosi kao prema siročićima društva. Sredstva namijenjena njima su nedovoljna i jako skromna. Materijalno stanje i standard zdravstvenih radnika Crne Gore je u kontinuiranom padu. Zabrinjavajući, da ne kažem alarmantan. Od jula 2007. godine cijena rada povećana je svega 10%, neprestano rastu cijene roba i usluga, povećani su razni porezi i takse, povećan je porez na dohodak fizičkih lica, povećan je PDV. Toliki trud, rad, odgovornost se očekuje od zdravstvenih radnika, a za takav rad namijenjene su niske mjesečne nadoknade. Mnogi zdravstveni radnici žive kao postanari i nijesu stambeno obezbijeđeni. Odu čak u penziju, a ne zarade stan.

Poštovana gospodo iz Ministarstva, tražila sam u ovom budžetu stavku - rješavanje i izgradnja stambenih jedinica namijenjenih zdravstvenim radnicima, ali to nijesam pronašla.

Što se tiče kapitalnog budžeta, kapitalni budžetom za 2015. godinu planiran je jedan milion i 474 hiljade eura namijenjen zdravstvu, da se preko Direkcije javnih radova realizuju iz oblasti izgradnje i rekonstrukcije objekata zdravstva, i to: Zavod za transfuziju krvi u Podgorici, Poliklinički centar sa urgentnim centrom u Beranama, kupovina objekata od opština za Dom zdravlja Podgorica.

Nijesam pronašla da su predviđena sredstva za Infektivnu kliniku koja se nalazi u parku Kruševac i nijesam pronašla da li je što planirano za rekonstrukciju Psihijatrijske bolnice u Dobroti.

Što se tiče Ministarstva rada i socijalnog staranja, tu su predviđena budžetska sredstva u iznosu od 70,51 milion, što je više za preko dva miliona od prošle godine. To je iskazano kroz nekoliko programa - Program Uprave za zbrinjavanje izbjeglica, Centar za azil u kome rade 35 osoba, centri za socijalni rad, to je sada novo, program Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, program socijalna, boračka i invalidska zaštita. Prava iz oblasti socijalne zaštite planirana su u iznosu od 60 miliona i 200 hiljada eura.

Tačan broj siromašnih nije poznat, a jedini raspoloživi podaci su oni kojima raspolaže državni Zavod za statistiku, odnosno MONSTAT. Po njihovim podacima ispod apsolutne linije siromaštva živi i nalazi se preko 53 hiljade i 320 građana, odnosno svaki 11 građanin Crne Gore. Međutim, u realnom životu ih ima mnogo više, ta je cifra mnogo veća. MONSTAT računa apsolutnu liniju siromaštva ispod 186 eura i 54 centa. Poštovani građani, u Crnoj Gori preko tri hiljade penzionera prima penziju u iznosu od 100 eura, koliko iznosi vrijednost najniže penzije propisane zakonom.

Crna Gora ne raspolaže neophodnim statističkim podacima za ocjenu stanja ekonomskih i socijalnih prava, kao na primjer, evidenciju o broju beskućnika i lica koja stanuju u neodgovarajućim uslovima. Nema podataka o broju djece koja napuštaju školovanje i prepuštena su bukvalno ulici. Nemamo ni skloništa za beskućnike gdje bi se zbrinula lica koja u nedostatku nedostajućeg smještaja i dalje borave u psihijatrijskoj bolnici u Dobroti iako im njihovo zdravstveno stanje dozvoljava da napuste bolnicu. To su takozvani socijalni pacijenti.

Jednom riječju, malo je iz budžeta za ovakve slučajeve. Smatramo da to nije dovoljno i nećemo glasati za budžet. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Želite li komentar? Izvolite. Dva minuta imate.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Da se nastavim na ono što sam u prethodnom javljanju rekao vezano za sistem zdravstva. Znači, mi smo prepoznali probleme, problemi definitivno postoje, Vlada će zauzeti svoj stav do kraja prvog kvartala i dati predlog kako sveobuhvatno da počne da rješava nagomilane probleme u zdravstvu. Ali, samo da napomenem da je Zakon o budžetu za 2013. godinu bio na nivou 166 miliona za zdravstveni sistem; 2014. godine 169 miliona, a u Predlogu zakona za 2015. godinu 172 miliona. U situaciji kada su najrigoroznije mjere štednje po svim pozicijama zauzete mi smo našli načina da za zdravstveni sistem povećamo sredstva. Do kog nivoa ona treba da se povećaju ili da se smanjuju, to ćemo vidjeti nakon ove analize o kojoj sam govorio i nakon što damo

predloge da se uskladi obim sredstava sa obimom prava koji proizilazi iz zakona. Ali, uz ovo, svake godine u kapitalnom budžetu nekada više nekada manje milionski iznos je opredijeljen za različite objekte koji služe za zdravstvenu zaštitu. Naredne godine predviđen je završetak Zavoda za transfuziju krvi u Podgorici i Poliklinički centar sa urgentnim centrom u Beranama. Uz to potpisuje se zajam sa Svjetskom bankom za izgradnju Neurologije u vrijednosti od 12 miliona eura.

Znači, to je jedan sistem na koji se usmjerava posebna pažnja. Ali, probleme o kojima ste vi pričali i mi smo prepoznali i zauzećemo jedan sveobuhvatni pristup rješavanju tog problema do prvog kvartala.

Što se tiče socijale, trebao bi u januaru da startuje konačno projekat socijalni karton. Upravo taj projekat će da snimi kompletno stanje u tom sistemu socijalne sa dijelom zdravstvene zaštite. Ukoliko otkrijemo zloupotrebe, ako ih možda ima, upravo će te rezerve koje možda postoje biti preusmjerene onamo gdje su najpotrebnije. U svakom slučaju, u 2015. godini u ovoj oblasti čekamo da vidimo prve konkretne rezultate poslije tog projekta.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Izvolite, gospođo Đurašković.

LJULJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Hvala.

Drago mi je da ste prepoznali sve što sam rekla i da ste saglasni da su to zaista realni problemi. Step en razvoja jednog društva se vidi po tome kako su razvijeni zdravstvo i prosvjeta. Nažalost, mi se sa tim ne možemo pohvaliti - ni sa zdravstvom, niti sa prosvjetom. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Riječ ima poslanik Nikola Gegaj, a neka se pripremi poslanik Gošović.

Izvolite, poslaniče Gegaj.

NIKOLA GEGAJ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Vukićeviću sa saradnicom, dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Budžet je mehanizam kojim Vlada odgovara na rizike, izazove i specifičnosti ekonomske situacije da bi u najvećoj mogućoj mjeri zaštitila životni standard i socijalnu sigurnost građana Crne Gore. Zato planirana budžetska politika u narednoj godini treba da očuva finansijsku i ekonomsku stabilnost države i zakonom garantovane obaveze prema građanima, privredi i međunarodnim institucijama. Budžetski okvir bi trebao biti određen tako da smanji učešće javne potrošnje u bruto društvenom proizvodu, smanji likvidacioni uticaj na agregatnu tražnju i poboljša strukturu javne potrošnje.

Upravo budžet kao jedan od najvažnijih zakona koji usvaja ova skupština je osnova za finansiranje usvojenih politika pojedinih resora, odnosno njime se trasira pravac državne politike za predstojeću godinu u dijelu javnih finansija pri sprovođenju sektorskih politika.

Javna potrošnja, kao jedan od ključnih agregata, se mora prilagoditi poreskom kapacitetu privrede i stanovništva dok njena konsolidacija ima cilj da doprinese dinamičnijem ekonomskom rastu, kako bi se smanjila najveća fiskalna opterećenja koja se odnose, prije svega, na budžetski deficit i javni dug, uz očuvanje i dalje snaženje konkurentnosti ekonomije i poboljšanja životnog standarda građana. Trajno ozdravljenje u javnim finansijama može biti postignuto ukoliko se obezbijedi balans javne potrošnje. Bez budžetske ravnoteže produbljuju se svi strukturni problemi, slabi izgled snažnijeg rasta uz jačanje resornog pritiska. U tom smislu, ravnoteža budžeta nije sama po sebi cilj, već njeno dostizanje treba da doprinese ekonomskoj ravnoteži, povećanju zaposlenosti i uravnoteženju platnog bilansa. Dakle, mora se u srednjoročnom periodu obezbijediti da se javni dug drži na kontrolisanom nivou.

Procjena budžeta za 2015. godinu urađena je upravo na osnovu rezultata koji su postignuti za devet mjeseci u 2014. godini i procjena koja će se uraditi upravo do kraja godine, što predstavlja dodatnu osnovu da se može konstatovati da je budžet za narednu godinu realan. Predloženi budžet, sa jedne strane, je razvojni zbog najavljene

realizacije kapitalnih projekata, a, sa druge strane, restriktivni, štedni, jer na strani tekuće potrošnje postoji odgovorno planiranje, a isto tako je dobar okvir za funkcionisanje svih potrošačkih jedinica, kao i za socijalnu i razvojnu komponentu.

Nakon uvođenja novih mjera, fiskalne politike i permanentnog sprovođenja mjera za suzbijanje sive ekonomije procjenjuje se da će prihodi budžeta u narednoj godini biti veći od prvobitno planiranih, što daje šansu da budžet bude stabilan i da utiče na obezbjeđenje makroekonomskih veličina. Usmjerenje fiskalne politike u narednom periodu biće i dalje praćenje implementacije mjera sistemskog karaktera, jer jedino sistemskim mjerama možemo obezbijediti stabilnost kada je u pitanju makroekonomska i fiskalna stabilnost.

Dakle, budžet za 2015. godinu ima izrazito razvojnu komponentu o čemu najbolje svjedoči značajno uvećanje kapitalnog budžeta koji će dominantno zbog izgradnje auto-puta iznositi 284 miliona eura, što je oko 9% bruto društvenog proizvoda.

Kapitalni, kao i ukupan budžet za narednu godinu koncipiran je tako što je smanjeno učešće potrošnje koja nema dominantno razvojni karakter, odnosno ovaj element je preusmjeren ka segmentu koji je u funkciji stvaranja novih vrijednosti, odnosno dinamiziranja ukupnog ekonomskog rasta. S druge strane, ostale razvojne stavke su uglavnom umanjene. Prvenstveno mislim na diskrecione troškove, poput troškova za službena putovanja, koji su smanjeni za oko 1,5 miliona eura u odnosu na ovu godinu. To je, po mom mišljenju, dobro.

Glavni cilj fiskalne politike je da dostiže budžetsku ravnotežu. Ona jača izgled ekonomskog rasta i razvoja i preduslov je za uspješno i trajno saniranje svih strukturnih problema koji karakterišu naš fiskalni i ekonomski sistem. Uspostavljanju budžetske ravnoteže uspješno se približavamo kroz kontinuirano smanjenje deficita koji je u 2012. godini bio planiran na 3,3% bruto društvenog proizvoda, u 2013. godini 2,7%, a u ovoj godini 1,90%, dok je deficit za narednu godinu projektovan na nivou od 0,8% bruto društvenog proizvoda ukoliko se isključe izdaci koji se odnose na početak realizacije auto-puta.

Upravo ovaj odgovorni odnos u okviru ovog budžeta za narednu godinu govori o tome da je javna potrošnja kao jedan od važnih makroekonomskih agregata na kontrolisanom nivou. Moramo se podsjetiti na jedan veoma važan problem kojim se

suočavaju javne finansije i koji značajno utiču na makroekonomsku stabilnost. To su budžeti lokalnih zajednica, odnosno opština. Upravo u periodu investicionog buma ugovorene su značajne obaveze po kapitalnim projektima, što je u određenom vremenskom periodu dalo značajne rezultate, ali isto tako sada i opteretilo određeni broj opština. Zato je posebno važno naglasiti da se mora voditi računa i o finansijama na lokalnom nivou kako bi opštine mogle takođe da pripreme budžete koji su realno planirani i realno ostvarivani sa strane prihoda, ali i sa strane rashoda.

Imajući u vidu da će naredna godina biti godina oporavka crnogorske ekonomije i umjerenog rasta, možemo konstatovati da su i ekonomska politika i budžet realno koncipirani i zasnovani, prije svega, na potrebama poboljšanja životnog standarda građana.

Ja ću kratko, pošto dolazim iz gradske opštine Tuzi navesti dvije značajne investicije, dva značajna projekta koji su predviđeni ovim budžetom, a koji vjerujem da će biti realizovani u narednoj godini. Prvo se radi o modernizaciji, odnosno rekonstrukciji puta Tuzi - Pljoče, dužine 4,5 kilometra. Investicija košta 600 hiljada eura. Obaviješten sam od strane rukovodstva Direkcije za saobraćaj da su bili raspisani tenderi, pa poništeni tenderi, ali se očekuje da će izgradnja ove dionice puta koji povezuje Tuzi sa Hani i Hotit graničnim prelazom i isto tako povezuje našu državu sa Albanijom, biti početak u pravom kvartalu naredne godine.

Takođe, biće izrađena i projektna dokumentacija, odnosno izrada studije lokacije za izgradnju dječijeg vrtića. Radi se o jednoj investiciji koja je prijeko potrebna za građane, odnosno mališane gradske opštine Tuzi.

I kada govorimo o budžetu za narednu godinu, možemo veoma jasno staviti zaključak da u okviru postojećeg makroekonomskog ambijenta predloženi budžet predstavlja izraz aktuelne ekonomske realnosti, imajući u obzir neophodne potrebe da se nastavi u srednjoročnom periodu obezbjeđivanje svih makroekonomskih agregata koji će dodatno stimulisati ukupni rast i razvoj crnogorske ekonomije, prije svega, u cilju ostvarivanja novih radnih mjesta i posebno naglasak Vlade u narednom periodu da će se ovom problematikom intenzivnije baviti.

Ovaj budžet upravo ostvaruje ili će ostvariti pretpostavke da i ovaj problem bude riješen na onom nivou na kojem je naša vlada i planirala, tako da ću naravno podržati Prijedlog zakona o budžetu. Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Imamo prijavljeni komentar.

Kolega Kaluđeroviću, izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Gegaj, svi bismo mi zaista željeli da je to tako. Vi ste sada pomenuli neke značajne investicione projekte i na području Gradske opštine Tuzi. Kamo lijepo sreće da se i oni realizuju. Ali, bojim se da ni oni i još takođe jedan broj veoma značajnih investicionih projekata neće biti realizovani ne zbog toga što realno nema sredstava, nego što se bojim i ova budžetska godina o kojoj govorimo može smatrati u dobroj mjeri budžetom propuštenih šansi. Dakle, vjerujem da je i vama kao i meni dobro poznato da i dalje imamo veliki broj zaposlenih u sivoj zoni gdje se uopšte ne naplaćuju doprinosi, pa imamo velike deficite u penzionom fondu ili se plaća na osnovicu koja je izuzetno niska. Da ne pominjem da veliki broj poslodavaca zloupotrebljava poziciju zaposlenih na način što igra na kartu da imamo visoku stopu nezaposlenosti i onda ih tjera da rade ne koliko je redovno radno vrijeme, nego mnogo više od toga.

Ja sam juče kada sam diskutovao pomenuo nekoliko primjera nedogovornog odnosa vlasti. Da ponovim još jednom, Kamp na Zlatici je vlast kupila za osam miliona 2011. godine, sa obrazloženjem da nema boljeg mjesta i da je nasušna potreba Specijalne antiterorističke jedinice da ima tu lokaciju. Sada kažu da to ne odgovara i traži se lokacija u Danilovgradu. Dakle, je li bog dao za Specijalnu antiterorističku jedinicu i posebnu jedinicu policije moramo imati odgovarajuću lokaciju, ali je ovo primjer nedomaćinskog, da ne kažem nezakonitog gazdovanja imovinom države.

Objekti zdravstva Bijelo Polje. Dakle, 20 hiljada je predviđeno za projektnu dokumentaciju za objekte zdravstva u Bijelom Polju.

Da iskoristim, gospodine potpredsjedniče, priliku da kažem, hitno na vidjelo izvještaj Komisije ministra zdravlja iz 2008. godine, hitno, gospodine vrhovni državni tužioče, tražite taj izvještaj jer u njemu imamo konstatacije koje su stare više od šest godina, u kojima se još tada konstatovalo da je katastrofalno stanje u bolnici u Bijelom Polju, a između ostalog i u porodilištu. Takvo stanje se ne može promijeniti sa 20 hiljada. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Želite li odgovor, kolega Gegaj? Izvolite.

NIKOLA GEGAJ:

Hvala, potpredsjedniče.

Ne slažem se sa Vama, kolega Kaluđeroviću, da se nije radilo i da neće ovi projekti koji su predviđeni, posebno govorim za Gradsku opštinu Tuzi, biti realizovani. Dakle, uradilo se i to mnogo ne samo na području Gradske opštine Tuzi, nego i Gradske opštine Golubovci, i na nivou Glavnog grada, i same naše države Crne Gore.

Inače, put koji povezuje sa trenutnim putem je već urađen, uvaženi kolega Kaluđeroviću, još prije godinu i po dana. Investicija koja je koštala dva miliona eura, od mjesta Pljoče do Hani Hoti, odnosno mjesto Božaj, koje je vama dosta dobro poznato.

Ne želim da budem lokalan. Ne samo što se investira na našem području, nego ipak moramo biti iskreni i priznati jer sam čuo od jednog vašeg uvaženog kolege i mog kolege koji je rekao - nikako da počne izgradnja auto-puta, nemamo kilometra auto-puta. Upravo ovim budžetom su predviđena sredstva za početak izgradnje auto-puta. Veoma značajan kapitalni projekat, koji će nesumnjivo smanjiti odliv stanovništva sa sjevera Crne Gore prema južnom i centralnom dijelu. A ekonomski imaćemo razvijeni sjever sa neuporedivo bolje iskorišćenim resursima.

Toliko i hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslaniče Gegaj.

Poslanik Neven Gošović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Obradović.

Izvolite, poslaniče Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani predstavnici Ministarstva finansija, poštovani građani,

Pred nama je još jedna godina u kojoj neće doći do povećanja zarada, niti do poboljšanja životnog standarda. Ograničena javna potrošnja i u 2015. godini imaće za posljedicu da neće biti povećane izuzetno niske zarade prosvjetnim radnicima, ljekarima, medicinskom osoblju, stručnim saradnicima, službenicima, namještenicima u sudstvu i tužilaštvu, državnim službenicima i namještenicima. Za sve njih Predlog budžeta za 2015. godinu izuzev obećane redovnosti isplata neće omogućiti bilo kakvo povećanje životnog standarda. Siromaštvo će i dalje ostati najveći problem u Crnoj Gori. Penzije će u 2015. godini ostati na nivou utvrđenih penzija iz 2012. godine, kada je izvršeno posljednje usklađivanje penzija u skladu sa zakonom. Neće doći ni do povećanja postojećeg iznosa naknada iz oblasti socijalne i dječje zaštite, niti materijalnih davanja iz oblasti boračke i invalidske zaštite.

A podsjetiću, kada smo krajem prošle godine, takođe u decembru razmatrali i donosili Zakon o budžetu za 2014. godinu, Skupština je donijela i zaključke kojima je zadužila Vladu Crne Gore da do 30. juna 2014. godine sačini analizu ostvarenih budžetskih prihoda u odnosu na prihode planirane budžetom za 2014. godinu i o tome podnese izvještaj Skupštini. U slučaju da se ostvari povećanje planiranih poreskih prihoda u odnosu na rashode za prvih pola godine, obavezala Vladu da predloži mjere u cilju povećanja izdataka za socijalna davanja, dječje dodatke, tuđu njegu i pomoć, lične invalidnine, subvencije za električnu energiju domaćinstvima sa najnižim primanjima, otpremnine za tehnološke viškove po osnovu pravosnažnih rješenja Fonda rada i ostala prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja.

Vlada Crne Gore u julu 2014. godine uradila je informaciju o realizaciji budžetskih prihoda u prvoj polovini 2014. godine i dostavila je Skupštini Crne Gore. Informacija sadrži podatak da je prema podacima Ministarstva finansija budžetski prihod za prvih šest mjeseci 2014. godine ostvaren 5,6% više u odnosu na plan za navedeni period, čime su bili stvoreni uslovi da Vlada pristupi realizaciji naznačenih zaključaka Skupštine Crne Gore. S tim u vezi, Vlada je donijela poseban zaključak kojim je zadužila Ministarstvo finansija da zajedno sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Ministarstvom ekonomije, prilikom izrade Zakona o budžetu za 2015. godinu, u najkraćem roku dostavi Skupštini model usklađivanja vrijednosti penzija, izvrši analizu svih pojedinačnih izdataka budžeta u cilju iznalaženja rješenja za povećanje izdataka za socijalna davanja, dječje dodatke, tuđu njegu i pomoć, lične invalidnine, subvencije za električnu energiju za domaćinstva sa najnižim primanjima, otpremnine za tehnološke viškove, po osnovu pravosnažnih rješenja Fonda rada i ostala prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja. A epilog je poznat.

Vlada u 2014. godini nije predložila mjere za povećanje izdataka za socijalna davanja ni u kom vidu. Naprotiv, primjenom zakonom utvrđenih parametara rasta, odnosno pada troškova života i odnosa rasta, odnosno pada zarada, Odlukom Ministarstva rada i socijalnog staranja od 1. jula 2014. godine čak su umanjene naknade socijalne i dječje zaštite, kao i materijalna davanja po osnovu boračko-invalidske zaštite. A za lica koja ne ostvaruju druga primanja, niti su u stanju da privređuju i jedan euro mjesečno je veliki.

Vlada je najavljeni model usklađivanja penzija riješila na najjednostavniji način. U skupštinskoj proceduri dostavila je Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju kojim se u cilju zaštite penzionera i korisnika drugih prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja od negativnog usklađivanja propisuje da penzije neće biti usklađivane ukoliko bi primjenom zakonskih parametara došlo do smanjenja penzija. Time penzije ostaju na nivou utvrđenim posljednjim izvršenim usklađivanjem u skladu sa Zakonom u januaru 2012. godine. Na zakonu zasnovano pravo o usklađivanju penzija u 2013. godini, sa 3,3%, i od januara 2014. godine sa dodatnih 1,8%, sada je već evidentno trajno je zamrznuto.

U skupštinskoj proceduri podnijeli smo Predlog zakona o izmjenama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i Predlog zakona o dopuni Zakona o boračko-invalidskoj zaštiti kako bi primanja korisnika tih prava takođe bila zaštićena od negativnog usklađivanja kao što je to bio slučaj u julu 2014. godine. Vjerujemo da će ovaj parlament usvojiti dopune ova dva predloga zakona kako iznosi naknada socijalne i dječje zaštite, odnosno boračko-invalidske zaštite u 2015. godini ne bi bili umanjeni kada već nijesmo u mogućnosti da onima kojima je najteže u našem društvu koliko toliko povećamo iznose materijalnih davanja.

Ostaje da vidimo što će biti sa primjenom toliko godina očekivanog socijalnog kartona, jer se u budžetu za 2015. godinu sredstva za njegovu dalju izradu ne predviđaju ni u kom vidu.

U toku 2014. godine Vlada nije realizovala ni zaključak Skupštine u dijelu iznalaženja mogućnosti za povećanje sredstava za isplatu otpremnina kod Fonda rada u visini od 1.926 eura. Za te namjene Predlogom budžeta za 2015. godinu predviđena su sredstva u visini od svega dva miliona i 300 hiljada eura. A na isplatu kod Fonda rada čeka 3.012 pravosnažno donesenih rješenja, od kog broja je čak 2.295 rješenja donijeto u 2013. godini, a 717 rješenja u 2014. godini. Za isplatu po već donesenim rješenjima potrebno je obezbijediti ukupno pet miliona i 801 hiljadu i 112 eura. Pri svemu tome od ukupno podnesenih 2.380 zahtjeva kod Fonda rada na rješavanje čeka 7.078 predmeta. A riječ je o zahtjevima koji su u skladu sa Zakonom o Fondu rada podnošeni do kraja 2010. godine.

Na Odboru za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu iznesen je jedinstven stav da se sredstva za ovu namjenu u budžeta za 2015. godinu moraju povećati, bar u iznosu koji bi omogućio isplatu već donesenih rješenja koje je država dužna izvršiti.

Skupština Crne Gore u julu ove godine donijela je Zakon o izmjenama i dopunama iz Zakona o radu. Odredbama tog zakona, između ostalog, obavezan je Fond rada da licu čiji je radni odnos prestao usljed stečaja, uplati doprinose za penzijsko-invalidsko osiguranje za godine radnog staža koje mu nedostaju za stvaranje uslova za penziju za koji period mu poslodavac nije vršio uplatu tog doprinosa. Umeđuvremenu, Fondu rada po tom osnovu predato je ukupno 20 zahtjeva. Od ukupno predatih zahtjeva jedan je zahtjev usvojen i izvršena uplata doprinosa, dok se ovih

preostalih 19 zahtjeva nalaze u postupku obrade. Za ove namjene toliko najavljujane Vlada Predlogom budžeta za 2015. godinu nije predvidjela niti jedan jedini cent. Pri svemu tome, Upravni odbor Fonda rada je stao na stanovište da obaveza da izvrši isplatu navedenih potraživanja nastaje tek ako ista nijesu isplaćena po okončanju stečajnog postupka. A stečajni postupci traju li traju, a radnici čiji je radni odnos prestao usljed stečaja, koji su stekli jedan od zakonskih uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju, čekaju i dalje i preživljavaju sa naknadom od 76 ili 100 eura u mjesečnom iznosu na Zavodu za zapošljavanje.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja planirani su u iznosu od 2.650.000 eura. Navedeni izos sredstava namijenjen je za isplatu staračkih naknada. U skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, te naknade su u iznosu od 40 eura za prosječan broj korisnika koji se na mjesečnom nivou kreće oko 5300 lica, kako stoji u obrazloženju samog budžeta. Ove naknade isplaćuju se u cilju obezbjeđenja socijalne sigurnosti staračkih domaćinstava na selu, nosioce staračkog domaćinstva starijem od 65 godina za muškarce, a 60 godina za žene koji nemaju drugih primanja po osnovu socijalnih i drugih davanja. Radi se o poljoprivrednim proizvođačima koji su čitav život proveli na selu, a koji po osnovu svog rada nijesu stekli pravo na penziju. Taj iznos staračke naknade od 40 eura nije mijenjan od januara 2009. godine. U skupštinskoj proceduri podnijeli smo Prijedlog zakona kojim se predviđa da iznos staračke naknade bude određen u visini od 50% najniže penzije u Crnoj Gori, odnosno iznosu od 50 eura i 20 centi na mjesečnom nivou. Podnošenje ovog Predloga zakona ima za cilj koliko toliko poboljšanje materijalnog položaja staračkih domaćinstava koja danas održavaju u životu brojna udaljena sela kojima prijeti napuštanje. U tom cilju i podnijeli smo odgovarajući amandman na Predlog budžeta i zaista očekujemo njegovu podršku takvom amandamanu u Skupštini, a nadamo se i od strane predstavnika Ministarstva finansija.

Gospodin ministar je istakao u uvodnom izlaganju da je Predlog budžetu u najvećem dijelu razvojni i socijalni. Ali, socijalnu komponentu ne može zavrijediti ako se ima u vidu da u 2015. godini neće doći do povećanja izdatka za penzije, socijalnih i dječijih davanja, boračko-invalidsku zaštitu, pri čemu je krajnje neophodno obezbijediti dodatna sredstva za isplate od strane Fonda rada i Ministarstva za poljoprivredu i

ruralni razvoj kada su u pitanju staračke naknade. Ne vidi se ni mogućnost otvaranja novih radnih mjesta, jer sredstva namijenjena Zavodu za zapošljavanje za sprovođenje programa aktivnog zapošljavanja ostaju i dalje na veoma niskom nivou koji nedaje nadu mladim ljudima da će ubrzo doći do posla.

Članom 10 i 11 Predloga zakona predviđeno je da će Vlada u 2015. godini potpisati kreditne aranžmane u iznosu od 137 miliona eura, da će Vlada u 2015. godini izdati garancije u ukupnom iznosu od 101.600.000 eura, te da se Vlada može zadužiti u bruto iznosu za finansiranje deficita servisiranja duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2015. godinu u visini do 650 miliona eura. Takvo zakonsko određenje u suprotnosti je sa članom 82, stav 1, tačka 18 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Skupština Crne Gore raspisuje javne zajmove i odlučuje o zaduživanju Crne Gore. Riječ je o ustavnom ovlašćenju Skupštine Crne Gore, a koje ovlašćenje Skupština zakonom ne može prenijeti na Vladu. Riječ je o pitanju o kojem je svakako trebao da odluči Ustavni sud, ali je taj sud godinama obijao da to učini. Naime, više od tri i po godine nije odlučivao po predlogu SNP-a za ocjenu ustavnosti odredbe Zakona o budžetu kojim je propisano da Vlada u skladu sa Zakonom o budžetu određuje zajmove i daje garancije, a kada je donesen novi Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, obustavljen je postupak, navodeći kao osnovni razlog da je prestao da važi zakon čija se odredba sa aspekta ustavnosti osporava, a mada je novodonseni zakon sadržao istu odredbu. Naravno, nije to put ostvarivanja principa ustavnosti i zakonitosti koje treba da obezbijedi upravo Ustavni sud. Zahvaljujem. Izvinite na prekoračenju, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslaniče Gošoviću.

Imate prijavljeni komentar predstavnika predlagača, gospodina Vukićevića.

Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Hvala.

Uvaženi poslaniče Gošoviću, kada govorite o tome da će biti isplate za zaposlene u javnom sektoru i isplate za socijalna davanja, kao i drugim vidovima

penzijsko-invalidske zaštite na istom nivou kao 2014. godine, stekao sam utisak da Vi malo u pežorativnom stilu govorite. Ovaj nivo potrošnje smo uzeli kao konstantu. To je tako i ne može da se smanjuje bez obzira na to kako nam idu prihodi. Znači, u periodu od 2009. do 2012. godine vidjeli smo da prihodna strana nije konstanta, da na prihodnoj strani i te kako treba da se radi da bi sve ovo što smo planirali na rashodnoj strani moglo da bude servisirano.

Desilo se prije par mjeseci, možda čak ima tome i godina, kada je u Bosni u par dana u jednom gradu došlo do zastoja kod izdavanja, mislim, izvoda iz matične knjige. Tada ste vidjeli šta znači kada jedan segment državne administracije zakoči.

Znači, mi sada u svakodnevnom životu, svakodnevnom poslu kada sve funkcionije kako treba, uopšte ne shvatamo da iza toga treba ogroman novac, ogromna radna snaga i ogromna energija da bi sve funkcionisalo na način da svi budemo mirni i bezbjedni i da sve funkcionije nekim svojim tokom. Lako je uzeti jednu oblast i pričati o njoj. Pokušajte da kvantifikujete koliko bi samo to što ste Vi rekli, bez obzira na druge poslovne iz drugih oblasti, koštalo crnogorski budžet i kako te pare da obezbijedimo.

Sa druge strane, svi ti dodatni troškovi bi zahtijevali toliko novca da bi da ste kontradiktorni u svojim drugim zahtjevima da se smanji javni dug da se smanji deficit i da Crna Gora ulazi u dužničko ropstvo.

Na početku svoje diskusije zahtijevate da se digne javna potrošnja, a sa druge strane kritikujete Vladu za ovaj nivo deficita, za ovaj nivo javnog duga, a Vi sami svojim predlozima idete ka tom pravcu da se dodatno generiše taj javni dug. Toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Želite li odgovor?

Izvolite, poslaniče Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Građani Crne Gore Predlog budžeta su doživjeli kao socijalni budžet, o čemu je i ministar govorio. Svakako da ta davanja u oblasti materijalnoj, socijalno-dječijoj, boračko-invalidskoj, Fonda rada, staračkih naknada i drugih davanja iz oblasti socijalne

i dječije zaštite treba da sadrže neke elemente koji znači povećavanje materijalnih davanja po tom osnovu.

Predlog ovog budžeta to ne obezbjeđuje ni u kom vidu. Naprotiv, čine se napori da se spriječi primjena onih zakonskih parametara koji bi mogli ukoliko bi bili primijenjeni, imajući u vidu procenata rasta zarada u odnosu na procenat ili pad rasta životnog standarda, odnosno tih potrošačkih cijena, da dovedu do negativnog usklađivanja, odnosno smanjenja i penzija, i naknada, i socijalne i dječije zaštite, i boračko-invalidske zaštite. Dakle, idemo k tome da donosimo predloge za izmjenu i dopunu zakona koje će spriječiti samo te negativne efekte bez bilo kakvog povećanja. Jasno vam je da građani nakon nekoliko godina očekuju da im sredstva otpremnine od 1.926 eura budu isplaćena, a Vlada planira budžet za te namjene koji nije u mogućnosti da obezbijedi ni isplatu trećine već donesenih pravosnažnih rješenja po tom osnovu. Staračke naknade ne povećavamo od 2009. godine. Jasno je da sve to iziskuje rast ekonomije, povećanje prihodne strane. Ali, koliko smo pažnje u Predlogu budžeta posvetili toj prihodnoj strani? Svega nekoliko redaka. A koliko u stvarnosti, u životu, u praktičnom radu treba uraditi? Sigurno još puno, jer mnogo je tih nenaplaćenih sredstava u sivoj ekonomiji, u neuplaćenim doprinosima, porezima i mnogo čemu drugom koji može i te kako da poveća ovu prihodnu stranu i da to bude osnov za rast materijalnih davanja prema onim kategorijama stanovništva kojima je najteže u našem društvu. Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Gošoviću.

Riječ ima poslanik Obradović, a neka se pripremi poslanica Jonica.

Izvolite, poslaniče Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi gospodine Mustafiću.

Uvaženi gospodine Vukićeviću sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Veoma je važno da budžet bude realno i objektivno planiran i da budu prihodi i rashodi jednaki. Upravo ovako je isplaniran budžet Crne Gore za 2015. godinu. Posebno iz razloga što je on i razvojni utoliko mogu da kažem da je zaista isti kvalitetan. Takođe, iz budžeta se vidi da će biti bruto društveni proizvod uvećan za narednu godinu za 3,5%, od čega će se direktni priliv stranih investicija kretati u procentu od 13%, a inflacija će se zadržati na 1%. Takođe, zaposlenost će se uvećati za 1%. Činjenica je da se budžet puni od prihoda, od kreditnih aranžmana, od fondova Međunarodne unije itd, iz kreditnih aranžmana. Raduje činjenica da će sredstva koristiti na pravi način, odnosno da će se koristiti na pravi način, odnosno da će se koristiti za ... projekat, za zemljišnu administraciju, upravljanje, obzirom da moramo da imamo dobre katastre Uprave za nekretnine, odnosno prostorne planove kako bi se moglo investirati i veoma brzo dobijati građevinske dozvole. Sredstva od kreditnih aranžmana će se ulagati u obrazovanje, u sanaciju lokalnih puteva, u izradu i sanaciju ostalih puteva i mostova. Takođe, u izradu objekata za vodosnabdijevanje vodovoda, te kolektora, odnosno postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i izradu sanitarnih deponija koje su veoma neophodne Crnoj Gori. Ona sredstva koja će se obezbijediti za izgradnju auto-puta putem aranžmana kreditnog sa Exim kineskom bankom obezbijediće se 85% od kredita, a ostala sredstva od 15% od sopstvenih prihoda, od izdavanja obveznica itd.

Lokalne samouprave moraju u narednoj godini da funkcionišu na način što će servisirati sve svoje obaveze i smanjivati ranije obaveze i dugovanja i na način što će vršiti racionalizaciju uposlenih obzirom da znamo da zaista u lokalnim samoupravama ima dosta prekobrojnih radnika.

Što se tiče ostalih investicija, zaista rekao sam da kapitalni budžet je tako koncipiran da će se odraditi one investicije koje će omogućiti kvalitetniji život svih naših građana i to je za svaku pohvalu kada je u pitanju ovaj budžet. Obzirom da dolazim iz Opštine Bijelo Polje, reći ću da će se nastaviti sa jednom intezivnom saradnjom sa Vladom Crne Gore i sa značajnim novčanim sredstvima koja će se dati ovoj opštini na sjeveru kako bi se prije svega valorizovala planina Bjelasica. U tom pravcu su obezbijedena značajna novčana sredstva da se izgradi put od Ravne rijeke do Jasikovca i dalje do Smiljače. U dužini od 14 km izgradiće se ski staze, primarna i sekundarna elektro mreža, bazna stanica, sredstvo za proizvodnju vještačkog snijega.

Iako je ovo sjeverozapadna strana Bjelasice, koja ima dovoljno snijega, ali za svaki slučaj i to da se odradi. Biće izgrađeno skijalište, ski staza što je od velikog značaja za valorizaciju ove prelijepe planine koja ima svoje potencijale i ljepote kako za ljetnji, tako i za zimski turizam.

Jedan od bisera pećina Crne Gore je i Đalovića pećina u Bijelom Polju. Raduje me činjenica da su obezbijeđena i tu sredstva za izgradnju puta, ranije i za projekat kako bi se valorizovala ova prelijepa pećina u Bijelom Polju. Nastaviće se sa izgradnjom puta koji je za sada izgrađen od Slijepač mosta, Tomaševa, Kovrena. Biće to dionica prema Pljevljima rađena od Kovrena do Vtulje, što znači jedno bolje povezivanje i sigurnost u bezbjednosti saobraćaja.

Od ostalih investicija koje će se raditi u Bijelom Polju, raduje činjenica da će se unaprijediti zdravstveni sistem, odnosno zdravstvena zaštita, jer imamo problema u zdravstvu, a i Interno odjeljenje ne može se pohvaliti sa uslovima. To je prepoznato, opredijeliće se novčana sredstva za sanaciju, odnosno rekonstrukciju Internog odjeljenja u površini od 3500m². Nastaviće se sa rekonstrukcijom gradske tržnice u Bijelom Polju, a takođe, obzirom da je dionica puta od Slijepač mosta prema Mojkovcu ugrožena određenim kosinama, a i uskim putem, tu će se raditi treća traka u dužini od 5km, kao i jedna raskrnica. Radiće se na pruzi Beograd-Bar određene kosine. Određena sredstva će se obezbijediti i za sredstva namijenjena za poplave. U tom dijelu vidim da nema Opštine Bijelo Polje iako je ranijih godina i ona takođe bila zahvaćena poplavama, te u tom pravcu od ovih kreditnih sredstava smatram da bi se moglo izdvojiti dio sredstava za Opštinu Bijelo Polje.

U svakom slučaju, jedan budžet koji omogućava brz razvoj Crne Gore, koji omogućava izgradnju auto-puta Bar-Boljare, odnosno narednih četiri godine u dionici od Smokovca do Mateševa i zaista samo one žrtve koje imamo gotovo svakodnevno kroz Kanjon Morače nemaju cijene, prema tome, nema alternativu izgradnja auto-puta. Na taj način će se valorizovati mnogi potencijali i zapošljavati ljudi, ostajati na sjeveru da oni koji su na sjeveru zaista i žive od svog rada, a ne da naseljavaju središnji i centralni dio.

Na kraju raduje činjenica da će dio sredstava opredijeliti za sredstva za izradu projekata, jer ranije ...IPA i drugi fondovi, pretpristupni međunarodni fondovi obezbjeđuju dosta sredstava za mnoge infrastrukturne i druge projekte - projekte iz oblasti poljoprivrede i turizma, zaštite životne sredine i tu treba da imamo pametne ishode i naravno ljude koje ćemo kandidovati kako ta sredstva ne bi prošla mimo nas, nego u što većoj mjeri da ih iskoristimo. Sve u svemu, jedan kvalitetan pripremljen budžet koji ćemo mi iz Demokratske partije socijalista i podržati. Zahvaljujem za pažnju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Obradoviću.

Očigledno je Vaša bjelopoljska zavičajnost izazvala komentar kod kolege Nišavića koji će sada uzeti pravo da komentariše. Izvolite.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Kolega Obradoviću, niko ne spori da su ovim budžetom odvojena sredstva u kapitalnom dijelu za otvaranje planine Bjelasica, ali niko nije sporio to ni u 2014. godini. Pitam Vas, iako su zakonom definisana ta sredstva, šta je bilo sa sredstvima koja su opredijeljena u prošloj godini u iznosu od 3.200.000 eura, a dobio sam odgovor da je od tih sredstava do prije tri dana utrošeno 820.000?

Znači, mene interesuje ko nama garantuje, iako je zakonom sve definisano, da će i u ovoj godini dio sredstava iz kapitalnog budžeta biti upotrijebljen u svrhe za koje je opredijeljen.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Izvolite, kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Mislim da i Vi radite u interesu građana Bijelog Polja i iz tog razloga ste postavili ovo pitanje. Gospodin Vukićević, pomoćnik ministra, je dao odgovor vezano za to. Od tih sredstava je 800.000 eura uloženo. Preostala sredstva nijesu uložena zbog neispunjenosti određenih uslova po pitanju projektne dokumentacije i drugoga, i to ubuduće naravno ne bi trebalo da se dešava. Ali, vidimo da su sad spremna i ta tehnička sredstva kako bi se zaista sredstva koja su opredijeljena za 2015. godinu u potpunosti realizovala i za Opštinu Bijelo Polje i za druge lokalne samouprave. Siguran sam da će tako biti, da će biti u potpunosti ispunjen budžet po pitanju prihoda i rashoda i da će biti kvalitetniji uslovi i za život građana u Bijelom Polju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanica Jonica ima riječ.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, poštovani predstavnici Ministarstva finansija,

Predlog zakona o budžetu za 2015. godinu predstavlja nastavak politike lošeg uspostavljanja prioriteta u Vladi Crne Gore, ali i još gore ili još više grešaka koje su u prethodnom periodu a i kroz ovaj budžet plaćali građani Crne Gore. I kao po navici, sve one greške Vlade se valorizuju na način što upravo te greške plaćaju najranjivije kategorije. Tako da u sistemu u kojem svaka priča počinje sa izgradnja sistema vladavine prava, i ovaj Predlog zakona o budžetu i kompletno sve ono što proizilazi iz njega je za mene sinonim za nepravdu. I poći ću od onoga što ponavljam iz godine u godinu. Čini mi se da više ne bi bilo potrebe ni da se spremam za Zakon o budžetu, jer vi jednostavno ne odustajete od loših poteza. I ja bih sad mogla ponovo da bez iole podsjećanja podgledam na diskusiju iz prošle godine i vidim da smo pričali o istom, i da smo kimali glavom da sam u pravu, ali da smo predložili isto. Dakle, tri fonda, Fond za obeštećenje, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i Fond rada.

Fond za obeštećenje, nepravda nekad davno nanijeta pokušajem jednog zakona koji je bio bolji, pa onda ispravkom čim je ova većina potpuno preuzela kontrolu u jednom periodu stvaranja uslova da se što manje vrati i da se što manje nepravdi ispravi. I onda dinamikom ulaganja u Fond za obeštećenje definisano, a i ove godine nastavljeno sa 2,2 miliona eura za otplatu rata i dugova od prethodnih godina imamo situaciju da će samo za donijeta rješenja biti ovom dinamikom i to sve da ispunite ovih 2,2 miliona ove godine da nastavite tako, a imali ste smanjenje u odnosu na planirano uvijek negdje ovamo gdje treba ispraviti nepravdu. Za 30 godina će se isplatiti ono što je po donijetim rješenjima, a negdje za 80 godina u odnosu na zahtjeve koji su podnijeti ili za rješenja koja treba odlučiti. Ko to treba konačno da doživi pravdu u ovoj nepravednoj državi - unučad, praunučad? Ne mogu da vjerujem da ne odustajemo od priče iako smo zakonom propisali kako ćemo konačno povraćajem i obeštećenjem kroz taj zakon ispravljati nepravdu svake godine, ponavljati nepravdu načinom na koji taj zakon ne sprovodimo,. Odnosno na one u odnosu na koje je ta nepravda žestoko uticala na njihove porodične egzistencije i na način funkcionisanja dugoročno njihovih porodica.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i priča o tome da ste ove godine eto stavili u budžetu program Fond za profesionalnu

rehabilitaciju i stavili dva miliona eura. I ne znam sad što mi je strašnije, što ga imamo u budžetu pa ga imamo sa dva miliona, ili što do prošle godine nije bilo ovog programa u budžetu. Dakle, dva miliona iako znate da će biti priliv u Fond za profesionalnu rehabilitaciju 8,5 miliona. A onih 6,5 opet da uzmete od lica sa invaliditetom?

Dakle, ja ću ponovo da cijela Crna Gora čuje pa da se i ovi divni mediji nekad sjete da i od priče da je Vlada Crne Gore otela 32 miliona od lica sa invaliditetom naprave skandal, a ne od nekih drugih priča ponoviti da je od 23. maja 2009. godine, otkako je počeo da se primjenjuje Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, zaključno sa 1. novembrom Vlada Crne Gore otela od lica sa invaliditetom 2009. godine - 1.296.000, 2010. godine - 2.889.000, 2011. godine - 6.000.000 eura, 2012. - 7.000.600 eura, 2013. - 8.564.815 eura i 2014. godine do 1. novembra - 5. 902.000 eura. Ukupno 34 miliona eura koje su poslodavci u Crnoj Gori uplatili kako bi bilo upotrijebljene za potrebe i u svrhe koje su jasno propisane Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanje lica sa invaliditetom Vlada Crne Gore je od 34 miliona 32 uzela i nikad im se traga vidjelo nije. E sad ste konačno poslije čitave priče koje zadnje dvije godine imamo stavili tu stavku budžeta, prošle godine odbili kao jedno od resornih ministarstava Predlog zakona kojim smo mi tražili samo da se taj program pojavljuje u budžetu i da ta sredstva budu vidljiva, jer ste rekli da to ne može. Znači,može. Ali može dva miliona, jer znate da ćete imati prihod od 8,5 miliona. Dakle, sad još kroz budžet legalizujete da ćete odmah u startu 6,5 miliona da stavite po strani i da upotrijebite ko zna zašto.

Stvarno dalje pričati o pravdama i nepravdama poslije ovog iznosa ne znam ima li svrhe i ima li više što da čovjek može iskaže kao očekivanje Vladi koja je spremna na ovako nešto.

Fond rada, kolega Gošović je već o tome govorio. Ljudi koji su lošom politikom ove Vlade dovedeni u poziciju da njihove firme pođu pod stečaj, da iz svega onoga što su godinama stvarali i gradili nečijom lošom politikom dođu u poziciju da ostanu bez posla, da im jedino očekivanje od države bude tih 1925 eura i da na njih čekaju godinama. Mi imamo zaključno sa 2013. godinom, prije godinu dana donijetih 2295 rješenja, u 2014. godini 802 rješenja, 3097 donijetih rješenja i 5,9 miliona eura koje su

čist dug po donijetim rješenjima. Imate vas koji predlažete 2,3 miliona, dakle, ni pola novca da se isplate rješenja donijeta u 2013. godini. Do kad mislite da ti ljudi mogu da izdrže? Ostali su bez posla. Jedino im je očekivanje ili ono što im je država na određen način definisala 1926 eura. Čekali su ko zna koliko vremena i da se rješenje donese i nakon što im je rješenje donijeto čekaju i trebaju da čekaju po dvije, tri godine da im se rješenje isplati. I, naravno, iz tih razloga je Vlada Crne Gore odbila Predlog zakona Socijalističke narodne partije, kojim smo tražili da se jasno definiše rok u kojem se moraju donijeti rješenja. Ali, kad se donese rješenje, da se zna u kojem se roku to rješenje mora isplatiti. Ne možemo tako u nedogled u odnosu na one koje ste ostavili bez posla politikom koju ste vodili, a sada treba da ih ostavite u totalnom beznađu i iščekivanju kada ćete se smilovati da im tih jadnih dvije hiljade eura isplatite jednog dana, dok na nekim drugim pozicijama preleva.

Dalje, pričamo o vladavini prava. Imamo zahtjeve i Sudskog i Tužilačkog savjeta za veći iznos sredstava. I imamo priču o tome da su nam to prioriteta. Imamo priču o tome od svih međunarodnih institucija treba da se pojača rad Centra za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija i imamo očekivanja od Sudskog savjeta za sredstva po toj poziciji. Naravno, ne pada vam na pamet da im to povećate. Imate priču o pravosudnom informacionom sistemu koji je neophodan za kvalitetno funkcionisanje pravosudnog sistema i sredstva koja su tražili za to - za to nema novca. Imate zahtjev Tužilačkog savjeta, a znate da će u januaru biti donijeta dva nova zakona - Zakon o specijalnom tužilaštvu i Zakon o državnom tužilaštvu kojim će se raditi na novoj organizaciji tužilačkog segmenta pravosudnog sistema, i znate da je traženo da je po osnovu realizacije tih novih zakona potrebno još sredstava, i da je potrebno za formiranje specijalnog istražnog tima opredijeliti odgovarajuća sredstva, i da je potrebno opredijeliti sredstva za zapošljavanje imenovanja određenog broja novih tužilaca. I za to nema sredstava. Ppričamo o vladavini prava, a onda sasijecamo u budžetu sredstva za one za koje nam traže da im pojačamo kapacitete da bi mogli da se izborimo sa onim što su problemi ovog društva. I onda dođemo u fazu kako može neprincipijelno.

Agenciji za nacionalnu bezbjednost povećano u odnosu na prošlu godinu 460.746 eura. S druge strane, Ministarstvu zdravlja povećano samo 84.411 eura. Dakle,

u ovoj državi je mnogo bitniji osjećaj onih koji se brinu da Agencija za nacionalnu bezbjednost ima dovoljno sredstava da radi posao koji ne bi trebala da radi na način na koji ga radi i da se poveća četverostruko više nego za Ministarstvo zdravlja u trenutku kad se suočavamo sa ovakvim stanjem u zdravstvenim institucijama Crne Gore. U trenutku kada se suočavamo sa ovakvim posljedicama zbog nedostatka sredstava u zdravstvenim institucijama Crne Gore. U trenutku kad smo se prije 15 dana suočili, kad smo pričali o Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, sa višestruko manjim iznosom ulaganja sredstava perkapita u zdravstveni sistem Crne Gore u odnosu na sve zemlje u okruženju. I ne pada vam na pamet da se u odnosu na tu stavku napravi povećanje. A kad bi čovjek počeo da gleda po budžetu stavku po stavku, našao bi da se ponegdje nađu vrlo interesantna sredstva za nešto što za mene nema objašnjenja. I kao jedan od primjera, pošto je počeo da predsjedava potpredsjednik koji će mi ugasi vjerovatno čim dođem do kraja svog vremena, mikrofon, da zavšim. Jedan od primjera je Zavod za intelektualnu svojinu, naknada za odvojeni život 12 puta po 850 eura. Mislim da je previše. Mislim da naknada za odvojeni život, pa makar to bilo i Zavodu za intelektualnu svojinu je prevelik iznos i da ste vrlo komotno nekome zbog nekih komotnih relacija obezbijedili iznos koji im ne pripada. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Koleginice, ne možete da me ne pomenete, ali Vam je statistika slaba strana, barem kada sam ja u pitanju.

Molim Vas, nemojte da ometate rad Skupštine.

Za komentar se javila koleginica Kalezić. Ali, morate da oponirate. Nemojte da je hvalite, nije to dijalog.

Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, predstavnici Ministarstva i poštovani građani,

Dakle, ne shvatam zašto bih oponirala. Ovdje govorimo o budžetu, a radi se o nečemu što je jako umjesno istakla i pomenula kolegunica Jonica. Radi se o Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i obuku lica sa invaliditetom. Ja hoću samo da ukažem na jedan mali primjer kako su žene iz Dnevnog centra za djecu ometenu u razvoju "Oaza" iz Bijelog Polja, krajnjim entuzijazmom, sa vrlo malo sredstava koja se jedva dobijaju tako što se napiše neki projekt, pa neko od donatora prepozna svrsishodnost. Dakle, već dvije godine se radi jedan jako naporedan program. Program kojim su ova djeca, za sad je grupa od sedmoru, osposobljena da mogu da prave određene proizvode visoke likovnosti i kvaliteta i upotrebljive i nema nikakvog razumijevanja od organizovanih institucija koje treba da brinu o tome. Ja sam dala amandman da se iz neke od stavki koje ja zovem stavke "odi mi dođi mi", tipa ostalih troškova gdje se ne prepoznaje na šta pare idu, da se usmjeri 25 hiljada ovom centru. Pretpostavljam da gospodin Vukićević može da sasluša i pribilježi. Skupština će odlučiti da li će biti usvojen amandman, ali mislim da se malim intervencijama može mnogo poboljšati. Međutim, suština je na drugom mjestu, a to je briga ove zajednice za sve članove, jer se malim ulaganjem u ranijem uzrastu i djeca sa posebnim potrebama mogu jako dobro osposobiti da mogu nešto i da privređuju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegнице.

Znači, ovako. Na Kolegijumu smo se dogovorili da bočnih replika nema, nego samo replike sa predlagačima budžeta. Ali, uvažavajući kolegunicu Kalezić, a i to da bi opovrgovao tvrdnju koja je bila posljedica nečega što je bila samo posljednji slučaj, jer da sam i Vama dao bio riječ da produžite dalje ne bi mogli da završimo.

Izvolite, uvažena kolegнице Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Ako će za posljedicu biti popravljanje Vašeg predsjedavanja kad ja govorim, ja ću Vas stalno kritikovati, pa ćemo proizvesti konačno efekat da predsjedavate na isti način u odnosu na sve poslanike.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Siguran sam da ćemo mi zajedno u januaru, februaru na drugo mjesto.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Samo Vi naprijed. Pričam, potpredsjedniče, izuzetno o ozbiljnoj temi i molim samo da to dovedemo na taj nivo.

Znači, zahvaljujem se gospođi Kalezić što je potencirala priču o Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i želim da joj kažem da čak i taj amandman za tih 25 hiljada nije neophodan, jer postoje ogromna sredstva koja se slivaju u Fond koji treba u tom pravcu da ih usmjerava. A onda Vlada kaže da nije bilo dovoljno projekata, ta sredstva upotrijebiti negdje dugo i nikad nijesmo dobili odgovor kako su i gdje upotrijebljena. Samo ih nema tamo gdje su ih poslodavci uplatili. A zakon je eksplicitan i jasan. Postoje jasno definisana mjesta gdje se sredstva iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju mogu koristiti. Ali imate sistem, jedan od tih je finansiranje grant šema. To su ti projekti koji bi njima olakšali sa malim novcem nevjerovatno i život i način funkcionisanja. Ali, imate Vladu koja dobija obavezu zakonom da donese Pravilnik o finansiranju grant šema i ona ga ne donosi iako ima obavezu da ga donese 2011. godine. Ona donese taj Pravilnik 2014. godine, a bez tog Pravilnika ne možete da pišete projekte. I onda četiri godine otima novac iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, jer kaže da nema projekata. A mi

imamo 10% populacije koja pripada kategoriji lica sa invaliditetom, a 8% od tih 10% po svim pokazateljima pripada populaciji koja je jako lošeg socio-ekonomskog statusa. Imamo ogroman novac, s jedne strane, imamo poslodavce koji uplaćuju novac izuzetno korektno, i imamo Vladu koja otima novac od najranjivije kategorije. I to je ono što je najstrašnije, čini mi se, u ovom budžetu, jer preko toga nema.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, uvažena koleginice Jonica.

Vi znate sigurno januar, februar na šta ja mislim.

Da ne bi bilo žute štampe. Na protest mislim, ali iz protesta će biti ne samo da dođemo do slobodnih izbora, nego će biti i prijateljstava. Tako da će biti veoma lijepo druženje.

Idemo dalje. Direktor Direktorata se javio za komentar.

Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ:

Ima par pitanja. Pokušaću da odgovorim koliko mi vrijeme dozvoljava.

Znači, uvažena poslanice Jonica, i sami ste odgovorili zbog čega nije došlo do realizacije ovih sredstava koja su bila opredijeljena za Fond za profesionalnu rehabilitaciju. 2014. godine su stvorene pretpostavke, donijet je Pravilnik, raspisan je prvi konkurs, sada se očekuju prvi projekti. To nijesu novci koji stoje na gomili i treba da se uzmu. Zakon je precizirao i podzakonska akta pod kojim uslovima i na koji način se može aplicirati za ta sredstva. A na Vaše pitanje gdje su ta sredstva završila u 2009. godini, podsjetiću Vas da je Fond penzijsko-invalidskog osiguranja Fond i invalidskog osiguranja sa godišnjim deficitom od 120 miliona koji se nadomješćuje iz ostalih budžetskih prihoda.

Znači, u periodu od 2009. godine do 2014. godine 600 miliona je deficit Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja. Kako ne pitate - kako ste, gospodo, uspjeli da nadomjestite taj deficit kada možete da nas optužujete da mi otmamo pare od, kako ste i sami rekli i slažem se sa Vama, zaista jedne kategorije koja zaslužuje punu pažnju kojoj se i posvećuje puna pažnja od strane ove Vlade?

Fond rada je više utrošio u period otkada je osnovan, nego što su prihodi po osnovu njihovih namjenskih prihoda. Da li je to dovoljno? Nije. Ima rješenja koja su donešena, koja čekaju na isplatu i u skladu sa budžetskim mogućnostima mi ćemo ta rješenja isplatiti. U 2014. godini došlo je do povećanja. Predložen je amandman i mi ćemo ga prihvatiti da se i u 2015. godini povećaju ta sredstva, ali morate shvatiti da imate jedan kolač koji ne može da se širi i ne može da se duži, mora se raspodijeliti pravedno svima.

Što se tiče sudstva i tužilaštva, ja sam pričao i na Odboru o tome, za razliku od troškova koji dominantno zavise od novca, u toku je izrada dva ili tri zakonska projekta, odnosno zakonska atka. Prvi je Zakon o sudovima i drugi je Zakon o specijalnom tužilaštvu i još ovaj treći koji ste pomenuli i tim zakonima je trebalo da se precizira prvo organizacija sudske mreže, a drugo da se formira specijalno tužilaštvo. U momentu kada se formira specijalno tužilaštvo iz tekuće budžetske rezerve će biti obezbijedena sredstva i za to postoje sredstva. Znači, još uvijek taj proces nije završen. Kroz Zakon o sudovima će doći do Predloga optimizacije sudske mreže i u tom momentu ćemo znati kolika su sredstva i da li su nedostatna sredstva za finansiranje sudova. Ali, osim budžetskih sredstava, Evropska unija kreće sa projektom direktne budžetske podrške za sektor sudstva i Ministarstva unutrašnjih poslova i u drugoj polovini 2015. godine biće značajna sredstva na raspolaganju. Takođe, postoje IPA sredstva gdje su za Crnu Goru opredijeljena na godišnjem nivou između 30 i 35 miliona eura. Znači, prvenstveno za vladavinu prava i jačanje administrativnih kapaciteta, tako da ta sredstva postoje ako ne u budžetu, ima mogućnosti da se uzmu sredstva da bi se obezbijedilo nesmetano funkcionisanje i razvoj tih institucija.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, direktore.

Izvolite, kolegkinice Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Sve rekoste, a ništa ne rekoste. Što ne rekoste kako nađoste za Agenciju za nacionalnu bezbjednost tih 480 hiljada iz tog jasnog kolača iz kojeg ne možete da izvučete. Za Agenciju za nacionalnu bezbjednost uspjeli da obezbijedite skoro 500 hiljada povećanje u odnosu na prošlu godinu. A za Fond rada nema. I onda ima nekih rješenja koja nijesu isplaćena. Imate rješenja iz 2013. godine. To su zahtjevi ko zna od kad. To su ljudi koji su ostali bez posla. To su ljudi koji su ugrožena egzistencija i svoja i svojih porodica zahvaljujući politici ove Vlade. Vi sad kažete - ima tamo i Fond rada, imaju tamo neka rješenja, jednom ćemo ih isplatiti. Imali ste vi Predlog zakona od strane SNP-a kako se jasno definiše dinamika i donošenja rješenja i isplati naravno. Odbili ste ga da biste preivali Agenciji za nacionalnu bezbjednost ili nekima drugima koji su vam podobni, interesantni ili bitni za očuvanje pozicije ove Vlade, a da za radnike ne bi bilo.

S druge strane, priča o licima sa invaliditetom. Pa vi samo potvrđujete da ste vi namjerno tri godine držali u fioci Pravilnik o grant šemama, ne pričam o Vama konkretno, pričam o Vladi Crne Gore, pravilnik o načinu finansiranja grant šema kako ne bi bilo osnova za projekte, jer su se po tom pravilniku trebali pisati projekti. Imate, takođe, definisano šest osnova po kojima je novac iz tog fonda mogao da se koristi. Do kraja priče nijeste odgovorili ključnu stvar. Ako znate da imate priliv osam i po miliona u Fond za profesionalnu rehabilitaciju, kako ste mogli da napišete dva miliona na prihodnoj strani? Ja to ne mogu nikada da shvatim ni da prihvatim. Naravno, preskočili ste priču o Fondu za obeštećenje, jer je u direktnoj nadležnosti vašeg ministarstva i sporost donošenja rješenja i način na koji ste odgovorili na preporuke o jačanju Komisije za restituciju u smislu riječi kako bi mogli da rade svoj posao i da što brže i dinamičnije

odlučuju po zahtjevima za restituciju. Preskočili i da će i ti ljudi kojima je nepravедно oduzeta imovina 30 godina čeka da im se isplati za ono što im je donijeta odluka, a ovi kojima treba da se sačeka i da im odluče Komisija za restituciju 80 godina. To su sve stvari koje ste preskočili da kažete, ili nemate i ne možete imati odgovor za to. I zakoni.

Znate dobro da će pravosudni zakoni biti u januaru donijeti na vanrednoj sjednici i sad krajem decembra nećete to da predvidite, pa ćete iz tekućih rezervi, pa će biti da naravno iz tekućih rezervi takav ili toliki iznos koji im je neophodan ne može da se opredijeli. Pa će biti da oni nijesu dobili dovoljan iznos sredstava u pravom trenutku za odgovarajuće potrebe, pa zbog toga nijeste mogli da se bore sa organizovanim kriminalom i korupcijom. Samo jedni drugima dajete alibi da ne radite posao. S druge strane, plaća država, plaća vladavina prava, plaćaju građani i uvijek najranjivije kategorije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, koleginice.

Sada riječ ima kolega Bulatović. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ.

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče. Nijesam mislio da govorim, ali sam inspirisan Vašim izlaganjem na kraju jučerašnjeg dana. Nekoliko stvari želim da potvrdim, ali prije toga hoću da kažem sljedeće.

Paralelno sa ovom Skupštinom, odvijala se otvorena sjednica Vlade. Na jednom kanalu je sjednica Vlade, a na drugom kanalu je sjednica Skupštine. Sjednica Vlade je, gospodine potpredsjedniče, pokazala puno jedinstvo vlasti u Crnoj Gori. Svi su došli na noge Milu Đukanoviću, predsjedniku DPS-a. Sve nezavisne grane vlasti i ispod tona oni koji su ovdje barjačili prije nekoliko dana ga mole da obezbijedi sredstva za ovu granu

vlasti, za onu granu vlasti. On je usput rekao da je unosno biti političar, posebno u opoziciji, posebno u Parlamentu, da smo mi neradnici, a on predano radi. Ovdje su poslanici Demokratskog fronta, govoreći o budžetu, vrlo argumentovano pokazali da ćemo probiti kriterijume Mاستrihta, da zaduženje se povećava samo u ovom budžetu 600 miliona. Onda vas ja potpuno razumijem zašto ste govorili o januaru, februaru, martu o potrebi uključivanja. Rekli ste u potrebi uključivanja ako bude trebalo i demokratskih, mirnih protesta za obezbjeđivanje uslova za realizaciju nekih stvari.

Predsjednik Vlade je rekao Evropskoj uniji - Dajte pare da se bori protiv korupcije i organizovanog kriminala. Svi to znaju i rekao je da je neophodno imati novac, a novac ne postoji. Nije tačno. Ako bih ja imao pristup da je neki resor koji je pod kontrolom Mila Đukanovića bolji od nekog drugog, pa da je prelivanje sredstava iz jednog resova u drugi resor nepravda, imao bih pogrešan pristup.

Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Komisija za sprječavanje sukoba interesa, Uprava za antikorupcijsku inicijativu, Uprava za sprječavanje i pranje novca i finansiranje terorizma, Tužilaštvo, Sudstvo, Državna revizorska institucija, Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima.

Poštovani građani, na hiljade ljudi tamo radi. Bore se za vladavinu prava u Crnoj Gori za koju sam čuo na otvorenoj sjednici Vlade da je istorijska tekovina Crne Gore. Vjerovatno misle na jednopartijski sistem kada je bilo puno jedinstvo vlasti, ili misle na vladavinu prava u doba knjaza Nikole i kralja Nikole, ili u doba Dinastije Karađorđevića. Znaete koliko ovi resori troše novca u 2014.godini? 113 miliona. Za 2015.godinu – 116 miliona. Ili, ako to prevedemo na tekući budžet, to je na nivou od 18% i prošle godine i za narednu godinu 18% tekućeg budžeta. 116 miliona evra. I šta Đukanović priča?

Koliko mu para treba, da se preraspodijeli milion što nedostaje sudstvu ili dva miliona što nedostaje tužilaštvu. Nije tačno. Ovo je 116 miliona.

Građani Crne Gore izdvajaju, izdvajaće da bi bilo vladavine prava u Crnoj Gori koje nema i neće je biti, jer farsa upodobljavanja akcionih planova za 23 i 24 se dešava za sedam dana. A tokom ove godine je izvršena navodna reforma obavještajno bezbjednosnog sektora, kome je na čelu stao predsjednik Demokratske partije na neustavan način, na čelo Vijeća za nacionalnu sigurnost.

Čovjek koji treba da se bavi pitanjem borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, ministar pravde je prešao iz tog resora na resor koordinacije operativnim službama i nama se ključne stvari dešavaju upravo sada u bezbjednosnim strukturama. Zbog čega? Zbog toga što se veoma dobro zna da je situacija politička veoma loša, ekonomska katastrofalna i da je moguće da se približavamo realizaciji vanrednih izbora. Izbora na kojima DPS pokušava na osnovu arhitekture, snimka zloupotrebe resursa ponovo da osvoji vlast. I tu je inspiracija ono što je govorio potpredsjednik Radulović juče. On je govorio o potrebi da se u Crnoj Gori stvore uslovi za neke izbore, ma kad bili, da budu fer, demokratski i tako dalje.

Farsa se dešavala prošle godine vezano za elektronsku identifikaciju - 300, 400 ne znam koliko hiljada. To je džeparac za jedan broj članova Vlade za pola godine, koji privatno potroše po raznim destinacijama. I sprda se Vlada sa Skuštinom i sa opozicijom. I neka to radi ako joj može biti, a neće joj moći biti, budite sasvim sigurni. A šta imamo? Imamo, o tome je gospodin Kaluđerović juče po stoti put govorio, klasičnu korupciju i zloupotrebu položaja vezano za Kamp Zlatica. Razgovaraćemo o izgradnju zgrade policije koja je izgleda dostigla fantastičnih 15 miliona i to sve pod direktnom

kontrolom jednoga čovjeka koji je aktiviran i stavljen kao sekretar potpredsjednika Vlade. Mislite li da to ne vidimo? I znate li šta je predsjednik Vlade danas rekao na pitanje kada će da popuni Vladu? Rekao je to je za njega tehničko pitanje, ali želi da zna čime će Vlada da se bavi, valjda je poslao poruku Ranku Krivokapiću. Poslao mu je poruku da ako se ne dogovore za Kraljičinu plažu, a kada smo kod Kraljičine plaže, u Crnoj Gori, gospodo, poštovani građani, se desilo da je određeni funicioner uhapšeh za visoku korupciju i puštem odlukom Ustavnog suda koja je poništila odluku Apelacionog suda i direktno je iz zatvora potpisao ugovor u Hrvatskoj koja je članica Evropske unije gdje postoji istinski uskok.

Gradonačelnik Zagreba je uhapšen, dao jemstvo od dva miliona evra i znate li šta radi? Ne može da vrši poslove gradonačelnika Zagreba. Dijeli paketiće sa Deda mrazom, to mu je jedini posao sada. Smijte se vi. To je sramota za Crnu Goru, a taj čovjek direktno iz zatvora na položaj svečane sjednice i potpis višemilionskog ugovora. I hoćete sada da razgovaramo mi sa vama oko preliivanja milion ovamo, milion onamo. Ključna farsa jeste, treba da se formira specijalno tužilaštvo. Još nije usvojen zakon. Gdje su sredstva za specijalno tužilaštvo? Pa ćete da im date pomoć. Znate, danas se jedna grana vlasti pitala kada će biti povećane plate u toj grani vlasti? To je dobra socijalna demagogija, a predsjednik Vlade kaže - Ne, ne, nećemo mi da dižemo kredite za plate, nego oni koji ne rade, mi ćemo da ih otpuštimo, na račun tih plata mi ćemo da damo plate ovima koji rade. To je Crna Gora danas bila na Cetinju. Jedna Crna Gora i danas druga Crna Gora.

E, znate šta? Ako nije bilo novca za elektronsku identifikaciju, a moglo je da bude za Kamp Zaticu, moglo je da bude za zgradu policije, ovako da se dogovorimo. Ako

Đukanović prijeti Ranku Krivokapiću, a opozicione političke snage koji su istinski opozicionari, treba samo poručiti Đukanoviću – da, spremni smo za vanredne izbore pod uslovima koji su ravnopravni, fer i demokratski, ali ne da nam date elektronsku identifikaciju. Sada je cijena za Đukanovića veća, danas je cijena za Demokratsku partiju socijalista veća. Uslovi treba da budu strogi. To može pregovorima, to može dijalogom da se dođe do ravnopravnih uslova, uključujući i modalitete koji su dati u javnosti. A ako to ne bude, onda je potpuno regularno da jednom osmišljenom nacijom svih opozicionih snaga se razmišlja i o demokratskim u svijetu poznatim, nenasilnim demokratskim sredstvima koji se nazivaju protesti. Možda u ovom trenutku na proteste neće doći dovoljno ljudi, ali stvaranjem klime će doći potpuno koliko je dovoljno. Nemojte da se igrate, gospodo, sa tim stvarima. Poenta čitave priče jeste u sledećem, po Đukanoviću nema para za borbu protiv korupcije i kriminala, nema političke volje, jer je kroz ustavne promjene do dana današnjeg kroz svaku mjeru učvršćena pozicija Demokratske partije socijalista. Zar je, gospodo, malo 116 miliona? Onda se oni žale da im je malo 160 miliona. Ne može da se uhapsi jedan sudija Višeg suda, ali ne može da se uhapsi neko ko je član Vlade, neko ko je bivši član Vlade, neko za koga čitava Crna Gora zna da su zloupotrijebili položaj. Zna se ko su ti ljudi. Da li je dala Evropska unija takve zahtjeve? Ne, ali ti zahtjevi moraju da se daju.

Priča o istoriji vladavine prava u Crnoj Gori je besmislena priča. Vladavine prava u Crnoj Gori nema. U Crnoj Gori postoji jednopartijski sistem kome načelu tog sistema jedinstva vlasti stoji predsjednik Demokratske partije socijalista. Sada je jasno ko širi priče po Crnoj Gori. Osmisli ih Milo Đukanović, da su svi isti i vi, koji ste u vlasti poslanici, a mislim da nijeste isto što i oni, postoji razlika između vas i onih koji su Vladi i oni koji zloupotrebljavaju položaj u Vladi i opozicija. Opozicija sigurno sa Vladom nije ista. Mi radimo što možemo da bi izvršili promjene, promjena nema bez smene sa vlasti

predsjednika Demokratske partije socijalista, koji je danas postigao praktično to da je postrojio sve i održao im predavanje. I ovi mu ispod glasa postavljaju pitanja, ne smiju da postavljaju pitanje. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Bulatoviću. Prije nego što dam riječ kolegi Simoviću, pažljivo sam slušao danas otvorenu konferenciju i strašno se neprijatno osjećam kao potpredsjednik ove Skupštine. Mislim da zarađujem ono što dobijam, ali očekujem od predsjednika Skupštine da reaguje na takvu jednu izjavu predsjednika Vlade. Što se mene tiče, još više sam ubijeđen u ono što sam juče govorio.

Izvolite, kolega Simoviću.

/Upadica/ Po njegovom osnovu danas što je rekao premijer.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Ako je problem, ja ću da odustanem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne, ne. Mislim da je saglasje između Vas i kolege Bulatovića.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Pa evo ne bih se javljao ali me je zbunio gospodin Bulatović, jer je na početku svoje diskusije kazao da nije inače mislio danas da se javi, ali ga je inspirisala diskusija potpredsjednika Radulovića sinoćna, odnosno na kraju jučerašnjeg radnog dana. Tako da sam baš sa pažnjom htio da odslušam Vašu diskusiju, s obzirom da nijesam juče bio u prilici da slušam diskusiju uvažnog potpredsjednika Radulovića, da vidim šta je bila tema gospodina Radulovića. Nijeste ostali dosljedni svojoj najavi. Vi ste tokom Vaše desetominutne diskusije bili isključivo inspirisani predsjednikom Vlade gospodinom Milom Đukanovićem.

Gospodine Bulatoviću, ništa novo kad ste Vi u pitanju. Rekao bih Vaša vječita inspiracija. Gospodine Bulatoviću, Vaša vječita politička mora u liku gospodina Đukanovića, predsjednika Vlade, i Vaš vječiti pokušaj da na političkom terenu pokažete svoju političku superiornost, što vam nije uspijevalo u dosadašnjim svih izbornim iskušenjima, a tako će biti i u narednom periodu.

Gospodine Bulatoviću, Vi ste govorili i u svojoj diskusiji pomenuli jedno 15, 20 puta gospodina Đukanovića. Ali, imenitelj Vaše ukupne diskusije je da se u Crnoj Gori dešavaju navodne reforme. Ja bih Vas pitao, gospodine Bulatoviću, da li su navodne reforme u Crnoj Gori činjenica da je Crna Gora od početka pregovora sa današnjim danom uspjela da otvori 16 pregovaračkih poglavlja, a da dva privremeno zatvori? Da li su, gospodine Bulatoviću, za Vas navodne reforme poruke koje smo dobili ove godine iz Velsa sa NATO Samita i poruka da će Crna Gora ne čekajući sljedeći NATO Samit dobiti poziv za punopravno članstvo, pridruživanje NATO alijansi?

Gospodine Bulatoviću, da li je navodna reforma i rezultati koji se postižu na ekonomskom planu? Svakako, svi mi kažemo, siguran sam da dijelimo mišljenje da bi to moglo da bude još snažnije, još energičnije, sa većim stopama ekonomskog rasta, ali mislim da možemo se zajednički pohavaliti ako kažemo da u ovim zahtjevnim ekonomskim godinama stopa rasta od 2,5% stopa koja je bila u granicama zadovoljavajućeg, mnogo bolja nego što su postignute stope razvoja u našem susjedstvu, u regionu pa i šire. Gospodine Bulatoviću, da li je navodna reforma i činjenica da smo u ovoj godini stvorili sve pretpostavke da Crna Gora krene sa jednim kapitalnim projektom kakav je vječiti decenijski san ljudi koji žive u Crnoj Gori, auto-put.

Projekat koji treba da intengriše Crnu Goru samu sa sobom i da intengriše Crnu Goru sa regionom i šire. Da li su sve to navodne reforme, ili je to iskaz realnih pomaka koji svi zajedno činimo u ovom našem društvu? A priznaćete vaša vječita inspiracija, glavni pregalac, Vlada Crne Gore u svom punom sastavu, u realizaciji svih ovih, po Vama, navodnih reformi. A ja bih rekao istinskih, novih iskoraka koje Crna Gora čini i na integracionom i na ekonomskom planu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Simoviću.

Izvolite, kolega Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine prvi potpredsjedniče Skupštine, ja nisam kriv gospodinu Simoviću što je on politički naštelovan tačno na određenu frekfenciju koja je u opsegu odbrane lika i djela Mila Đukanovića. O protestima je govorio gospodin Radulović i pojasnio neke stvari. Protesti su potencijalno mogući ako nastavite ovako da vladate.

Gospodine Simoviću, što se tiče Đukanovića, nikada on moja opsesija nije bio. On je samo jedna mora Crne Gore. Kažem Vam da je on mora državna, ekonomska, politička, kakva god hoćete za Crnu Goru. Kada utihnu zvona njegove vladavine, proći će kao i svi vladaoci koji su vladali na demokratski način. Kada on ode, Predrag Bulatović neće jednu jedinu riječ reći, a vi koji ste njegovi poltroni u Crnoj Gori ćete najviše da zvonite za njim. Takva je Crna Gora. Bila je od vajakada takva. Znete kako je prošao onaj ko je više decenija vladao u Crnoj Gori, koji je vladao u Jugoslaviji i kako su se pravile istorijske paralele. Ali za njih je bilo teže, jer su bar napravili Crnu Goru državom. Oni drugi su objedinili jugoslovenske narode i nijesu se bavili organizovanim kriminalom i korupcijom, a za ovoga će bjelodano biti dokazano da je uništio i opustošio Crnu Goru. Zato je on noćna mora i mora politička i svaka druga Crne Gore. Hvala Vam

na komplimentu što ste me stavili nasuprot njega, pa makar i u tom Vašem kontekstu, jer je moje mjesto nasuprot njega.

Što se njegovih pobjeda tiče, zahvaljujući političkoj korupciji 2001.godine koja će izaći kad tad, kao gubitnik na izborima uspio je da dobije manjinsku podršku. Kao gubitnik na izborima 2001.godine. Zato slavodobitne priče o tome da je pobijedio i tada, ne, tada je izgubio, tada su se palile dokumentacije u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Službi državne bezbjednosti. Tada je samo razmišljao o tome da predsjednički avion koji je bio na Vladu, a kupljen kako znamo da je kupljen, se prepíše na kabinet predsjednika države. Hoćete da govorimo o tome da je bio opozicija u 13 opština? Političkom korupcijom je preuzimao jednu po jednu opštinu. Hoćete da vam nabrojim koje?

O referendumu 2006.godine postoji Bijela knjiga. Kao i svi izbori, i taj referendum je brutalno pokraden radi lične vlasti njega. A oni koji su mislili da se bore za državu, danas neka razmisle da li treba da podržavaju privatnu državu.

Što se budžeta tiče, ja sam rekao sledeću stvar /Upadica/

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Molim Vas nemojte da ometate. Kaznezna – nekaznena. Sjedite tu. Ako hoćete još po dva minuta, ja ću vam dati. Prijavite sto puta, nema nikakve kazne replike. Bez nervoze, molim Vas.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine Raduloviću, nema problema ako ćemo da polemishemo.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nema problema. Daću po dva minuta.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Sada govorim o auto-putu. Svaka čast. Odličan je već pet godina u virtuelnoj stvarnosti koju gledamo na televiziji Crne Gore i drugim televizijama. Pozdraviću izgradnju auto-puta koja neće da osiromaši Crnu Goru. Pozdraviću sve što neće da osiromaši Crnu Goru. Što se reformi tiče odgovorite, gospodine Simoviću, kakvo je to dostignuće Crne Gore? Ja ga direktno izdižem, ali to je prvi predsjednik Skupštine pomenuo, da neko ko je pod istragom za visoku korupciju izađe i vrši svoj posao, vrlo važan i potpisuje ugovore. To se u Crnoj Gori dešava. U Hrvatskoj, koja je članica Evropske unije, nije moguće da gradonačelnik ništa radi, nego kaže pošto prima platu gradonačelnika, nijesu mu uzeli platu a platio je jemsto dva miliona evra, sramota ga je da prima platu gradonačelnika i onda dijeli paketiće tamo na Trgu Bana Jelačića. Govorim o tome da kod njih ne može tu funkciju da vrši jer je pod istragom, a kod nas potpisuje ugovore milionske vrijednosti.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Pošto se radi o izuzetno dva važna funkcionera sa jedne i sa druge strane, daću još oko dva minuta, pošto uvijek prekršite i jedan i drugi.

Izvolite, kolega Simoviću, oko dva minuta.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine Raduloviću, zamolio bih Vas da se u međusobnom obraćanju, a trudim se da budem takav, obraćamo sa punim uvažavanjem i primjerenim tonom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANK RADULOVIĆ:

U čemu je bio problem?

MILUTIN SIMOVIĆ:

Kad ste reagovali na moje traženje replike povodom komentara uvaženog gospodina Bulatovića.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Znači, ja ću ...

MILUTIN SIMOVIĆ:

Mislim da je Vaš ton bio neprimjeren. Mislim da je sadržaj Vaše reakcije prema meni takođe bio neprimjeren, ali evo pretpostavljam da je u pitanju Vaš višesatni umor zbog napornog predsjedavanja ovim Parlamentom.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Na takve stvari neću da reagujem, nego ću pokušati da dokle budem na ovom mjestu radim korektno.

Izvolite, kolega Simoviću. Uvaženi kolega Simoviću, dao sam Vam drugi put priliku iako se nijesmo dogovorili. Uvažajući to uvaženo što Vam kažem.

Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam. Ostajem pri svojim molbama upućenim prema Vama.

Gospodine Bulatoviću, javio sam se jer ste u svom komentaru upotrijebili jedan izraz, jedan termin koji mislim da nije baš primjeren, ali hajmo da ga nastavimo analizirati. Govorili ste o poltronima. Gospodine Bulatoviću, mislim da svaki čovjek i u politici i u bilo kom drugom poslu najbolje sam o sebi govori i o svojim ukupnim osobinama radnim, političkim, moralnim i svim drugim. Kad govorite na tu temu, živo se sjećam jedne slike Vašeg dijaloga na beogradskom kanabeu kada ste dobijali naloge šta više čekate. Šta više čekate da se obračunate sa demokratijom u Crnoj Gori, šta više čekate sa tadašnjim najavljenim nemirima, jer nijesu bili u pitanju samo nemiri nego je bilo i određenih drugih instrukcija. Mislim da je ta slika živa još u sjećanju kod građana u Crnoj Gori. Uvažavajući sve Vaše domete koji su bili u određenim, govorim potpuno otvoreno, istorijskim raskrscima na kojima se Crna Gora nalazila, ali ipak su i ove slike na koje moramo s vremena na vrijeme podsjetiti, jer se podsjećamo često i onoj rezoluciji koja je dovela jedan građanski mir u Crnoj Gori, ali mislim da i ovo ne treba zaboraviti. Toliko o pojmu političkog poltronstva i Vašoj ličnoj ulozi i prisustvu na tom kanabeu.

Gospodine Bulatoviću, ponovo ste pokušali da dovedete u pitanju reforme i rezultate koji se postižu u Crnoj Gori. Govorio sam u prvom javljanju o nekim indikatorima koji jasno govore da u Crnoj Gori nijesu retoričke reforme, nego reforme na djelu. Dovršimo tu priču samo za ovu godinu. Jesmo li svi zajedno, svi zajedno uslovno rečeno ali sa potrebnom dovoljnom većinom, u ovom Parlamentu ostvarili i izglasali ustavne reforme? To nije bio ni malo lak proces, doći do potrebnih 2/3. Jesmo li u ovom Parlamentu ostvarili potrebne zahtjevne većine prilikom izbora Sudskog savjeta, Tužilačkog savjeta, izbora vrhovnog državnog tužioca? Zar to nijesu sve jasni indikatori koji jasno govore da se u Crnoj Gori realizuju istinske reforme na njenom evropskom i evroatlantskom putu?

Gospodine Bulatoviću, nije dovoljno pročitati izvještaje i ocjene visokih međunarodnih zvaničnika. Pročitajte pozdravno, oproštajno pismo prethodnog komesara za proširenje gospodina Filea. Podsjetiću, to je njegovo autorsko djelo i vidjećete šta on govori o rezultatima i o vašim takozvanim navodnim reformama, a on, kako kaže, reformama koje Crnu Goru i dalje čine kao lidera reformi na Zapadnom Balkanu.

Gospodine potpredsjedniče, hvala Vam na datom vremenu i prilici da završim dijalog sa gospodinom Bulatovićem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, zdravo će god bili iduće godine i Vi i ja.

Izvolite, kolega Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, zaista nijesam hito da govorim, jer su kolege iz Demokratskog fronta pokazale kakav je ovaj budžet. Slušao sam preko TV ekrana vašu diskusiju sinoć i poruku budućnosti Crne Gore. Dodatni impuls da uopšte govorim, ali dodirujući se i budžeta iz ugla borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, podstakla me je sjednica Vlade otvorena za javnost. To je pokušaj jedne najrigidnije propagande i zloupotrebe da otvorena sjednica Vlade za javnost sa jednim scenarijom koji može da se primijeni za one socijalističke priredbe koje su se dešavale u jednopartijskom sistemu kada vođa kaže nešto pa ga onda nešto pitaju i tako dalje. Pokazalo se jedinstvo vlasti, gospodine potpredsjedniče Skupštine. Skupština je marginalizovana, uključujući i poslanike parlamentarne većine. Poenta jeste da smo mi našli konsenzus da povećamo, između ostalog, i sredstva za političke partije. On može za svoju kampanju, kampanju opstanka na vlasti da obezbijedi od tajkuna kad god hoće desetine i desetine miliona i da zloupotrebljava resurse. Iz sopstvenih sredstava, što

kaže gospodin Kaluđerović. Zahvaljujem, gospodine Kaluđeroviću. Zar nije bolje da poreski obveznici gledaju i mogu da vide kako troše sredstva predstavnici njihovi ovdje u Parlamentu? To je jedno.

Drugo, ja sam ovdje argumentovano rekao da 18% tekućeg budžeta ide za resore koji se bave organizovanim kriminalom i korupcijom. Poštovani građani, 116 miliona i šta hoće predsjednik Vlade od Evropske unije. Da kaže nema para? Ne, nema volje, jer ako počne da se bori protiv korupcije na visokom nivou, odmah počinje iz Vlade. Od aktuelne Vlade, bivših članova Vlade, nekih aktuelnih gradonačelnika, bez obzira ko tamo držao vlast. Ne, naravno, neće. I neće sistem političkog obračuna kako je primijenjen u jednom slučaju prije nekoliko godina da bi eliminisao političku konkurenciju sopstvenoj stranci. Zato je moguće da jedan gradonačelnik potpisuje ugovore kakvi jesu.

Što se reformi tiče, gospodine Simoviću, ja sam juče gospodinu Markoviću rekao na Odboru za antikorupciju, od ustavnih promjena do danas je Demokratska partija socijalista, ne DPS, izvinjavam se članovima DPS-a i funkcionerima, nego personalno predsjednik DPS-a ojačao svoju poziciju. Dobio je Ustavni sud po svoj mjeri koji mu je bio danas na noge. Dobio je Sudski savjet, Tužilački Savjet. Sada će kroz set zakona vezano i za specijalno tužilaštvo da veže ruke vrhovnom državnom tužiocu, pa će mu nametnuti specijalnog tužioca. O čemu vi pričate? O tome da nećemo o tome da govorimo. Da, hoćemo da govorimo o tome.

Govorio sam o poltronima, gospodine Simoviću. Ne znam da li ste se Vi prepoznali u tome, a nijesam Vas posebno citirao, niti nominovao. Govorio sam o poltronima Mila Đukanovića koji se jednako onako kako su i svi oni koji su bili za Slobodanom Miloševićem ispratili ga, kad su ga Legija i ostali hapsili, bivšeg predsjednika države, a kada je umro, došlo je pola miliona da mu oda počast. Znae, takav smo mi narod. Samo govorim o tome.

Još nešto, oko tog čuvenog kanabea i veze sa Slobodanom Miloševićem, najčvršće i najjače veze imao je vaš šef, svake vrste. I on je baš na tom kanabeu sjedio, dogovarao se i tako dalje. Imam, gospodine Simoviću, najmanje 50 svjedoka koji su bili

na tom razgovoru, koji će da potvrde i da posvjedoče da je ne samo UDBA, nego su i još neki mimo UDBE montirali snimak da ga prikažu takvi kakav jeste. Na koje proteste, gospodine Simoviću? Pročitajte nešto. To je bilo u predvečerje ili na početku lokalnih izbora u Podgorici na kojima ste izgubili. Koalicija koju sam ja tada vodio sa Liberalnim savezom imala je većinu i vi ste 03. januara jedne godine, kad je jedan feribrod zastao, kada ste kupili neke odbornike, gazeći proceduru Poslovnika na najbestijalnji nezakonit način zadržali gradonačelnika koji je otišao. To ne zastarijeva. Dovedi ste vod policije da 03.januara, minus pet odbornika, koliko ste imali, pretvorite u parlamentarnu većinu, koja je opredijelila, između ostalog, i razvoj političkih događaja u Crnoj Gori. Sada hoćete da ja kažem - da, ja sam gubitnik. Ne, opozicija je brutalno krađena. Tada, nažalost, i uz pomoć nekih predstavnika OEBS-a i nekih ljudi koji su izlobirani. Zašto i o tome da ne govorimo?

Sada poruka, gospodine Simoviću, jeste, neka se svađa sa Rankom Krivokapićem Milo Đukanović ako misli da će raspisati izbore a da pokuša da da elektronsku identifikaciju. Ne, podignuta je ljestvica i treba da se podigne ljestvica za fer i demokratske izbore. Nećete moći naći supstituciju za pravu opoziciju u Crnoj Gori pa da simulirate izbore. Toga neće biti. Rizikujete mnogo, a nudi vam se dijalog.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Ovoj priči se nećemo više, nego ćemo o budžetu. I ovako je bila burna naša prošlost. Ako sad počnem učešće od Dubrovnika, pa ovamo, do onamo, ko je dje bio, onda ćemo tek zamutiti. E nećemo ga zamućivati više, nego će ga razbistriti o ovoj temi kolega Škrelja.

Izvolite. U svom stilu, kolega Škrelja.

LUIĐ ŠKRELJA:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Prvo na početku ako mi dozvolite, uz pozdrav uvaženim koleginicama poslanicima, kolegama poslanicima, građanima i građankama Crne Gore, ja nisam uopšte srećan i zadovoljan što mi pripada da uzmem riječ u ovoj diskusiji kad vidim da ste malo nervozni profesore, jer nijesam navikao da Vas tako gledam. Navikao sam da Vas gledam onako kako ste bili svih ovih dana u formi i kondiciji, demokratski raspoloženi i nadam se da ćete nakon ovog malog odskakanja od tih Vaših standarda vratiti se nazad.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zar i ti, brate Brute?

LUIĐ ŠKRELJA:

Ne, ja vrlo afirmativno. Takođe, dozvolite mi da iskoristim priliku da svim građankama i građanima katoličke vjeroispovijesti čestitam najveći hrišćanski praznik katolički Božić, sutra Badnji dan, uz želju da provedu u miru, prijateljstvu, međusobnom uvažavanju, toleranciji i svemu onome što naš život čini ovako raznolikim i veoma afirmativnim za ove prostore dje živimo i dje boravimo.

Počeo bih uz izvinjenje, priču jer sam pod utiskom, nećete mi zamjeriti, jer stvarno sam pod utiskom današnje otvorene sjednice Vlade na Cetinju gdje smo imali prilike da vidimo demokratsku, transparentnu, jasnu, efikasnu i onakvu Crnu Goru kakvu smo svi mi željeli zadnjih godina. Mislim da je danas u pravom smislu pokazano ono što mnogi sumnjaju, a žele da sumnjaju, da je predsjednik Vlade sa svojim saradnicima pokazao onu snagu, onu demokratsku kondiciju i onu toleranciju koja je poželjna svakoj državi, a i maloj i uvaženoj Crnoj Gori. Toliko o današnjoj sjednici na Cetinju.

Danas je na dnevnom redu Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015.godinu. Za svaku skupštinu, za svaki visoki dom, pa i za ovaj sjednica koju treba da obilježe svečani karakteri, svečane priče, jasne poruke građanima da smo spremni da se uhvatimo u koštac i sa izazovima koji nas očekuju u sljedećoj godini. U suprotnom, ne bi se budžet usvajao prije predstojeće fiskalne kalendarske godine. Mada u nekim drugim državama nije isto, u mnogim državama se poklapa fiskalna i kalendarska godina, dok u Sjedinjenim Američkim Državama budžet važi od 01.septembra do 30.novembra sljedeće godine. Naš se poklapa sa kalendarskom i sa fiskalnom i to nije rijetkost u okruženju. Mislim da je to i prepoznatljivo za većinu država u regionu.

Riječ budžet potiče od starofrancuske riječi „buga“ što znači mala kožna torba, prvi put se spominje 1760. godine. Znači šta je ta torba? Ta je torba mala kožna torba u kojoj je ministar finansija Engleske donio u Parlament u visoki dom predlog budžeta i zbog toga je ostala buga, budžet. Mala kožna torbica u kojoj je prvi čovjek nakon predsjednika Vlade, a to je ministar finansija, pred poslanicima izvadio predlog budžeta i na zadovoljstvo prisutnih pokazao i obrazložio taj tekst, taj zakon koji je najvažniji i krucijalni zakon za parlament. Znamo dobro da je Engleska kolijevka demokratije.

Rekao sam da se budžet smatra spiskom svih planiranih prihoda i rashoda, tako smo i mi imali prilike da o tome razgovaramo, a svaki budžet, a ne mislim nego sam siguran, da i ovaj naš ima te karakteristike, jer prate ga principi budžeta koji su opštepoznati u cijelom svijetu. To su: princip potpunosti, princip jasnoće, princip jedinstvenosti, princip tačnosti, princip prethodnosti i princip otvorenosti. Mislim da svi ovi principi krasi i naš budžet. Smatram da nema ni jednog razloga da se poslanici ne opredijele pozitivno po ovom predlogu.

Imali smo prilike da tokom današnjeg i jučerašnjeg dana čujemo dosta priče, dosta argumentovanih priča sa jedne i sa druge strane o budžetu, ali moje je mišljenje da smo ovdje da iznosimo svako svoje mišljenje, kako smo vidjeli ovu diskusiju. Mislim da su ovu raspravu obilježili poslanici pozicije uz korektnu životnu priču, a Boga mi, opoziciju nervoznu, žalosnu priču koja ne ide u prilog svemu onome pre ove praznike i

pred novogodišnje praznike, jer ulazimo u jednu novu godinu dje nas čeka mnogo izazova.

Mene lično, čovjek koji nijesam sklon brojevima toliko i nijesam specijalista, nije mi bliska materija ekonomske nauke, čini srećnim i zadovoljnim i ono što je za mene najatraktivnije u budžetu je dio kapitalnog budžeta dje po prvi put u državi Crnoj Gori se tako izdašna sredstva izdvajaju za početak dionice auto-puta Bar - Boljare. Ništa novo neću reći a ako su stari ljudi i prije mene rekli, da oni koji treba i misle na budućnost grade puteve, spajaju ljude, tako da mislim da nije uopšte afirmativno za sve nas, jer kažem budžet se ne donosi ni za Demokratsku partiju socijalista, niti za pripadnike Demokratske partije socijalista, nego se budžet donosi da bi država, naša država, naša zajednička država svih građana, bez obzira kako politički razmišljaju, stvorila podlogu da mirno sačeka još jednu godinu pa da vidmo šta ćemo dalje. U ovu godinu ulazimo sa takvim velikim kapitalnim stvarima što bi trebalo na kraju ovog zasijedanja da se na neki drugačiji način da se obilježi, malo sa svečanim karakterom, jer mislim da je dosta bilo u budžetima zadovoljavanja lokalnih interesa, lokalnih jedinica, a sada imamo kapitalan budžet, kapitalan projekat. Projekat koji treba da ide i da budu srećni i zadovoljni svi građani i zapravo se za njih i radi.

Tako da nemam namjeru da više dužim po tom pitanju. Koristim priliku još jednom da svim građanima Crne Gore čestitam i Novu godinu, uz novi budžet, uz budžet koji je apsolutno mjera i presjek onoga što smo do sada stvarali. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Škrelja.

Riječ ima kolega Knežević, a neka se pripremi koleginja Drobniak.

Izvolite, kolega.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Uvažene kolege, gospodo iz ministarstva, poštovani građani,

U normalnim razvijenim evropskim demokratskim zemljama državni servis uživo prenosi operacije na otvorenom srcu, na nekim drugim organima, na presađivanju bubrega, jetre, plućnih krila, dok u Crnoj Gori se otvoreno prenosi sjednica Vlade koja je počela i završila tako da ja izražavam žaljenje što još niko nije usavršio i operaciju presađivanja mozga pošto je očigledno da u Crnoj Gori treba i da dođe do takvih intervencija. □

Ta današnja sjednica je više ličila na neku seansu prizivanja duhova. Nadam se da su i gospodin Đukanović i većina ministara završili u Kliničkom centru na ispiranju želuca, jer je očigledno da su umjesto vode pili sok od psilocibina, a to je otrovna gljiva koja se koristi u spiritualne, transcedentalne, spoznajne i halucinogene svrhe, gdje akteri takvih seansi dobijaju supermensku moć, učini im se da mogu više a mogu mnogo manje. Onda i ne čudi što se gospodin Đukanović ponašao kao se radi o otvorenoj sjednici Vlade Švajcarske ili, ne daj Bože, Sjedinjenih Američkih Država, a ne o otvorenoj sjednici Vlade Crne Gore, gdje je uspio da nam pošalje poruku da smo mi profesionalni političari. Zamislite čovjeka koji je prije 25 godina u jedinom ručno pletenom džemperu došao na vlast sa ulice i ovih 25 godina postao među 10 najbogatijih političara po listi Forbsa, da govori nekom o profesionalnim političarima. To je najbezočnija laž. Gospodin Đukanović ako misli da disciplinuje i tretira svoje koalicione partnere ili svoje poslanike, neka se direktno obrati njima, a ja mu poručujem sa ovog mjesta da laže za svakog od poslanika Demokratskog fronta.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega, malo je tvrda ta konstatacija. Molim Vas.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Stojim iza svoje tvrdnje.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Može da se kaže nekako drugačije.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Ako je njegova tvrdnja da smo mi ovdje profesionalni političari neistinita, ja je zovem onako kako smatram da zaslužuje odgovor za čovjeka koji je došao u pletenom džemperu prije 25 godina, a sada nam ovdje drži lekcije i koji je uništio državu Crnu Goru.

Mogu li da nastavim, potpredsjedniče Raduloviću?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Možete, izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Lično mu obećavam, neće dugo vremena proći, vjerovatno je i zaboravio na taj džemper, lično ću finansirati da mu se na Zlatiboru isplete sličan džemper, da ga podsjeća na početke uništavanja Crne Gore i na njegovu sramnu ulogu.

Prošlih godina smo imali dilemu da li je budžet razvojni ili socijalni. U slučaju ovog Predloga budžeta nemam nikakvu dilemu da se radi o dužničkom, koji će nas još dublje gurnuti u recesiju da nam ne mogu pomoći ni dvije Kine, a kamoli jedna. To ću kratko ilustrovati.

Podaci o planiranim pozajmicama i kreditima u 2006.godini su učestvovali u tekućem prihodu sa 9 miliona 45 hiljada evra. Podsjetiću vas, to je ta čuvena godina kada ste vi izglasali privatnu državu Crnu Goru i otrgli nas od okupatorskog, zlostavljačkog zagrljaja države Srbije. Znači, tada smo imali planiranih pozajmica i kredita u državnoj zajednici devet miliona i 45 hiljada. 2015.planirate 634 miliona 81 hiljadu - 70 puta više. Ovo je dokaz da ste stvorili privatnu državu i zaključak je da jedemo svoju glavu koju nemamo.

Prihodi po osnovu poreza na dodatu vrijednost koji učestvuju sa 36%, akciza na 12% i taksu sa 1,28% iznose 50,46% planiranih prihoda. I to treba da obezbijedi sirotinja Crne Gore koju je tradicionalna hobotnica potpuno progutala. Zašto to kažem? Zato što je u od tuberkuloze u 2010.godini umrlo više ljudi nego 1960.godine. Zato što Monstat ne prikazuje podatke o bolestima, odnosno smrtnosti i razlozima smrtnosti građana Crne Gore. Zato što se nalazimo u hipotekarnoj krizi, prvi potpredsjedniče Skupštine, da je jedna banka u Crnoj Gori od januara do decembra 2014. na ime hipotekarnog duga prodala 938 kuća i stanova po vrijednosti između 20 do 30 hiljada evra. Zato je neophodno donijeti Zakon o plenidbi da plenidbe ne mogu biti jedan stan ili kuća, niti to mogu biti novčana sredstva ispod potrošačke korpe. Sve države u tranziciji su popisale kupljene nekretnine, utvrdile njihovo porijeklo i na osnovu toga utvrdile osnovu za oporezivanje. Kada bi se krenulo sa ovim našim tajkunima iz 20 porodica koje su iznijele pet milijardi iz Crne Gore, lako bi ste mogli da utvrdile osnovu za oporezivanje i da, što je rekao i profesor Radulović, utvrdimo progresivno oporezivanje da oni koji imaju najviše najviše i plaćaju poreza.

Nekoliko potrošačkih jedinica koji ilustruju socijalno dno koje smo dotakli. Savjet za članstvo u NATO dobiće 200 hiljada evra u trenutku kada i po vašim režimskim anketama pokazuje da je većina građana protiv učlanjenja Crne Gore u NATO. Nepogrešivo radite, gospodo, protiv interesa građana Crne Gore. Takođe, za vojsku. Mi nemamo vojsku, imamo simulaciju vojske kao što imamo i simulaciju auto-puta. Do sada smo na vojne misije u Avganistanu potrošili 13 miliona evra; na lobiranje za NATO od 2008. do 2012. dva miliona evra i u ovoj godini još 850 hiljada evra; za opremanje vojske još milion i 181 hiljadu evra. Vojnici imaju neriješeno stambeno pitanje, u misiju u

Avganistan idu za to što nemaju novca da plate struju, nemaju novca da plate podstanarske rate, nemaju novca za egzistenciju. Tamo nam odlaze vojnici, a vi trošite enormna sredstva koja se mogu trošiti na poboljšanje položaja vojnika, na njihovo stambeno obezbjeđenje i na izgradnju vrtića medicinskih ustanova.

Fakultet za crnogorski jezik i književnost. Zamislite ovaj apsurd, 352.592 evra samo zato što su tvorci novocrnogorskog jezika se posvađali oko toga da li se pas zove bizin ili se zove kucko. Kada su se posvađali oni, ovi nezadovoljni koje je forsirao ministar prosvjete, aktuelni gradonačelnik, Deda Mraz, Migo Stijepović su napravili svoj fakultet koji će nas godišnje koštati 352.592 evra. Za taj novac ste mogli da izvadite DNK-a iz Vuka Karadžića da vam napravi novi jezik, jer ova dva slova novododata u takozvanom crnogorskom jeziku predstavljaju zastiđe kulturne, duhovne, nacionalne i svake druge karakteristike Crne Gore.

Agencija za iznajmljivanje ušiju ili Agencija za nacionalnu bezbjednost će raspolagati sa 6.244.832 evra. Ja sam ubijeđen da je ostao gosopodin Boro Vučinić, ovo bi bilo zaokruženo sigurno na sedam miliona evra. To je, poštovani građani, ona agencija koja je sve prikupljene podatke o vama, meni i ostalima dostavila američkoj CIA agenciji i ovdje se utvrdio reper i pravilo da nije loše biti špijun. Nije loše biti špijun američki, turski, peti ili deveti, ali kada ukažete na to, onda vi radite protiv interesa Crne Gore. Ustanovili ste standard da je špijuniranje u Crnoj Gori dobro, a evo reći ću vam zašto. Naknade za stanovanje i odvojen život 12.000 evra za pripadnike Agencije za nacionalnu bezbjednost. Znači, malo imamo ljudi koji rade za Agenciju za nacionalnu bezbjednost u Podgorici, nego sada moramo da im plaćamo nadoknade da dolaze da rade iz drugih gradova.

Rashodi za energiju, ovo je dokaz da naša Agencija nikada ne spava. Rashodi za energiju su 110.500 eura, tamo je svjetlo uvijek uključeno. Znači, uvijek nekoga ima tamo i uvijek su uključeni aparati. Rashodi za gorivo 144.229 evra. Naravno, potrebno je sve te stručnjake koji prikupe informacije u toku dnevnog konsultovanja poslati po određenim saučešćima, svadbama i ostalim okupljanjima naroda, da se prosipaju priče kako smo svi isti u Crnoj Gori i da nema razlike između opozicije i da nema razlike između vlasti.

Komunikacione usluge, 43.990 evra. Očigledno da se bolje šifruju i dešifruju sve one stvari koje govorite i koje imputirate građanima Crne Gore i direktno koristite u aferi "Snimak" za krađu izbora. Fondacija Petrović Njegoš. Molim vas, gospodo iz Vlade, a molim i vas, poštovani građani, da obratite pažnju, ove godine će dobiti 466 hiljada evra. Jedan frapirajući podatak. Ovaj takozvani princ Petrović Njegoš je prije tri mjeseca organizovao zamislite šta, repliku večeri 1907. godine koja se služila na Dvoru knjaza Nikole i evo šta je bilo na toj večeri. Medaljoni od guščije džigerice, teleći frikando i pečene ćurke, delicije poput tartufa išparoga. U trenutku kada građani na sjeveru Crne Gore bi pojeli međeda sa kandžama, mi smo dali takozvanom princu četiri miliona evra u ovoj godini, 500.000 da dekadentno pravi replike večera iz 1907. dok 500.000 građana kopa po kontejnerima i ne može da sastavi kraj sa krajem. A ako taj čovjek bude znao na crnogorskom ili srpskom ili maternjem jeziku, kako god ga zvali, da nabroji svoje pretke rodonačelnike Dinastije Petrović i izrecituje himnu "Oj, svijetla majska zoro", ja ću da mu ustupim moju platu za godinu dana i ustupiću mu i moje zemljište neka tamo prave raznorazne fuzivitete i dekadentno se ponaša što predstavlja zastiđe za državu Crnu Goru.

Završavam, smatrajući da je država Crna Gora dotakla duboko dno. Nećete se uvrijediti, gospodine Žugiću, cijenim Vaše napore, ali Vi u ovom trenutku ličite na visokog oficira na brodu "Titanik", koji potpuno tone. Vi trčite od rupe do rupe, začepjavate rupe. Dok Vi začepite jednu, Vaše kolege mornari i ostali oficiri sa palube otvaraju treće i četvrte. Ne možete stići da začepite "Titanik" zvani Vlada Crne Gore i koalicija DPS i SDP. I kada smo već kod toga, sazidaste li više taj anex sporazuma?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Kneževiću. Kao što sam i najavio, koleginica Drobnyak, a zatim kolega Milić. Izvolite, koleginice.

NADA DROBNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradnicima,

Budžet za 2015.godinu je dokument u kome se prelamaju sve politike Vlade za narednu godinu. Ako je budžet za 2014.godinu pokazao da je to godina stabilizacije, budžet za 2015. godinu pokazuje da Crna Gora ulazi u novu razvojnu fazu, pa se 2015.godina može predvidjeti kao godina razvoja.

Budžetska ravnoteža jača izgled ekonomskog rasta i razvoja i njenom uspostavljanju se približavamo kroz kontinuirano smanjenje deficita, koji je 2013.godine bio planiran na nivou od 2,7% bruto društvenog proizvoda, 2014.godine na nivou od 1,98% bruto društvenog proizvoda, dok je za narednu godinu deficit projektovan na nivo od 0,8% bruto društvenog proizvoda. Uz uključivanje izdataka za izgradnju auto-puta, deficit za 2015.godinu je planiran u nivou od 6,65% BDP-a. Ali, složićemo se da je auto-put razvojna komponenta koja generiše stvaranje novih vrijednosti.

Ciljevi budžetske politike za 2015.godinu se odnose na konsolidaciju javnih finansija kroz praćenje stepena naplate prihoda i smanjenju neproduktivne potrošnje, kao i na restrukturiranju kapitalnog budžeta. Predsjednik Senata državne revizorske institucije je na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet ocijenio da je Predlog zakona o Budžetu za 2015.godinu konzistentan u prikazu sumiranih iznosa iskazanih opštim dijelom i rasporeda sredstava budžeta po budžetskim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji u posebnom dijelu.

Treba naglasiti da je predloženi budžet i pored razvojne komponente i restriktivan, jer na strani tekuće potrošnje postoji odgovorno planiranje. U narednom

periodu svakako treba nastaviti sa aktivnostima na suzbijanju sive ekonomije. Na taj način će se povećati naplata poreskih prihoda. Takođe, treba razmatrati povećanje akciza za period za proizvode koji predstavljaju luksuznu potrošnju.

Izdaci lokalne samouprave za 2013.godinu, vidjeli smo prije par dana kada smo raspravljali o Predlogu zakona o Završnom računu budžeta za 2013.godinu, bili su za oko 30% veći u odnosu na plan. Upozoravajuće iz tog podatka što je mešu najznačajnijim indikatorima porasta u odnosu na plan zabilježen porast bruto zarada. Iz ovog podatka je slijedilo jasno upozorenje lokalnim samoupravama da moraju da racionalizuju broj zaposlenih.

Na stabilnost javnih finansija utiče ukupan dug lokalnih samouprava i zato su važne mjere koje Ministarstvo finansija preduzima sa lokalnim samoupravama. Tako u 2015.treba očekivati trend rasta prihoda i stabilizacije javnih finansija lokalnih samouprava.

Sredstva kapitalnog budžeta za 2015.godinu su planirana na način da su kod Direkcije za saobraćaj planirana sredstva u iznosu od oko 85% ukupnog kapitalnog budžeta i namijenjena su izgradnji auto-puta Bar-Boljare, dionica od Smokovca do Mateševa i malim dijelom za redovne aktivnosti koje su u nadležnosti ove direkcije.

Sredstva u iznosu od 41.647.000 eura, opredijeljena su Direkciji javnih radova za realizaciju započelih projekata. Prije svega, za izgradnju i rekonstrukciju administrativnih prostora za rad državnih organa, objekata kulture, sportskih objekata, objekata zdravstva, socijalnog staranja, obrazovanja, za izgradnju lokalne infrastrukture i za projekte za očuvanje životne sredine i unapređenje turističke ponude. Moram zbog divnih ljudi iz Šavnika koje obično zaboravljamo reći da je kapitalnim budžetom za

2015.godinu planirana izrada i revizija projekta, kao i početak radova na izgradnji kanalizacione mreže, transfer stanice i sanacije postojećeg odlagališta otpada u Šavniku.

Ovi radovi će pomoći očuvanju životne sredine, ali svakako unaprijediti kvalitet života u Šavniku. Od važnijih kapitalnih objekata predviđenih za izgradnju 2015.godine moram pomenuti Dom starih u Podgorici, jer ne smijemo zaboraviti da postajemo sve starija nacija, da neko mora da se stara i o nama koji starimo i da starim ljudima moramo obezbijediti adekvatnu pažnju.

Takođe je važna izgradnja sportske dvorane Univerziteta Crne Gore, jer, kao što moramo misliti o starima, moramo misliti o mladima i o tome koliko fizička kultura doprinosi njihovom zdravom razvoju. I svakak, moramo misliti i na najmlađe, a na najmlađe mislimo ako izgradimo dovoljan broj vrtića i dovoljan broj mjesta u tim vrtićima, tako da je u Budžetu za 2015.godinu predviđena i izgradnja vrtića u Baru, Ulcinju, Pljevljima, Tuzima, na Starom aerodromu, u Zagoriču i Bloku V. Ali moram naglasiti da izgradnja dječijih vrtića je važna i zbog nečeg što jeste u domenu rada Odbora za rodnu ravnopravnost, a to je pravilne preraspodjele obaveza i odgovornosti u sferi privatnog i javnog života između muškaraca i žena, jer ako roditelji koji podjednako treba da brinu o djeci znaju da u vrtićima imaju mjesta za svoje dijete, onda će oni podjednako biti konkurentni za tržištu rada.

Budet za 2015.godinu je prepoznao zakonsku obavezu proisteklu iz Zakona o nevladinim organizacijama i opredijelio je sredstva za Komisiju za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama. Ja sam sigurna da će se tokom 2015. godine formirati ova

komisija i da će sredstva predviđena budžetom otići i onima kojima su namijenjena.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, kolegice Drobnjak i izvinjavam se ukoliko je bilo nekog žamora poslije dosta emotivnih istupa i razgovora. Idemo sa uvaženim kolegom Milićem. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče, na prilici da govorim o nečemu što je azbuka parlamentarizma i ne postoji zahvalnija tema ni za opoziciju ni za pozicijuda se govori, nego što je priča o budžetu.

Normalno je da imate različite pristupe u toj priči. Jedan od pristupa može da bude da kažemo sve što smo mislili jedni drugima, ali da negdje podvlačimo i rezimiramo na način šta imaju od toga interesa građani Crne Gore. Priča o budžetu je priča o projekciji naših života u narednom periodu, u ovom slučaju u 2015. godini. Ta projekcija je u svojoj osnovi opterećena hipotekama prošlosti, opterećena svime onime kako se vodila ekonomska, ali i sve ostale politike u Crnoj Gori. Ono što moram da priznam je nelagodan osjećaj da je ovo kontinuitet jedne loše politike. Ovaj budžet je u svojoj osnovi rasipnički, jer ne udara na ono što su neuralgične tačke društva u Crnoj Gori. S druge strane, pokazuje da i dalje ne postoji politička volja, po mom mišljenju, nesporno manifestovana kroz ministra finansija koji nju ima, ali i kroz Vladu Crne Gore da se konačno uhvatimo u koštac sa onim što su problemi Crne Gore. Ne znam u kojem

domenu, u kojem obimu, u kojem procentu, u kojem čovjeku smanjuje se siromaštvo u Crnoj Gori iduće godine. Za koliko ljudi će se smanjiti nezaposlenost u Crnoj Gori. Na koji način će se podići izuzetno nizak nivo zdravstvene zaštite i pozicije koju imaju zdravstveni radnici u Crnoj Gori. Da ne pričamo o ovim temama koje se tiču korupcije i organizovanog kriminala. Ovaj predlog zakona o budžetu nije odgovorio, po mom mišljenju, na ta ključna pitanja. Mi imamo, gospodine ministre finansija, 530 miliona evra nenaplaćenog poreskog potraživanja, je li tako? Koliko on danas vrijedi? Da bih ja sada, da nijeste Vi na toj strani, to vam sada govorim kao čovjek čovjeku, izvadio ovdje 100 evra i rekao - izvolite, Vlado Crne Gore. Više vam vrijedi ovih 100 evra mojih danas nego 530 miliona nenaplaćenih poreskih potraživanja. Što to znači? Da su ovoj državi, gospodine ministre finansija, postojale i postoje i, nažalost, ako se neko u Crnoj Gori, a prije svega narod ne opameti, postojaće građani prvog, drugog i trećeg reda. Prvog reda su oni koji ćute. Koji školuju svoju djecu, koji čekaju da se neko sjeti da to dijete prizna po tome što zna, a ne koga zna i plaćaju sve ovoj državi. Uvijek će biti proglašeni za one koji ruše Crnu Goru. Jer, neko drugi koji je sve što je imao dobio od Crne Gore i od crnogorčenja i barjačenja po Crnoj Gori nije svoju djecu vaspitao na takav način. Zbog toga se Crna Gora nalazi na prekretnici. To sam i rekao, potpuno je legitimno da se kaže - ne može se više ovako.

Što je jedina dobra vijest koja može biti iduće godine? Promjena vlasti. Sve ostalo gubi smisao. Kolika je projekcija prihoda od turizma za 2015. godinu? Odgovorili ste ovdje kroz predlog prihoda po osnovu boravišne takse, gdje prikazujete, po prvi put, da će taj prihod biti manji nego što je bio prošle godine. Taj prihod će biti mnogo manji i vi to znate kao što znam i ja, ali ne želim da budem onaj koji će donositi loše vijesti. To je, nažalost, način kako se vodila politika u oblasti turizma kada smo se opredjeljivali za

jedno ili drugo emitivno tržište. Mi ćemo djelovati amandmanski. Mislim da smo se dogovorili oko toga da ti amandmani mogu da se predaju sutra do početka rasprave.

Prihodna strana budžeta, akcize potcijenjene, naknade za korišćenje prirodnih dobara od opšteg interesa potcijenjene, naknada za priređivanja igara na sreću smiješan iznos, naknada za korišćenje prirodnih dobara, to je katastrofa. Imate šumarsku mafiju u Crnoj Gori. Imate izvoz oble građe. S druge strane, recite mi toga ko se tim poslom bavi a da je bankrotirao. Ono što je najvrednije u ovoj zemlji u prirodnom bogatstvu, od toga prihodujemo dva miliona evra po osnovu naknade. Nemate primitke od prodaje imovine. Zašto?

Meni je bilo interesantno uporediti ukupan iznos planiranih prihoda, gospodine ministre, od privatizacije i prodaje imovine od 2006. do 2015. godine u Crnoj Gori nakon nezavisnosti. Prihodovano je 190 miliona 987 hiljada i nešto evra. Ovdje pokušavamo, gospodine ministre, 190 miliona eura, da prihvatite amandman će ćemo za ukupni iznos neizmirenih obaveza po osnovu pozitivno riješenih zahtjeva za isplatu potraživanja u Fondu rada da se odobri pet miliona i devedsto hiljada evra. To su neuporedive kategorije, jer mi ne bismo imali Fond rada da su ove privatizacije bile uspješne. 40 puta je razlika.

Bilo je dosta rasprave oko auto-puta. Postoje razlike i dalje. Imao sam danas jedan odličan razgovor sa ambasadorom Narodne Republike Kine u Crnoj Gori. Govorimo o nekim ciframa koje smo pominjali i prije. Od 2008. godine, gospodine ministre finansija, do 2015. godine planirani iznos rata za otplatu kredita je milijardu i četiristo miliona eura. Toliko je država samo za rate za otplatu kredita odvojila. To su dva auto-puta. Jedino pitanje koje bi se poslije toga nametnulo ili više pitanja je zašto smo potrošili pare, koliko je novih radnih mjesta otvoreno, gdje su efekti po osnovu samo toga što je, ponavljam, to je rata za otplatu kredita, valjda se razumijemo, pripadajući dio glavnice i kamate koje idu po tom osnovu. Onda počinjemo priču oko toga ko je to uradio.

Vi ste u odgovoru, gospodine ministre, meni na pitanje zašto se ne ispoštuje preporuka i zaključak Skupštine Crne Gore prilikom usvajanja budžeta za 2014, jer smo

imali razliku u prihodima između 2013. i 2014. u iznosu od 10,43% više ili za prvih devet mjeseci ove godine imamo 6,43% ili 56 miliona imamo više prihoda u prvih devet mjeseci 2014. u odnosu na 2013. godinu, 56 miliona evra koje je trebalo usmjeriti onamo gdje su socijalno najranjivije kategorije stanovništva. Odgovorili ste, Vi ili neko iz ministarstva, ne mogu da vjerujem da ste Vi ovo odgovorili. Pored toga što se radi o neplaniranim izdacima, a neplanirani izdaci su bili plaćanje po osnovu izdatih garancija u iznosu od 107 miliona evra, za potrebe KAP-a 103 i plaćanje po osnovu sudskih izvršenja u iznosu od 22 miliona evra, bez obzira što se radi o neplaniranim izdvajanjima, treba sagledati i pozitivnu stranu istog, imajući u vidu da se na ovaj način rješavaju ranjivosti prethodnog sistema. Da ovo prevedem? Ko je bio taj prethodni sistem? Ko je zadužio zemlju da moramo plaćati ovakve rate? Zašto su upotrijebljeni novci? Vidim da vam nešto ne idu ti razgovori tamo, neće ni ići. Ne brinite oko toga, džabe se mučite. Nijesu vas obavijestili, ali nemojte ni trčati kod ovoga što treba da vas obavijesti, jer svi oni telefonski listinzi pokazuju da je on zadnji telefonski broj će se javljaju svi ovi momci iz Budve koga obavještavaju šta treba da radi. Nemojte kod njega trčati, jer će on biti vrlo brzo predmet obrade nečega drugog.

Dvanaest i po kilometara, potpredsjedniče Parlamenta, napravljeno je Meljine - Petijevići. Da su radili po ovom principu kako će da rade auto-put, to bi bilo stotinu i nešto miliona evra. Kada smo kod toga, imamo onu čuvenu zaobilaznicu u Bijelom Polju. Ona je, koliko je ono izašlo na kraju, ne zna se, 35 miliona evra, vidim neke natpise - zaobilaznica koju treba izbjegavati. To je ozbiljnost čitave priče. Jer, poslije svega ovoga neko može da zapamti da je neko nekome nešto rekao, ili može da kaže iduće godine, znate, onaj Milić je bio u pravu kada je govorio za potpredsjednika DPS-a da će završiti tamo gdje mu pripada mjesto. Da ne bude dilema na koga sam mislio oko ovoga gdje se završavaju telefonski pozivi i ko je taj koji će odgovarati na kraju. Ostaće, nažalost, problem u ovoj čitavoj priči, da će generacije morati da vraćaju ono što su njihovi, dijelom, očevi i roditelji bili odlučili da je pravi izbor za evropsku Crnu Goru. Djeca će morati vraćati dugove onih roditelja koji su, nažalost, bili odlučili da je DPS jedini pravi izbor i vladajuća garnitura u prethodnim godinama. Hvala Vam velika, gospodine potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Miliću.

Pošto sam omogućio već u prethodnim slučajevima replike, izvolite, kolega Miloševiću. Kolega Miliću, imate komentar, pa odgovorite.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovane kolege, samo dvije stvari. Ono što sam čuo na kraju od gospodina Milića a tiče se pregovora u Herceg Novom, mislim da su građani Herceg Novog na izborima dali jasan odgovor ko treba da upravlja Herceg Novim. Nijesam baš dobro razumio ove vaše poruke ko treba da odgovara manje, a ko treba da odgovara više. Mislim da su to ozbiljni timovi za pregovore, da ćemo do rješenja u Herceg Novom i da će DPS dolje zajedno sa ljudima iz Izbora formirati vlast.

Što se tiče ovog drugog dijela priče i zaobilaznice, to je sigurno jedan od najznačajnijih projekata ne samo za Bijelo Polje, nego za sjever Crne Gore. Napraviti dva mosta preko Lima, jedan 145 m, jedan 120 m, napraviti četiri i po kilometra ili 4 i 750 m kroz grad ili kroz jezgro grada i istovremeno završiti sanaciju Obrova, što nije urađeno u prethodnom periodu ni pokušano da se uradi, gdje je sama sanacija Obrova bila blizu četiri miliona eura, jer jedno kompletno naselje ide prema Limu. To je jedan od kapitalnih projekata za razvoj našeg grada.

Druga stvar koja je vrlo bitna, izgradnjom zaobilaznice i puštanjem njenim u rad svake godine u Bijelom Polju na putnom pravcu, pošto vi poznajete odlično taj dio tamo, imali smo prosječno tri do četiri ljudske žrtve. Izgradnjom zaobilaznice istovremeno i rasvijete od Ribarevina do granice sa Srbijom uspjeli smo da eliminišemo da se u ovom periodu četiri godine ne izgubi nijedan ljudski život. Mislim da to nema cijenu. Što se tiče kvaliteta pojedinačno da li treba završiti rasvjetu, svakako, da li treba uraditi još neke potporne zidove i sačuvati neke objekte, svakako, ali mislim da je 95% tog objekta

završeno vrlo kvalitetno i da je to ponos i Bijelog Polja i svih ljudi koji prolaze kroz Bijelo Polje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Miloševiću.

Izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Smatram da ste još jedanput pokazali, iako slovite za dobro obaviještenog čovjeka u DPS-u, da Vas nijesu obavijestili oko Herceg Novog. Da ne budem ja taj koji će Vas obavještavati, sav vaš trud sa prošlih izbora s Poda i iz drugih mjesta, kao i ovih koji su otišli na razgovore neće rezultirati onim što ste željeli. Evo, neka Vas obavijeste, pa ćete dobiti tu informaciju od pravog izvora. Samo sam rekao da taj izvor koji će vam dati tu informaciju možda je on za vas relevantan. Vjerujte mi da je on relevantniji za one koji će se baviti svim onim što slijedi u narednoj godini, a tiče se učešća u nečemu što je predmet već sudskih sporova i rada tužilaštva, ali o tom-potom.

Nadam se da nijeste mislili da na bilo koji način želim da osporim potrebu da se jedna oblast u Crnoj Gori, a to je oblast infrastructure, riješi na način kako bi se spriječile ljudske žrtve i kako bi se onemogućile sve one tragedije koje su se dešavale u prošlosti. Gospodine Miloševiću, mi o toj priči ne pričamo sa iste pozicije. Vi ste neprekidno vlast u ovoj državi od 1997. godine pa na dalje. Za sve to vrijeme, ako izuzmemo čuvenu Sozinu koja je koštala znam ni sam koliko, šta je to izgrađeno, šta je to urađeno? Zaobilaznica od četiri kilometra, ako je četiri ili pet kilometara, koštala je sedam miliona evra po kilometru. Je li tako?

Još jedna stvar na kraju. Znete, vi ste kao politička partija živa inspiracija za ono što, nažalost, moramo slušati sve ovo vrijeme. Ne znam šta je pričao predsjednik Vlade na otvorenoj konferenciji, imao sam pametnijeg posla nego njega da slušam na toj

otvorenoj sjednici Vlade. Čuo sam da je juče izjavio u Nikšiću za Pljevlja da je to posljedica višedecenijskog zapostavljanja rješavanja toga pitanja, a između redova se moglo pročitati - zato što ste Pljevlja bila dominantno za zajedničku državu, zato ste doživjeli ovakvu sudbinu kakvu ste doživjeli. To je, ustvari, poruka onoga što ne valja u Crnoj Gori. Ne valja da prvi čovjek Vlade, iz koje god partije da dolazi, svojim ponašanjem, djelovanjem, radom u neprekidnom trajanju desetine godine dijeli građane Crne Gore na one koji su prvog reda, a to su oni njegovi, i na ove drugog reda, to su ovi naši. Dok ne prestane ta podjela na vaše i na naše, nema dobra Crnoj Gori. Da bi prestala podjela na vaše i naše, vi morate da odete sa vlasti. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Miliću.

Idemo dalje. Kolega Medojević. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Potpredsjedniče, samo jedno pitanje proceduralno. Ministar finansija nije tu i razumijem ako su neki zdravstveni razlozi. Pitam vas da li može premijer da dođe? Mislim da je budžet glavni dokument jedne Vlade i da bi premijer trebao da bude ovdje. Kako ćemo, potpredsjedniče?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne smijem više pominjati Bundestag, znam da dođe cijela Vlada na čelu sa premijerom. Može i Srbija, dobro. Ja gledam malo dalje.

Hoćete li da napravimo kratku pauzu? Uvažavam okolnosti.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Apsolutno uvažavam okolnosti, samo pitam. Nije problem. Dajte mi riječ, vjerovatno će ministar odgovoriti. Izvinjavam se ministru finansija. Želim mu, zaista, lično puno zdravlja i profesionalnog uspjeha ne samo zato što imamo i neke rodbinske veze, ali to kod mene nikad nije igralo ulogu nikakvu osim ljudsku. Mislim, i počecu sa tim, da je red da za ovakav budžet koji drastično mijenja ekonomsku politiku Crne Gore i drastično mijenja ono što je premijer govorio u svom premijerskom elaboratu ovdje pred poslanicima, da je on trebao da bude ovdje. Evo, gledamo Srbiju. Vidim da ljudi iz DPS-a sa mnogo više entuzijazma posmatraju odlaske njihovog premijera i predsjednika DPS-a u Srbiju. Tamo je premijer sinoć do jedanaest sati odgovarao poslanicima, ali naš premijer očigledno ovaj parlament prezire od samog početka kao i svaki diktator. On je vrlo principijelan kao i svaki autokrata, diktator u privatnoj državi. Svaki takav političar prezire parlament i poslanike. Znate što je najvažnije? Više prezire vas nego nas. Ne, ne, više prezire vas iz vladajuće većine nego nas. Vi biste trebali da budete ti koji zbog vašeg poštovanja i vašeg partijskog i državnog odnosa da zamolite premijera da dođe i da brani ključni politički akt ove Vlade, posebno što se sa njim drastično mijenja ekonomska politika koju smo ovdje slušali zadnjih 14, 15 godina i što ovaj predlog budžeta uvodi jednu sasvim novu kategoriju, a to je vrlo jasan bankrot ove države. Ali, to je njegov odnos prema Parlamentu, prema demokratiji, prema državi Crnoj Gori. Razumijemo večernje obaveze i razumijemo uticaje raznih sredstava koji vjerovatno onemogućavaju da premijer bude ovdje tokom dana, ali da ja krenem na ovaj konkretni budžet.

Zašto je važno da bude premijer. Važno je da premijer bude ovdje da nam objasni, a ministar to vrlo dobro zna i to smo pričali od 2010. godine i kada je ministar bio ovdje poslanik. Vi nama ovdje sada pričate da su dugovi dobri za državu Crnu Goru, da će zaduženje koje nam predstavljate ovim budžetom imati multiplikativni efekat za razvoj Crne Gore. To kažu i kolege iz Socijaldemokratske partije, da je ovaj budžet razvojni, da je došlo do nekog otrežnjenja naglog poslije gepekovanja i poslije izbora u Podgorici i da sada mi ovdje imamo otrežnjenje sa ovim budžetom.

Samo da pitam ministra - gospodine ministre, 2010. godine, kada smo uzeli obveznice od 200 miliona eura koje sada treba da platimo, da građani znaju, 390 miliona eura. Ono što je Lukšićeva vlada sa vašim glasovima zadužila 2010. godine, to je 200 miliona eura, protiv čega smo ovdje, potpredsjednik zna, kumili, molili, upozoravali nemojte, ljudi, da uzimate euro obveznice sa kamatom 7,8%, gdje smo dali zlato kao garanciju i gdje je 2% neko stavio u džep za bankarske troškove. Kolega Miloševiću, 2% na 200 miliona neko je uzeo za obradu kredita. Da građani znaju, troškovi obrade kredita su isti za 1000 eura i za 200 miliona. Ko je stavio to u džep? Predsjednik Parlamenta Ranko Krivokapić je ukazivao na tadašnjeg premijera Lukšića. Javno, u Parlamentu, više puta je govorio da Lukšić treba da odgovara pred tužiocem. Evo zadatak za državnog tužioca. Ako je nezavisan, neka provjeri kako je Crna Gora uzela 2010. godine 200 miliona eura, a sada vraćamo 400.

Da vidimo efekte, kolega Žugiću. Uzeli smo 2010. godine te pare. Od 2010. do 2014. godine dug je porastao za milijardu, a društveni proizvod za 200 miliona eura. Gdje je 800 miliona eura? Kakvi su vam ovo efekti zaduživanja? Uzmete milijardu, zadužite građane Crne Gore, a brutodruštveni proizvod poraste za te četiri godine 200 miliona eura. Gdje je 800 miliona eura? Zato nam treba premijer. On je taj ko treba da odgovori gdje je nestalo 800 miliona eura za četiri godine. Zato mi treba da idemo, poštovani potpredsjedniče, na proteste i na ulice, da pitamo đe je 800 miliona eura, za koga ste se zaduživali. Vi ste nam pričali, zadužićemo se za razvojne projekte. Sada, kolege iz SDP-a, nema nikoga ovdje iz SDP-a, zato što ne mogu da mi odgovore, evo neka dođu, neka mi odgovore, kakvo je to otrežnjenje. Zašto 500 miliona eura plaćamo više cijenu za auto-put nego što je realna cijena koju su utvrdili međunarodni eksperti? To je cijena korupcije. Ko će da se ogradi u tih 500 miliona eura? Da li vraćamo 300 miliona koje je ministar za vanredne situacije Šojgu spočitao tadašnjem svom prijatelju Roćenu da su uložili u Crnu Goru, a da ih nema? Znamo gdje su, kolegice Čatović, znamo gdje su. I u Vašoj opštini su te investicije bile koje su Rusi finansirali, a sada mi treba da platimo kroz korupcionarsku cijenu gradnje auto-puta. Je li moguće da vi ćutite iz DPS-a, da ćutite iz SDP-a, vi iz Bošnjačke stranke? Je li vam ovo Vlada za narod? Je li ovo Vlada koja Bošnjacima donosi korist, koja donosi Hrvatima, Albancima, kakva je ovo Vlada? Lopovska Vlada. Molim vas, gospodine Miloševiću, đe je 500 miliona?

Stručno ću da vam kažem, to se zove korupcijski prihod. Āe je 800 miliona od duga? Gdje je potrošen dug? Recite - potrošeno je za ovo, za ono, nema.

Poštovani građani Crne Gore, pogledajte kakvi su efekti ove Vlade. Govorite za Bijelo Polje. Svaka druga porodica u Bijelom Polju ima jednog zaposlenog, prema vašim falsifikovanim podacima iz Monstata, a u Budvi svaka porodica jedan zaposleni. Od čega žive porodice iz Bijelog Polja? Osiromašili ste, opljačkali ovaj narod. Znete li što je nainteresantnije? Što više pljačkate narod, ti koje ste opljačkali glasaju za vas. Kupujete ih, ponižavate ih, ucjenjujete ih. Šta vi mislite da će ovaj narod da trpi vječno vaš teror? Vjerujte, porazgovarajte s ljudima, ogromno je nezadovoljstvo među građanima, posebno ponašanjem djece visokih funkcionera Demokratske partije socijalista i posebno ponašanjem tajkuna koji su milijarde stekli od ove Vlade. Zašto imamo problem, gospodine ministre? Nemamo uspješne privatne kompanije u Crnoj Gori. Recite ko su najveći dužnici u Crnoj Gori? Sve tajkuni bliski Demokratskoj partiji socijalista. Sve finansijeri kampanja Demokratske partije socijalista. To su najveći poreski dužnici od Vektre pa na dalje. Recite - Nebojša Medojević je Zemunski klan, lajavac, multipraktik, sve recite što je UDBA smišljala za mene, ali možete istinu pobijediti. Istina je jaka i snažna i ovo građani znaju. Kakva je prosječna zarada u Rožajama? Prosječna zarada po stanovniku je 52 eura, a u Budvi 260 eura. Što je narod siromašniji, to je veća žrtva Demokratske partije socijalista. Jeftinije je da se kupi da održavate ovaj sistem, ali znate šta, i nauka, i teorija, i istorija, ukazuju da ovakvi nepravedni korupcionarski, pljačkaški sistemi koji proizvode sirotinju, bijedu, će jednog dana ili da se raspadnu unutrašnjim sukobima, ili će narod da vas smijeni. Zato mi pozivamo narod da se pojavi ispred ove Skupštine. Vi uništavate ovu Crnu Goru, razarate njeno moralno tkivo, ekonomsko tkivo, pravite bijedu, pravite sirotinju, pravite robove. Od ove zemlje ste napravili koloniju. Ova zemlja je naša koliko i vaša. Na ulici neće biti fantomskih birača iz dijaspore, neće biti Roma sa Kosova, iz Albanije, iz Makedonije koji će glasati sa lažnim ličnim kartama. Biće realni živi ljudi koji će doći da se bore za svoju djecu. Neće naša djeca biti sluge tajkunima i vašoj djeci. Imamo prirodno pravo da se pobunimo. Neki od nas će pokazati da u Crnoj Gori ima još onih potomaka slavni predaka. Gledaćemo se ispred Skupštine. Nećete za nas ostavljati mjesta slabo plaćena, konobarska, u security servisu, na kasirkama, sobaricama,

taksijima, a vi raspolagati milijardama i stotine hiljada eura trošiti po kockarnicama po Crnoj Gori. Nećete. Naše prirodno pravo je da se pobunimo. Moraćete da položite račune. Ne opoziciji, nego građanima Crne Gore.

Zbog toga, poštovani ministre, znate da smo stalno razgovarali na odborima dok sam dolazio, dok je to imalo smisla, da napustite ovu duboko anticrnogorsku, antidržavnu Vladu, Vladu koja servisira hirove jednog čovjeka i grupe tajkuna oko njega kojima nijesu ni milijarde dosta. Vjerujte, ekonomski razvoj, pravda, budućnost Crne Gore, zaposlenost su teme na kojima ćemo tražiti podršku naših građana.

Kolega Žugiću, objasnite mi, milijardu eura smo potrošili, a za hiljadu imamo više nezaposlenih nego 2010. godine. Kako je to moguće? U 2010. godini 31.000 nezaposlenih, mi milijardu zadužili, a sada imamo 32.000. Će su pare? Shvatite ono što vam govorim. Naš ekonomski sistem je bolestan, neproduktivan, rasipa resurse, odvaja resurse u korupcijske profite. Mi moramo da doživimo veliku promjenu. Moramo da pare poreskih obveznika ulažemo u produktivne svrhe, da otvaramo nova radna mjesta, da razvijamo našu zemlju, ali kako kada su vaši ključni privatni investitori svi bankrot, svi najveći dužnici, svi najviše novca iznijeli vani? Pogledajte ko vam je partner. Hoće li neko da reaguje na ovu izjavu Biroa predsjednika Palestine, da je vaš ključni investitor, oko kojeg ne mogu da se dogovore DPS i SDP, kriminalac, obavještajac, osuđen dvije godine zatvora zbog pronevjera u svojoj zemlji, a drugi 15 godina? Jesu li nam to partneri? Je li to stabilnost naše zemlje? Je li to budućnost naše zemlje, da nam investitori budu kriminalci?

Poštovane kolege, poštovani građani, ovaj budžet je trebao da brani premijer jer je on odlučio da se zadužimo na ovaj način, da je jasno da vodi u bankrot. Možda je to i božija pravda. Neka Đukanović proglasi bankrot ove zemlje, a mi iz opozicije smo zaduženi da spriječimo bankrot države na način da se pobunimo, da tražimo prelaznu Vladu, vanredne izbore i da na vanrednim izborima građanima položimo bilanse i ponudimo novu i bolju alternativu od one koju nudi ovaj lopovski režim. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Komentari, prvo kolega Milošević. Hoćete li Vi, Simoviću? Mislio sam da ste se umorili prošli put. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Normalno da se nijesam umorio. Mene samo čudi kako se gospodin Medojević godinama ne umori od jedne te iste priče. Nijesam cijelu njegovu diskusiju čuo. Siguran sam da nijesam ništa ni izgubio. Dovoljno je osvrnuti se na diskusiju gospodina Medojevića i zaključiti nekoliko stvari.

Interesantna je pojava da vi prizivate gospodina Đukanovića danas cijeli dan, a kada gospodin Đukanović dođe u Parlament, vas nema. Vjerovatno poučeni nedavnim iskustvom kada ste smogli snage, skupili odvažnosti, pa postavili to pitanje premijeru, vidjela je crnogorska javnost kako se prošlo, pa nakon toga ponovo vas nema. Kada nema gospodina Đukanovića, onda puna usta gospodina Đukanovića i prizivanje zašto danas nije ovdje da brani budžet pored odgovornog ministra i njegovih saradnika.

Gospodine Medojeviću, dali ste jednu interesantnu poruku - gledaćemo se ispred Skupštine. Ja danas kažem - gledamo se danas u Skupštini. Danas razgovaramo, vodimo dijalog, mislimo različito i to je sastavni dio ukupnog političkog života u svakoj državi, pa i u Crnoj Gori. Međutim, čini mi se da Vi vodite i jedan svojevrsni monolog kada kažete - recite da je Medojević i lajavac, recite da je Medojević Zemunac, ne znam kako ste kazali, recite da je Medojević multipraktik. Neću ništa od toga da kažem. Gospodine Medojeviću, svaki čovjek sam o sebi najbolje govori, tako da mi na tu temu ne pada na pamet da govorim. Naša djela provjeravaju se i u suočavanju sa izbornom voljom građana Crne Gore.

Mislim, gospodine Medojeviću, da Vi lično i Vaša partija čiji ste lider, Pokret za promjene je prosto svoje utočište, svoje zbjeglište našla u sklopu Demokratskog fronta i

da je to bila vaša slamka spasa što se tiče političkog uspjeha na političkom tržištu Crne Gore. Gospodine Medojeviću, gledamo se u Skupštini. Pozivam Vas da taj dijalog nastavimo u Skupštini. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, kolega Simoviću.

Vidite da neću riječ da progovorim.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Kolega Simoviću, ono što kažem o ovome režimu kažem javno i ne bježim od svoje odgovornosti. Meni ne treba ni Pokret za promjene, ni Demokratski front. Kao što sam 1988. ili 1989. i 1990. godine rekao da ne idete u rat na Dubrovnik, da ne učestvujete u jednoj opasnoj aktivnosti, kao što sam 2000. godine rekao da ne povezujete se sa farkom, organizovanim kriminalom, sa narkokartelima, da ne dovodite u Crnu Goru kriminalce kao investitore. Kao što sam 2006. godine rekao, da će Crna Gora doći u bankrot, ali tada je bilo mnogo novca, mnogo priliva novca. Vi ste mislili da će to uvijek da bude, pa ste mi ovdje pravili viceve, pa ste me citirali. Evo, došao je trenutak da idemo u bankrot.

Gospodine Simoviću, recite vašim biračima, ovaj ugovor sa Kinezima znači 20 godina nema povećanja penzija, 20 godina nema povećanja plata. Ministar je tu, pa vi recite po ovim fiskalnim pokazateljima, po pokazateljima ekonomskog rasta da li će jedan cent porasti penzije za 20 godina. Pitam vas, prećutali ste. U Bijelom Polju, jedan zaposleni u dvije porodice. Od čega živi porodica koja nema nijednog zaposlenog? Da li ste se vi zapitali? Da li znate kako žive vaši birači, ili ih se sjetite samo kada treba dati džak brašna, opanak, 20 eura?

Vaši birači su najveće žrtve vaše politike, sirotinja i bijeda Crne Gore. Oni se iseljavaju ovih dana. Evo kolega iz Rožaja neka kaže, iseljavaju se. Vaši birači glasaju

nogama kada nijesu glasali mozgom. Napuštaju zemlju i traže azil. Potpisao sam barem pet preporuka vašim biračima da dobiju azil u Luksemburgu, u Njemačkoj, u Švedskoj. Bježe ljudi iz ove zemlje. Vaši birači su najsiromašniji u Crnoj Gori. Birači Pokreta za promjene su iz srednje klase. Njih nema puno. Naši birači su slobodni ljudi, njih ne možete da kupite. Oni glasaju za ideju, za program, žele slobodnu Crnu Goru, žele bogatu Crnu Goru. Žele da realizujemo ovo što je prof. Radulović pričao. Mi vam to pričamo, bre, od 2006. godine. Kradete od nas. Razvojna banka, krivična djela za porez. Kradete od nas i neka kradete, to je pošteno. Od pametnijih treba uzimati, ja kradem od pametnijih od mene, to je potpuno prirodno. To je normalno. I vi kradite od Pokreta za promjene. Ono što morate da znate, da vaši birači i narod više ne može da trpi ovo što vi radite, ljudi.

Od čega živi, gospodine Miloševiću, vaš glasač u Bijelom Polju kada nema nijednog zaposlenog? Evo vam podaci, pa vi recite nije tačno. Seli se u Budvu, seli se u Podgoricu, seli se u inostranstvo. Morate da znate da će ta sirotinja jednog dana da se pojavi ispred Skupštine. Ona traži političko liderstvo, političku opciju. Ta je politička opcija Demokratski front, ljudi, mi hoćemo promjene. Pogledajte bilanse vas i vaših porodica, koliko imate miliona, pogledajte. Mi to sve znamo, kako je služba davala Amerikancima davala je i nama, pa mi sve znamo. Sve podatke imamo. Samo treba da se promijeni vlast, pa ćemo položiti račune. Mi iz opozicije, iz Zemunskog klana, a i vi, kolega Simoviću, položićete račune. Kako da ne. I ja iz Zemunskog klana, i vi iz Zagoričkog klana. Položićete račune da vidimo koliko imate novca, koliko imate na računima, koju imovinu imate, a ja ću da stavim svoju imovinu. Ne ja, nego bilo ko, pa ćete da kažete otkud premijeru koji dan nije radio u biznisu, nijednog dana u biznisu, stotine miliona. Kako? Šta je taj čovjek radio? Potpisivao odluke na štetu Crne Gore i naplaćivao korupciju. Zato mu je mjesto ovdje. Mi nećemo da ga zovemo na Premijerski sat, on za nas nije premijer jer je premijer krađom glasova koju smo dokazali, jer ovdje poslanik ima zadnju riječ i on treba da brani ovaj budžet, a ne ovdje da nam šalje prijetnje. Mi se njega ne plašimo kao što se vi plašite. Vjerujte, ima slobodnih ljudi, mi ga se ne plašimo. Može da nas ubije. Ne bi bilo to ništa novo. Vidite po anketama, najveći broj ubistava po glavi stanovnika u Evropi je u Crnoj Gori, najveći broj. Možemo kao u svakom diktatorskom režimu da trpimo razne sankcije, ali to neće

promijeniti istinu. Građani, Demokratski front, kompletna opozicija moramo da vas smijenimo zbog budućnosti ove zemlje, zbog spasa ove države.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, kolega Medojeviću.

Jeste li raspoloženi još po dva minuta, kolega Simoviću? Da vidite kakav sam demokrata? Što ćete Vi bez mene kada pođem?

Izvolite, uvaženi kolega Mandiću.

ANDRIJA MANDIĆ:

Gospodine ministre, poštovane dame i gospodo,

Moram da nastavim tamo gdje je kolega Medojević fino pozicionirao čitavu stvar. Dakle, poštovani građani, evo u ovoj knjizi se nalazi raspored trošenja novca i predlog trošenja novca od strane Vlade Crne Gore, kako su oni to shvatili, kako su oni to doživjeli. Ono što je najvažnije za sve vas u Crnoj Gori, u Crnoj Gori ima dovoljno novca da mogu da se servisiraju sve obaveze, da može da se krene naprijed jer smo mi dobijali i u ovoj godini i u prethodnim godinama samo dobre vijesti od strane Vlade Crne Gore. Izvještaji Monstata, izvještaji naših turističkih organizacija, sezona je bila sjajna, ogroman je broj noćenja, veliki je priliv novca, naplata poreza nikada bolja u istoriji Crne Gore.

Prema tome, kada već ima toliko novca i kada može da se računa na ta primanja, onda nema potrebe da bilo ko vas ubjeđuje da ne možete da ostvarite ona prava koja tražite ovdje ispred Skupštine Crne Gore. Pošto ne postoji mogućnost, niti postoji neka kamera koja snima ulaz Skupštine Crne Gore, važno da je znate, građani, da su i danas radnici Željezare ispred ove Skupštine, da su prethodnog dana bili radnici Kombinata, da je u Pljevljima protest, da je u Bijelom Polju protest, da je u Rožajama

protest, da je u Herceg Novom bio protest, da nema mjesta u kome se ne protestuje i ne traže neka prava. Uglavnom se radi o novcu, a u Crnoj Gori ima novca dovoljno. Kada već ima dovoljno novca, kada nas je obavijestio Monstat i kada su nas obavijestile turističke organizacije, a vi tražite i penzije i plate, onda je jedino problem u Vladi Crne Gore, problem je u Ministarstvu i problem je u premijeru. Investitori nadiru sa svim strana. Jesu oni sumnjivi.

Danas smo imali prilike da u dnevnom listu DAN saznamo da ljudi iz Palestine, jedna ozbiljna zemlja sa kojom je još sarađivao Josip Broz Tito, nas ona upozorava da neki investitori koji su lični prijatelji premijera su kriminalci, da su ukrali pare od palestinskog naroda i obaviještaju nas da nemamo posla sa tim ljudima, jer ako ih primimo u Crnu Goru, da mi krademo iz usta palestinskom narodu. Evo, imali smo proteste u Rožajama gdje se podržavala Gaza. Imali smo proteste u Parlamentu, jedan poslanik je dolazio upozoravajući na tešku situaciju koja postoji u Palestini, a danas novac ukraden od tog palestinskog nesrećnog naroda treba navodno da bude velika šansa Crne Gore i da prijatelj premijera, dakle jedan kriminalac, neki tip koji je opljačkao vlastiti narod treba da usreći crnogorsku sirotinju tako što je ukrao od svoga naroda, pa će donijeti nama. Ranije smo imali Taksina Šinavatra, pa smo imali one čuvene poštene momke iz Pljevalja, pa smo imali sve jednog do drugog, sličnijeg sličnijem do poznatih italijanskih turista o kojima je pisao dnevni list DAN, a skoro tu priču reciklirala jedna druga novina.

Poštovani građani, ovdje postoji samo jedan način kako da se ispravi jedna muka i nevolja koja nas je zadesila punih 26 godina, a da ne dolazi do nekih suštinskih promjena. Gospodin Medojević je govorio o tome. Nova srpska demokratija, u čije ime govorim danas, kao sastavni dio Demokratskog fronta prosto bi željela da zajedno sa vama, građani, ispostavi određene zahtjeve ljudima koji danas upravljaju Crnom Gorom, koji su napravili nemjerljivu štetu Crnoj Gori, da izađemo i da otvoreno ovim ljudima kažemo da je Crnoj Gori potrebna prelazna Vlada, Vlada u kojoj će sjediti svi oni koji u ovom parlamentu zavređuju parlamentarni status. Da ta Vlada ima nekoliko važna posla, od kojih je najvažniji borba s organizovanim kriminalom i korupcijom, gdje neće biti povlašćenih, gdje će vrhovni državni tužilac, bez ikakvog uzdržavanja, moći da hapsi

i one najodgovornije ribe iz vrha političke vlasti ili iz vrha režima koji 20 i nešto godina upravlja ovom zemljom, da ne razmišlja da li će ga neko smijeniti, da li će mu neko prijetiti, da reformišemo službe, da primijenimo elektronsku identifikaciju, da očistimo birački spisak, da se pripremimo i krenemo u susret onome što su postigle sve zemlje u kojima je vladao komunizam.

Sramota je, građani Crne Gore, da je Crna Gora danas jedina država u Evropi u kojoj nije vlast smijenjena više od 70 godina. Bjelodano ili pouzdano možemo reći da od 1989. godine ovdje nikada nije smijenjena vlast, niti smo imali prilike da uradimo ono što je uradila čak i Albanija, što su uradile Češka, Slovačka, Poljska, da ne nabrajam zemlje ili države bivše Jugoslavije. Crna Gora je jedina ostala zarobljena. I poslije 26 godina imamo premijera koji traži ponovo početak. Čovjek je imao priliku 26 godina da se pokaže, čovjek da se dokaže i uradi sve što je u njegovoj moći, a rezultati su poražavajući. Privatizacija Telekoma, uporno se vraćam na privatizaciju Telekoma. Tu se rješava pitanje budućnosti Crne Gore. U toj tački se sabira sve, i moćni međunarodni centri, i obavještajne službe, i lokalni korupcionaši, i ucjenjivanje lokalnih igrača od strane tih moćnih adresa. Sve se sabira u toj jednoj privatizaciji. Da ne govorim o privatizaciji Elektroprivrede Crne Gore, o nekih 700 miliona koje smo stekli kroz privatizaciju. Potrošili smo tih 700 miliona, zadužili smo se toliko koliko smo se zadužili i nalazimo se u situaciji da kažemo - samo još da prodamo još ove dvije, tri plažice koje su ostale i mi ćemo krenuti naprijed. Ovdje nam treba nešto ozbiljnije.

Građani Crne Gore razumiju da je sve što je imala ova zemlja rasprodato. Imamo poruku da naš premijer, da naš čak i predsjednik Parlamenta, da naš predsjednik države oponašaju velike državnike. Sramota je za nas u Podgorici da svakog dana gledamo ovuda ove bijesne kolone auta, ove rotacije, ove telohranitelje, ova čuda, ovu sprdnju, ovu bruku za zemlju od 600.000 stanovnika nekih lokalnih tipova koji su tu bili isti kao mi početkom 80-ih ili 90-ih godina koji se danas ponašaju kao da su vladaoci velikih zemalja. Imate premijera Austrije koji ide sa cegerom, trguje u samoposluzi, vozi ga jedan vozač, a kod nas premijer kada krene na piće blokirane su sve ulice, kada krene na ručak blokirane su sve ulice. To je sramota i zastiđe Crne Gore. Na drugoj strani imamo radnike koji štrajkuju glađu, traže plate. Imamo penzionere koji traže

redovne penzije i veće penzije. Imamo građane koji traže posao. Medojević je govorio - 31.000 nezaposlenih, sada 32.000 nezaposlenih. Šta se to dešava u ovoj zemlji?

Ovdje jedino kako može da se promijeni ovo stanje, pošto je Demokratska partija socijalista očigledno pronašla dovoljno poslanika, odnosno koalicionih partnera koji su, da ne ulazim u njihove motive zašto su sa Demokratskom partijom socijalista, ali očigledno da ne mogu da se razdvoje od Demokratske partije socijalista, pa ih treba posmatrati sve u jednoj cjelini. Demokratska partija socijalista je zarobila Crnu Goru. Da bi se to klupko odmotalo, da bi se otvorila čitava situacija, jedino pravo rješenje, kako ga vidi Nova srpska demokratija, je da izađemo na ulice, da ispostavimo naše zahtjeve prije nego što izađemo na ulice. Ako ste raspoloženi, da se dogovorimo oko prelazne Vlade, da se dogovorimo oko elektronske identifikacije, da se dogovorimo oko reda poteza koji nam je potreban da uradimo zajednički, nema nikakvih protesta. A ako nećete, da pozovemo čitavu Crnu Goru, da pozovemo sve nezadovoljne ljude, a Nabojša je saopštio da je najviše onih koji su glasali za vas. Najviše ljudi koji su siromašni, po ovim našim selima kada pođete, prepoznate lako glasače Demokratske partije socijalista. Lako ga je prepoznati, nosi džak, što bi rekao Slaven Radunović, vidjećete ga iz neke prodavnice mješovite robe da mučenik mora da bi prehranio porodicu, da uzme taj džak da bi zaokružio Demokratsku partiju socijalista i da donese neku fotografiju da je glasao za nju. E, to moramo da promijenimo. Nažalost, ovaj korupcionaški sistem gdje riba smrdi od glave i gdje je sve oboljelo prvenstveno u Vladi Crne Gore mora da se mijenja. I zato, gospodo, ja bih bio srećan kada biste vi ovu ponudu koju vam šalje i Demokratski front i naša stranka, kada biste vi ozbiljno razmotrili i shvatili, koliko bi bilo dobro da zajednički radimo da zajednički pokušamo da prevaziđemo najveći problem Crne Gore, a to je nesmjernost vlasti jer trajete od 1945.godine.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Mandiću.

Da li hoćete komentar? Izvolite.

Mi smo danas počeli o jednom veoma važnom dokumentu, svima dali koji su htjeli, tako da, imamo vremena. Vrlo su važne teme.

Izvolte kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine Mandiću, zamolio bih Vas da na samom početku - ne vrijeđajte građane Crne Gore. Ne vrijeđajte birače koji izlaze na izbore i iskazuju slobodno izraženu svoju izbornu volju. Ne vrijeđajte birače Demokratske partije socijalista. Pokušavali ste to godinama unazad, sjetimo se vaših napada i na birače DPS-a i na sve građane koji nijesu vama dali glas. Sjetimo se kako ste student, koji po vašem mišljenju, nijesu imali dovoljno energije, entuzijazma, a u njihovim protestima koji su imali prije par godina kako je jedan od lidera koji je danas govorio kazao za te iste studente da nemaju skoposti da tako kažem i mnogo toga još.

Dakle, jednom rečenicom, gospodine Mandiću, ne vrijeđajte građane Crne Gore. To vam ne može donijeti dobro na političkom tržištu Crne Gore.

Gospodine Mandiću, u Vašoj diskusiji ste se dosta bavili pitanjem povjerenja građana u izborni proces. Gospodine Mandiću, treba li vam boljega dokaza nego zadnji izbori koji su održani nedavno u Herceg Novom? Zar, gospodine Mandiću, jedan od najvažnijih indikatora povjerenja u izborni proces nije izlaznost građana na birališta? Gospodine Mandiću, godinama unazad u prethodnim izbornim ciklusima u Herceg Novom, prosječna izlaznost je bila 60 - 61%. Ovaj put, gospodine Mandiću, izlaznost u Herceg Novom je bila 68%. Dakle, više nego jasan indikator povjerenja građana u izborni proces.

Gospodine Mandiću, kako prođoste na tim izborima? Vaša grupacija koja je nastupila jedinstveno od ukupno 18 mandata koja je imala u prethodnom izbornom iskušenju na lokalnom nivou, dobila je sada osam mandata. Debakl. Suočite se sa tom činjenicom i pogledajte sebe, pogledajte u svoje dvorište i prepoznajte slabosti samog sebe od vaših lidera. Danas je bila tema na Kolegijumu da saopštimo, obratiće se u završnoj raspravi lideri. Ja sam pomalo zbunjen, jer vidim da nema lidera Demokratskog fronta, nego. Ali, dobro.

Gospodine Mandiću, pričali ste i o protestima koji se i danas dešavaju ispred Parlamenta Crne Gore i o radnicima Željezare koji protestuju. Ja sam danas razgovarao skoro više od sat vremena sa predstavnicima tih radnika, ali nijesam politizovao zajedno sa kolegom Jelićem u tom dijalogu sa njima, nego tražili smo realno održivo rješenje. A vi politizujete sa alternativnim predlogom tog zakona, gdje nudite maglu. Nudite penzionisanje svih zaposlenih sa 30 godina radnoga staža, a fino znate da to nije održivi model. Fino znate da bi to ugrozilo ukupni penzioni sistem u Crnoj Gori. Fino znate da bi to dovelo u pitanje redovnost isplata penzija u Crnoj Gori za preko 120 hiljada penzionera. Mi imamo drugo rješenje. Kazali smo - imamo sektorski pristup. Ajmo sada da završimo metalSKU industriju i to rješenje jednako da važi i za Nikšić, i za Podgoricu, i za Kolašin, i za Bijelo Polje, i za Rožaje. U tome se mi razlikujemo. Vi nudite, proteste, nudite rješenja koja nijesu održiva, ali građani Crne Gore, gospodine Mandiću, to jasno prepoznaju.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Simoviću.

Izvolite, kolega Mandiću.

Poštovani građani, ja nikoga nijesam vrijeđao. Ja sam žalio samo jednu grupu glasača koja glasa zbog nevolje za jednu od vladajućih partija. Ja sam je žalio, da li je u pitanju brašno, da li su u pitanju drva, da li je u pitanju keš, manje je važno, ali je važno da je neko doveden u tako tešku situaciju da mora svoju volju, svoj glas da proda za nešto. Znači, ja sam sa žaljenjem se odnio prema tom broju ljudi. Vjerujem da će i oni biti zajedno sa nama ako pozitivno ne odgovorite na ove proteste, jer je dara prevršila mjeru.

Što se tiče, ovih drugih stvari, novca ima dovoljno u Crnoj Gori i ovi radnici ispred Skupštine Crne Gore znaju da novca ima. Imamo milijardu evra da napravimo auto-put, odnosno jednu malu dionicu, da platimo najskuplji kilometar auto-puta u Evropi. Pa kako onda nema za radnike, za njihove penzije? Kako nema za stanove policajaca? Ja sam dao jedan amandman da naši policajci, naši vojnici, naši oficiri i podoficiri dobiju stanove, jer novca ima. Nemojte da ubjeđujete, gospodine Simoviću, građane Crne

Gore da novca nema. Rekao sam u diskusiji maloprije, početkom 1990. mi smo bili otprilike svi isto. Znete li koliko je radnik ispred Skupštine bio imućniji od predsjednika DPS-a ili članova njegove porodice? Ovaj što traži danas da dobije 300 evra. Ali oni su danas milijarederi. Oni i sa njima povezana lica. A ovaj traži 300 evra, i vi mu objašnjavate da ćete pronaći održivo rješenje. Pa dobro. Ako vi možete da ubijedite građane Crne Gore, one ljude koji su doveli Đukanovića na vlast početkom 90-tih, a imali u Željezari hiljadu maraka platu, da im je danas 200 evra odlično rješenje, a da za jednu noć neko iz te porodice može da izgubi 500 hiljada na ruletu, svaka vam čast. To se zove tehnika manipulacije. Ali, mi ne želimo da manipuliramo ni sa kim u Crnoj Gori. Velika dinastija Petrovića izgubila je vlast, i knjaz Nikola i kasnije kralj Nikola, koga su zvali car junaka i svi u Crnoj Gori mu ljubili ruku, onda kada su počeli širom Evrope da zbijaju šale sa njegovim sinovima, koji su takođe kao i ovi bili vješti i kockari, bili laki na potrošiti novac koji jesu imali, a njihov otac je morao sve to da servisira. U Crnoj Gori se pojavila danas takva grupa ljudi koju personifikuje premijer Đukanović i tajkunska ekipa oko njih, ali više, nažalost, nema odakle da se zagrabi, a radnici su došli ispred Skupštine. E to je ono što mora da se desi, da se podvuče crta. Mi ne želimo nikakvo nasilje, mi ne želimo nikakve sukobe. Mi samo želimo pošten dogovor. Ako nema poštenog dogovora, pa nijesmo ni mi manje hrabri nego što su bili oni koji su rizikovali život 1988. i 1989.godine. Ovdje sam govorio, tada je za revolucionare koji su smijenili stare komuniste bila zapriječena smrtna kazna. Danas toga uopšte nema. Danas nema potrebe ni za kakvim strahom. To se veoma lagano završava. Samo je važno biti odlučan, biti hrabar, a i vjerujem da je motiv danas itekako veći, nego što je bio 1988. ili 1989.godine.

Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Mandiću.

Razumio sam da smo završili razmjenu mišljenja i ponuda je još očito na stolu, tako da prelazimo na završnu riječ takozvanu ovog značajnog dokumenta.

Svi poslanički klubovi imaju pravo. Dogovorili smo se tri minuta, ali to ćemo napraviti krajnje fleksibilno. Znači, svako može govoriti do 10 minuta pošto imamo dosta

vremena i danas nećemo ni o čemu drugome raspravljati osim o ovome. Tako smo se i dogovorili.

Idemo od kluba novoga, Posebnog kluba, da budem precizan.

Uvaženi kolega Abazović.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Evo ja ne znam da li ću iskoristiti ovih 10 minuta, ali ipak na početku dvije stvari da kažem koje mi se čine jako bitne.

Prvo, pošto nijesam ranije imao priliku da apelujem vezano za Pljevlja, zaista mi je žao to je čini mi se i lice ove vlasti, da ljudi u jednom gradu koji je bio šeher mnogo prije ostalih sada su dovedeni u takvu zaista nezavidnu poziciju i da kažem da mi je žao, da apelujem na kolege da se nešto preduzme što prije u tom pravcu.

Drugo, da se potpuno saglasim sa ...

PREDŠEDAVALA BRANKO RADULOVIĆ:

Samo da Vas informišem. Mi smo se na Kolegijumu dogovorili, da u okviru takozvane jedne tehničke sjednice, gdje neće biti samo ova tačka, o tome raspravljamo i da jednoglasne zaključke matičnog odbora, se usvoje ovdje, tako da dobiju i još veću jačinu.

Izvolte.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Potpuno saglasan, profesore, sa Vašim predlogom. Nadam se da će se tako i realizovati.

Drugo, moram da se složim sa diskusijama kolege Medojevića i kolege Mandića u potpunosti. Mislim da su vrlo jasno i precizno detektovali problem i rekli o čemu se radi i zaista nekih imao ništa drugo da kažem. Pokušaću da vas dovedem u elementarnu logiku da pokažem koliko zaista ova vlast jeste u suštini nesposobna.

Evo jedne logične konstatacije. Nadam se da će me saslušati makar pomoćnik ministra. Ali, svejedno, možda će čuti građani. Evo ga i ministar, drago mi je. Prošle

godine, kada ste branili budžet, rekli ste da je razvojni. Ove godine ste došli, rekli ste da je razvojni. Ove godine smo uzeli kredit, odnosno treba da uzmemo kredit za auto-put i to jeste razvojni projekat, ali što ste onda pričali to prošle godine kada je kapitalni budžet bio manji nego što je ove godine? Ako laže koza, ne laže vuk. I volio bih zaista da mi objasnite kad je bila istina - prošle ili ove godine.

Drugo, rast ili recesija po ovome što ste dostavili dokumenta, odnosno što su analize i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i Centralne banke vi planirate sasvim solidan rast u naredne tri godine. A, s druge strane, kad se premijer sastane sa privrednicima u Privrednoj komori, govori neke druge poruke. Odnosno, da se radi o recesiji i da ćemo vrlo teško moći da očekujemo značajnije ekonomske efekte u narednim godinama.

Treće, šta je sa planom, pitam ministra, ekonomske stabilizacije koji od nas traže i partneri iz Evropske unije. Kako planirate to da obrazložite, odnosno, šta je ono što će biti vaš fokus naredne godine? Mislim da je to vrlo interesantno. Evropska unija je u svojoj novoj politici proširenja poseban akcenat stavila na ekonomski razvoj zemalja koje pretenduju da postanu članice i kao takva ne želi države koje imaju neodržive ekonomske sisteme. Jedan visoki zvaničnik Evropske komisije u Srbiji je konstatovao da sve zemlje regiona u ovom momentu imaju neodržive ekonomije, odnosno neodržive javne finansije.

Ako smo svoju sudbinu podredili Svekineskom narodnom kongresu, kako će te tek sada da pravdate održivost javnih finansija?

Druga stvar, koju smo sad imali prilike da čujemo u medijima, isto dolazi iz otvorene sjednice Vlade kojoj ste vi vjerovatno i prisustvovali, da oni koji ne žele da rade, ostanu kući, da ne uzurpiraju i ne smetaju ovima koji žele da rade. Ali, sad se postavlja sljedeće pitanje - da li je to dokaz da je Javni sektor prenatrpan i da li je to dokaz da ste svih ovih 25 godina zapravo radili suprotno interesima građana Crne Gore? Da li želite sad da kažete da je to sve bilo promašeno i da tek od naredne 2015. godine kreće stabilizacija javnih finansija i svega onoga što podrazumijeva javni sector?

Privredu, od sjevera do juga, od Pljevalja do Ulcinja, preko Herceg Novog, Gusinja, Plava, Mojkovca, Bijelog Polja, Nikšića ste urnisali. Što bi se reklo u jednom antologijskom filmu - ostali su samo dugmići, ostao je samo pepeo i ostali su samo

protesti izbačenih radnika koji su morali da završe na ulici. Koje vi kad se desi neki protest ni ne vidite, niti konstatujete osim kad oni žele zaista po svaku cijenu da uđu u Vladu. Tada ste spremni da mijenjate i zakone, tada ste spremni da i krivično gonite ljude koji takve neke aktivnosti podržavaju, a do tada ih ne primjećujete. I to je nečasno, gospodine Simoviću. To nije ljudski, to nije humano. Radi se o građanima koji imaju svoje legitimno pravo da protestuju. Dobićete kaznenu repliku, nema nikakvih problema.

Tačna je konstatacija gospodina Medojevića da vi u principu saradujete sa kriminalcem. Zašto je ova konstatacija logična? Jer, da ne saradujete sa ljudima koji žele da operu novac u Crnoj Gori, vjerovatno bi neka od tih brojnih investicija i brojnih privatizacija bila realizovana na kvalitativan način. Zar vam to nije logično? Zar vam nije logično da posumnjate u nekoga ko kupi hotel i drži ga zatvorenog? Zar vam nije logično da posumnjate u nekoga ko kupi hotel pa ga sruši? Zar nije logično da ozbiljni ljudi kada kupe nešto, zaista investiraju, otvore nova radna mjesta i povrate svoju investiciju u korist i one zemlje u koju su investirali i u svoju ličnu korist što je potpuno prirodno? Ali, ne. Vaši partneri su, zna se vrlo dobro, Šarić, Kalić i ta kompanija. I možda u ovom momentu vama to izgleda smiješno. Možda u ovom momentu kada iz vas izbija neka sila, vi na to ne obraćate pažnju. Ali, nemojte misliti da će se završiti život sjutra. Biće vlasti i poslije ove. Biće procesa i sudskih i ostalih i poslije ovih. Nemojte molim vas da dolazite sa tezama da vi nijeste vlada kontinuiteta. To što je ministar koga ja jako cijenim i koji je ipak zaveo neki red, zašto da se i to ne pohvali makar što se tiče fiskalne politike u Crnoj Gori, zaveo neki red, došao sada na tu poziciju, to mene kao građanina ne interesuje. To jeli prethodni ministar saobraćaja obećavao auto-put, a ovaj ga realizovao, odnosno potpisao ovaj ugovor, to mene kao građanina ne interesuje. O kilometrima laži sam pričao o auto-putu, oni mogu da se podvedu u logiku bilo čega što ste do sad radili. Bilo čega čega ste se dohvatili. Mislim da je situacija zaista zabrinjavajuća i da će tek da bude zabrinjavajuća. Pitam ministra finansija, pošto od ministra saobraćaja nijesam mogao da dobijem odgovor - Zašto smo donijeli Zakon o auto-putu? Zašto nijesmo donijeli prostu odluku o zaduživanju Skupštine Crne Gore sa Exim bankom? Zašto da donosimo zakon kada za slične infrastrukturne projekte, iako je on najveći, nikad nijesmo donosili zakon? Želim da mi odgovorite Vi, jer on nije želio da mi odgovori. Želim da mi odgovorite Vi kao ministar

finansija, koga više cijenim od ostalih ministara, što smo dali kao garant vezano za materijalna dobra Crne Gore? Ali da kažete imenom, da kažete jeli to Velika plaža, Buljarica, aerodromi, nešto treće šta god. Čime mi kao zemlja garantujemo. I iznenađen sam vašim pristupom koji je uvijek ozbiljan. Kako, s obzirom da se radi o kreditu koji se uzima u dolarima, ranije nijesmo obezbijedili zaštitu vezanu za variranje valute? Ne znam kako se to kaže ekonomskim rečnikom, niti me interesuje. Znam da je jedan od pomoćnika tada rekao da tek naredne godine planirate sa nekom renomiranom kućom da zaključite ugovor koji će podržati tu zaštitu. Ne mogu da vjerujem da nešto što se tiče milijardu i nešto eura novca građana Crne Gore ćete naredne godine da tražite nekoga da bi garantovali u slučaju da varira dolar u odnosu na euro u negativnom smislu za nas nećemo mi imati problema.

Ova zemlja ima perspektivu i najveća tragedija koju vi ne želite da prihvatite, ne mogu da shvatim zašto, jeste da ona bude ili zadužena, ili siromašna uz sve prirodne resurse koje ima i 650 hiljada stanovnika koji žive u njoj. Da li je to poražavajuća vaša politika? I da li je to nesposobnost vlasti ili mi imamo neki drugi problem koji možda nijesmo mogli da do sada detektujemo? Sa ovakvim resursima, sa ovakvim kapacitetima, i ljudskim, i intelektualnim, i prirodnim treba da budemo siromašna zemlja i da nas neki kriminalci iz Palestine faktički kupuju za 50 eura po kvadratu. Pa zaista je sramno i poražavajuće.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Imate dva komentara prvo ministra Žugića.

Ja sam danas napravio ovako da bi doprinijeli razmjeni mišljenja. Tačno.

RADOJE ŽUGIĆ:

Ako je kršenje procedure, mogu i kroz završnu riječ dati odgovor. Nije problem. Kako želite. Profesore?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Samo izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Završnu riječ ćete imati, a sada ću dati priliku da komentarišete.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Prvo izvinjenje što nijesam tokom čitavog dana bio u ovom visokom domu i izvinjenje poslanicima, ali objektivni razlozi, nadam se da se prihvata.

Gospodine Abazoviću, pažljivo sam pratio Vašu diskusiju i moram reći prvo da koliko god da je to visok nivo duga za izgradnju auto-puta, taj dug nije milijardu i nešto eura, nego 809 eura pa kroz diskotovanje i svođenje budućih finansijskih priliva, to zna gospodin Bojanić i ja jako dobro, sa diskontnom stopom i svođenje neto sadašnju vrijednost. Dug je značajno manji, a osim toga 15% tog duga, odnosno te investicije odvaja Vlada Crne Gore. Tako da je to značajno manji iznos iako ne sporim teret javnog duga i po tom osnovu.

Drugo, s pravom ste postavili pitanje oko kursnih razlika. Ja mislim da nema ni jedne banke koja će napraviti na stručnom terminu slopovanje, konverziju iz dolara u euro na tako dug vremenski period. Za vrijeme gradnje odgovara da imamo istu valutu i od tada nema kursnih razlika. Ali, nakon što se okonča gradnja auto-puta, izvjesno ćemo napraviti konverziju iz dolara u matičnu valutu i time riješiti dileme potencijalnih šteta po osnovu kursnih razlika.

Dakle, to je ono jedino što je objektivno moguće, i to smo istraživali i to je, da ne kažem, opštepoznato uekonomskej nauci.

Treće, zašto Zakon o auto-putu. Zakon o auto-putu, po mom mišljenju, nije višak /Prekid/ transparentnosti i dobro da je Zakon bio u ovom domu, da se o njemu raspravljalo i da znamo sve elemente koji se odnose na izgradnju auto-puta. Tako da mislim da je ne samo za ovu investiciju, nego i za sve buduće investicije jako dobro da

što širi krug ne samo poslanika, već i javnosti bude upoznat sa svim elementima investicije. Oko programa stabilizacije ću govoriti kod završne riječi. /Upadica/ To je državna garancija i nije Crna Gora, kako kazaste, pod kontrolom svekineskog narodnog kongresa, ali je to tipičan odnos /Upadica/ Nesporno je svaka banka kreditor prema svom klijentu. Ako je visoko izložena, pa ona prati dinamiku i nivo njegovog budućeg zaduženja. Tako da je to elemenat potencijalnog rizika banke kreditora prema klijentu u smislu budućih većih zaduženja i ništa više od toga.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, uvaženi ministre.

Izvolite, kolega Abazoviću.

Izvolite, kolega.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Može.

Nema veze jeli završna ili nije, važno je da se ispričamo kao ljudi. 800 miliona, logički, plus 150 miliona eura je 950 miliona, plus porez kojeg ste oslobodili Kineze, plus porez kojeg smo oslobodili i državu i Kineze. Vi ste Kineze oslobodili i poreza na dobit, jer je izjava čovjeka iz Uprave prihoda bila da ne može da se izračuna kakva će biti dobit i šta će biti. Ja kao građanin znam da je porez na dobit 9%. Ako ima dobiti, platite 9%. Ako nema dobiti, nikakvu obavezu ni prema kome nemate. To govori elementarna logika. E sad vi izračunajte jeli to milijardu, ili nije. Ovo što nijeste uradili, nijeste uradili. Što se tiče materijalnih dobara, ja sam ih imenovao. A vjerovatno vi uvijek možete da kažete da nije to tačno. Ali, ako, jer to piše u aneksu ugovora, prostom zamjenom politike, odnosno promjene politike Republike Kine zajmodavac može da traži sva potraživanja odjednom. Nemojte da mislite da će on potrčat u nešto što ne vrijedi ništa, nego će biti zainteresovan za ono što i dalje u Crnoj Gori vrijedi nešto. To je elementarna logika. Ako nije za ovu Vladu, za mene jeste i suprotnome ne možete ubijedit. Gradimo među najskupljim, ajde da ne budemo radikalni pa da kažemo

najskuplji auto-put, među najskupljim auto-putevima na svijetu, gradimo posljednji auto-put u ovom dijelu Evrope. Godinama nijesmo izgradili ništa. Izgradili smo Sozinu sa kojom se dičimo i koja jeste relaksirala. Ništa nijesmo napravili, ni jednu novu bolnicu. Toliko se milijardi prosulo, koliko se samo prosulo na auto-put. Pola auto-puta smo dali Rusima zbog KAP-a. I povrh svega opet dođete u ovaj visoki dom, ili niski dom, ili bilo šta, da kažete da je sve u redu i da je sve besprekorno. Neće biti da je istina.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću.

Izvolite.

Kolega Simović.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Skoro da sam i ja razmišljao da li da se javim ili ne. Imao sam dilemu da li da trošim i svoje vrijeme i energiju, kao i energiju gospodinu Abazoviću, vjerujući da bi možda tu energiju gospodin Abazović trebalo sačuvati da se dovrši onaj komentar, dijalog, razgovore koji ste imali donedavno u svojoj dojučeranjnoj partiji. Tako mislim da je tamo dosta toga ostalo nedopričanog, dosta toga kazanog, ali vrijeme će ići u prilog potrebi da se i te neke stvari razjasne. Ali, ipak sam se javio zbog Vaše dvije konstatacije, gdje ste kazali, obraćajući se meni lično, sramotno je, gospodine Simoviću, što primete te radnike, što reagujete kada vam zaprijetite sa određenim pritiscima, protestima i slično.

Gospodine Abazoviću, u posljednjih deset dana imao sam pet sastanaka sa predstavnicima radnika koji su se ovih dana i u prethodnim danima okupljali bez ikakvih pritisaka. Dovoljan je bio jedan poziv, jedna najava i imali su termin i vrijeme na raspolaganju koliko je bilo potrebno da i oni i mi kažemo sve što smo željeli da kažemo. I ja sam u utisku da su to bile dobre prilike da se dobro razumijemo, da shvatimo ukupnu situaciju i da zajednički tražimo održiva rješenja. Dakle to ne stoji da reagujemo pod pritiskom, nego reagujemo u skladu sa raspoloživim vremenom i sa potrebom senzibilnošću u odnosu na ono što su socijalna očekivanja svih uposlenih u Crnoj Gori.

I drugi razlog je što ste kazali - sramotno je što krivično gonite ljude koji /Prekid/ vjerovatno ste asocirali na nedavne proteste koji su bili ispred Vlade Crne Gore. Ja ne bih dao kontratezu i označavao tim terminom postupanje određenog broja ljudi, nego bih kazao da je to postupanje mimo zakona ove države. Da je to postupanje za koje su nadležni državni organi našli za shodno da pokrenu određene proceduralne zahtjeve i prema ovome Parlamentu. Mi smo kao poslanici Demokratske partije socijalista, bez ikakvog ustezanja, ustanovili taj princip, princip koji traži vrhovni državni tužilac, bilo ko iz Državnog tužilaštva, a tiče se kršenja zakona. Poslanici Demokratske partije socijalista to će smatrati za potrebnim da se taj pojedinac oslobodi poslaničkog imuniteta i da suoči sa činjenicom, sa pravnim sistemom u Crnoj Gori, da li je zakon prekršen ili nije. Nikad unaprijed ne presuđujući, uvijek poštujući rezoluciju nevinosti, ali prosto nam je to bila želja da ne možemo da ukažemo da se ne može tolerisati fizički atak na institucije sistema u Crnoj Gori. Ja mislim da ćete i Vi podržati takve stavove. Ako su nam puna usta potrebe poštovanje državnih institucija, potrebe izgradnje autoriteta državnih institucija, a,sa druge strane, štititi nekog od ataka, fizičkog ataka na te institucije, onda je u pitanju dvostruki aršin. To je dvostruki moral.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Simoviću.

Izvolite, Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću. Gospodine Simoviću, zaista vjerujem da ste se i Vi nadali da će se moja energija prosuti vrlo lako, ali vjerujte prilično sam spreman, imam dobar želudac za vas. Makar još neki period sam spreman politički da vas maltretiram, pa ćemo vidjeti čime će to da rezultira.

Drugo, što se tiče ove prve Vaše konstatacije da ste imali pet sastanaka, zaista ne sumnjam, vjerujem. Ali vjerujem da ste im uradili po onom tipičnom podgoričkom modelu - dobro ga sačekaj, fino se sa njim ispričaj, još bolje ga isprati i posao mu ne završi. U suprotnom, oni nebi ni dolazili kod Vas. A imaćete prilike i kroz amandmane i kroz glasanje za ovaj Budžet da pokažete koliko ste stvarno zabrinuti i za građane i za radnike određenih fabrika. I oko druge, mnogo, čini mi se, bitnije konstatacije - tačno je. Podržavam Vas da svako ko krši zakone ove zemlje treba da odgovara bez obzira na svoj status. Apsolutno vas podržavam. Ali, budite Vi prvi u tome. Podržite Vi mene, predsjednik države, prvi čovjek zemlje je neustavno izabran za predsjednika. Treću put je predsjednik čovjek na neregularnim izborima. Podržite i Vi mene kao legalistu. Ja hoću Vas. Jeste li procesuirali aferu "Snimak"? Jeste li procesuirali milione od uzimanja kredita premijera? Jeste li procesuirali kako je moguće da je Primorka Bar dobila državnu pomoć prije nego što se registrovala? Ili treba samo kada je u pitanju opozicioni poslanik da se primjenjuje zakon? E, za takvo društvo ja nijesam. Vi ste u ovoj zemlji stvorili duboko nepravedno društvo koje se ne zasniva na zakonu i na pravdi, nego na goloj sili. I zbog toga ste mnogo odgovorniji od mene. Ako hoćete da pravimo pravedno društvo, Dritan Abazović vam stoji na raspolaganju svojim najskromnijim građanskim kapacitetima. Ali, vi za to nijeste sposobni. Jasno je.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Izvolite, koleginice.

JELISAVA KALEZIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Ja mislim da ovo jeste u skladu sa Poslovníkom, jer je u kontekstu rasprave o auto-putu, a vezano je za nešto na šta je obratio pažnju kolega Abazović. Međutim, ja hoću da kažem gospodinu ministru Žugiću da smo dobili kontradiktorno obavještenje sada od njega, a tokom rasprave od gospodina Radonjića, ja ne znam tačno koja mu je funkcija, mislim da je šef trezora ili tako nešto. Ne znam precizno naziv. Jer, na direktno pitanje ovdje je ispoljeno zaista mnogo zabrinutosti oko klauzula ugovora, po pom mišljenju, s pravom, na direktno pitanje šta se događa ako Kinezi aktiviraju potraživanje, a Crna Gora nema novca da plati. Tamo su veoma oštre klauzule date, a to je da oni mogu tražiti i odjedanput vraćanje čitavog iznosa između ostalog. Sve se nadamo da do toga neće doći, ali to stoji tako. Dakle, pitanje bilo šta se onda događa. Čovjek je, sjedeći na mjestu mislim iznad Vas, vrlo pažljivo sam pratila, jer je za mene to stresno do granice paranoje, kao i za mnoge građane i za mnoge poslanike ovdje.

Dakle, pitanje šta se događa ako Crna Gora nema novca da po tom ugovoru vrati Kini, odnosno banci. To je državna kineska banka pa dođe na isto ili slično. On je rekao - pa u tom slučaju je jasno, poteže se za imovinom. Ovdje su to svi poslanici koji su bili prisutni i čuli. Poteže se za imovinom. Moguće je da to znači nešto drugo, ali, vjerujte, ponovo mi je to bilo na pameti kad je kolega Bojanić, u jednoj kontakt emisiji, ispričao, kako su Kinezi, možda je bio on, nijesam sigurna, kako su Kinezi sa oduševljenjem gledali iz aviona Skadarsko jezero i snimali. Ljudi, šta će sve da nam se desi. Ovo nije šala.

Pitanje je čime mi to garantujemo, jer, dozvolite događaji su do te mjere nepredvidivi. To znamo i rečeno je i neko je to ovdje rekao, možda čak bude ...

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, kolegice.

Nema potrebe.

Ministre, hoćete li Vi? Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Imamo li pravo na repliku u završnoj riječi?

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja želim da omogućim vama koji se javljate, da ne budem policajac ovdje. E sad, zašto omogućavam i oko toga me kritikujete. Stvarno, ljudi.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem.

Uvažena poslanice Kalezić, ja sam govorio iz ugla normi ugovora o kreditnom aranžmanu sa kineskom Exim bankom. Tamo nigdje ne postoji obaveza zalaganja imovine. Nesporno je da postoje pitanja ako bi eventualno kojim slučajem, u šta ja ne vjerujem, došlo do cjelokupne naplate potraživanja od strane banke kreditora. Ali, definitivno, sva politika koja se bude vodila po tom osnovu i finansijska isplativost projekta garantuju da do toga ne smije doći na kraju. Na kraju moramo biti jako ozbiljni da ne ugrozimo sve elemente koji se tiču održivosti samog kreditnog aranžmana, odnosno izgradnje dionice auto-puta. Nesporno je i to da je finansijska isplativost nedovoljna. Ali smo komentarisali i čuo sam komentare juče ovdje u Parlamentu, jer smo do 8 sati uveče dugo razgovarali o tom važnom ne samo ekonomskom, nego i projektu bezbjednosti. Dakle, ono što nedostaje za finansijsku isplativost, za otplatu anuiteta i za učešće Crne Gore u finansiranju od 15% se obezbjeđuje na način koji ću pomenuti u završnoj riječi, a to su novi izvori javnih prihoda, kojima se ne smije ugroziti konkurentnost ekonomije, koja je ranjiva nesporno, niti dinamika ekonomskog rasta. To

su neki fiskaliteti...biti na uslovno iskušenje, sve nadležne, prije svega prihodne organizacije i inspeksijske službe, kako bi namakli ono što je iskazano u Studiji finansijske isplativosti kao nedovoljno. Tako da ja sam ubijeđen da do toga neće doći, da ćemo ozbiljno gazdovati sa upravljanjem ovim sredstvima, ovom, uslovno rečeno, obavezom. Ali, sa druge strane, istovremeno, to sam kazao juče, ponoviću danas, tu dolazi do konverzije obrtnog u osnovni kapital. I mnogo je veći problem ako iskazujemo deficit kod tekuće potrošnje, jer to je potrošnja koja nema svoju materijalizaciju. Ovo je, po mom mišljenju, mnogo manji problem i šansa za generisanje dinamičnijeg ekonomskog rasta.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, ministre.

Idemo dalje.

Kolega Kalač, izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvažena Skupštino, uvaženi građani Crne Gore,

Vođenje odgovorne fiskalne politike u 2015.godini jedini je način na koji će se obezbijediti makroekonomska stabilnost, održiv sistem javnih finansija. Uslovi za unapređivanje poslovnog ambijenta su održiv penzijski sistem i priliv stranih direktnih investicija. Politika u oblasti javnih finansija u prethodnim godinama bila je usmjerena ka boljoj fiskalnoj konsolidaciji u cilju smanjenja učešća javne potrošnje u ukupnom bruto domaćem proizvodu. Nastavljene su i aktivnosti unapređivanja poreskog sistema Crne Gore u cilju usaglašavanja sa pravnom praksom Evropske unije. Izgradnjom neophodne

infrastructure, podsticajem zapošljavanja, valorizacijom i pravilnim korišćenjem prirodnih resursa možemo očekivati zaustavljanje migracije, naročito sa sjevera koja je u posljednjem periodu jako izražena. Procjena budžeta za 2015.godinu je jednim svojim dijelom urađena na osnovu rezultata postignutih za 10 mjeseci u 2014.godini. To predstavlja dodatnu činjenicu da je Budžet za 2015.godinu realno projektovan. Izvorni prihodi Budžeta u 2015.godini planirani su u iznosu od oko 1,3 milijarde eura čine 37,5% BDB-a i veći su za 4,2%. Vidimo da je prihodna strana uvećana u odnosu na Zakon o budžetu za 2014.godinu. Tekući budžet iznosi oko 680 miliona i viši je za 6,08% u odnosu na Zakon o budžetu za 2014.godinu. Budžet fondova iznosio je oko 601 milion i veći je za 1,03% u odnosu na ovogodišnji Budžet. Kapitalni Budžet iznosi od oko 284 miliona eura, što je za 189,07% više od projektovanih Zakonom o budžetu za 2014.godinu. Državna revizorska institucija je dala pozitivno mišljenje na ovaj Predlog zakona. Predsjednik senata Državne revizorske institucije ocijenio da je Predlog zakona o budžetu za 2015.godinu konzistentan u prikazu sumarnih iznosa iskazanih opštim dijelom i rasporeda sredstava budžeta po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji u posebnom dijelu. Dobili smo i mišljenje Državne revizorske institucije u kom stoji da u odnosu na planirani deficit postoji određeni stepen rizika realnosti njegovog planiranja, iz razloga što Predlogom zakona o budžetu za 2015.godinu nije planiran rast neizmirenih obaveza, koje predstavljaju bitan element utvrđivanja deficita. Nakon uvođenja novih mjera fiskalne politike i permanentnog sprovođenja mjerana suzbijanju ekonomije procjenjuje se da će prihodi budžeta biti veći od prvobitno planiranih, što daje šansu da Budžet u 2015.godini bude stabilan i da utiče na obezbjeđivanje makroekonomskih veličina. Mišljenja sam da je kapitalnim budžetom za 2015.godinu, pored najvećeg projekta planiran i završetak projekata, čija je realizacija u završnoj fazi, kao i infrastrukturnih projekata manjeg obima koje je realno moguće realizovati.

Dakle, ovim Predlogom zakona, nastojalo da se kroz kapitalni budžet zaokruži investicioni ciklus projekata započelih 2012.godine, kako bi se ostvarila planirana dinamika izvođenja radova, sa jedne strane, i zatvaranje finansijske konstrukcije na što efikasniji i efektivniji način, sa druge strane. Ono što na prihodnoj strani ovog Predloga budžeta nije iskazano jesu sredstva koja će se dobiti legalizacijom bespravno

sagrađenih objekata. Takođe, ne postoje prihodi od zakupa plaža. Sredstva o kojima govorim nijesu mala ili zanemarljiva da ih ne bismo uvrstili u ovaj Budžet. Fondu penzijsko-invalidskog osiguranja opredijeljena su sredstva koja će obezbijediti njegovu stabilnost, a na taj način će se obezbijediti redovna isplata penzija, kada već nije moguće obezbijediti njihovo povećanje.

Moram napomenuti da su ovim Predlogom zakona prvi put planirana sredstva za nove opštine Petnjica i Gusinje. Pored sredstava iz Egalizacionog fonda, planirana su i sredstva preko Direkcije javnih radova, tako da imamo za izgradnju administrativnog objekta Opštine Petnjica planiranih 250 hiljada eura, kao i za Opštinu Gusinje 150 hiljada. Kapitalnim budžetom za 2015. godinu planirano je da se preko Direkcije za saobraćaj realizuje kapitalni projekat rekonstrukcija puta Berane-Petnjica u dužini od 15 km u iznosu od 500 hiljada eura. Ove novoformirane opštine su jedne od najnerazvijenijih u državi.

Pored projekata infrastrukture, uloga države se ogleda i u unapređivanju obrazovnog i zdravstvenog sistema. Svaka država treba maksimalno da ulaže u ove oblasti, jer ulaganja u zdravstvenu zaštitu, obrazovanje i osnovna socijalna prava su pokazatelji poštovanja osnovnih ljudskih prava u ovoj državi. Jedna od pozitivnih strana ovog Predloga budžeta jeste izgradnja više objekata obrazovnog sistema predškolskog i školskog uzrasta. Znamo da neki objekti primaju duplo veći broj djece od propisanog. To važi i za predškolski uzrast, dok kod osnovnog obrazovanja postoje objekti koji ne ispunjavaju ni minimalne higijensko-sanitarne uslove za boravak djece u njima.

Takođe, ovim predlogom su uvećana sredstva za izgradnju i rekonstrukciju objekata socijalnog staranja u odnosu na prethodni budžet. Međutim, smanjena su sredstva za izgradnju i rekonstrukciju objekata zdravstva. Ovih dana, više nego ikada smo se mogli upoznati sa stanjem u zdravstvenom sistemu, naročito ako govorimo o zdravstvenim objektima. Nedavna, odnosno trenutna situacija u bjelopoljskom porodilištu, nažalost, ide u prilog ovoj tvrdnji. Sredstva planirana za projekte za očuvanje životne sredine su uvećana za narednu godinu u odnosu na 2014.godinu. Izgradnja primarnih vodovoda, izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, kanalizacionih sistema, izrada sanitarnih i sanacija već postojećih deponija, pomoći će

očuvanju životne sredine za koju se u ovom trenutku ne borimo punim kapacitetom. Ne smiju nam se ponoviti greške kao što je pogrešan odabir lokacije za sanitarnu deponiju Vasove vode u Beranama. Ne smije nam se ponoviti greška kao što je oštećenje vodovoda u Beranama i velikih zdravstveni problemi ljudi. Da li neka investicija vrijedi pola miliona, milion ili 10 miliona eura, nemjerljivo je u odnosu na zdravlje ljudi. Zaključeno je da će se kroz budžet za narednu godinu unaprijediti poslovni ambijent, stvoriti još bolji uslovi za privlačenje stranih investicija, a da ukupno uzev ovakva budžetska politika učvršćuje ekonomsku stabilnost u Crnoj Gori i olakšava njeno institucionalno približavanje Evropskoj uniji i NATO alijansi. Očekujem da će se ostvariti planska predviđanja i da će državni budžet biti realizovan u projektovanom iznosu. U realizaciji ovog cilja, za očekivati je puna saradnja svih budžetskih korisnika, kvalitetno jačanje administrativnih kapaciteta i odgovoran odnos u budžetskoj potrošnji i to samo isključivo do nivoa bilansnih mogućnosti.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Kalač.

Izvolite, kolega.

MILORAD VULETIĆ:

Da pomognem u daljem radu.

Naime, radi se o tome da smo temu oko rasprave Budžeta, zaista u ovom Parlamentu za ovu godinu iscrpili i do u detalje razmotrili. I pored toga, pričali smo o stvarima koje nijesu bile na dnevnom redu. Nijesam koristio priliku iako sam imao možda pravo i ja da se javim za komentar i za replike povodom velikih uvreda koje su izrečene ovdje o političkoj osnovi. Ali, to da ostavim za drugi put.

Gospodine predsjedavajući, sugerišem Vam, a pozivam se na Poslovnik, član 97, stav 4 gdje se kaže, da se nebi ponavljali u diskusijama, pa jedan poslanik da govori po istoj temi dva i više puta - Nakon završenog pretresa, a prije završne riječi predstavnik predlagača i klub poslanika koji to želi, ima pravo da preko svog predstavnika izloži stavove kluba u trajanju do tri minuta. Mi opet vraćamo priču na 10 minuta. Ne vidim neki poseban efekat, bez da se ponavljamo poslije dva dana zaista velikog truda i rada. Ne vidim čemu to vodi, pa pokušavam samo da ukažem na odredbe poslovničke kako da dovedemo do kraja ovu raspravu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću. 'Adje da su svi kao Vi, onda bi bilo ekspeditivniji i pridržavali bi se. Ja sam htio da omogućim jer su se javljali za komentare i za sve ostale stvari, neki nijesu ni govorili. Važna je tema, najteže je mene ođe i zbog vremena i zbog svega.

Kolege, do deset minuta. Ako možete, skratite to, a ako ne, izdržaćemo još ovih pola sata.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, uvažena Skupštino, uvažene građanke i građani, poštovani prestavnici Vlade. Ja ću na početku čestitati građanima, građankama katoličke vjeroispovijesti veliki praznik sutra Badnji dan, prekosutra Božić. Ja sam na ovo što je već rečeno, gospodine potpredsjedniče, shvatio da je ovo završna riječ, ja znam da ste veoma toleratni, iskreno najviše volim kad Vi vodite Skupštinu. Ali sad ste nas vratili trideset sati nazad, na uvodna izlaganja. Jer sad ako je završno izlaganje predstavnika klubova, kako neko može komentarisati završno izlaganje, ali dobro. Ta vaša tolerancija prelazi u neku krajnost, morate malo da to suzbijete. Moram reći u ime poslaničkog Kluba albanskih partija Force, Albanske alternative, Hrvatske građanske inicijative, Liberalne partije mi smo u nekom hendikipiranom položaju što se tiče samog budžeta. Dakle, mi smo konstituenti vladajuće koalicije, ali tri od četiri naše partije nijesu konstituenti Vlade. Mislim da bi minimum korektnosti bio, gospodine ministre, da su ove

tri partije na neki način konsultovane prije, nacrt budžeta kad je krenuo, jer sad dolazimo, dovodite nas u nezgodnu situaciju, pred svršen čin. Znam da će HGI podržati budžet. Što se tiče Force, Albanske alternative, Liberalne partije mi imamo svi podosta amandmana, videćemo kako će to sve završiti sa amandmanima i na osnovu toga ćemo se izjašnjavati.

Inače ovaj budžet je koncipiran tako da se podrži najveća crnogorska investicija u istoriji auto-put Bar-Boljare, odnosno prioriteta dionica Smokovac-Mateševo. Mislimo da je to dobro. U ime Liberalne partije mogu reći da nam je izuzetno žao što to nije urađeno prije pet godina, kad je bilo svečano otvaranje izgradnje auto-puta. Danas bi Crna Gora potpuno drugačije izgledala. Ali, bolje ikad, nego nikad. Ja ću se u ovoj završnoj riječi osvrnuti na par stvari, teško je sve ovo poduhvatiti. Naravno, mi imamo situaciju da nikome nije dobro - nije dobro penzionerima, nije dobro socijalnim slučajevima, nije dobro ovima koji rade u javnom sektoru. Liberalna partija je tu naročito pokušala nešto da uradi. Imamo 50 hiljada ljudi koji rade u javnom sektoru. S njima je Vlada napravila sporazum 2011.godine, ako bruto društveni proizvod skoči preko 3.5%, mora doći i do povećanja zarada. Dakle, u javnom sektoru nije došlo do povećanja zarada od 2007.godine. Vjerujem ne samo Vi da ćete imati sluha prema tom amandmanu Liberalne partije koja je pokušala sa nekim simboličnim procentom od 5%, što je nominalno dosta veliki iznos 19 miliona, da se pokaže dobra volja, briga države prema tim građanima. Dakle, to su zaposleni u zdravstvu, u prosvjeti, u pravosuđu, u državnim organima, u MUP- u, vojsci. Vjerujem da će biti podrške i od ostalih poslaničkih klubova da se tim ljudima koji nesporno imaju, većina od njih prosječan lični dohodak ispod prosječnog ličnog dohotka u Crnoj Gori, na neki način bar malo poboljšaju uslovi života.

Drugo, ovdje imamo obrazloženje tekućeg i budžeta fondova za 2015.godinu, po funkcionalnoj klasifikaciji zbog javnosti - opšte javne službe 179 miliona plan za narednu godinu, to je nekih 14%; odbrana 35 miliona, 2,8%; javni red i bezbjednost 128 miliona 9,27%; ekonomski poslovi 79 i po miliona, 6,21%; zaštita životne sredine 1,38 miliona, 0,11%; poslovi stanovanja i zajednice 4 miliona, 0,32%; zdravstvo 172 miliona, 13,44%; sport, kultura i religija 34 miliona, 2,65%. Posebno ću se osvrnuti na sport, kojemu od svega toga pripada 3 miliona 818 hiljada - Uprava za mlade i sport. Još ono što je

predviđeno za izgradnju sportskih objekata mislim da je nešto oko milion i 560 hiljada eura, znači ukupno sve zajedno 5 miliona i 300 hiljada što mislim da je marginalizovanje jedne od veoma važnih oblasti kako za Crnu Goru, mislim na vrhunski sport, kvalitetni sport, ali i za sve građanke i građane Crne Gore, kroz masovni sport, školski, univerzitetski i sport osoba sa invaliditetom. Moraće se mijenjati nešto u toj politici. Molim vas moraćete za narednu godinu naročito oko izgradnje sportskih objekata povesti računa da mi niti imamo olimpijski centar, niti imamo olimpijsku kuću, nemamo nacionalni stadion. U svim tim sportovima naročito kolektivnim, Crna Gora je daleko, daleko iznad evropskog prosjeka i Crna Gora je, može se reći, sportsko čudo u kolektivnim sportovima, a mislim da smo sve to mi na neki način potcijenili. Dalje, obrazovanje 156 miliona, to je oko 12%; socijalna zaštita 499 miliona, 38-39% je predviđeno kroz tekući i budžet fondova za narednu godinu.

Još jedanput molim vas da bar nekome pomognemo, obratite pažnju na ovaj amandman koji se tiče zaposlenih u javnom sektoru. Neodrživo je stanje da toliko godina zarade u tom sektoru stagniraju. Ipak je to nešto oko trećine zaposlenih u Crnoj Gori. Ponavljam, viđećemo kako će sve ovo proći, amandmani, pretres u pojedinostima. Na osnovu toga će se i poslanici iz naše kluba opredijeliti i glasati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Popoviću. Deset minuta potrošiste Vi.

E sad kolege da Vas posjetim, pisarnica vam se zaključava sjutra u deset sati, tako da amandmane podnosite najkasnije do deset sati, jer Vlada mora da ih razmotri. Šutra do deset ura ujutro.

Idemo dalje.

Sjećate li se onoga filma "Konje ubijaju, zar ne?" sa Džek Nikolsonom. /Upadica/ To je druga stvar. Vi ste mlađi. "Konje ubijaju, zar ne?" Džek Nikolson je igrao u tome filmu. Bio sam nekad veliki ljubimac filmova. Po dva filma sam dnevno gledao i tri smo imali kina - Kultura, Dom omladine i Dom vojske, a danas nemamo đavolji. Vraćamo se na budžet.

Izvolite, kolega Tuponja. Pik koncentracije je do pet minuta.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Gledaću da budem što kraći iako naravno očekujem da i ja imam tretman kao i svi drugi.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne ja zbog toga, pošto smo isti ovako po vokaciji, po tome pa zbog toga sam rekao.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvažene dame i gospodo,

Evo privodimo polako i drugi dan rasprave o budžetu ovdje u Skupštini. Što se tiče nekih stavova, sigurno nijesmo daleko odmakli nego smo gdje smo bili na početku prvog dana. Nemam dilemu uopšte da će ovaj Parlament dati podršku ovome budžetu i svoju završnu riječ ja bih iskoristio zapravo više u smislu pojašnjenja zbog čega ja i partija iz koje dolazim neće podržati ovaj budžet. A obraćaću se građanima, jer nema svrhe obraćati se ni ministru, ni predstavnicima parlamentarne većine.

Poštovani građani, ja ću pokušati da ovaj budžet svedem na neku razmjeru koja je prihvatljiva većem broju građana, jer vjerujem da najveći broj građana ne razumije koji su kad se pominju stotine miliona, milijarde zaduživanja, plaćanja da i to nije baš cifra kojom operišu u svako dnevnom životu i da im to nije prihvatljivo. Ovaj budžet ako se svede na nivo jedne porodice, izgleda ovako. Imate porodicu od nekih možda nekih pet, šest članova koja ima... Ako možete samo malo da uvedete red, da me ne dekoncentrišu kolege i bez dobacivanja iz klupa. Vršite konsultacije sa potpredsjednikom na način kako se to radi.

Dakle, ukoliko jedna porodica zarađuje nekih 1.300 eura na mjesečnom nivou i želi da nekih mjesec dana sa tim živi i proračuna svoje troškove, onda oni konstatuju, na taj način su gradili budžet predstavnici Vlade, da im treba za te njihove predviđene troškove umjesto tih 1.300 eura, koliko oni mogu da zarade mjesečno, 1.500. I onda još shvate da su podigli jedan kredit prije nekolike godine i da ih taj kredit košta nekih dodatnih 400 eura i onda shvate da im za zadovoljenje njihovih potreba mjesečnih treba nekih 2.000 eura, a oni zarađuju oko 1.300. Eto tako je koncipiran budžet, jer oni toga časa odlučuju da tih nedostajućih 650 eura otiđu i traže kredit od banke, kao bi mogli svakoga mjeseca da vraću onaj kredit što su uzeli prije, i kako bi mogli da pokriju te neke obaveze, i kako bi mogli normalno da žive. Takav sistem funkcionisanja, znate i sami, ne vodi zdravim finansijama te porodice, nego će se opet oni sljedeći prispjeli dugovi vraćati nekim novim kreditima i to će biti jedan začarani krug do ili bankrota te porodice, ili će ta porodica tražiti opet neko nasljeđe koje su imali u svojoj porodici, pa će onda prodati jedan dio imanja, pa će pokrivati opet neke troškove. Eto to vam je otprilike svedeno na nivo porodice kako je koncipiran ovaj budžet.

Znači, zarađujem oko 1.300 eura, a treba mi 2.000 eura mjesečno, i 650 eura se svaki mjesec dodatno zadužujem. I onda imate gospodina Žugića, koji Vam kaže da je jedini put da obezbijedite održivost toga duga da vi ubuduće više zarađujete. I on vam kaže da će te od 2015.godine do 2018.godine, više da zarađujete i taj će dug biti održiv i vi ćete ga vratit. Vi mu vjerujte, vjerujte da je tako iako znamo da su prosječne zarade u Crnoj Gori pale, ako znamo da nam stalno raste broj penzionera, da stalno raste opterećenje na taj budžet koji se plaća, da je nezaposlenost u porastu, da je spoljno-trgovinski deficit u porastu, da izvoz pada. To su neki osnovni postulati na kojima gospodin Žugić gradi taj optimizam i onda vi vjerujte da ćete moći da uzmete taj kredit, da biste mogli da vratite onaj prošli i da ćete vi povećanjem te neke svoje zarade uspjeti da sve to jednog dana u budućnosti izmirite. Znate li šta je tu problem? To što vam je obećao ministar Žugić uopšte nema alternativu, uopšte ne postoji plan B. Zamislite, eto u teroriji je moguće da je pogriješio ministar Žugić u svom predviđanju, vama jednostavno nema spasa, u finansijskom smislu.

Ovaj način razmišljanja je koncipiran na daljem i daljem zaduživanju zemlje. Ima smisla samo da se preživi do one sljedeće etape i do one sljedeće etape. Apsolutno

nema neku viziju daljeg i dubljega razvoja ove zemlje i kako će ova zemlja izaći iz toga. Apsolutno sam siguran da oni koji su nas uveli u ovakvu situaciju proteklih 25 godina nijesu sposobni da nas iz nje izvedu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

I ja Vama, kolega Tuponja.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, gospodine ministre sa saradnicima,

Sve što su imali reći o Predlogu zakona o budžetu za 2015.godinu, poslanici SNP-a kazali su u raspravi ova dva dana. Ništa nova u završnoj riječi ne možemo ni reći. S tim u vezi samo u najkraćem. Svaka politika koja nije ekonomski utemeljena ne može biti uspješna politika, a ovaj predlog budžeta po mnogo čemu je odraz veoma loše ekonomske politike koju je vodila Vlada Crne Gore i koja je dovela do ovog siromaštva, zabrinjavajuće nezaposlenosti, straha za budućnost, a ne vidi se svjetlost na kraju tog tunela. Umjesto ekonomskog rasta, povećanja prihodne strane budžeta, većom naplatom poreza i doprinosa, suzbijevanja sive ekonomije, oporezivanjem ovih ekstra profitera koji su se obogatili svih ovih godina na ogromnu štetu države i ovog naroda, izlaz se traži u ekstremnim zaduženjima, gdje se može vidjeti da će nam u idućoj godini obaveze po osnovu vraćanja kamata na uzete zajmove biti veće od kapitalnog budžeta naravno ako se izuzmu sredstva opredijeljena za izgradnju auto-puta.

Postavlja se pitanje suštinskog kakve poruke usvajanjem ovog Predloga zakona o budžetu za 2015.godinu, šaljemo korisnicima ovog budžeta građanima Crne Gore. Evidentno je da se omogućava ostvarivanje osnovnih funkcija potrošačkih jedinica, a sa ostvarivanjem tih funkcija, posebno u oblasti zdravstva građani svakako ne mogu biti

zadovoljni. Obezbjeđuje se i redovnost isplata tih zarada, ali bez mogućnosti njihovog povećanja iako nam je svima apsolutno jasno da su u pitanju veoma niske zarade u oblasti prosvjete, zdravstva, službenika i namještenika u državnim organima, sudstvu i tužilaštvu. Obećava se i redovnost isplata penzija, ali bez mogućnosti njihovog povećanja. Redovnost isplata socijalnih davanja, socijalne dječje zaštite, boračko-invalidske zaštite, staračkih naknada i drugo, ali takođe bez mogućnosti njihovog povećanja u narednoj godini.

Kod svega toga, ostaje nam jedina mogućnost da kroz amandmansko djelovanje podržimo naravno predloge kolega koji su već podneseni za preraspodjelu sredstava u okviru projekcije prihodne i rashodne strane budžeta za određene pozicije, pogotovo one koje se odnose na dodatno neophodno obezbjeđenje sredstava za isplatu naknada od strane Fonda rada, Fonda za obeštećenje, povećanje onih sredstava koji bi trebalo da budu .... za aktivno zapošljavanje velikog broja mladih ljudi koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i ostalih amandmana i da na taj način pokušamo eto koliko toliko ispraviti ono što bi se, po našem mišljenju, moralo uraditi kada je u pitanju Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu. Naravno, projekcije ovog budžeta bi morale biti mnogo drugačije da bi mogli zavrijediti našu podršku kao takve. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Gošoviću.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, gospodine potpredsjedniče, gospodine ministre,

Ja sam sinoć imao peh, u ono vrijeme nezgodno tokom dnevnika sam govorio, tako da sam večeras odlučio samo da pustim snimak. Moram da iskoristim ovu završnu riječ ili završne riječi, što je originalnija verzija ovog naših obraćanja javnosti po mnogo

puta, da vas posjetim u dubokoj vezi sa ovim budžetom, na riječi koje su bile simboličke prirode, kojih sam se ja sad prisjetio razgovarajući sa kolegom Kneževićem, našeg i vašeg dragog prijatelja Milutina Mrkonjića zvanog Mrka, koji nam je prije nekoliko godina bio gost u Gornjim Mrkama kad smo otvarali put ne bilo kakav, nego auto-put. On je bio u dijelu delegacije iz Vlade Republike Srbije sa premijerom Cvetkovićem. Premijer Cvetković više nije premijer, nije više ni Dačić. Naravno, bila je i gospođa Kosor. Ni ona više nije, gospodin Đukanović u međuvremenu je opet premijer. Neznam da li se sjećate, a neki od vas su bili tamo, na tom svečanom događaju, bio sam i ja želeći svim srcem auto-put, kad je gospodin /Upadica/ tako je, mi smo bili tamo kad su nam obećali da počinjemo auto-put. Mi smo taj dan počeli nešto drugo, jer sam ja siguran da nijesmo počeli auto-put, pošto je logično da ga sad ne bismo počinjali da smo ga počeli tada. Ovo liči na jednog sofistu iz vaših redova, ali bolje da stavimo ovdje tačku, nego ostanem na tri tačke.

Uvažene kolegice i kolege, htio sam da vas posjetim neumrle riječi gospodina Mrke koji je rekao - Šta je ovo, Crngorci, đe su trubači, đe se okreće vo, a počinje se auto-put? Izgleda da smo trubači svi. Čini mi se da će se lako pronaći i onaj vo s obzirom na naivnost mnogih, među njima neka budemo neki i od nas. Ja vas samo pitam - Mislite li iskreno, bez obzira što dugoročno kad bi sve išlo kao po loju to može biti nešto što ćete ostaviti iza sebe, zahvaljujući nama i našem novcu, da li vrijedi rizika, gospodine ministre, pitam Vas i danas, praviti dio auto-puta dionicu od 40 km za ovoliko novca i rizikovati u najtežim ekonomskim vremenima, čini mi se da kao političar imam pravo na takvu konstataciju, svoju političku stabilnost i ekonomsku budućnost? Ja sam ubijeđen da Crna Gora kao što nije izbjegla onaj prvi krug potresa na međunarodnom planu, globalnog kako se govorilo, neće izbjeći ni ovaj sljedeći, jer mi smo u međuvremenu zaduženi preko glave. Samo za ovu prvu tranšu 209 miliona. Ogroman je to novac. Usuđujem se kao neko ko je prisustvovao onom prvom otvaranju, ko se toga ne stidi, ko je želio taj auto-put svim bićem, samo isplativ i ne da zadužim pravnučad, nego da ga mi napravimo ako je moguće pa da nešto i ostavimo. Dakle, gospodine ministre, volio bih da mi kažete šta mislite da li smo mogli od Kineza dobiti, recimo, kredit u vrijednosti samo ove jedne tranše, uz obavezu da imamo grejs period od pet godina, i da probamo da ga uložimo u poljoprivredu u Crnoj Gori na sjeveru. Da

probamo da spasimo sjever od depopulacije, da probamo da potom imamo vjerovatno na desetine hiljada novih radnih mjesta, ili mislite kao i ja da se izabralo ovo drugo zbog toga što se tu može jedino profitirati i ekstra profitirati vrlo brzo. Kad biste dali 200 miliona malim i srednjim proizvođačima, kad biste im pomogli da napišu projekte i na taj način direktno uložili u poljoprivredu, ne bi niko mogao da uzme novac. A ovako, kad krenete da pravite auto-put, angažujete jednu trećinu "crnogorske" operative, očekujete da od tih para uzmete dio za sebe, za pet godina počinjemo da vraćemo, a znate da za pet ili šest godina sve da imate najnesposobniju opoziciju na svijetu nećete biti vlast, jer vam nećete dozvoliti da uđete u Evropsku uniju nepromijenjena. Zbog toga treba neko da zaradi i da ode, a mi da se jurimo sa njim po svijetu i da tražimo naš novac u njegovim džepovima.

Moram i večeras, a trudiću se zaista da bar malo kraće govorim nego je dopustio kolega Branko, cijelih deset minuta, da napravim jednu možda bude i neuspjela paralela, ali da probam da svedem sve ovo u samo jednu rečenicu.

Gospodine Žugiću, bez obzira što o Vama mislim da ste u datim uslovima korektan ministar finansija, bolji nego što zaslužuje Vlada Mila Đukanovića, nije mi jasno zašto ste abdicirali s pozicije guvernera, Vaš izbor, zar mi ne ličimo na državu koja uzima pare pod kamatom? Odgovorno tvrdim da nema bolje slike od te. Uzimamo novac pod kamatu, od lihvara ili koga kod hoćete, nikad ne možemo da vratimo glavnici, vratimo ili ne vratimo upravo kamatu i došli smo do toga nivoa da smo presrećni kad možemo da otplatimo mjesečni dug i ljude tješimo - dobro je, zaboravite to što imamo dug od 400 miliona, 500,600 koliko imamo, važno je da vratimo kamatu. Ja Vas pitam večeras ima li nade da mi ikad za vašeg i našeg političkog trajanja vratimo i glavnici? Šta bi moralo da se dogodi? Da napravimo sve energetske potencijale, uvaženi profesore Raduloviću, da ih valorizujemo, kako se to kaže. S obzirom da i tu moramo da podižemo izgleda kredite, kako oni misle da rade, i, ne daj bože, da ih zapadne u naredne dvije godine koliko im traje mandat najduže, šta će se dogoditi?

Postavlja se pitanje možemo li mi da stignemo da preživimo do trenutka kad počne da se vraća. One koji hoće da zarade od auto-puta mnogo ne interesuje. Veliki posao nekome ko je do juče bio fizički radnik ili zavarivač auspuha u Crnoj Gori, što je

prethodno podigao ogromne kredite od neke banke, dio toga stavio na privatne račune i baš ga briga može li to da vrati, jer ima imovinu koju je založio pa kaže - naplatite se. Gdje smo mi tu? Jesmo li mi na štetu ili u korist? Dakle, ličimo na nekoga ko uzima novac pod kamatu. Mislim da je to zaključak kad pogledamo ovaj budžet. Mene nijeste umirili ni juče, ni prekjuče pričom da imamo tekući deficit samo na nivou 30 miliona, 29, bili ste precizniji, i toliko i toliko hiljada evra. Jeste to umirujuće u odnosu na prošlu godinu, ali mi se stalno takmičimo sa gorom godinom koja je bila prethodna. Mi smo tek koliko juče stigli sebe od 1989.godine, a ja sam tada imao divnih 18 godina. Kad ćemo da stignemo? Ja se trudim da Vam ne govorim krupne riječi i da Vas ne vrijeđam iz jednog prostog razloga što mislim da je svejedno šta ćemo jedni drugima reći. Svejedno je zbog toga što protiv vas i nas naše generacije radi vrijeme. Meni je slaba utjeha što ću za deset godina moći da kažem - ja u tome nijesam učestvovao, ja sam govorio drugačije. Kad bih mogao nekako da izopštim sve sebi drage ljude, prijatelje, pa da ih ovo ne pogađa, rekao bih - pa i ovo smo zaslužili ili ovo ste i zaslužili, ali ne mogu. Kao i vi i vaša djeca, ja ću ovdje da živim. Mene samo brine to što ste vi toliko tvrdoglavi da nećete da pogledate činjenicama u oči. Ljudi, ovo ne može da se vrati, ovo jednom moramo da platimo. Jugoslavija stara se, kažu, raspala zbog 20 milijardi dolara duga i pričalo se u ono vrijeme - lako je bilo Titu, on nas je zadužio, umro, otišao, a nama ostavio dugove. A sada države bivše SFRJ duguju 150 milijardi dolara. Među njima Crna Gora proporcijalno možda i najviše, jer imamo najmanje. Prodali smo mnogo resursa. Sve ovo što sam vam govorio vi znate i sami samo je razlika u tome što vi to nećete da kažete ni sebi samima, a kamoli pred drugima.

Ministre, budite sigurni da Vam mi nijesmo smetnja da radite i bolje. Ako u Vama ima energije, snage, volje, ako Vi zaista vjerujete i ako ja nijesam u pravu da vi sumnjate u vlastite projekte, da je ovo način i da nema plana B, da je ovo put u budućnost, gospodine ministre, ne treba se radovati toj budućnosti. Kako može biti put u budućnost da običan čovjek ne vidi nikakvu svjetlost na kraju te priče? Ne može biti da ne vidimo. Ako se plašimo, ljudski je. Da ne budem patetičan i da ne ponavljam prijatelje iz regiona koji kažu da drhte od straha pred budućnošću svoje zemlje. Ja ne drhtim od straha, ali vam dajem riječ da u najoptimističnijim pogledima ja ne vidim izlaz. Volio bih da vašom vještinom mi pokažete suprotno i molim Vas. Završavam,

potpredsjedniče, oprostite. Nijesam oduzeo riječ, ipak sam govorio koliko ste mi dali i koju desetinu sekundi više. Volio bih da ovaj auto-put počnete opet iz Gornjih Mrka, da se ne igramo. Tamo je izvedena poravnica, pod uslovom da može da se dopre do onoga mjesta odakle smo počinjali prošli put i zbog onih truba i zbog onoga vola. Da jednom krene oposlu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Još kad bismo ga mi radili.

Hvala, kolega Daniloviću.

Izvolite, kolega Miloševiću.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, gospodine ministre sa saradnicima,

Predlog zakona o Budžetu za 2015.godinu je manje-više, kao i ova dvodnevna rasprava, iskaz aktuelnog ekonomskog stanja i predstavlja kredibilan i realan finansijski plan koji će obezbijediti održivo funkcionisanje sistema javnih finansija. Stabilizacija i konsolidacija javnih finansija definisana ovim Zakonom o budžetu ostaje prioritet fiskalne politike Crne Gore u 2015. godini. Siguran sam da priprema budžeta u ovakvim okolnostima je veoma težak i kompleksan zadatak, a posebno za Crnu Goru s obzirom da je jedan izuzetno otvoren sistem i ranjive eksterne faktore, te da nema instrumente monetarne politike, čime se ograničava uticaj na njegovu strukturu i dinamiku novčane maske.

Fiskalna politika predstavlja najznačajniji instrumente ekonomske politike. Zbog toga odgovorno vođenje fiskalne politike predstavlja istovremeno i cilj i izazov za svaku Vladu. Potpuno su svima jasni ciljevi ekonomske politike, više puta ponovljeni u ovom Parlamentu u 2015.godini, da je to dinamizovanje privrednog rasta, jačanje konkurentnosti ekonomije i rast životnog standarda, a ciljevi budžetske politike u narednoj godini odnose se na konsolidaciju javnih finansija kroz povećanje stepena naplate prihoda i smanjenje neproduktivne potrošnje.

Takođe, restrukturiranje kapitalnog budžeta na način da je smanjeno učešće potrošnje koja nema dominantno razvojni karakter u korist one koja u je u funkciji i

dinimiziranja ukupnog ekonomskog rasta. Realni rast ekonomije planiran je na nivou od 3,5%, što je na nivou prošlogodišnje projekcije. Ovako značajan rast je omogućio se realizacijom velikog broja kapitalnih projekata, od kojih svakako je najznačajnija izgradnja auto-puta od Smokovca do Mateševa a procjena bruto-društvenih proizvoda za 2015.godinu 3 milijarde i 547 miliona.

Izvorni prihodi budžeta za 2015.godinu planirani su u iznosu 1 milijardu i 329 miliona, ili 37,5% procjena bruto-društvenih proizvoda. Uvećani su za 72 miliona u odnosu na 2014.godinu. Najveće povećanje zabilježeno je kod PDV-a u odnosu na 2014. godinu i veći je za 6,3%. Do porasta prihoda doći će prvenstveno do veće naplate poreza koji će rasti kao rezultat primjene mjera fiskalne politike i konstantnog uspostavljanja višeg nivoa poreske discipline, rasta ekonomske aktivnosti, kao i suzbijanja sive ekonomije.

U prethodne dvije godine pokazalo se da je moguće nositi se sa izazovom fiskalne konsolidacije i donošenjem nepopularnih odluka koje su u funkciji stabilnosti dugoročnog napretka. Najkraće što se tiče rashoda.

Rashodi za 2015.godinu iznose 1 milijardu i 565 miliona, što čini 44% bruto-društvenog proizvoda i što je za oko 240 miliona više u odnosu na planirani iznos u 2014. godini. Pomenuto povećanje uglavnom se odnosi na troškove izgradnje, nadzora, eksproprijacije zemljišta oko trase budućeg auto-puta. Povećanje je zabilježeno u najvećem rastu na budžetskoj jedinici transfera za socijalnu zaštitu i sada iznosi 505 miliona, ili 32% planiranih izdataka.

Važno je napomenuti da se budžetom garantuju sva plaćanja iz budžeta, prije svega, plate, penzije i socijalna davanja, kao i redovno servisiranje svih dugova kako na unutrašnjem, tako i na spoljašnjem planu prema svim kreditorima koji potražuju kamatu i glavnici od države Crne Gore.

Bruto zarade i penzije. Kao što je poznato, najveće učešće na rashodnoj strani budžetske potrošnje imaju izdaci za bruto zarade i socijalna davanja. Kada su u pitanju zarade zaposlenih u javnom sektoru, pripremljen je nacrt zakona o zaradama u javnom sektoru, kojim se nastoji obezbijediti fiskalna stabilnost i produktivnost javnog sektora.

Od 2015. godine prestaje sa važenjem mjera neusklađenosti penzija, a premasadašnjih projekcijama i makroekonomskim indikatorima, penzije bi trebale da

budu smanjene u 2015.godini, ali zajednički je stav da se to neće dozvoliti jer bi se time ugrozio životni standard penzionera.

Jedan od najvažnijih ciljeva koji je pred ovom Vladom u ostvarivanju budžetske ravnoteže uz pomoć koje će se omogućiti ekonomski razvoj. Bitno je napomenuti da je u prethodne tri godine planirani deficit kontinuirano opadao. 2012.godine minus 3,5%, 2013. 2,75%, 2014. 1,98%, a u 2015.godini bez izdataka za izgradnju auto-puta iznosi 0,84%.Ukupno planirani deficit iznosi 235,8 miliona, ili 6,6% bruto-društvenog proizvoda, od čega se 206 miliona odnosi na izdatke za auto-put.

Predlog budžeta i u fiskalnoj odgovornosti predviđa da zaduženje države ne može preći 60%, a deficit budžeta 3% bruto -ruštvenog proizvoda. Duboko sam uvjeren da samo značajnim razvojnim projektima, čiji su inicijatori država i strani investitori, stiču se uslovi za ekonomski rast i razvoj, koji će doprinijeti povećanje bruto-društvenog proizvoda, a njegovim povećanje smanjuje se procentualno učešće javnog duga u bruto-društvenom proizvodu. Jasno je da je cilj svake države ostvarivanje što manjeg nivoa javnog duga, ali u postkriznim trenucima kada je neophodno pokrenuti ekonomiju to nije jednostavno ostvariti. Takođe, trebamo uzeti u obzir činjenicu da je u zemljama eurozone trenutno učešće javnog duga u bruto-društvenom proizvodu u nekim čak preko 90%. Prema posljednjim procjenama, deficit u 2015.godini će iznositi 1,92% bruto-društvenog proizvoda, a javni dug 57,7% bruto-društvenog proizvoda. Želio bih još jednom pojasniti da će biti neophodno zaduživanje od 633 miliona, ili 17,8% bruto-društvenog proizvoda, od čega se 398 miliona odnosi na otplatu duga, na dospjele obaveze 206 miliona eura, na izdatke za auto-put i 29,7 miliona pokriva budžetskog deficita.

Vlada se može zadužiti u bruto iznosu za servisiranje duga i stvaranje fiskalne rezerve za 2015. godinu u visini do 650 miliona eura, ne uključujući ukupne izdatke za finansiranje projekata izgradnje auto-puta. Ponovljeno je da se Predlogom budžeta planira izdavanje garancija u iznosu 101,6 milion eura, koji će biti izdati za četiri kapitalna projekta. Dva glavna projekta su postavljanje kabla na raskrsnici Tivat-Pljevlja i projekat razvoja poljoprivrede kroz podršku Abu Dabi fonda. Predlogom Budžeta za 2015.godinu kapitalni budžet, koji predstavlja najvažniju razvojnu komponentu, iznosi 284 miliona eura,8% bruto-društvenog proizvoda i veći je tri puta u odnosu na

prethodnu godinu. Kapitalni budžet nije išao na uštrb transfernih izdataka za socijalna davanja. Sredstva iz kapitalnog budžeta podijeljena su na dva resora - Direkcija javnih radova, koja raspolaže sa oko 15% sredstava i Direkcija za saobraćaj, koja raspolaže sa 85% ukupnog iznosa kapitalnog budžeta. Najveći dio novca će biti obezbijeđen za finansiranje izgradnje dionice auto-puta na relaciji Smokovac-Mateševo, a ostatak će se upotrijebiti za rekonstrukciju saobraćajne, lokalne i druge infrastrukture, izgradnji rekonstrukciju objekata zdravstva, socijalnog staranja, objekata obrazovanja, kulture, sportskih objekata i realizaciju projekata očuvanja životne sredine.

Što se tiče auto-puta, studije izvodljivosti pokazuju da je projekat potpuno ekonomski opravdan, da su ekonomski benefiti veći od njegovih troškova. Kada sam govorio o Zakonu o auto-putu, rekao sam da moramo razdvojiti ekonomsku opravdanost i ekonomsku isplativost. Nesumnjiva je ekonomska opravdanost izgradnje auto-puta, jer kao važne faktore koji idu u korist izgradnje auto-puta treba uzeti i faktor bezbjednosti, vrijeme putovanja i troškove eksploatacije. Postavlja se pitanje da li je ovo zaduženje opravdano. Mišljenja sam da svako zaduženje koje ima za cilj ovakvu kapitalnu investiciju koja će ostati građanima Crne Gore, koja će imati multiplikativni efekat i generisati rast bruto-društvenog proizvoda treba realizovati. Moramo voditi izbalansiranu ekonomsku politiku. Što se tiče strukturnih reformi, kroz blagi porast plata i sprječavanju slabljenja socijalnih amortizera, jer bi u suprotnom smanjili agregatnu tražili sa očiglednim posljedicama na zaposlenost i dinamikom ekonomskog oporavka. Poučeni iskustvom da zemlje koje su usvojile najoštrije mjere štednje imale su najslabije rezultate, ako stagnira bruto-društveni proizvod i fiskalni se prihodi redukuju, to može samo da pogorša našu situaciju. U 2015.godini sredstva u iznosu od 206 miliona namijenjena su izgradnji auto-puta, od čega je za izvođenje radova 200 miliona, konsultantske usluge pet miliona, eksproprijacija zemljišta milion eura.

I bilo je dosta govora o zapostavljenosti sjevera, ravnomjernijem regionalnom razvoju. Zakonom budžeta za 2015. godinu imamo jasno definisane i projekte, i sredstva za dinamičniji razvoj sjevera Crne Gore. Prije svega, projekti infrastrukture, kreditna podrška Abu Dabi razvojnom fondu za projekat poljoprivrede, podrška infrastrukturnim objektima koji će stvoriti pretpostavke za nove investicije, a naročito raduje podatak da će konačno planina Bjelasica koja povezuje pet opština biti

valorizovana na kvalitetan način uz izdašnu podršku države. U značajnoj mjeri kompletan ambijent u Crnoj Gori i te kako će zavisiti od činjenice da li će biti produžen ugovor sa A2 i da li ćemo započeti u 2015.godini izgradnju drugog bloka Termoelektrane Pljevlja. Čvrsto vjerujem da treba da uradimo sve da jedan partner koji je platio 434 miliona eura, investirao 86 miliona eura treba zajedno sa nama da radi drugi blok Termoelektrane Pljevlja i nastavi sa započetim investicijama.

Povezivanjem rudnika i termoelektrane stvorili smo jak i stabilan energetski sistem, a toplifikacijom Pljevalja riješili pitanje svih pitanja zaštitu zdravlja svim građana Pljevalja. I konačno nas raduje direktna finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta koja je planirana budžetom, uz jednu ideju ili predlog Vladi da pokuša da višak zaposlenih na opštinskom i državnom nivou, umjesto nuđenja otpremnina koje po nekada na sjeveru većinom nijesu stimulativne, riješimo emitovanjem hartija od vrijednosti koje nebi bile prenosive na drugoga, a koje bi mogao radnik da iskoristi isključivo za plaćanje obaveza po osnovu svoje privredne djelatnosti. Mislim da postoji prostor da se sličan program subvencionisanja biznisa ponudi ljudima koji su na Birou rada. Na ovaj način imali bismo veći broj poreskih obaveznika, a manji broj budžetskih korisnika.

Na kraju, mišljenja sam da trajno ozdravljenje javnih finansija može biti postignuto uz postavljanje balansa i javne potrošnje. Značajno povećanje kapitalnog budžeta usloviće povećanje javnog duga, ali u dugom roku ovi projekti predstavljaju zamajac koji će pokrenuti kompletnu crnogorsku privredu. Smatram da je ovako koncipiran budžet veoma ambiciozan ali i realan. Njime će se omogućiti redovno i normalno funkcionisanje svih potrošačkih jedinica, kao i servisiranje svih obaveza koje Crna Gora ima na domaćem i međunarodnom planu. Hvala Vam što ste dozvolili da produžim. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega. Sa ovim smo završili sve.

Izvolite, ministre. Aminujte u završnoj riječi.

RADOJE ŽUGIĆ:

Uvaženi poslanice i poslanici,

Da vam zahvalim na četvorodnevnom radu. Matični odbor dva dana, sinoć do kasno u noć, večeras, takođe, čitav dan. Očigledno da je riječ ne samo o značaju teme, već i o demokratskom iskoraku u dijelu predsjedvanja i prostora da iskažemo svi svoja gledišta na ovako značajnu temu, odnosno nesporno za sve nas najznačajniji zakon koji donosi ovaj Parlament. Ja se u tom dijelu potpuno slažem sa vama i mislim da smo u ocjeni toga na istom kursu.

U diskusijama koje smo imali u prethodnim danima ovaj važan akt, ovaj važan zakon je definisan kao razvojni, ambiciozni, socijalni budžet konsolidacije, budžet otrežnjenja, političke volje, ekonomske logike, realnosti i tome slično. Po mom mišljenju, ovaj zakon je dominantno razvojni, to ću ponoviti iz mog uvodnog izlaganja, ali ne manje ni socijalni iako se slažem sa pojedincima u diskusijama da postoji jedan dio naše populacije koja ima nezavidan materijalni položaj. Tako da pravednost u socijalnoj zaštiti i redovnost u izdvajanjima i nivoi izdvajanja su svakako elementi o kojima moramo voditi računa u budućem periodu i time doći do potpunije funkcije ovog i budućih budžeta kada je u pitanju zadovoljavanje socijalnih potreba našeg stanovništva. Čuli smo brojne sugestije, primjedbe, predloge, podršku, ali i kritiku. Ovog puta kritiku razumijem dobrim dijelom kao izraz brige za održivost javnih finansija, kao izraz brige za budućnost, kao izraz brige za sve ono što se radi u ekonomskoj politici jer budžet jeste sinteza ekonomske politike, odnosno njen finansijski izraz za potrebe, odnosno potrošnju u pojedinim sektorima u našoj državi. Dakle, ta kritika jeste dobronamjerna i ja mislim da mi moramo jako ozbiljno pristupiti svim aspektima u javnom sektoru kako bismo minimizirali sve potencijalne rizike koji mogu uzrokovati neka stanja koja smo čuli od uvaženih poslanika dominantno vlasti i manjine, ali i sa strane pozicije. Jer, definitivno mi moramo raditi na snaženju javnih finansija. Na koji način to da uradimo? Na način da se svi skupa posvetimo održivosti javnih finansija. Slušajući vaša izlaganja u prethodnim danima, moram da istaknem samo jedan komentar uvažene poslanice Kalezić, koja je

nekoliko puta ponovila - Štednja je i hiljadu, i tri hiljade, i tri stotine hiljada. Ako budemo racionalni na rashodnoj strani, ako budemo u granicama objektivno mogućeg, u granicama kapaciteta, poreskih, privrede i stanovništva trošili posebno tekuću javnu potrošnju, i ako budemo nastavili, ja moram to potpuno otvoreno reći, jako pozitivan trend smanjivanja tekućeg deficita, odnosno deficita tekuće javne potrošnje, a on je u ovom budžetu na planiranom nivou od 29,7 miliona eura, dvostruko je manji nego ove godine što ćemo ga imati, ili šestostruko manji nego prethodne godine. To je dobar trend koji vodi u pravcu održivosti javnih finansija. Odvojimo posebno kapitalni budžet sa stanovišta njegove razvojne funkcije, pa i generisanja deficita po tom osnovu. Nesporo da deficit koji ćemo iskazati i u predlogu Zakona o budžetu nakon, nadam se, usvajanja u ovom visokom domu će biti visok 6,65% društvenog bruto-proizvoda, ali u tom deficitu je dominantno razvojna komponenta, odnosno ulaganje u dionicu auto-puta Smokovac - Uaç - Mataševo.

Da li je to promašaj ili ne, žao mi je što uvaženi poslanik Danilović nije ovdje, samo sam upoređivao cijenu gradnje jer nijesam u tom fahu, jesam u dijelu uslova kreditiranja za izgradnju auto-puta i tu nosim potpunu odgovornost. Ja mislim da smo dobili jako povoljne uslove, da niska kamatna stopa, dug grejs period i još duži period povrata znače elemente održivosti jednog ovakvog projekta. Dakle, cijena po kojoj sada gradimo ovu dionicu u odnosu na početak koji smo pominjali, odnosno koji smo čuli ovdje u sali je, čini mi se, nešto niža. Ako smo bili za to prije tri godine, ne vidim razlog da baš promijenimo stav u ovom periodu ako se radi o istom projektu i po mom sjećanju nižoj cijeni izgradnje ove dionice. Znači, da bismo imali održivost javnih finansija, moramo uraditi osim ovog segmenta, ja opet javno pozivam sve segmente javne potrošnje na štednju, racionalizaciju na smanjivanje neproduktivne javne potrošnje, i na onom segmentu koji se tiče prihodne strane ovog i narednih budžeta.

Na koji način? Kratko ću sublimirati sve ono što je rečeno ovdje u Parlamentu i ono što se sadrži u novim aspektima fiskalne politike, koju je Vlada donijela nedavno i koja od svojih pet ključih komponenti garantuje veći stepen prihoda na prihodnoj strani budžeta. Jer, iz ušteta ako ih ostvarimo i ostvarenih prihoda na ovoj desnoj strani uslovno budžeta, izvjesno ćemo moći nadomjestiti sve ono što nedostaje za finansiranje, odnosno otplatu anuiteta po osnovu izgrađene dionice auto-puta.

Pomenuću i ovo. Neko je komentarisao, takođe, ovdje da su skrivene studije vezano za opravdanost izgradnje auto-puta. Zna se dobro da su to radili profesori sa Ekonomskog i Građevinskog fakulteta i da te studije govore, imao sam priliku da ih vidim, i za mene nema tu nikakve tajne, da godišnji nedostatak za otplatu noviteta iznosi od 25 do 30 miliona eura. Ako ćemo zbog tog nivoa izdataka praviti pitanje održivosti javnih finansija, ja sam spreman da nosim punu odgovornost. Ali, ja mislim da mi kroz ove aspekte fiskalne konsolidacije, odnosno njenog nastavka možemo nadomjestiti ono što nedostaje za godišnje otplate anuiteta. Koji su to elementi snaženja fiskalne politike? Prije svega i na prvom mjestu, adekvatnija, efikasnija i u kraćem roku valorizacija bogatih resursa u turizmu, u poljoprivredi, energetici i infrastrukturi. I to ne više zaduživanje, već stranim i domaćim ulaganjima. Izvjesno da imamo brojne resurse i da ćemo time postići i zapošljavanje, i nove vrijednosti, i veći nivo BDP-a.

Drugo, moraćemo naći nove izvore finansiranja, odnosno naplate, proširiti poresku bazu, ali ne na teret ugrožavanja konkurentnosti naše ekonomije, niti na uštrb dinamike ekonomskog rasta. To je takozvana destruktivna potrošnja i na ispitu ostajemo mi koji smo zaduženi za naplatu javnih prihoda i sve prihodne institucije kako bismo naplatili ono što izmiče i kontroli, i razrezu, i samoj naplati. I u tom dijelu, takođe, da

poboljšamo kvalitet naših javnih finansija. Takođe je neophodno da uradimo što je dato u fiskalnoj politici da napravimo restrukturiranje stopa javnih prihoda. Poznato je u ekonomskoj teoriji ne samo u praksi da na nivo, odnosno dinamiku ekonomskog rasta ne utiču nivoi stopa, već i njihova struktura. Znači, imamo stope koje više negativno utiču na ekonomski rast i one koje manje negativno utiču na ekonomski rast.

Neophodno je napraviti to restrukturiranje opet u funkciji podsticanja snažnijeg ekonomskog rasta. To je treća mjera u našoj politici. I četvrta mjera najvažnijeg segmenta ekonomske politike, fiskalne politike jeste finansijska i fiskalna održivost lokalnih samouprava. To je tema koja je prisutna i ovdje i u javnosti i mi smo nedavno u Ministarstvu finansija imali jednu, rekao bi, zaokruženu koordinaciju sa predsjednicima i sekretarima svih opština u Crnoj Gori i definisali modele finansijskog ozdravljenja, odnosno smanjivanja stepena ugroženosti i pojedinih opština i izvedeno ukupne javne potrošnje. Neophodno je postojeće dugove i njihovo kreiranje zaustaviti. Takođe je neophodno da te dugove restrukturiramo na način koji je materijalno održiv, na način kada se jednom ustanovi reprogram u vremenskoj dimenziji objektivno mogućeg vraćanja da se to poštuje do kraja i da se više dugovi ne uvećavaju nego smanjuju.

Neophodno je, takođe, naći podsticaje da lokalne samouprave refinansiraju svoje skupe kredite i na tom polju radimo zaista veoma predano. Takođe je neophodno da se konačno zaboravi da postoji kategorija neto zarada - i za lokalne samouprave, i za javna preduzeća, i za privredu, i vanprivredu. I pominjali smo određeno snaženje sankcija, ali prilika je da zbog javnosti kažemo za sve one kompanije koje imaju solventnost a nemaju likvidnost da ne možemo rigidno primijeniti takvu normu, već da damo prostor da kroz koloterizaciju i bankarsku praksu da se u slučaju kada imamo

imovinu, kada imamo potraživanje od javnog sektora bilo kog segmenta, kada imamo održiv i dobar biznis plan, dozvoli reprogram na bazi ovih uslova, ali ne više po bilo čijoj diskrecionoj odluci. Sve su to elementi koji će, po mom mišljenju, zaista doprinijeti održivim javnim finansijama sa prihodne strane.

I kada je riječ o samoj fiskalnoj politici, imali smo i u Vladi dosta rasprava oko toga, prije svega, da li je to dovoljan hrabar iskorak, ili je nešto što je kozmetička promjena. Ja mislim da je to trasiranje dobrog, zdravog i održivog puta. Mislim da je prostor da se sa ovim korakom sagledaju efekti, pa u prvoj narednoj sljedećoj etapi dograde instrumenti i nastavi na snaženju prvo politike, a time i javnih finansija.

Nijesam stigao svima da odgovorim, uz izvinjenje što sam se kasno priključio visokom domu i vama poslanicima, i oko zahtjeva za povećanje zarada. Upravo se taj segment uklapa u ono što je politika Vlade i ministarstva, kada je u pitanju deficittekućeg budžeta i razvojnog kapitalnog budžeta. Zaista, zarade posebno za jedan dio našeg stanovništva i dio penzija nesporno nijesu dovoljne za održavanje visokog kvaliteta života. Međutim, mi moramo prvo stvoriti dobru osnovu, dobru bazu i to kroz novi jedinstveni zakon o zaradama u javnom sektoru. Zaista je nedopustivo da se za isti ili sličan posao dvostruko razlikuje zarada i nedopustivo je da pojedini zaposleni imaju tako nisku zaradu, pa čak i visoki nivoi hijerarhije u javnom sektoru primaju formalno nisku platu, a da u suštini ostavljamo prostor zanepravednost, neobjektivnost i ono što znači nezadovoljstvo kroz određene viškove ili nedovoljno angažovanje radne snage. Taj zakon će biti dobra osnova za trasiranje puta stabilnog i održivog načina isplate zarada i njihovog rasta u budućem periodu.

Generalno, ubijeden sam u to, kada je riječ o auto-putu, vraćam se ponovo na ključnu temu i diskusiju koju ste imali ne samo povom Zakona o budžetu, već i u prethodnom segmentu, da je jako loše ako našim potomcima ostavimo visok novo javnog duga. Ali, ako taj dug konvertujemo u imovinu, u kapital, u vrijednost, onda je to mnogo manji problem, jer to će biti u funkciji i taj će segment odbacivati neke prihode, upravo u funkciji smanjivanja tereta, da ne govorim o zapošljavanju, o integrisanju, o smanjivanju regionalnih razlika u razvijenosti.

Još jednom zahvaljujem svima na komentarima, na kritikama. Nastojaćemo da sve ono što ste saopštili, a to smo posebno precizno evidentirali, da pokušamo da sagledavamo u smislu potpune ozbiljnosti, mada smatram da smo i sada ozbiljni, u veoma ozbiljnom poslu vođenja javnih finansija, odnosno javne potrošnje.

Nadam se da ovaj budžet nije nerealno planiran i da moja priča nije previše optimistička, kako sam dobio par komentara. Ja pokušavam da je realno sagledam, na bazi činjenica, argumenata, na bazi svega onoga na čemu temeljimo i politiku i samu javnu potrošnju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, uvaženi ministre. Svako dobro vam želim. Zahvaljujem i Vašim saradnicima na prisustvu. Ovo je, gospodo, bila 63. bazična priča. Po 10 i kusur minuta uz mnoge replike. Neki put je povišen ton, tako da sam morao i da dižem i da spuštam. Neki put i mene ponese, nećete da me slušate. A onda kada me slušate, zašto me slušate. Tipična crnogorska priča.

Konstatujem da je završena rasprava u načelu. O ovome ćemo u pojedinostima završno govoriti u petak poslije Premijerskog sata. Sada želim, pošto sam vjernik i pošto uvijek u svakom gradu idem u bogomolju, bilo ona pravoslavna ili katolička, nijesam bio još u drugim zato što ne znam, srećan katolički Božić onima koji slave. A mi koji ne slavimo, imamo prijatelje. Sjutra i prekosjutra, posjetite ih. To je jedna od najvećih vrijednosti Crne Gore - multietničnost i multikonfesionalnost. Svako dobro svima. Prijatno.

26.12.2014.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažena gospodo, nastavljamo sa današnjim radom.

Na redu je tačka dnevnog reda, to je **Izvještaj o toku evropskih integracija Crne Gore za period januar - jun 2014. godine.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Igor Lukšić, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i Snežana Radović, generalni direktor Generalnog direktorata za evropske integracije.

Oni su tu i ja ih pozdravljam.

Izvjestilac Odbora za evropske integracije je Slaven Radunović, ko bi bio drugi.

Otvaram pretres.

Uvaženi ministre i potpredsjedniče Vlade, uvedite nas u ovu priču o našim evropskim dostignućima u ovom periodu. Izvolite.

IGOR LUKŠIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, dozvolite najprije da izrazim zadovoljstvo zbog pune primjene Rezolucije koju smo prošle godine, ako se ne varam, konsenzusom usvojili u Parlamentu, koja je obezbijedila da na jedan odgovarajući, rekao bih uređen, konzistentan način obezbijedimo odgovarajuću ulogu Skupštine kada je u pitanju

nadzor nad procesom evropskih integracija, te s tim u vezi i predstavim prvi polugodišnji izvještaj Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za period januar - jun, ali se nadam da ćemo vrlo brzo, po obnavljanju rada redovnog zasijedanja iduće godine imati izvještaj za period jun - decembar, odnosno jul - decembar.

Iskoristio bih priliku da kratko podsjetim da je u ukupnom dosadašnjem procesu evropskih integracija Crna Gora prema ocjenama naših evropskih partnera ostvarila primijetne rezultate. U prethodnom periodu je kompletirana pregovaračka struktura, zaokružen je proces analitičkih pregleda pravne tekovine Evropske unije, ukupno 16 pregovaračkih poglavlja, od čega su dva i privremeno zatvorena.

U skladu sa novim pristupom poglavljima 23 i 24 koja se tiču oblasti pravosuđa i osnovnih prava, te pravde, slobode i bezbjednosti, Crna Gora je ostvarila značajne rezultate. Zaokružen je antikorupcijski normativni okvir, kao i zakonski okvir za reformu pravosuđa. Uspješno je okončano imenovanje ključnih nosilaca pravosudnih funkcija u skladu sa ustavnim amandmanima. Očekujem i skoro usvajanje adaptiranih akcionih planova za poglavlje 23 i 24, kojima se redefiniše aktuelni vremenski okvir za precizirane aktivnosti i aktivnosti prilagođavaju potrebama ispunjenja privremenih mjerila, bez mijenjanja strukture aktivnosti čija se implementacija zahtijeva. Proces revizije programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, takođe je upravo okončan ciljem strateškog preispitivanja prioriteta i potencijala za sljedeću fazu pregovaračkog procesa.

U pogledu izvještaja koji je predmet današnje diskusije, podsjetiću da je, kao što su članovi Odbora za evropske integracije već informisani, izvještajni period obilježilo otvaranje pregovora u pet poglavlja i usvajanje pregovaračkih pozicija za sedam poglavlja. U interesu efikasnijeg praćenja realizacije preduzetih aktivnosti za unapređenje koordinacije u poglavljima 23 i 24, Vlada Crne Gore je u martu ove godine formirala Savjet za vladavinu prava i promijenila strukturu i nadležnost pravnih grupa za poglavlja 23 i 24. Sve ovo s krajnjim ciljem postizanja dodatnog intenziteta u ispunjavanju obaveza koje proizilaze iz pregovaračkog procesa.

Formirana je i komisija za Evropske integracije sa zadatkom da prati sprovođenje SSP-a i verifikuje dinamiku sprovođenja programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014-2018. godina.

U dijelu promovisanja i obezbjeđenja inkluzivnosti pregovaračkog procesa u martu 2014. godine je usvojena Strategija za informisanje javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014-2018, kao okvir za bolje razumijevanje pristupnog procesa i informisanje šire javnosti i civilnog sektora o njegovom toku.

U kontekstu implementacije strategije organizovan je niz javnih debata za pojedina pregovaračka poglavlja, dok se kontinuirano obavljaju dokumenti od značaja za pregovaračke procese. U smislu usklađivanja zakonodavstva Crne Gore sa pravnim tekovinama Evropske unije, u izvještajnom periodu je dato pozitivno mišljenje ukupno 59 predloga zakona i podzakonskih akata. Kada je u pitanju instrument predpristupne podrške, IPA instrument u sklopu IPA prve komponente, podrška tranziciji, jačanje institucija, potpisan je drugi dio finansijskog sporazuma za nacionalni program IPA 2013., a u okviru druge komponente - Prekogranična saradnja sprovedeno je 88 projekata.

Politički dijalog sa Evropskom unijom obuhvatio je u izvještajnom periodu redovna tri sastanka sektorskih pododborna, sastanak POSP-a, Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje, zajedničkog konsultativnog odbora Crna Gora i Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta, kao i konsultativni sastanak posebne radne grupe za javnu upravu koja je učinjena dijelom strukture za sprovođenje SSP-a, sa ciljem razmatranja strateškog okvira za unapređenje administrativnih kapaciteta, kao značajnog instrumenta efikasnog sprovođenja pravne tekovine Evropske unije u svim oblastima.

Dame i gospodo poslanici, obaveza svih nas je da proces proširenja činimo aktivnim i u tom smislu postojanje i održavanje političkog konsenzusa po ključnim pitanjima vezanim za proces evropskih integracija je od neprocjenjivog značaja. Transparentnost i informisanost svih društvenih činilaca na kojoj i Skupština intenzivno radi, postaje primarni interes u fazama procesa koji dolazi.

Uvjeravam vas da Vlada svoje obaveze koje proizilaze iz pristupnog procesa ozbiljno sprovodi i prateće izazove koje realno sagledala.

Finalizacija nacionalnog programa ekonomskih reformi, primjena zakonskog okvira u domenu reforme pravosuđa koji će garantovati punu nezavisnost i odgovornost pravosudnih organa, kao i ... javne uprave ostaju neposredni prioriteti u narednom periodu, u skladu sa strategijom Evropske unije.

Konačno, želim da zahvalim Skupštini na aktivnoj uključenosti i saradnji u procesu. Interes Vlade ostaje da sprovodi proces u tehničkom, logističkom i strateškom smislu kao i da u sprovođenju aktivnosti sarađuje sa zakonodavnom vlašću.

U smislu navedenog, nastavićemo da cijenimo vaše sugestije i preporuke u cilju prepoznavanja realnih izazova i sagledavanja mogućnosti na evropskom putu koji je zajednički interes i briga svih nas. Zahvaljujem za vašu pažnju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Takođe i vama zahvaljujem ja, ministre Lukšiću.

Kolege, da vas informišem da danas imamo dosta značajne četiri tačke. Dogovorili smo se na kolegijumu, zbog dosta obaveza do kraja tekuće godine da radimo minimumu dva dana, možda i tri dana, tako da molim vas da pridržavate se vremena i ova tačka će se razmatrati u načelu negdje oko sat vremena kao i ostale tačke.

Idemo dalje.

Da li izvijestilac Odbora želi riječ? Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Vrlo kratko.

Samo da kažem da smo mi na Odboru zaključili da je ovaj izvještaj dobra osnova za raspravu u plenumu, ali da je na žalost previše tehnički i da smo očekivali, s obzirom da je ministar ovdje danas, da nas izvijesti o polugodišnjem napretku u pregovorima. Očekivali smo ipak i neke političke ocjene o tome na kakve probleme nailazimo, šta su glavne prepreke, da li nam prijeti, eventualno, potezanje one klauzule balansa, tako da to je otprilike bio jednoglasan zaključak Odbora i želim sa tim da upoznam javnost.

Znači, dobra osnova, ali se nadam da ćemo u toku ove rasprave čuti od ministra i ove ocjene koje možemo da ocijenimo više političke. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Radunoviću.

Prelazimo na prvi krug razmatranja Izvještaja.

Molim vas da se prijave svi koji žele u ime klubova.

U ime kluba DPS-a koleginica Drobnjak, a zatim kolega Radunović.
Izvolite, koleginice.

NADA DROBNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene koleginice i kolege, poštovani ministre sa saradnicom,

Pred nama je danas dokument koji je proistekao kao obaveza Vlade po Rezoluciji o načinu kvalitetu i dinamici u procesu integracija Crne Gore u Evropsku uniju, i sve ću vas podsjetiti da je sutra godina dana kako smo tu Rezoluciju usvojili, i da je ovo prvi izvještaj koji, na osnovu nje, razmatramo i to je Izvještaj o periodu januar - jun 2014. godine, tako da jeste to dokument koji je zaista na pravi način razmotrio sve ono što se dešavalo u tom periodu u procesu evropskih integracija i o tome šta je Crna Gora uradila na tom putu.

Mi smo zaista na Odboru konstatovali da je ovaj dokument tehnički dokument, da su u njemu pobrojane sve aktivnosti i da je to jako dobar osnov za raspravu. Ali, kada se vidi broj aktivnosti koje su napravljene u tom periodu, onda se vidi da je bilo i dosta političkog aktivizma, političkog rada, koji je doprinio da se postignu rezultati koji su postignuti.

Nesporna je činjenica da svi mi imamo, mogu reći konsenzus oko toga da Crna Gora treba da pristupi Evropskoj uniji, da treba na tom putu da unapređujemo svoje kapacitete, da podižemo nivo standarda građana, ali da je svakako jako jako važna aktivnost na ostvarivanju transparentnosti i demokratskog karaktera samog procesa i mi iz Odbora za evropske integracije smo se trudili da tome doprinesemo. Osim onih naših redovnih obaveznih aktivnosti koje su podrazumijevale da smo raspravljali devet nacrtu pregovaračkih pozicija u ovom periodu, mi smo u tom periodu održali sa našim prijateljima i četiri tribine na kojima smo sa zainteresovanom javnošću razgovarali o pregovaračkim poglavljima 16. i 2. - porez i sloboda kretanja radnika 28 zaštita potrošača i zdravlja i 27 carinska unija. I to jeste dobar način komunikacije sa građanima, sa zainteresovanim pojedincima i predstavnicima civilnih organizacija, ali i razgovor između predstavnika državnih institucija i poslanika.

U ovom periodu je održana jedna tribina u Gimnaziji na Cetinju. Moram to da kažem, jer se taj podatak ne nalazi u ovom izvještaju, to je važna aktivnost Odbora, gdje predstavnici Odbora obilaze gradove Crne Gore i govore o procesu evropskih integracija. A na Cetinju, osim sa gimnazijalcima, članovi Odbora za Evropske integracije su se sastali i sa predstavnicima Prijestonice. Ja zaista mogu samo da pohvalim ovakve susrete, ovakve razgovore i da podstaknem Ministarstvo inostranih poslova, da sa više pažnje razmatraju preporuke i rezolucije sa POSP-a koje se usvajaju na sastancima koji se dva puta godišnje održavaju, jedanput u Briselu, drugi put u Crnoj Gori i u ovom izvještajnom periodu sastanak POSP-a je održan 25 i 26. marta u Podgorici, gdje je upravo učestvovao ministar vanjskih poslova i Evropskih integracija i na kome se razmatralo kako je ova implementacija svih akcionih planova u vezi sa poglavljima 23 i 24, gdje je POSP pozdravio otvaranje pregovora o članstvu u Evropskoj uniji i gdje je zaista dat veliki niz zadataka, ne samo nama iz Parlamenta već i predstavnicima Vlade. Vjerujem da ćemo u izvještaju za period jul - decembar 2014.godine imati podatke o tome kako se ova rezolucija i deklaracija martovska realizovala, ali i šta je urađeno na primjeni preporuka iz rezolucije koja je usvojena prije mjesec dana u Briselu.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Drobnjak.

U ime Kluba poslanika DF-a kolega Radunović. Izvolite, kolega.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedavajući, dame i gospodo, poštovani ministre i potpredsjedniče Vlade,

Da izrazim prvo zadovoljstvo što smo ipak na kraju uspjeli da ispunimo sve ono što je bilo važno u rezoluciji a ticalo se procesa evropskih integracija. Prvo, što smo uspjeli da pozicioniramo na jedan kvalitetniji način sami Odbor i Skupštinu, a zatim evo što imamo i danas, vaše nazovimo gostovanje u Skupštini, gdje možemo da razgovaramo prvih pola godine, možda kasnimo, ali ovo je prvi izvještaj, prvi put. Kako ste sami rekli, vrlo brzo ćete opet u Skupštinu, ali sad sa izvještajem za drugu polovinu godine.

Zahvaljujem gospođi Drobniak, kolegici iz Odbora, koja je iskoristila nekoliko svojih minuta da upozna, možda malo i građane, a znam da ste vi upoznati sa radom Odbora i nekim našim aktivnostima. Tako da je meni malo više ostavila prostora za neki kritički osvrt.

Prvo, želim da kažem i što je vrlo bitno, a mislim da sam to nekoliko puta pominjao. Evo, tu ima ljudi iz Ministarstva, pa to mogu da potvrde, da odajem priznanje zaista administraciji kompletnoj u Crnoj Gori koja je napravila izuzetan napor da bi uspjela da sve ono što se traži od strane Brisela, a što je zaista bilo vrlo često, što je bilo vrlo izazovno za našu administraciju s obzirom i na njenu brojnost a i na kadrovsku strukturu, dakle uspjela je da isprati sve na najbolji mogući način i za to je dobila pohvale. Znači, ne samo od mene, nego i od Briselske administracije što je mnogo važno.

Naime, poštovani građani, praktično jedino što ima sporno što se tiče napretka Crne Gore u procesu evropskih integracija vezano je isključivo za političku volju vrha vlasti da sprovede do kraja reforme u koje smo ušli, da zavede vladavinu prava u Crnoj Gori, da počne ozbiljano oštru i efikasnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. E tu dolazimo do one sporne tačke, tu dolazimo do onog problema koji je doveo do toga da se prvi put ove godine u izvještaju o napretku, koji je istina bio u oktobru ali koji se naravno odnosi na ovaj izvještajni period, pominje mogućnost da zbog klauzule koja podrazumijeva ravnomjeran napredak u pregovorima, što znači ne samo u tehničkim pogledima nego i u ovim par ekselans političkim, može doći i do usporavanja ili zaustavljanja pregovora Crne Gore ili otvaranja novih poglavlja. Slično je pomenuto i u izvještaju sa Ministarskog savjeta koji je održan nedavno, to je već drugi

put u kratkom vremenskom periodu, a iz svih kontakata sa ljudima iz Evropske unije koje ima i ministar i ljudi iz Ministarstva, ali i mi iz Skupštine, jasno nam je stavljeno do znanja da neće biti tolerisano u budućnosti ovo što nam se dešavalo ovih godina, to je da nema mjerljivih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou. Znači, otprilike tu leže jedini problemi koje Crna Gora ima u procesu evrointegracija. Sve ostalo funkcioniše otprilike kako treba.

Što se tiče akcionih planova prošle godine kad su donošeni stavili smo svima do znanja da su oni preambiciozni i da služe praktično više zadovoljenju nekih naših partnera u Briselu koji će da ih ocijene kao ambiciozne i kao pokušaj Vlade Crne Gore da napravi velike korake, a u stvari smo svi znali da oni neće moći da budu ispunjeni, to se i desilo, tako da sad mora da se vrši revizija. Mislim da ukupno u prosjeku oko 75% smo uspjeli da ispunimo iz akcionih planova, ali ima poglavlja gdje je to neuporedivo niže, da ne pominjemo neke procenete koji su zaista vrlo, vrlo niski. Moram da se požalim u ime Odbora, a i u ime nevladinih organizacija koje su iskazale nezadovoljstvo time što je Ministarstvo ostavilo samo nedelju dana ukupno od čega pet radnih dana za razmatranje, eventualno i sugestije kad su u pitanju revizije ovih planova, tako da niko nije uspio od nas da da puni doprinos, ali u svakom slučaju biće vremena za popravke.

Pomenula je kolegunica Drobnjak, a ja ću to sad da ponovim, mi na Odboru razmatramo mogućnost da nakon nekoliko mjeseci od usvajanja preporuka, deklaracija, preporuka zajedničkog odbora Evropskog parlamenta i crnogorskog Parlamenta znači, POSP-a, da pratimo šta se dešava sa preporukama i sa implementiranjem istih. Jer, do sad smo imali zaista mogu da kažem i poražavajuće i ponižavajuće iskustvo da sve oko čega se mi tamo borimo i na kraju usaglasimo bude potpuno zanemareno od strane izvršne vlasti. Sad ćemo, znači, da vodimo i te kako o tome računa i petpostavljam već u januaru ili februaru, održaćemo prvu sjednicu na kojoj ćemo da razmatramo još jednom deklaraciju, preporuke i da vidimo šta smo uspjeli, kako mi u Skupštini tako izvršna vlast u Crnoj Gori, da promijenimo u međuvremenu.

Nadam se da će se u ovoj godini, mada ne znam kako, ali desiti nešto krupno i da će Crna Gora i po pitanju poglavlja 23 i 24 krenuti naprijed. Kažem, ne znam kako,

jer ne mogu da vjerujem da će izvršna vlast na čelu sa premijerom, ovim premijerom, krenuti u sječenje grane na kojoj sjedi, početi da se bori protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Nadam se da će se možda i neke druge stvari desiti, pa da će Crna Gora i u tom pravcu krenuti krupnim koracima.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Radunoviću.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:
Zahvaljujem se, potpredsjedniče.

Gospodine Lukšiću,

U predvečerje Nove godine smo u prilici da razmatramo Izvještaj o toku evropskih integracija shodno rezoluciji za prvu polovinu ove godine. Smatram da je bilo možda i potrebe da se mnogo ranije razmatra ovaj izvještaj, kako bismo već negdje u martu imali spreman i drugi dio i negdje je bilo možda potrebe da nam date najnovije pokazatelje što se tiče samog toka i u ovoj drugoj polovini godine.

No, kolega Radunović je prije mene govorio o jednom segmentu koji se tiče vladavine prava, ispunjavanje svih onih suštinskih odredbi iz pregovaračkih poglavlja. Finci kažu da naše pregovaračke pozicije zauzimamo tako što nam ih prvo u Briselu kažu, pa ih onda mi ovdje branimo. Ja znam da nije tako, da se mi borimo i da pregovaramo koliko možemo, iz sve snage, kao što smo pregovarali i onaj okvirni

privremeni sporazum, ali evo da se ne bavim tim dijelom, da se kratko pozabavim tačkom 5. ovog vašeg izvještaja koja je meni najinteresantnija, to su instrumenti pretpristupne podrške IPA. Nemamo puno prostora ni u Palamentu, čini mi se ni u Vladi nema kod vaših kolega razumijevanja šta su sve potencijali instrumenata pretpristupne podrške i zaista je ovo prilika da se ovdje malo više pozabavimo. Mislim da sam jedan od rijetkih koji sam kod poslaničkih pitanja o ovome govorio, da se jednostavno Parlament nikad nije bavio suštinskom kontrolom onoga što radi Vlada vezano za instrumente pretpristupne podrške. Segment 2007 - 2013.godina je na izmaku. Naravno ti će se projekti realizovati do tamo neke 2016 – 2017. godine, a već od ove godine imamo takozvani IPA 2. Jedan projekat, ukoliko Crna Gora bude imala apsurdni kapacitet i spremnost, može zaista da nam puno pomogne u smislu svih onih projekata i nedostajućih sredstava i na kraju krajeva i promjene svijesti da se učimo da jednostavno na pravi način efikasno raspolažemo tim potencijalima koje IPA nudi.

Negdje sam očekivao da kada smo već dali izvještaj za ove četiri, odnosno pet komponenta IPA da dobijem ovdje od vas, ali evo neka ostane to ako sad nijeste spremni, da se ovdje jasno i glasno kaže koliko je Crna Gora uspjela da od svega onoga što je bilo planirano i realizuje vezano za IPA komponente, koliko je plaćeno od svega toga i da li ste vi, gospodine ministre, zadovoljni načinom kako funkcioniše decentralizovani model, a naročito kontrola utroška IPA sredstava, s obzirom na dešavanja koja su nam svima dobro poznata, tiču se revizorskog tijela. Da ne ulazim u to zašto je Vlada smijenila prvog čovjeka, odnosno da li je on otišao svojevrijedno ili pod pritiskom. Mislim da revizorsko tijelo kao jedan od mehanizama koji je neophodan za kontrolu ove vrste sredstava, uopšte sredstava iz evropskih fondova, nama je

neophodan u punom smislu i administrativnom i tehničkom i finansijskom opremljen da odgovori svim ovim izazovima.

Vezano za IPA 2. Možda je bilo potrebe da nam se ovdje podrobnije kaže, ja vidim da ste negdje imali preliminarne razgovore vezano za IPA 2, da nam se kaže otprilike šta Crna Gora planira i koliko planira da iskoristi ovoliko sredstava, jer čini mi se da ukoliko sada ovaj period, uslovno rečeno, kad smo sigurni da nećemo biti u Evropskoj uniji do 2020.godine, ne iskoristimo da ova sredstva maksimalno uđu u Crnu Goru, mi gubimo veliku šansu.

Nije samo ovo pitanje Vlade i pitanje nadzora Parlamenta, ovo je pitanje sposobnosti administracije i na lokalnom nivou i na lokalnoj samoupravi i tako dalje da se koriste ova sredstva. Imao sam prilike kada sam bio na čelu delegacije Odbora za ekonomiju, finansije i budžet u Parlamentu Albanije i kada smo razgovarali o bilateralnoj saradnji Crne Gore Albanije, da je u jednom periodu više projekata IPA fondova obezbijeđeno za nevladine organizacije nego za državne institucije, odnosno danas su u nekim nevladinim organizacijama bolje spremni i opremljeni i tehnički i kadrovski da uđu u pregovore IPA sredstava nego što to rade lokalne administracije. I evo, ministre, jedan savjet, hajde da negdje na nivou Vlade ili Parlamenta pokušamo da formiramo jedno tijelo, jedan biro koji bi nam svima pomogao i kod edukacije u pripremi projekata, odnosno aplikacija za IPA sredstva, jer smatram da smo tu najtanji, a naročito na nivou lokalnih samouprava.

Jedno je pitanje ostalo nerazjašnjeno. Vezano je za ovaj zapadnobalkanski investicijski okvir gdje ste kandidovali tri projekta iz oblasti životne sredine, jednu iz oblasti saobraćaja. Da li se to misli na Jadransko-jonski auto-put, iz oblasti saobraćaja?

Volio bih da znam samo šta je Vladu opredijelilo kod kandidovanja ova četiri prioriteta za jedan segment podrške koji je relativno nov i koji je izdašan, to je ovaj zapadnobalkanski investicijski okvir, i jesmo li mogli tu tražiti mnogo više sredstava nego što smo ih dobili. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Damjanović.

Izvolite kolegkinice Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani kolegkinice, poštovane kolege, poštovani građani, poštovani gospodine Lukšić, poštovana gospođo Radović,

Što se tiče Izvještaja o toku evropskih integracija Crne Gore za januar - jun 2014.godine, u tehničkoj ravni Pozitivna Crna Gora nema primjedbi, u formalnom smislu, zato što ste obuhvatili ovdje i političke aktivnosti i prekogranične programe i bilateralne programe i transnacionalne programe. Obuhvatili ste i izvještaje vezano za instrumente pretpristupne podrške IPA projektu i to je jedna formalna ravan, ali sa stanovišta suštine vrlo smo zabrinuti za naš pregovarački proces, ovo iz razloga što je jasno da političke volje za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou nema. Zašto nema? Zato što su upravo 9.decembra ove godine u Skupštini Crne Gore dostavljeni predlozi, od strane Vlade, Zakona o državnom tužilaštvu i Zakona o specijalnom tužilaštvu iz kojih zaključujemo da vi samo želite da zapravo simulirate kao vlast pregovore sa Evropskom unijom i bojim se da nas to može povesti u jednu opasnu

zonu, da ne kažem stranputicu, jer onaj diplomatski jezik iz Evropske unije koji se odnosi na mjerljive rezultate može da u kasnijoj fazi rezultira tim da idemo na ono što niko od nas ne želi, a to je aktiviranje klauzule o balansu. Ovo iz razloga što negdje primjećujemo mi u Pozitivnoj Crnoj Gori da ste vi kroz ranije zakone, Nacrt zakona o specijalnom tužilaštvu i državnom tužilaštvu, pokušali da ograničite djelovanje vrhovnog državnog tužioca. Mi smo vam to blagovremeno ukazali, onog momenta kada je biran u oktobru mjesecu vrhovni državni tužilac, mi smo objelodanili namjere koje smo pročitali, koje ima Demokratska partija socijalista i pod pritiskom međunarodne javnosti, kao i pod pritiskom domaće javnosti, vi ste te odredbe znatno poboljšali. Ali ste vi, nakon toga, od mjeseca oktobra pa do mjeseca decembra, kada ste nam dostavili predloge zakona, opet napravili omču o vratu vrhovnom državnom tužiocu na način što ste u Predlogu zakona o državnom tužilaštvu stavili da disciplinski tužilac biva iz redova sudija i da ga predlaže predsjednica Vrhovnog suda, a da drugostepeni postupak vezano za sam postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti tužioca vodi Vrhovni sud.

Na taj način ste vi Vrhovni sud stavili kao kapu i kontrolora nad tužilaštvom i spriječili ste da se na kvalitetan način izvrši kadrovska reforma u tužilaštvu, jer je vrhovni državni tužilac najavio da će izvršiti analizu rada tužilaca. Imam informacije iz medija da se na tome radilo, ali očigledno da i veliki broj predmeta stoje u fijokama, upravo pod ingerencijom vrhovne državne tužiteljke koja je tad bila gospođa Medenica, pa ste se vi sada dosjetili da upravo predsjednicu Vrhovnog suda pretpostavite kao nadređenu vrhovnom državnom tužiocu i na taj način nas onemogućite da kvalitetno pokažemo da smo spremni da se borimo sa organizovanim kriminalom i korupcijom na visokom nivou.

Druga odredba Zakona o specijalnom tužilaštvu je još više zabrinjavajuća, zato što je neustavna. Vama govorim zato što vi morate o tome znati, vi morate biti informisani o tome i na kraju tražiće se politička odgovornost ne samo partije nego i onih koji su bili zaduženi da pažljivo prate pregovarački proces i da normativna rješenja koja se donose budu kompatibilna sa zahtjevima koja dobijamo iz Evropske unije, a to je da specijalnog tužioca, zamislite, bira na osnovu javnog konkursa Tužilački savjet.

Vi, gospodine Lukšiću, znate da Tužilački savjet u ovom parlamentu nije izabran sa dvije trećine ni sa tri petine, već glasovima vlasti i imamo jednu situaciju gdje se srozavaju uslovi za izbor specijalnog javnog tužioca u odnosu na vrhovnog državnog tužioca. Ako smo birali vrhovnog državnog tužioca sa tri petine u drugom krugu, jer nijesmo uspjeli da izaberemo sa dvije trećine u prvom krugu, onda se postavlja pitanje kako možemo glavnog specijalnog tužioca birati od strane Tužilačkog savjeta koj nije izabran sa tri petine nego sa 41 poslanikom. Potpuno dolazimo u jednu situaciju da vi zapravo želite da pitanje borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou izmjestite iz ingerencije Vrhovnog državnog tužioca koji je ovdje dobio podršku i vlasti i dijelom opozicije i da to smjestite na zonu specijalnog tužioca koga će birati Tužilački savjet koga ste isključivo vi iz vlasti izabrali. To će upravo rezultirati tim da nećemo imati kvalitetnih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, da ćete i dalje fingirati te pregovaračke vaše priče, a naše istinska stremljenja su da damo kvalitetne rezultate ne samo u normativnom nego u suštinskom smislu u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Ukoliko se izborimo sa korupcijom na visokom nivou, mi ćemo imati jedino tada mogućnost da razvijemo našu privredu, da je oporavimo, jer glavna kočnica za razvoj naše ekonomije jeste korupcija na visokom

nivou. Zato je vladavina prava preduslov za razvoj ekonomije, Evropska komisija je to prepoznala i zato imamo novi pristup u pregovaračkom procesu koji je baziran na vladavini prava, ekonomskom upravljanju i reformu javne uprave iz tog razloga. Hvala vam. Izvinite zbor prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Jasavić.

Mnistre, da li želite da prokomentarišete uvodna izlaganja? Bili su svi koji su željeli. Izvolite.

IGOR LUKŠIĆ:

Zahvaljujem, zaista, na svim diskusijama. Mislim da su veoma konstruktivne i pomažu da steknemo bolje međusobno razumijevanje o ovoj problematici, u krajnjem da dodatno napravimo proces za ostvarivanje skupštinskog monitoringa nad pregovaračkim postupkom koji Crna Gora vodi sa Evropskom unijom. U tom kontekstu današnja rasprava, rasprava na odboru, današnja rasprava na plenumu i sugestije koje su se mogle čuti će svakako uticati da mi prilagodimo izvještaje onome što je, da kažem, dominantna želja Parlamenta. To znači da zadržimo kvartalne izvještaje koji mogu biti relativno ili dosta detaljni, pa rekli bismo i tehnički u smislu obezbjeđivanja Parlamentu svih relevantnih činjenica da bi se ostvario uvid u pregovarački proces, a ovaj polugodišnji pregled ostavili za više političku raspravu i sagledavanje cjelokupnog toka pregovaračkog procesa.

U tom kontekstu zahvaljujem za sugestiju gospođi Drobnjak, ali shvatam da je to zapravo jedinstven stav Odbora za evropske integracije, da se u budućem periodu kroz ove izvještaje pronađe i mjesto za komentarisanje realizacije preporuka koje se definišu kroz rad POSP-a, odnosno zajedničkog parlamentarnog odbora evropskog i crnogorskog parlamenta.

Kada je u pitanju tumačenje zaključaka, to jest najprije Evropske komisije, potom i zaključaka Ministarskog savjeta, dozvolite da naglasim da je bez obzira na različite ocjene prisutna politička volja kada je u pitanju realizacija svih obaveza iz procesa evropskih integracija, samim tim i obaveza koje se odnose na poglavlja 23 i 24. i da je to ne samo kroz verbalne istupe već i kroz potpunu posvećenost s jedne strane izgradnje administrativnih kapaciteta, izgradnje zakonodavstva, ali i primjeni zakonodavstva iskazano kroz napore više struktura koje su angažovane unutar Vlade, da bi se odgovorilo ovom izazovu adekvatno.

Ja ne bih strahovao kada je u pitanju politička volja, jer je sasvim jasno da smo kroz ustavne amandmane dobili rješenja koja obezbjeđuju najviši standard nezavisnosti pravosuđa, da smo kroz zakone koji su prošli filter i Evropske komisije i Venecijanske komisije, vjerujem da tu nije bilo ni kakvog spora, ja nemam saznanja o tome, ugradili sva kvalitetna rješenja istovremeno zahvaljujući se i vama koji ste iz poslaničkih klupa reagovali i pomogli da brojni zakoni dobiju svoju finalnu formu, a neki od njih će se naći, kao što je već i najavljeno, vrlo rano naredne godine u Parlamentu da bi se zaokružio u potpunosti taj okvir. Kroz sve te aktivnosti vjerujem da smo pokazali volju i želju da se sa ovim pitanjem adekvatno bavimo i sasvim je jasno da nakon usvajanja zakonodavstva slijedi njegova implementacija.

U tom kontekstu i provjera da li smo ispunili privremena mjerila. Kao što znate, privremena mjerila će biti ocjenjivana otprilike za godinu, godinu i po, tokom 2016.godine i tada ćemo biti u prilici da provjerimo da li smo po procjeni Evropske komisije bili u stanju da ispunimo sva privremna mjerila. Siguran sam da ne treba sumnjati u političku volju i vjurujem da ćemo kroz različite naredne forme naših susreta moći to da i neposredno provjerimo.

U tom kontekstu je uvijek s naše strane isticano da vrlo pozdravljamo novi pristup, ne samo kada je u pitanju rano otvaranje poglavlja 23 i 24, poglavlja koja se bave vladavinom prava, već u cjelini novi pristup pregovaračkom procesu i uopšte strategija proširenja, koja podrazumijeva i druga dva stuba, a to su ekonomsko upravljanje i treći je reforma javne uprave. Samo napredak u sve tri oblasti može zaista da nas dovede u pravom smislu riječi spremnosti za preuzimanje budućih obaveza iz članstva Crne Gore u Evropskoj uniji.

U tom kontekstu uvijek je moguće bolje, kada je u pitanju povlačenje IPA sredstava, uvijek je moguće bolje, mi u tom kontekstu to vidimo između ostalog i kao našu pripremu za ono što slijedi u budućem vremenu, to je dostupnost strukturnih oficijelnih fondova, nešto što će biti Crnoj Gori na raspolaganju u najvećem obimu, nakon članstva, što će po ugledu na druge zemlje omogućiti nastavak značajnih ulaganja u infrastrukturi, ali i otvaranje radnih mjesta i mnoge druge oblasti, poljoprivreda i tako dalje. Zapadnobalkanski investicioni okvir, u tom smislu je relativno nov, ali kvalitetan mehanizam. Ono što mi želimo i za šta postoji podrška Evropske unije jeste da ojačamo finansijski zapadnobalkanski finansijski okvir iz razloga što je to najbolji mehanizam za realizaciju regionalnih projekata. Jedan od regionalnih projekata

koji nam je veoma važan jeste jadransko-jonski koridor jedan, jadransko-jonska auto-cesta i u tom kontekstu postoji spremnost zemalja regiona da pristupe potpisivanju memoranduma o sporazumijevanju koji smo s naše strane inicirali, praktično ga usaglasili, čeka se najpogodniji trenutak za njegovo potpisivanje, jer ćemo na taj način, vjerujem, energetski djelovati kako bi ovaj projekat takođe pretočili u stvarnost, jer je to još jedan važan saobraćajni koridor koji otvara značajne razvojne perspektive za Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Komentar na komentar, kolginica Jasavić, a onda kolega Damjanović. Vi možete, ali ne koristite infrastrukturu, a vi kao prvi čovjek Evropljanin u ovom Parlamentu bi to trebali da uradite. Hoćete li vi prvi? Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Gospodine ministre,

Vrlo malo ste posvetili pažnje ovom najvećem problemu, sami ste rekli i da ćete od sad da koncipirate izvještaj, tako da bude više političke rasprave, a od 23 i 24 i o svemu onome što može da proizide iz ovih problema ste vrlo malo rekli. Nekoliko rečenica. Ja bih vas sad podsjetio da nije dovoljno da nam kažete vi danas, a i uopšte svi iz vlasti, ovo je upućeno prvenstveno gospodinu Đukanoviću, da imate političku volju. Treba da to dokažete. Treba li da vas podsjetim da pored postojanja te političke volje, nije pokrenut ni jedan jedini ozbiljan proces ni doveden do kraja, vezano za

organizovani kriminal, za korupciju, da afera „snimak“ nije dobila svoj epilog. Čak kontra, gospodin Đukanović nam se ruga, i nama i Evropskoj uniji, govoreći da je to za njega gotova priča, da od toga nema ništa, da je to jedna namještaljka, a imamo nove dokaze non-stop o novima aferama „snimak“, o novim epizodama afere „snimak“. Imamo presudu za kupovinu ličnih karata u Pljevljima, gdje su samo dva optužena i osuđena i to na kazne uslovne, a odmah uz to i nagrađeni od strane DPS-a novim poslovima, ili zadržavanje u jednom slučaju na istom poslu, čime se jasno šalje poruka da vama ne pada na pamet da se borite sa takvim anomalijama, nego da šaljete poruke onima po terenu koji bi možda mogli da budu otkriveni i uhapšeni da ćete da se pozabavite time i njihovim porodicama i njihovim platama i da ne moraju ni o čemu da brinu, nego da slobodno nastave da se bave zloupotrebama.

Imate slučaj u današnjim dnevnim novinama "Dan". Pogledajte kako treba ova vlast da zaštiti neke svoje pomagače, čemu se sve pribjegava. Da sud, prvo Upravni pa poslije Vrhovni, presuđuje u jednom predmetu tako što matematiku zloupotrebljava i ima vještačenje gospođe koja je dekan Matematičkog fakulteta, koja kaže da je to račun za šesti osnovne. Ovdje niko ne pokreće pitanje odgovornosti tih sudova. To je, gospodine Lukšiću, vladavina prava, to jest u našem slučaju da nema vladavine prava.

Svi mogu da rade što hoće dok je to god u interesu vrha vlasti. Vladavina prava podrazumijeva ravnopravnost za sve građane Crne Gore u svakom pogledu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Izvolite, koleginice.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Lukšiću,

Osim ovoga, opozicije jeste da kontroliše ono što vlasti radi, da kroz konstruktivni dijalog i argumente vam ukaže gdje griješite. Mi smatramo da vi griješite kada kažete da su ustavnim reformama stvoreni preduslovi za nezavisno pravosuđe. To bi zaista tako bilo da vi niste pokušali da izigrate ustavne amandmane i vi ih izigravate na način što, zapravo, kroz zakon pokušavate da podnesete rješenja koja će značiti simuliranje pregovaračkog procesa.

Da objasnim o čemu se radi. Vrhovni državni tužilac je izabran ovdje u drugom krugu sa tri petine, to je 49 poslanika. Vi sada predlažete novim Zakonom o specijalnom tužilaštvu da specijalni glavni tužilac bude izabran od strane Tužilačkog savjeta koji je izabran sa 41 poslanikom. Šta to znači? To znači da Vrhovni državni tužilac crpi legitimitet iz tri petine ovog parlamenta, a specijalni glavni tužilac, koji ima ključnu ulogu u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, iz 41 poslanika, odnosno iz vlasti. I vi želite jasnu kontrolu nad radom glavnog specijalnog tužioca, koji ima ključnu ulogu u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou.

Ova vaša borba za loša normativna rješenja za Crnu Goru, a dobra normativna rješenja za par pojedinaca iz Demokratske partije socijalista koji se boje od ozbiljnog glavnog specijalnog tužioca, protivustavna su i na to vam mi iz opozicije ukazujemo. Neće biti dobrih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala ukoliko ovakva rješenja koja vi iz Vlade nudite prođu. Mi se istinski trudimo da pregovarački proces uspije. Vi se

istinski trudite da nijedan od visokih funkcionera vaše partije koji se ogriješio o zakon ne dođe pod udar zakona. Tu igru jednog časa moramo prestati da igramo i moramo, zaista, početi ozbiljno da radimo na polju pune vladavine prava.

Suština priče je, gospodine Lukšiću, da Vrhovni državni tužilac podnosi izvještaj ovom parlamentu, a on odgovara Skupštini za ono što radi tužilaštvo, a zamislite, vi ste predložili takva rješenja da uopšte Vrhovni državni tužilac ne može ni da predlaže ni da imenuje specijalnog tužioca, nego ste ga potpuno ekskomunicirali iz tog kruga predlagača i onih koji ih imenuju. Mi to prepoznamo i ukazujemo i tražimo vašu dodatnu ozbiljnost. Lično tražim vašu ozbiljnost, znam da je imate i tražim da se uključite sa svim svojim kapacitetima da na pravi način rezumijete ono o čemu govorim, jer to je za dobro građana Crne Gore i za dobro Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

Kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ministre, da se složimo da uvijek postoji prostora za mnogo veći potencijal struktura u državi za povlačenje sredstava IPA fondova. Drago mi je što sam dobio odgovor da se ovaj projekat iz oblasti saobraćaja koji je kandidovan kod zapadnobalkanskog investicionog okvira odnosi na jadransko-jonski auto-put. Pominjali ste i aplikacije za jadransko-jonski auto-put i meni će biti drago da Crna Gora izdrži toliko investicija odjednom, da bude sposobna da apsorbuje te silne milijarde i za

auto-put i za jadransko-jonski auto-put, evo i za projekte iz oblasti energetike. No otom-potom. Ono što je suština, zaokružuje se jedan osmogodišnji period 2007 – 2013, instrumenta koji je imao neke svoje četiri aktivne komponente. Crna Gora je negdje na izmaku korišćenja prve dvije komponente, odnosno ugovaranja i plaćanja i prava je prilika kroz ove izvještaje, nemamo drugih mehanizama u Parlamentu, makar do sad, da imajući u vidu kontrolnu funkciju Parlamenta a onda i funkciju Vlade, na sve ovo ovdje otvorimo priču o tome kako smo do sada, makar u odnosu na osnovu ove dvije prve komponente iskoristili IPA sredstva. Kojom dinamikom, kakva nam je apsorpciona moć i zašto nam se dešavaju paradoksi da nevladine organizacije imaju bolje kapacitete da koriste IPA sredstva nego lokalne samouprave. Njesu ova sredstva samo važna sa činjenice i sa aspekta da nam nadomještavaju neka nedostajuća sredstva, kredite i tako dalje, već i sa mijenjanja svijesti o tome da se naučimo da sami raspoložemo ovim sredstvima koja su nam bitna kada budemo došli u Evropsku uniju i koristili sve one fondove koje inače treba da koristimo, ovo je priprema za to.

Tek sada ugovaramo treću, četvrtu komponentu postojećeg IPA okvira, to su ljudski resursi i regionani razvoj. To su složenije procedure nego za prve dvije komponente, a već imamo najavu, odnosno odluku o IPA 2, 2014 – 2020, sa nekoliko stotina miliona evra, 200 i kusur miliona za Crnu Goru koje treba pametno potrošiti i treba ih, prije svega, iskoristiti na način da se predlože relevantni projekti. Ideja, evo još jednom, da se u okviru Parlamenta ili Vlade nađe neki mehanizam, neki biro ili kancelarija koja bi služila na nivou države za obuku svih onih struktura koje to žele kako da se prijavljuju za korišćenje novih fondova.

Ostalo je pitanje, ministre, vi dobro znate o čemu pričam, revizorskog tijela i kapaciteta revizorskog tijela koje kontroliše sredstva koja nam dolaze od strane Evropske unije, odnosno Evropske komisije, da nam se ne desi neki slučaj Bugarske i kakav, ne daj bože, problem vezan za namjensko korišćenje ovih sredstava. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Damjanoviću. Nemojte da pominjete, moj savjet je, nijednu zemlju Evropske unije, pošto reaguju na to, vrlo su osjetljivi, posebno u negativnoj konotaciji, dozvolite mi da dovršim misao.

S ovim smo završili prvi krug.

Prelazimo na drugi krug. Imamo, kolege, još na raspolaganju desetak minuta. Prijavili su se kolege Perić i Pavlović. Znači, budite striktni i na kraju, ministre, završna riječ.

Izvolite, kolega Perić.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre, kolegice i kolege poslanice i poslanici,

Kada se govori o temi gdje postoji apsolutni konsenzus u ovom parlamentu, čini mi se da bude težak ugao za kritički osvrt na tu konkretnu temu, jer kao što sam rekao, ne postoji nijedan poslanik u ovom parlamentu koji je protiv evropskih integracija. Ali na

samom početku valja se prisjetiti zašto je to tako. Zato što težimo evropskim vrijednostima i evropskim standardima.

Evropska vrijednost, osnovna evropska tekovina je da moć pojedinca nije ograničena, da nije neograničena i sa druge strane da imamo ekonomske standarde koji su barem na priližnom nivou, da imamo podjednake šanse u toj oblasti kao građani Evropske unije. Vjerovatno zbog uvida u to kakvo je stanje u onom što težimo Evropskoj uniji, komesar Johanes Han je izjavio da u narednom petogodišju neće biti novih članica Evropske unije. I mi nijesmo nigdje vidjeli nikakav kritički osvrt u ovom izvještaju, koji predstavlja jedan narativniji document, gdje se konstatuju manje-više neke stvari koje su ispunjavane, neki štrikovi koji su dobijani na ovom polugodišnjem evropskom putu koji ovdje prezentujete. A ono što je suština je promaklo u cijeloj ovoj priči. Cijela priča pregovora, cijela priča pristupanja Evropskoj uniji jeste da kroz formu dođemo do suštine, da kroz pregovaranje dižemo određene standarde i da snažimo ekonomiju i da snažimo nešto što je vladavina prava. Nažalost, mi se zadržavamo na formi. Vraćam se na vrijednosti i na stadarde. Kada je riječ o evropskim vrijednostima vladavine prava, kolege su govorile gdje smo tu. Koleginica Jasavić je jasno upućivala kako se derogiraju već stečene pravne tekovine koje smo uspjeli da ugradimo u Ustav, koje vi sada obesmišljavate. I kada je riječ o standardu, dovoljno je pogledati budžet koji raspravljamo, pa vidjeti gdje je to daleko od Evropske unije.

Međutim, ono što nam dodatno promiče u svim ovim pričama jeste da evropske integracije su jedna velika biznis šansa za Crnu Goru, koja je značajnim dijelom neiskorišćena, i jedan momenat koji treba da nas brine - nigdje ne locirate rizike koje ima jedan mali sistem kada pristupa jednom ovakvom sistemu. Niko o nama neće voditi računa ako mi ne vodimo sami. Pred nama su vrlo zahtjevna poglavlja, recimo, gdje ćemo određivati kvote kod poljoprivrednih proizvođača.

Ko to određuje, kako određuje? U jednom trenutku kada budemo dio Evropske unije, ne zato što je ova vlast dobra, nego zato što je to jedan širi integralistički pokret, kada budemo jednom u tom društvu, ako te kvote recimo u oblasti poljoprivrede ne budu dobro ispregovarane, ministre, mi ćemo imati ogroman problem. Odakle je ova bojazan koju ja ističem posebno naglašena? Mi smo mali sistem koji nije uspio da uveže na kvalitetan način ni svoju dijasporu, da ima neku vezu sa njom, a sada se uključujemo u jedan jako velik, u najbogatiji globalni klub, gdje jednostavno nijesmo sigurni da idemo sa jednom dozom obazrivosti ne u smislu vrednosnom, nego u smislu vrlo praktičnom. Čini nam se da ovdje jeste bilo mnogo više prostora da se ukaže na to, da se pripremimo za te izazove, da to ne bude samo fraza. Mi, opet kažem, dobijamo izvještaj kojim bi sad trebalo da impresioniramo, koliko je bilo sjednica, koliko je akcija otvoreno, koliko je pregovaračkih poglavlja otvoreno. Sve je to u redu, ništa od toga nije sporno, ali u konačnom osnovno pitanje jeste šta građanin ima od toga. U ovom trenutku, on ima samo голу birokratiju i to je ono čime ću završiti.

Volio bih da ne prolazimo nekritički kroz čitava polja koja nam nude mnogo mogućnosti, a ono kako su trenutno posložena polja evropskih integracija jeste suvo prolaženje kroz zakone, kroz poglavlja, bez nekog osvrta na to koje je stanje u realnosti i šta će neko uljepšavanje stanja značiti za 10, 15 ili 20 godina i da li će to proizvesti neke barijere. Apelujemo na vas da se ne oduševljavate štrikovima, nego da više idemo ka suštini, da dignemo sistem na što viši nivo, da ne bismo bili za deset ili 20 godina u većem zaostatku.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Periću, posebno na ovo upozorenje oko poljoprivrede. Tek koliko je složeno oko ekologije suštinski.

I posljednji diskutant kolega Pavlović. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine prvi potpredsjedniče Parlamenta.

Gospodine ministre, ja se javljam da diskutujem o ovome između ostaloga i kao član POSP-a, ovoga zajedničkog odbora crnogorskog i evropskog parlamenta.

Dakle, taj odbor je dosta precizno locirao sve one probleme sa kojima se Crna Gora suočava i koji se ponavljaju iz dokumenta POSP-a od jedne do druge sjednice. One probleme koje Crna Gora treba da riješi, a ne rješava, pa se zato ponavljaju u tim dokumentima POSP-a.

Ja prosto mislim da je bilo neophodno ozbiljnije se osvrnuti na rad POSP-a u ovom dokumentu. Zašto to mislim, zašto mislim da je rad POSP-a jako bitan? Sasvim sam siguran da vi to znate i da to shvatate. Međutim, zbog javnosti crnogorske želim da kažem da je POSP jedan dokumenat koji je komponovan od poslanika iz ovoga parlamenta i od poslanika iz Evropskoga parlamenta i u toj direktnoj komunikaciji, u direktnoj interakciji vrlo jasno uobličavamo i u pravoj mjeri, na pravi način, po mom mišljenju, dimenzioniramo probleme koji se nalaze pred Crnom Gorom na ovom putu evropskih integracija. Između ostalog u zadnjem dokumentu sa zadnjega sastanka POSP-a, na kome ja nažalost nijesam bio prisutan, između ostaloga je konstatovana i ta prilična opasnost od aktiviranja klauzule balansa.

Ja sve ovo govorim zato što je proces evropskih integracija jedan proces koji je u političkom smislu, ili precizan da budem - u politikantskom smislu bio jako puno zloupotrebljavan ovdje na domaćoj političkoj sceni. I u tom smislu mislim da bi bilo jako dobro da se ubuduće svi ovi dokumenti POSP-a, a POSP na kraju svakog zasijedanja donese jedan dokumenat koji se zove preporuke, mislim da bi bilo jako dobro da o tim preporukama na posebnoj sjednici u ovome domu mi razgovaramo. Tamo se nalaze notirani svi, bukvalno svi akutni problemi sa kojima se mi suočavamo, a koji, da ponovim, prijete da aktiviraju tu klauzulu balansa kada je u pitanju reakcija Evropske komisije.

Šta znači, poštovani građani, klauzula balansa? Pa prosto se radi o tome da imamo evidentno kašnjenje u ostvarivanju onih rezultata koji se od nas očekuju u poglavljima 23 i 24. Sa druge strane, u nekim poglavljima koja su jednostavna za pregovaranje se isprednjačilo i onda se diplomatskim rečnikom kaže da nije dobar balans. Drugim riječima, kaže se da prosto kasnimo sa ostvarivanjem konkretnih mjerljivih rezultata u oblastima 23 i 24.

Zbog svega toga, ja još jednom ponavljam i apelujem, da ima menadžment Parlamenta, a i na vaše Ministarstvo, da se dogovorimo da nakon sljedeće sjednice POSP-a ti zaključci budu predmet rasprave u ovome domu. Jer, mislim da je to najefikasniji način da sve te notirane probleme na koje nas upozoravaju naše kolege iz Evropskog parlamenta, da ih sa jedne strane objektivno izložimo crnogorskoj javnosti, da crnogorsku javnost objektivno upoznamo sa položajem, sa pozicijom koju Crna Gora trenutno ima u procesu Evropskih integracija, a sa druge strane, da postignemo kakav, takav koncezus oko toga šta bi trebalo da uradimo prioritarno da uradimo u narednom periodu.

Podsjećam vas, gospodine ministre, ali vi odavno znate, to najviše zbog crnogorske javnosti, da do kraja ove godine mi u stvari treba da uobličimo zajedno sa gospodom iz Brisela one kriterijume koji bi trebalo da budu nakon ovih privremenih, oni bi trebali da budu trajni i da budu, da kažem, oni zadaci koji će biti postavljeni pred nas, koje ćemo morati da ispunimo, prosto, moraćemo da ih ispunimo. Tako da mislim da je ovo period koji je još uvijek pred nama, u kome bi zaista trebalo da pokušamo svi zajedno da intenziviramo, da pokušamo da pribavimo, da obezbijedimo one rezultate, mjerljive rezultate koji se od nas očekuju od strane Brisela, posebno kada su u pitanju poglavlja 23 i 24.

I samo još jedna stvar. Ja apelujem na vas da dobro pogledate zadnje zaključke POSP-a i da obratite pažnju na formulacije koje su oni upotrijebili kada je u pitanju legitimitet izbornih procesa. Oni su vrlo jasno rekli i tu se potpuno složili sa nama iz opozicije, da je svaki od izbornih procesa u zadnje vrijeme sumnjivoga legitimiteta. To je diplomatskim rečnikom snažno osporavano. To je diplomatskim rečnikom rečeno upravo ono što mi tvrdimo.

Dakle, gospodo, ni u ... nigdje na Zapadu nema nikakve dileme o kriminalnoj pozadini vaših izbornih pobjeda. U tom smislu, želim još jednom da apelujem na sve da pokušamo da nešto uradimo jer to je ogromna prepreka koja se nalazi ispred nas na planu evropskog integrisanja. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Pavloviću.

Izvolite, ministre. Pravo na završnu riječ.

IGOR LUKŠIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo, dozvolite mi da još jednom izrazim zadovoljstvo zbog današnjeg razmatranja prvi put na ovaj način toka pregovaračkog procesa. U svakom slučaju da naglasim da je i ovaj prvi primjer, ova prva rasprava jako korisna da bismo postigli bolje međusobno razumijevanje i unaprijedili nastavak zajedničkog rada u narednom periodu. Vjerujem da već nakon obnavljanja redovnog zasijedanja parlamenta od marta mjeseca možemo očekivati i drugi polugodišnji izvještaj, strukturiran nešto drugačije kako bi razgovorali o temama koji se tiču i preporukama POSP-a, pri čemu treba da imamo u vidu da nešto što ističemo stalno, a to je u Evropsku uniju ili bilo koju drugu međunarodnu asocijaciju ulazi cijela država, a Vlada je jedan od subjekata, vjerovatno neko ko ima najveću odgovornost, ali jedan od subjekata koji je obavezan da sprovodi određene reforme. Ovo je posao koji treba da prihvatimo da dijele svi i parlament i pravosuđe i Vlada imaju u tom kontekstu određene svoje uloge.

Sasvim sam siguran da ne samo ova rasprava već čitav niz drugih sektorskih rasprava i učešća vrhovnog državnog tužioca i predsjednice Vrhovnog suda i bilo kog ministra, od ministra pravde pa redom je uvijek na temu, između ostalog, evropskih

integracija, jer su to pitanja koja se međusobno prožimaju. Već narednog mjeseca, u januaru mjesecu, tokom rasprave o nekoliko važnih zakona među kojima vjerujem da će biti i ovaj na kojem je insistirala poslanica Jasavić, dakle o specijalnom tužilaštvu su teme koje će parlament raspravljati i sa ministrom pravde i drugim predstavnicima Vlade kako bi došli do najboljih rješenja koja mogu otkloniti u tom kontekstu bilo kakvu dilemu. Da politička volja postoji i da je ona nešto što daje određene rezultate, bez obzira koja je Vlada u pitanju, samo želim da podsjetim da prvi put kao dio oficijalne vladine politike i ustavni amandmani i Agencija za sprječavanje korupcije pomenute u mom izlaganju tada, u eskpozeu pred ovim parlamentom, prilikom formiranja 39. crnogorske Vlade. Taj posao je završen u mandatu 40. crnogorske Vlade. To je kontinuitet.

Isto tako, nekoliko veoma važnih procesa je pokrenuto protiv osumnjičenih za organizovani kriminal, zaplijenjena je prva imovina, veoma vrijedna, višemilionska, rekao bih čak i više desetina miliona. To su postupci koji traju i koji se privode kraju, što ne znači da ne treba da ima novih, biće sasvim sigurno. To je proces koji podrazumijeva apsolutno posvećen rad svih institucija koje u tom kontekstu treba da doprinesu rezultatima. Kada je u pitanju pregovarački proces, nemojte samo da ipak počnemo zdravo za gotovo da uzimamo i otvaranje i zatvaranje poglavlja. Da danas Crna Gora umjesto 16 poglavlja, dakle skoro pa pola nema 16 nego možda jedno ili dva, dvije i po godine nakon otvaranja pregovaračkog procesa, ne znam šta bi tek onda bila rasprava. Crna Gora danas za razliku od svih drugih zemalja, pa i nekih koje su formalno otvorile pregovore ide naprijed. Ima 16 otvorenih poglavlja od 33 u našem slučaju koja se pregovaraju. Vjerujem da je još nekoliko spremno da se otvori u martu mjesecu, pa potom u junu, pa opet u drugoj polovini naredne godine, dakle nešto što predstavlja kontinuitet napora.

Takođe, ne treba biti previše zabrinut oko najava da narednih pet godina, do 2019. godine nema proširenja. Na slično pitanje 2012. ili početkom 2013. godine, više se ne sjećam tačno, pitanje meni upućeno kada očekujemo ulazak Crne Gore u Evropsku uniju, moj odgovor je bio krajem ove decenije ili početkom naredne, dakle 2020-2021. godine zato što sam svjestan da proces ne traje ni godinu, ni dvije, ni tri nego po uzoru na druge zemlje sasvim sigurno da traje mnogo duže. Mi smo dvije i po

godine u formalnom procesu pregovora, trebaće sigurno tri do četiri da se oni završe, nakon toga kreće ratifikacioni postupak. Mislim da je vrlo realno da poklapajući se sa novim finansijskim okvirom Crna Gora bude članica i vjerujem prva iz regiona koja nastaviti proces priključenja širenja Evropske unije nakon Hrvatske koja je 2013. godine postala članica. Nemojte da uzimamo zdravo za gotovo otvaranje poglavlja. Otvaranje bilo kog poglavlja prethodi ogroman rad administracije. To ne bi bilo moguće da nemamo napretka i u oblastima 23 i 24. Napori koje smo uložili svi zajedno, imam na umu i Vladu i Skupštinu, tokom novembra, tokom decembra mjeseca su rezultirali progresom i siguran sam da će tako biti i u budućem periodu.

Vrlo kratko, tu sam ostao dužan možda precizniji podatak za period 2007-2013. godina, ukupno povlačenje sredstava iz IPA je 87,1% što je izuzetno visoko, pogotovo što imamo u vidu da se projekti iz 2012, 2013, 2014. i dalje realizuju, a tu je nešto niži procenat, inače bi on bio skoro 98-99%. Pokazali smo da i u tom kontekstu imamo administrativne kapacitete. Vidi se da su i na lokalnom nivou neke opštine mnogo uspješnije od nekih drugih. Treba međusobno da se ugledamo i da učimo jedni od drugih kako da poboljšamo performanse u tom kontekstu, a za naredni sedmogodišnji period, dakle IPA II predviđeno je 270,5 miliona eura, raspoređenih u sedam poglavlja, dakle od demokratije i upravljanja preko vladavine prava i životne sredine i saobraćaja i konkurentnosti, obrazovanja, zapošljavanja, pa sve do poljoprivrede. Još jednom taj naredni sedmogodišnji period treba jako dobro iskoristiti ne samo zbog pregovaračkog procesa već i kao priprema za osposobljavanje Crne Gore da ozbiljne obaveze nakon članstva preuzme na sebe. Mi ne želimo da Crna Gora članstvom u Evropskoj uniji bude zemlja koja će odmah biti pod fiskalnim monitoringom ili zemlja koja će biti pod verifikacionim mehanizmom. Želimo da Crna Gora kada bude postala članica Evropske unije bude u potpunosti spremna za preuzimanje svih obaveza. Zbog toga je, između ostalog, kompleksniji novi talas ili nova generacija pregovaračkog postupka, ne samo zbog Crne Gore već zbog svih zemalja koje u njemu učestvuju. Jer, nije samo Crna Gora imala ili ima ili će imati problem korupcije i organizovanog kriminala ili je imala, ima, imaće problem ekonomskog upravljanja ili nedostajućih kapaciteta javne uprave. To imaju i zemlje regiona, ali se sa tim problemima se suočavaju i zemlje koje su članice Evropske unije, dakle svaka ponaosob.

Treba shvatiti ovaj proces u svim aspektima i dajte da svi zajedno radeći pomognemo. Dosad vjerujem da smo ipak iskoračili i da možemo reći da ta ocjena stoji da je Crna Gora veoma pozitivan primjer i da to treba da bude ohrabrenje za nastavak procesa, ali i primjer drugim zemljama. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Drago mi je, gospodo, što ste potencirali Rezoluciju o evropskim integracijama, jer da nje nije bilo ne bi ni danas to razmatrali. Još bi mi bilo draže da ste još i te autore, ali to je tako kod nas u Crnoj Gori. Ministre i direktorice, zahvaljujem se na prisustvu. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno, uvažene kolege, najvjerovatnije šutra ili u ponedjeljak.

Prelazimon na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnu misiju prevedeno nešto kao odlučna podrška u Avganistanu.**

Ovlašćeni predstavnici Savjeta za odbranu i bezbjednost su dr Milica Pejanović Đurišić, ministarka odbrane i admiral Dragan Samardžić, načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore. Pozdravljam ih. Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović, Zakonodavnog odbora i Mevludin Nuhodžić, Odbora za bezbjednost i odbranu.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Savjeta za odbranu i bezbjednost želi dati dopunsko obrazloženje? Ministrica. Izvolite.

MILICA PEJANOVIĆ ĐURIŠIĆ:

Poštovani poslanici, kao što je potpredsjednik Parlamenta i rekao, danas je na nama da razgovaramo o Predlogu odluke vezano za upućivanje pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnu misiju "Odlučna podrška" u Avganistanu koju je, kao što smo to i

najavljivali nekoliko puta tokom upravo ove godine, na odlučivanje Skupštini Crne Gore dostavio Savjet za odbranu i bezbjednost.

Mi smo u pripremi ove sjednice razmatrali Predlog Savjeta na Zakonodavnom odboru i na Odboru za bezbjednost i odbranu. Hoću da zahvalim članovima ovih odbora na konstruktivnoj raspravi koju smo imali kada je u pitanju ova veoma važna tema.

Ustavni osnov za donošenje predmetne odluke sadržan je u odredbi člana 82 tačka 8 Ustava Crne Gore kojom je propisano da Skupština Crne Gore odlučuje o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama. Takođe, članom 4 stav 1 Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu. Propisano je da o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore odlučuje Skupština Crne Gore na predlog Savjeta za odbranu i bezbjednost.

Kao što vam je već poznato, pripadnici Vojske Crne Gore od februara 2010. godine učestvuju u međunarodnoj misiji ISAF u Avganistanu na osnovu, takođe, odgovarajućih odluka Skupštine od 28. jula 2009, kada je omogućeno slanje do 40 pripadnika Vojske Crne Gore, kao i odluke od 5. jula 2011. godine kada je omogućeno upućivanje do 45 pripadnika Vojske Crne Gore u misiju ISAF u Avganistanu. Trenutno se u Avganistanu nalazi naš deseti kontigent koji broji 15 pripadnika i angažovan je u regionalnoj komandi sjever u bazi Marmal Mazar Šarif na zadacima obezbjeđenja timova za obuku, savjetovanje i pomoć avganistanskim snagama bezbjednosti. Naš kontigent te zadatke obavlja u sklopu čete koja je u sastavu oružanih snaga Republike Hrvatske dok je vodeća zemlja u regionalnoj komandi sjever Savezna Republika Njemačka.

Od 1. januara 2015. godine angažovanje međunarodnih snaga u Avganistanu će biti nastavljeno, ali u okviru nove misije Resolute support, odnosno odlučna podrška, pri čemu je kompletan pravni okvir za misiju ove vrste stvoren u stvari tek nakon 30. septembra kada je novoizabrani predsjednik Avganistana Ašraf Gani u Kabulu potpisao bilateralni bezbjedonosni sporazum sa Sjedinjenim Američkim Državama i sporazum o

statutu NATO snaga u Avganistanu tzv. SOFA sporazum kojim su definisani uslovi i aktivnosti koje će NATO i partnerske snage sprovesti u Avganistanu u okviru ove nove misije. Dodatno, Vlada Avganistana je na sjednici održanoj 14. oktobra prihvatila Crnu Goru kao jednu od 14 potencijalnih operativnih partnera u ovoj novoj misiji. Osim Crne Gore, ostali operativni partneri, dakle zemlje koje nijesu zemlje članice NATO-a, u ovoj novoj misiji su i Austrija, Australija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Finska, Gruzija, Island, Germenija, Makedonija, Mongolija, Novi Zeland, Švedska i Ukrajina.

Prioritetni ciljevi nove misije su obuka, savjetovanje i pružanje pomoći avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti kako bi postale samoodržive, funkcionalne i sposobne da uspostave bezbjedno okruženje na čitavoj teritoriji Avganistana. Podvlačim, misija nije borbena, te se za razliku od misije ISAIF pripadnici međunarodnih snaga neće direktno angažovati u protivpobunjeničkim operacijama, niti u operacijama protiv krijumčarenja narkotika. U ovoj misiji inicijalno će biti angažovano oko 12.000 pripadnika oružanih snaga NATO i partnerskih zemalja, centralna komanda biće u Kabulu, a četiri regionalne komande će se nalaziti u zoni sjevera Mazala u Šarifu, dakle tamo gdje će biti naš kontigent, u Heratu u zapadnoj zoni, Kandaharu u južnoj zoni i ... na istoku. Vodeća država u centralnoj dijelu Avganistana će biti Turska, u sjevernom Savezna Republika Njemačka, u zapadnoj Italija, dok će u južnom i istočnom dijelu Avganistana vodeću ulogu imati Sjedinjene Američke Države. Na osnovu raspoloživih podataka većina država koje su učestvovala u ISAIF misiji nastaviće da daju svoj doprinos i u misiji Odlučna podrška sa većim ili čak negdje većim ili manjim brojem pripadnika nego što je to bio slučaj kada je ISAIF u pitanju.

Savjet za odbranu i bezbjednost je na svojoj sjednici održanoj 5. decembra ove godine nakon pažljive analize mogućih varijanti angažovanja pripadnika vojske, predložio da Vojska Crne Gore kroz saradnju sa partnerima iz Republike Hrvatske i Savezne Republike Njemačke nastavi učešće i u novoj misiji koja će svoj mandat započeti 1. januara 2015. godine. Predložio je da taj kontigent Vojske Crne Gore ne bude veći od 20 pripadnika, s tim što bi bio angažovan na zadacima zaštita savezničkih timova za obuku, savjetovanje i pomoć avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti i na štabnim poslovima u štabovima i komandama misije Odlučna podrška.

Imajući u vidu značaj daljeg učešća pripadnika Vojske Crne Gore u ovoj međunarodnoj misiji u Avganistanu, kao i činjenicu da su ispunjene sve ustavne i zakonske pretpostavke, predlažemo da usvojite Predlog odluke koju vam je dostavio Savjet za odbranu i bezbjednost. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem, ministarko.

Prelazimo na prvi krug. U ime Kluba poslanika DPS-a, kolega Nuhodžić, a zatim kolega Lekić. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, poštovana ministrice odbrane, uvaženi načelnice Generalštaba, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Danas smo u prilici da ovdje u Skupštini u svijetlu donošenja odluke koja je pred nama još jednom iskažemo našu posvećenost zajedničkim vrijednostima koje dijelimo sa partnerskim zemljama i na ovaj način kroz učešće pripadnika crnogorske vojske u međunarodnoj misiji Odlučna podrška u Avganistanu doprinesemo promociji održivog mira, stabilnosti i razvoja. Promovisanje i podrška miru i bezbjednosti na međunarodnom planu u skladu je i sa našim strateškim prioritetima, evropskim i evroatlantskim integracijama. Tako i donošenje ove odluke danas potvrđuje našu ulogu pouzdanog partnera međunarodne zajednice u suočavanju sa bezbjedonosnim izazovima u svijetu. Ovo posebno naglašavam jer uspješno održavanje mira predstavlja i zajedničku odgovornost koju svi mi dijelimo i zahtijeva kontinuirani angažman i posvećenost svih aktera koji učestvuju i pripremi i realizaciji međunarodnih misija.

Svjesni smo da jedno od obilježja današnjice je međuzavisnost i da baš zato treba u svakom trenutku, kada je to moguće pokažemo u praksi našu volju i spremnost za promovisanje i podršku pravim vrijednostima demokratiji i pomoći ugroženima ma

gdje se oni nalazili. Probleme i bezbjedonosne izazove sa kojima se suočava Avganistan ne možemo posmatrati iz lokalne perspektive jer smo svjedoci da već duži period eskalacija sukoba i naizgled udaljenim teritorijama bitno oblikuje politiku i stav međunarodne zajednice prema brojnim pitanjima koja nijesu direktno povezana sa dešavanjima na jednom konkretnom području. Terorizam, vjerski ekstremizam, krijumčarenje i proizvodnja narkotika, sve su to problemi sa kojima se suočavaju zemlje kako u Evropi tako i u svijetu. Jedini način za suzbijanje ovih pošasti, imajući u vidu njihov transnacionalni karakter jeste zajedničko djelovanje i posvećenost međusobnoj saradnji.

Jasno je, takođe, da ekonomski i socijalni razvoj ne mogu biti ostvareni bez odlučnog suočavanja sa bezbjedonosnim izazovima modernog svijeta, te da napredak na bezbjedonosnom i razvojnom planu umnogome zavisi od šireg globalnog okruženja. Zato je i podrška avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti da dostignu potreban nivo funkcionalnosti i sposobnosti u uspostavljanju i samostalnom održavanju bezbjedonosnog udruženja na ukupnoj teritoriji ove zemlje od vitalnog značaj i predstavlja obavezu svih članova međunarodne zajednice. Naši vojnici već imaju iskustva i znanje iz učešća u mirovnoj misiji ISAF u Avganistanu od 2010. godine do danas, gdje su uspješno izvršavali postavljene zadatke u skladu sa mandatom misije i nacionalnim ograničenjima, čime je uspostavljen jedan nov kvalitet u reformi vojske koji podrazumijeva implementaciju savremenih standarda u obuci i opremanju. Pored navedenog, a uvažavajući opredijeljenost da postanemo dio sistema kolektivne bezbjednosti, cijenim važnim napomenuti da se kroz učešće u međunarodnim misijama olakšava integrisanje naše vojske i postupanje u skladu sa međunarodnim standardima.

Kao što ste imali priliku da čujete od ministrice odbrane, ta misija Odlučna podrška se bazira na obuci, savjetovanju i pružanju pomoći avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti, time se stvaraju uslovi za trajan mir, a samim tim i važan aspekt zaštite ljudskih prava, poštovanje principa vladavine prava, izgradnje institucija na način da iste budu održive i servis građanima. Uvažavajući činjenicu da će u međunarodnoj misiji Odlučna podrška biti uključene 42 države, uvjeren sam da će to doprinijeti afirmaciji spremnosti i sposobnosti pripadnika Vojske Crne Gore da kroz zajedničko

djelovanje će se dalje osavremenjivati i izgrađivati svoj integritet, svoju međunarodnu ulogu ne samo vojske nego i države Crne Gore.

Na kraju, želio bih da apostrofiram da mir i bezbjednost nemaju alternativu, kao i da baš mi sa ovog regiona u kome živimo i koji je ne tako davno prošao kroz jedan težak i izazovan period treba da sa posebnom pažnjom i odgovornošću pristupimo procesu izgradnje i očuvanju mira i stabilnosti i podržimo ovakve mirovne misije u svijetu. Iz navedenog, a posebno iz razloga što bezbjednost jedne zemlje predstavlja osnov i preduslov za razvoj na bilo kojem planu, kao i garant poštovanja i zaštite ljudskih prava, uvjeren sam da danas treba da usvojimo Prijedlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnu misiju Odlučna podrška u Avganistanu. Zahvaljujem se na pažnji i izvinjavam za prekoračenje. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Nuhodžiću.

Riječ ima kolega Lekić, a neka se pripremi koleginica Jonica.

MIODRAG LEKIĆ:

Poštovane kolege, gosti iz Vlade,

Ovdje imamo dva aspekta, jedan je formalni, radi se o nekoj odluci koja treba da potvrdi parlament i jedan aspekt koji je, takođe, bitan i koji zaslužuje osvrt. To je realnost u Avganistanu pored ove poželjno retoričko propagandne funkcije da smo i mi tamo u društvima gdje se borimo za mir, postoji i neka realnost. Neko bi bio dužan da da neki izvještaj što se tamo dešava, kako stoje stvari, kako je na terenu, ko pobjeđuje. Vjerovatno nemamo vremena i crnogorski parlament teško da će ući u tu temu, ali moramo se i na to osvrnuti.

Prije toga, dozvolite mi da oko formalne strane, znam da postoji utemeljenje u Ustavu i u zakonima da Skupština potvrđuje odluke, ali tu imamo jedan selektivni pristup. Ovo je jedna delikatna misija, može neko da pogine tamo, tamo se i gine, srećom niko nije poginuo iz Crne Gore. Razumijem potrebu da zbog delikatnosti Skupština to potvrdi, znači odobri misiju. Međutim, mi imamo drugih tema, srećom ne ratnih, ali spoljnopolitičkih, ovo je spoljnopolitička, takođe, tema. Konkretno imamo Prevlaku, jednu temu vrlo tešku. Prije nekoliko dana je opet bilo neko hapšenje ribara s ove strane. Tu nismo imali u Skupštini odluku da se ide na međunarodni sud što je spektakularno u Zagrebu proklamovano u jednom bilateralnom razgovoru između Sanadera i Đukanovića. Takođe, znamo i oko investicija, zaduživanja, negdje se završi u Vladi, pa onda kada je škripac, onda se ide u Skupštinu. Hoću da kažem da Skupština često pokriva formalno nešto što u suštini Vlada vodi, konačno Vlada vodi unutrašnju i spoljnu politiku. To je samo oko formalnog dijela.

Međutim, oko Avganistana, mi moramo znati tamo koje je realno stanje. Nemam vremena niti smatram sebe nekim ko sve zna o Avganistanu, ali sam i proučavao i čitao i pratio i mislim da javnost crnogorska zaslužuje da zna šta se tamo dešava, kakav je tamo odnos snaga, kakav je tamo rezultat. Neko će reći to bi trebao Obama da misli, a ne mi u Crnoj Gori. Valjda i mi treba da nešto znamo ako nismo država banana, država koja inferiorno ulazi u neke aranžmane čisto da bi pravila društvo, da bi eventualno proizvela neki utisak kako bi se za uzvrat vratilo da se malo zažmuri nad korupcijom i kriminalom ovdje u Crnoj Gori.

Vidite, vrlo kratko, Avganistan je, između ostalog, u literaturi nazvan grobnicom imperija. Pobunjenici u Avganistanu su porazili žestoko Veliku Britaniju koja je bila kolonizator i kasnije se to desilo, moram da preskačem, inače je tema fascinantna, to se desilo Sovjetima. Naime, Sovjeti su ušli 1979. godine, to je bila neka komunistička vlast sa frakcijama prokineskim prosovjetskim i Sovjeti su bili ljuti zbog uspona kineske frakcije i ušli u Kabul misleći da je to šetanja do Kabula. Nije bila šetnja. Tamo je bio jedan rat, deset godina je trajao taj rat. Gorbačov je 1989. godine bio prinuđen da vrati trupe. Onda se desio, preskačem mnogo toga, ali nije nebitno da u tom periodu borbe protiv sovjetskih trupa su nastali tzv. božiji učenici, đaci Kurana i tada su nastali Talibani,

tada je nastao i pojavio se u političkom smislu Bin Laden. To je bila jedna grupacija kasnije džihadista, fanatika podstaknuti od američke CIA. Nemojte misliti da neku tajnu otkrivam, ko se iole interesuje zna da je to tako bilo. Onda su ti saveznici postali malo neugodni u jednom drugom kontekstu. Smatra se da je iz Avganistana krenuo napad u nekom organizacionom smislu 11. septembra. Od tada je tamo novi rat.

Negdje u nekom momentu i Crna Gora ulazi u sve to. Tamo ne postoji pobjeda ovih savezničkih trupa zajedno sa crnogorskim vojnicima. Tamo postoji ozbiljan otpor, odnosno dobar dio teritorije koje kontrolišu Talibani. Tako da ova borba protiv droge i protiv proizvodnje tih elemenata za drogu, vjerujte to je bila opasnost od savezničkih trupa, a ne od Talibani. Talibani su iz religioznih razloga protiv droge, da im baš ne uzmemo sve da su pogriješili. Da ne bi ispalo da sam ovdje plasiram određena znanja, nije na odmet da znamo što se dešava tamo. Želim da kažem da bi Crna Gora u svojoj politici, bez obzira na poželjnost ove strategije morala biti obazriva. Mislim da bi trebalo njenoj teritoriji da priliči politika mira i da ne ulazi u neke prevelike avanture, posebno što ona ne može bitno da utiče. Evo i ove velike sile 40 i nešto zemalja je bilo u prethodnoj misiji i ove sile se povlače. Vidite, ovo je velika iluzija ako neko misli da su se stabilizovale ove domaće snage. Apsolutno nisu i ko prati zna da su počeli pregovori sa umjerenim Talibanima. Znači, postoje umjereni teroristi, neumjereni itd. Htio sam samo da kažem da bi nama na spoljnopolitičkom planu više odgovaralo da brinemo o konkretnim interesima, o vitalnim interesima, da nam neće zamjeriti da mi kao mala zemlja baš i ne učestvujemo svuda.

Ukratko želim da kažem da naše vojnike posluži ratna sreća, da upotrijebim jednu uspješnu sintagmu Mihaila Lalića i da se što prije vrate kući, a da se mi u spoljnopolitičkim prioritetima oslonimo na konkretne stvari i da konačno čujemo od Vlade da li će nešto da uradi u vezi sa Prevlakom ili ćemo da tu pored kuće imamo probleme, da smo inferiorni, poniženi, a da učestvujemo u nekim misijama koje nam ne donose ništa bez eventualno vladajućoj eliti imidž saradnika. Nama je bitno da imamo ovdje jednu normalnu državu, a ne da lovimo misije kako bi ostvarili revanš da neko zažmuri nad kriminalom i korupcijom, osnovnom bolešću crnogorskog društva.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Lekiću.

Riječ ima kolegistica Jonica, neka se pripremi kolegistica Jasavić. Izvolite, kolegice.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, gospođo Pejanović-Đurišić, gospodine Samardžiću.

Imajući u vidu da sam na Odboru za bezbjednost i odbranu otvorila par dilema vezano za ovu odluku, i vezane informacije koje su nam, čini mi se, trebale biti mnogo jasnije date, očekujem da ću od vas kao relevantnijih od onih koji su bili vaši predstavnici na Odboru dobiti, možda, preciznije odgovore nego što smo ih dobili na Odboru za bezbjednost.

Dakle, jedna stvar na koju sam ukazala, a negdje ste i Vi u uvodnom izlaganju rekli je činjenica da smo već 2011. godine znali kada će se završiti misija i da smo mogli da očekujemo vrijeme ili početak ove misije. Vi ste sami rekli da ste tokom čitave godine najavljivali početak ove misije, ali da su se uslovi za nju stekli 30. septembra 2014. godine nakon odluka koje su donijete u Avganistanu.

Ono što je dilema, zašto je onda Savjet za odbranu i bezvijednost čekao decembar ove godine kao bi Skupštini Crne Gore na sam kraj zasijedanja dao ovakvu odluku na razmatranje, i da li je bilo logično da se odmah po sticanju uslova ovakva odluka dostavi u jednoj normalnoj proceduri, a ne ovako na brzinu, obezbijedi odlučivanje po ovom pitanju?

Drugo pitanje koje je ostalo neodgovoreno na Odboru za bezbjednost je kriterijum po kojem su izabrani partneri za post ISAF period, odnosno zašto su to baš Republika Hrvatska i Savezna Republika Njemačka. Imajući u vidu da sigurno ne možemo reći da se radi o istorijskom partnerstvu između Vojske Crne Gore i Vojske Hrvatske i Vojske Njemačke, odnosno da nas na to makar istorija ne vezuje, interesuje me koji su konkretno kriterijumi rukovodili nas da u partnerstvu u ovom periodu

definišemo upravo Vojsku Repulike Hrvatske i Vojsku Savezne Republike Njemačke kao one sa kojima ćemo imati partnerstvo u post ISAF periodu. Da li je njihov model učešća uzor ili je nešto drugo u pitanju, jer mi je do kraja priče ostalo nejasno po kojim kriterijumima smo se odlučili upravo za to?

Ono što je takođe ostalo nejasno, imajući u vidu da je jasno definisan početak sprovođenja buduće Resolution post misije, interesuje me zašto ne postoji makar na nivou okvirne informacije podatak o roku trajanja, odnosno završetku te misije. Da li taj izostanak informacije je slučajan ili namjieran? Jer mi je nelogično da znamo kad počinjemo, da smo znali prethodno da se završava, da sad samo kažemo da počinjemo, bez ikakve okvirne informacije koliko će ova misija trajati.

Ono što sam takođe pitala je detalj koji ste naveli i Vi u obrazloženju, a to je da je za Vojsku Crne Gore učešće u misijama... Gospodine Raduloviću, možete li malo makar na vaš klub uticati da malo stišaju konsultacije, utiče na koncentraciju dok se priča, jer su vrlo bučni.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Samo Vi izvolite.

Ja ću zamoliti kolege da prate koleginicu Jonicu.

Izvolite. Ja Vas pratim i ja ih onda nijesam primijetio.

SNEŽANA JONICA:

Meni je drago što me Vi pratite s punom pažnjom, to će biti korisno za Vas.

Dakle, ono što je ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

No comment.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Drago mi je što nemate komentara.

Dakle, ono što je takođe bitno, u obrazloženju ste rekli da je Vojska Crne Gore u iskustvenom smislu imala korist od slanja vojnika u misiju. Ja sam iz tih razloga tražila da osim tih okvirnih informacija imam i konkretne informacije o benefitima učešća pripadnika Vojske Crne Gore i to je ono što želim da prokomentarišem, jer sam zaista danas onako kako je bilo i rečeno prije rasprave u plenumu dobila taj odgovor, ali prokomentarisala bih i rečenicu da za Crnu Goru učešće u misijama znači kredibilitet u međunarodnoj zajednici, jer kroz aktivno učešće i doprinos pokazuje odgovornost i svijest potrebe očuvanja bezbjednosti u svijetu. Iskreno mislim da kredibilitet u međunarodnoj zajednici možemo mnogo više i mnogo bolje izgraditi ako pokažemo da smo sposobni i spremni da čuvamo bezbjednost prvo u Crnoj Gori, a čini mi se da svih ovih dana pokazujemo da nam kvalitet očuvanja bezbjednosti u Crnoj Gori nije na najboljem nivou i čini mi se da ovo nije baš najvažniji metod stvaranja kredibiliteta u međunarodnoj zajednici.

Kada je u pitanju ovo drugo o čemu sam govorila, a to su benefiti, odgovori koje sam dobila iz Ministarstva ne govore baš u korist onoga što je bilo očekivano.

Dakle, u odgovoru na pitanje koji su benefiti učešća pripadnika Vojske Crne Gore u misiji naučenim lekcijama, na Odboru je bilo riječi da su oni toliko toga saznali da su poslije toga napredovali u službi. Ja ovdje nalazim nešto drugo, pod šest da je priprema za njihov odlazak podstakla saradnju Vojske sa civilnim institucijama. Znači to je bilo prije nego što su pošli, to nema veze sa benefitima njihovog učešća kad su se vratili. Opremanje jedinice znači da nisu išli ne bi se modernizovali i unaprijedili. Usvajanje savremenih NATO standarda, standardizovali su se, što ne bi učinili da nijesu pošli. Dakle, ja tako tumačim ovo što mi je napisano. Sticanje iskustava da su naučili strane jezike, ja mislim da ima načina da pripadnici Vojske nauče strane jezike a da ne idu u ISAF misiju i post ISAF misiju, i ovo da su razvili sposobnosti za vođenje punog spektra operacije, odnosno da su se, pošto su sposobni za operacije većeg stepena inteziteta, sad osposobili i za operacije nižeg stepena inteziteta.

Iskreno meni ovo što sam dobila ne govori o onome što sam negdje u priči na Odboru razumjela da jeste benefit, niti mi govori o konkretnim saznanjima koje su ostvarili, niti mogućnostima koje su stvorili za Vojsku Crne Gore nakon što su bili tamo.

Naravno, govorim sa pozicije Kluba poslanika koji se protive i prethodno donešenim odlukama i koji će biti protiv ove odluke što vam, pretpostavljam, možda može biti i dodatan razlog za možda drugačije poimanje mojih dilema oko ovoga, ali nesporno ni ovo što ste iznijeli u ovom obrazloženju ni sve ono prethodno ne govori u prilog tvrdnji da je potrebno slati naše vojnike u ovu misiju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Jonica.

Stvarno, iskreno sam Vas slušao.

Kolege, ja sam gledao jedan dokumentarni film koji je snimila tajna policija.

Ne, ne, taj nego baš rat u Avganistanu, i pročitao sam nekoliko knjiga i sad i ovih poslednjih nobelovaca i onda ta istina o Avganistanu je dosta izvitoperena i ona, imao sam čak i nekad neke komentare da je borba ta pravična.

Međutim, to je moje bilo redovno mišljenje, pa sam vas iskreno slušao i posebno ovu priču oko Avganistana. Istina oko Avganistana je krajnje zanimljiva.

Izvolite, kolegice Jasavić.

Izvinjavam se zbog mojih izleta.

Kolega Popović poslije.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Bili su korisni, upravo su Vaši izleti bili vrlo korisni za pažljive slušaoce.

Poštovani potpredsjedniče, poštovana ministarko, poštovani admirale, poštovane kolegice, poštovane kolege, poštovani građani,

Vrlo je važno da znamo istinu o Avganistanu, ali je mnogo bitnije da znamo istinu o Crnoj Gori. Bitno je da znamo šta se dešava u Avganistanu, ali je najbitnije da znamo šta se dešava u Crnoj Gori. Ovdje su uvijek duvali istočni i zapadni vjetrovi. Što se tiče Pozitivne Crne Gore, nas su samo zanimali i zanimaju nas zapadni vjetrovi. Vrlo jasan imamo politički stav. Naši spoljnopolitički prioriteti su vrlo jasni. Za nas je pitanje NATO pridruživanja, pitanje za koje se snažno i beskompromisno zalažemo zato što smatramo da samo ovaj savez može da pruži kvalitetnu bezbjednost za zemlju. Nedavno smo

imali ratna dešavanja i sve ono što su bile stravične slike na prostoru bivše Savezne Republike Jugoslavije. Dobrim dijelom smo mi iz Crne Gore participirali u svemu tome i mi ne želimo da gledamo ponovo slične slike, to je ono što sigurno politički nećemo dozvoliti i bićemo uvijek na strani onih snaga koje su se zalagale da do toga ne dođe ili da se one stravične posljedice što prije na najbolji mogući način i saniraju.

Pojam evroatlantskih integracija, vrijednost, jeste vrlo krucijalan, ali ne možemo govoriti o evroatlantskim vrijednostima ako ne znamo šta nam je prioritet. Prioritet nam mora biti evroatlanski put. Znači, put integracija. Tu moramo da imamo jasan politički stav, nedvosmislen i svako mora da se opredijeli za šta je, vrlo jasno, bez potenciranja vrlo važnih pitanja međudržavnih u regionu. Ali, ta međudržavna pitanja se moraju regulisati i rješavati na način kako to dogovorimo, a ne možemo dogovarati ako nemamo saveznike. Mi moramo znati ko su naši saveznici i šta su naši spoljnopolitički interesi.

Želim da pozdravim činjenicu da je 17 pripadnika Vojske Crne Gore već prošlo neku od misija, zato ćemo podržati ovu odluku. Podržaćemo je zato što je Crnoj Gori potrebno pridruživanje NATO savezu. Potrebno je zato što bi taj savez omogućio brže uspostavljanje vladavine prava, osnažio bi naše institucije i ekonomski oporavio zemlju, jer bi pridruživanjem NATO savezu sasvim sigurno i strane investicije bile sigurnije. Onog časa kada budemo imali taj redosled koraka imaćemo i povećan broj radnih mjesta. Čim imate slobodnog pojedinca, imate ekonomski nezavisnog pojedinca koji samo tako ekonomski nezavisan može slobodno i da glasa. Samo onaj čovjek koji nije zavisan i ne drži pruženu ruku prema državi može slobodno da glasa.

Vizavi toga želim samo kratko da kažem da je naš budžet koji smo raspravljali ovih dana, socijalni, i to je poražavajuće, zato što upravo je ova vlast stvorila građanina koji ne radi, koji ne stvara, već građanina koji drži ispruženu ruku prema državi. Sve dok je građaninu ruka ispružena prema državi i kad je socijala onakva kakva je, nema slobodnih i poštenih izbora i iz tog razloga smatramo da naše pridruživanje NATO savezu može povećati broj radnih mjesta i povećati privredni rast i oporavak naše zemlje, a na taj način osloboditi pojedinca koji će konačno moći shodno svom opredjeljenju da glasa, a ne kroz aferu "snimak" koju smo imali nedavno i koju imamo u kontinuitetu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Jasavić.

Kao što sam rekao, riječ ima kolega Popović. Kolega Banović se također javio i on će imati poslije kolege Popovića priliku da iznese stav svoga kluba.

Izvolite, kolega.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče, poštovana Skupštino, uvažena ministirce, admirale, poštovane dame i gospodo pored malih ekrana,

Poslanički klub albanskih partija, Albanske alternative, Force, Hrvatske građanske inicijative i Liberalne partije će svakako podržati Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnu misiju u Avganistanu. Mi naročito imamo razlog da zbog svega onoga što se dešavalo na ovim prostorima poslednje decenije prošlog vijeka treba da podržimo svaku mirnovnu misiju. Dobro bi bilo i kud i te sreće, što bi rekao potpredsjednik Radulović, da je tada imao ko da dođe i da spriječi svo ono krvoproliće između nas, što smo radili, što smo radili na dubrovačkom ratištu, sve generacije naše će se stidjeti toga, ali nije imao ko da nas spriječi i da nas razdvoji.

Ova misija već traje skoro pet godina, od februara 2010.godine. Ovo su samo rotacije do 20 vojnika. Već je prošlo 297 vojnika kroz mirovnu misiju, to je nekih 16 - 17% ukupnog brojnog stanja naše vojske. Po svim izvještajima Vojska Crne Gore je sjajno obavila posao u Avganistanu do sada, vjerujem da će tako i nastaviti. Naravno, treba reći da su to misije u koje se ide dobrovoljno, što je posebno važno.

Što se tiče našeg poslaničkog kluba, mogu samo da kažem da još jedanput čestitam našim pripadnicima koji su bili do sada tamo, da im poželim sreću, kako je rekao poslanik Lekić, ratnu sreću, ne daj bože da se nekome nešto tamo desi.

Vjerujemo da će shodno svojoj moći naši vojnici doprinijeti konačnom uspostavljanju mira u Avganistanu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Popoviću.

Kao što sam rekao, riječ ima kolega Banović, neka se pripremi kolega Abazović.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Klub Socijaldemokratske partije će glasati za ovu odluku, kao što smo glasali za odluke koje su se odnosile na ISAF misiju u prethodnim godinama.

Samo da otklonimo nerazumijevanja koja se javljaju tokom ove rasprave. Ovdje se radi o novoj misiji i kao što su predlagači rekli, mislija koja je na osnovu sporazuma sa avganistanskom vladom, zemlje partneri NATO-a i partnerske zemlje, na osnovu sporazuma sa avganistanskom vladom i parlamentom upućuju neborbenu misiju podrške avganistanskim snagama bezbjednosti i vojske, misiju koja treba da podigne nivo i kapacitete putem obuke, putem drugih oblika pomoći te vrste. Naravno, misija se izvršava i dešava u zemlji koja ima teških problema, u kojoj su česti incidenti, oružani sukobi i to nije ništa novo. Na žalost, nije novo za Avganistan vjekovima, kao što je ovdje već rečeno, ali je novo to da je stanje poslije misije ISAF i nadam se poslije ove misije da će biti još bolje nego što je bilo u nekim ranijim istorijskim periodima, posebno u periodu kad su na vlasti bile snage talibana i radiklanih mudžahedina, tj. Alkaide.

Dakle, upoređivanjem tih perioda, ko god hoće dobronamjeran, može da sagleda od kolikog je značaja za avganistanski narod bila međunarodna podrška koja je pružena tokom ovog perioda.

Drugo što sam htio da naglasim jeste da je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija na svojoj sjednici od 12.decembra ove godine, prije nepunih 15-ak dana, dao podršku ovoj misiji, dao podršku zemljama koje učestvuju u ovoj misiji i siguran sam da to nijesu zemlje "banana države", kao što se Crna Gora u tom kontekstu predstavlja, nego su ozbiljne zemlje, zemlje odgovorne prema međunarodnom miru i prema širenju i jačanju mirovne situacije u Avganistanu i da je u tom kontekstu dobro što Crna Gora sa svojim skromnim doprinosom i malim doprinosom, naravno, prema svojoj veličini i mogućnostima može da doprinese i tim zemljama partnerima. To su većina zemalja Evope, većina zemalja Evropske unije, većina Zapadno Evropskih zemalja i ne vidim da treba bar u tom smislu da Crnu Goru stavljamo u negativan kontekst.

Tom rezolucijom se osuđuju napadi talibana i ekstremnih i radikalnih terorističkih grupa koje se i danas dešavaju u Avganistanu i, ponavljam, pohvaljuje se, pruža podrška zemljama koje žele da pomognu snagama reda u Avganistanu.

Nadam se, kao i ostale kolege poslanici, da će i ova misija, iako je neorbena ima svoje rizike, ali da će ti rizici i te opasnosti kao i do sada u ovoj pređašnjoj misiji zaobići naše vojnike. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Banović.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, poštovana ministarko, poštovani admirale, poštovani građani Crne Gore,

Lično podržavam slanje još jednog kontingenta naših vojnika u Avganistan, ali bih želio kao i ostale kolege da dam jedan dodatni komentar na to, možda pojašnjenje, mada opštepoznatih stvari.

Prvo, zašto se naši vojnici odlučuju da idu u Avganistan, razlog je vrlo jednostavan, kao i svi vojnici iz regionalnih država, zbog toga što su uslovi, odnosno finansijska nadoknada u toj misiji i do desetostruko veća nego što je to njihova mjesečna nadoknada u matičnoj zemlji. To se dešava i u regionu i mislim da je vrlo neumjesno pričati o standardu, o životnom standardu jednog prosječnog crnogorskog vojnika, onda uopšte ne čudi ni želja ni volja da se oni nađu u nekim takvim misijama. Sa druge strane, ne treba ovdje biti toliko pametan i pričati prazne priče, odnosno željeti ili građane ili te vojnike da prevarimo, ja znam šta njih tamo čeka. Mislim da je opštepoznato šta njih tamo čeka i bilo ko ako kaže da je ISAF misija uspješna, taj ne priča istinu. ISAF misija je vrlo neuspješna. Imate brojne partnere koji učestvuju u toj misiji koji sami priznaju da ne znaju šta će sa Avganistanom. Evo samo da to potvrdim dokazima, a možda Ministarstvo odbrane ima drugačije, preciznije dokaze. Od 2009.godine od kad se radi statistika, 2014.godina je godina u kojoj je poginulo najviše civila u Avganistanu, 19% više nego 2013.godine. Ukupni broj civilnih žrtava bi trebao da bude negdje, ili je bilo ili bi trebalo da bude, tačnije vjerovatno je bilo čim je precizan podatak 3.188. Za naše vojnike, da ih potpuno relaksiram, ne prijete nikava opasnost. S obzirom da naše Ministarstvo odbrane i ukupni naši vojni kapaciteti su vrlo skromni, niko ne namjerava od njih da ih vodi u neka velika borbena žarišta, niti se to od njih očekuje. Ono što je dobro jeste da učestvujemo u mirovnim misijama. Ono što je loše jeste da mislimo da ćemo samo na taj način jačati svoj međunarodni kredibilitet. Bolje da smo se posvetili vladavini prava umjesto što dajemo utočište kriminalcima i ljudima koji s prljavim novcem dolaze u našu zemlju. Mislim da je bolje da smo se pozabavili time, da bi tako i povećali standard našeg običnog vojnika, nego što on sada konstatuje da je pametnije da ode na par mjeseci u Avganistan.

Još jedna stvar na koju želim da vam skrenem pažnju. Vaše Ministarstvo odbrane, pošto se i ti termini ovdje upotrebljavaju, naravno, niko nije imao nikakvih zlih namjera prilikom upotrebe takvih termina, ali pošto vaše Ministarstvo odbrane podržava

neke seminare i neke edukativne radionice, što je jako dobro, gdje dolaze predavači, materijalne dokaze nemam, jer da imam materijalne dokaze vjerovatno bih vam uputio otvoreno pismo. Imam tvrdnje ljudi koji su učestvovali u tome, gdje se šire antiislamske poruke, odnosno poruke koje derogiraju jednu vjersku zajednicu. Molim vas, ja kažem da nemam materijalne dokaze, nemojte da negirate unaprijed, jer vrlo je iritantno upotrebljavanje nekih termina kao što su...(Upadica) Dozvolite, gospodine Stanišiću, možete se javiti za riječ, ako želite, meni uopšte ne smeta. Neki termini koji su sporni, islamisti, džihadisti, ovakvi, onakvi.

Alkaida je kriminalna organizacija. Dozvolite mi da završim, posle ćete imati priliku da odgovarate. Alkaida je kriminalna organizacija koja nema utemeljenje u jednoj svjetskoj religiji, nikakvo moguće utemeljenje, i mislim da bi ti predavači koji se, između ostalog, finansiraju novcem građana Crne Gore, trebali da šalju takvu poruku, a ne poruku da njihova vjera iz ovih, iz onih razloga podržava da oni trebaju nešto da rade što nije dozvoljeno sa njima.

Šta je džihad, evo da pojasnim građanima Crne Gore, edukativno. Ne znate, gospodine, jer da znate ne biste finansirali takve stvari, da znate ne biste ni reagovali. To je borba čovjeka sa svim nedaćama i problemima koje njega susreću kroz život. Ona se manifestuje kroz više nekih aktivnosti. Što bi se u banalizovanom primjeru reklo, evo ja sam u džihadu, imam neke svoje probleme. Vjerovatno svi od vas, ali drugačije interpretacije u vjerskom smislu. Tako da obratite pažnju, jer olako želite da prodate tu priču Avganistan ovamo. Vrlo je u pravu gospodin Lekić, tamo je vrlo složena situacija, ali to je nebitno za malu Crnu Goru.

Za malu Crnu Goru je bitno da ona jeste partnerska zemlja, da saraduje i da u svojim nekim kapacitetima, koliko je to moguće, izvršava i tu moralnu misiju da pomaže tamo gdje realno treba da pomogne koliko je moguće, ali prije svega treba da zna da ako ekonomski bude jačala potreba naših vojnika da učestvuju u mirovnim misijama gdje ipak postoje borbene aktivnosti će prestati, a možda u nekim zemljama gdje postoji pis skipping misija, gdje već nema nekih ratnih borbi, ali zbog ukupnog održavanja situacije pod kontrolom možda i treba učestvovati, naročito u nekim segmentima kao što su policijske snage, edukativne, vezane za vojnu medicinu ili neke druge oblasti. Toliko

sam htio, ukoliko bude nekih dodatnih komentara, vrlo sam raspoložen da i dalje pojašnjavam situaciju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Uvaženi, ministarko, admirale. Ministarko, ja vodim, imate mogućnost da iskomentarišete.

Izvolite.

MILICA PEJANOVIĆ - ĐURIŠIĆ:

Zahvaljujem.

Ono što moram negdje da istaknem jeste da je moje razumijevanje da pripadnici svih poslaničkih klubova bez obzira na to ... se do kraja saglašavaju po određenim pitanjima koja su više programskog i političkog sadržaja su tu da daju podršku pripadnicima Vojske Crne Gore gdje god da se oni nalaze u ovom trenutku i mislim da je to nešto što predstavlja minimum naše odgovornosti kada je u pitanju njihov angažman. U tom dijelu, takođe, ono što bih možda samo htjela da kažem, jeste da smo mi upravo ovdje u Parlamentu i javno bili prozivani da kada dođe do promjene sadržaja misije sa ISAF-a na odlučnu podršku da ne možemo o tome donijeti sami na Vladi odluku, nego da moramo konsultovati Parlament. Naravno, da sam ja u svakoj prilici i govorila da će to tako biti, jer je to jedino tako po Ustavu i po zakonu. Mi to ne radimo danas, ni zato što je delikatno, ni zato što smatramo da je to politički oportuno nego zato što smo obavezni i što je Parlament jedino mjesto na kome se jedna ovakva odluka može donijeti.

U tom dijelu, još jednom da ponovim da moramo dobro da se razumijemo. Da u ovom konkretnom slučaju se radi o nečemu što je opredjeljenje Vlade Crne Gore kada je u pitanju spoljna politika, ali da to nije jedini element koji definiše našu spoljnopolitičku orijentaciju. To je samo jedan od elemenata kojim mi istovremeno ostvarujemo i druge važne ciljeve, a koji su negdje i pobrojani u materijalu koji je posanica Jonica tražila na odboru, gdje smo mi u Ministarstvu odbrane nastojali da na jedan koncizan način pokažemo šta su to ukupne koristi od učešća u ovakvoj jednoj

misiji, u prvom redu, kada je u pitanju cijeli sistem odbrane i Vojska Crne Gore. Dakle, mi vjerujemo da je to pravi način na koji se mogu izgraditi kapaciteti znanja, profesionalizam u okviru Vojske Crne Gore, da se na taj način postiže visok stepen interoperabilnosti sa drugim partnerskim vojskama. Ne vjerujemo da bi to bilo moguće bez učešća u sličnim misijama.

Da smo u pravu pokazuje i činjenica da su upravo pripadnici Vojske Crne Gore koji su bili dio ove misije do sad na poslednjim ocjenama koji su bili vezani za deklarisanje snaga dobili najviše ocjene. Dakle, dozvolite mi da iskažem svoj stav, da zaista ne vjerujem u to bez obzira kako možemo sad to dalje tumačiti da bi bilo moguće bez učešća u misijama ove vrste. Jeste prisustvo i učešće dobrovoljno i prosto negdje ne mogu da se složim da kod ljudi koji se opredjeljuju da idu u ovu vrstu misije da preuzimaju svjesno tu vrstu rizika koji preuzimaju, da je jedini motiv finansijske prirode. Moram da vam kažem, da sa tim imam problem, jer ne vjerujem da su ipak ljudi spremni da preuzimaju tu vrstu rizika isključivo iz tih razloga. Dakle, dozvolite mi da je to moje lično uvjerenje. Potpuno dozvaljam da nisma u pravu, ali ja kada je u pitanju ljudski život mislim ipak da on nema cijenu i da se on ne može ni na koji način kvantitativno izraziti bilo kojom sumom eura.

Dakle, u tom dijelu, takođe, kad govorimo o koristima, ja ne znam o čemu ste vi pričali na odboru, jer na žalost nisam bila tu, ali smo nastojali da tu informaciju napravimo na način koji će dati odgovore na moguće interese i ako ima još nešto dodatno što bi mogli da objasnimo, naravno, da smo ovdje i spremni smo da u tom dijelu pomognemo.

Što se tiče samog roka ... o svemu ovome raspravljamo, jesam rekla da su osnovni uslovi se stekli onda kada je 30.septembra potpisan SOFA i ostali sporazumi. Moram da vam kažem da je u međuvremenu trebalo čekati na odobrenje Vlade Avganistana da se definišu partnerske zemlje, da je to moralo biti takođe verifikovano na Sjeveroatlantskom savjetu, da je to tek urađeno u decembru, da je u međuvremenu, kao što je poslanik Banović rekao, donešena i Rezolucija 2189 Savjeta bezbjednosti, tako da se radi o misiji koja se organizuje pod pokroviteljstvom Savjeta bezbjednosti, što je jako važno i što samoj misiji daje mnogo značajniji karakter.

Još jedna stvar, kada govorimo o tome da li ili ne je ISAF misija imala svoje koristi. Takođe, moram da kažem da je upravo ta podrška na ovoj misiji od strane Savjeta bezbjednosti i donešena na bazi procjene svega onoga što su efekti ISAF misije. Tu imam taj čitav Izvještaj Savjeta bezbjednosti koji govori o tome šta su u stvari efekti ISAF misije. Oni vjerovatno nisu onakvi kakvi su očekivani, ali se ne mogu do te mjere anulirati i poništavati. Kao što moj kolega Branko Radulović reče, ima tu različitih priča i nisam baš sigurna da smo mi do kraja svi kompetentni da procijenimo šta je to istorija Avganistana i šta su najbolje metode i načini za ono što je njihov veliki problem, ali jesmo negdje kompetentni da procijenimo da postoji način da se pomogne u onom što je stvaranje uslova makar za osnovna ljudska prava. Da je nešto urađeno u ovih nekoliko godina svjedoči i prosta činjenica da smo bili nedavno u situaciji da taj Avganistan ipak pokaže na jednom primjeru koji se zove predsjednički izbori da je prešao jedan put koji moguće niko ne bi očekivao, da je moguć, da su uspjeli da organizuju predsjedničke izbore u tim uslovima, da su uspjeli da naprave jedan kvalitetan politički dogovor koji niko od nas nije očekivao. Dakle, eto samo na tom jednom primjeru mislim da imamo dovoljno argumenata za sve ono što je bio angažman u proteklom vremenu.

Dakle, sa druge strane bilo je i pitanje u pogledu toga da niko ništa nije rekao koliko je trajanje ISAF misije. Prema onome što su odluke do sada očekuje se da bude za sad tri godine, a naravno da ćemo biti u prilici da to pratimo i da u narednim koracima odlučujemo o tome da li ćemo i nadalje učestvovati ili ne, kao što ćemo biti u prilici da odlučujemo prilikom svake promjene koja bi se mogla desiti u međuvremenu.

Ono što želim ovdje da kažem jeste ovo izlaganje poslanika Abazovića, koje moram da kažem da me je više nego začudilo, jer ne znam o čemu konkretno govori. Prvo da razjasnimo jednu činjenicu, a to je da u Ministarstvu odbrane zaista organizujemo veliki broj različitih seminara, edukativnih događaja, sadržaja i slično, ali da vrlo mali broj njih, ako u opšte išta od njih finansiramo, novcem poreskih crnogorskih obveznika. Znači, to je prvo.

Drugo je da jako vodimo računa o tome da, prije svega, zbog onoga što je naše ubjeđenje u koncept države kojoj pripadamo kao građanske države u kojoj svi moramo da budemo jednako poštovani, da nigdje ni u jednom dijelu se ne nađe elemenat koji bi

bilo čija vjerska osjećanja ugrozio. Vi se sjećate da smo mi jednom imali priliku ovdje u Parlamentu, negdje ljetos, kad smo imali, mislim, Odluku o slanju u Mali, gdje su bili neki termini koji su možda malo nezgrapno upotrijebljeni i da smo mi odmah prihvatili primjedbe, promijenili sve ostalo. Tako da u tom dijelu sasvim uvjereni da sve ono što je ekstremizam mora imati svoju pravu riječ, ako ne razumijemo moguće najbolju terminologiju, kao i svi ostali mislim da smo otvoreni da nađemo ono što je termin koji će izraziti suštinu. Oko suštine mislim da se ne sporimo i neće dozvoliti bilo čiju povrijeđenost na bilo koji način. Dakle, u tom dijelu ako imate nešto konkretno mi smo otvoreni jer nam je cilj bez razlike, raučnam, indentičan.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, ministarko.

Za komentar se javio prvo kolega Lekić. Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ:

Otvorila se zanimljiva diskusija i korisna, rekao bih i za one koji nas prate. Čuli smo različite stvari, čuli smo sada od ministra koliko smo kompetentni da procjenjujemo situaciju u Avganistanu. Pa valjda nećemo poći za onim geslom iz srednjeg vijeka filozofa Tetulijana koji je rekao Credo qui absurdum est - vjerujem zato što je apsurdno. Valjda nećemo zabraniti da mislimo i da saznajemo kako stoje stvari tamo. Nemojte da se ljutite ako kažem da loše ide u vojnom smislu, da talibani kontrolišu pola teritorije, ne znam da li vas ta materija interesuje ili je bitno da se mi priključimo društvu, mala Crna Gora.

Kad sam pominjao ratnu sreću, podstaknut naslovom uspelim našeg velikog pisca, nisam uopšte mislio da ratuju, nego da se negdje tamo sklone kao što su sklonjeni i srećom nisu u nekom iskušenju, pa to nešto ublažava težinu ove misije. Vidite, Sjedinjenje Američke Države, Francuska, oni su dali rok kad se vracaju, neki su se vratili. Prema tome, bez obzira što valjda oni malo više grade tamo demokratske vrijednosti nego što Crna Gora može. Shvatio sam vas da iz legalističkih razloga je ovo ovdje u Skupštini, ali stvarno tema legalizma u Crnoj Gori, mislim, Keljmendi, ovaj sad iz Al- Fataha, prijatelj premijera Đukanovića, neka opskurna figura koja je takođe vezana

za Bliski istok, za rat i tako dalje. Mislim, imamo mi prostora za legalizam koji interesuje građane Crne Gore, daj da im pomognemo, da objasnimo te prijatelje, Šinavatra i tako dalje. Prema tome, nemamo mi u Avganistanu razloga da se nešto dičimo legalizmom.

Hoću da kažem da je u pravu poslanik Abazović, da treba sa malo više mjere, malo više senzibilnosti, malo više poznavanja stvari upotrebljavati pojmove. Dakle, islamski ekstremizam nema nikakve veze sa jednom velikom monoteističkom religijom koja se zove islam. Tako da nemojmo da idealizujemo ni ovaj katekizam demokratski, znači izvoze demokratije i tako dalje. Prema tome, zamolio bih da ako vi imate neke motive realpolitičke da se priključite nekakvim sastavima, da Crna Gora glumi nekog faktora koji učestvuje u međunarodnim misijama, vi to možete da radite, ali nemojte da nam prodajete to stvarno sa uspjesima na planu izbornom, jer mi imamo problema ovdje izbornih jako puno. Evopska unija traži epilog pravni i politički ovdje. Vaš premijer je rekao da ga to ne interesuje. Prema tome, misija Crne Gore da doprinese regularnosti predsjedničkih izbora u Avganistanu je zaista komčina i nasmijali ste me sa ovim dostignućem. Nadam se da vi imate neko ozbiljnije dostignuće. Nemam vremena, vjerovatno ima zanimljivih stvari, poslanica Jasavić je pomenula pitanje da se osjeća zapadnom stranom, ja se osjećam i zapadnom i istočnom. Istočnom, mislim na moje komšije muslimane i tako dalje. Ta dihotomija istok - zapad je vrlo interesantna, kome mi pripadamo, neki kažu pripadamo i jednima i drugima, neki kažu ne pripadamo ni jednima ni drugima, izgleda da smo kuću napravili na sred puta, ali to je kulturološko pitanje, vrlo suptilno, neću ga otvarati. Evo, gospodin Nikćević se iznervirao kad je čuo neke pojmove iz kulture. Nisam htio da vas naljutim.

Još jedna stvar, oko motivacije .... tamo NATO relativno učestvuje. Ako produbite, gospođo ministarko, malo materiju znaćete da tamo nije počeo NATO, nego je počelo unilateralno od strane Sjedinjenih Američkih Država i tako dalje. Prema tome, nije ni ovo momenat za odanost NATO-u, pošto NATO nije protagonista u pravom smislu riječi. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Koleginica Jonica, pa koleginica Jasavić, pa kolega Abazović.

Samo vi idite, slušajte vi mene.

Znači, koleginca Jonica. Izvolite.

Nijesmo se dogovorili, nego kako sam ja rekao.

Izvolite, koleginice.

SNEŽANA JONICA:

Hvala.

Dakle, rekli ste konačno okvirni rok, a ja iskreno mislim da je taj okvirni rok trebalo da bude definisan u odluci. Nijeste rekli, ili sam ja prečula, u vašem odgovoru zašto ili po kojim kriterijumima je definisano partnerstvo sa Republikom Hrvatskom i sa Njemačkom. Moguće da sam prečula, ali čini mi se da nijeste rekli.

I treće, u obrazloženju, priča o benefitima, o dopisu, odnosno odgovoru koji sam dobila od Ministarstva i ovo da ponovimo.

U obrazloženju Odluke kažete da za Vojsku Crne Gore učešće u misijama znači razvoj interoperabilnosti i sposobnosti sticanja novih znanja i naučenih lekcija koje se kasnije primjenjuju u obuci jedinica. U objašnjenju šta to znači, koje su to naučene lekcije i kako se primjenjuju, kaže se - unapređenje civilno-vojne saradnje jer su brojne institucije u Crnoj Gori sa kojima Vojska uspostavlja saradnju pripremajući jedinice. Znači, to je bilo prije nego što odu, a ne posljedica i naučena lekcija kad su se vratili.

Pod pet kažete da učešće u međunarodnim misijama i operacijama donosi brojne zahtjeve u pogledu opreme koju jedinica mora posjedovati da bi uspješno realizovala postavljani zadatak. Dakle, modernizacija, unapređenje, to je opet prije nego što odu, a ne kad se vrate naučene lekcije. Usvajanje savremenih NATO standard, proces standardizacije u Vojsci koji je bio uslov da bi učestvovali u ISAF misiji, opet prije nego što su otišli. Unapređenje obuke, priprema za učešće u međunarodnim operacijama ili preduputna obuka je generisala brojne procese kako bi jedinica bila spremne za upućivanje na zadatak. Opet prije nego što su otišli. Pod dva, učenje, znanje i vještina stranih jezika neću komentarisati.

Liše ovoga definisano u tački 1 ovog odgovora, ja ne prepoznajem ništa što je stečeno znanje i efekat po vojsku, nakon što su se vratili. Sve ovo su u stvari koje smo mi natjerali našu Vojsku da radi da bi se osposobila da može da učestvuje u ISAF

misiji. I to je ono što je meni sporno u odnosu na obrazloženje Odluke u kojoj se govori o strašnim efektima nakon njihovog povratka, o jako stečenim znanjima, o unapređenju kvaliteta i kapaciteta Vojske, a na kraju i standarda da mi samo unapređujemo i osposobljavamo ono što je potrebno, da bi oni tamo pošli. Čini mi se da je obrnut redosled poteza u odnosu na ono što ste rekli u obrazloženju i ono što ste na kraju dostavili kao jedine benefite.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice.

Koleginica Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovana gospođo Đurišić,

Vi ste u svom izlaganju naveli da je Ministarstvo obavilo veliki broj seminara, edukacija, treninga vezano za svoju djelatnost i prilikom vašeg izlaganja dalo se zaključiti da se jako vodi računa o poštovanju osnovnih ljudskih prava i sloboda.

Iz izlaganja uvaženog kolege Abazovića smo imali priliku da čujemo konstatacije koje nijesu potkrijepljene dokazima, ali nemam razloga da sumnjam, da kolega zaista to nije negdje čuo. I želim da izrazim zabrinutost ukoliko se njeguje bilo kakav animozitet prema islamu. Jer, zaista se mora napraviti jedna jasna distinkcija između islamskog ekstremizma i islama kao vjere. To je zahtjev moj kao građanke islamske vjeroispovijesti i negdje očekujem da ćete ga na pravi način razumjeti.

Želim samo da pojasnim kao neko ko pripada onoj vjerujućoj strukturi da je zapravo džihad, najveći stepen džihada jeste borba sa samim sobom. To je najsuptilniji i najveći stepen džihada i ona podrazumijeva, za informaciju onih koji edukuju ispred vašeg Ministarstva sve ostale, da morate imati tu intraspekciju svoje duhovnosti i da morate pobijediti zlo u sebi. A zlo u sebi morate pobijediti da bi ste činili dobro drugima, da biste bili milostiviji i da biste praštali. Suština džihada zapravo jeste da onaj ko pobijedi sebe, može pobijediti cijeli svijet i to na način što će pronaći najbolje u sebi i najbolje u drugima. Kratki čas, ako dozvoljavate, onima koji ne znam da li se služe

onim o čemu je govorio gospodin Abazović, ali ako ima toga, bilo bi dobro da prouče na kvalitetan način islamsku literaturu, a ne samo pitanje islamskog ekstremizma, jer i ostale vjere imaju svoj ekstremizam. Imali smo priliku da vidimo ekstremiste ostalih vjera u zločinima ratnim koji su činjeni na prostoru bivše Savezne Republike Jugoslavije i to je ono što je za osudu. NATO zaslužuje podršku Pozitivne Crne Gore i lično svoju zato što se suprotstavio fašističkim projektima, koji su neprihvatljivi, jer ja ću uvijek biti opozicija svemu što je fašisoidno i nikada neću biti opozicija onome što je antifašističko.

Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice.

Izvolite, Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, gospodine Raduloviću, hvala i kolegici Jasavić što je dodatno pojasnila ono što sam ja možda konfuzno iznio, ali ono što sam rekao je tačno. Ja sam se ogradio sam i rekao da nemam materijalne dokaze, niti sam vas optužio, rekao sam da obratite pažnju. Jer, da imam materijalne dokaze, vjerovatno bih, naravno u komunikaciji sa drugim kolegama, pokušao to da procesuiram na jedan kvalitativniji način. Samo sam rekao da se obrati pažnja.

Znate zašto, nema ovđe ništa sporno. Sporno je jedino što ne samo Ministarstvo odbrane nego generalno globalna zajednica je podložna raznim manipulacijama. To se dešava kroz masmedije itd. Vi imate situaciju da nakon 11.septembra i jednog kriminalnog terorističkog čina je pokrenuta ofanziva na jednu suverenu državu, što je apsurdno i sa aspekta međunarodnog prava. Zato što, ako vi bilo koje vjere ili nacije bili, bacite bombu bilo gdje, ne daj bože, to ne znači da je ta država izvršila taj atak. Ali, samo sam htio da se čuvamo takvih nekih stvari. Nije važno da li je to finansiralo Ministarstvo odbrane, ili je preko nekog projekta dobijen novac, ili nije uopšte to koštalo ništa poreske obveznike. Mislim da treba da baštinimo građansko društvo uz maksimalan respekt i pokušaj da se od čuvamo svih mogućih manipulacija koje postoje

ne samo u Crnoj Gori nego i u globalnoj zajednici, u cilju promovisanja istine i onih univerzalnih vrijednosti koje vjerujem da dijelimo svi zajedno.

Toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću.

Kolega Knežević , pa onda ministrica.

Izvinjavam se, nijesam vas vidio ovdje na desktopu. Izvolite, kolega.

BORISLAV BANOVIĆ:

Da se ne doživi kao zloupotreba komentara. Imam predlog gospođi Pejanović i saradnicima. Ovo je već peta - šesta rasprava, sedma, u Skupštini kada govorimo o Avganistanu i mislim da bi bilo korisno da sve poslanike snadbiju informacijama, koliko se može, o stanju u Avganistanu prije 2004. i 2001.godine i ranije i stanju sada. Neću dozvoliti uvredljivu konstataciju da nije tačna tvrdnja nekog poslanika, u ovom slučaju moja, da je stanje u Avganistanu bolje nakon ove misije nego što je bilo prije. Možda ste vi mogli reagovati, potpredsjedniče, na takvu tvrdnju, riječi "nije tačno" jesu eufemizam za laž, ali dobro. Neka to ide za sad ovako, sljedeći put ću odgovoriti direktnije na takvu vrstu konstatacije od kolega poslanika.

Bilo bi korisno da zaista dobijemo u jednom pregledu iz Ministarstva kako su stvari nekad bile, koliko je bilo žrtava ranije, koliko je bilo škola ranije, da li su smjela da idu ženska djeca u te škole, koliko je bilo bolnica, koliko je bilo civilnih žrtava, koliko je nažalost bilo žalosnih događaja i žalosnih situacija u Avganistanu, da bi mogli suditi da li je doprinos svih tih misija međunarodne zajednice bio mali ili nije bio mali i u tom smislu da li je mali doprinos Crne Gore u tim misijama i u tim aktivnostima bio potreban ili nije. Mene zaista zaprepašćuje da se to ne sagledava, a zaprepašćuje ne baš toliko, ima ljudi koje nije briga za tuđe patnje, pa vjerovanto ima i poslanika koje nije briga za tuđe patnje i ne žele da ovo društvo na bilo koji način pomognu da se to smanji. Ali, u svakom slučaju, mislim da bi bilo korisno da baratamo pregledima o realnim stanjima stvari, pa nam vi, pretpostavljam, možete pomoći da tu realnu sliku dobijemo.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, poslaniče Banoviću.

Posljednji u raspravi kolega Knežević. Zadnje trupe u Avganistanu.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Uvažena gospođo Đurišić, gospodine Samardžiću, uvažene kolege, poštovani građani,

Vlada Crne Gore je riješila sve životne probleme njenih građana. Postavila standarde za ekonomski procvat i razvoj, izgradila auto put, do duše trenutno samo na drugom dnevniku Televizije Crne Gore, ali je pitanje dana kada će to biti i na jutarnjem programu, i odlučila je da te blagodati kojima je darovala sopstvene građane poput Deda Mraza za Novu godinu, daruje građanima Avganistana, pod nekom oblandom mirovne misije.

Uvaženi građani, ovo nije mirovna misija gdje odlaze naši vojnici, jer je u potpunosti promijenjen format ISAIF misije protiv koje su bili poslanici Demokratske narodne partije. Ako je ovo mirovna misija onda sam ja Mahatma Gandi, a pošto znam da nisam, jasno je da su ovo samo jedna očajnička stremljenja da dobijete poziv za NATO i to ste vi saopštili u vašoj uvodnoj riječi, to su saopštile kolege iz vladajuće koalicije. A ko to vas zove u NATO? Niko. Sami se nudite u trenutku kad je većina građana Crne Gore protiv učlanjenja u taj savez.

Ja bih ovaj vaš entuzijazam i euforiju pretočio u modifikaciju ove odluke, pošto ste sigurni da tamo nema rizika da se radi o mirovnoj misiji, neka fino gospodin Đukanović zajedno sa svojim ministrima, taman mislim da ih ima oko 20-tak, demonstrira spremnost da širi blagodeti mira, stabilnosti, ekonomskog procvata koji je donio Crnoj Gori i neka on bude propagator svega onoga što natura i vojnicima i građanima Crne Gore.

Prije 15-tak dana dogodio se nezapamćen zločin u Pakistanu, gdje su talibanske trupe iz Avganistana ubile 130 učenika u znak odmazde. Eto, gdje vi šalžete naše vojnike i još nam objašnjavate da se radi o mirovnoj misiji i obavezi kako bismo

implementirali standarde razvijene demokratije. A ta razvijena demokratija, mislim na Sjedinjene Američke Države i Veliku Britaniju je 26. oktobra ove godine povukla svoje trupe iz Avganistana. Ali, zato mi sad odlučujemo da šaljemo naše vojnike, da provodimo standarde i stvaramo fikciju kako učestvujemo u nečemu. I nije ni čudo što je jedan dnevni mediji imao naslov „Talibani, crni su vam došli dani“, kada su čuli da će naše trupe da krenu tamo.

Gospodin Lekić, predsjednik Demokratskog fronta, saopštio je da je Avganistan poznat kao „grobnica imperija“. Bila je grobnica za britansko carstvo, bila je grobnica za Sovjetski savez, očigledno da Amerikancima i Britancima nije sve išlo tamo i da talibanske frakcije i talibanske snage drže više od polovine teritorije u Avganistanu i da su čak i Amerikanci pregovarali sa talibanima o prelaznoj vladi ili vladi nacionalnog jedinstva, što je iznerviralo bivšeg predsjednika Karzaija gdje je direktno optužio Amerikance.

Ja ću sada da navedem nekoliko frapirajućih podataka. Mi smo do sad na vojne misije u Avganistanu potrošili 13 miliona evra. Za lobiranje za NATO od 2008-2012. godine dva miliona evra, i u ovoj godini još 850 hiljada evra. I za opremanje vojske još miliona 181 hiljadu i 182 evra. Nemojte sada ovdje da nam prosipate demagogiju da naši vojnici idu tamo za to što su se uželjeli Avganistanskih brda, prašine i noći. Idu tamo za to što ovdje primaju 300 eura platu, za to što nemaju riješeno stambeno pitanje, za to što su njihove porodice na ivici egzistencije i odlaze tamo rizikujući svoje živote ne u mirovne nego u borbene i ofanzivne misije.

Takođe želim saopštiti još jednom stav Demokratskog fronta da se pitanja poput učlanjenja Crne Gore u NATO mogu riješiti jedino postupno na način da prvo dobijemo poziv, pa da onda donesemo odluku da se građani Crne Gore na referendumu izjasne o dtome da li su za pristupanje NATO-u ili nisu. Sudeći na probleme koje imate u obavještajnom sektoru, vezano i za ostavku Bora Vučinića i sve ono što se dešava, mi se suočavamo sa ozbiljnim unutrašnjim problemima.

U 2013. godini imali smo 1.620 nepoznatih počinitelaca krivičnih djela. Mi nijesmo spremni da prepoznamo kriminalce u Crnoj Gori, da se obračunamo sa kriminalom u Crnoj Gori i ne daj bože da su ti kriminalci naoružani, ako krenu da napadnu Crnu Goru, ubijeden sam da je ne bismo mogli odbraniti kao što je i dokaz posljednji slučajevi koji

su ozbiljno ugrozili bezbjednost Crne Gore. I umjesto toga, da širite mir i demokratiju po Avganistanu i po čitavom svijetu, prvo bi trebali da uredimo naše dvorište. Jer, imajući u vidu sve moguće pokradene predsjedničke izbore i parlamentarne izbore od 1997. godine, uključujući i referendum, do današnjega dana iz Crne Gore ne bi trebalo da izlaze mirovne trupe od Kine do Buenosairesa da rastumače što se sve pokralo i šta se sve uništilo u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Završena rasprava.

Pa možete, kako ne, ko može ministra odbrane spriječiti da kaže nešto.

MILICA PEJANOVIĆ - ĐURIŠIĆ:

Dakle, u odnosu na ono što je ostalo nerazjašnjeno samo da kažem da poslanica Jonica nije tu, ali kad je u pitanju njen interes za partnerima koje smo odabrali za učešće u ovoj i u prethodnoj misiji, onda samo pojašnjenje da se radi o Saveznoj Republici Njemačkoj, koja je bila naš strateški partner od početka učešća u ovoj ISAF misiji i da je taj izbor napravljen sa aspekta onoga što je njihova odgovornost, gledano geografski u Avganistanu, dakle da je to zona sjever, za koju smo mi u procjeni onoga što je bezbjednosna situacija u Avganistanu smatrali da negdje taj rizik učešća svodi na najmanju moguću mjeru a doprinosi onome što su ciljevi. Kada je u pitanju doprinos pripadnika Vojske Crne Gore, da smo kasnije to učešće proširili i sa pripadnicima oružanih snaga Republike Hrvatske želeći na taj način da dodatno jačamo regionalnu saradnju i to je nešto što mislim može da predstavlja primjer kada o takvim stvarima govorimo i nešto na što smo jako ponosni jer ta saradnja ide na jedan vrlo kvalitetan načpin iako moguće da ima i onih koji nijesu očekivali da će to biti upravo tako.

Što se tiče, takođe, ove druge rasprave koja negdje hoće da pokaže da mi, ne znam zbog kojih političkih poena, ulazimo u ovu vrstu angažmana u situaciji kada druge velike mnogo odgovornije NATO države se povlače iz Avganistana, ja moram da kažem da je teško polemisati sa takvom vrstom konstatacija iz prostog razloga jer one nisu tačne. Znači, evo saad maloprije čujem kako su se čak i Velika Britanija i Sjedinjene

američke države povukle i slično, a ja sam vam maloprije dala podatak. Pri tome, sasvim dozvoljavam, ne morate da vjerujete onome što ja kažem, ali imate načina da provjerite tu činjenicu, da su upravo Sjedinjene američke države ostale kao vodeća nacija koja će na neki način i nadalje da nastavi kontrolu svega onoga što se dešava u južnom i u istočnom dijelu Avganistana, da je u sjevernom Savezna Republika Njemačka, u zapadnom Republika Italija i, dakle, da o povlačenju ne možemo govoriti iz prostog razloga jer je upravo riječ o misiji koja treba do kraja da pokaže svoje kvalitetne rezultate.

S druge strane, takođe kada je u pitanju ovo o čemu smo razgovarali i intervencija poslanice Jasavić i poslanika Abazovića, nemamo tu nikakve dileme i nikakvog nesporazuma, definitivno. Govorimo o onome što je ekstremizam bilo koje vrste i u tome u Ministarstvo odbrane uvijek imate saveznika da na pravi način nađemo odgovor na ta pitanja. Kada je u pitanju bilo koji ekstremizam vjerske prirode ja lično smatram da su upravo oni koji su na drugoj strani, dakle i u ovom konkretnom slučaju pripadnici islamske vjeroispovjesti, ti koji treba nama da pomognu da se sa ekstremizmima te vrste u tom slučaju, na neki način, izađe na kraj, kao što to mislim kad su drugi ekstremizmi u pitanju i tu ćete uvijek imati u nama saveznika. Ne samo u Ministarstvu odbrane nego i u cijeloj Vladi Crne Gore s tog aspekta.

S druge strane, ono što je takođe, mislim, negdje bitno, jeste da u kontinuitetu imamo tu priču koja povezuje troškove za ovu vrstu misije sa ukupnim socijalnim položajem, ne samo pripadnika Vojske, nego čak i šire, evo vidim građana Crne Gore, gdje se jako manipuliše sa tim ciframa. Mi smo toliko puta do sada bili u prilici da pokazujemo šta su te prave cifre, šta je od tih, kako vi kažete, desetina miliona vraćeno u stvari u državni budžet, ali očigledno ne postoji spremnost da se to razumije na pravi način, a tu prosto cifre su jače od svega onoga što je naše političko uvjerenje, ja oko toga neću više trošiti riječi ni na koji način.

Evo, to je ja mislim bilo ono osnovno što sam htjela da kažem, s tim što takođe ne mogu da razumijem tu vrstu komentara poslanika Lekića koji na neki način ima potrebu da se ismijava sa činjenicom da sam ja htjela namjerno, kao što to i uvijek činim, da dam taj zakonski osnov za ovo što mi ovdje predlažemo, jer mislim da upravo taj takav legalistički pristup nije nešto što možemo relativizovati.

Ja ne vjerujem da postoje zone u kojima je to nešto više važno ili je manje važno. Mislim da je podjednako svugdje važno i ako postoje oblasti u kojima to nije na zadovoljavajućem nivou, a svi zajedno znamo da nije, onda je naša zajednička obaveza da radimo da prosto taj nivo dovedemo svugdje na ono što je više kvalitetno a ne manje kvalitetno. Dakle, u tom dijelu je vrlo teško negdje naći dodirne tačke na način kako ste vi to pokušali, ali eto, ja prosto razumijem da vi imate tu političku potrebu, a ja se trudim da ovdje negdje se fokusiramo na ono što je konkretna tema, a o ostalim temama, naravno, ćete vi razgovarati i razgovarate i u drugim prilikama.

Dakle, ja bih voljela samo da čujem da li smo mi, predlažući Savjetu za odbranu i bezbjednost, negdje nešto uradili što nije u skladu sa Ustavom i zakonima ove zemlje. Ja lično sam uvjeren da nijesmo, da smo tu za to da ispoštujemo vas kao poslanike maksimalno i u tom dijelu ćemo tako raditi i ubuduće i truditi se da dođemo do najboljih rezultata. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, ministrice.

Samo da razjasnimo. Ja sam rekao da je rasprava, donijeću vam stenogram, rekao sam da je rasprava završena, saslušajte me, onda je ministrica pitala - imam li ja pravo. Ja sam rekao imate pravo, niko ne može, a to je završna riječ. Znači, rasprava je završena.

Ako hoćete da stanemo, da donesemo stenogram. Rekao sam da je rasprava završena, izvinjavam se, ja sam uzeo na pola posao.

Proceduralno možete, to možete.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Dozvolite, vama se obraćam.

Dobro je poznato i praksa je kad gostuju ministri sa saradnicima iz Vlade da, ako se radi o završnoj riječi, ne spominju imena poslanika koji su učestvovali u raspravama

da ne bi izazivali dodatne komentare. To je do sad funkcionisalo na takav način i sad mi je potpuno nejasno zašto ste promijenili formu da gospođa Đurišić koja je imala legitimno pravo da učestvuje u raspravi i polemiše sa svim poslanicima, u završnoj riječi isproziva poslanike, dodijeli nam etikete i ne dozvoljavate nam sada da joj odgovorimo na ono sa čime je polemisala vezano za naše diskusije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo polako.

Znači, ministrica je iskoristila pravo na završnu riječ. Ministar, izvinjavam se, ministar odbrane, izvinjavam se i ministru. Ona je odgovarala na vaša pitanja koja ja nijesam čuo, izvinjavam se, nisam čuo vaša pitanja jer smo mijenjali predsjedavanje i ona je odgovarala na vaša pitanja. Pri tom je spominjala ime u namjeri samo da locira na koja pitanja odgovara, tako sam shvatio.

Ne može odgovoriti a ne polemisati, inače bi bilo da se slaže sa vama, a to bi značilo da sa jednom rečenicom kaže slažem se i završimo. Ona je upravo polemisala i iznosila svoje stavove. Nije mogla nikako da se slaže sa vama, morala je da polemiše i njeno je pravo predlagača i to je privilegija predlagača, toga smo svjesni. Predlagači imaju to pravo, iskoriste ga na način koji smatraju da je primjeren.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, pošto je procedura moram Vama da se obratim, a kad nema nekih pregovora o koalicijama nerado to činim.

Ako bismo tjerali mak na konac, procedura je davno prekršena. Vi ste sami rekli, predlagač na to ima pravo. Gospođa Pejanović - Đurišić nije predlagač i nije imala pravo da učestvuje u raspravi . Predlagač je Savjet odbrane. Niko od vas iz Savjeta

odbrane ovaj tekst nije potpisao i ja u ime Kluba Demokratskog fronta tražim da se povuče iz procedure, zbog toga što je prekršena elementarna procedura.

Dakle, gospođa Pejanović-Đurišić nije predlagač.

Nijeste ovlašteni, možda jeste u ime Vlade, ali predlagač ove Odluke nije Vlada.

Ne može Savjet da Vas predloži, ovo čujte što sam Vam rekao.

Ovdje ima jedan član Savjeta.

Prekršena je procedura, ja ne bih ovo toliko potencirao da nije bilo sada od strane člana Savjeta odrane insistiranja na proceduri koju ste Vi svjesno prekršili, jer da je sreće, ovdje se ne radi o slanju, gospodine predsjedniče, poklona i djeda mrazova u Avganistan, nego o slanju vojnika. Gdje ih god šaljemo, šaljemo ih u borbenu misiju. Ja sam protiv toga svim srcem i svim bićem.

I neka što nema premijera na predlaganju autoputa, nema ga ni na budžetu, nego ga nema ni kad zvanično je jedan od tri čovjeka koji šalje i traže od Parlamenta odobrenje u Avganistan, a onda se pozivamo na proceduru da li ima pravo ili nema ministar odrane koji ovdje ni luk jeo - ni luk mirisao. Ja ga doživljam, uz dužno poštovanje kao prema intelektualki gospođi Pejanović-Đurišić, kao tehničko lice. Ona nema kapacitet, ni njeno Ministarstvo da ovdje bude predlagač u ime Vlade. Ne može biti ni Vlada. Ponavljam vam uvažene kolege, uzmite pročitajte Ustav. Može biti ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, molim vas. Bez dobacivanja, molim vas.

Izvinjavam se.

GORAN DANILOVIĆ:

Ja se obraćam cijelo vrijeme predsjedniku Parlamenta, i ja vas molim, gospodine predsjedniče, da u skladu s onim što vidite da je moja dobra namjera, postupite.

Mi smo željeli, gospodin Lekić koji se javio da komentariše, samo da odgovorimo na nepreciznosti. Ako cijelo vrijeme trpimo da je predlagač neko ko nije predlagač, ako ne problematizujemo nešto što se iz osnova, iz fundamenta, što bi rekao Radovan III, može problematizovati, onda je bilo lijepo da nam ovdje date riječ da se razjasnimo. Ali, kad ste tjerali zeca, istjeraćete vuka.

Dakle, ovo bi trebalo povući iz procedure, jer je na neregularan način došlo na dnevni red. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, kolega, molim vas, kolega ...

Molim vas, kolega je potpuno na način kako treba ušao u problem i otvorio problem koji se može otvoriti, kolega Danilović.

Sada o tome treba popričati na način koji razjašnjava problem, a ne da idemo pobočnim stvarima.

I nijesmo išćerali vuka, ali jesmo neku, bez uvrede, pametnu lisicu.

Znači, Predlog odluke o upućenju pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodne misije Resolute support u Avganistanu koju je Savjet za odbranu i bezbjednost utvrdio na sjednici od 5. decembra 2014. godine, radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore po skraćenom postupku. Znači utvrdio je Odluku Savjet i imate odluku koju je utvrdio Savjet.

Za predstavnika Savjeta za odbranu i bezbjednost, koji će učestvovati u radu Skupštine Crne Gore i njenih radnih tijela prilikom razmatranja Odluke, određena je ministar odbrane dr Milica Pejanović Đurišić. Znači, kao što predloge Vlade ne zastupaju samo ministri no i direktori uprava i drugi, tako i ovdje Savjet za odbranu i

bezbjednost ne zastupaju samo članovi Savjeta nego resorni ministar, koji je do kraja... Molim vas, kolege, molim vas, ovdje mora biti reda. Ja vas pažljivo slušam i po 11 sati dnevno, tako da saslušajte i vi mene, dajem argumente, dobićete riječ ako treba. Tako, prostom analogijom to isto pravo ima i resorni ministar za tu oblast. Savjet je za odbranu i bezbjednost, znači, pokriva dvije ključne oblasti, jedna od tih ključnih oblasti je u resoru ministra odbrane i logično je da ona to brani jer prati i tekuće.

Mi smo tu odluku usvojili, to je po Ustavu i zakonu, a ona je obrazlagala i branila ovdje kompetentnije nego što bi neko od članova Savjeta, to sam sasvim siguran, tako da nije ništa prekršeno. Imate akt, mogu vam staviti na uvid i stvar je čista, iako je kolega Danilović otvorio na pametan način problem, ali mislim da jesu činjenice ovo.

Možeteč samo izvolite, ishvalio sam vas, kao što vidite, samo sam branio činjenice.

GORAN DANILOVIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče, na lijepim riječima, ali ja nijesam zadovoljan odgovorom.

Zašto nijesam zadovoljan? Ne prihvatam da bi ministar saobraćaja, iako je bio primoran, bolje branio auto put od predsjednika Vlade. Ne prihvatam da gospođa Pejanović - Đurišić, uz dužno poštovanje prema njoj, može biti bolji predlagač od Savjeta odbrane, jer da može ne bismo imali Savjet odbrane, a meni ne smeta i da ga nemamo.

S obzirom na to da i vama treba vraški napor da obezbijedite njegovo zakazivanje, očigledno je da treba i vršilac dužnosti, ne smeta. Samo, ja bih volio danas kad već imamo privilegiju da nam je predsjednik Parlamenta član Savjeta, da ste se vi ovdje pojavili kao predlagač ili da ste kreativno tumačili Poslovnik, da se vratim, da ne idem tako široko, pa da kažete da nije bila završna riječ predlagača, pošto sam između ostalih i ja predlagač, dajem riječ gospodinu Lekiću koji je prozvan u završnoj riječi, iako to radi jedna dama, koleginica Pejanović Đurišić zna proceduru. Mi ovdje se trudimo u

završnoj riječi da ne prozivamo iako ste prethodno čak i polemicali sa nama, pa ste čuvali lijepo da ne kažete nijedno ime, što će reći da vrlo pažljivo pratite zasjedanje Parlamenta i da znate da vam može biti odgovoreno, a onda ste onako profesorski u zadnjoj iteraciji, kad znate da mi nemamo pravo, iskoristili mogućnost da nas napadnete. E sad, ide kontraudar, potpuno neočekivano, „imperija uzvraća udarac“, mi mislimo da vi nijeste ovlašćeni predstavnik predlagača i tražimo da se ova priča dovrši, predsjedniče, tako što će gospodin Lekić dobiti pravo da pojasni.

Nije pošteno na ovakav način da zaključimo, ako je bilo direktne prozivke, mislim da će se sa tim složiti i gospođa PejanovićĐurišić, a posebno je važno šta misli predlagač, gospodin Krivokapić. Ja se vama obraćam i predlažem da vi s par rečenica zatvorite ovu cijelu priču jer drugačije ne može biti ili da ukinemo Savjet. Slažem se s kolegom Medojevićem, ustavna kategorija, jedan tim ljudi koji valjda imaju čak informacije koje nema ni ministar odbrane.

Koliko ja razumijem strukturu naše ustavne vlasti, gospodine predsjedniče, a vi ste vrlo skromni, kažete da ministarka je pozvanija da neke stvari radi, ja koliko znam vas trojica znate, samo Bog, kažu, po Ustavu zna više od vas i možda predsjednica Vrhovnog suda, ali to nijesam siguran.

U svakom slučaju, da se ne izvrgava ruglu, ipak da stvar okončamo kako smo krenuli. Ja sam nezadovoljan vašim odgovorom, dajte, ako ne možemo da spasimo, gotova je stvar, nema sad priče, održali smo raspravu, da se ovo dovrši kroz jedan kvalitetan dijalog, po par minuta, da samo razjasnimo neke stvari.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Stanišiću, molim vas, kolega Stanišiću.

Mogli bi ovi porijeklom iz Mojkovca da obave to neđe drugo.

Evo, da preciziramo.

Kolega Stanišiću, nemojte, kolega Medojević vas stimuliše, ali nemojte. Nemojte da padate na provokacije. Daću vam riječ.

Kolega Daniloviću, pravno je onako kako sam rekao, a i znam analogiju. U svim slučajevima ... da pomoćnici ministara i direktori uprava budu predstavnici Vlade za predloge zakona, a ovdje je čak predlog odluke, nije predlog zakona, iako njena posljedica može biti teža od predloga zakona. I pravno je onako kako sam rekao, nema spora.

Vi dobro znate da sam davao dijalog poštujući uvijek to što je politička kategorija u Parlamentu, da imate lidera opozicije, u ovom slučaju gospodin Lekića, davao sam taj dijalog sa premijerom prošlog puta na Premijerskom satu u više iteracija nego što je to bilo poslovnički dozvoljeno, upravo znajući da je ovo političko tijelo za dijalog i da je najvažnije da čujemo lidere vlasti i opozicije u tom dijalogu kako bismo na političkoj sceni imali ono što ima najveći legitimitet, kao nosioci dijaloga, i to sam radio na Premijerskom satu.

Ovdje je bila rasprava završena. Tačno je da prozivanje imena nije praksa u Parlamentu. To je neko ko ima više iskustva u Parlamentu. U ovom slučaju, kao i u svakom slučaju, nepoznavanje prava ne opravdava.

Ako ima interesa za taj dijalog, mogu da dam dijalog, da čujemo.

Molim vas, da čujemo, bojim se da su vas potpredsjednici malo više raspustili nego što bi trebalo, ne može se doći do riječi od plenuma.

Ako postoji interes da se taj dijalog obavi između poslanika Lekića i ministrice, da njena opet mora biti zadnja, ja sam spreman. Završna riječ njoj pripada. U redu.

Kolega Bulatoviću, izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Naravno, vi ćete to praktično da riješite, gospodine predsjedniče, stvar koja je uhodana.

Vi znate da Zakon o upotrebi Vojske se donosi sa 2/3, u drugoj iteraciji drugom većinom. I to nije slučajno, to nije slučajno.

Nadležnost Savjeta odbrane, gdje su samo tri člana, je specificirana i on ne može da se dovede u analogiju sa Vladom. Ali, nije problem, ja sam slušao raspravu i nije prvi put da ministar odbrane i načelnik budu tu i da obrazlažu pitanja. Ovdje je sad pitanje da li će se dijalog dovesti do kraja. Ja mislim da ne bi trebalo praviti problem te vrste, ali vi kao predsjednik Skupštine treba da vidite kako i ko da obrazlaže u ime Savjeta više odluke Savjeta i predloge Savjeta. Sjećamo se i rasprave oko vanrednog stanja i galimatijasa oko problematičnog uvođenja vanrednog stanja kada je bio snijeg.

Javio sam se zbog druge stvari. Ja se vama obraćam kao članu Savjeta odbrane, možda je van konteksta ali tražim od vas odgovor. Javnost je upoznata sa čitavom ovom pričom oko direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost i vašim zahtjevima. Ja se izvinjavam, dozvolite mi kada se završi, da vas pitam, imam pravo na to kao predstavnik građana i građani imaju pravo, jer se radi, vi ste naglasili prije - odbrana plus bezbjednost, to su dva aspekta. Tražili ste sjednicu, sjednica je sabotirana od strane predsjednika Vlade. I to je vrlo regularno i legitimno da je riječ o izvršnom odboru DPS-a ili predsjedništvu DPS-a. Ovo je riječ o Savjetu za nacionalnu bezbjednost Crne Gore koji se, na neki način, dovodi u niži položaj u odnosu na ono čime gospodin Đukanović komanduje.

Pitam vas sljedeću stvar - Kako je moguće da nakon te odložene sjednice Savjeta za odbranu i bezbjednost Vlada konstatuje ostavku direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost? Ko rukovodi Agencijom za nacionalnu bezbjednost, ko rukovodi tom agencijom? Zakon je u proceduri, nije dato u nadležnost Vladi Crne Gore da može da imenuje vršioca dužnosti. Recite građanima Crne Gore kad se završi ovo i odgovorite meni na pitanje imamo li mi neregularno stanje u ovom trenutku jučerašnjom odlukom Vlade. Možda sam ja potpuno u krivu, a mislim da nijesam. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da budem precizan na prvo pitanje. Znači, ovo pitanje...(upadice) . Molim vas, kolega Stanišiću.

Dajem pauzu.

-Pauza-

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolege, poštovani poslanici 25. saziva, nastavljamo sa radom.

Kolegi Bulatoviću dugujemo odgovor do kraja.

Znači, ne radi se o zakonu, radi se o odluci i zato nije potrebna 2/3 većina.

Slažem se sa Vama u drugoj stvari, da mi moramo imati zakon o savjetu za odbranu i bezbjednost, a nemamo taj zakon, a imamo zakon o nižem organu, o Vijeću za nacionalnu bezbjednost koje je ustavno podređeno većem organu. Normalno je da ustavno tijelo ima zakon i bitno je da ga što prije izrade u Vladi ili da ga mi uradimo u Parlamentu kako bi to pitanje regulisali i kako ne bi na Poslovníku funkcionisalo tako moćno tijelo. Činjenica je da je moćno tijelo i rekao bih vrlo važno tijelo za stabilnost i odbranu Crne Gore i u tom dijelu neće moći biti previše odlaganja, jer će to vjerovatno tražiti vrlo brzo i naše integracijske obaveze.

U drugom dijelu dogovaranja, oko kolege Danilovića i njegove potrebe, inače je sjednica odložena, nije otkazana i očekujem da ćemo raspraviti to pitanje.

Direktor Agencije, nije riješeno pravno pitanje da li može da se postavlja v.d. To nije kao u nekim drugim zakonima regulisano, mislim da ćemo morati to regulisati u Zakonu o Agenciji za nacionalnu bezbjednost i ako mene pitate, pravo rješenje je imati zamjenika direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost da bi se ovakve situacije prevazišle i da bismo imali redosljed u slučaju podnošenja više ostavki, a da bi Agencija

mogla normalno funkcionisati, jer se radi o tijelima koji imaju posebnu moć u demokratskom društvu, a moraju biti posebno kontrolisana i posebno sigurno vođena.

Toliko, kolega Bulatoviću, o tome što ste rekli, nešto se slažemo nešto se ne slažemo.

Ali, ono što je kolega Danilović predložio, da ovaj dan tako pokušamo završiti danas, već sam najavio da smo to imali praksu i kod Premijerskog sata, da lider opozicije obavi dodatni razgovor sa predstavnicima vlasti o važnim temama.

Poslovnik je naše sredstvo, nije nam cilj po sebi, i zato bih ja u dogovoru sa vama dao riječ poslaniku Lekiću, a onda bih dao riječ i ministrici da rasprave u dijalogu ovo pitanje.

Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ:

S obzirom da se desio incident, stvarno ne znam da li ima smisla nastavljati sjednicu. Ispade da ovi vojnici u mirovnoj misiji u Avganistanu nijesu imali ovakvu situaciju kakva se danas dogodila ovdje.

Najmanje mi je do analogija i još manje do humora. Ali, moram da kažem da je ovo moglo biti jednostavnije, da smo mogli dobiti ove riječi i prije svega ovoga.

Mi smo pomogli ministru odbrane da neke stvari sazna oko ishoda tog rata i kako stoje stvari, tako da nije bilo potrebe za arogancijom i komentarisanjem što mi mislimo, i neka pozadina. Nema nikakve pozadine nego smo vam pomogli da znate da tamo ima neki rat, ima neki ishod i da ne možemo paralaški, nijesmo u omladinskoj organizaciji. Vi ste bili omladinski rukovodilac. Nijeste bili, izvinite, djelovali ste mi za trenutak tako. Ne možemo tako da tretiramo jednu ozbiljnu stvar.

Znači, mogli ste da naučite danas kako stoje stvari u tom ratu, da eventualno proširimo na čitav Bliski Istok, Irak, gdje ste vi, možda vi personalno ili neko od vaših kolega. Pisao je ambasador Mur, Vikiliks je otkrio da ste molili kao Vlada da se pošalju crnogorske trupe u Irak, u onu klanicu koja je loše završena, tragična je. Kao što na Bliskom istoku, u Siriji, pa i u Avganistanu stvari idu loše, nemojte nam zamjeriti ako nešto znamo o tome i ako želimo da građanima Crne Gore kažemo.

Vaš argument da je crnogorska misija doprinijela na izvjestan način da se održe predsjednički izbori u Avganistanu je zaista groteskna i mislim da je to vic dana. Ako imate imalo savjesti, imate dosta posla ovdje da se brinete oko predsjedničkih izbora i regularnosti, i krađa, i to što vam piše Evropska unija itd.

Nego, ja u stvari odustajem od diskusije, odustajem od moje riječi. Hoću da kažem da se zaista težak incident dogodio i da ne vidim smisao da se uopšte nastavlja, a mislim da se nije slučajno dogodio jer je započeo u momentu kada se pomenula tema u kojoj je involviran i predsjednik Skupštine i koja, po mom mišljenju, ima elemente državnog udara, elemente.

Dakle, jedna institucija koja je takođe u nekom sistemu se tretira na jedan misteriozan način, sa tim ostavkama i onda takozvani predsjednik Crne Gore kaže, da bi sve dobilo farsične oblike, da bi država dobila farsičnu verziju u vođenju i protagonizmu crnogorskih takozvanih državnika, kaže - nema nikakvog smisla ni osnova da se održi sjednica, ali Krivokapić je navalio, pa održaće se. Mislim, to nije nivo ni mjesne zajednice.

Dozvolite mi da prokomentarišem. Znači, jedan momenat vrlo sumnjiv koji se dogodio i koji se sada pomenuo sticajem okolnosti, pitanjem poslanika Bulatovića i pokušajem odgovora predsjednika Krivokapića se prtvorio u incident, jer to je tema koja diže temperaturu, i ne slučajno. Ja odustajem od moje replike.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Lekiću.

Upozoravam poslanike koji budu narušavali red da ću iskoristiti prvi put pravo, a ne malo prešedavam ovom parlamentu, a i malo većim skupštinama, udaljeljenja sa sjednice.

U kodeksu je uvedena mjera udaljenja sa sjednice, to pravo je dato prešedavajućem i nadam se da niko neće pokušati da izmjeri koliki je stepen tolerancije u ovom parlamentu prema ponovljenim aktima koje god vrste a koji unose nered u rad Parlamenta.

Prema tome, upozoravam vas na član 20 našeg Kodeksa koji je usvojen, gdje je uvedeno novo pravo udaljenja sa sjednice koje predsjedavajući može automatski izreći bez ikakvog glasanja.

Izvolite, poslaniče Stanišiću.

OBRAD STANIŠIĆ:

Predsjedniče, ja želim u ime svoje i u ime poslaničkog kluba kojem ja pripadam da se izvinim za ono što se desilo prije toga. Bio sam isprovociran, moja reakcija možda nije bila primjerena, ali vjerujem da ćemo poštujući, ne samo ja nego svi poslanici iz ovog parlamenta, Kodeks poslanika, poštovati ovo.

Ja sam reagovao na uvredu i to je moje ljudsko pravo. Možda nije moje pravo koje sam trebao da upotrijebim u ovom parlamentu, ubuduće neću ga ovdje upotrebljavati, ali van ovog parlamenta hoću uvijek. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

... odgovoran za rad u ovom parlamentu, a van Parlamenta se na vas primjenjuje zakon, kao i na sve građane Crne Gore, a ovdje se računa da nije potrebno direktna primjena zakona, da su predstavnici naroda dorasli da mogu da poštuju zakon bez prijetnje silom. To se podrazumijeva.

Daću Vam riječ, kolega Daniloviću, daću Vam riječ.

Prema tome, podrazumijeva se da mi poštujemo zakon i bez prijetnje silom. Sila nije način našeg legitimisanja i nemamo pravo na tu silu.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Čuli ste otprilike, ne otprilike,

Ja se zahvaljujem gospodinu Lekiću što nije do kraja rekao nešto što ja, čini mi se, mogu da kažem u ime Kluba poslanika DF-a.

Incident saniran je incident. Žao nam je svima zbog njega, ali mislim da nije prikladno, ovdje nema nijednog poslanika Socijalističke narodne partije, nema tu ni kolege Kaluđerovića koji bi vjerovatno, da je tu, koristio pravo na proceduru.

Mislim da bi trebalo da prekinemo za danas.

Ja nemam pravo da tražim to u ime drugih, ali ne zato što smo mi umorni kao DF. Znamo da falimo, ali pošto je kraj godine, prilično smo brojni večeras u ovom trenutku. Mislim da bi trebalo prekinuti, sutra da počnemo malo ranije da nadoknadimo, ako treba i u 10h, bili smo dogovorili u 11h.

Pa i zbog ovog incidentnog stanja da radimo još koji dan, nije problem, ali zaista večeras nije primjereno da dalje radimo.

Tražim pauzu u ime Kluba DF-a i da nastavimo sutra.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na pomoći i ja sam mislio da zaključim ovu tačku.

Kolega Lekić nam je pomogao da je zaključimo.

Zaključujemo ovu tačku dnevnog reda.

Set zakona iz unutrašnjih poslova ćemo nastaviti sutra u 11h. Završićemo rasprave o otvorenim tačkama, a onda ćemo preći na glasanje u toku dana.

Koje će to vrijeme biti za glasanje, ne mogu vam tačno reći.

Ostaje da završimo još nešto tačkaka, četiri- pet po ubrzanim procedurama.

Šutra u 11h, a u 10.30h kolegijum.

Izvolite, kolega Gošoviću, prije nego što završim.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Shvatio sam dok smo ulazili sada u salu da se prekida današnji rad sjednice i da nastavljamo sutra.

Jesam li dobro shvatio?

Mislim da je bilo očekivano da to uradite, jer ipak nije ovo mali incident.

Očekivali smo da nećete preći lako preko toga i drago nam je što se to desilo, što nijeste lako prešli preko toga, jer jednostavno ovdje je bila odbrana na određeni način i pokušaj da se odbrane od nečega što je značilo dobacivanje čitavo ovo vrijeme dok traje rasprava u Parlamentu. Uostalom, to neće biti sporno ni da se utvrdi kao tako.

Jednostavno, nešto što zaista ne treba niti smije da se dešava u ovom parlamentu. Mora se voditi računa da se ne provociraju poslanici, da se ne dolazi u situaciju da se brani integritet na način na koji je Velizar Kaluđerović bio primoran da se brani, nažalost, večeras, nakon svega ovoga što se dešavalo i na način na koji se dešava.

Vjerujem da će ova pauza u našem radu doprinijeti da se nikada ovako nešto ne desi, ali zaista i da primijenjujete Poslovnik na način na koji ste maločas govorili. Da ste to uradili nešto ranije sigurno ne bi došlo do ovoga, a imali ste prilike za to. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Ušao sam, kao što vidite pri kraju te tačke i upozorio sam više puta. Ali, mora se striktno poštovati pravilo da nema dobacivanja dok se govori u plenumu.

Ko ne može da istrpi tuđe riječi taj neka napusti plenum, i ja ću se tako ponašati. Čuli ste, pročitao sam prvi put ono što smo usvoji nedavno. Do sada predsjednik nije imao pravo da to uradi, sad će imati pravo da to uradi, ja ili bilo ko predšedava, i kolega Radulović i kolega Mustafić i u slučaju ponovljenih opomena za dobacivanje i za nered u sali, iskoristićemo to pravo. Vjerovatno prvi ja, jer mi to pripada, da tu tešku mjeru prvi ja kažem, ali vas upozoravam, nemojte nas testirati više, da se ne bi ovakvi događaji ponavljali.

Hvala vam, nastavljamo sutra sa novom tačkom dnevnog reda.

27.12.2014.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva, krećemo u današnji radni dan.

Krećemo sa Zakonom o unutrašnjim poslovima. Dok ne dobijemo dodatno mišljenje o javnim okupljanjima, odložićemo ga. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzisko-invalidskom osiguranju, Predlog zakona o dopuni Zakona više predlagača, to su tri zakona. Biće objedinjena rasprava sat vremena, i prvi zakon je sat vremena. Zatim, idemo na finansiranje lokalne samouprave i Rezoluciju o životnoj sredini i dajemo pauzu pola sata, zbog jednog odbora. Potom idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima, do tada ćemo dobiti, nadam se, obrazloženo mišljenje Zakonodavnog odbora i Izbor i imenovanja. Mislim da ćemo imati izbor i imenovanja u više varijanti.

Otvaramo devetu sjednicu sa skraćenom raspravom, jer su to konsensualne tačke, tačke koje nijesu bile sporne. Uvrstili smo ih u tu sjednicu da bismo završili neke obaveze vezane za iste godine. Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti, Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti, Zaključci našeg odbora o Pljevljima, oni su takođe konsensualni, i jedna Ratifikacija koja se tiče međunarodnog Fonda za poljoprivredni razvoj gdje smo vezani rokom do 10. januara da bi se učlanili.

Kad sve završimo krećemo u postupak glasanja ovih tačaka koje smo prešli.

Krećemo sa prvom tačkom dnevnog reda -**Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima**, ministar je tu.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi predsjedniče, uvaženi poslanici,

U cilju racionalizacije, ako mogu tako da kažem, ja ću u najkraćem samo naznačiti ono što su bili razlozi, odnosno što su novine u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. Dakle, prvi i osnovni motiv koji nas je vodio da imate danas ispred sebe ove izmjene i dopune Zakona o unutrašnjim poslovima proizilaze iz obaveze usaglašavanja sa onim što su bili ekspertske komentari kroz više misija Evropske komisije u poglavlju 24. Tom segmentu smo ovaj zakon kroz podršku radili sa ekspertom Evropske komisije Mauriciom Varanezeom koji je zajedno sa drugim ekspertima Evropske komisije dao pozitivno mišljenje, ako mogu tako da kažem, ekspertske na tekst Predloga izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima.

Šta su to novine? Novine su dominantno, potpuna usaglašenost i paralelan rad sa onim što će da budu izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku sa jedne strane, sa druge strane smo u cilju daljeg snaženja profesionalizacije Uprave policije uveli već u prvom članu, rekao bih, novinu koja je značajna, a to je da za mjesto direktora policije, odnosno za mjesto pomoćnika direktora policije mogu da se kandiduju samo lica koja su prethodno imali iskustva u organima za sprovođenje zakona, da li u policiji, da li u tužilaštvu ili u sudu kao posebnoj grani vlasti.

Takođe, jedan dio izmjena se odnosi na potrebu omogućavanja kvalitetnijeg rada Forenzičkog centra. Onda smo, sa druge strane, preciznije definisali određena policijska ovlašćenja i dali određenu vrstu obaveze policijskim službenicima da u određenim okolnostima mogu da primjenjuju policijska ovlašćenja i van vremena kada su na dužnosti. Takođe, omogućili smo nove kategorije zvanja u Upravi policije, jer po akcionom planu za 24 imamo obavezu, pored usaglašavanja sa onim što će da budu odredbe novog Zakona o specijalnom tužilaštvu, dakle formiranja posebnog odjeljenja u policiji koje će biti direktno odgovorno specijalnom tužiocu. Sa druge strane, imali smo obavezu da oformimo nekoliko novih odsjeka, odnosno odjeljenja u Upravi policije, a tiču se prevashodno sajber kriminala. Znači, odjeljenja za borbu protiv sajber kriminala, finansijskih istraga, trgovine ljudima i borbe protiv terorizma.

Tu smo procijenili da u postojećoj kadrovskoj strukturi nijesmo u mogućnosti da imamo adekvatne kadrove koji bi mogli da popune mjesta u novim organizacionim cjelinama. Generalno, smatrali smo da za jedan broj specifičnih zvanja u Upravi policije

potrebno je stvoriti bolje preduslove da ljudi i iz drugih organa, posebno organa za sprovođenje zakona, mogu da uđu u policijski sistem, a to je do sad bilo dosta rigorozno ograničeno kroz važeći Zakon o unutrašnjim poslovima. To je set novina, najznačajnijih novina u tom segmentu, a vjerujem da ćemo kroz diskusiju imati priliku da pojasnimo možda još jedan dio stvari.

Takođe, vidjećete da imate osam, odnosno devet amandmana koje je Vlada podnijela. Oni su produkt konačnog usaglašavanja sa Evropskom komisijom u tom segmentu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Vuletić, Vi ste prvi.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Dame i gospodo, poštovani ministre, gospodine Vukčeviću, uvaženi građani,

Ono što želim na početku da istaknem je da se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima predlaže u cilju unapređenja pravnog okvira djelovanja, a u sklopu ukupnih aktivnosti, kao što smo čuli, na sprovođenju akcionog plana za realizaciju reformskih aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije u procesu evropskih i evroatlantskih integracija. Istovremeno, donošenje ovog zakona u funkciji je dostizanja jednog od strateških proklamovanih bezbjednosnih interesa i ciljeva Crne Gore koji se odnose na punu pravnu uređenost područja zaštite bezbjednosti i imovine građana, kao i drugih poslova kojim se ostvaruju prava i slobode građana u skladu sa ustavnim odredbama, normama međunarodnog prava i međunarodnim obavezama koje je prihvatila Crna Gore, kao i važećim Zakonom o unutrašnjim poslovima.

Predloženim izmjenama i dopunama kao polazna osnova definisana su i precizirana ovlašćenja policiskih službenika u cilju što efikasnijeg realizovanja policijskih poslova, pri čemu se vodilo računa o usaglašavanju sa nacionalnim zakonodavstvom, odnosno Zakonikom o krivičnom postupku, prevashodno. Donošenje ovog zakona predstavlja normativnu pretpostavku sa osnovnim ciljem kvalitetnijeg obavljanja policiskih, upravnih, unutrašnjih i drugih poslova koji su, uz ovlašćenja i dužnosti zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova, definisani kao predmet važećeg zakona, a što je u savremenim uslovima suprostavljanja bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama prepoznatog kroz potrebu adekvatnog normativnog prilagođavanja.

Predložene izmjene i dopune Zakona značajno doprinose sadržajnijem i cjelovitijem uređenju rada i djelovanja policiskih službenika. Svrha izmjena i dopuna je težnja da policisko postupanje bude uokvireno zakonom, jasno uređeno, ali

jednostavnije, brže i ekonomičnije. Policijski posao mora biti precizno uređen, posebno u situacijama u kojima se njegovim obavljanjem obuhvataju osnovna prava i slobode, ali takođe i onda kada su baš ta prava i slobode povod i predmet zaštite koja se ostvaruje vršenjem policijskog posla.

Imajući u vidu navedeno, postojećim policijskim ovlašćenjima dodata su sljedeća ovlašćenja; utvrđivanje identiteta lica i istovjetnosti predmeta, pozivanje, privođenje, privremeno ograničenje slobode kretanja, zaustavljanje i pregledanje lica i predmeta, snimanje na javnom mjestu policijsko opažanje, odnosno opserviranje.

Takođe, Predlogom zakona o definisanoj situaciji primjene policijskih ovlašćenja prema maloljetnim licima, bez prisustva roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, onda kada postoji osnov sumnje da je roditelj, odnosno zakonski zastupnik počinio krivično djelo ili prekršaj na štetu maloljetnog lica u cilju zaštite maloljetnika, vodeći se potrebom za posebnim ophođenjem prema maloljetnicima kao kategoriji, sa svojim specifičnim karakteristikama. Zatim je definisano još jedno sredstvo prinude koje bi se koristilo u slučajevima, kada su ispunjeni uslovi za primjenu fizičke snage ručni sprej, sa nadražujućim dejstvom.

U izradi Predloga zakona analizirana su i korišćenja rješenja iz uporednog zakonodavstva u ovoj oblasti sa akcentom na zemlje koje su članice Evropske unije.

Na kraju, želim istaći da su na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu od strane pojedinih koleginica i kolega saopštene i neke dileme po najviše da li je radni staž koji je propisan kao potreban za napredovanje u službi optimalno utvrđen, vezano za okupljanje građana, što se smatra pod visokim rizikom i ko to utvrđuje, da li je prikupljanje podataka po sopstvenoj inicijativi dobro, zbog mogućih zloupotreba i neka druga pitanja. No, sve u svemu smatram da je zakon dobar, pa isti podržavam i predlažem da ga Skupština usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam. Kolega Bojović iz Demokratskog fronta, a neka se pripremi koleginica Jonica iz SNP-a. Izvolite.

VLADISLA BOJOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani, uvažene kolege,

Ovaj predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima razmatramo u jednoj prilično složenoj bezbjednosnoj situaciji u kakvoj se posljednjih nedelja i mjeseci nalazi Crna Gora zbog učestalih ubistava i drugih zločina. Razmatramo ga i u svjetlu jednog prilično preovladajućeg negativnog stava javnosti o radu policije, a razmatramo ga i u svjetlu vrlo jasno saopštenih negativnih ocjena Evropske komisije u posljednjem Izvještaju o napretku Crne Gore.

Ja ću pročitati ovdje samo nekoliko segmenata iz tog izvještaja za 2014. godinu u poglavlju koje se tiče borbe protiv korupcije i u kojem se konstatuje da nema konkretnih i mjerljivih rezultata u toj oblasti kaže se: "Ostaje da se poboljša saradnja između tužilaštva i policije u prepretnoj istrazi". A zatim takođe u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala kaže se: "Nezavistan i transparentan nadzor policije, fer i

ujednačena politika zapošljavanja, kao i efikasan mehanizam žalbi tek treba dase uspostave, a takođe ukazuje se i da česte izmjene relevantnog zakonodavstva su ozbiljan razlog za zabrinutost, kao i nedostatak nezavisnosti inicijative istražne policije koja je odgovorna tužilaštvu".

Policija svakako snosi dio odgovornosti zbog toga što nema konkretnih i mjerljivih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, posebno korupcije na visokom nivou, poznato je da nema slučajeva hapšenja visokih funkcionera policije, ili policijskih službenika zbog visoke korupcije i organizovanog kriminala i ovih dana se od strane Evropske komisij ukazuje na problem neefikasnog rada policije u sprečavanju prekograničnog kriminala i kontrole granica. Moram da kažem da ovdje moramo konstatovati da i policija, kako sam rekao snosi dio odgovornosti zbog izostanka rezultata, jer je fokus uvijek stavljen na tužilaštvo.

Zakonom koji je Vlada predložila, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova šalje se poruka kako će se povećanjem nadležnosti i ovlašćenja policijskih službenika, navodno povećati i efikasnost rada policije i obezbijediti ostvarivanje rezultata.

Ne, ja mislim, upravo suprotno. Da sa ovakvim izmjenama zakona proširuje prostor za zloupotre službenih ovlašćenja, odnosno ovlašćenja policijskih službenika, da se otvara prostor za nastavak zloupotrebe policije u partijske svrhe, mislim na partije koje su na vlasti i da se ovim izmjenama zakona otvara za nastavak zloupotreba u pogledu zadiranja u sferu osnovnih prava i sloboda građana.

Prva izmjena na koju želim da ukažem tiče se predloženih uslova za izbor direktora policije. Predloženo je rješenje da lice mora imati najmanje pet godina rada na rukovodećim mjestima u policiji, sudstvu, tužilaštvu i Agenciji za nacionalnu bezbjednost.

Zahtjev Evropske unije za reformama je jasno stavio do znanja, da je uočena nedovoljna nezavisnost od političkog uticaja rukovodilaca u sudstvu i tužilaštvu, a vi sad omogućavate takvim licima koja već nijesu ostvarila rezultate i čija je nezavisnost najblaže rečeno pod velikim znakom pitanja da postanu direktori policije, dakle da se rotiraju ti stari kompromitovani kadrovi na rukovodećim mjestima u ovom slučaju na mjestu direktora policije.

U članu 2. uvedena je nova dužnost da policijski službenik je dužan da obavlja policijske poslove i kad nije na dužnosti. Ova odredba je krajnje problematična sa stanovišta kontrole i nadzora i potencijalnih zloupotreba u tom konkretnom slučaju.

Kod podnošenja pritužbe uvede se rješenja po kome građani više ne može da podnose pritužbu na rad policijskog službenika, nego na rad policije. Odgovornost pojedinačnog policijskog službenika postaje nevidljivo. Javna okupljanja građana kategorisana su kao okupljanja visokog bezbjednosnog rizika, novo ovlašćenje policije da snima na javnom mjestu. Ja tvrdim da je ova odredba usaglašena sa Zakonom o javnim okupljanjima i da je osnovna itencija da se izvrši pritisak na građane i da se oni odvrte od slobodnog izražavanja volje i svog raspoloženja na protestima. Stvara se mehanizam pritiska, stvara se mehanizam opstrukcije, izlaska na ulice, što je ustavno pravo svakog građanina.

Policijski službenik može da nosi oružlje, predvidjeli ste uvijek, ne samo kada obavlja policijske poslove.

I na kraju.

Pomoćnik ministra je na odboru postavio pitanje- zbog čega mi iz opozicije uvijek pretpostavljamo da će policija zloupotrijebljivati svoja rješenja? Zbog toga, gospodine

Konjeviću, što mi imamo dugogodišnje iskustvo u kome je policija zloupotrebljavala od strane vlasti, u kome su prekoračivana službena ovlašćenaj, imamo primjer crnih trojki da dalje ne nabrajam. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Molim vas da se držite vremena, jer nemamo danas prostora za prekoračenje. Sljedeći je kako se najavio predstavnik SNP-a Snežana Jonica, a priprema se kolega Rastoder u ime Socijaldemokratske partije, zatim Srđan Perić u ime Pozitivne Crne Gore, koleginica Dragičević u ime Kluba četiri poslanika. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, predsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova,

Prvi komentar je upravo rasprava o ovome što ste malo prije rekli. Činjenica da o ovakvom zakonu, da ovakvim normama u zakona u kojima se značajno povećavaju policijska ovlašćenja i drugačije definišu neke jako bitne norme koje se tiču ni manje ni više nego načina funkcionisanja policije i načina na koji će policija da li štiti ljudska prava i slobode građana ili ih kršiti, mislim da pokazujemo na koji način smo i pristupili priči o ovm zakona i to je prva primjedba Socijalističke narodne partije Crne Gore.

S jedne strane, od ministra imamo priču od važnosti zakona, s druge strane imamo skraćeni postupak za predlaganje ovog zakona i imamo danas raspravu za sat vremena na brzinu i bez par sekundi prekoračenja o svim problematičnim normama i imamo niz amandmana Vlade koji pokazuje da i u Vladi i ako je jako važno pitanje, taj zakon nije detaljno ozbiljni i korektno promišljen, prije nego što je poslat Skupštini je dan za danom stiže amandmani Vlade, nakon što je stigao tekst zakona. I postavlja se pitanje da li je to nespremnost na početku da se kvalitetno sagleda rješenje ili pokušaj da nam sinoć na mala vrata provlačite potpuno nova rješenja koja se tiču penzionisanja i načina prestanka rada određenih političkih službenika, ali o tome će neko od kolega. Dakle, to je jedna dilema.

Drugo, činjenica da jedini razlog koji govori o skraćenom postupku je priča o tome da se realizuju obaveze iz programa pristupanja Evropskoj uniji mi ne stoji jer ja nisam taksativno čula od predlagača koji su to konkretni djelovi ovog zakona ili konkretne norme koje su bile definisane Programom pristupanja Evropskoj uniji, odnosno kojom tačno normom se mijenja nešto što je osporeno od strane predstavnika Evropske unije, pa se mora hitno promijeniti, a bilo bi dobro da se i to čuje na takav način. Kako smo spremno ušli u to, čujem da ni ministar ne zna tačno koliko je amandmana predala Vlada, jer ste rekli osam, devet. Evo, probrojaćemo ih zajedno do kraja priče, ako ne dođe još neki amandman Vlade u međuvremenu.

Priča o profesionalizaciji koja se postiže, ja bih uvijek dodala, nekako je zaboravite i depolitizaciju rada policije, a nje nekako uvijek nema u ovoj priči, jer je i suštinski nema još uvijek u radu ovih službi, ne postizemo na način što se mijenja koncepcijski kao način izbora direktora Policije, a u suštini se sve zaokružuje u istom krugu. Samo ste prošli put kroz normu koja je bila definisana za cijelu državnu upravu, a sada za sudove, Tužilaštvo, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Policija, širi okvir iz

kojeg će nekog svog dobro podobnog kadra izabrati DPS ili SDP, kome već pripadne pozicija na vrhu Policije.

Ono što čini nešto na tu temu i što zaista može da doprinese depolitizaciji, prevashodno a samim tim profesionalizaciji u radu policije biće sadržano u amandmanu SNP-a, ali svakako jeste i dio uporednih iskustava iz regiona. Bila sam u prilici da od našeg istraživačkog centra tražim uporedna iskustva iz država i njima se ovom prilikom zahvaljujem na jako detaljno urađenom pregledu. Ali ćete od nas imati amandman da jedan od uslova za izbor direktora Policije bude da nije bio član političke stranke, niti je bio na bilo kojoj poziciji u političkoj stranci, na bilo kojem nivou, niti je bio postavljen na bilo koju poziciju u organima vlasti od političke stranke u posljednjih pet godina. Kao da nije bio član izvršnog ili zakonodavnog tijela na bilo kojem nivou vlasti u državi u posljednjih pet godina. E tako možemo da pričamo o tome da neko danas bude poslanik a sutra direktor policije i da kažemo da će biti nezavisan i depolitizovan, a ovako ovom pričom i širenjem okvira iz kojeg ćete samo da prebacujete podobne kadrove, sigurno ne.

Ono što je sljedeće što osporavamo i definitivno ćemo u odnosu na to djelovati amandmanski, kad utvrdimo što je konačan tekst od strane Vlade i prečistimo sa amandmanima koje ste dali, jeste povećana policijska ovlašćenja. Da ne pričamo o onom dijelu o kojem smo valjda vodili priču, o načinu korišćenja palice, iznemogla lica, žena sa vidljivom i nevidljivom trudnoćom, to smo čini mi se apsolvirali, bilo kod komunalne policije i vi sad to ponovo ponavljate kod policije kao da nije iz istog resora. Slab predlog zakona i norma slična. Vidjela sam da ste korigovali onaj dio i to je korektno, kad policajac nije na dužnosti da, na koji način i u kojim okolnostima može da reaguje.

Onaj dio koji definiše samoinicijativno reagovanje policajca u određenim situacijama je neprecizno definisan i daje mu veći prostor za kršenje ovlaštenja nego stvarno obavljanje poslova i to je ono što je dilema.

I do kraja u pokušaju da u vremenu koje mi je ostalo ukažem na dvije norme na koje ćemo svakako djelovati amandmanski to je član 83 činjenica da je i prošlim zakonom preuzeto ovlašćenje koje je ZKP jasno dato Tužiocu a da sada potpuno preuzimate vrlo osjetljivo ovlašćenje se policiji daje prostor da sama donosi odluku koga će pratiti i kome će postavljati klopku, na način što će o tome odlučivati pomoćnik direktora policije iako imamo definisanu normu ZKP-om, mi smo i ranije tražili da ovaj dio bude definisan onako kako je definisan ZKP-om, i da se ZKP direktno primijeni, i da jedino tako budemo sigurni da će u zakonitoj proceduri biti definisano koga ćete pratiti i kome ćete postavljati klopku.

S druge strane, od strane predlagača objašnjenje da treba da pratimo i da postavljamo klopku onima za koje ne postoji ni osnov sumnje, pravniku koji hoće da razmišlja o tome da bi to neko zloupotrijebio je apsolutno neprihvatljivo.

I zadnja stvar, unapređenje, nije vam palo na pamet da se dotaknete norme koja je bila sporna i u postojećem tekstu zakona, gdje piše da se unaprijediti u policijskoj službi može neko ko zadnje dvije godine nije bezuslovno kažnjen za djelo koje se goni po službenoj dužnosti. Znači, neko ko je prije dvije godine i tri dana kažnjen bezuslovno za djelo koje se goni po službenoj dužnosti, može biti, ne raditi nego može biti unaprijeđen u bolju funkciju u policiji. Meni je to apsurd i biće to ponovo razlog za amandmanski brišemo tu normu, a pitaću vas i gdje ste našli takvo rješenje, jer je zaista

gledajući uporednu praksu bilo teško naći one koji su na takav način davali ovlaštenja policajcima, a još više davali prostora da se unapređuju oni koji su pokazali da nisu bili dovoljno kvalitetni u radenju posla koji su već radili. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Kolega Rastoder, pa kolega Perić. Izvolite.

RIFAT RASTODER:

Dame i gospodo, uvaženi ministre,

Naravno ne samo iz kolegijalnih razloga, već prije svega iz toga što se radi o dodatno formalno pravnom uobličavanju započetih reformi, kao i daljem ispunjavanju preporuka i obaveza u procesu evropskih i evroatlanskih integracija vezanih za očekivani poziv Crnoj Gori za članstvo u NATO, odnosno pristupanje Evropskoj uniji, usvoje i u ime kluba Socijaldemokratske partije, puna podrška predloženom predlogu zakona.

Uzgred da kažem da je većinsku podršku ovaj predlog zakona dobio i u Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu, a ovo su inače već druge izmjene, kao što se da vidjeti, i dopune osnovnog zakona koji je donesen jula 2012. godine, iako aktuelni procesi naprosto nalažu česte promjene i usaglašavanja sa pozitivnim evropskim standardima, nadati se da neće, makar u doglednijem vremenu, biti potrebe za novim izmjenama i dopunama.

Inače, svrha predloženih izmjena i dopuna kao što se i naznačava u obrazloženju Predloga, jeste nastojanje da se policijsko postupanje adekvatno uokviri zakonom, jasnije uredi, a njegova primjena učini jednostavnijom, bržom i ekonomičnijom, posebno u situacijama u kojima se njegovim obavljanjem obuhvataju osnovna prava i slobode, ali takođe i onda kada su ta prava i slobode povod i predmet zaštite koja se ostvaruje vršenjem policijskih poslova.

Pozdravljamo takođe činjenicu da se u izradi Predloga zakona korišćena rješenja iz uporednog zakonodavstva u ovoj oblasti u zemljama regiona i Evropske unije. Nema potrebe ponavljati, već ste rekli i vi a i kolegice su apostrofirale značajne novine u ovim predloženim izmjenama, i upravo zbog toga što je riječ o značajnim novinama koje se čini zaslužuju, bar neke zaslužuju zaista dodatno pojašnjenje, ili čak možda i dodatno preciziranje, a ja skrećem pažnju recimo na odredbe koje su u mnogome i apostrofirane tokom dosadašnje rasprave, a to us odredbe člana 1, koji se odnosi na član 9 Zakona, alineja 4, zatim člana 8 koji se odnosi na član 23, član 35 koji se odnosi na član 83 stav 4 i član 50 možda i tako dalje i tome slično.

Ne znam ima li potrebe podsjećati na šta se odnose ova pitanja koja možda zaslužuju dodatno pojašnjenje. Članu 1 već je apostrofirano to pitanje, da nije možda i suviše sužen okvir za kadrovska rješenja u policiji, prije je bilo u državnoj upravi, sada je

to ograničeno na određeni broj segmenata oblasti. Moguće da je to preporuka, da je riječ o preporuci iz Evropske komisije, ali možda to treba i radi javnosti pojasniti.

Zatim imate recimo član 8, nekoliko je tačaka u ovom stavu 2, odnosno, da 2. Recimo tačka 9 zaustavljanje pregleda lica i predmeta, možda još dodatno pojasniti i vidjeti da li je dovoljno dobro precizirano da se ne ispostavi da se spriječi svaka moguća zloupotreba da iz čista mira Policija presreće građane, što bi bilo apsurdno i naravno ne bi bilo u skladu sa procesima demokratizacije.

Dalje, javno obećanje nagrade. Ko zaista može obećati i koliko nagradu, je li to policajac ili Policija, ko u policiji, da li to treba precizirati.

I ovo snimanje na javnom mjestu, takođe možda zaslužuje dodatna pojašnjenja, kao i, ja bih volio čuti, ovo sprovođenje specijalnih policijskih mjera je li dovoljno precizirano kada i u kojim slučajevima se to čini.

Dalje, član 35 se odnosi upravo ovo što je koleginica već pomenula, pitanje ovlašćenja ko donosi, ko daje ovdje, donosi pomoćnik a prethodno je bio ministar. Da li je to možda liberalizovano suviše ili je trebalo tako po preporuci?

I konačno, član 50 koji se odnosi na neke prinadležnosti koje se tiču radnika u Policiji, da li su dovoljno uravnotežene sa ostalim službenicima u ddržavnoj upravu i ukupno radnicima prinadležnosti neke koje predviđaju se članom, pogotovo ovim novim amandmanima Vlade Crne Gore, volio bih čuti i mišljenje precizno o tome. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Rastoder.

Kolega Periću, izvolite.

Mislim da će na kraju u završnoj riječi, ali bez prozivanja dati odgovor.

SRĐAN PERIĆ:

Uvaženi predsjedniče, uvaženi ministre, koleginice i kolege, uvaženi građani,

Pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. I prije nego se dotaknem samog teksta zakona, negdje je potrebno se osvrnuti na ukupni ambijent u kome donosimo ovaj zakon. Dakle, mi kada je riječ o samom zakonodavstvu, dajemo, kako su kolege rekli, sve veće i veća ovlašćenja službenim licima, od komunalnih policajaca, govorim o ukupnom bezbjedonosnom okviru pa do policajaca kojima je to osnovna djelatnost i na kraju, nemamo za rezultat povećano stanje bezbjednosti u Crnoj Gori, već nasuprot. Evo unazad nekoliko dana imamo ubistvo ispred Zatvora u Spužu, imamo, evo sinoć postavljanje bombi, nekakvo divljanje, čini mi se nekakvog kriminalnog miljea koje je od prilike prepoznalo da ova Vlada nema dobro posložene prioritete kada je u pitanju bezbjednost na ukupnom nivou.

Podsjetiću, mi smo ovdje donijeli Zakon po kome policajci, komunalni policajci mogu upotrijebiti palicu, mi donosimo danas dodatne restriktivne mjere u odnosu na građane koje mogu postojati, koje službena lica mogu primijeniti ovim zakonom. Takođe je u pripremi i zakon kojim se suštinski onemogućavaju građani da u blizini javnih institucija mogu iskazati svoj protest, i u konačnom, kao rezultat svega, dodatnih

osnaživanja lica koji se bave bezbjedonosnim poslovima, mi na kraju nemamo za rezultat da je Tužilaštvo opsluženo jakim materijalom, solidnim materijalom za podzianje značajnijih optužnica. To je ambijent u kojem donosimo ovaj zakon.

Naravno, mi iz Pozitivne Crne Gore, mi ćemo biti protiv ovog zakona, ali pretpostavljam da će vladajuća koalicija obezbijediti tu većinu i to čini se jeste za brigu za to što pored zakona nema nikakve političke volje da se oni do kraja sprovede. Drugim riječima, mi ćemo na tom evropskom putu dobijati štrikove, a u primjeni, pluseve i pluseve, a u primjeni ćemo dobijati minuseve.

Onaj član zakona koji je sporan, posebno za nas, jeste član 7 koji se odnosi na postojeći član 22 Zakona, gdje se kaže da određivanje ličnosti i objekata i prostora iz člana 10 stav 1 ovog zakona, čiju zaštitu vrši policija, način obezbjeđivanja kao i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje ličnosti, objekata i prostora utvrđuje Vlada. Zašto bi ovo radila Vlada?

Drugim riječima, ako to uvežemo sa ovim zakonom koji je u pripremi, koji se odnosi na javna okupljanja, Vlada maltene postaje suvereni gospodar gdje se ko može sastati pet i više ljudi. To postaje vrlo sporno, ako hoćete i sa te strane, ili 10 ili već koliko ljudi.

Ministar je pominjao takođe kad smo na polju konkretnosti, da pomenemo i taj sajber kriminal. Ministar je pominjao u svom uvodnom izlaganju da tu treba da se podignu neki standardi, međutim to stanje, javnosti radi, ne na jako niskom nivou nego je tu stanje haotično. Crna Gora je sajber neobezbijedena zemlja. Znači, apsolutno svako na sajber prostoru u Crnoj Gori može da radi šta god hoće, ko god je iole informatički pismeniji.

Ono što je za nas posebno važno da ovim i ovakvim zakonima mi ne reformišemo ukupan bezbjednosni ambijent, tu naravno uključujemo sad u širem kontekstu, kad gledamo i Agenciju za nacionalnu bezbjednost, gdje smo imali i ostavku, čudesnu ostavku, niko ne zna razloge direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, ne znamo ko je zapravo sada direktor te agencije, u tom ambijentu mi pojačavamo ovlašćenja lica koji se bave tom djelatnosti i čini mi se negdje u konačnom da mi konstantno želimo da reformišemo onaj segment tih službi koji je najmanje sporan. To su oni ljudi koji su u uniformama, pozornici, saobraćajci i slično. I čini mi se da se najviše bavimo njima. Sve ono što je sakriveno od očiju javnosti to i dalje, maltene se ničim živim ne tretira niti se zna ko obavlja koju, ne bilo koju, nego najodgovornije pozicije, kao recimo u ovom trenutku.

To je onaj problem iz koga jednostavno ne možemo da izađemo i više je kolega potenciralo taj problem i ja ću ga potencirati, ogroman je problem politizacije bezbjednosnih službi, ogroman je problem da nema neke političke volje da se izađe iz toga i da smo konstantno slušali obrazloženja da to postoji u svim zemljama. Ovdje otprilike samo imamo to konstatovanje bez želje da se uđe u razrješenje tog problema i ne vidimo da će ovako ponašanje razriješiti ovu situaciju na pozitivan način. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Periću.

Koleginice Dragičević, izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Uvažena Skupštino, uvaženi gospodine ministre sa saradnikom, uvaženi građani, Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima, pored toga što će unaprijediti pravni okvir djelovanja Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Uprave policije, unaprijediće i aktivnosti na sprovođenju reforme o Akcionom planu, koji su važni i bez kojeg nema ulaska Crne Gore u NATO i u Evropsku uniju.

Izmjena ima u svim segmentima koji trebaju značajno da doprinesu cjelovitom unapređenju rada i djelovanja policijskih službenika. U stvari, svrha ovog zakona koji je pred nama je i težnja da policijsko postupanje bude uokvireno zakonom, jasno i jednostavno uređeno, te brže i ekonomičnije, a posebno u obavljanju poslova i situacija koje obuhvataju osnova prava i sloboda građana, a treba ih zaštititi vršenjem policijskog rada.

Nešto što me posebno raduje je to da je ovaj zakon u ograničavanju ljudskih prava i sloboda, shodno Ustavu Crne Gore potpuno usaglašen sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i sloboda, ili tačnije rečeno sa članom 5 navedene Konvencije.

Moj poseban osvrt je na član 3 ovog zakona kojim se uvodi član 12a, kojim se, da ga sada ne citiram, predviđa obaveza policijskog službenika da i kada nije na d užnosti preduzima radnje zaštite života i bezbjednosti građana i imovine. Mislim da bezbjednost građana i imovine još uvijek nije regulirana na pravi način, a ovo je jedan korak bliže potpunom rješavanju.

Ujedno moram istaći da ove izmjene i cjelovit zakon oma Ministarstvo unutrašnjih poslova da malo bolje približi građanima. Za to bih ja predložila, kako edukaciju građana putem javnih TV okruglih stolova i debata, brošura, možda flajera i novinskih članaka ili iste u sve dnevne novine tiskati kao priručnik, tako i edukaciju policijskih službenika a posebno za prikupljanje podataka.

Klub četiri partije Albanska alternativa, Forca, Hrvatska građanska inicijativa i Liberalna partija podržaće ovaj zakon. Ja osobno podržajem ovaj zakon iako nisam sigurna da za sprovođenje ovog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima neće biti potrebna sredstva iz budžeta. Sredstva koja su neophodna za sprovođenje ovog zakona, onda će morati da obezbijedi MUP iz vlastitih sredstava.

Samo da napomenem i to da kod TV debate i okruglih stolova mora se obezbijediti prijevod na znakovni i Albanski jezik, a kod štampanja mora se obezbijediti prijevod na albanski jezik i Brajevo pismo. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, koleginice Dragičević, za ono "podržajem", pogotovo po bokeljški. Sljedeći je kolega Bojanić i time zatvaramo krug. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem. poštovani predsjedniče.

Poštovani ministre i pomoćniče,

Dakle, mislim da generalno ovaj zakon se donosi u nevrijeme. Mislim da je red koraka naopak, jer ako hoćemo da dignemo povjerenje u službu u Policiju kompletnu, prvo treba je profesionalizujemo. A potpuno smo svjesni da toga u ovom momentu nema ništa. Pa tek onda da ovlašćenje povećamo službenicima. Odnosno Vlada je krenula drugim putem, da poveća ovlašćenja službenicima, ali ostali smo i dalje zarobljeni slobodno mogu reći, što se tiče rukovodećeg kadra, tu dileme nema, da je po partijskoj pripadnosti podijeljene su funkcije. Možda se negdje od službenika ovih nižih da kažem ili uniformisanih lica i provuče neko, ko nije partijski blizak vladajućim strukturama, ali takva greška se sigurno vlastima neće desiti po pitanju rukovodećeg kadra. Dakle, prvo smo trebali da profesionalizujemo službu, pa onda da im damo ovlašćenje. Ovako smo otvorili jedan prostor, da još više nam padne povjerenje u službu Policije, pa samim tim evo ste dali i neka ovlašćenja jeste da je ovaj član 3 koji je bio sporan svima da je dužan policijski službenik i van vremena radnog odnosno da obavlja sve poslove i kad nije na dužnosti, jeste smanjen nešto sužen prostor, ali mislim da je takođe ostavljen dovoljno veliki prostor zloupotrebe ukoliko ne vjerujem sad ne mogu da tvrdim da će to biti pravilo, ali može mnogo izuzetaka da se desi koje sigurno neće dobro donijeti po pitanju povjerenja.

Takođe, mislim da ovaj zakon nije slučajno danas i nije slučajno faktički u paketu sa Zakonom o zabrani javnih okupljanja. A evo da pokušam i zbog građana da pročitam samo koja su to ovlašćenja data po ovom zakonu.

Dakle, može politička ovlašćenja u smislu ovog zakona, prikupljanje i obrada ličnih i drugih podataka, utvrđivanje identiteta lica istovjetnosti predmeta, pozivanje, privođenje privremeno ograničenje slobode i kretanja, davanje upozorenja izdavanje naređenja, upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze, privremeno oduzimanje predmeta, zaustavljanje i predmet lica i predmeta javno obećanje nagrade, to su već kolege govorili, jako sporno. Snimanje na javnom mjestu u susret zabrani okupljanja vrlo sporno ovlašćenje, političko opažanje, odnosno opserviranje, upotreba prinudne i sprovođenje specijalnih policijskih radnji. I takođe, na kraju neću svo vrijeme uzeti, ali molio bih pojašnjenje, jer po članu 52, a u vezi člana 108 lica se mogu privremeno udaljiti sa službe, a da li su oni dužni kad su privremeno udaljeni sa službe da sprovode ova ovlašćenja. To mi je ostalo nejasno. Jer, on nije na dužnosti, udaljen je znam prevrćete očima ministre vidim. Ali, nemate razloga, vrlo jasan odgovor tražim, jer ako nije na dužnosti, ako je privremeno udaljen. Pa mi objasnite da li to znači da on ovo ne može da sprovodi, pa prevrćite očima tamo na Vladi ako ovakva pitanja imate.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Samo trenutak, znači, završili smo raspravu u ovom mogućem krugu jer smo u tajmingu, koji smo dogovorili.

Završna riječ.

Imate još neko pitanje?

Možemo imamo još sedam - osam minuta da potrošimo.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, gospodine ministre, poštovani građani,

Zbog kratkoće vremena, moje izlaganje posvetiću jednom amandmanu koji smo juče dobili, od strane Vlade na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima, a tiče se prestanka radnog odnosa na lični zahtjev.

Tim amandmanom, predviđa se da izuzetno od uslova propisanih Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju, policijski službenik kojem na lični zahtjev i uz saglasnost ministra radni odnos prestaje do 1.aprila 2015.godine. Ima pravo na starosnu penziju, ukoliko do 31.januara 2015.godine navrši najmanje 40 godina života i 20 . staža, od kojih najmanje 10 godina efektivno provedenih na poslovima, na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Policijskom službeniku iz stav ovog člana, starosna penzija se određuje na način propisa Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ali, ako je za njega povoljnije lični koeficijent utvrđuje se na osnovu zarade, odnosno na osnovu godina ostvarivanja prava na starosnu penziju.

I dalje iznos starosne penzije određen prema stavu 2 ovog člana uvećava se za 20%, s tim što ne može biti veći od najvišeg iznosa starosne penzije utvrđene u skladu sa Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju.

I na kraju, pravo na starosnu penziju primjenom ovog člana može se ostvariti do 1.jula 2015.godine. Predlogom ovog amandmana, Vlada ovim zakonom umjesto sistemskim Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju, uređuje posebne uslove, sticanja prava na starosnu penziju, policijskim službenicima i poseban način ostvarivanja visine te penzije. Ti uslovi su kao što vidimo najmanje 40 godina života i 20 godina staža osiguranja od čega 10 godina provedenih na poslovima gdje se staž osiguranja računa efektivnim trajanjem.

Takođe, posebni uslovi u pogledu utvrđivanja visine penzije zarada ostvarena uposljednjoj kalendarskoj godini i uvećanje 20% s tim što ne može preći iznos najveće starosne penzije u Crnoj Gori. Ono što je karakteristično, pored ove činjenice, da se ovo pitanje uređuje posebnim zakonom, a ne sistemskim zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. Jeste da je Vlada postupila suprotno svim mišljenjima koje je

dala na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Gdje su poslanici opozicije uglavnom opozicije predlagali posebne uslove regulisanja prava na starosnu penziju, prije svega onim radnicima, na posebno otežanim uslovima rada zbog stečaja privatizacije i tome slično.

Podsjetiću, tada je mišljenje Vlade uvijek bilo, da propisivanje posebnih uslova za sticanje prava na starosnu penziju i povoljnog načina njenog odrađivanja, za navedenu kategoriju lica u odnosu na druge osiguranike u Crnoj Gori, koji pravo ostvaruju po opštim propisima, dovelo do narušavanja principa ravnopravnosti drugih sličnih zahtjeva sa posebnim uslovima penzionisanja, povećanja broja korisnika, kao i povećanja sredstava za finansiranje penzijskog sistema, što bi uticalo na stabilnost i održivost finansiranja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. I mišljenje Ministarstva rada i socijalnog staranja je uvijek bilo, da to Ministarstvo ima negativan stav prema predlozima za uvođenje posebnih uslova penzionisanja za bilo koju posebnu kategoriju lica. Korektno je reći da su ovakvi uslovi postojali i ranije u našem zakonu. Istina nije trebala saglasnost ministra i nije se odnosilo samo na policijske službenike nego i druge određene kategorije službenika u državnim organima, organima uprave. Ali je, evidentno da ovi principi na koji se Vlada stalno poziva ne važi u ovom slučaju kada Vlada ocijeni, da to treba uraditi za određene korisnike, odnosno i na ono što je sada posebno značajno sa aspekta ravnopravnosti. Ovo pravo bi se odnosilo samo na zaposlene policijske službenike, ne na ona lica koja su nekada radila i bili policijski službenici ispunjavaju te uslove, ali se ne nalaze u radnom odnosu, nego recimo na Zavodu za zapošljavanje. To je drugi vid neravnopravnosti koji proističe iz ovako koncipirane norme.

Izložio sam sve ovo, zbog potrebe da jasno predstavimo javnosti, na koji način, je Vlada kategorična u Ustavu, da posebni uslovi za pojedine kategorije osiguranika su za nju neprihvatljivi. Što sve otvara da tako kažem mogućnosti za naše odlučivanje vezano za predloge zakona izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju koji su na dnevnom redu ove Skupštine.

Zahvaljujem, predsjedniče, izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala ,kolega Gošoviću.

Idemo da čujemo završnu riječ ministra, ali bez prozivanja, sat je sat.

Rekli smo da radimo sat vremena ovu temu, ne možete dobiti u 1 i 10 završavamo. Znači ministru ostaje pet minuta, završna riječ, imamo još šest minuta podijeljeno na dvoje.

Izvolite, kolegice Jasavić i kolegice Čatović. U redu, dvije dame o unutrašnjim poslovima.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Dvije dame o vrlo važnim poslovima.

Činjenica da se uz Predlog zakona pojavljuje veliki broj amandmana, govori upravo, o tome da očigledno postoji borba mišljenja između koalicionih partnera, i to je dobro, to je dobar znak.

Ovi amandmani nam zapravo daju priliku da se upoznamo u čemu se slažete a u čemu se ne slažete sa Demokratskom partijom socijalista. I mogu poslužiti za analizu i dobro je što možemo analizirati.

Vidim da ste u svom uvodnom izlaganju govorili da ste se negdje rukovodili preporukama eksperata Evropske komisije i da ste dobili pozitivno mišljenje. Ima ovdje dobrih članova, nije sve za kritiku, ja bih upravo o ovim dobrim članovima, ali bih da ne uzmem dobro vremena malo je onih koji nijesu dobri. Dobar je član koji se odnosi na politička ovlašćenja, dobar je član koji je vezan za pritužbe, uvid u političku dokumentaciju, vezano za maloljetna lica, za blokiranje podataka, za brisanje iz evidencije lica koja su pravosnažnom sudskom odlukom oslobođenja krivične odgovornosti. Veoma je dobar član za mene i snimanje na javnom mjestu, bez obzira što kolege iz opozicije vidim nijesu saglasne sa tim članom. Taj član je vrlo važan, neophodan. Zato što, policiji će omogućiti da na blagovremen i kvalitetan način dođe do dokaza, ovdje se povezuje za prekršajni postupak, ovdje se povezuje za to da se mora obavijestiti preko medija, da će biti javnost na skup. Da smo imali jedan ovakav član nebi došlo do narušavanja i ugrožavanja spomenika na Pobrežju žrtvama rata zadnjeg, jer smo imali vandalsko rušenje ovog spomenika, sada već imamo mogućnost da na kvalitetan način dođemo do dokaza, da vidimo ko su to vandali u našem okruženju i treba doći do vandala.

Dalje, ono što je vrlo loše i zbog čega nećemo podržati ovaj zakon jeste to što ste predvidjeli, to je nekako, meni nije zaista promaklo što ste u članu 10 zakona postojećeg, a član 2 predloga, promijenili stav 7. Pa ste, rekli da policijski poslovi podrazumijevaju obezbjeđivanje određenih ličnosti objekata i prostora. To bi bilo u redu, da nijeste uradili jednu sljedeću stvar u članu 7 o kome je govorio kolega Perić, ali ja bih to da potenciram, rekli ste u članu 27, da određivanje ličnosti objekata i prostora i člana 10 stav 1 tačka 7, čiju zaštitu vrši policija, obezbjeđivanje, kao i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje ličnosti objekata i prostora, utvrđuje Vlada.

Mislim da bi premijeru bilo mnogo pametnije, da se odaziva na sjednice Savjeta za odbranu i bezbjednost, to mu je ustavna obaveza, nego da razmišlja ko će se gdje okupljati. Mislim da mu je mnogo pametnije da razmišlja kako će na kvalitetan način voditi ekonomiju ove zemlje. Kako će se boriti protiv korupcije na visokom nivou. Kako će omogućiti da dođu kvalitetne strane investicije. Kako će se budžet idućih godina baviti više razvojem, a manje socijalama. Jer se socijalama bavite i dajete ogromna socijalna davanja. Upravo zato, ljudima, upravo zato što ste ih naučili ne da rade, već da prose, a to ste uradili, zato što ste zloupotrebjavali. Da, upravo zloupotrebjavali sve državne resurse u partijske svrhe i iz tog razloga ste u poziciji da još uvijek nelegitimno vladate, jer ako trošite naše pare, a preko naših para dolazite na vlast. Tako što učite ljude, da ne rade, već da traže od vas socijalu, a vi ne možete omogućiti nova radna

mjesta. Jer, nijeste spremni da se borite protiv korupcije na visokom nivou i zbog toga ozbiljni strani investitori bježe iz ove zemlje. Ja želim samo kratko da kažem, da nećemo podržati ovaj zakon, zato što je ova odredba člana 7 kao i Zakona o javnom okupljanju suprotan članu 52 Ustava koji govori o slobodi okupljanja i slobodi kretanja. Tako da, one zakone koji nijesu sloboda okupljanja član 52 i član 39 govori o slobodi kretanja, tako da sve ono što nije u skladu sa Ustavom Pozitivna Crna Gora neće podržati, a najmanje će podržati neustavno ponašanje premijera i zahtijevat će od njega da poštuje Ustav i da se odaziva na sjednice Savjeta za odbranu i bezbjednost.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Koleginice Čatović,izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani predsjedniče, poštovani poslanici, ministre sa saradnikom i uvaženi građani,

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima predlaže se u cilju unapređenja pravnog okvira koji se odnosi na ovu oblast. U funkciji je dostizanja jednog od strateških proklamovanih interesa Crne Gore koji se odnosi na punopravnu uređenost područja zaštite bezbjednosti imovine građana, kao i drugih poslova kojima se ostvaruju prava i slobode u skladu sa ustavnim odredbama normama, međunarodnog prava i međunarodnim obavezama koje je prihvatila Crna Gora.

Predloženim izmjenama i dopunama definisano je da policijski službenik kad nije na dužnosti ima obavezu da preduzme radnje u cilju zaštite živote i sigurnosti građana imovine, što doprinosi većoj društvenoj bezbjednosti. Predlogom zakona definisana su i precizirana ovlašćenja policijskih službenika u cilju efikasnijeg realizovanja policijskih poslova, pri čemu se vodilo računa da predložena rješenja budu usaglašena sa nacionalnim zakonodavstvom prvenstveno sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Nedonošenje ovog zakona predstavlja normativnu pretpostavku kvalitetnijeg obavljanja policijskih upravnih, unutrašnjih i drugih poslova, koji su uz ovlašćenje i dužnosti zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova definisani kao predmet važećeg zakona. U savremenim uslovima zbog bezbjednosnih izazova i rizika prepoznata je potreba adekvatnog normativnog prilagođavanja i unapređenja postojećih zakonskih rješenja iz ove oblasti.

Predložene izmjene i dopune zakona značajno doprinose sadržajnijem i cjelovitijem uređenju rada i djelovanja policijskih službenika. Svrha, izmjena i dopuna i težnja da policijsko postupanje bude definisano zakonom i jasno uređeno, ali i da bude jednostavnije, brže i ekonomičnije. Policijski posao mora biti precizno uređen, posebno u situacijama u kojima se njegovim obavljanjem obuhvataju osnovna prava i sloboda, ali takođe i onda kada su baš ta prava i slobode povod i predmet zaštite koja se ostvaruje vršenjem policijskog posla.

Imajući u vidu navedeno, postojećim policijskim ovlašćenjima dodata su i sljedeća ovlašćenja, utvrđivanje identiteta lica i istovjetnosti predmeta pozivanje, privođenje, privremeno ograničenje slobode kretanja, zaustavljanje i pregledanje lica i predmeta, snimanje na javnom mjestu i policijsko opažanje, odnosno opserviranje.

Takođe Predlogom zakona, je definisana je situacija primjene policijskih ovlašćenja prema maloljetnim licima bez prisustva roditelja odnosno zakonskog zastupnika, onda kada je roditelj odnosno zakonski zastupnik počinio krivično djelo ili prekršaj na štetu maloljetnog lica. Predlog zakona posebno je posvećen zaštiti maloljetnika vodeći se potrebom za ophođenjem prema ovoj kategoriji koja ima specifične karakteristike. Uvođenjem vanrednog kontrolnog zdravstvenog pregleda, policijskog službenika, obezbijediće se veći stepen sigurnosti o njegovo psihofizičko stanje, za obavljanje složenih policijskih poslova dok će se uvođenjem imovinskih kartona za visokorukovodni kadar policije i članovi njihovih porodica, obezbijediti veća transparentnost u radu policijskih službenika. Predlog zakona predviđa i širu lepezu disciplinskih kazni za policijskog službenika, koji čini težu povredu službene dužnosti, kao i obavezan prestanak radnog odnosa u slučaju, ako se utvrdi da je policijski službenik proglašen odgovornim za težu povredu službene dužnosti sa elementima korupcije, kao i kad je pravosnažno osuđen za krivično djelo sa elementima korupcije, bez obzira na to da li je kazna uslovna ili безусловna. Ovakvo rješenje će doprinijeti većem stepenu odgovornosti u radu policijskih službenika.

Na kraju, mišljenja sam da predložen tekst zakona predstavlja iskorak u odnosu na važeće zakonsko rješenje i značajno normativno unapređenje ove važne oblasti za rad Policije.

Zato predlažem Skupštini Crne Gore da usvoji predlog ovog zakona.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, koleginice.

Ministre, izvolite, bez imena, bavite se problemima i pojmovima.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Najprije da zahvalim koleginicama koje su posljednje dvije govorile, koje su u suštini podržale ono što je duh, odnosno suština članova kojima se mijenja postojeći Zakon o unutrašnjim poslovima.

Pokušaću sad da odgovorim.

Prije nego što odgovorim na jedan dio pitanja, dakle, samo bih postavio jednu dilemu.

Znači, traži se veća efikasnost uz manje ovlašćenja. Ja ne znam koja je to matematika.

Dakle, da biste bili efikasniji morate imati ovlašćenje s jedne strane.

S druge strane, član zakona koji govori o uslovima za izbor direktora policije. Bio sam poslanik u ovom Parlamentu kada se raspravljalo o tekstu koji se danas mijenja. Žao mi je što nemam u ovom trenutku amandmane opozicionih partija u tom segmentu.

Znači, naša intencija je bila da se suzi, tačno, izbor ljudi koji može da bude izabran za direktora policije. Zašto? Zato da bismo imali izbor iz ljudi koji se profesionalno bave tim stvarima. Dakle, danas imate tužilačku istragu. Tužilac je dominantan u postupku.

Zašto neko od tužilaca sutra ne bi mogao da bude kvalitetan direktor policije, pod prethodnim uslovima o kojima govorimo. Zašto sudija koji je krivičar ne bi mogao da bude efikasan direktor policije?

Dakle, ova norma onemogućava, otvoreno govorim, da neko iz političkog establišmenta bude sutra direktor policije. To je intencija norme. Ovako ste iskustvo imali u Makedoniji.

Znači, ne razumijem čemu ljutnja na intenciju koja je negdje bila od strane opozicionih partija u tom segmentu. Ovdje je, kaže, prijedlog, imaćete amandman gdje ne može niko ko je u proteklih pet godina bio član organa partije itd. Suvišan amandman, jer je nemoguće biti pripadnik policije i biti član izvršnog organa partije. Nemoguće je biti tužilac i biti član izvršnog organa partije, nemoguće je biti sudija a biti član izvršnog organa partije. Upravo to je smisao norme u tom segmentu.

Dosta je bilo dilema oko toga da li policijski službenik, i to smo precizirali amandmanom, nakon dodatnog usaglašavanja sa Evropskom komisijom, zato imamo osam amandmana, jer smo išli u dodatna usaglašavanja, precizna usaglašavanja sa Evropskom komisijom nakon teksta koji je urađen, jer prosto su i oni željeli još jednom da pogledaju te stvari. Da li policijski službenik treba u određenim okolnostima da bi zaštitio bezbjednost i imovinu objekata lica itd. da ima pravo da primjenjuje ovlašćenja kada nije na dužnosti?

Evo da uzmemo primjer. Kada policijski službenik ne bi imao ovu vrstu ovlašćenja svako njegovo postupanje bi sutra moglo da ga dovede u krivičnu odgovornost. Policijskog službenika koji nije na dužnosti a desilo se krivično djelo u njegovoj blizini. On nema ovlašćenje nije na dužnosti. Znači, ne može da zaštiti ni imovinu, ne može da zaštiti ni lica, ne može da zaštiti ni građane. To je intencija norme i tako želimo da damo tu mogućnost policijskim službenicima i naravno, da ih zaštitimo sutra od krivičnog gonjenja kada postupaju u takvim stvarima. Jer ko mu je dao ovlašćenje da primjenjuje policijsko ovlašćenje? U sudskom postupku će advokat na to da ukaže i goniće policijskog službenika sutra.

Oko toga zašto Vlada određuje objekte i lica koji su štice? Zato što nijesu samo u ovoj državi, nemaju pravo da budu po defaultu štice ličnosti visoki javni funkcioneri.

Dakle, Vlada donosi tu Odluku u slučaju, recimo novinara. Mi sada imamo jednog novinara koji je pod mjerama policije u smislu njegove zaštite, dva su bila. Možda neko od ljudi iz drugog javnog života može to da bude i to nije odluka na Ministru zbog ozbiljnosti takve odluke, nego je odluka na Vladi. Ministar predlaže, odluka je na Vladi.

Samo radi pojašnjenja, oko direktora policije mislim da sam već odgovorio. Oko člana u kojem je u prethodnom zakonu bilo ovlašćenje ministra, a sada ovlašćenje pomoćnika direktora. Ministar je politička ličnost i nema potrebe da ima operativna ovlašćenja. To je bila jedna od sugestija eksperta Veranezea. Dakle, zato je to i nije čak ni za direktora policije nego se smatra da tu vrstu ovlašćenja treba da ima operativa, znači, pomoćnik direktora u segmentu svoga rada. U segmentu tog svoga rada ne nikako ministar kao politička ličnost u tom segmentu.

Već sam odgovorio na niz nekih drugih pitanja koje su bile oko snimanja na javnom mjestu. Dakle, imajte u vidu da istovremeno to policiji pomaže da ima jasan uvid u postupanje svojih policijskih službenika, i to je jedna od intencija te norme. Ovo je standard.

Sva policijska ovlašćenja koja su navedena, vidim jedan amandman da se izbrišu sva policijska ovlašćenja. Sva policijska ovlašćenja koja su prepoznata u ovom zakonu.

Jedan od kolega je takođe govorio oko pregleda lica kada ulazi u štitičeni objekat.

Dakle, evo u Skupštini, dakle kada ulazi neko lice koje nije poslanik, ono je obavezno da se legitimiše. Policajac mora imati tu vrstu ovlašćenja. Dakle, mora imati tu vrstu ovlašćenja. To su prosto, ovlašćenja su dakle, standardna ovlašćenja koja su napravljena, znači, uz usporedbu sa onim što jesu ovlašćenja drugih policija u regionu. Druge kolege kolege su manje imale, manje-više određenu vrstu političke priče koju razumijem ali nemam sada vremena da u tom dijelu odgovaram. Dakle, u principu to je to. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Ovim je rasprava o ovom zakonu završena.

Imam predlog, ali nije nužno, zavisi od kolega, jer smo drugačije dogovorili, a možemo da ubrzamo dok je ministar tu.

Zakonodavni odbor neće razmatrati ponovo Zakon o javnim okupljanjima, tako da ga ne bi morali čekati. Možemo odmah nastaviti sa tom tačkom dnevnog reda ako hoćete ili kako smo rekli da je ostavimo kasnije.

Možemo odmah, pošto neće biti ponovo sastanka.

Objasnićemo to, kažem, neće biti ponov sastanka zasijedanja Zakonodavnog odbora.

Možemo ići dalje dok je ministar tu, zbog toga da nastavimo istu temu, na istoj smo temi.

Izvolite, kolega Kneževiću.

Samo trenutak, izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Dozvolite, uvažavajući ovo što ste saopštili, ja samtram da bi mi trebalo da se izjasnimo o ustavnosti Zakona o javnim okupljanjima koji nije prošao Zakonodavni odbor da bi uopšte i mogli raspravljati o njemu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne to, kad otvorimo tačku svakako ćemo to pitanje morati raspraviti. Raspravljali smo ga na Kolegijumu, i to je razlog što smo tražili da se sastane Zkonodavni odbor. To nećemo izbjeći da se o tome dogovaramo, ali govorim sada o proceduralnom dijelu.

Možemo li preći na taj zakon, da ga ne ostavljamo kasnije? Vi ćete imati stavove svakako kasnije ili ranije, ali možemo li preći da ga razmatramo ili da idemo na penzione zakone?

Kasnije ga razmatramo. Da, da takođe, u toku dana.

Onda bolje sada, hvala.

Hvala vam.

Idemo na **Predlog zakona o izmjenam i dopunama Zakona o javnim okupljanjima.**

Vidite kako je jedan mali poziv napunio salu.

Čim ja organizujem javno okupljanje sala je puna.

Pošto vidim kolege su tu, možemo krenuti u razjašnjenje toga zakona.

Znači, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima.

Imali smo, molim vas da se čujemo da bismo bili svi jednako informisani i da bi mogli o tome otvoriti par minuta raspravu, vjerovatno, na Zakonodavnom odboru Predlog zakona, nije dobio potrebnu većinu, i to je konstatacija koja nije sporna. Sporno je to što nije jasno navedeno da je i u čemu je Zakon u suprotnosti sa Ustavom i nije jasno formulisan Predlog odluke o kojoj bismo glasali, o neustavnosti zakona.

Pokušali smo to da vratimo Zakonodavnom odboru da se primjeri forma odluci koju mi treba da donesemo o ustavnosti i neustavnosti Predloga zakona. Dobili smo informaciju od Zakonodavnog odbora da predsjednik Zakonodavnog odbora ne želi da saziva Odbor ponovo i da je to što su dali to sve što misle da daju. Više puta smo upozoravali zakonodavni odbor da predlozi moraju biti u formi koja je primjerena našem odlučivanju i značaju odluke, a to je uklanjanje nerazmatranja nekog zakona, predloga, bilo čega, je li u skladu sa Ustavom.

Tu je izvjestilac Odbora. Čućemo izvjestioca, onda ćemo, ako treba, dati riječ još nekom kolegi u ime klubova da stvar pojašnjavamo. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Pa i vi ste mi djelimično pomogli u ovom izvještaju sa Zakonodavnog odbora. Dakle, suština je da je u samom Izvještaju Zakonodavnog odbora naznačen tok rasprave koji je tekao na Zakonodavnom odboru, gdje su bila mišljenja pojedinih poslanika da ovaj zakon nije u saglasnosti sa Ustavom, a sa druge strane su bila mišljenja poslanika da ovaj zakon jeste u saglasnosti sa Ustavom, kao i mišljenje predlagača i svako od poslanika je imao svoje pravno mišljenje i tumačenje da li je uvaog zakon u saglasnosti sa Ustavom ili nije.

Što se tiče samog Izvještaja, dakle u njemu je konstatovan tok rasprave, a u samom predlogu koji je dao Zakonodavni odbor, pet članova Odbora glasalo je za, pet članova Odbora je glasalo protiv i jedan član Odbora je bio uzdržan. Iz tog razloga ovaj zakon nije dobio potrebnu većinu, s tim što je Odbor predložio da se o postizanju saglasnosti sa Ustavom i pravnim sistemom ovog predloga zakona Skupština odluči bez pretresa.

Imajući u vidu da u ovom predlogu Odbora ne stoji konkretno da su svi članovi Zakonodavnog odbora utvrdili sa kojim to konkretnim članom Ustava nije u saglasnosti ovaj zakon, iz tog razloga i u skladu sa dogovorom sa kolegijuma, smatram da danas treba da raspravljamo o ovom zakonu, jer je ovo glasanje praktično bilo političko. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Čuli smo mišljenje izvjestioca Odbora.

Molim vas, kolege, imajte povjerenje da ćemo to razjašnjavati, nećemo dok se ne razjasni ići dalje.

Čuli smo jedno mišljenje u ime Odbora, sad će vjerovatno još neko mišljenje.

Kolege dobiće riječ onaj ko bude dobio, ne mogu svi dobiti riječ.

Kolega Labudoviću, vi ste član Zakonodavnog odbora.

EMILO LABUDOVIĆ:

Da, predsjedniče i tražio sam proceduralnu intervenciju radi ispravke navoda. Sve što je trebalo da uradi Zakonodavni odbor vezano za ovaj zakon i stav o njemu je sadržano u Izvještaju. I nije tačno da se nijesmo odredili prema kojem članu, ovaj zakon nije saglasan sa Ustavom, jer fino piše da odredbe predloženog zakona imaju intenciju da zabrana mirnog okupljanja bude pravilo, dok član 52 stav 2 Ustava Crne Gore, po svom smislu i značenju, zabranu mirnih okupljanja tretira kao izuzetak, i to samo privremeno.

Dakle, to je bila ključna intencija koja je nas, koji smo glasali protiv usklađenosti ovog zakona sa Ustavom, opredijelila da glasamo tako kako smo glasali. Ako to nije jasno i ako ovdje to nije precizno naznačeno ja ne znam koja je to druga forma koja bi trebala da se primijeni.

Na ovom je parlamentu, ima poslovničku mogućnost da se izjasni bez rasprave, ali da vas zamolim, nemojte se igrati sa dignitetom jednog odbora i jedne službe koja svoj posao radi izuzetno kvalitetno, izuzetno precizno, pravno utemeljeno i koja vrlo precizno o tome izvještava ovaj parlament.

Kome se ne sviđa, ima mogućnost političkog izjašnjenja, ali po meni, Odbor je vrlo precizno ukazao sa čime ovaj zakon nije saglasan Ustavu, a vaše je pravo da odlučite tako kako ćete odlučiti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Labudoviću, po meni nije tako i reći ću vam zašto nije tako.

Molim vas, zakon a i drugi akti moraju biti napravljeni na način da se normalno razmatra u proceduri. Ja imam negdje, naći ćemo to ovlašćenje, čak pravo da ne stavim zakon u proceduru ako mislim da proceduralno nije uredan kako treba biti. E ako to mora biti sa čitavim zakonom, onda posebno mora biti sa mišljenjem našeg odbora gdje smo mi nadležni.

Znači, naš odbor treba da napiše to u formi da imamo jasan dispozitiv, a ne, čitam i ja "Tokom rasprave akcenat je stavljen na član". Znae kako to pravnicima zvuči? Ovo nije pismeni sastav, ovo treba biti odluka koju treba da donese parlament, da li je nešto, po našem mišljenju svih nas 81, ne vas 13 ili 15, u skladu sa Ustavom ili nije u

skladu sa Ustavom. Uzimamo veliko pravo, ali i veliku obavezu da to odlučimo i mora biti u formi da možemo da se izjasnimo.

Ono što sam ja tražio a imam na to pravo da imamo dispozitiv, član Ustava na koji se pozivaju, odredbe zakona koje su neustavne i poslije toga obrazloženje, zašto misle i da se pozovu. Oni su stručna služba, dužni su i međunarodne akte da nam navedu, harmonizaciju sa Evropskom unijom i sve ostalo da bismo mi odlučivali. A ne akcenat, samo što nije pisalo impresija i još nešto slično. Tražim da to bude u formi o kojoj se može odlučivati i za to sam vratio na Odbor, da dobijemo formu o kojoj se može odlučivati, pri tom ne interesuje me što će biti u predlogu. Interesuje me da forma bude takva da možemo odlučivati. I to je moja odgovornost.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, ja bih se složio sa vama kad bi to zaista bila praksa i obaveza u svim slučajevima zakona koje razmatra Zakonodavni odbor. Nego se to uvijek postavi kao pitanje i kao problem, ako tamo Odbor ne dobije ustavnu podršku.

Izvinite, mi smo vrlo jasno i precizno, prije svega kao članovi Odbora imali pred sobom normu koja je, po nama, povrijeđena ovim zakonom, prije svega njegovim duhom, a onda i njegovim kompletnim odredbama, to je član 52a. I gospodine predsjedniče, nema toga stava i nema toga Ustavnog suda i ne znam koga koji bi me promijenio u mišljenju, ali ono što jedino Poslovnik omogućava Zakonodavnom odboru, jeste da, ukoliko postoji spor oko toga, pa bio on politički, pravnički kako god hoćete, uputi predlog Skupštini da se o tome izjasni. Mi kao Odbor, mimo toga, gospodine predsjedniče, niti imamo ovlašćenje niti želimo da radimo.

Da ja vama objašnjavam zbog čega je meni sporan ovaj član 82 Ustava sa stanovišta ovog zakona, taman posla. Ako otvorite raspravu, ja ću to iznijeti ovdje, istu onu argumentaciju koju sam imao i na samom Odboru. Prema tome, ne tražite od stručne službe Zakonodavnog odbora ono što niko drugi ne radi.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Upravo ću da tražim to Odbor mora da radi, formu o kojoj mi možemo odlučivati. To sam tražio, ne pitam što će biti predlog nego tražim da bude u formi o kojoj možemo odlučivati, jer sam i ja odgovoran za odluke Skupštine. Da ova skupština ne bi glasala odluke koje nisu u primjerenoj formi, a samim tim ne garantujemo ni sadržaj. Forma nije izmišljena zbog same sebe. Nekad je važio princip - forma čini suštinu stvari. Ovdje ne čini suštinu stvari ali čini preduslov da bi se odlučilo o suštini stvari. A obrazloženje morate napisati, služba, vi koliko možete, zato i postoje službe, donijeti odluku. Ali nismo stvar, izbrisali, nego smo tražili da se uredi. I Odbor ne želi da uredi stvar.

U ovoj formi ne možemo glasati o tom pitanju.

Tačno je, nije dobio podršku na oba odbora ovaj zakon, ali to ne sprečava da bude u proceduri, ali ovo je prepreka da glasamo o ustavnosti na ovaj način kako je formulisano. Naravno, obaveza je predsjednika, prije svega generalnog sekretara, da služba funkcionise kako treba. Ovo nije funkcionisanje kako treba i nije spremno za odlučivanje. Naučićemo se profesionalizmu i ovdje.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Pa očigledno da kolega Labudović mene nije dobro shvatio u mom izlaganju.

Ja sam upravo naglasila da je u izvještaju konstatovan tok rasprave na Odboru, koja je bila i šta su ukazivale kolege koje su smatrale da ovaj zakon nije u skladu sa Ustavom i zakonom, pravnimi sistemom. S tim što i u toku rasprave nije konstatovano šta su smatrale druge kolege zašto je u skladu i šta je smatrao predlagač zakona. Znači u samom toku rasprave nema dijela gdje mi obrazložimo da ovaj zakon jeste u skladu sa Ustavom.

Što se tiče, slažem se sa vama da je ovo bio u pitanju tok rasprave, ali da nedostaje i ovaj dio. A suština je u sljedećem, da sama forma nije ispunjena. Dakle, u tački 3 stoji da Odbor predlaže da Skupština odluči bez pretresa, shodno članu 93 stav 1, a ono što je potrebno jeste da ovdje stoji da Odbor predlaže da ovaj zakon nije u skladu sa članom 52 za koji vi inicirate da je Odbor to utvrdio, i da iz tog razloga Skupština odlučuje bez pretresa. To je ono što sam htjela da istaknem u svom izlaganju kao izvjestilac.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Možete, možete, ali bi bilo bolje da smo to videli u pisanoj formi.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Prvo da prenesem da ovakva situacija nije bila na Odboru, nije ovako žustro raspravljano. Naprotiv, raspravljali smo fino u jednom demokratskom tonu. Tako da ne znam odakle sad.

Inače se radi o dva vrlo aktivna člana Odbora, doduše jedan sa jedne, drugi sa druge strane i što daje posebnu draž radu našeg Odbora. Mi smo uradili ono što stalno radimo. Ako ima neki drugi način, mustra, primjer, molim te pokažite nam to. Ne samo od kad sam ja predsjednik i u sastavu odbora, nego kad je prije mene bio neko drugi, dajte nam kako su se oni ponašali u situacijama kada zakon ne dobije većinu, mi ćemo ga prepisati, to nije nikakav problem. Samo, nećemo nikad zakazivati dva puta sjednicu o istom kada neki predlog ne dobije većinu. Nikad, bar dok sam ja predsjednik.

Šta znači to da opet odemo i opet glasamo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo trenutak da razjasnimo, kolega Šaboviću.

Nije traženo da ponovo glasate, no je traženo da formu primjerite onome što je odluka, da dobijemo vašu odluku u formi o kojoj možemo glasati. To je traženo. Pri tom, nije traženo da ponovo glasate, no da to bude predlog, ako je to predlog, za utvrđivanje neustavnosti u formi da možemo utvrditi da je vaš predlog da Zakon nije u skladu sa Ustavom, to je traženo.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Onaj dio Odbora koji je ukazivao na neustavnost člana 52 to je argumentovao tako što je Ustavni sud oborio, poništio te norme, i zbog toga je to jedan od razloga da se donese novi predlog zakona, za sprovođenje ovog zakona. Mi smo tada govorili da po nama, kad dođemo u situaciju da predlog ne dobije potrebnu većinu, šta da radimo,

Radovane podsjetime, rekli smo predložićemo Parlamentu da se izjasni o ustavnosti ovog predloga, kao što stalno radimo. Je li tako Željko? Ja više ne znam šta poslije ovoga.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja ću vam reći šta poslije ovoga, ja ću vam ponovo reći šta poslije ovoga.

Hvala vam, kolega Šabović, u na trudu. Hvala vam.

Kolega Šaboviću, znači traži se da bude u formi da se možemo izjasniti.

Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Imajmo na umu, gospodine predsjedniče, da Zakonodavni odbor čine poslanici. Dakle, nisu po prirodi stvari to isključivo profesionalci nego poslanici. Nikada se ne može, na žalost, staviti znak jednakosti pa makar se radilo i o Zakonodavnom odboru, između stava koji je politički motivisan ili stručno motivisan.

Ali ovdje je jedno od pitanja, predsjedniče, obraćam vam se i kao predsjedniku Komisije koju ste vodili na pripremi i pisanju teksta Ustava koji je sada na snazi.

Pogledajte član 52 i vi veoma dobro, kao i ja, znate da nigdje u tom članu nema riječi "zabrana mirnog okupljanja" nema je gospodine predsjedniče. I to je bio ključni motiv da kažemo da je Predlog izmjena Zakona o javnim okupljanjima koji jasno govori o zabrani, nesaglasan sa Ustavom. Uz to stručna služba nas je podsjetila i na Odluke Ustavnog suda u vezi sa sličnom problematikom. Prema tome, mislim da ovdje apsolutno ništa nije sporno. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Sporna je samo forma. Ponavljam opet, sporna je forma i ona se treba prilagoditi, i to je bio zahtjev koji smo imali.

Znači, nismo ulazili u meritum, nego u formu koja nam garantuje da možemo odlučivati na osnovu dovoljno fakata. Ponoviću, nije to posao poslanika, nije to posao poslanika, ali upravo za to i činjenica da se brzo bavimo ovakvim temama, a trebalo bi više vremena da se bavimo ovako složenim temama, ubrzanim procedurama. Vlada ponekad misli da forma čini suštinu stvari, ali mi moramo čuvati ono što jeste kod ovako politički osjetljivih pitanja proceduru koja nam garantuje manje pogrešan rezultat. Ne znači da ćemo ga isključiti ali znači da može biti manje pogrešan.

Tražim, precizan sam, odluku koja će imati dispozitiv i reći - nije u skladu sa trim i tim članom Ustava, a onda u obrazloženju navesti sve argumente zašto to nije u skladu sa Ustavom, uključujući i međunarodna akta. Kod ovakvih stvari kad se traži odluka Parlamenta moramo imati i to se traži ništa više. Većina koja će o tome odlučiti, to je stvar vas ili je već odlučila, ne znam. Ali, to što mislite da je dogovoreno to mora biti u formi o kojoj možemo glasati.

Izvolite kolega.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege, gospodine predsjedniče,

Ja sam na kolegijumu prvi problematizovao ovu priču i volio bih da me čuju i kolege iz Zaknodavnog odbora. Dakle, mi iz Demokratskog fronta ne prihvatamo da ako

je stvar u formi onda bude forma sporna danas. Ako je stvar u formi ili problem u formi, gospodine predsjedniče, onda je vrlo lako utvrditi gdje se u formi pogriješilo. Možda ste vi suštinski u pravu, možda forma ne valja, ali ova uspostavljena forma funkcionira godinama.

Ja vas molim, preći preko toga mi iz Demokratskog fronta nećemo. Nije dobio većinu, što se nas tiče, o tome se mora odmah izjasniti. Ja sam tražio da se vrati Zakonodavnom odboru da nam pojasne. Dobili smo pojašnjenje koje sam očekivao. Ja sam očekivao da će oni reći ovako radimo svaki put pa izvolite radite šta hoćete.

Mislim da nije korektno da danas kažemo problem je u formi, a prije 10-15 dana, mjesec dana, prije godinu, dvije, tri nikad forma nije bila problematična.

Izvolite da se izjasnimo, mi ćemo vidjeti kako ćemo glasati, to je naša stvar, imamo mogućnosti da ne glasamo, a vi vidite da li je to način. Ja sam tražio da se ovo povuče iz procedure zbog toga što ima suštinskih nedostataka, a ti suštinski nedostaci su natjerali Zakonodavni odbor da ne da podršku ovom zakonu i za nas je to potpuno jasno. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Biću precizian o predlogu Odbora se neće glasati dok ne bude u formi koja je primjerena za odlučivanje. Pri tom, ponavljam ne govorim o meritumu ni sadržaju toga, nego o formi koja se može staviti na glasanje. Nisam tražio da se mijenja odluka, nego da se prilagodi u formi o kojoj se može glasati. Vrlo precizno.

Koleginice Jonica, izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Prije početka sjednice sam vam ukazala na istu priču iz više razloga.

Zakonodavni odbor je donio stav, napisao formalno, neformalno, kako treba, ne treba, ali svakako ne onakav kakav odgovara da se o njemu može ovdje raspravljati. Imate to da zakon nije prošao na matičnom odboru i preko toga prelazimo. Kad neki zakon ne prođe matični odbor ne može da ide na plenum, je razlog zbog kojeg ogroman broj zakona odavde i odavde ne dolazi nego idemo jedan po jedan kroz onu proceduru "povlašćenu za opoziciju". Sad imamo situaciju da oba odbora nije prošao zakon i vi hoćete po svaku cijenu da ga stavite na dnevni red i o njemu danas odlučujemo. Razlog koji smo čuli je pravna praznina.

23.jula je Ustavni sud donio ovu odluku, 7.novembra je objavljeno u Službenom listu, pravna praznina ovdje postoji priželjkujemo s tom pravnom prazninom. Neka Vlada zajedno sa ostalim zakonima koji će poslije Nove godine za vanrednu sjednicu pošalje uređen predlog zakona. Danas raditi pod ovim okolnostima uz sve ove prepreke, mislim da nema ni jednog razloga, a priča o pravnoj praznini poslije pola godine koja ona postoji neće biti problem ni ovih mjesec dana.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Već smo ušli u raspravu. Ovdje jedna forma nije uredu, a to je našeg Zakonodavnog odbora. Zakon na dnevnom redu uvršten je, to nije uslov da se ne može raspravljati, jer je na dnevnom redu i ja ne mogu da ga ukinem sa dnevnog reda niti mogu da ga sklonim sa dnevnog reda. Ono što mogu da sačekam odluku

Zakonodavnog odbora i formu o kojem možemo odlučivati, ako je nema onda nećemo o njoj ni odlučivati i ići ćemo u raspravi zakona i zato sam dao rok da se to završi da dobijemo formu, pti tom ponavljam, nemojte gledati politički na ovu stvar. To ne mijenja odluku Zakonodavnog odbora, to samo mijenja formu Zakonodavnog odbora i ništa više. Završavam. Ne možemo više. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, gotovo da je suvišno bilo kada da me opomente, jer kad najavim proceduru, budite sigurni, da se obraćam vama, a kad hoću da zloupotrijebim zatražim od kolega da imaju razumijevanja i mislim da je to sad bilo tako. Ne možete odlučivati, ako ćemo tjerati mak na konac, ne možemo raspravljati, ako se prethodno ne izjasnimo. Poslovnik je jasan. Prethodno se moramo izjasniti. Ne možemo u skladu s Poslovnikom otvoriti raspravu i raspravljati o zakonu a da prethodno se ne izjasnimo o stavu Administrativnog odbora, kakav on god bio. Ako vi insistirate na odluci koja treba da bude u skladu sa formom koju vi tražite, imate mogućnost po Poslovniku da zakažete vi sjednicu Zakonodavnog odbora. Meni je žao što vam predlažem nešto što vi znate kao svoje pravo. Ja znam da se ne želite da se zamjerite možda ni predsjedavajućem, ali ako on odbija po meni vrlo principijelno da dva put odlučuje, zakažite sjednicu pa donesete drugu odluku, ali o ovome sigurno na zakonit i poslovnički način ne možemo raspravljati, a da prethodno ne odlučimo o stavu Zakonodavnog odbora.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nijeste precizni. Rekao sam ne treba da odlučuje ponovo, no sam tražio da formu prilagodi odluci koju možemo glasati. A o odluci nijesam diskutovao.

Prelazimo na sljedeću tačku, nadam se da ćemo dobiti formu koja je primijenjena i o kojoj možemo odlučivati. Dispozitiv i obrazloženje zašto je predlog odbora da ovaj zakon nije u skladu sa Ustavom. Vrlo prosto. A o ovom pitanju smo morali ići na stručnom nivou, jer ovakvi akti ne mogu prolaziti ispred nas i mi sada, to je povoljno. Mi sada obavljamo greške službi koje prave političke reperkusije. Služba jeste kriva ako dođe ovakav dokument. Poslanici nijesu dužni da budu pravници i da formulišu stvari na pravi način. Završeno. Nema više javljanja za riječ. Prekidam ovu tačku dnevnog reda dok dobijemo formu koja je za odlučivanje. Ne tražim, ponavljam meritum, tražim formu. Hvala vam.

Idemo na tri objedinjene rasprave: **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju**, predlagači jedan put Vlada, drugi put kolega Šćepanović i koleginica Kovačević, Zarubica i Obradović i treći predlog istog imena, a predlagači kolega Vučinić, Miljanjić, Đurašković, Đukanović, Danilović, Popović, Jasavić, labudović, Bošnjak, Asanović, Mandić, Bralić, Šabović i Perić.

Sva tri zakona se objedinjeno raspravljaju, takođe sat vremena. Više puta smo ovu temu otvarali, već smo imali nekoliko rasprave zato je dovoljno izjašnjavanje po jedan iz kljuba.

Prva je prijavljena koleginica Šćepanović, u ime Kluba DPS-a, ostalo je da se prijavite. Zvršavamo u ptnaest do tri ovu raspravu.

Otvara raspravu, koleginica Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Iskoristiću ovu raspravu o trajanju od pet minuta da se kratko osvrnem na zakon koji je predložila Vlada o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju i kratko na predlog zakona koj smo podnijeli ja i kolege iz Demokratske partije socijalista.

Zakon o izmjenama i dopunama zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju se predlaže zbog zaštite materijalnog položaja osiguranika i korisnika.

Predsjedniče, zaista nije moguće da govorim.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, ili sedite ili ste izašli, nema treće solucije. Kolega Sekuliću, molim vas smetnja je koleginci.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Ja se, predsjedniče, izvinjavam, ovi zakoni su baš pod pažnjom javnosti ovih dana i sada u momentu kada treba u plenumu da raspravljam o njima, prosto ne mogu da dođem do riječi od svojih kolega, tako da ne znam koja je zainteresovanost za diskusiju o ovom zakonu.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju koji je predložila Vlada Crne Gore se predlaže zbog zaštite materijalnog položaja osiguranika i korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i položaj invalida II i III kategorije invalidnosti, što je svakako afirmativno. Poznato je da su penzije od 2004.godine od kada je u primjeni Reformski zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju porasle za 123%. Trenutno, prosječna penzija u Crnoj Gori iznosi 274 eura i iznosi 57% prosječne zarade.

Penzije su u Crnoj Gori redovne i stabilne, svakako da bi bilo dobro da su penzije veće, ali uporedimo visinu prosječne penzije u okruženju vidimo da je položaj crnogorskih penzionera povoljniji.

Predlogom ovog zakona, odnosno propisivanjem da se penzije i vrijednost penzije za jedan lični bod ne umanjuju, kada su parametri na osnovu kojih se vrši njihovo usklađivanje, zbir procenta 75% kretanja potrošačkih cijena i 25% kretanja zarada negativnim, štiti se standard penzionera. Ovo pogotovo iz razloga, jer se radi o trajnom zakonskom rješenju, a ne od ad hoc rješenju. Sa druge strane zakonske izmjene se predlažu radi poboljšanja statusa invalida rada II i III kategorije invalidnosti, kao bi se invalidima rada, koji primaju privremenu naknadu od Fonda PIO, period primanja te naknade računa se kao staž osiguranja i nakon 2014.godine.

Takođe, zaposlenim invalidima II kategorije invalidnosti, koji rade sa polovinom punog radnog vremena, stažom neće se obračunati kao da rade puno radno vrijeme. Kratko ću se osvrnuti i na Predlog zakona koje smo podnijele o izmjeni i dopuni Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju, koje smo podnijeli ja i ostale kolege iz Demokratske partije socijalista. Prije svega o samom predlogu zakona je već bila rasprava u Parlamentu i smatram da se ovim zakonom predlažu izmjene kako bi se osiguranicima koji su radili u ovom sektoru sa pogonima u više opština u Crnoj Gori, propisali uslovi za ostvarivanje prava na penziji. Dakle, suština ovog predloga zakona je da pokušamo da riješimo probleme radnika iz ovog sektora, s tim što je ovaj predlog zakona realan i njime se neće ugroziti i finansiranje Fonda penzijsko invalidskog osiguranja, jer se za

ostvarivanje ovim prava za oko 300 radnika jeste dodatno je obezbijeđeno u budžetu oko 990.000 eura, posebno imajući u vidu da će prosječna penzija ovih radnika biti nešto iznad 200 eura. Suština ovog predloga zakona je da ovaj problem koji imamo u ovom sektoru u konačno zaokružimo i konačno riješimo, a da svakako narednih mjeseci pokušamo da sagledamo i ostale slučajeve, vodeći računa o kriterijuma koje smo i do sada imali kao što su otežavajući uslovi rada. Takoše smo ovim predlogom predvidjeli, imajući u vidu činjenicu da veliki broj zaposlenih nije dobio ni opremninu, tako da su nakon dobijanja rješenja o prestanku radnog odnosa usled uvođenja stečaja i na neki način bi im se poboljšao socijalni položaj. Smatramo da se na ovaj način ostavlja mogućnost regulisanja njihovog statusa kroz privremeno penzionisanje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znam, ali je malo bilo opravdano zbog tih silnih obaveza da danas obavimo što više posla i završimo radnu godinu. Izvinjavam se nijesam vidio kolegu Vučinića, a poslije Vučinića kolega Gošović. Izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani,

Danas imamo na raspravi koja je objedinjena sva tri zakona, izmjene i dopune Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju. Sada bih prvo pomenuo zakon koji se odnosi na to da ove godine se penzije neće smanjivati za 0,6%. Hoću da kažem da je ovo Vlada valjda izvagala koja je veća šteta ili politički poeni, s kojim bi izgubili da su smanjili ove penzije 0,6% ili ta vrijednost koja je vrlo mala. Da je iskrena namjera Vladi da pomogne penzionerima ona bi u 2013. i 2014. godini omogućila da se ove penzije povećaju za 5% što nije urađeno. Da predem na na dva druga zakona koja se odnose na prijevremeno penzioniranje.

Prvo ću da spomenem ovaj zakon koji je predložen od grupe poslanika. Znači, ne samo od poslanika iz opozicije, nego su tu bili i poslanici iz vlasi, koji su potpisali ovaj zakon, a odnose na to da svi oni radnici koji su ostali zbog stečaja bez posla u privatizovanim državnim preduzećima steknu pravo na penziju, pod uslovom da imaju 30 godina radnog staža, muškarci, a žene sa 25 godina radnog staža, a da im u tom vremenu nije isplaćivana otpremnina. Koji su razlozi za ovakav predlog zakona? Koji je razlog što ovdje nijesmo u Parlamentu donosili zakone koje se odnose samo za jedno preduzeće, za jednu metalsku granu, koja je kranje diskriminatorna i koje nije sistemsko rješenje. Čuli smo ovdje malo prije koji je bio amandman samo za službenike policije, da im se omogući penzionisanje sa 40 godina života i sa 20 godina radnog staža, a znači ne možemo omogućiti ljudima koji su u šestoj deceniji života i koji imaju preko 30 radnog staža, to Vlada ne podržava.

Drugi razlog bi bio radnici sa preko 30 godina radnog staža. Na ovakvom tržištu rada, gdje oni mogu danas da se zaposle. Oni danas u tim poznim godinama rade kao nadničari, rade teške fizičke poslove da bi preživljeli sa svojim familijama.

Treći razlog za sve ovo je isključivi krivac država, jer ped očima državnih institucija su gašena ta preduzeća, uvođeni su stečaji u tim preduzećima, radnici su brutalno istjerivani na ulicu. Sada je krajnje vrijeme da država pokaže brigu o tim svojim građanima i na neki način im obezbijedi takvu, kakvu sigurnost, a to bi mogla uraditi sa ovim prijevremenim penzijama. Ne znači to da će oni imati neki luksus sa tim

primanjem, neće. Oni će iz one krajnje sirotinje, iz one krajnje bijede preći u malo manju bijedu, s obzirom kolike bi te penzije bile i kako bi bile one obračunate na osnovu onoga što su primali tokom njihovog radnog vijeka.

Juče je bio Premijerski sat, premijer je obrazlagao stanje radnika koji su ostali pod stečaj bez posla i pominjao je izmjenu Zakona o radu, koji se odnosi na Fond rada, koji je dužan bio uplatiti te doprinose da bi ti radnici regulisali penziju, ali oni trebaju da imaju jedan uslov, a to je godine živote. Od kada je taj zakon usvojen ovdje prije pola godine, samo je jedan radnik uspio da ostvari penziju na taj način. I evo na kraju da zaključim.

Potrebno je više sa žrtvama tranzicije i sa inima koji su zbog pljačaških privatizacija u Crnoj Gori izgubili svoja radna mjesta i danas se nalaze u dubokom siromaštvu kao teški socijalni slučajevi. Krajnje je vrijeme da u uslovima o nekom sistemskom rješenju, i koje će sve te radnike penzionisati i na neki način obezbijediti neku socijalnu sigurnost. Mislim da bi trebali da pomognemo toj sirotinji i da svi glasamo za ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJOMUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Vučiniću. Kolega Neven Gošović, a neka se pripremi kolega Tuponja. Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Daću kratak osvrt u odnosu na sva tri predloga zakona koje istovremeno razmatramo.

Prvo, mi smo u toku 2013. i 2014.godine u više navrata predlagali Skupštini donošenje Zakona o izmjenama i dopunama o penzijsko invalidskom osiguranju, čijom primjenom bi se omogućilo odmrzavanje ovih penzija i usklađivanje penzija u skladu sa zakonom.

Nijesmo smo imali rezultata i sada smo u situaciji da prihvatimo predlog zakona koji treba da spriječi to negativno usklađivanje, odnosno da te zakonske parametre koji bi od 1.januara 2015.godine doveli do smanjenja iznosa penzija, spriječimo na način njihovu primjenu, na način što ćemo podržati Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona koji je predložila Vlada. Ako već ne možemo povećati penzije, bar da ne dozvolimo njihovo smanjenje. I takođe, su prihvatljivi razlozi koji su sadržani u predlogu zakona, postojeći status invalida rada II i III kategorije u pogledu sticanja prava na staž osiguranja i nakon 2014.godine, odnosno invalida rada II kategorije, koji rade sa polovinom punog radnog vremena da im se i dalje računa kao puno radno vrijeme su apsolutno prihvatljivi i opravdani kao takvi.

U odnosu na predlog ovog zakona, želim da kažem da ćemo i podržati predlog amandmana koji je podnio poslanik Džavid Šabović, a odnosi se na odredbe člana 197 Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju, kojim je propisano da pravo na starosnu penziju sa navršениh 20 godina staža osiguranja, bez obzira na godine starosti ima jedan roditelj sa navršениh 20 godina staža osiguranja, ako ima dijete, bez obzira na godine života tog djeteta, sa teškim smetnjama u razvoju i dijete koje je korisnik lične invalidnine. Predlog amandmana je da to pravo u slučaju da to dijete nema roditelja koristi njegov staratelj, smatramo taj predlog apsolutno prihvatljivim, humanim i

apsolutno je riječ o potpuno istovjetnim uslovima, bilo da je u pitanju staratelj ili roditelj tog djeteta, jer je apsolutno poznato da staratelj i roditelj koji podiže takvo dijete ne može ostvariti onaj puni radni staž za sticanje prava na starosnu penziju jer čitavo vrijeme mora posvetiti razvoju tog djeteta.

U odnosu na Predlog zakona koji su podnijele kolege poslanici Demokratske partije socijalista i kojim se predviđa da izuzetno od člana 17, dakle od opštih uslova za sticanje prava na penziju, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke industrije prestao radni odnos zbog uvođenja stečaja, a u tom procesu mu nije isplaćena otpremnina stiče pravo na starosnu penziju ako ima navršenih 30 godina staža osiguranja. Za jednu kategoriju osiguranika u metaloprerađivačkoj industriji propisuju se posebni uslovi za sticanje prava na starosnu penziju. Ne čini se to prvi put, radili smo to puno puta u prethodnom periodu. Predložila je to sada i Vlada vezano za zaposlene u policiji i to posebnim zakonom, ne penzijskim zakonom, i to posebne do sada uslove koji do sada nigdje nijesu bili predviđeni, 40 godina starosti i 20 godina staža osiguranja od čega deset na posebnim poslovima sa posebno otežanim uslovima rada.

Ono što je za nas u ovom predlogu zakona neprihvatljivo jeste ovo ograničenje, odnosno ostvarivanje prava na penziju u slučaju da u tom procesu mu nije isplaćena otpremnina. Otpremnina je jedno od prava koje u skladu sa Zakonom o radu i pripada zaposlenom prilikom odlaska u penziju. Po članu 94 pravo na otpremninu ima i onaj kome je radni odnos prestao zbog stečaja, likvidacije preduzeća, stekao je pravo na penziju. Imamo i posebnu otpremninu utvrđenu Zakonom o Fondu rada, to su one otpremnine od 1926 eura za one zaposlene gdje je bez njihove krivice uslijed stečaja i tehnoloških viškova prestao radni odnos.

Ovako koncipirana norma praktično bi se odnosila i na ograničenje ostvarivanja prava na starosnu penziju i tih korisnika otpremnine, gdje stoji samo u tom procesu mu nije isplaćena otpremnina, ne precizira se koja. Shvatio sam da je predlagač zakona imao u vidu da je riječ o otpremnini koju je obezbjeđivala uglavnom Vlada u okviru posebnih socijalnih programa, zbog veoma teškog položaja nekih preduzeća, stečaja, nemogućnosti funkcionisanja tih preduzeća i ostvarivanja ličnih dohodaka zaposlenih, ali to ovdje nije precizirano. S druge strane, postavlja se pitanje opravdanosti jednog takvog ograničenja. Znači, ako je nekome isplaćena ta otpremnina prije četiri, pet godina, u međuvremenu se nalazi na evidenciji nezaposlenih, sigurno da su ta sredstva već davno potrošena i to je sada ograničavajući faktor da stekne pravo na penziju ako ispunjava uslove u pogledu godina efektivnog radnog staža. Postavlja se pitanje je li on doveden u povoljniji položaj ili nepovoljniji u odnosu na one koji su ostali da rade, ostvarivali pravo na zaradu i sada stiču pravo na ostvarivanje penzija u skladu sa ovim zakonom.

Mislim da ovo pitanje mora biti razriješeno. Jer, zakonska norma ako nije predvidljiva u njenom krajnjem ishodištu, u njenoj primjeni, a znamo ko će je primjenjivati, Fond penzijsko-invalidskog osiguranja, onda ona ne služi onome principu vladavine prava i zakonitosti. Jednostavno stvara nedoumice koje mogu imati veoma negativne posljedice. Takvu odredbu ne treba da sadrži ni Predlog zakona kojeg je podnijela opozicija. Jednostavno otpremnina, po nama, ne treba da bude ograničavajući uslov za ostvarivanje prava na starosnu penziju pod uslovima predloženim ovim zakonom. Zahvaljujem, potredsedniče.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Gošoviću.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore, kolega Srđan Perić, a neka se pripremi poslanik Kalač.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene kolege i kolege, uvaženi građani,

Mi danas raspravljamo o tri zakona koji se odnose na dopune Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju iz različitih aspekata. Kratko ću se osvrnuti na sva tri.

Prvi zakon se odnosi na nešto što Vlada zove, u suštini, povoljnost za penzionere, a nešto što je u suštini odraz socijalne nepravde. Podsjetiću da u članu 1 Ustava Crne Gore stoji da je Crna Gora država socijalne pravde i da mi već pune tri godine nemamo usklađivanje rasta penzija u skladu sa zakonom već je Vlada donijela Odluku o zamrzavanju penzija. Onda se Vlada sada dosjetila da bude dobra jer navodno neće penzije padati već će oni naći način kako da one ne ostanu na istom nivou. Tehnički gledano, stekli su se uslovi da ove godine penzije padnu za 0,6%, ali kako one nijesu usklađivane u prethodne dvije godine, one da su usklađivane one bi zapravo bile značajno veće 10 do 15% u odnosu na period od prije dvije godine. To se nije desilo. Sada su to neki danajski darovi kojima bi trebalo da se obraduju penzioneri. U istoj toj godini kada imamo ovaj problem stagniranja penzija, Vlada je, to sam nekoliko puta ponavljao i ponavljaću još koliko je god potrebno puta, dala odluku kojom se daju posebne povoljnosti za kupovinu stanova funkcionera do 80% vrijednosti stana.

Takođe, danas smo informisani iz medija da je Vlada donijela odluku da se 50% bruto prosječne zarade može dodijeliti kao stimulans nekome kome Vlada odredi, a za penzionere očigledno nema nego se, eto, našao način da se objasni kako su u stvari penzionerima odmrznute penzije iako su ostale na istom nivou ili šta god već. Cijela priča se svodi na to da Vlada ne želi jednostavno da realizuje obavezu koju je preuzela, a to je usklađivanje penzija u skladu sa parametrima koji su u zakonu. Mi ćemo podržati ovaj dio koji se odnosi na to da penzionerima ne bude umanjena penzija, uz dodatno obavještenje ministra rada i socijalnog staranja da se on nada ili očekuje da će penzije biti do kraja godine redovno isplaćivane, znači on ne garantuje. To je isto vrlo važan momenat.

Međutim, kada su u pitanju druga dva zakona koji dolaze sa jedne strane od strane DPS-a i od grupe poslanika, DPS suštinski želi da riješi problem koji je nastao uslijed loših privatizacija za radnike u metalnoj industriji i koji imaju 30 godina staža dok grupa poslanika traži da se to odnosi na sve one ljude koji su bili suštinska žrtva tranzicije, a koji imaju 30 godina staža, odnosno 25 godina za žene i koji nijesu primili otpremnine, a uz to da se pojasni da pod pojmom otpremnine ne ide iznos koji se dobija 1920 eura iz Fonda rada i da se, takođe, u to ne računa bilo kakav drugi oblik socijalnog zbrinjavanja radnika.

Ono što je tu, takođe, bilo vrlo interesantno tokom rasprava na odborima, a dobro je da javnost zna, da je, recimo, odbijen i predlog na odborima koji je dolazio iz opozicionih klupa da se u primjeru koji je navodio gospodin Gošović koji se odnosio na staratelje djece sa posebnim potrebama da se izjednače sa roditeljima, da se radi o deset do dvanaest penzija na nivou cijele Crne Gore, da je i taj predlog odbijen. Opet se

vraćam na onu paralelu, znači za deset do dvanaest staratelja koji se staraju o djeci sa invaliditetom nema prostora u budžetu, ali ima za stanove funkcionera. Taj segment socijalne nepravde je vrlo bitan. Mi smo ovdje dovedeni sada pred jednu dilemu da li DPS u suštini tvrdi da postoji novac samo za metalske radnike da oni budu obezbijedeni ovim zakonom, pokriveni ovim zakonom, a zašto ne bi bili i drugi radnici, recimo iz šumarske industrije. Imamo dilemu da li su više trpjeli radnici u nekoj livnici ili je to neko ko je bio u šumi, ko se nagutao pile ili šta god već. Biću vrlo konkretan. Ko je zaobiđen ovim predlogom DPS-a? Zaobiđeni su radnici celuloze, šumsko gazdinstvo sa pilanama Berane i Andrijevića, Kožara Berane, kao i Rudnik Berane, Guming Berane i sl. Svi ovi radnici, posebno oni iz oblasti šumarstva su privatizovani maltene ..., ne maltene nego pod vrlo čudnim okolnostima. Šuma koja se inače prodaje po 40 eura kubik, ... privatizatoru po deset eura kubik. Na kraju, ti ljudi neće biti u istoj poziciji u kojoj su i radnici iz metalske industrije. Može da djeluje kao populizam, ali stvarno moramo pronaći način da sistemsko riješimo ovo rješenje. Jer, ne možemo povlađivati Vladinom kriterijumu da se nekome može izaći u susret samo ako brojnošću i prisustvom ispred Skupštine to uspije obezbijediti sebe, a s druge strane tendencijom kroz drugi zakon da ne omogućite ljude da prisustvuju upravo ispred Skupštine ili Vlade da iskažu svoj protest. Prosto pozivamo na tu vrstu solidarnosti i na ono što je naša ustavna obaveza na socijalnu pravdu kako za radnike u šumarstvu tako i za radnike u metalnoj industriji. To je sve što tražimo u godini za koju je premijer unazad dvije godine obećao da neće biti godina stezanja kaiša, ali očigledno za penzionere je već od 2012. godine počelo vrijeme potpune stagnacije i potpunog zamrzavanja svih prihoda. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Periću.

Kolega Kalač u ime Bošnjačke stranke, a neka se pripremi kolega Bojanić. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala vam potpredsjedniče Mustafiću.

Trenutno u skupštinskoj proceduri imamo tri predloga izmjena i dopuna jednog zakona. To je pokazatelj da nam ova oblast nije uređena na pravi način. Logički, trebao nam je novi zakon o PIO i tada ne bismo imali selektivno rješavanje problema. Predlog Vlade, a odnosi se na to da u slučaju pada potrošačkih cijena, odnosno zarada neće biti negativnog usklađivanja i pada penzija za mene je prihvatljiv i o njemu nemam potrebe raspravljati.

Danas pred sobom imamo skoro identičan Predlog zakona o PIO kakav smo imali i nedavno i kojim se po povlašćenim uslovima penzionišu radnici određenih firmi. Za mene je to kao i do sada bilo neprihvatljivo, iz prostog razloga što se sve moguće povoljnosti daju jednom te istom sektoru, jednoj oblasti privrede i to već duži vremenski period. Na ovaj način, po ko zna koji put, diskriminišu se radnici sjevera, a i juga koji su zbog istih okolnosti ostali bez posla. Nakon mog amandmana da svi radnici budu tretirani na isti način, uslijedilo je povlačenje tog predloga zakona. U obrazloženju smo čuli da se na taj način urušava stabilnost javnih finansija, odnosno Fonda PIO. Svjestan sam i tog rizika, odnosno problema. U pravcu traženja rješenja za problem koji imamo

predložio sam privremeno odlaganje zakona kako bi došli do broja radnika koji bi imali to pravo, ali i iznalaženja rješenja, načina primjene, kao i dinamike prilikom realizacije.

Čuli smo od predlagača izmjena zakona da je teško doći do podataka o broju radnika. Međutim, smatram da to nije problem i obrazlažem na sljedeći način. Znamo broj firmi koje su pod stečajem, znamo broj radnika koji je radio u tim firmama, imamo podatke o godinama radnog staža. Na ovaj način doći ćemo do broja radnika sa tim pravom. Na dan 31.12.2013. godine taj broj je iznosio 1713 lica sa 30 i više godina radnog staža. Ovo su podaci od Monstata. Taj broj u 2014. godini nije značajno promijenjen, određeni broj radnika u međuvremenu je stekao pravo na starosnu penziju. S druge strane, određeni broj je ispunio uslov od 30 godina radnog staža. Neki, nažalost, nijesu dočekali da ostvare ova svoja prava. Obrazloženje predlagača da nije moguće doći do podataka ne stoji i to potkrepljujem sljedećim podacima. U opštini Rožaje na dan 20.12.2014. godine bilo je 177 lica sa radnim stažom preko 30 godina, 38 lica sa stažom preko 35 godina i dva lica sa stažom preko 40 godina.

Do podataka je moguće doći samo očigledno da nema volje za tim. Ova lica koliko znam već imaju mjesečna primanja u iznosu od 60 eura. Iz ovog proizilazi da nijesu potrebna prevelika sredstva kako bi ovaj problem bio riješen sistemski, a ne selektivno. Podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći za prošlu godinu idu u prilog tome da se ne samo sjever već i jug države diskriminiše u kontinuitetu. U 2013. godini državna pomoć je dodijeljena na sljedeći način - primorski region 2,18% ili 2.190.000, središnji region 91.765.000 ili 91,49% i sjeverni region 1.792.000, odnosno 1,79%. Zbog ovakvog odnosa prema radnicima sjevera poslanici Bošnjačke stranke neće podržati ovaj predlog zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju.

Drugi predlog izmjena rješava prava radnika, ali ugrožava prava penzionera. Ni ovim predlogom ne dobijamo kvalitetno rješenje problema. Još jednom pozivam predlagače da napravimo kvalitetno rješenje, sistemsko i da time riješimo, a ne produbljujemo problem koji imamo, da radnici ostvare svoja prava, ali ne na štetu penzionera ili bilo koga drugog. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Kalač.

Kolega Mladen Bojanić u ime posebnog Kluba poslanika.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani gospodine Pajoviću,

Mi se danas bavimo zakonima, tri zakona koja imamo o penzijama i privremenom penzionisanju, bavimo se posljedicama, a uzroke i dalje zanemarujemo.

Što se tiče Zakona o penzijama, podsjetiću poslanike i javnost na obećanje i najavu ove Vlade iz 2006. godine o reformi penzionog sistema. Toliko su bili uvjerljivi u tome da je samo pitanje dana bilo kada ćemo gledati one spotove koje su tada najavljivali sa srećnim penzionerima kao na Zapadu. Čak je jedna delegacija bila, sjetite se gospodin Pajović, nije on bio, ali jesu iz Fonda PIO u kome je on radio tada, naravno i iz Komisije za hartije od vrijednosti i guru cijelog projekta. Čak su išli u Čile da vide kako funkcioniše sistem privatnog penzionog osiguranja. Bili, vidjeli Čile, vratili se i od toga nema ništa. Potpuno smo svjesni ko se iole bavi ovim stvarima zna da je ovaj

penzioni sistem neodrživ. Naravno, Vlada gleda političku dimenziju više nego ekonomsku i sve vrijeme je ona odlagala, zaboravila je taj sistem. Napravila je i nepravdu prema nekoliko tada preduzetnika koji su se odlučili da se time bave i potpuno to zanemari. Ostavila je taj neki treći stub koji apsolutno ne funkcionise i neće funkcionisati dokle god se ne promijeni poreska politika u penzionom sistemu. Samo da podsjetim građane da je Vlada davne 2005, 2006. godine obećavala reformu penzionog sistema od koje se nije pomjerila ni za metar.

Što se tiče druga dva zakona o prijevremenom penzionisanju vezano za privatizaciju, govorio sam negdje jednom slikovito šta mislim o tome. Ponoviću, mislim da su niske strasti vladajuće elite pogasile visoke peći u Crnoj Gori i uništile srednju klasu. Sada se borimo kako da nekako iz solidarnosti tim ljudima pomognemo da prežive. Niko ne okreće i niko se ne pita ko je odgovoran za to. Mi smo ranije na Komisiji za privatizaciju gotovo svake zaključke o privatizaciji donosili sa istim prvim članom da proces privatizacije nije odgovorio ciljevima. Zakoni su se mijenjali, pa su se oni manje više, jedan dobar dio njih se usklađivao sa zakonima, ali je problem što se ogroman broj privatizacija pretvorio u suprotnost od onoga što je trebalo da nam donese privatizacija. Niti smo imali povećanje zaposlenosti, niti smo imali povećanje obima proizvodnje, niti smo imali efikasnije upravljanje. Naprotiv, bukvalno prvi korak je bio i s tim se uvijek hvalio poslodavac kako je smanjen broj radnika, a ovamo plan privatizacije nam kaže da treba da se povećava broj radnika. Došli smo u situaciju i mi idemo ka jednom neodrživom sistemu koji će neka Vlada kada ova padne morati da rješava. Jer, ova Vlada očigledno sve nepopularne mjere gura pod tepih, pa će to neko drugi da radi ne bi li rekli kada i oni pođu s vlasti, eto dok smo mi bili sve je funkcionisalo. Funkcionisalo je od danas do sutra.

Ovo nije način dugotrajno koji može da riješi problem. Ovo je kratkoročan problem. Svi se sada dovodimo u situaciju ako ne glasamo da se pomogne ljudima koji su ostali bez posla, da i to budem precizan, oni nijesu izgubili posao, kako se kaže, njima je posao oduzet. Njima je neko došao i oduzeo im je posao. Ogromna većina nije izgubila posao zato što je loše radila ili nije bila stručna nego jednostavno što taj novi menadžment je pogasio te firme i oni su se našli na ulici. Naravno, podržaćemo taj zakon iz nužde, ali potpuno svjesni da će se pretvoriti u svoju suprotnost jednog dana da će se ogroman broj penzionera javiti, s druge strane pada nezaposlenost, raste broj nezaposlenih, raste broj socijalnih slučajeva i ne vidim način kako će ova Vlada da izađe iz svega ovoga. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Bojaniću.

Uvodna izlaganja završavamo sa kolegom Rastoderom u ime Kluba Socijaldemokratske partije.

Izvolite kolega Rastoder.

RIFAT RASTODER:

Prosto možda nije korektno da ne iskažem stav povodom i današnjih Predloga zakona. Na žalost oni su prije svega potvrda koliko bi nam trebala mnogo ozbiljnija elaboracija ove problematike, nego što to u ovom času radimo i ukupno što se radi svremena na vrijeme. Na neki način apelujem na predstavnike Vlade da imaju ovo u

vidu i da razmisle kako da na pravi način elaboriramo ovu problematiku. Ne znam tačno kako se izjasniti do kraja rasprave o ovim predlozima. Prva dva predloga su, jedan predlog Vlade, u redu, pozdravljamo, jer se odnosi na zaštitu osiguranika, odnosno penzionera i zaštitu invalida. Na tom fonu je i predlog poslanika SNP-a, kolege Gošovića koji takođe upotpunjuje i zaslužuje da se predstavnik predlagača i jednog i drugog zakona nađe i vide možemo li se naći nekako, možemo li usaglasiti nekako ovu problematiku koju je potrebno riješiti.

Konačno dva predloga koja smo imali na prethodnom zasijedanju, jedan je predlog poslanika DPS-a i ostalih predlog poslanika Fronta i ostalih iz opozicije, uključujući i nas jedan broj iz Socijaldemokratske partije. Moram reći da, kao što smo se i prethodno bili opredijelili, naravno, nama jekud i kamo bliži predlog opozicije, jer se odnosi na sve radnike. Nisam siguran da ćemo ovako rješenjima trenutnim od slučaja do slučaja pomoći. Bolje bi bilo to riješiti na jedan mnogo adekvatniji način, temeljita elaboracija čitave problematike i na odgovarajući način predložiti onda zaista adekvatan zakon, ali ako je tako onda smo mi u svakom slučaju kao članovi SDP-a naravno u formi pojedinačnog iskazivanja bliži ovom predlogu zakona kolega iz Fronta i ostalih uključujući i jedan broj nas u SDP-eu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega.

Sa ovim smo završili krug uvodnih izlaganja, ali pošto imamo samo troje prijavljenih diskutanata predlažem da i njih čujemo, pa ćemo onda dati riječ predstavniku Vlade.

Kolega Emilo Labudović, izvolite.

Neka se pripremi kolega Nišavić. Po tri minuta su diskusije, tako je dogovoreno na Kolegijumu.

EMILO LABUDOVIĆ:

A što tri?

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Tako je dogovoreno na Kolegijumu.

EMILO LABUDOVIĆ:

Pravo da vam kažem, gospodine potpredsjedniče prvi put ću se pobuniti povodom toga i govoriću tačno onoliko koliko smatram da treba da kažem, jer je van svake pameti da nas dovodite svake godine u situaciju da u pet do 12 rješavamo ovako o krupnim socijalnim, ekonomskim i kakvim god hoćete pitanjima. Unaprijed vam se izvinjavam, ja ću pričati, uključili vi mikrofon ili ne, svejedno.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Gospodine Labudoviću, da se nešto razjasnimo. Imate predstavnika u Kolegijumu koji je dao saglasnost. Da li je on u skladu sa nečim poimanjem pameti ili nije, to je druga priča, ali u svakom slučaju to je dogovor sa Kolegijuma. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Ima jedna knjiga koja se zove Poslovnik koja je i iznad Kolegijuma, ako hoćemo, ali dobro, nećemo sad otvarati raspravu.

Hoću samo da kažem da sam ovdje nebrojeno puta ustajao protiv takozvanih parcijalnih rješenja koja liče na gašenje požara koji je zahvatio čitavu zgradu tako što se na njega sipa voda iz rakijske čaše. I ovdje sam protiv ovakvog pristupa koji je proistekao, prije svega, iz stava Vlade, prema tom pitanju, a onda iz dijela ovog Parlamenta koji bi mogao da obezbijedi većinu ili da ospori većinu za određena rješenja.

Takođe, protiv sam i sve prisutnije tendencije segregacije. Jesam sa sjevera i znam kakva je situacija na sjeveru i znam u kakvom su položaju radnici sa sjevera gdje je počela zapravo ova tranziciona pohara, ali ne zaboravite mi prvi put u ovoj državi imamo na djelu apsurd da je siromaštvo u Podgorici veće nego na sjeveru. Siromašan radnik koji je ostao bez posla i bez uslova za privređivanje i da obezbijedi sebi i porodici hljeb je jednako siromašan bio u Podgorici, na jugu, na sjeveru i gdje god hoćete. U čemu je ovdje problem? Imam utisak da mi čak i kad hoćemo i kad imamo najbolje namjere ne shvatamo posljedice onoga što hoćemo.

Čuli ste gospodina Rastodera. Postoji velika vjerovatnoća, na to sam ukazivao i kad smo raspravljali o budžetu, da prođe rješenje koje predlaže opozicija, a koje znači rješenje ovog problema za sve radnike koji su izgubili posao u procesu stečaja. Pitam vas, šta onda? Odakle te pare, a niko od tome nije vodio računa kad smo, niti ima predloženo rješenje uoči usvajanja budžeta Crne Gore. Hoćemo li da dođemo u situaciju da donesemo zakon pa da ga ne možemo sprovesti ili u još goru varijantu da socijalizujemo situaciju pa da i onako mršave i nikakve penzije zaleđene i ispod svih minimuma za normalan život još više umanjimo da bi smo regulisali pravo ovih koji bi eventualno donošenjem ovog zakona stekli pravo na penziju.

Znam jedno, taj traumatičan tranzicioni proces mora jednom da se završi. Odlagali mi to ovaj put, ostavili za iduću godinu, za sledeću, to je samo pitanje vremena. Ne možemo sačekati da sve pomru. Mi to moramo riješiti za njihovog života.

Znam i da se na zapadu zatvaraju fabrike, ali se tamo odmah obnove. Ovi ljudi nemaju šansu da više dođu do bilo kakvog zaposlenja. Mi imamo problem da zaposlimo one koji su juče došli do tržište rada, a imamo 20 i kusur hiljada onih koji ne znam šta da se desi u Crnoj Gori, ne znam kakav idustrijski bum, nema potrebe za njihovim radnim mjestima. Prema tome, gospodine potpredsjedniče, ja tražim od Vas da podržite rješenje koje će omogućiti svim radnicima koji su ostali bez posla u tranzicionom procesu kroz gašenje firmi kroz stečaj, na način što će ova Skupština koja je na to ovlašćena po Ustavu se zadužiti, o tome kako sad, na koji način ne bih govorio ima boljih stručnjaka, da li kroz zapise da li kroz direktan kredit i jednom da stavimo tačku na ovu priču. Kad možemo da se zadužimo za sve i svašta, možemo i za to.

Još jednom, tražim da javno ova Skupština ustane protiv prakse koju pojedini organi Vlade stalno praktikuju, a to je da navodno ne raspolažu podacima o tome o kojem se broju radnika ovdje radi. Šta bi smo uradili, gospodine potpredsjedniče, da smo Kinezi? Kako bi tek onda Vlada imala podatke, a ne, možemo se svi prebrojati od jutra do večeri, samo ako krene neko malo brže. Ovo je stvarno sramora.

Bio sam, zna gospodin predsjednik Odbora za rad, zdravstvo i socijalnu politiku, u situaciji da se prosto zgranem da nam ministar rada i socijalnog staranja u dvije rečenice kaže da on o tome nema pojma i da ga to baš ni najmanje ne interesuje. Ako

to njega ne interesuje onda bi trebalo da ova Skupština pokaže nedostatak interesovanja i za njega i za njegovo radno mjesto.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Labudović.

Da smo Kinezi imali bi samo jednu partiju.

Kolega Nišavić, izvolite. Neka se pripremi koleginja Jasavić.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče, poštovani predstavniče Vlade, poštovani predlagači ova tri zakona, poštovani obespravljeni radnici Crne Gore, poštovani obespravljeni penzioneri,

Nadam se da će mi predsjedavajući dozvoliti da ove tri, odnosno četiri tačke, četiri Predloga zakona, a četvrti je amandmansko djelovanje Vlade na Zakon o Upravi policije koji takođe na taj način želi da jedan izvjestan broj radnika penzionise, ali ne izmjenom zakona, nego usvajanjem amandmana na Zakon o unutrašnjim poslovima.

Osvrnuću se prvo ukratko na Zakon koji je Vlada predložila o penzionerima, da kažem, a i znam da kad je bila rasprava o budžetu, dragi penzioneri da su se svi zbnili rečenicom ministra finansija kada je rekao da penzije neće biti zamrznute, ali neće biti ni povećane. Dakle, pojašnjenje, ovaj zakon se upravo odnosi u tom pravcu da penzije neće biti ni povećane ni zamrznute, ali dobro je da neće biti ni snižene.

Što se tiče zakona koji je predložila grupa poslanika Demokratske partije socijalista, gdje se pod povoljnim uslovima traži penzionisanje radnika sektora metaloprerađivačke industije kojim je prestao radni odnos zbog stečaja, mislim da je diskriminatorski, da je u suprotnosti sa Ustavom Crne Gore, član 8 gdje je zabranjena diskriminacija po bilo kom pa i ovom osnovu.

Što se tiče zakona koji je predložila grupa poslanika Fronta i drugih partija mislim da je to zakon koji pokušava sistemski riješiti ovo pitanje, a ide i u tom pravcu da su radnici sa sjevera, sa svojim zahtjevima tražili da Vlada Crne Gore donese odluku da minimalna penzija ne može biti niža od minimalne cijene rada, da bivši radnici sa sjevera, muškarci sa 30 godina radnog staža i žene sa 25 godina radnog staža koji su ostali bez posla zbog stečaja dobiju ista prava kao i radnici KAP-a i Željezare za prijevremeno penzionisanje.

Što se tiče četvrtog predloga zakona koji će doći koliko je danas na razmatranje, a to je amandmansko djelovanje na Predlog zakona o upravi policije, o unutrašnjim poslovima koji je podnijela Vlada prema tome siguran sam da će biti prihvaćen, govori da se pod izuzetno povoljnim uslovima mogu penzionisati radnici koji rade u policiji koji imaju 20 godina radnog staža, 10 godina staža na beneficiranim radnim mjestima i zamislite, koji imaju navršениh 40 godina života, a sa tim godinama dragi građani znate da postoji 50% ljudi na biroima rada koji još nemaju posao, a kamo li šansu da se penzionišu. Ono što je najgore što je upozorenje pri donošenju budžeta za 2015. godinu a i upozorenje predlagača iz grupe poslanika DPS-a da nema dovoljno novca, da je rizik da se uruši penzioni sistem, samo da dam ovaj podatak da će prilikom usvajanja ovog amandmana biti penzionisano oko hiljadu policajaca koji će imati penzije mnogo veće od prosjeka crnogoske penzije, a koji će s obzirom da mogu da steknu penziono pravo sa visinom zadnje penzije plus uvećane 20%, što znači da će to sa tim nivoom penzije

da ugrozi i onaj prirodni priliv penzionera od 2 150 koliko planira Fond penzijsko invalidskog osiguranja.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Na kraju rasprave da čujemo koleginicu Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Ja ću pokušati u ova tri minuta, poštovani građani, da povežem Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnom okupljanju, Zakonu o unutrašnjim poslovima, Zakonu o penzijsko invalidskom osiguranju koji je predložio DPS i Zakon o penzijsko invalidskom osiguranju, odnosno dopune koje je predložila Vlada. Ovi zakoni su u direktonoj korelaciji i imaju za cilj da upravo spriječe okupljanja i na neki način destabilizuju nezadovoljstvo građana, na način što će se selektivno tražiti zadovoljenje za pojedine grupe građana. Pri tom Vlada uopšte ne razmišlja o diskriminaciji. Da je to tačno najbolje potvrđuje član 7 Zakona o unutrašnjim poslovima koje smo obrađivali, gdje Vlada traži da ona određuje koji će prostor, ličnost i objekat mogu obezbijediti. Ukoliko prođe ovakvo rješenje onda ja predlažem da razmislimo da ukinemo funkciju ministra unutrašnjih poslova i funkciju direktora policije i da te poslove ministar unutrašnjih poslova i direktor Uprave policije vrši direktno premijer ili njegov zamjenik za unutrašnju politiku, vanjsku politiku, i politički sistem, odnosno gospodin Duško Marković. Očigledno da pitanje javnih okupljanja, pitanje penzija, imaju direktnu vezu.

Drugo pitanje na koje bih da se osvrnem u ovom drugom minutu, jeste, da je jedino dugoročno rješenje otvaranje novih radnih mjesta da bi se stvorio potencijal finansijski da se može izmiriti sve ono što smo zamislili u Skupštini. Da bi se otvorila nova radna mjesta potrebno je da konačno shvatimo koliko je bitno da imamo punu vladavinu prava, da imamo nezavisno sudstvo i da imamo ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou, jer bez svega toga nema novih radnih mjesta, a ako nema novih radnih mjesta nema dobiti i nema se otkud isplatiti penzija ikome.

Na kraju bih u ovom trećem minutu da završim sa predlogom koji je predložila opozicija, Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju. Mi smo ovdje negdje pokušali da napravimo kvalitetno rješenje koje neće biti diskriminatorno i želim da objasnim građanima da sredstva koja se obezbjeđuju od Fonda rada u iznosu od 1 920 eura, kao i sredstva koja se obezbjeđuju iz socijalnih programa ne spadaju u otpremnine u smislu Zakona o radu i Zakona o fondu rada. Da ne bi bilo dilema sutra nekih kod tumačenja eventualno ovih odredaba građani treba da znaju da ta primanja apsolutno nemaju nikakve veze sa otpremninama koje se jedino mogu dodijeliti u skladu sa Zakonom o radu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam koleginicu Jasavić, zaista ste bili racionalni.

Pitam predstavnika Vlade, direktora Direktorata za penzijsko invalidsko osiguranje i boračko invalidsku zaštitu, gospodina Pajovića, želite li da date završnu riječ, ali naravno, bez pominjanja diskutantata i njihovih imena?

Izvolite.

JOVO PAJOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, uvažena gospodo poslanici, dame i gospodo,

Pošto su na dnevnom redu tri predloga Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju i različiti su predlagači i daću završnu riječ samo u onom dijelu gdje je predlagač Vlada, a druga dva Predloga zakona su predloženi od strane poslanika i tu predlagač nije Vlada i Vlada nema pozitivan stav prema tim zakonima.

Dakle, dva su osnovna razloga za izmjene i dopune Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju koje je predložila Vlada. Prvi je, kako bi se propisalo da se penzije i vrijednost penzije za jedan lični bod ne usklađuju, u slučaju kada bi primjenom zakonskih parametara za usklađivanje došlo do negativnog usklađivanja, odnosno do smanjenja penzija i vrijednosti penzije za jedan lični bod. Drugi razlog je da se propiše da se invalidima rada koji primaju privremenu naknadu od Fonda penzijsko invalidskog osiguranja, period primanja te naknade računa kao staž osiguranja i nakon 2014.godine. Dakle, bez oročavanja vremenskog perioda, kao i da se zaposlenim invalidima druge kategorije invalidnosti koji rade sa polovinom punog radnog vremena staž osiguranja računa kao da rade puno radno vrijeme, takođe bez oročavanja vremenskog perioda.

Prema važećem načinu usklađivanja penzije i vrijednost penzije za jedan lični bod se usklađuje jedan put godišnje od 01.januara tekuće godine na osnovu statističkih podataka sa kretanjem potrošačkih cijena i prosječnih zarada zaposlenih na teritoriji Crne Gore u prethodnoj godini u odnosu na godinu koja joj prethodi, u procentu koji predstavlja zbir 75% rasta, odnosno pada potrošačkih cijena i 25% procenta rasta, odnosno pada zarada.

Predlogom ovog zakona predlaže se da se penzije i vrijednost penzije za jedan lični bod ne umanjuju kada su parametri na osnovu kojih se vrši njihovo usklađivanje negativni. Prema kretanju zakonskih parametara na osnovu kojih se vrši usklađivanje u prvih 11 mjeseci ove godine, u odnosu na uporedni period prethodne godine, ako se zadrži postojeći trend došlo bi do umanjenja penzija i vrijednosti penzije za jedan lični bod za 0,625%, znači 0,62%.

Malo je vjerovatno da se u posljednjem mjesecu ove godine nešto bitnije može promijeniti. Zbog toga se ovim zakonskim izmjenama štiti standard pezionera. Poznato je da su penzije od 2004.godine, od kada je u primjeni Reformski zakon o penzijsko invalidskom osiguranju, porasle za 123%. Da napomenem, da u čitavom tom periodu u Crnoj Gori postoji čvrsta valuta, znači penzije su više nego duplirane i to su penzije u eurima.

Penzije u Crnoj Gori su redovne i stabilne i svakako da bi bilo dobro da su veće, ali ako uporedimo prosječnu penziju u okruženju vidimo da je položaj crnogorskih penzionera povoljniji. Upoređujući podaktke o visini prosječne penzije u državama regiona može se vidjeti da jedino Hrvatska i Slovenija, koje su zemlje Evropske unije, imaju veću prosječnu penziju od Crne Gore. Prema raspoloživim podacima visina prosječne penzije u Srbiji iznosi 204 eura, u Federaciji Bosna i Hercegovina 186 eura, u Makedoniji 202 eura, u Republici Srpskoj 172 eura. U Crnoj Gori je prosječna penzija 274 eura, a da podsjetimo da i prosječna plata iznosi 476 eura, što znači da penzija

iznosi nekih 0,57%. Znači, penzije su redovne i stabilne i niko ne dovodi u pitanje njihovu isplatu.

Takođe, podsjećam da troškovi penzijskog i invalidskog sistema iznose 11,65% bruto društvenog proizvoda i da je Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu predviđena su sredstva za finansiranje penzijskog sistema u iznosu od 406,9 miliona eura što su svakako značajna sredstva za isplatu oko 125 hiljada korisnika prava iz penzijsko invalidskog osiguranja.

Drugi razlog za izmjene i dopune penzijsko invalidskog osiguranja je predlaganje poboljšanja statusa invalida druge i treće kategorije invalidnosti, kako bi se invalidima rada koji primaju privremenu naknadu od Fonda penzijsko invalidskog osiguranja period primanja te naknade računao kao staž osiguranja i nakon 2014.godine. Dakle, bez oročavanja vremenskog perioda. Takođe, zaposlenim invalidima druge kategorije invalidnosti koji rade sa polovinom punog radnog vremena staž osiguranja će se računati bez ograničenja vremenskog perioda kao da rade puno radno vrijeme. Dakle, navedene zakonske izmjene i dopune imaju za cilj zaštitu materijalnog položaja osiguranika i korisnika prava penzijsko invalidskog osiguranja kao i poboljšanje statusa invalida druge i treće kategorije invalidnosti u penzijskom sistemu zbog čega predlažemo da se ovaj Predlog zakona usvoji. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Bila je ovo završna riječ predlagača jednog od zakona o kojima smo raspravljali.

Da li neko od predlagača ova dva ostala zakona želi završnu riječ?

Kolega Vučinić i koleginca Šćepanović.

Izvolite kolega Vučiniću.

Koleginice Šćepanović, hoćete li Vi prije, pošto je Vaš zakon?

Izvolite kolega Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ:

Predsjedavajući,

U završnoj riječi hoću da kažem da je ovo rješenje koje smo predložili mi iz opozicije i dio poslanika iz vlasti jedino pravično rješenje. To je sistemsko rješenje koje obuhvata sve radnike u Crnoj Gori koji su ostali na takav način, znači kod uvođenja stečaja u njihovim preduzećima, bez posla i danas se nalaze na ulici ili na Birou rada.

Šta ako pojedinačno riješimo taj slučaj, šta ako riješimo samo radnike jednog preduzeća? Sjutra ćemo ponovo imati ovdje ispred Skupštine ili ispred Vlade okupljanje radnika iz tih preduzeća. Ovdje se postavlja pitanje novca i pitanje održivosti javnih finansija, pitanje održivosti Fonda PIO, ali kad smo, ne mi, nego parlamentarna većina kada je izglasavala garancije, na primjer za Kombinat aluminijuma, za tajkuna nekog koji se zvao Deripaska, za subvencioniranje električne energije za Kombinat aluminijuma, za one mafijaše koji su bili u Željezari, tada niko nije postavljao pitanje održivosti javnih finansija. Ovo što bi se izdvojilo za ovu danassirotinju u Crnoj Gori je minimalno u odnosu na taj novac koji se izdvajao za garancije za ta preduzeća.

Na kraju krajeva, hoću da kažem da ovo što se dešava danas sa tim bivšim radnicima u Crnoj Gori je zapravo vanredna situacija. Vidjeli smo okupljanje u Rožajama, vidjeli smo u kakvom su stanju ti radnici, vidjeli smo okupljanje u Bijelom

Polju i zar nam to ne pokazuje svima nama da je krajnje vrijeme da se okrenemo toj radničkoj sirotinji i da im na svaki način pomognemo. Mislim, prva pomoć bi bila kroz omogućavanje, njima omogućavanje prijevremenih penzija. Mislim da u budžetu za ovu godinu imamo budžetsku rezervu koja iznosi nešto preko 14 miliona i smatram da od te rezerve ne bi bilo ni polovina da bi se svi ovi radnici koji su ostali na ovakav način bez posla i koji su danas u nemogućnosti preživljavanja da bi se mogli zbrinuti na jedan pravi način. Ne znam, bili mi iz vlasti ili bili iz opozicije kako bi mogli glasati protiv ovakvog rješenja, ovakog zakona kojim bi pomogli u najvećoj mogućoj mjeri toj sirotinji koja nije samo na sjeveru, nego i na jugu i u srednjoj regiji, jer je u zadnjih tri, četiri mjeseca je ušlo u stečaj nekoliko preduzeća i u Nikšiću, koji su ostali bez posla i kako bi mogli ostaviti njih na cjedilu a penzionisati, odnosno omogućiti i pomoći nekim radnicima iz nekih drugih preduzeća. Zato vas pozivam da jednom podvučemo tu crtu, pomognemo svim tim radnicima, a mislim da je ovo najpravednije rješenje koje će obuhvatiti sve radnike i ne sumnjam da ćete i vi to podržati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolega Vučinić.

Koleginica Šćepanović o drugom po redu zakonu koji su podnijeli ona, koleginica Kovačević, kolega Zarubića i kolega Obradović.

Izvolite koleginice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Kratko ću se osvrnuti u svojoj završnoj riječi na sve ono što sam čula od strane kolega iz opozicije i pozicije povodom ovog zakona. Dakle, pažljivo sam saslušala sve šta su kolege istakle u vezi sa ovim našim Predlogom zakona i jasno je da svi ovdje imamo jedan zajednički cilj, a to je da ovo pitanje i ovaj problem riješimo zajedno i svakako je važno da dođemo do jednog održivog pristupa prilikom rješavanja ovog problema i upravo Predlog zakona koji smo mi predložili to i omogućava.

Dakle, mišljenja sam da je ovaj pristup koji smo mi predložili upravo održiv, jer na ovaj način rješavamo sigurno problem jednog dijela radnika, zaokružujemo ovaj sektor, a ovo posebno iz razloga što ovo pitanje smo i posebno razmatrali sa aspekta održivosti Fonda penzijsko invalidskog osiguranja. Svakako da se nadam da ćemo u budućnosti, u stvari što prije zajednički riješiti probleme svih radnika u Crnoj Gori koji se tiču ovog problema, a tim prije ćemo ga riješiti ako danas riješimo problem ovih 300 radnika iz ovog sektora. Tako da ćemo sigurno prije riješiti problem i ostalih radnika ako danas zaokružimo ovu priču. Iz tog razloga molim sve kolege da podrže ovaj Predlog zakona kako bi doprinijeli da u budućem periodu pomognemo i drugim radnicima da riješimo njihov problem.

Zahvaljujem se svima na vašim diskusijama i nadam se da ćemo podržati ovaj zakon koji smo mi predložili. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam koleginice Šćepanović.

Ovim smo okonali raspravu o setu zakona o penzijsko invalidskom osiguranju koji su predložili Vlada i .....poslanika, svaka po jedan.

Ovim smo završili raspravu. O ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Prijedlog rezolucije o životnoj sredini.**

Podsjećam da je Prijedlog rezolucije podnio poslanik dr Branko Radulović.

Izvjestioci Odbora su Željko Aprcović, Zakonodavnog odbora i dr Predrag Sekulić Odbora za turizam, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam potpredsjednika Radulovića želi li da da dopunsko obrazloženje.

Izvolite kolega Raduloviću.

Takođe je dogovoreno da kolega Radulović bude jedini diskutant o ovoj tački dnevnog reda.

Izvolite kolega Raduloviću:

BRANKO RADULOVIĆ:

Uvažene kolege i poštovani građani Crne Gore,

Duboko zabrinut za stanje životne sredine, isprovociran dosta često izjavama pojedinih evropskih predstavnika i funkcionera, a i nešto što mi je u biti to je da volim, bolestan sam od neke čistoće.

Razmišljao sam dugo kako da isprovociram crnogorsku javnost da na nešto što je izuzetno važno za naš život, za potomstvo, nešto što predstavlja veliki problem, nešto što te potencijale crnogorske trošimo besomučno, nehumano, necivilizacijski dosta puta, nešto što će nam biti jedna, ne jedna, nego, po meni, duboko najveća i najteža obaveza prema nečemu što znači ispuniti evropsku agendu, nešto što bih skrenuo pažnju od naših krajputaša. Naši krajputaši nisu krajputaši dosta često lijepi borovi, bistri izvori, uređeni kolovoz, nego su smeće.

Putujući iz Budve, pošto tamo živim već jedan duži period, razmišljao sam kako, što da uradim. I onda sam sa svojim saradnicama pokušao nešto da uđem sa izmjenama zakona i vidio sam da je to ludilo, da tu ne mogu ništa da uradim. Onda sam razmišljao da li da to uradim sa deklaracijom, ako to uradim sa deklaracijom, taj nivo hijerarhijskih dokumenata, deklaracija nešto uopšte, rezolucija je već nešto što obavezuje, zakon još više, ustav kao kapa svemu tome, i onda sam odlučio da to bude rezolucija. I, pošto dolazim sa fakulteta koji životnu sredinu oslikava sa te inženjerske, tehnološke strane, znači to mi nije strano nego mi je to blisko, i pošto sam bio često puta u nekim aktivnostima zajedno sa kolegom Pajovićem kada je tada on vodio NVO, ja bio u grupi i oko ekološkog genocida KAP-a i oko mnogih drugih stvari i oko zaštite Morače, Tare i mnogo čega drugog, i onda sam rekao - ajde, ovdje neće biti nikakve politike. I onda sam, ja mislim da sam negdje oko 10 hiljada stranica isčitao ljetos, koliko sam znao i umio napravio jedan tekst i dao ga cijeloj crnogorskoj javnosti da ga gleda i da razmišlja o njemu, i napravio jedan dosta veliki okrugli sto, matični odbor - Vlada sa svojim stručnjacima, akademska zajednica, nevladin sektor, svi su bili tu i bila je jako dobra posjećenost. Dao sam im materijal da ga gledaju i oni su izuzetno dobro reagovali i dali su mi dosta primjedbi, dosta sugestija među kojima i naš sadašnji generalni sekretar koji je bio direktor Direktorata za komunalni otpad, jedna izuzetno važna stvar.

Ja sam povukao, tada sam vidio, htio sam da dođe do potpunog konsenzusa, i onda sam taj tekst povukao i onda sam sa svojim saradnicama hoću posebno da

pohvalim tu stručnu, logističku podršku, izuzetno kvalitetnu u našem matičnom odboru, nema Peđe, gospodina Sekulića, ali izuzetno se radi o strašno obučenim ljudima i damama koje su izuzetno upoznate. Napravio sam, zahvaljujući njima jedan novi tekst, u međuvremenu sam i ja dosta izučavao to.

Prilikom posjete Danskoj sam bio i u Evropskoj agenciji za životnu sredinu, pošto se ona, ta je institucija koja nije u Briselu ni u Strazburgu, nego ona se svake druge godine mijenja u nekoj drugoj državi. Napravio sam jedan tekst, taj tekst nije, jer ja volim akciju, znači da skrenem pažnju i da napravimo neku korist. Već smo napravili korist, evo pola godine dana već smo napravili dosta priče o životnoj sredini za razliku od prije toga.

Znači, dato je bilo jednoj službi koja se nije mogla boriti sa nečim što smo proizvodili više otpada nego što smo ga sakupljali. Ako svi bačamo pa nema majčinoga sina ko će, u porodici a ne u cijelom društvu, sakupiti to. Za ovo je potrebno cijelo društvo i civilni sektor i Vlada i građanin svaki, nevladin sektor posebno, da idemo zajednički ka nečemu što znači moramo prvo očistiti Crnu Goru, a trebaće nam dugi jedan period da bi sanirali ono što smo loše napravili tokom privatizacije.

Vidio sam takođe da je izuzetno važno i ta platforma koja mora da bude, kada je u pitanju 27. poglavlje, da je u pitanju struka, da je u pitanju nešto što moramo izuzetno dobro i kvalitetno da ispregovaramo, posebno ti prelazni periodi. Hrvatska čak i do 2020.godine će morati da ima taj jedan period gdje će moći, morati faktički u obavezi da bude da primijeni u potpunosti nešto što znači upravljanje otpadom. Takođe i korišćenje IPA fondova i ne čega drugog.

Ja sam htio malo jaču aktivnost oko svega toga, prije svega oko Vlade i oko svega, očito da u određenom momentu nemaju niti resursa niti novca za nešto koje bi bila potpuna neka aktivnost, ali se pokazalo da imaju dosta razmišljanja i na tome fonu da se ide. Ja sam htio i posebno ministarstvo, htio sam mnogo više novca, htio sam uključenje mnogo čega drugoga, ali već ova rezolucija pokazuje i do sada, a ja se nadam da ćemo je jednoglasno usvojiti, pokazuje da ćemo da se sasvim drugačije odnosimo prema životnoj sredini da sačuvamo ono što jeste, da se i kaznena politika i politika edukacije i politika informisanosti, i uvažavanje svega toga, i odnos evo prema crnim tačkama. Znači, da je bila ova rezolucija ne bi možda bila Pljevlja ovakva kao što su, ne bi bila dva crvena bazena ovakva kao što su, ne bi bilo KAP-a ovakav kao što je.

Znači, ljudi, pođite samo do sjevera i svratite u neku kafanu i pođite iza kafane, pokraj potoka, vidjećete nešto što ne priliči civilizacijskom društvu. Znači, time hoću da jednostavno razdrmam tu svijest koja je i mislim da sam uspio u tome, to je moja neka mala, da kažem, skromna pomoć ili doprinos nečemu što znači ova skupština, kvalitet ove skupštine, pokušao sam, nešto sam uradio, drugi koji su stručniji i kvalitetniji bolje će nastaviti. To je.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam kolega Raduloviću, hvala na raspravi, naravno hvala na vašu agilnost, prije svega, a naravno i kompetentnost u vezi sa ovom temom.

Ovim zaključujem pretres o Predlogu rezolucije.

Sada najavljujem pauzu koja je dogovorena danas na kolegijumu, za rad radnih tijela, odnosno odbora. Naravno da nakon toga nastavljamo rad sa Predlogom zakona o dopuni Zakona o finansiranju lokalne samouprave i tako redom po dnevnom redu.

Okvirno pola sata.

- Pauza -

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva, nastavljamo rad.

Idemo na **Predlog zakona, dopuni Zakona o finansiranju lokalne samouprave.**

Predlagačje poslaniko Damir Šehović.

Radi se o tranzicionim normama da bi se moglo obezbijediti da novonastale opštine realno budu korisnici sredstava ostvarenih na njihovoj opštini.

Norma je bila nejasna, bio je prosjek u posljednjih tri godine što je bilo nemoguće primijeniti na te opštine i onda smo tražili da se to ispravi.

Ima li zainteresovanih za raspravu?

Hvala. Završili smo raspravu o tački Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o lokalnim samoupravama.

Idemo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Predlagač je, u ime predlagača je, ovdje odbori služe plenumu a ne plenum odborima. Pozvani su, oni su radna tijela Skupštine a ne Skupština radno tijelo odbora.

Izvjestioci odbora su koleginica Šćepanović Zakonodavnog odbora i kolega Strahinja Bulajić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Poslanici Vuletić, Adrović, Obradović, Filipović, Gegaj su podnosioci zakona.

Ko će govoriti u ime predlagača?

Želite li kolega Obradoviću, imate tri minuta, biće dovoljno. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvažene koleginice i kolege, poštovani građani i građanke Crne Gore,

Vezano za Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica mogu da istaknem da smo mi kao predlagači smatrali da treba da predložimo ovaj zakon, sa razloga da bi se oporezovao i dobitak koji mi smatramo da je dohodak u vidu dobitka na igre na sreću i to za fizička lica u određenom procentu od 15%, to je onaj dohodak koji nije do sada oporezivan i postoje naravno dileme je li to 15, 13% itd, mi smo smatrali da taj iznos jetaj koji je opredjeljujući koji treba da predložimo u ovom dijelu.

Takođe, što se tiče samog ovog predloga zakona ističem da smatramo u cilju punjenja budžeta, u cilju smanjenja i određene razlike među samim platama, da oni lični dohoci koji su iznad 720 eura da se oporezuju, takođe sa istom stopom poreza za period i za 2015. godinu, dakle ono što je bilo pozitivno u 2014. godini da bude i u 2015. godini, da bude dakle primjer samo za ta primanja iznad 720 eura, na taj način da damo doprinos i budžetu i da damo na neki način doprinos i smanjenju tih razlika u visini plata, odnosno ličnih primanja. Na ovaj način dakle želimo da oporezujemo i ove dobitke koji se do sada nijesu oporezovali, smatrajući da je na taj način pravičnija norma, pravičniji zakon i predlažemo Skupštini da se isti usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Zahvaljujem kolegi Obradoviću.

Javio se kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem uvaženi predsjedniče.

Uvažene kolegice, uvažene kolege,

Pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Ove izmjene i dopune odnose se uglavnom na porez na dobitak od igara na sreću koji treba da se plaća po stopi od 15%.

Ono što karakteriše ovaj zakon je da mi imamo jedan važeći zakon koji nismo bili u stanju da sprovedemo, a koji se tiče PDV-a. Ukoliko neko može da mi kaže ja bih volio da znam koliko smo imali prihoda od PDV-a kod igara na sreću, da li je i jedan cent bilo prihoda po osnovu PDV-a od igara na sreću, po važećem Zakonu, Zakonu koji je donijela ova Skupština jedan od onih zakona koje Skupština nije bila u stanju da sprovede. Osim toga, ovaj zakon takođe je vrlo selektivno sprovodio, jer će ovaj zakon biti sprovodiv samo u dijelu kladionica, i to u dijelu u kojem možete da, kao igrač u kladionicama pri isplati vašeg dobitka, ako možete samo da me saslušate, evo skraćena je diskusija na tri minuta, samo malo koncentracije. Ne morate vi mene da slušate, kvarite i meni koncentraciju, ako možete da budete tihi dok govorim.

Dakle, Zakon nije sprovodljiv u dijelu koji je van kladionica, dakle kazino, automati, sve ono što je van kladionica ovaj zakon nije sprovodljiv. Pokušajte, bilo ko od vas, da mi objasni na koji način mislite da nekom igraču igara na sreću u jednom kazinu uberete prihod na dobitke od igara na sreću u visini od 15%. Onog časa kad za ruletom dobija njegove žetone nazad, kad mislite da uberete taj porez. Znači, jedino je sprovodljiv u dijelu koji se odnosi na kladionice i onoga časa kad kladioničar dobija svoju isplatu.

Ovaj zakon zamjenjuje jedan prethodni lošiji zakon koji nije bio u stanju da se sprovede ovim zakonom koji će biti sproveden samo u jednom dijelu, a onaj drugi dio neće biti sproveden, tako da mi još uvijek imamo jednu veliku prazninu u ovoj oblasti i ja zaista vjerujem da ćemo možda u nekom sljedećem periodu naći sistemsko rješenje da stvarno imamo zakon koji reguliše ovu oblast. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Labudoviću izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Kolegice i kolege,

Da Skupština iole uvažava samu sebe i da krene tragom svoje kontrolne funkcije ne bi mogla da prenebregne činjenicu da se veoma uporno i sistemski krši zakon koji je ona sama donijela.

Ja sam pitao ministra finansija ko ga je i kad ovlastio da ne primjenjuje zakon koji je donijela ova skupština ili zašto nije, ako je norma koju smo usvojili neprimjenljiva, uradio ono što mu je, prije svega, ustavna i zakonska obaveza, a to je da upozori

Skupštinu i da traži izmjene i dopune zakona u tom dijelu i došli bismo u poziciju da jedna veoma važna oblast koja pokriva sa finansijske strane jedan veoma respektabilan iznos, bude prije svega pravno uređena na način da jednako tretira u obavezama i priređivače igara na sreću i građane koji pokušavaju da stignu svoju taliju.

Ono što, kad je riječ o ovom predlogu zakona, mene posebno čudi, jeste zašto se grupa poslanika Demokratske partije socijalista uporno trudi, evo već godinu i po dana, da nadomjesti pravnu prazninu koja postoji u ovoj oblasti. Zar nije Vlada, prije svega, obavezna da to uradi? I koji je to sistem lobiranja koji na neki način dezavuiše samu Skupštinu? Ne zaboravite gospodo, a gospodin predsjednik bi to prije svih nas morao da zna, da se desio pravni presedan, da je ova skupština iz tog kruga optužena i kažnjena, gospodine predsjedniče, zato što radi svoj posao na način na koji je to propisano i pravilnikom i Poslovnikom i Zakonom i na svaki drugi način.

Ja se pitam - šta radi Komisija koju je Vlada formirala evo dvije godine sa zadatkom da stvori pravni okvir za regulisanje obaveza i prinadležnosti u ovoj oblasti. Ko opstruira rad te komisije i ko pokušava da na mala vrata ovo pitanje riješi? Očigledno je da Vlada niti ima volje, niti ima hrabrosti da zađe u ovu sivu zonu i da to riješi na način na koji je riješila sve druge. Zakonom. Pa se preko malih ...(Prekid)... kroz, volio bih da mi se kolege ne naljute, izlobiranu grupu poslanika Demokratske partije socijalista, koji uporno i uporno, a mislim da je ovo četvrti ili peti predlog ovog zakona, pokušavaju da to riješe. Gospodo, ovo je suviše ozbiljno pitanje, suviše su ozbiljne pare u pitanju da bi se to tako preko koljena prelomilo, gospodine predsjedniče, tim prije što je evidentno da u Nacrtu budžeta za narednu godinu imamo pad prihoda od koncesija od igara na sreću, za neobjašnjiv iznos. Ko se to boji, gospodine predsjedniče, da uđe u tu zonu i da jednom popu kaže pop, a bobu kaže bob, i donese zakon koji bi se oslonio na civilizacijske tekovine. Ako ništa drugo, spreman sam gospodine predsjedniče da predložim radnoj grupi, ako to Vlada ne može, da ode brate u Las Vegas i da prepisu, tamo se kockaju evo sto i kusur godina, pa ako to ne umijemo mi našom pameću da riješimo, da odemo i da prepíšemo to otud i da to jednom završimo i stavimo tačku na način na koji priliči jednoj ozbiljnoj državi, jednoj ozbiljnoj vlasti, a ne ovako ispod žita i preko sto zaobilaznih puteva. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Bolje Monako, Crna Gora kao Monako.

Ali, jedna druga stvar koju ste spomenuli, koju je vrlo važno da svi znaju, da čujemo a bez presedana je u parlamentarnim demokratijama ili demokratijama uopšte, da sudska vlast hoće da uređuje način ponašanja Parlamenta. U podjeli vlasti to je nezamislivo. Imamo presudu, čak je Parlament osuđen, a da stvar bude bolja Parlament je zastupan po Zakonu koji smo mi donijeli, a koji ćemo popraviti, od zaštitnika imovinskih interesa, koji vrlo štiti imovinske interese, ali .... naše pravne nije, biću precizan. Tako da i to se desilo, ali takva je demokratija, morate graditi institucije da bi se to rješavalo. Desilo se kod nas.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem se.

Poštovani predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Dakle, pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Ovaj predlog zakona ima, ako možemo da se čujemo, je li ovo tri minuta rasprava. Pa u redu, hvala vam.

Ovaj predlog zakona ima dvostruku namjeru. Jedna namjera je da se produži krizni porez za narednu godinu što je možda i nesporno sa ekonomskog aspekta, s tim da on bude 13% naredne godine, umjesto 15% koliko je važio za ove dvije godine.

Međutim, druga namjera ovog zakona je da uvede oporezivanje dohotka na dobitku od igara na sreću na način, molim vas da me saslušate, na način da će se oporezivati u principu, u suštini samo dohodak kod sitnih igrača koji igraju kladioničke igre, dok će kazina i automati, iako fiktivno postoje, obuhvatom ovog zakona, ostati van domašaja naplate poreza. Jedini način da se naplati porez u ovoj oblasti je da se uredi sistemski zakon o igrama na sreću i drastično povećaju koncesione naknade, da se naplate dugovi od nekoliko miliona evra, koje pojedini priređivači duguju ovoj državi.

Predsjedniče Parlamenta imate sudske sporove koji se vode protiv države koja nije blagovremeno naplatila više od dva miliona eura, pripadajućih naknada od pojedinih priređivača, mogu i o njihovim imenima, ako treba, ovdje da se kaže, podaci su javni. I sada se pokušava, sada se pokušava, taj segment priređivača igara na sreću u kazinima, automatima i takozvanim kladomatima, to su one spravice u kafanama crnogorskim koje se bez nadzora instaliraju, abolirati i sav pritisak države napraviti na kladionice koje jedine legalno rade, koje jedine zapošljavaju radnike, jer to automati i kladomati ne rade, koji plaćaju poreze i doprinose, imaćete efekat da će zbog uvođenja tog poreza, a nemamo sistemski zakon o igrama na sreću, imamo PDV u sistemu, opasti obim igara na sreću, opašće prihodi države neće porasti, i od ovoga će imati samo štete zaposleni i državni budžet.

Čiji su motivi i koji su motivi da se ovo predlaže ovako sada, a da se u martu govori o mogućem sistemskom zakonu igara na sreću, ja to ne znam.

Kolega Labudović je pitao što je bilo s radnom grupom. Ja sam je kolega Labudoviću napustio, dao sam svoje razloge javno zašto, ta radna grupa se nije pomjerila sa mrtve tačke od momenta od kad je formirana. I pošto sam ja to vidio kako to ide, i da ona u stvari služi da se ova priča drži ovako na stend baju, napustio sam tu radnu grupu.

Neko u ovoj državi neće namjerno da se ova oblast oporezuje sistemski i planira u budžetu, završiću za 20 sekundi, umjesto pet mizernih miliona koje smo imali 2011, 2012, 2013. i 2014. sad smo planirali 3,7 miliona evra, gospodo, naredne godine. Što planiramo 50% manje prihoda u ovoj oblasti a podižemo porez na dohodak na samo jedan jedini segment kao što su kladionice? Neka znaju zaposleni u tim kladionicama, više hiljada, neka znaju igrači da će država na ovaj način da obezbijedi manje prihoda nego prije ovoga što sam pokušava da uradi. Toliko.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Tu postoje samo dva ...odgovora, mi smo sve srećnija nacija pa se manje kladimo ili kockamo ili sve slabije ubiramo porez. Samo su dvije mogućnosti.

Kolega Vuletić u ime Kluba DPS-a, a kolega Obradović u ime Kluba DPS-a Vi ste prijavljeni, zbog toga.

MILORAD VULETIĆ:

Ima prije gospodin Davidović, ako je završna.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nije, nije završna.

Samo izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Ovo je diskusija ili ...

Dobro, zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Znači, ovako. Važećim Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica uređeno je oporezivanje dohodka fizičkih lica te shodno istom u izvorne dohodke spadaju i prihodi ostvareni po osnovu ličnih primanja samostalne djelatnosti, imovine, imovinskih prava, kapitala i kapitalnih dobitaka. Prema tome, važeći zakon nije predvidio da se oporezuje ....

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Trenutak, kolega Vuletić.

Izvinite, što Vas prekidam.

Kolege. Kolege koje govore ulažu napor da se bave ozbiljno s ovim problemom, našim problemom. U sali je previše onih koji imaju energije za druge razgovore, što njima otežava rad. Radimo već non stop mjesec dana, dozvolite da mogu izlagati u tišini. Ako ih barem ne slušate, onda nemojte govoriti usput.

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Dakle, prema tome važeći zakon nije predvidio da se oporezivim dohodkom smatraju prihodi ostvareni po osnovu igara na sreću i nagradnih igara što znači da fizička lica koja ostvare prihod po tom osnovu nijesu obavezna da plaćaju porez na tako ostvaren dohodak. Stoga se ovim zakonom predlaže da se dobici kao što ste vjerovatno čuli u uvodnoj riječi koja fizička lica ostvaruju od igara na sreću oporezuju po stopi od 15%. Razlozi za ovakvo opterećenje, ima ih mnogo, budući da bi trebalo da dam racionalni pristup ovoj diskusiji, samo ću reći što nas je motivisalo. Motivisao nas je set zakona koje smo stavili u proceduru prije nekih pola godine. Naime, radilo se o Predlogu da se izmjenama i dopunama uredi Zakon o igrama na sreću, Zakon o dopuni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost i dakle, izmjene i dopune ovog Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Isto tako ovim zakonom smo pokušali ne da podvajamo, kako je kolega Damjanović rekao i da izdvajamo niti igre u kazinima, niti na aparatima, nego sveobuhvatno da pokušamo na neki način da ovu pravnu oblast uobličimo i dovedemo do toga da bude i pravno i ekonomski održiva i da utiče naravno, na fiskalni kapacitet i poboljšanje punjenja budžeta u svakoj godini. Naravno, u završnoj odredbi predložili smo da se produži onaj porez na dodatnu vrijednost, na zarade preko 720 eura za još jednu godinu, ali ne u iznosu od 15% već 13% što smatramo održivim i što se pokazalo u 2013. i 2014. godini kao korektan i korektni faktor u dijelu punjenja određenih sredstava u budžetu koji bi bitno uticali na servisiranje potreba socijale i svega ostaloga što treba.

Sada i ja se pitam recimo, naravno, da u ovom dijelu, nadam se da ću dobiti nekih 30 sekundi da pojasnim zbog čega smo se ipak opredijelili da se ...(Prekid)... kako smo stavili u proceduri ovaj zakon, neka to bude jedan test u narednih tri, četiri mjeseca, pola godine da vidimo kako će zaživjeti u praksi. A onda pretpostavljam da ćemo uraditi sistemski zakon, a to je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću gdje će se utvrditi novi momenti, novi elementi koji će bitno opredijeliti i izmjene i dopune eventualno i ovoga predloga zakona koji je danas ovdje pred nama. Stim u vezi cijenim da ćemo imti razumijevanje bez obzira na stavove koji se čuju oprečni i od strane priređivača igara na sreću i od strane još ponekih eksperata pravne struke, da kažem tako, ali na bazi iskustava, dakle, iz okruženja i iz Evrope, cijenili smo da je ovo prihvatljivo rješenje, a na to smo i pribavili mišljenje Vlade koja je saglasna sa ovim našim predlogom što znači da smo na pravom putu da dođemo do nekih rješenja. Da li je ovo najoptimalnije rješenje i da li je najbolje, vrijeme će pokazati, ukoliko ne bude, naravno da ćemo biti tu da to korigujemo. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Vuletić.

Kolega Šehović, izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala predsjedniče.

Poštovane kolege, dozvolite mi da ja u ovih tri minuta pokušam da elaboriram svoj partijski stav vezano za zakon koji je trenutno na dnevnom redu i o kojem upravo razgovaramo.

Kao što i sami znamo djelatnost igara na sreću je u svakoj državi lažna i proizvodi izuzetno veliku pažnju javnosti i u tom smislu se o ovoj djelatnosti može govoriti u dva nivoa.

Može se govoriti u političkom i u ekonomskom smislu. Za partiju kojoj pripadam bi bolje bilo da govorim u političkom smislu, a za državu korisnije da govorim u ekonomskom smislu. Opredijelit ću se za ovo drugo i pokušaću da nekoliko ekonomskih argumenata izložim koje će nam pomoći da na racionalniji način sagledamo materiju o kojoj ovdje upravo govorimo.

Dakle, Crna Gora se kao što i sami znamo nalazi u situaciji da joj je svaki euro fiskalnih prihoda dragocjen i u tom smislu moramo se pažljivo odnositi prema našim javnim finansijama i pokušati da maksimalno iskoristimo fiskalni prostor. Taj fiskalni prostor mislim da neću pogriješiti ako kažem da ponajviše ostaje neiskorišćen u kockarskoj industriji. O kolikom fiskalnom prostoru je riječ govori podatak da je ova industrija teška po nekima i do par stotina miliona eura, a da je mi na adekvatan način nijesmo iskoristili. Godišnji prihodi u 2013. godini od igara na sreću su bili 5,5 miliona eura. Ubijeđen sam da je to malo i da država Crna Gora mora da uradi sve da ti prihodi u narednim godinama budu sve veći i veći. Načini na koji je to moguće realizovati je oporezivanjem dobitaka od igara na sreću, povećanjem fiksnih i varijabilnih koncesija priređivača igara na sreću i on-line nadzorom kockarske industrije.

Kao što i sami znamo usvojili smo Zakon o porezu na dodatu vrijednost koji se ne primjenjuje nigdje u svijetu i suočeni sa tom činjenicom morali smo da tražimo alternativna rješenja. Jedno od efikasnijih alternativnih rješenja za oporezivanje kockarske industrije je upravo Zakon koji je predložen. Dakle, mi se ovdje izjašnjavamo

o tome hoćemo li da oporezujemo dobitke od igara na sreću jednako dolazili oni iz kladionica iz kazina ili drugih grana ove industrije ili nećemo, i ako postavimo na taj nivo stvari onda definitivno smatram da treba da glasamo za ovo rješenje.

Zašto još treba da glasamo za ovo rješenje? Zato što smo u situaciji da ako već moramo prikupljati društvene prihode onda ih moramo prikupljati na način koji je pošten i društveno prihvatljiv. Ne vidim društveno prihvatljiviji trenutno način za prikupljanje dodatnih prihoda od oporezivanja kockarske industrije. Kao rezultat činjenice da ćemo na ovaj način da prikupimo određena novčana sredstva sastavni dio predloga ovog zakona je i smanjivanje kriznog poreza za 30%. Ako treba da biramo između toga hoćemo li da oporezujemo kladioničare i one koji pripadaju ovom drugom segmentu kockarske industrije koja je vezana za kazina ili ćemo da smanjujemo krizni porez, ja nikakve dileme namam. Glasaću za ovo prvo. I druga stvar, jako je važno naglasiti i time definitivno završavam. Prateći zakoni koje moramo u što skorijem roku odmah početkom naredne godine da usvojimo jesu izmjene Zakona o porezu kojim je uređena oblast igara na sreću gdje povećanjem fiksnih koncesija, gdje povećanjem varijabilnih koncesija, gdje uvođenjem on-line nadzora u sisteme. Mi ćemo stvoriti u fiskalnom smislu prostor da razmišljamo o potpunom uvođenju kriznog poreza.

Zbog toga poštovane kolege ja nemam nikakvu dilemu, ovdje se ne radi o tome da hoće neko nekoga da štiti, nego se ovdje radi o tome da oni koji će glasati za ovaj zakon će glasati za oporezivanje priređivača igara na sreću, prema svima jednako. Nijesam se složio sa time da se izdvaja kockarska industrija i zbog toga se odustalo od tog amandmana tako da danas imamo zakonsko rješenje koje je pred nama, koje je u primjeni, shvatio sam i u značajnom broju drugih zemalja koje se može primijeniti i po osnovu kojeg će ova država da ubere značajna finansijska sredstva. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Ovim smo završili raspravu, imaćemo raspravu još u pojedinostima.

Idemo na sledeći **Predlog zakona o dopuni Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju.**

Predlagač je kolega Gošović, Damjanović. Govoriće kolega Gošović.

Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Koleginice i kolege, poštovani građani,

Svaka država koja se smatra državom socijalne pravde stvara uslove za dostojanstvenu starost svojih građana, a među tim kategorijama stanovništva svakako se nalaze i staračka domaćinstva, poljoprivrednici koji su radni vijek proveli baveći se poljoprivredom, a nijesu ostvarili nikakva primanja niti penziju, niti neko drugo novčano primanje. Vlada se, odnosno ovaj Parlament kroz Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju opredijelio da tim licima obezbijedi materijalnu pomoć u vidu staračke naknade. Vlada je tu visinu staračke naknade utvrdila na iznos od 40 eura na mjesečnom nivou, a kriterijumi za ostvarivanje ovog prava veoma su strogi. Pravo na staračku naknadu obezbjeđuje se za jednog supružnika ukoliko žive na selu i bave se poljoprivredom, a nemaju nikakvih drugih primanja. To pravo mogu ostvariti muškarci koji su navršili 65 godina života i žene koje su navršile 60 godina života. To pravo sada prema podacima

Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u Crnoj Gori u mjesecu novembru 2014. godine koristilo je 4961 lice, u odnosu na 2013. godinu broj korisnika ovog prava umanjen je za 178 korisnika. U međuvremenu iznos staračke naknade nije mijenjan od 2009. godine, rasli su troškovi života, rasle su i zarade. U tom periodu od 2009. godine povećavane su i naknade iz oblasti socijalne zaštite, boračko-invalidske zaštite i penzije su usklađivane sve do 2012. godine samo je staračka naknada ostajala na istom nivou od 40 eura mjesečno. Plaćajući prije svega ceh činjenici da je ovaj socijalni transfer i dalje ostao u oblasti poljoprivrede uređen Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, mada je po svemu trebao da nađe mjesto u Zakonu o socijalnoj zaštiti.

Podnošenje ovog Predloga zakona ima za cilj da se koliko toliko poboljša materijalni položaj staračkih domaćinstava koja danas održavaju u životu brojna udaljena sela kojima prijeti i napuštanje.

Donošenjem ovog Predloga zakona postojeći iznos staračke naknade od 40 eura počev od 01. januara 2015. godine isplaćivao bi se u iznosu od 50,20 eura, dakle, predstavljao bi iznos 50% od najniže penzije u Crnoj Gori. Imajući u vidu postojeći broj korisnika ovog prava 4961 za sprovođenje ovog zakona u Budžetu Crne Gore za 2015. godini trebalo bi obezbijediti dodatna sredstva u ukupnom iznosu od 607.116 eura.

Odmah da kažem da je evidentno da neće trebati obezbijediti toliki iznos sredstava, jer je u budžetu ...(Prekid)... sredstava za ove namjene projektovan za 5300 korisnika ovih prava, dakle, za nekih 300 i nešto više korisnika tih prava, što bi iznos ove naknade svakako umanjilo za nekih 162 hiljade eura na godišnjem nivou. Ono što je bitno jeste da se Predlogom zakona obezbjeđuje kontinuitet u ostvarivanju prava sadašnjih korisnika staračke naknade gdje se Prijedlogom zakona ne mijenjaju kriterijumi niti postupak za ostvarivanje ovog prava.

Dakle, ovi razlozi, razlozi socijalne prirode, činjenica da naknade nijesu povećavane od januara 2009. godine, da je riječ o isključivim primanjima staračkih domaćinstava, mislim da za sve nas stvaraju obavezu da donesemo i usvojimo Predlog ovog zakona i koliko toliko poboljšamo materijalni položaj staračkih domaćinstava, a nakon ovih pet godina zaista je mislim, nadam se da dijelim mišljenje svih vas krajnje vrijeme i potreba da to učinimo. Predlog zakona je prošao Odbor i zakonodavstvo, matični Odbor, na Odboru za finansije kada su se razmatrali amandmani za obezbjeđenje ovih sredstava predstavnik Ministarstva je istakao da ukoliko Predlog zakona bude usvojen kao takav da će Ministarstvo iznaći načina za obezbjeđenje ovih sredstava. Toliko i hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na trudu kolega Gošoviću, da ne propustimo neki važan segment u našem društvu.

Jedan prijavljeni, mislim da će biti dosta.

Andrija Popović, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani,

Što se tiče ovog Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju koji se tiče staračkih naknada moram reći da i prošle

godine smo pokušali da povećamo staračke naknade koje sada iznose 40 eura. Ja sam apsolutno bio ubijeđen prošle godine da će to proći i vjerujte da je to bilo moje možda i najveće razočarenje u plenum da to nije prošlo na plenumu, vjerujem da ćemo ove godine imati više sluha. Ako nijesmo uspjeli sačuvati mladost na selu, bar da starosti, koliko toliko, omogućimo neki dostojanstven život. Kao što je rekao kolega Gošović, od 2009. godine nije povećavana staračka naknada, ona bi po prijedlogu ovog zakona iznosila 50% minimalne penzije u Crnoj Gori. To bi bilo 50,20 centi, povećanje od 10 eura. Vjerujem da ćemo svi mi imati sluha da se podrži ovaj prijedlog zakona.

Klub poslanika albanskih partija, FORCA, Albanska alternativa, Hrvatska građanska inicijativa i Liberalna partija će podržati ovaj Prijedlog zakona koji se tiče staračkih naknada. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Popoviću.

Kolega Perić, izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Dakle, ovaj kraj godine jeste negdje prostor da se sagleda kakva je bila socijalna politika Vlade na godišnjem nivou, i kada vidimo tačke kroz koje prolazimo tokom cijelog dana vidimo samo konstantne primjene socijalne nepravde, direktno kršenje člana 1 Ustava Crne Gore koja govori da je Crna Gora država socijalne pravde. U tom smislu ovaj Predlog zakona koji mi hoćemo prihvatiti, znači, što je rekao kolega Popović da prvi put dobiju nešto konkretno i opipljivo oni ljudi koji su u poljoprivredi cijelog života, a koji za razliku od mnogih drugih oblasti cijelog života ne gledaju u državu već u nebo, od toga šta će planirati, šta će usaditi, kome će prodati. I ovo jeste prilika, to jeste razlog našeg javljanja da se vidi koliko država ne vodi apsolutno ni najmanje proaktivnu politiku u ovom smislu, koliko nema garantovanog, koliko su ti ljudi prepušteni sami sebi i koliko oni dugoročno ne mogu biti konkurentni jer nijedan poljoprivredni proizvođač čak ni u Evropskoj uniji koji nema određen sistem subvencija ne primi određena sredstva na godišnjem nivou ne može da se takmiči sa onima koji to dobijaju od svoje države.

Ono čime ću, da bih skratio diskusiju na razumnu mjeru, jeste samo da ono sa čim želim da završim jeste da ukoliko mi ostanemo konstantno zatočeni ovog pristupa, neoliberalnog pristupa u ekonomiji koji neće posvetiti dovoljnu pažnju poljoprivredi, imaćemo sve veće i veće probleme. Juče smo ovdje govorili i o kvotama u oblasti poljoprivrede koje mogu takođe biti i vrlo problematične. Ako s jedne strane država ne pokaže brigu za poljoprivrednika, ne zaštiti ih u pregovaračkom procesu i na kraju kao treći taj stub, možda i najbitniji ne obezbijedi određene subvencije poljoprivreda će biti, neće biti razvojna šansa već samo još jedna dodatna socijalna kategorija. Ovim zakonom se pokazuje određena briga prema toj kategoriji koju mi pozdravljamo i podržaćemo ovaj predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Idemo dalje i sledeći predlog zakona su predlagači iz Kluba poslanika SNP-a, a to je kolega Damjanović i kolega Šarančić.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Probaću u najkraćem.

Ja i kolega Šarančić smo predložili Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima. Podsjetiću da je ovaj zakon u našem sistemu od 2002. godine, dakle, punih 12 godina, doživio je nekih šest ili pet izmjena, mislim da je sazrelo vrijeme da se generalno donese novi zakon koji bi bio primjeren praksi i onome što se očekuje od Crne Gore u narednom periodu.

Međutim, s obzirom na činjenicu da je planom rada Vlade predviđeno da se sistemski zakon donosi tek tokom 2015. godine, u trećem kvartalu, kolega Šarančić i ja smo zbog situacije koja je uočena primjenom važećeg zakona, postojećih pravnih praznina, pogotovo onih vezanih za tržište kapitala, sazivanje skupštine akcionara kod fondova i sl, podnijeli smo Predlog izmjena i dopuna Zakona koji sadrži desetak, odnosno jedanaest članova. Radi se o čisto tehničkim izmjenama ovog predloga zakona. Ono što je bitno da napomenem je da je ovaj predlog zakona dobio pozitivnu ocjenu ustavnosti Odbora za zakonodavstvo i dobio je potrebnu većinu na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, tako da ne bih dalje obrazlagao, a spreman sam da odgovorim na sva pitanja, ukoliko ih ima. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Damjanoviću.

Želi li neko riječ? Čuli ste obrazloženje. Hvala kolegama iz SNP-a. Idemo dalje.

Sada bismo mogli da utvrdimo dnevni red 9. sjednice, a onda ćemo se vratiti na glasanje kada tu sjednicu završimo na izbor i imenovanja. Mislim da tu sjednicu možemo lako preći. Mora biti 41 poslanik u sali da bismo utvrdili dnevni red. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Sada sam u komunikaciji sa kolegom Šehovićem, pitajući ga da li će on obrazlagati njegov Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju, dobio odgovor da je ta rasprava defakto obavljena i da se o njemu neće raspravljati jer smo bili odsutni na sjednici Odbora. Samo sam dužan da vas obavijestim zbog kolega koji su bili na sjednici Odbora da smo mi iz parlamentarne manjine zauzeli stav da ne podržimo zakon, neka se to ovdje zna. Jer, bez obzira na dobru namjeru kolege Šehovića da obezbijedi sredstva iz egalizacionog fonda za opštine Gusinje i Petnjica, na ovaj način se umanjuju postojeća sredstva za opštinu Berane i opštinu Plav i to je bio razlog zašto mi nismo mogli da podržimo ovaj predlog zakona. To zbog javnosti, predsjedniče, i zbog vas.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu. Čekamo da kolege uđu i kolegu Šehovića da obrazloži svoj zakon, da ovo vrijeme korisno iskoristimo, pleonazam, da iskoristimo, biće dovoljno da ga iskoristimo, a time i vrijeme ćemo uštedeti.

Izvolite kolega Šehoviću. Nijeste bili tu ni vi ni kolega Damjanović, moje je bilo da idem dalje.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Imali smo sjednicu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, pa shodno tome nijesmo ni mogli.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Čuli smo stav opozicije, da čujemo vaš i da idemo dalje.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Poštovane kolege, prilikom izjašnjavanja o vraćanju statusa opštini Gusinje i opštini Petnjica, rekao sam da je za vraćanje statusa ovim opštinama potreban uslov za unapređenje kvaliteta života ljudi koji žive natom području. Međutim, nije i dovoljan. Dovoljan uslov će biti onda kada građanima, odnosno kada stanovnicima ovih dviju opština omogućimo preduslove za iskorišćavanje razvojnih potencijala koji su brojni. Kapitalni projekti su najavljeni koji će početi sa realizacijom u toku 2015. godine, prevashodno mislim na autoput, kao i čitav niz drugih kapitalnih projekata koji su vezani za infrastrukturu, svakako će doprinijeti boljem korišćenju ovih razvojnih potencijala koja sam maloprije rekao.

Međutim, za realizaciju tih kapitalnih projekata je potrebno da prođe određeno vrijeme. U kratkom roku mi ipak moramo omogućiti normalno funkcionisanje ovim opštinama. Kada kažem da moramo omogućiti normalno funkcionisanje ovim opštinama tu nipošto ne mislim da ovim opštinama moramo da dajemo milostinju, niti da im nešto poklanjamo što im ne pripada, već samo smatram da moraju i te dvije opštine da imaju ravnopravan tretman u odnosu na sve druge. Jedan od načina za omogućavanje normalnog funkcionisanja opštine Gusinje i opštine Petnjica jeste i korišćenje sredstava Egalizacionog fonda. Egalizacioni fond se koristi kao instrument finansijskog izravnavanja, što znači da država kroz finansijsko izravnanje vrši preraspodjelu prihoda i rashoda i time pokušava da učini teritoriju Crne Gore ravnomjerno razvijenom i sredstva Egalizacionog fonda koja se na nivou godine raspodjeljuju su teška 22,5 miliona eura.

Problem sa korišćenjem sredstava iz Egalizacionog fonda je u tome što je zbog trenutnog zakonskog rješenja vezanog za Zakon o finansiranju lokalne samouprave opštinama Gusinje i Petnjica onemogućeno da koriste ova sredstva iako im po logici stvari pripadaju zbog jednog kriterijuma koji je vezan za prosječni fiskalni kapacitet opštine u periodu od tri godine. Kako ove dvije opštine ne postoje tri godine, to su one do sada bile izuzete i oduzeto im je pravo na korišćenje ovih sredstava po tom osnovu. Zakon se predlaže upravo da bi eliminisao ovu nepravdu, odnosno da bi i ovim dvijema opštinama omogućio korišćenje sredstava Egalizacionog fonda jednako onako kako sve druge, ispod prosječno razvijene opštine u Crnoj Gori, imaju pristup tim sredstvima. U tom smislu me raduje to što je i Vlada cijenila da je ovaj zakon potreban, da je ovaj zakon neophodan i da je ovaj zakon pravedan dajući pozitivno mišljenje na isti. Ovim zakonskim rješenjem, ukoliko bude usvojen, a ne vidim niti jedan razlog da ne bude usvojen, opštini Gusinje će pripasti oko 300.000 eura u toku 2015. godine, a opštini Petnjica oko 490.000 eura.

Na kraju je jako važno da istaknemo, odnosno da odgovorimo na dva pitanja. Prvo, da li ovim zakonom mi nešto poklanjamo Gusinjanima i Petnjičanima. Ne, ne

poklanjamo im ništa samo im dajemo ono što i ostali građani ostalih opština imaju. Da li ova sredstva uzimamo nepravedno od nekoga. Ne. Gusinje i Petnjica ne uzimaju sredstva od nikoga nepravedno već uzimaju sredstva od građana Crne Gore koji kroz Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, koji kroz koncesione naknade, koji kroz oporezivanje motornih vozila, vazduhoplova i letilica pune Egalizacioni fond i u tom smislu se na osnovu tako napunjenog Egalizacionog fonda taj ukupan iznos sredstava koji je na nivou godine težak 22,5 miliona eura dijeli ispod prosječno razvijenim opštinama. Na ovaj način mi eliminišemo problem koji trenutno imamo sa Zakonom o finansiranju lokalne samouprave i omogućavamo i ovim dvijema opštinama da koriste sredstva Egalizacionog fonda. Kao kriterijum se uzima broj stanovnika iz opštine iz koje se izdvajaju novoosnovane opštine. Samo još to da kažem i time završavam, ovo je prelazno rješenje jer je u toku izmjena Zakona o finansiranju lokalne samouprave. Siguran sam da će se prilikom koncipiranja tog novog zakona o finansiranju lokalne samouprave voditi računa i o tome da novoosnovane opštine, ukoliko se nalaze ispod prosjeka razvijenosti u Crnoj Gori, imaju pravo na korišćenje ovih sredstava. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Tuponja i kolega Radunović. Procedura. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Samo radi javnosti da kažem da sam kao član Odbora za ekonomiju, finansije i budžet glasao za ovaj zakon, iako kao predstavnik opozicije, da korigujem što je predsjednik Odbora rekao, potpuno svjestan svih negativnih i kritički sam raspoložen prema cijelom zakonu u mnogim stavkama koje se tiču odnosa dugovanja, odnosa svojine, pokretne i nepokretne svojine u tim opštinama, ali sam podržao ovaj zakon zbog toga što su ovim novonastalim opštinama ipak neophodna ta finansijska sredstva radi njihovog daljeg funkcionisanja i jednostavno nije pravedno ako se od jedne velike opštine odvojila jedna trećina ili četvrtina ili polovina opštine, da ta opština i dalje raspolaze cjelokupnim sredstvima Egalizacionog fonda. Mišljenja smo da ta sredstva moraju biti proporcijalno podijeljena. Bilo je samo neophodno pojašnjenje zbog toga što je rekao predsjednik Odbora. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Tuponja.

Izvolite kolega Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Sada pojašnjenje, ali potpuno iz drugog ugla. Ne sumnjamo da treba pomoći Gusinju i Petnjici i želimo da se te opštine razvijaju u skladu sa onim što žele njihovi građani. Međutim, prilikom odvajanja ovih opština od matičnih opština ostali su, gospodo, dugovi koje ove opštine nisu preuzele sa sobom nego koje moraju da vraćaju Berane i Plav, u čijem stvaranju tih dugova su ravnomojerno učestvovali i Petnjica i Gusinje. Da budemo potpuno realni, ukoliko smatrate da treba danas ovo da se izglasa, onda vas molim da se nađe načina i da te opštine preuzmu dio dugova koje su stvorile u matičnim opštinama. Ovako da uzimate od opština Plav i Berane novac iz

Egalizacionog fonda, a da oni vraćaju dugove Gusinja i Petnjice, to nema smisla. Možete reći da je ovo sada politikantstvo, što je prethodna vlast u Beranama napravila ogromne dugove prije nego što je izgubila izbore i ostavila drugima da vraćaju te dugove, izdvojila se opština Petnjica. Drago mi je što kreću sa zelene grane, znači bez dugova, u Crnoj Gori je to velika prednost. Ne to što nemate dodatnih sredstava, samo to što nemate dugova je veliko, a još da ostavimo drugima dugove da vraćaju, to nije korektno.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

U Crnoj Gori je kada nemate dugove samo najava da ćete napraviti velike dugove. Izvolite. Minut i jedan i drugi.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Može. Vjerujem da će se kolega Radunović složiti sa mnom.

Prvo, ne pomaže ovim zakonom niko Gusinjanina i Petnjičanima nego Petnjičani i Gusinjani dobijaju ono što im po logici stvari pripada. To je jedna stvar. Drugo, ne uzimaju nepravedno opština Gusinje i Petnjica od nikoga ništa već samo vraćaju ono što im, takođe, po logici stvari pripada.

Treća stvar, zbog toga sam se javio i zbog toga smatram da ovo javljanje nema polemičan ton. Slažem se sa kolegom Radunovićem i sa svim onim ostalim kolegama koje su to pominjale na Odboru da i ovo pitanje treba razriješiti, ali vam skrećem samo pažnju na jednu stvar. Razgraničenje između opština je jedna stvar i to se rješava diobenim bilansom i taj postupak je u toku. Pristup sredstvima od strane Egalizacionog fonda je druga stvar. Imam neposredna saznanja da se u Ministarstvu finansija trenutno intenzivno radi na ovom razgraničenju. Treba da se potrudimo da se to razgraničenje završi na jedan pošten i odgovoran način. Vjerujem da ćemo time riješiti dio ovih problema koje ste vi ovdje pomenuli. Ovim zakonom se samo uređuje pristup sredstvima Egalizacionog fonda od strane ove dvije opštine. Složićete se sa mnom da nije pravedno da Berane koristi sredstva Egalizacionog fonda i za opštinu Gusinje kao što nije pravedno da Plav koristi sredstva koja bi po logici stvari trebala da pripadnu Gusinjanina. Pošto dolazim iz Plava, ne vjerujem da je ikome stalo više od mene da sačuva interes Plava i Plavljana, vodim računa o tome. Samo ovim zakonom želim da ispravim jednu nepravdu i nelogičnost koja postoji u postojećem Zakonu o finansiranju lokalnih samouprava i vjerujem da sam sada pojasnio osnovne motive koji su me naveli da predložim ovakvo zakonsko rješenje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Radunović, kolega Šabović i da završimo ovo. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče, što smo dobili mogućnost da ovo razjasnimo.

Ima samo jedan problem ovdje, gospodine Šehoviću, što danas glasamo o tome da se dio sredstava koji bi pripao Plavu i Beranama prebaci Gusinju i Petnjici, a ostaje nada da će Ministarstvo finansija da razgraničenje izvrši na takav način kako vi pričate.

Slušajte, koliko puta smo slušali takva obećanja da će to korektno da bude urađeno, pa od toga ništa. Danas ovim vašim predlogom neko nešto dobija, neko nešto gubi, a nekome ostaju obaveze koje je načinio onaj koji danas dobija sredstva iz Egalizacionog fonda. Mi ne možemo da podržimo ovaj predlog isključivo iz ovog razloga, a želimo sve najbolje i Gusinju i Petnjici što se tiče razvoja. Kada budu imali obaveze koje su stvorili procentualno u opštinama u kojima su do sada bili, potpuno je regularno da onda dobijaju i sredstva iz Egalizacionog fonda ravnopravno i ravnomojerno. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Izvolite kolega Šaboviću.

HUSNIJA ŠABOVIĆ:

Hvala gospodine predsjedniče.

U potpunosti se pridružujem Predlogu zakona kolege Šehovića. Ta ideja je potekla, takođe, od kolege Rešida Adrovića, poslanika iz Petnjice. Mislim da je priča o politici je suvišna. Naprotiv, ovo je rezultat čiste matematike i odnosa prema opštinama. Te dvije opštine Gusinje i Petnjicu ovdje smo gotovo jednoglasno izglasali. Mislim da je realno i da će zakon stvoriti elementarne pretpostavke. Vjerujte da u opštini Gusinje nema elementarnih uslova za početak rada.

Pitanje kolega iz opozicije, kolege Radunovića oko toga da će se morati preuzimati obaveze, slijedi diobni bilans između novoosnovanih opština i opština koje su se odvojile, pa će onda vjerovatno u kontekstu toga doći, ali mislim da ovo pripada opštini Gusinje i opštini Petnjica i da im niko ništa ne poklanja, kako je to rekao kolega Šehović, a utemeljenje i inicijativu je dao i kolega Rešid Adrović na Odboru za budžet.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Ovu smo zatvorenu tačku još jedanput zatvorili, dva puta je zatvaramo. Izvolite, minut, daleko je do Nove godine. Izvolite, minut manje, minut više.

MLADEN BOJANIĆ:

Slušao sam ovu raspravu, pa čisto da dam neku sugestiju i moje mišljenje s obzirom da je u toku diobeni bilans između ove dvije opštine, Berane, odnosno četiri, koliko ih je sada tamo.

U svakom slučaju, kod diobenog bilansa se uzimaju i obaveze, ali i prava i prava i povlačenje sredstava iz Egalizacionog fonda treba da se uključe u diobeni bilans. U tom momentu, zna se, presjek se pravi toga i toga dana, novoformirane opštine imaju pravo na sredstva iz Egalizacionog fonda koliko im pripada u skladu sa veličinom. To se rešava u skladu sa obavezama. Mislim da je besmislena rasprava, ali svi znamo kada se radi diobeni bilans, radi se na određeni dan, sva prava i obaveze su uključene i toga danas se sve riješi. Sve ostalo je prebacivanje s ove i one strane i nikad kraja. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Minut, dva još. Kolega Mustafić, pa ćete i vi.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, predsjedniče, na razumijevanju.

Mi iz Bošnjačke stranke nemamo nikakvog problema sa time ko je podnio predlog zakona. Mislimo da je ovaj predlog zakona dobar i da zapravo predstavlja potporu onome što smo konsenzualno izglasali prošle godine, a to je status opština Petnjica i Gusinje. Vjerujem da će ovaj predlog zakona naići u potpunosti na razumijevanje svih poslanika s obzirom da se radi o tome da se stvaraju njime pretpostavke i za finansijsku održivost tih dviju opština. Dakle, ovdje niko nikome ništa ne uzima. Naprotiv, ovdje samo dobijaju novoformirane opštine ono što im pripada po zakonu i ono čime se stvaraju uslovi i pretpostavke za održivost tih opština. Da je bilo koja druga opština u pitanju, kao što se nagovještava formiranje nekih novih opština, na isti način ćemo se principijelno odnositi kada je riječ o stvaranju pretpostavki za finansijsku održivost tih opština i za početak njihovog razvoja. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Po principu što tanji budžet to više opština.

Hajde da završimo ovo. Završni minut za kolegu Nimanbegua. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala predsjedniče Krivokapiću.

Naime, više je ovo komentar na izlaganje kolege iz Kluba nezavisnih poslanika. Što se tiče podjele sredstava to se definiše Zakonom o finansiranju lokalne samouprave. Jedan od uslova ili kriterijuma, više su uslovi, ali uslovi su fiskalni kapacitet opštine, a i broj stanovništva. Što se tiče broja stanovništva, to je stanovništvo na teritoriji Gusinja i Plava, ... se nije mijenjalo, kako ni Plava ni Petnjice, pa tako ni Berana, ni Petnjice. Tako da nematu nekog velikog konflikta. Sigurno ono što je evidentno je i kad sam glasao za Petnjicu, tada sam izarazio želju da mi se neko usprotivi da Opština Tuzi nema kapacitet /Prekid/ ali nije ni potvrđivao i zato želim samo podsjetiti one koji su obećali Opštinu Tuzi, Malesija da se tu radi o lošoj politici koja sigurno ide na uštrb razvoja demokratije u Crnoj Gori.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Nemože, nije na dnevnom redu Opština Tuzi. Završili smo raspravu, rekao sam završna riječ.

***

Idemo na **Izbor i imenovanja**. Imamo nekolike tačke. Prvo ćemo odraditi ono koja traži tajno glasanje. Dobili smo predlog da je za trećeg potpredsjednika upražnjeno mjesto odlaskom našeg dragog kolege već više od šest mjeseci kolege Željka Šturanovića. Uvijek ćemo se, a japosebno, sjećati sa pijetatom ili pamtiti, ne mogu reći sjećati, jer je stalno tu neđe, nije sjećanje ako je svakodnevno, njegovog odlaska i taj pijetet se pokazao od svih kolega poslanika, a posebno iz DPS-a. Ali, kao što vidite, posao je vrlo naporan i potpredsjednici imaju puno posla. Moramo da ispunjavamo obaveze i da idemo dalje.

Predložen je kolega Milutin Simović, predsjednik poslaničkog Kluba DPS-a. Do sada smo imali dobru naviku da predsjednik može biti sporan, potpredsjednici ne smiju. Što je neđe lakša pozicija za potpredsjednike da ih biramo saglasnošću volja raspodjele obaveza u ovom Parlamentu.

Pozivam predlagača ako je potrebno predstavljati kolegu Simovića. Mislim da nije, svi smo zajedno tu.

Kolega Milošević je htio. Ne vidim Vas od govornice iako ste dovoljno visoki. Izvolite.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Ocijenio sam zbog funkcije i građana Crne Gore da je potrebno da kažem samo nekoliko riječi. /Upadica/ Ja ne sumnjam da će to biti u redu zbog toga sam se i javio.

Gospodine predsjedniče, poštovane kolege, uz širi konsenzus, predlažemo gospodina Milutina Simovića, za funkciju potpredsjednika Skupštine Crne Gore u 25. sazivu.

Milutin Simović je tokom čitave svoje profesionalne i političke karijere dokazao da je čovjek visokih ljudskih i profesionalnih kvaliteta. Rođen u Nikšiću, od najranije mladosti pokazao je odgovornost prema obavezama, a kao student generacije diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. Odmjeren, dostojanstven i sa stavom, Simovića definitivno te reference preporučuju za mjesto potpredsjednika Skupštine Crne Gore, na kome će, uvjeren sam, nastaviti da doprinosi razvoju demokratije i pluralizmu mišljenja ne samo u ovom viskom domu, već i u čitavom crnogorskom društvu.

Poštovane kolege, pred Milutinom Simovićem je i zadatak više. Na mjestu potpredsjednika Skupštine nasljeđuje pokojnog Željka Šturanovića, čovjeka izrazitih kvaliteta u svakom smislu, koga su jednako uvažavali svi bez obzira na političko opredjeljenje. Siguran sam da je gospodin Simović čovjek koji će u punoj mjeri znati da opravda sve ono što nam je Željko ostavio u nasljeđe, te da će s jednakim intenzitetom raditi na daljem razvoju demokratije i parlamentarizma u Crnoj Gori. Kroz dugogodišnju saradnju sa njim, uvjerali smo se da je riječ o čovjeku koji duboko uvažava svakog sagovornika, koji argumentovano saopštava svoje stavove i koji će uvijek uložiti napor više kako bise došlo do optimalnih rješenja. Ugled koji Simović uživa kog građana Crne Gore dodatni je pokazatelj da je Demokratska partija socijalista izabrala pravog čovjeka za jednu od najodgovornijih funkcija u državi. Zbog svega ovoga, siguran sam da će kolege iz opozicije glasati za njegov izbor, te da će kroz buduće angažovanje gospodin Simović snažno potvrditi sve ovo o čemu sam govorio. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Glasanjem rukovode potpredsjednici.

Je li kutija spremna?

Izvolite. Prozovite poslanike dok stigne kutija.

Izvolite.

SINIŠA STANKOVIĆ:

Ranko Krivokapić, Mevludin Nuhodžić, Milutin Simović, Rifat Rastoder, Andrija Popović, Borislav Banović, Tarzan Milošević, Predrag Sekulić, Filip Vuković, Radivoje - Lala Nikčević, Miodrag Vuković, Šefkija Murić, Srđa Popović, Slobodan-Krušo Radović,

Damir Šehović, Saša Pešić, Branko Čavor, Luid - Ljubo Škrelja, Milorad Vuletić, Obrad - Mišo Stanišić, Zoran Jelić, Marta Šćepanović, Draginja Vuksanović, Džavid Šabović, Husnija Šabović, Izet Bralić, Halil Duković, Branka Tanasijević, Rešid Adrović, Mićo Orlandić, Žana Filipović, Željko Aprcović, Zorica Kovačević, Radovan Obradović, Nada Drobnjak, Veljko Zarubica, Nikola Gegaj, Jasmin Sutović, Marija - Maja Čatović, Miodrag Lekić, Ljiljana Đurašković, Branka Bošnjak, Milan Knežević, Janko Vučinić, Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Predrag Bulatović, Goran Danilović, profesor doktor Branko Radulović, Strahinja Bulajić, Slaven Radunović, Koča Pavlović, Vladislav Bojović, Emilo Labudović, Radovan Asanović, Veljko Vasiljević, Milutin Đukanović, Jelisava Kalezić, Zoran Miljanić, Srđan Milić, Neven Gošović, Snežana Jonica, Velizar Kaluđerović, Aleksandar Damjanović, Obrad Gojković, Radosav Nišavić, Danko Šarančić, Danijela - Danka Marković, Darko Pajović, Azra Jasavić, Srđan Perić, Goran Tuponja, Suljo Mustafić, Almer Kalač, Rešad Sijarić, Ljerka Dragičević, Nik Gjelošhaj, Genci Nimanbegu, Mladen Bojanić, doktor Novica Stanić, Dritan Abazović.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Molim potpredsjednike da preuzmu kutiju pošto vremena nema.

Hvala.

Idemo na izbor i imenovanja. Imamo potvrđivanje jednog predstavnika u Skupštini Prijestonice. Kolega Radulović je podnio ostavku, a mjesto njega znatno proljepšanje Senata kolegistica Bošnjak.

Možemo glasati. Ima dovoljno poslanika, svi smo za. Nema niko protiv, uzdržani?

Hvala vam. Konstatujem da smo jednoglasno izglasali kolegisticu Bošnjak za Senatorku.

Imenovanje zamjenice članice Državne izborne komisije. Administrativni odbor je podnio predlog odluke o imenovanje jedne zamjenice članice Državne komisije, i to Ljubinke Popović - Kustudić.

Možemo li glasati?

Ima li neko protiv? Uzdržani?

Hvala. Konstatujem da smo jednoglasno izabrali zamjenicu člana Državne komisije Ljubinku Popović-Kustudić.

Imenovanje predsjednika i dva člana Savjeta agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacija. Tu ćemo stati, imam osjećaj. Za predsjednika Savjeta agencije predložen je Muhamed Đokaj, za članove Radenko Lacmanović i Aleksa Ivanović. Izvjestilac odbora je Marta Šćepanović. Želite li riječ, kolegistica?

Otvaram pretres.

Kolega Damjanoviću, izvolite, tri minuta.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Dakle, ponovo Administrativni odbor na isti način radi posao na način na koji smo to ovdje imali i zbog toga odložili izjašnjavanje o članovima Komisije za sprječavanje sukoba interesa.

Prva stvar, ovdje nam je podniet predlog odluke jedinstveni, za imenovanje predsjednika i dva člana iako je prvobitni dogovor na Administrativnom odboru bio da se podnese posebno za predsjednika a posebno za dva člana, pa ću tražiti obrazloženje

pošto nas uvodničar nije o tome obavijestio zašto je taj presedan napravljen. To je prva stvar. I zašto je došlo do promjene stava. S druge strane, na Odboru smo definisali da postoji spor vezan za imenovanje, odnosno predlog odluke za predsjednika ove agencije gospodina Muhameda Đokaja. Lično čovjeka neznam, ali smo informisani da je gospodin Đokaj, u momentu kada je završen konkurs za predsjednika ove komisije 27.novembra tekuće godine, bio odbornik u Skupštini gradske opštine Tuzi i ostavku je podnio nedjelju dana nakon završetka konkursa iako je krajnji rok bio završetak konkursa. Dakle, nakon sedam dana, što znači da u momentu kada je konkurs završen, on je bio odbornik i bio je u sukobu interesa. Tada smo prekinuli sjednicu odbora i došlo je do nastavka sjednice odbora 23. Ja sam taj dan bio u posjeti Narodnoj Skupštini Republike Srbije. Obavijestio sam da nijesam tu, vi ste naravno kolege iz većine, odlučili da postoje uslovi da se ovaj kandidat predloži iako je bio flagrantan konflikt interesa, kažem ne poznajem čovjeka. Predlagao sam i predlagali smo da se zaustavi imenovanje predsjednika, da se napravi novi konkurs, da se čovjek javi. Ako dobije većinu, neka mu je srećno.

Predsjedniče, ovo je istovjetnasituacija koju ste imali sa uvaženom kolegicom sekretarkom odbora Vučinić, kada je ona bila kandidat za Komisiju za sprječavanje sukoba interesa. Ona je podnijela ostavku naknadno, otklonili su se razlozi, imenovali smo je u komisiju. Sada ovdje imamo situaciju, lično ja to neću raditi, nema potrebe, ovaj Parlament će donijeti odluku. Smatram da je najbolje da se ovdje stane, da se ovaj predlog povuče vezano za predsjednika, jer će kolege koji su bili protivkandidati, čitam njihova imena, uvaženi pravnici, u političkom smislu možemo da se snjima i ne slažemo, je li tako - gospođa Slavka Maraš, gospodin Vladimir Vukotić, Miodrag Latković i Milan Radović, svakako znati koje mjere treba da preuzmu da preduzmu i da se vjerovatno kroz neke postupke sudske, nažalost, obaraju ovakve odluke Parlamenta. Ako ćemo to da radimo i da njima damo prostora za sudske procedure protiv Parlamenta, slobodno. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo da Vam postavim pitanje, kolegice Šćepanović, pošto ste izvjestilac odbora. Kolega Damjanović je naveo kao član tog odbora da je u suštini nezakonitost, da je u trenutku završetka konkursa bio stranački predstavnik u lokalnom Parlamentu.

Izvolite. To je pitanje koje nam opredjeljuje odluku.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Žao mi je što se nijesam javila za riječ. Da bismo ubrzali procedure, nijesam se kao izvestilac javila povodom ove tačke dnevnog reda. Dakle, sljedeće je bilo - Administrativni odbor je 10.novembra pokrenuo postupak za utvrđivanje kandidata za imenovanje predsjednika i dva člana Savjeta agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Samim zakonom nije propisano da je Administrativni odbor obavezan da objavljuje javni poziv. Međutim, Administrativni odbor je objavio javni poziv i po tom pozivu su odboru dostavljene prijave sljedećih kandidata: Muhamed Đokaj za mjesto predsjednika savjeta, Aleksa Ivanović za člana savjeta, Slavka Maraš za mjesto predsjednika ili člana savjeta, Radenko Lacmanović za mjesto člana savjeta, Vladimir Vukotić za predsjednika ili člana savjeta, Miodrag Latković za mjesto predsjednika ili člana savjeta, Milan Radović za mjesto predsjednika savjeta. Na

48.sjednici odbora članovi odbora su glasali o kandidatima i odbor je konstatovao da su kandidati Radenko Lacmanović i Aleksa Ivanović dobili dovoljan broj glasova za imenovanje na funkciju člana savjeta agencije. Takođe, na ovoj sjednici članovi odbora su glasali o kandidatima za predsjednika Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka. Većinom glasova predložen je Muhamed Đokaj za predsjednika agencije. Nakon toga pojavilo se pitanje da li je dokumentacija gospodina Đokaja bila uredno predata po javnom pozivu. Ono što je činjenica je da su članom 53 zakona propisani uslovi koje jedno lice mora da ispunjava da bi bilo imenovano za člana ili predsjednika savjeta, a članom 54 je propisano da to lice ne može biti imenovano ukoliko je, pa onda postoje nabrojani članovi, član Vlade ili poslanik ili odbornik.

Dakle, sjednica je u tom momentu prekinuta, poslije glasanja, da bismo raspravili taj dio da li je dokumentacija bila uredno podnijeta ili nije. Nakon konsultacija, zakazali smo sljedeću sjednicu odbora i utvrdili da u momentu imenovanja, dakle u momentu imenovanja kada se odluka donese gospodin Đokaj nije u konfliktu interesa. Znači, njemu je Skupština konstatovala ostavku i on nije u momentu imenovanja u konfliktu interesa. Evo ni danas nije imenovan. Ovo je predlog odluke Administrativnog odbora.

Drugo, što se tiče primjedbe kolege Damjanovića, da su trebale da budu dvije odluke za članove i za predsjednika, imajući u vidu prvo da nije postojala obaveza raspisivanja javnog poziva, a znamo kako je išlo prošli put imenovanje članova ove agencije, dakle, zakonom je propisano da tri člana savjeta moraju ići, nije bio jedan član pa da se morao raspisivati jedan poziv i da bude jedna odluka. Dakle, mandat je istekao i predsjedniku i članovima savjeta. Raspisan je poziv ne za jednog člana ili za predsjednika, nego za sva tri i za predsjednika i za dva člana je bio jedinstveni poziv, i shodno tome mora biti jedinstvena odluka o imenovanju predsjednika i dva člana savjeta. Takođe, na samim odborima kada smo utvrđivali dnevni red, sve je bilo jedinstveno, ni u jednom slučaju nijesmo rekli da idu dvije odluke. Dakle, ako je jedan poziv za tri člana, ne može nikako postojati dvije odluke, jedna za predsjednika, a druga odluka za članove savjeta. Savjet je jedinstven i stekao je mandate, sva tri člana savjeta iz tog razloga mora biti jedinstvena odluka, što je i logično.

Dakle, na osnovu ovog izloženog što sam predstavila ovdje, utvrdili smo predlog odluke ispred Zakonodavnog odbora i proslijedili Skupštini na glasanje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo jedno logičko pitanje bez želje da zaključujem. Danas popravljamo neke naše procedure, pa možda je i ovo prilika da popravimo proceduru ne na konkretnom slučaju, nego za budućnost. Ali nije logično da se glasaju kolektiviteti kod individualnih odluka i individualnih prava. Mogli bismo navesti mnogo analogija. Molio bih i Administrativni odbor da pojedince razdvoje kod odlučivanja, jer Parlament se opredjeljuje o svakom kandidatu pojedinačno po kvalitetu. Ne postoji jedinstveni kvalitet kod sva tri kandidata, ne postoje jedinstveni elementi da bi se o njima odlučivalo, tako da te odluke prirodno treba da budu razdvojene. Da oni čine zajedno savjet da ali oni odgovaraju individualno niti će ostavka jednoga značiti pad čitavog savjeta postoje tijela gdje ostavka jednog znači pad čitavog tijela recimo Vlade, ali to ne znači da savjet i za druga tijela. Prema tome, da i tu prilagodimo našu proceduru realnosti da se pojedinačno glasa o svakom kandidatu kao što se ovdje glasalo o potpredsjednicima

Parlamenta itd. Ponavljam, stvar je za popravku i mi idemo prema Evropskoj uniji i individualnoj odgovornosti za svoj rad.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

Ne moramo danas to raščistiti, ali promislite o tome.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Mogu toliko svojim iskustvom koje imam da Vas dopunim. Činjenica da se i predsjednik ove agencije ne bira iz reda članova ide u prilog ovoj vašoj tezi da je to trebalo biti podnešenosa dva papira, sa dvije odluke, ali evo da se tu zaustavim, a u odnosu na ovo što je koleginica Šćepanović sad obrazložila. Dakle, kolege, ako možemo da se čujemo, jeli sad mene hoće da ovdje da ubijedi da smo mi mogli pošto još nijesmo imenovali kandidata da u ovom momentu sad dobijemo njegovu ostavku na mjesto obornika i da kažemo - sve je čisto. Niko nije odbor ćerao da raspiše javni poziv, odnosno konkurs. Kad smo ga već raspisali, duh zakona je takav da ne može konkurs trajati trideset dana ili 15 dana i taj neko biti cijelo vrijeme u konfliktu interesa, odnosno biti član partije, imati prednost, sačekat da se konkurs završi i onda neposredno uoči glasanja ovog Parlamenta dan ili pet dana ranije reći - ja nijesam odbornik, nijesam u konfliktu interesa. Ako je to duh ove norme, onda zaista imamo problem.

Prema tome, najsrećnije rješenje za gospodina koji je predložen kao kandidat, ne poznajem čovjeka, jeste da se ova procedura ponovi, da on sada kao evidentno čovjek koji nije odbornik se prijavi na konkurs, dobije podršku i ovdje ga glasamo. Doći ćemo u situaciju da će nam neko od protivkandidata, a kažemo uvaženi su pravnici, ozbiljni ljudi obaliti odluku Parlamenta. Nije u pitanju ni Đokaj, ni bilo ko drugi. U pitanju je dignitet ovog doma. Ja o tome više neću. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Daću Vam riječ.

Moram da se prisjetim, a čini mi se u posljednje vrijeme da smo to zaboravili i u Parlamentu i u Vladi, a danas smo o tome govorili na kolegijumu. Ovaj Parlament ne može donositi nezakonite odluke i time konvaldirati nezakonitost. I za njega važi zakon i Ustav, i može donositi samo zakonite i ustavne odluke. Mi jesmo zakonodavno tijelo, ali ne možemo donositi odluke mimo zakona. Čini mi se da to ponekad zaboravimo i u Parlamentu i u Vladi i mislimo da smo zaštićeni našim legitimitetom. Ne, zakon važi za Parlament kao i za sve ostale građane Crne Gore. To je prva stvar. Druga stvar, da budem objektivan, kolega Damjanoviću, podsjetiću Vas. Dva direktora agencije su bili članovi Agencije za nacionalnu bezbjednost, članovi političkih tijela partija, tražile su se nestranačke ličnosti do trenutka postavljenja. Objektivno je da budemo i to je već praksa u ovom Parlamentu i u Vladi, ne samo u Vladi nego u Parlamentu, da ljudi do trenutka izbora ne žele da napuste prethodna mjesta, jer je neizvjesno hoće li biti izabrani, što je logično. To je praksa, ja govorim što je praksa, da li je dobra možemo je preispitati i logično je da do izbora ne podnose ostavku jer je neizvjestan njihov izbor. Ali ponavljam, praksa je i u Vladi i u Parlamentu da ne krivimo ni jednu ni drugu stranu više što je objektivno u ovom slučaju.

Kolega, izvolite u ime odbora, a onda će kolega Rastoder.

Dobićete riječ.

Kolega Nikčević, Rastoder, pa Labudović.

RADIOVOJE NIKČEVIĆ:

Samo da pomognem i da pokušam moje kolege, prije svega, Damjanovića, vratiti unazad mjesec dana kada smo utvrđivali Predlog odluke za izbor predsjednika i članova Komisije za sprječavanje sukoba interesa. /Prekid/ Marica Babović član /Prekid/ za koga ste vi glasali tada ispunjavala ove uslove. Član opštinskog odbora, vi ste glasali tada i zalagali ste se za taj dio. Naravno, i tada sam. Kad je u pitanju ostavka, imali smo slučaj takođe u našem Administrativnom odboru kada je biran prije nekoliko godina predsjednik Savjeta za nadzor osiguranja gospodin Vujović. Tada je bio član glavnog odbora i rečeno je da je u trenutku podnošenja zahtjeva bio član glavnog odbora. Podnio je ostavku u trenutku izbora ovdje u Skupštini. Verifikovana mu je ostavka prije toga i na taj način je izabran. Znači, imamo nekoliko primjera gdje smo bili saglasni. Očito danas pokušamo mijenjati kriterijume. Kada je ovo u pitanju, raspisali smo konkurs, istekao je rok za predsjednika i dva člana agencije. Mi u Zakonu nemamo način na koji treba da dođemo do tih članova. Prošli put ili prvi put kada smo ih birali, tada smo na poziv članova klubova u ovom Parlamentu došli do saglasnosti, izabrali tada Šefka Crnovršanina, Aleksu Ivanovića i gospodina Lacmanovića. Evo dvojica kandidata koji su i danas predloženi. Ovog puta htjeli smo da napravimo korak dalje da jedan javni poziv, oglas 15 dana, mogli smo mjesec dana, mogli smo pet dana objavili u svim sredstvima informisanja. Došli smo u situaciju da su se ljudi javili, znači pet kandidata za predsjednika, ostali za članove. Sproveli smo proceduru javnim glasanjem na Administrativnom odboru. Došli smo toga čina da je većinom glasova u Administrativnom odboru utvrđena lista za Lacmanovića, za Aleksu Ivanovića i za Đokaja.

U trenutku kada smo izabrali Đokaja, tada je reagovao kolega Emilo Labudović. On će to reći ovdje i tada se vraćamo na početak. A u čitavu proceduru do tog trenutka, utvrđivali smo listu kandidata prijavljenih u skladu sa zakonom i kazali smo da svi ispunjavaju uslove. Onog trenutka kada je izabran, sjetili smo se da ne ispunjava uslove taj kandidat.

I u tom trenutku smo smatrali da ispunjava uslove i danas, ali smo dali prostor još jednom da razmisle naše kolege da smo bili u pravu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da pomognem. Daću Vam riječ, samo da se malo uvedemo u neku logiku analogije i reda. Sjećamo se kada smo birali DRI-a, dva iz SNP-a, bili su poslanici u tom trenutku. Bili su poslanici u tom trenutku. Ja mislim da je to bilo opravdano i mislim da je to način koji trebamo poštovati. Ne trebamo upoređivati značaj DRI-a i ovog tijela, da budemo vrlo otvoreni. Tako da nemojte da imamo različite kriterijume o istim stvarima. Ali, ponavljam, osporiće se odluka, pašće čitava odluka u tom slučaju, pa će možda trebati birati ovu drugu dvojicu. Jer, osporava se naša odluka o izboru i zato je jedini siguran process da odvojite odluke i to odmah. Jer, padanje odluke osporiće čitavu odluku i nećemo imati ni jednog člana savjeta. I zato vas molim, kolege, kod glasanja ću staviti tri odvojene odluke na glasanje da nebih ugrozio one koji su nesporni. Idemo redom sad.

Kolega Rastoder. Izvolite.

Dobićete riječ, redosljed neće promijeniti suštinu stvari. Kolega Daniloviću, dobićete riječ. Bolje da ste na kraju.

Izvolite, kolega Rastoder.

RIFAT RASTODER:

Već je umnogome objašnjeno, sva procedura je sprovedena, tako da neću mnogo vremena uzeti. Ali, podsjećam ponovo na ono što je već rečeno - konkurs, oglas javni nije predviđen zakonom. To je prosto odluka Odbora da na taj način ovoga puta dođe do kandidata. Smatrali smo da je to transparentnije.

Drugo, molim da imate u vidu dosadašnju praksu. Kod ovog tijela, kako smo do sada birali, birali smo listu. Zašto ne može lista. To bi značilo kad imenujemo naše odbore, ne možemo imenovati predsjednika i ostale članove a tako radimo. Možete i ovdje, jer u protivnom pojedinačno biranje ne može funkcionisati ako nije lista, pada lista. Upozoravam na dosadašnju praksu. Ne znam šta je problem u tome. Ali, dobro.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Postoji razlika. Moraću vas podsjetiti. Kad biramo odbore, nema konkursa, a sada je bio konkurs. Znači, sad se neko može žaliti na konkurs.

Koleginice Šćepanović, izvolite u ime Odbora.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Nije u pitanju javni konkurs, niti javni oglas. U pitanju je javni poziv. Javni poziv je obuhvatao i predsjednika i dva člana Savjeta. I iz tog razloga, nikako ne mogu da postoje dvije odlukena osnovu jednog javnog poziva. Da su bila dva javna poziva, da su bili pozivi odvojeni, jedan za predsjednika, jedan za članove Savjeta, u tom slučaju bile bi dvije odluke. Jedna - kojom se imenuje predsjednik, druga - kojom se imenuju članovi Savjeta. U ovom slučaju je bio jedan poziv, koji je obuhvatio i predsjednika i članove. I iz tog razloga smatram da treba da bude jedinstvena odluka.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Nemojte biti nestrpljivi, razjašnjavamo stvar. Znači, javni poziv nije bio zakonska obaveza. Imamo činjenicu više.

Izvolite, kolega Daniloviću.

Kolega Danilović, pa redom. Svi će dobiti riječ, najvažnije je da ne napravimo grešku. To je najvažnije.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Više je stvari, gospodine predsjedniče, u diskusiji o ovoj odluci, ali ćemo ići u sredinu da ne idemo okolo.

Vi naravno ne želite da kažete, ne znam zbog čega je to sad problematično, hoćete sami da izaberete gospodina kandidata za predsjednika, evo očigledno vam ne fali većina, jer samo od vas traži da razdvojite glasanje. Vi ste prvo utvrđivali listu članova pojedinačno. Da nijeste slučajno tom prilikom se izjasnili i o trećem članu, pa ste između članova izabrali predsjednika. Gdje, kad i kako je to moguće? Jeli oni imaju ista prava i obaveze? Hoćete li da napravimo potpunu lakrdiju zbog parlamenta zbog toga što treba obezbijediti po svaku cijenu da tri člana prođu sa istim brojem glasova?

Ne mogu proći sa istim brojem glasova, jer ih ni vi sa istim brojem glasova nijeste utvrdili. To daje nekome veću, nekome manju težinu. Ali, molim vas lijepo. Vi ste se opredijelili između tri univerzitetska profesora za čovjeka koji je do juče bio juče bio vaš odbornik u Tuzima. Poštujem Tuzi. Poštujem vaše odbornike koji se nijesu ogriješili o zakon, ali stavimo tačku. Šta ste još prekršili? Član na koji se ne pozivate. Pozivam vas da kažete kako glasi član 56 Zakona na koji se pozivate. U trenutku, gospodo, kad ste primili dokumentaciju, niko od vas nije tražio da raspisete javni poziv. Raspisali ste ga. Pa šta sad? Hoćete da kažete da on nije važan? Važan je kada ste se pozvali, kad ste raspisali. Onda važe pravila za javni poziv, onda nema dogovaranja. U tom trenutku, kad ste primili dokumentaciju, niko nije mogao biti u konfliktu interesa. Nemojte da preskačete.

Gospodine predsjedniče, ja tražim da Vi sami ako ne vjerujete ovome što ja pričam, provjerite član 56, pa da vidite da li u njemu piše da u trenutku primljene dokumentacije ne može biti konflikta interesa i zbog toga je kolega Damjanović u pravu.

Gospodo, razdvojite listu. Proći će očigledno, nažalost, sva tri kandidata. Neki će imati neki manje, neki više glasova. Ili se vi potrudite da ih izjednačite glasanjem ovako ili onako. Ja u principu mislim, predsjedniče, da dovođenje zakona od ove krajnje granice u kojoj može sad da se podnese ostavka a ne sutra, pa stalno se pozivamo kako je bilo ranije. Kako je bilo, da je bilo. Imali ste javni poziv. U skladu sa članom 56, u trenutku kad ste primili dokumentaciju, bili ste dužni da konstatujete da li postoji konflikt interesa ili ne. Vi to nijeste uradili. Jedan kandidat je time, vašom nepažnjom, neblagovremenom informacijom, ustvari onemogućen da bude ravnopravan takmičar. Ali, minimum koji može Administrativni odbor da uradi je da razdvoji listu. Ili su se sva trojica kandidati za predsjednika, ili glasamo dva člana i predsjednika. I to redosljedom koji ste radili. /Upadica/ O čemu pričate, uvažene kolege? Dozvolite, predsjedniče, da završim i neću više za danas.

Za razliku od vas koji oko svega pravite paniku, kad uradite nešto na zakonit način kao sada, predložite kandidata za potpredsjednika, imate odgovor iz Demokratskog fronta, vi ne zaslužujete od nas razumijevanje. Nikad ga nijesmo imali kod vas. Imate svoje pravo na potpredsjednika Parlamenta. Predložite gospodina Simovićai, pokazaće glasanje, dobijete dominantnu podršku, zbog toga što mi prosto nećemo da radimo stvari koje su....

Gospodo, nećemo da radimo stvari koje su nedopustive. Ako nešto pripada po zakonu, po Poslovniku ove Skupštine, neka ide tako. Molim vas da stavite tačku, da razdvojimo kad već idete u kršenje zakona. A ja znam da će ovo pasti, jer će se neko žaliti. Pozivam vas da pročitate član 56. Jeli to problem? Čitajte i vidite o čemu se radi.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas za strpljenje. Dobićete riječ kad ja kažem.

Izvolite. Pročitajte, kolegice, pošto je to nesporna stvar.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Ja ću pročitati član 56 Zakona o zaštiti ličnih podataka - Savjet agencije donosi pravila Agencije, donosi statut i akt o sistematizaciji, priprema godišnji posebni izvještaj, utvrđuje godišnji plan rada itd. nadležnosti Savjeta Agencije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

Kolega Daniloviću, na koji zakon se pozivate?

Imam zakon u rukama pa mi pomognite. Recite mi.

Kolega Nimanbegu. Proceduralno da čujemo, ali da bude proceduralno.

GENCI NIMANBEGU:

I komentar i proceduralno zbilja ne znam na koji način doprinijeti ovoj raspravi. Ali želio bih doprinijeti na sljedeći način. Ovo što kolega Danilović zastupa i Vi, predsjedniče Krivokapiću, da se glasa odvojeno, ja bih želio da glasamo isto kao što smo glasali o dva eminentna stručnjaka iz oblasti koncesija. Mislim da je apsolutno isto. Dozvolite mi da završim misao.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Da završim misao. Smatram da mi glasamo ono što je utvrdio Administrativni odbor. Taj predlog odluke, ne lična imenovanja. Jer smo za taj predlog, ili smo protiv tog predloga. Tako smo bili prinuđeni glasati o dva eminentna stručnjaka iz oblasti koncesija. To je moj stav u konsultaciji ne sa klubom, ali svejedno, mislim da moramo isti aršin primijeniti i u jednoj i u drugoj odluci.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, ovdje se pojavio spor. Molim vas, saslušajte me, makar zato što nijeste pravnik i što imate interes za glasanje, a janemam interes za glasanje. Imam interes da bude zakonito ovdje. Znači, moj jedini interes je ovdje da bude zakonito i ništa više. Rečeno je da je bio javni konkurs, pa smo konstatovali da nema javnog konkursa, nego samo da je bio javni poziv. Da je bio javni konkurs, ponoviću, onda se ne bismo mogli glasati sve zajedno.

Pošto je kolega Rastoder razjasnio da nije bilo konkursa nego samo poziv, onda se odluke mogu glasati zajedno. To je razlika. Ali, da je bio konkurs, bilo bi žalbe u zakonskoj proceduri na taj konkurs i onda bi mogla da padne čitava odluka i druga dva kandidata. Pošto nije bio javni konkurs, nego poziv, mimo obaveze u nekom demokratskom načelu, bez zakonske zaštite za taj postupak koliko sam shvatio, onda je stvar drugačija. Tako da moj motiv nije da neko prođe ili ne prođe. Moj motiv je da imamo zakonite odluke koje će biti održive i ništa više. A ko će proći u zakonitom postupku, vjerujte mi nije mi važno do trenutka glasanja. Razjasnili smo taj dio.

Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Šta je Administrativni odbor je radio u oktobru o.g? Znači, pokrenuli su tekst, utvrdili javni poziv do utvrđivanja kandidata za dva člana komisije za koncesije, dva člana. Glasali smo kao listu i ja mislim da bi ovo trebalo glasati kao listu. Odnos Skupštine je da ili ne i uzdržani.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Glasaćemo što je predložio Administrativni odbor, samo smo pokušali da vidimo ima li greške u u tome. Ništa više i rasprava je o tome.

Kolega Labudović, kolega Škrelja, koleginica Bošnjak, kolega Bojanić. To je redosljed.

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, prije nego što kažem ovo što sam namjerio, hoću da Vas obavijestim da se više nikad neću poslužiti ovom tehnikom, jer ovde očigledno dolaze do riječi oni koji su glasniji.

Gospodo, pozvaću se, gospodine predsjedniče i poštovane kolege i koleginice, na vas kao na svedoke. Ja sam u tri mandata član Administrativnog odbora i pitam vas - Da li ste ikad dobili bilo koju odluku Administrativnog odbora u ovom obimu? Čim je ovoliko papira ovdje, gospodine predsjedniče, samo govori o jednom - ovo je pokušaj da se maskira i mistifikuje nešto što je jasno kao dan. To što neko pristupa kreativnom tumačenju prava, zbog čega sam ja javno napustio tu sjednicu, je stvarno drugo pitanje. Prvo, bez obzira što je riječ o javnom pozivu, on je imao sve elemente javnog konkursa. Imao je rok, imao je uslove, imao je potrebnu dokumentaciju u kojoj je bilo neophodno podnijeti. Molim lijepo. Znači, imao je, što je najvažnije, rok do kad su se kandidati koji su se smatrali podesnim za ovo zvanje imali javiti. Onog momenta kad je taj rok istekao, svaki drugi odnos sa njima prestaje. Čovjek ne mora da bude doktor prava da bi to razlučio. I još, gospodine predsjedniče, želim da Vas obavijestim da smo na Administrativnom odboru glasali o dvije liste. Na jednoj listi su bili kandidati za predsjednika, a na drugoj listi kandidati za članove. I ja nemam zaista razloga, nemam nikakav lični motiv ni za jedne ni za druge, ali imam motiv za istinom. Znači, glasali smo o dvije liste i na listi za kandidate, za članove izabrali ove koji su predloženi. A kad je ova lista u pitanju, i gospođa Bošnjak i ja upozoravali smo da ćemo se obrukati kao Odbor, jer pred eminentnim pravnicima, pred ljudima koji su bili sudije Ustavnog suda, sudije Vrhovnog suda, dugogodišnji sekretari značajnih tijela, između ostalog, i ovog doma, mi glasamo nešto što je iz aviona se vidi protivzakonito. Ako je to politički stav i politička potreba, trebalo je pošteno reći - ovo je naša politička potreba, nama pripada ovo pravo i gotovo. Ali, samo vas molim jedno, nemojte to oblačiti u ruho prava jer mu ne stoji. Eto samo u tome je problem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Tražim pravne konsultacije na razne strane, pravni odgovor, iako svi tražite politički odgovor.

Sljedeći je kolega Škrelja, koleginica Bošnjak, pa kolega Bojanić. Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA:

Hvala, gospodine predsjedavajući.

Pokušaću da budem kratak. Dugo sam bio član Administrativnog odbora, a dugo sam i poslanik. Ali iznenađen sam današnjom pričom, novim pravilima i novom praksom kada su u pitanju Albanci. Prvi put od kada sam u ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, molim Vas. Ovdje do Vas niko nije spomenuo nacionalnu pripadnost. Vi ste počeli. Nemojte, molim Vas. Saslušajte me, dobićete riječ.

Pažljivo sam slušao. /Upadica Luidā Škrelje: Ovo je konkurs za Albanca. Bira se Albanac/ Ne bira se Albanac i nije konkurs za Albance. Molim Vas. Niko nije spomenuo nacionalnu pripadnost. Ni kolega Nimanbegu. Niko nije spomenuo nacionalnu pripadnost, što je vrlo važno. Tako da Vas molim da ne ulazite u taj dio rasprave.

Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA:

Hvala, predsjedniče.

Ja očekujem i vidim da imate namjeru da mi ne date da ..., nijeste mi dali da završim.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite. Imam namjeru da Vam dam da govorite.

LJUBO ŠKRELJA:

Ja sam, kada sam rekao da sam bio član Administrativnog odbora, rekao da su prvi put nova pravila. Igrom slučaja je potrefio da ovaj Parlament prvi put bira za predsjednika jedne komisije jednog čovjeka koji slučajno je potrefio da bude pripadnik albanske nacionalnosti, pa hoćemo da mijenjamo pravila. Ja ne znam đe sam pogriješio.

Znači, nova pravila su u pitanju. Evo i gospodin Nimanbegu je rekao -birali smo i Komisiju za koncesije i sve komisije, izjašnjavali smo se na razne načine, sada tražite nova pravila, ne znam kako drugačije da ih nazovem. Vi ... neki drugi naziv, recite - do sada smo ovako radili. A ja sam bio 10 godina član Administrativnog odbora. I nikako drugačije se nijesmo ponašali.

Gospodine Mandiću, što su Vam puna usta demokratije i srazmjerne zastupljenosti kad izlazite van ove sale ponašajte se i ovdje tako, da vam narod vjeruje. Ako hoćete da vam narod vjeruje, onda ovdje pokažite pravo lice demokratije, a ne van ove sale.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Kneževiću, poštovane kolege, samo trenutak. Molim vas da se bar malo ponašate kao parlamentarci, a to znači da ne dobacujete jedni drugima, niti da mislite da ćete išta dobacivanjem riješiti u ovom Parlamentu.

Juče smo imali negativno iskustvo dobacivanjem, vi danas nastavljate dizanjem tenzija na taj način. Znači, samo tražim riječi da svi čujemo, jer ako tako radimo, prihvaćemo argumente. Ako dobacujemo, onda neće biti nikakvih argumenata. Svako je dobio riječ ovdje, na ovoj raspravi. I zato hoću da razjasnimo stvar, da nebi bilo greške koju ćemo zajedno napraviti. Svi gledaju politički element, a pravni zaboravljamo. To neće moći. Tražimo pravni odgovor koji će donijeti održivu odluku. Kako ćemo glasati, biće javno pa ćemo vidjeti kako će ko glasati i objasniti zašto je tako glasao.

Izvolite, ali bez dobacivanja. Opominjaću personalno, onda javno, onda opomenu, a sljedeće je udaljivanje.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem, predsjedniče. Žao mi je što predsjednik Administrativnog odbora nije tu, jer sam šokirana načinom kojim je izložio ono što se desilo na Administrativnom odboru.

Ja sam prije glasanja potegla pitanje da li je kandidat u konfliktu interesa ili nije i čak sam tražila da se on skine sa liste zbog konflikta interesa. Međutim, naravno, većina je odlučila da se ipak glasa. Ali, da on kaže da on nakon glasanja se poteglo to pitanje, evo imamo svjedoke, ostale članove Administrativnog odbora, ja sam šokirana. Ja ću podnijeti ostavku na mjesto zamjenika, jer osjećam da ne treba ovom čovjeku da budem zamjenik u tom Odboru. Jer, to je neko ko ne štiti dignitet Administrativnog odbora i mijenja mišljenja. Imali smo prilikena plenumu to više puta to da vidimo i uopšte neću da učestvujem na način i da budem neko ko je da kažem menadžment, odnosno ko je vrhu Administrativnog odbora.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Moramo vratiti stvar na početak. Znači, cilj je da imamo model koji će nesporno birati predložene candidate, dje nećemo u paketu vezati, to što se ne može vezati. Ono što je logično da se bira po Ustavu zajedno, to je Vlada i ona se bira zajedno. Ono što radimo sljedeće u paketu je naša radna tijela, da ih usaglasimo. Sve ostalo, ako mene pitate i kada nema javnog poziva, ovdje je bilo javnog poziva, treba da ide pojedinačno, jer se ljudi biraju pojedinačno i pojedinačno odgovaraju za taj posao. Ali, to je nešto da dogavaramo na Kolegijumu i sa radnim tijelima. Ovdje je bilo javnog poziva, što stvar dodatno komplikuje.

Ko je sljedeći?

Izvolite. Za izvinjenje uvijek ima mjesta.

GORAN DANILOVIĆ:

Procedura, gospodine predsjedniče, nekoliko puta sam maloprije rekao da član 56, član 56, lapsus, greška, zovite kako god hoćete. Dugujem izvinjenje kolegici Marti Šćepanović, mislio sam na član 54. Dakle, 54 i samo ću pročitati jednu alineju, na koju sam se ustvari pozivao, a to je posljednja.

Član 54, posljednja alineja, posljednji pasus - Kandidat za člana Savjeta agencije, vi to niste pročitali, je dužan da nadležnom radnom tijelu iz člana 52, stav 2 ovog zakona dostavi pisanu izjavu, pokazaćete nam je, da ne postoje smetnje za imenovanje utvrđene ovim zakonom.

Dakle, molim vas, kolegice i kolege, u trenutku kad je predao dokumentaciju, sva tri su bila dužna da ... Nije dostavio, nemojte to da radite. Ja predlažem kompromis i naravno kao predstavnik Demokratskog fronta, u ovom slučaju će mi kolege zamjeriti Nove srpske demokratije, vrlo mi je to važno zbog pokušaja kojega nije dostojan ovaj Parlament - nemamo ništa protiv gospodina koji je Albanac. Provjerite to tako što ćete ga predložiti nakon što uredno prijavi dokumentaciju, a mi ga vjerovatno glasati. Ja ću

lično dati javno riječ ako vi mislite da je to najbolje rješenje od svih koje su tamo bila ponuđena. Ja ću glasati. Nemam ništa protiv njega. Ne igrajte tako nisko. Imam protiv toga što je čovjek bio odbornik DPS-a u trenutku kada je predavao dokumentaciju. Bio je odgovornik DPS-a, nemojte time da se bavite. /Upadica/ Grupe građana čije god, molim vas naš nije. Jeli to problem? Ista je reakcija da je bio odbornik SDP-a. Ista je reakcija. Vaš kandidat, a odbornik liste grupe za Tuzi. Nije problem, razdvojite da glasamo dvojicu ljudi koji nijesu sporni. Neka se čovjek prijavi. Za pet dana ponovite konkurs. Uradite uostalom kako hoćete, ali ne možete sporiti član 54. Ne možete ga sporiti, jer je jasan kao dan.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Imam predlog, kolega Bojaniću, da pokušamo izaći iz ovog, pa ću Vam dati riječ ako bude neophodno.

Hvala na razumijevanju. Možemo li se čuti da izađemo iz ovoga?

Znači, ono što sam rekao, a i ubuduće to tako treba biti. Mi glasamo candidate. Ne možemo odluku bez u dva slučaja - to je Vlada i naša radna tijela jer to zavisi od našeg političkog dogovora. To je interna stvar. Pa možemo da glasamo u paketu, jer su to naše zajedničke odluke, Vladu i naša radna tijela. Sve ostalo glasamo candidate i ovdje se govori o kandidatu u zakonu. Mislim da je pravično rješenje i u redu je rješenje da razdvojimo glasanje za sva tri kandidata i da ih glasamo večeras, a sve ostale žalbe, prigovori poslije toga neka. To je pravično rješenje.

Možete, ali ćete se morati žaliti na moju odluku. Da tako uradimo ili da odložimo glasanje, što ja mogu da uradim ovog trenutka.

Predlažem da to uradimo tako i da izađemo iz ovog spora. Mislim da će svi kandidati dobiti potrebnu većinu, glasa se javno, ili da vratimo Administrativnom odboru da se konstituišu tri posebne odluke.

Ja predlažem da glasamo odvojeno. Time smo napravili kompromis i to je ono što ste tražili vi iz opozicije. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Predsjedniče našeg doma, rekao sam sa mjesta da ovo nije u redu, pa ste Vi reagovali nekim Vašim stavom da možemo odložiti ovu odluku. Ja i dalje smatram, a budite sigurni da ovo nema veze sa nacionalnošću kandidata, jer naš klub nema ni članova u Administrativnom odboru. Nemamo, tako da nijesmo u ove igre sa bilo koje strane umiješani. Odluka bi trebala ovako glasiti - Ako političkim dogovorom imamo drugačiji pristup nego što smo imali ranije kod nekih odluka, onda to nije u redu. Onda su to kompromisi koji ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Čuli smo Vas. Imamo dvije mogućnosti i tu ću konsultovati tijela -ili zbog ovolike spornosti vratiti odluku na ponovno odlučivanje Odboru. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Mislim da nijesmo ni u Odboru glasali pojedinačno, a onda smo na kraju imali jedinstvenu listu. Tunema nikakve dileme. Ovaj je dobio većinu, ovi dvojica su dobili većinu, ukupna lista je dobila većinu i imamo pred Parlamentom tri kandidata. Da glasamo za predsjednika, pa za jednog člana, za drugog. Ako je to kompromis, nema problema.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam. Daću vam riječ svakako.

Mislim da to i za ubuduće treba biti tako, to je jedini ispravan način. Konsultovao sam zamjenika generalnog sekretara Skupštine Sloba Dragovića. Za nekoliko dana ide u penziju, posljednji dani su mu u Skupštini. I on misli da glasamo pojedinačno i da uvijek trebamo da glasamo pojedinačno o ovakvim predlozima. Nijeni moje ni njegovo zalaganje. Nema političkih motiva, ima samo pravnih motiva.

Vjerujte mi. Hvala predsjedniku odbora. Nema, samo pojedinačno. Ko je prošao, taj je prošao.

Glasamo prvo predsjednika, glasamo jednog člana i drugog člana i to je fer.

Koleginica Jasavić, pa kolega Danilović.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani predsjedniče, ovaj Parlament donosi parexelans političke odluke. Ja ću iz političkih razloga glasati Muhameda Đokaja, jer smatram da je zaista došlo vrijeme da u ovoj zemlji budu Albanci budu prepoznati kao narod koji ima priliku da bude proporcionalno zastupljen u državnim organima. Iako sam na Odboru glasala zbog Lacmanovića, Ivanovića, kompletnu listu i dala obrazloženje, iz političkih razloga imaćete moju podršku za Muhameda Đokaja iz razloga koje sam navela.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nas Ustav obavezuje da vodimo računa o srazmjernoj zastupljenosti.

Kolega Pavloviću, dok ja pronađem član Ustava.

Samo izvolite. Ja ću pročitati poslije.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče. Vama se obraćam, pa kad završite onda ću.

Gospodine predsjedniče, ja danas cijeli dan čekam jednu raspravu koju očigledno neću dočekati, jer imam obavezu u 7 sati pa ću morati otići.

Ja sam htio da Vas zamolim, vas i parlamentarnu većinu koja vas je izabrala i postavila na to mjesto da ubuduće, kada dolazite pred ovaj dom, dođete sa konstituisanim stavom oko dokumenta koji predlažete nama iz opozicije da glasamo za njega za ili protiv. Mi imamo vrlo konzistentan stav kada je u pitanju bilo kakav izbor i bilo kakvo imenovanje. Ivi ste ga čuli. A vi jedan dan tumačite na jedan način, drugi dan na drugi način. Najgore je kada dođete pa pola ili jedna petina parlamentarne većine ga tumači na jedan način, ostatak na drugi način, a opet neko na treći način i ovdje pravimo predstavu i trošimo vrijeme i ljudi koji nas gledaju i cijele crnogoske javnosti ako nas uopšte još neko gleda. I nemojte molim vas, više da radimo ovo. Molim vas,

dođite ovdje sa formulisanim stavom oko dokumenta koji predlažete, a nemojte ovdje pred nama da otvarate raspravu o tome kako da ga tumačite, sa jedne strane. Sa druge strane, gospodine predsjedniče, ovdje su se čule danas informacije iz Administrativnog odbora koje jasno upućuju na kršenje zakona u pogledu neispunjavanja obaveza kandidata za koje je konstatovano da su ispunili obaveze, tj. nijesu dali izjavu koja je strašno bitna. Pogotovo je bitna u trenutku kada se mi borimo protiv korupcije i organizovanog kriminala, konflikta interesa itd. Taj kandidat nije dao tu izjavu, a neko u Administrativnom odboru, a za to je odgovoran naravno predsjednik Odbora, je konstatovao da je sve u redu. Molim vas postavite pitanje odgovornosti predsjednika Odbora. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Prije glasanja pročitacu. Kolega Bulatoviću, neću Vam dati riječ, ali ću pročitati Ustav, jer Ustav je nesporan i za mene i za Vas. Pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica jemči se pravo na slobode koje mogu koristiti pojedinačno i u zajednici sa drugima.

Tačka 10, na srazmjernu zastupljenost u javnim službama organima državne vlasti, lokalne samouprave. Hvala.

Izvolite, kolega Bulatoviću. Minut i da glasamo.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, pripadam ponekad poslanicima koji dobacuju sa mjesta, ali ne da nekoga uvrijedim, nego sa vrlo političkom sadržinom i Vama sam dobacio i hvala Vam zašto ste ovo pokrenuli.

Postaje malo neprimjereno slušati pokušaj političke manipulacije dizanja tenzija na nacionalnoj osnovi. Na nacionalnoj osnovi ovdje je bilo pokušaja da se jedna politička...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Sad ću Vas ja prekinuti. Ja sam prekinuo tog govornika istog trenutka.

PREDRAGA BULATOVIĆ:

Ali, da dovršim ja misao povodom ovoga Vašega stava. Dakle, ovdje se pokušava čisti politički interes, političke trgovine, razni interesi koji postoje u kadrovskom smislu, čega smo savršeno svjesni kada su ove stvari, da dignemo na nivo principa i drago mi je da ste pročitali taj član 79 Ustava. Imamo jedan problem, gospodine predsjedniče Skupštine. Ovaj dom nema političku volju da definiše ko su manjinski narodi i manjinske zajednice. Ja sam radio dvije i po godine u Radnoj grupi i došli smo do jednog modela koji je pozdravila Venecijanska komisija, u čemu sam ja dao skromni doprinos, za zastupljenost nacionalnih manjina. Ali, nijesmo imali snage da definišemo i onda smo ga definisali kao jedno trajavo rješenje, vezano za zastupljenost u crnogorskom parlamentu i lokalnim samoupravama koristi neko ko je za procenat taj i taj, a u Zakonu o manjinskim pravima imamo drugu definiciju. Gospodo, ja sam za to da se definiše ko sumanjinski narodi manjinske zajednice i da im se obezbijedi srazmjerna

zastupljenost, a ne da koristimo ovu tribinu, da se dodvorimo sa političkim stavom, time što ćemo zadovoljiti.

Pročitali ste Ustav, ali se u ovoj državi ne zna ni ko je većina, ni ko je manjina kada je nacionalno pitanje na dnevnom redu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da glasamo. Možemo li?

Prvo se predšednik glasa vazda.

Kolega Daniloviću, da čujemo Vas i da glasamo.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Dakle, prije nego što kolega javno protestuju, podjednako jedni drugima uzimamo vrijeme, a ja sam sklon da to radim. Nemojte da mislite da ću olako da pređem preko ovoga. Sad ću da pitam direktno Vas, a da ne bih povrijedio Poslovnik, a Vas bih molio da razjasnite s predsjednikom Administrativnog odbora kojemu ni malo nije stalo što mu zamjenik zbog neuvažavanja podnosi ostavku javno, ja pitam kako se glasalo, uvaženi predsjedniče, na Administrativnom odboru. Ja pitamo kome se prvo glasalo o članovima... Ako mislite s gađenjem da reagujete na moju priču, to više govori o vama, nego o meni. Ja mogu javno da protestujem jer mi se ne sviđa vaš stav, ali sa gađenjem neću nikad.

Dakle, uvažene kolege, samo pitam, pa glasajte kako hoćete, radite šta vam volja. Nije vam dovoljno što sam vam pročitao član 54, gdje vi vidite svjesno da se krši zakon.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Daniloviću, pomognite mi, koji je Vaš predlog?

GORAN DANILOVIĆ:

Ja tražim da se glasa kako se glasalo na Administrativnom odboru. Prvo o članovima, pa o predšedniku. Ako govorim neistinu, javno ću se izviniti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Dobro. Ako je to mjera kompromisa, uradićemo i to.

GORAN DANILOVIĆ:

Ja samo tražim da se poštuje procedura.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Iako nije logično. Izvolite.

Prihvaćeno. Glasamo o pojedincima, svejedno je jesu li prvi ili treći.

Kandidat za člana Aleksa Ivanović.

Izvolite.

Za, uzdržani, protiv?

Hvala vam. Glasalo je 60 članova - svi su bili za. Konstatujem da je Aleksa Ivanović izabran za člana Savjeta agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Kandidat Radenko Lacmanović.

Otvaram glasanje.

Hvala. Glasalo je 64 kandidata - svi su bili za i konstatujem da je kandidat Radenko Lacmanović izabran za člana Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Kandidat Muhamed Đokaj za predsjednika Savjeta agencije. Izvolite.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 57 kandidata - 46 za, šest protiv, pet uzdržanih. Konstatujem da je kandidat Muhamed Đokaj izabran za predsjednika Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama. Hvala vam.

I uprkos trošenja i vremena i energije, mislim da je korisno da smo ovo raspravili i da smo za Administrativni odbor ustanovili princip. Pojedinačno se glasa za kandidate. Hvala vam.

Imenovanje dva zamjenika zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Ovdje su odvojeno predloženi, ako se dobro sjećam, Zdenka Perović i mr Siniša Bjeković, predlagač je zaštitnik ljudskih prava i sloboda. Želite li obrazložiti predlog?

Da li se neko javlja za riječ? Nije bilo želje da se obrazloži.

Pojedinačno se glasa i to mora biti princip. Meni je žao što vam nekad politički interesi zamagle principe.

Stavljam na glasanje kandidata Zdenku Perović za zamjenicu zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Izvolite.

Otvaram glasanje.

Hvala vam. Glasalo je 59 kandidata. Svi su bili za. Konstatujem da je Zdenka Perović izabrana za zamjeniku zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Stavljam na glasanje kandidata Sinišu Bjekovića za istu funkciju. Izvolite. Hvala.

Glasalo je 65 poslanika i svi su bili za. Konstatujem da je Siniša Bjeković izabran za zamjeniku zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Čestitam na izboru.

U okviru imenovanju nema više tačaka. Kasni služba kao i obično za predsjedavanje, što ne bi bilo dobro. To je samo dokaz da je predsjedavanje prošlo kao dobar rad u službi kao pripravnik. Idemo na posljednji zakon koji je ostao u proceduri. Izbrali smo potpredsjednika, ali ćemo sačekati sa objavom. Ostavićemo to i zakletvu za kraj. Svečane trenutke da ostavimo kada budem u boljoj atmosferi. Mislim da treba da završimo godinu sa nečim lijepim i sa nečim gdje smo imali vrlo široki konsenzus.

Idemo na zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima. Imamo li odluku. Je li odluka podijeljena? Onda ne možemo preći kada nemate odluku pred sobom, jer ponovo o odluci nijesmo imali u dispozitivu ustavni osnov. Ipak, nećemo ostaviti za kraj nesporne stvari, nego ćemo konstatovati rezultate izbora dok dobijete odluku. Imali smo glasanje za potpredsjednika Skupštine Crne Gore. Dobio sam rezultate, prebrojavanje su izvršili kolege Radulović, Mustafić.

Imam puno povjerenje u njih. Glasalo je 66 poslanika - 55 za, pet protiv, šest nevažećih. Konstatujem da je za potpredsjednika Skupštine Crne Gore izabran mr Milutin Simović. Čestitam mu na tome.

Pozivam ga da položi zakletvu. Izvolite za govornicom.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Zaklinjem se da ću dužnost vršiti po Ustavu i Zakonu, čestito, odgovorno i savjesno. /Aplauz/

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite. Kolega je želio riječ.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, uvaženi potpredsjednici, uvažene kolegice i kolege,

Vjerujem da mi nećete zamjeriti na ovih par mojih uvodnih rečenica koje će definitivno biti emotivnog karaktera.

Kazao bih da je pravde, vjerujući bi rekli, da je Boga, danas ne bismo radili ovaj posao u crnogorskom Parlamentu. Ne bismo ga radili, jer je ovaj Parlament imao dobrog potpredsjednika. Ovaj Parlament je imao dobrog čovjeka i ovaj Parlament je imao tolerantnog političara, koji je imao jasan svoj politički stav, ali je imao razumijevanje i za različitost u svojim političkim mišljenjima. No, ipak, niko od nas nije u prilici da upravlja životnim putevima.

Pred svima nama je obaveza da zajedno radimo i da zajedno proizvodimo opšte dobro, opšte dobro za sve građane Crne Gore, bez obzira kako se ko zvao, bez obzira kojoj partiji pripadao, bez obzira za koga glasao, bez obzira kojoj vjeri ili naciji pripadao.

Proizvoditi to dobro na prvi pogled možda i nije lako, kada različito mislimo, ali ja sam jedan od onih koji vjeruje da je različitost u mišljenjima je prednost svakog društva, a mislim da je naše društvo upravo pokazalo da je to nešto što nas vodi naprijed.

Pred svima nama je obaveza da pravimo opšte dobro za sve građane u Crnoj Gori, prije svega da stvaramo ambijent koji će obezbijediti dinamiziranje ekonomskog rasta u Crnoj Gori, koji je potreban Crnoj Gori. Da svi zajedno proizvodimo opšte dobro, koje će ubrzati dalje integracione iskorake Crne Gore, vjerujući da su to naši zajednički ciljevi, da su to ciljevi koji će doprinijeti dobru Crne Gore i dobru svih građana u Crnoj Gori.

Posebna obaveza pred svima nama je da u ovom doku razvijamo kulturu dijaloga. Ja mislim da svi mi moramo zajednički doprinijeti da sačuvamo one epitete koje je dao neko iz regiona: "Crnogorski Parlament je prepoznat po gospodstvenošću. Prepoznat je po oštroj riječi; prepoznat je po različitim političkim stavovima, ali stavovima koji stoje na bazi argumenata, činjenica, a manje visokih tonova i manje nerazumijevanja". Ja mislim na sve to nas obavezuje status svih nas pojedinačno u ovom domu, jer smo svi mi u ovom domu zbog toga jer smo dobili priliku da govorimo u ime naroda i da govorimo pred narodom. Ja mislim da je to dodatna obaveza i najvažnija obaveza koja mora svaku riječ izgovorena u ovom Parlamentu dodatno da učini odgovornijom. Kao potpredsjednik ovog Parlamenta trudiću se zajedno sa svima vama da tome u narednom periodu doprinesem. Hvala vam svima. /Aplauz/

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Simoviću, i neka Vam je sa srećom. Kolega Simović je izrazio želju da to bude u Novoj godini, a da ovu godinu završimo sa pijetetom, kao što ste čuli, i sa sjećanjem na kolegu Šturanovića.

Idemo ponovo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima.

Dobijamo pravno nepismenu, upotrijebiću tu formulaciju, ali to je stvar administracije u Parlamentu i to ćemo rješavati brzo u januaru predloge odluka koji govore o odluci kako se glasalo, a nijesam vidio dispozitiv koji o odluci govori kako se glasalo, bar ne u svom pravnom iskustvu. Ova odluka opet nije na pravno valjani način predložena. Evo pročitacu predlog odluke kako treba glasati. Hvala, kolega Kneževiću. Dobio sam tri verzije, ali da bismo ubrzali proceduru. Predlažem Parlamentu, pošto sam ja odgovoran za proceduralnu ispravnost akata koje glasate iako sam najmanje kriv kako izgledaju, znači odluka može da glasi da bude nesporna. Utvrđuje se da predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima nije saglasan sa Ustavom Crne Gore, zbog nesaglasnosti sa članom 52 Ustava Crne Gore. I tu treba da bude tačka.

Obrazloženje ste dobili. Nijeste još. Ako hoćete, sačekaćemo. Mislim da imamo ozbiljan problem u pravnoj sposobnosti da se napiše jedna obična odluka, ali riješićemo te administrativne kapacitete Parlamenta ubrzanim postupkom. Hoćemo li glasati o suštini stvari?

Znači, predlog odbora je da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima nije saglasan sa Ustavom Crne Gore. Da ne govorim o detaljima kako piše u odluci. To je nesporno u toj odluci ako ništa drugo.

Ko je za odluku? Evo, dijeli se nova odluka.

Želi predsjednik odbora riječ. /Prekid/ Izvolite, koleginice. Evo stići će dok ona pročita.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Samo da obavijestim Skupštinu da smo imali sjednicu, novu sjednicu odbora i pokušali smo da postupimo u skladu sa onim na što ste nam Vi, predsjedniče, ukazali. Na toj zajedničkoj sjednici odbora donijeli Odluku u kojoj je u dispozitivu precizirano sa kojim članom Ustava Zakonodavni odbor smatra da nije usaglašen ovaj zakon i obrazloženje članova odbora koji su to smatrali, kao i obrazloženje članova odbora koji su smatrali da jeu saglasnosti sa Ustavom.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam, koleginice. Ne može u dispozitivu odluke stojati uputstvo na Poslovnik i ne može kako se glasalo. To nije materija dispozitiva, nego obrazloženje, ali i to ćemo rješavati. Svejedno. Mi odlučujemo o tome saglasnosti-nesaglasnosti.

Želi li predstavnik predlagača riječ? Ima pravo. Ne želi riječ. Glasa se odluka. Možete.

Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Nije takav stav odbora. Stav odbora je da nema potrebnu većinu. Nije imao ni za ni protiv ovaj zakon, a ne da je protivan Ustavu i Zakonu u pravnom sistemu i da Skupština shodno Poslovniku odluči o tome da li je u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. Nije bila većina ni da nije u skladu, ni da je u skladu i da se mi izjasnimo shodno Poslovniku je li usklađeno sa pravnim sistemom. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, onda nije trebalo predlagati odluku, nego samo zapisnik i zaključak. Odluka se predlaže ako je predlog da nije u skladu sa ustavnim sistemom da bismo mi odlučili. A ako mislite da nema većinu ni za, ni protiv, nije trebalo predlagati odluku. Vrlo precizno, kolega. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Pošto se ovo događa po ko zna po koji put, ne mogu da ne reagujem. Kad padne zakon Vlade na nekom odboru, onda nije dobio potrebnu većinu. Kad padne nama neki zakon, on je pao. 'Ajde jednom da konstatujemo da ako nije dobio većinu na odboru mu treba da pokaže da je u skladu s Ustavom, da je definisano da nije u skladu sa Ustavom. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice, Vi bar znate, da to nije suština priče. Ponavljali smo danas bezbroj puta. Žao mi je, opet što vas preozbiljni interesi odvlače od suštine. Molim vas, kolege, ja moram da govorim čitav dan, a vi kako vam se prohtije i to mimo reda. Ponoviću.

Da je odbor imao većinu, koja utvrdi da zakon nije u skladu sa Ustavom, sa članom tim i tim, zbog toga i toga, mi bismo glasali tu odluku. Međutim, odbor nije imao većinu da nije u skladu sa Ustavom i nije mogao donijeti odluku a da nije u skladu sa Ustavom. Da biste opovrgli ustavnost predloženog akta, morate imati većinu na odboru za to, a onda većinu ovdje.

Izvolite, kolega Šaboviću.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

O Bože. Danas ne tako davno, kad smo donijeli ovu odluku, ja sam pričao i promukao, da je na glasanju bilo pet, pet, jedan i mi smo u izvještaju po običaju napisali da predlog zakona nije dobio potrebnu većinu. Nijesmo mogli da kažemo da je u skladu sa Ustavom, jer nije dobio potrebnu većinu. Najveća greška je taj jedan, što nije on bio protiv pa da bude šest - pet. To mi je krivo, pukoh, cio dan što sjedim ovdje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, molim vas. Sve dok ovdje budemo mogli vidjeti pojedinačno kao razlog našeg ponašanja, nećemo dobro vidjeti. Ovdje je još uvijek dominantno naše pojedinačno kao razlog ponašanja, iako smo ovdje izabrani da glasamo kolektivno imamo kolektivne odluke, nemamo pojedinačne. Pojedinačne su samo djelovi kolektivne odgovornosti u ovom slučaju.

Znači, Odbor nije imao većinu da ospori ustavnost ovog akta. Ja sam povjerovao opoziciji da postoji ta većina i tražio sam da to bude u formi koja je primjerena. Kod glasanja se vidi da to nije bilo tako, nije osporena ustavnost akta i nema preduslova da se izjašnjavamo o neustavnosti ovoga akta. Izvolite.

Prelazimo na raspravu.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Koleginice i kolege, gospodine predsjedniče,

Ja uživam da se bavim pravnim stvarima zbog toga što mislim da pravo pripada svima. Kad bi bilo drugačije, kad bi pripadalo samo pravnicima, nikad se vi ne biste složili. Ne biste morali da nam šalžete bilo koji zaključak kad bi to zavisilo samo od vašeg tumačenja.

Ja ću vam pročitati, gospodine predsjedniče, vjerujući da ste Vi ipak beskompromisno čovjek koji će poštovati pravila - Utvrđuje se da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima nije dobio potrebnu većinu članova Zakonodavnog odbora da je u skladu sa Ustavom.

Dakle, gospodine predsjedniče, nema većine da je u skladu sa Ustavom. Ili da pojednostavim - kad nešto ne dobije... Hoćete li mi dozvoliti da završim?

Ovo bi bilo, zaista bio bi presedan da mi glasamo na takav način da nešto ne dobije potrebnu većinu na Odboru za zakonodavstvo, čime je osporena njegova ustavnost, a da onda kreativnim tumačenjem kažemo nije bilo potrebne većine da se ospori ustavnost. Nije bilo većine da se odbrani ustavnost, gospodine predsjedniče, nije bilo većine da se odbrani ustavnost. I Vi znate da sam ja u pravu.

Ne može drugačije zbog toga što je onda besmisleno, ne znamo ni vi ni ja kako treba glasati.

Ovdje akt nije dobio potrebnu većinu i samim tim je osporena njegova ustavnost. To i piše u dispozitivu kakav je god. Ja ću vam samo još jedanput pročitati.

"Utvrđuje se da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima nije dobio potrebnu većinu članova Zakonodavnog odbora da je u skladu sa Ustavom." Da je u skladu.

Dakle, gospodo, morate dobiti većinu od šest, pet, da je nešto ustavno da se ne bismo izjašnjavali.

Ili da budem precizan. Ovo je moralo proći Odbor da ne bi bilo nesporno. Kad nije prošlo, gospodine predsjedniče, ne može biti da mu nije osporen ustavni osnov. Oni nijesu ni cijenili ustavni osnov, nego su glasali na takav način da zakon nije prošao i to vam je sad lijepo objasnila ikoleginica Jonica. Ja vam garantujem da drugačije ne može. Može ako vi odlučite a ovo bude vrijeme u kojemu je od gospodareve zavisilo. Ja se nadam da se Vi time nećete baviti. Ovdje tako piše. Ne možete nas natjerati da čitamo odluku matičnog odbora drugačije nego što piše.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Daniloviću, Vi ste vispren čovjek, ali još uvijek niste dovoljno precizan pravnik.

Čtam član 93 Poslovnika: Ako je Zakonodavni odbor predložio da se predlog zakona, odnosno drugog akta ne usvoji zbog njegove nesaglasnosti sa Ustavom. Znači treba da predloži da ..., to su posebne odluke, i za to sam tražio posebnu odluku, jer Zakonodavni odbor može da glasa protiv akta i glasao je sijaset akata većinama koji su politički motivisani. I zato tražim odluku da bi se ustavnost mogla precizno definisati da ne postoji. Znači, sijaset odluka. Ona nije osporena, ustavnost akta nije osporena većinom koja je potrebna. Znači ne postoji prezumpcija, da je neustavnost koja može biti bez obrazloženja i preciznog pozivanja na razloge. Prema tome, zato, a odbor mnogo zakona nije podržao, i zato se i u Poslovniku jasno kaže, ako to je razlog, a ne ako ne dobije većinu u svakom slučaju, jer bi pisalo ako Zakonodavni odbor ne podrži

zakon, on je neustavan. E nije tako. Nego vrlo precizno piše - Ako Zakonodavni odbor podnešeni predlog, odnosno akta, ne usvoji zbog njegove nesaglasnosti sa Ustavom". Znači traži se specifikum, a to je nesaglasnost sa Ustavom i to je stvar jasna. I to nema mog motiva oko zakona, jer zakon je manje važan. Zakon je manje važan u ovoj priči, važni su principi koje ustanovljavamo za ubuduće.

Izvolite, kolegice Jonica.

SNEŽANA JONICA:

31. jula 2011. godine paket zakona - Izborni zakon, Zakon o državljanstvu, Zakon o opštem obrazovanju, itd, sve osim izbornog zakona jer su ostalo bili zakoni koji su predloženi iz opozicije je palo na Ustavnom odboru. Dakle, nije dobilo, kako ste ovo rekli, nije dobilo potrebnu većinu.

O mom predlogu o državljanstvu poslije toga se Skupština izjasnila. Znači iste okolnosti, i dobio potrebnu većinu, da ne pričam o tome da su neki glasali gore ovako, dolje onako, neću, o ostalima su se izjasnili negativno.

Dakle, primjer iz ove skupštine. Da je samo bio nedovoljan broj glasova, preglašani smo na Ustavnom odboru kako bi bilo onemogućeno da to dođe na Skupštinu, da je onda u međuvremenu došao politički stav da Zakon o državljanstvu dobije prođu i da se onda ovdje glasalo o sva tri zakona, ako sam u pravu, uz taj zakon i da se to tako završilo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice, nažalost, nijeste u pravu.

Nema niđe odredbe da ako zakon ne dobije potrebnu većinu na Zakonodavnom odboru, ne može doći na plenum. Prema tome, ne samo to, nego nema niđe prakse. Prema tome, stvar je jasna.

Završavamo raspravu. Pokazao sam vam puno strpljenja da uvedemo u red za sad i za ubuduće. Sad bar znamo, moramo biti odluka, većina je manje bitna jer može biti politički motivisana u tom odboru. Ali, ako postoji većina koja kaže da zakon nije u skladu sa Ustavom zbog toga i toga i toga, treba biti definisano u odluci sa obrazloženjem, da bi se ovaj parlament izjasnio o toj odluci. I to je princip koji je trebao važiti i koji će važiti.

Kolega Vukoviću, da ne otvoramo raspravu. Otvorićemo partijsku raspravu, a pokušao sam naći, imaćete prilike u raspravi.

Otvaram raspravu. Ministar nije tu, evo dako se ministar vrati kondiciono u posao.

Kolega Vukoviću, hvala Vam na želji da pomognete.

Idemo dalje. Ovo je posljednji zakon u raspravi, čeka naš još dosta posla večeras.

Ministre, izvolite. Uvodno izlaganje.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Samo nekoliko informacija koje su...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo da kolege napuste parlament da uzmu malu pauzu.

Kolege, kolega Daniloviću, rekao sam nema stojećih poslanika, nego samo oni koji govore.

Izvolite.

Molim vas da što prije napustite salu kako bismo nastavili rad. Hvala.

Izvolite sad, ministre.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Samo nekoliko osnovnih razloga zbog čega je danas pred Skupštinom po skraćenom postupku tekst Zakona o javnim okupljanjima, odnosno njegove izmjene. Ako bude atmosfera takva, čućete, ja ne mogu jače od ovoga.

Ustavni sud Crne Gore donio je Odluku 23. jula 2014. godine, kako ste Vi, koleginice Jonica, rekli, kojom prestaju da važe članovi 10, 11 i 26 Zakona o javnim okupljanjima, čime je došlo do prekida pravnog kontinuiteta koji je označen danom objavljivanja ove odluke, što nijeste rekli, a to je 7. novembra 2014. godine, nijeste rekli. Rekli ste da je Ustavni sud donio Odluku 23. jula i onda ste postavljali ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poslanice Jonica, molim Vas. 'Ajde, razumijem kolega Brajović da je imao problema sa Vama, ne može svaki ministar da ima problema sa Vama. Saslušajte ga, dobićete riječ, molim Vas.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Znači, možete, koleginice Jonica, da uzmete stenogram, a ja sam zapisao. Uzmite stenogram. Nijeste, rekli ste.

Gospođo Jonica ja mogu nešto da znam samo kada se objavi u "Službenom listu". U "Službenom listu" stupa na snagu, Vi ste rekli da je 23. jula donijeta odluka od strane Ustavnog suda i zašto je trebalo Vladi da čeka punih pet mjeseci da taj zakon predloži. Vlada je onoga trenutka kada je jedino mogla da bude upoznata, odnosno resorno ministarstvo, a to je danom objavljivanja odluke u "Službenom listu", pristupilo izradi izmjena i dopuna.

Sedmog novembra je objavljena odluka u "Službenom listu" kojom su tim danom prestale da važe odredbe koje sam naveo. Tada Ministarstvo unutrašnjih poslova dobija odluku Ustavnog suda i pristupa pokušaju da prilagodi ono što je bila intencija Ustavnog suda kroz odluku.

Po hitnoj proceduri upravo ste iz tog razloga predložili cijeneći proceduru Parlamenta. Ovim izmjenama i dopunama koje su pred vama propisuju se izvjesna ograničenja javnih okupljanja u mjeri koja je neophodna demokratskom društvu radi zaštite javne bezbjednosti, zaštita prava, sloboda i zdravlja drugih lica.

Takođe, predloženim izmjenama izvršeno je usklađivanje sa Zakonom o prekršajima. Odredbe zakona kojima se ograničavaju ljudska prava i slobode na način propisan Ustavom Crne Gore su usaglašene sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Kako je Ustavom Crne Gore i propisano da se slobodno okupljanje može privremeno ograničiti odlukom nadležnog organa, radi sprječavanja nereda ili vršenja krivičnog djela, ugrožavanjem zdravlja, morala ili radi bezbjednosti ljudi imovine, u skladu sa zakonom, a Evropskom konvencijom o zaštiti

ljudskih prava i ostalih sloboda utvrđeno je da se pravo na slobodu mirnog okupljanja može ograničiti samo novim zakonom, u tom smislu predložene su dopune člana 9 i člana 26.

Ističemo da smo pri izradi prijedloga zakona konsultovani i uporedna rješenja koja su na snazi u zemljama Evropske unije, poput Njemačke, Austrije, Hrvatske i drugih država, u kojima je propisana apsolutna zakonska zabrana javnog okupljanja na prostorima u blizini određenih državnih organa. Puno je bilo polemike zašto smo propisali privremenu zabranu okupljanja ispred nekih državnih institucija. Pročitacu praksu.

Kada je u pitanju udaljenost od nadležnih državnih organa Skupštine, Ustavnog suda, zgrade predsjednika i Vlade, na koje se može održati javno okupljanje ona se kreće od 20m, koliko je to u Hrvatskoj, do 300m udaljenosti u Austriji. Takođe, se u Hrvatskoj, recimo, ispred državnih institucija na ovim ograničenjima može maksimalno okupiti 1.500 građana. U Njemačkoj se mirna okupljanja ne mogu održati u blizini Federalnog parlamenta, Federalnog savjeta i Ustavnog suda, dok u Austriji za vrijeme zasijedanja Skupštine javno okupljanje se ne može održati u blizini od 300m od Skupštine.

Prema tome, nijesmo na bilo koji način željeli da zabranimo javno okupljanje. Ustavni sud je prethodnu odredbu zakona učinio neustavnom i mi smo, cijeneći odluku Ustavnog suda i praksu ovih država i drugih država Evropske unije, predložili izmjene i dopune u tom segmentu.

Ja razumijem da je sada u nekom kontekstu različitih političkih najava ova tehnička izmjena, rekao bih, dobila posebn onaj značaj, ali vas molim, prosto da u tom segmentu povedemo računa, jer u odluci Ustavnog suda, u postojećem zakonu, u smislu zabrane određenih okupljanja se govorilo o tome da to nije dozvoljeno u blizini. Ustavni sud u svojoj odluci prosto sugerše. Bila je zabrana u blizini bolnica, u blizini dječijih vrtića i tako dalje, sugerše da se ta zabrana učini konkretnom. Konkretnom u smislu udaljenosti od tog državnog objekta. Prema tome, ne vidim nikakvu spornost u tom smislu. Ako to ne možemo valjda pretpostaviti da u jednoj Njemačkoj, osnivaču Evropske unije imamo mjeru koja ne može da bude dio našeg pravnog sistema. Evo samo toliko radi efikasnosti i vremena. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, ministre Konjeviću. Redom, predstavnici poslaničkih klubova. Kolega Halil Duković, u ime Kluba Demokratske partije socijalista, a neka se pripremi kolegistica Kalezić, u ime Kluba DF-a.

Izvolite, kolega Dukoviću.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo, ministe sa pomoćnikom,

Čuli smo da je razlog odluka Ustavnog suda, gdje su 7.novembra tri člana postojećeg Zakona o javnim okupljanjima 10,11, 26 prestala da važe.

Sloboda okupljanja je neprikosnoveno pravo na svakog pojedinca. To pravo garantuje i Ustav Crne Gore u članu 52, jer se jemči sloboda mirnog okupljanja bez odobrenja uz prethodnu prijavu nadležnom organu.

U drugom dijelu istog stava Ustava kaže - da se sloboda okupljanja može privremeno ograničiti odlukom nadležnog organa, radi sprječavanja nereda ili vršenja krivičnog djela, ugrožavanje zdravlja i tako dalje. I takva je i praksa u državama okruženja da se mirna okupljanja ipak regulišu posebnim zakonima, uz poštovanje svih onih stavki koje su bitne za poštovanje ljudskih prava i sloboda. I svaka država je to zakonom definisala. A kod našeg razmatranja, običaj je da predlog nekog našeg zakona obično upoređujemo barem sa Zakonom u okruženju, da vidimo kako je to okruženje riješilo i kakva praksa postoji. Kod nekih zemalja postoji određeno mjesto gdje se jedino mogu održavati protesti. U crnogorskom zakonu ne postoji takav član, ali kao što u većini, u skoro svim zakonima i okruženja i evropskih zakona postoji mjera što se tiče najmanje udaljenosti od određenih institucija na kojima se ti protesti mogu održavati. Predlogom ovog zakona utvrđeno je da ispred zgrade Skupštine, predsjednika države, Vlade i Ustavnog suda najmanja udaljenost za održavanje protesta može biti 50 m. A, ako se podsjetimo, čuli smo u Hrvatskoj je 10m, odnosno za Ustavni sud 20m, ali ću napomenuti da te zdrade imaju onaj zaštitni pojas i nijesu na onoj frekventnoj magistrali, kao što su ove naše, a napomenuću, recimo odluku koja je u zakonu Srbije, gdje je zabranjeno okupljanje ispred Savezne skupštine i Narodne skupštine Republike Srbije neposredno prije i u vrijeme njihova zasijedanja.

Znači, u zakonu iz Srbije za vrijeme zasijedanja Parlamenta ne smije biti okupljanja. Ono što je još karakteristično da u crnogorskom zakonu se ne definiše broj okupljenih, znači može biti koliko god treba. Hrvatska kako smo već čuli 1.500 osoba maksimalno ograničila. U našem zakonu ne postoji vremensko ograničenje protesta. Znači protesti se mogu održavati 24 sata. U zakonu Hrvatske protesti se mogu održavati od 8 do 22 časa, dok u zakonu Srbije može dvokratno. Znači, od 8 do 14 i od 18 do 23 časa. Naravno, uvijek možemo biti za i protiv nekih rješenja. Možda treba povesti računa samo o prenatrženosti ulozi redara koja je data s ovim predlogom zakona i kaznama koje moraju redari platiti u slučaju povređivanja onih prava, greške u svom radu. Pitanje je i za predlagača da li greške snosi redar ili organizator. Mislim da je ovim dato malo više značaja redarskoj službi, a čini mi se da smo malo poštedili policiju. Ova država mora da garantuje pravo svakom pojedincu i onom ko se okuplja, tako redare mora organizator da obezbijedi. Ne znam koliko je tu konfrontiran sa policijskim službenicima. Da li treba oni baš toliko da odgovaraju ili organizator, ili treba ipak jedan dio bezbjednosti okupljanja, jer ova država mora garantovati svakom bezbjednost, snositi i policija, odnosno policijski organi.

U svakom slučaju, zakon ćemo podržati da ne bi bilo ni one pravne praznine koja se javlja anuliranjem ova tri člana, što je uradio Ustavni sud, a vjerujem i znam da će tokom 2015. godine donijeti novi zakon i da ćemo u tom zakonu pokušati da ga apsolutno prihvatimo sa svim onim našim dilemama koje postoje u vezi ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam poslaniče Duković.

Poslanica Jelisava Kalezić iz Demokratski front, a neka se pripremi poslanica Jonica.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine Mustafiću molim da ministar Konjević bude ovdje. Radi se o korisnim uvidima.

Ono što želim da istaknem, a nijesam pripremala to je da ova prethodna rasprava o izvještaju odbora i o tome da li je usklađeno sa članom 52 Ustava ili ne, mislim da dodatno doprinosi onome što se posljednjih mjeseci polako, ali očigledno povećava u Crnoj Gori, a to je produbljivanje nepovjerenja građana u Vladu, u sistem i u Skupštinu. Ja to ocjenjujem kao građanka koja ne promišlja politički, a razgovaram sa ljudima. Ono što sam htjela da ukažem su dvije stvari.

Prvo, da predložene izmjene i dopune zakona su politički motivisane, doduše obrazloženo operativnom potrebom Ministarstva unutrašnjih poslova da ima normirano kako će djelovati u slučaju protesta i okupljanja, a zbog toga što su članovi 10, 11 i 26 prethodnog važećeg zakona ukinuti.

Mislim da ovo što je rekao gospodin Konjević, da je ministarstvo saznalo, odnosno objektivno moglo da postupa tek kad je odluka Ustavnog suda od 23.jula tekuće godine bila objavljena u "Službenom listu", da nije valjano obrazloženje, makar od 1.septembra. Ja ne znam da li je Vlada radila u avgustu, to je bilo krajem jula, ali makar od 1.septembra trebalo je nešto preduzeti i ne čekati, naravno niko nije povlačio odluku Ustavnog suda.

Mislim, da je na ovu hitnost uticao događaj sa početka oktobra, okupljanje radnika "Metalca" ispred zgrade Vlade i tog događaja kao i nagovještaj dijela opozicije da može doći do protesta početkom godine.

Vrlo je odgovorno od ministra Konjevića i ministarstva da se pobrine da reguliše javni red i mir, to je tačno, ali mislim da je istovremeno i licemjerno navoditi da će se, zapravo, raditi novi zakon, gdje će biti uključeni nevladin sektor i tako dalje, a propušteno je vrijeme da se priđe izradi novog zakona.

Nije rečeno da se novi zakon radi, nego da će se raditi. E, sada, to je ono što ja mislim da odslikava politički predlog i takođe ovakav postupak će dalje doprinositi ne povjerenju građana, u Vladu, u institucije. Ja sam htjela da ukažem na nešto sasvim drugo i zamoliću odmah gospodina Mustafića da mi omogući koji minut više, jer se ovdje radi o kulturološkom i urbanološkom pristupu, koji treba istaći i stalno isticati. Rekla sam, ovaj zakon se tiče jako suptilne materije, a to je tretiranje fenomena grada koji je najkompleksniji, kulturološki, urbanološki, antropološki fenomen u istoriji ljudskih civilizacija. Ovo uopšte nije nikakvo pretjerivanje. Radi se zapravo o tome da vi ne možete ni u jednom društvu, koliko god bila rigidna uprava i vlast, spriječiti građane da u gradu ostvaruju svoja prava na način da taj prostor grada koriste da izražavaju svoju ukupnost, ali istovremeno i svoje političke stavove i druga uvjerenja.

Nije ovo ni malo apstraktno. Ja ću samo upozoriti da je iz istog ministarstva potpuno nevezano ko je bio ministar, prije recimo 10 - 12 godina kada je rađen Zakon o lokalnoj samoupravi neko vrlo entuzijastičan je odlučio da je grad naselje sa 30.000 stanovnika ili 20.000 nije bitno. Neko ko nije bio dovoljno upućen kako se i čime, kojim parametrima grad definiše. To nije prošlo, naravno, ali to je bilo groteskno i dokaz da se o nečemu takvom kao što je grad tek tako nešto odlučuje parametrima koji su jako besmisleni. Međutim, desilo se za vrijeme vavšeg mandata, gospodine Konjeviću ono ispred Skupštine, kada je pohapšena grupa mansovaca zato što je, upravo ono što imanentno gradu radila na površini koja je gradska, jeste ispred Skupštine, ali to je javni prostor grada. Oni po sadržaju ništa nijesu uradili drugačije nego što se, recimo,

događalo tokom neke od predstave Fijata i tako dalje, ali to nije sve. Zapravo, ako biste uzeli i ozbiljno na planu, recimo Podgorice ili Bijelgo Polje ili Rožaja, aktuelni su Bijelo Polje i Rožaje, označili krugovima prečnika 50m, pokrili sva mjesta koja su zabranjena po ovom vašem predlogu zakona, vrlo bi bila zanimljiva analiza, šta je otalo, gdje će građani. Gdje će građani da izraze nešto od toga što Ustav im naravno garantuje zakon definiše neki bliži poredak.

Molim vas, život grada je, evo da upotrijebim metaforu kao voda, naći će sebi put i probiće se i zato je pametno nezaprečavati tokove života grada, kao ni tokove vode i samo još jedna potpuno domaćićka opaska.

Ovim zakonom regulišete pitanje okupljanja i protesta, kao kada biste na čorbu koja počinje da kipi stavili poklopac da spriječite da iskipi. Potpuno je neefikasan način rješavanja i predlažem vam da ovo povučete, a da u pripremu novog zakona uključite i urbane sociologe i politikologe i urbaniste i urbanologe i da imate zakon koji će te pred Evropom pokazati kao jedan veoma moderan zakon.

Za kraj.

Da li vi pretpostavljate da poslanici ovo baš i ne čitaju, jer ovo što je ovdje napisano o uskađenosti sa pravnim tekovinama Evropske unije, ne odgovara ovome što ste saopštili gospodine Konjeviću, jer u nekolike stavke kaže, ne postoji uporedivo sa tekovinama Evropske unije. Poslije ću vam pokazati.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolegice Kalezić, iskoristili ste punih 10 minuta.

Koleginica Jonica ima riječ u ime SNP-a, a neka se pripremi poslanik Tuponja.

Izvolite kolegice.

SNEŽANA JONICA:

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova,

Prvo, Ustavni sud je donio odluku 23.jula da kad se donese odluka Ustavnog suda ona stupa na snagu danom objavljivanja i objavljena je 07. novembra, ali u ozbiljnom ministarstvu i kad se pokrene postupak za ocjenu ustavnosti od prilike se može znati kakva je situacija, a tek pogotovo kad se odluka donese čak i ako nije objavljena. Oprostite ja sam krajem jula imala informaciju da je Ustavni sud oborio ove tri tačke, računala sam da je i ministar unutrašnjih poslova jednako informisan koliko i ja o bitnim stvarima iz svoje nadležnosti. Inače, da sam znala da ne znate ja bih vas obavijestila, da počnete da mislite o tome da vam se javlja prazan prostor na vrlo važnu temu. Evo sledeći put ću ja, kad budem imala informaciju prije vas, da vam je nešto palo na Ustavnom sudu, a prvo što će se sledeće desiti pašće ovaj zakon ako ga donesemo, jer opet nije u skadu sa Ustavom, obavijestiću vas pravovremeno da se pravovremeno spremite da ga promijenite i da konačno napravimo jednom zakon kako treba. Ja razumijem vašu neobaviještenost u julu jer ste vi u julu imali mnogo važnijih briga i poslova i to vas u ovom dijelu amnestira. Podsjetiću, da je Vlada u odgovoru Ustavnom sudu napisala i za ovaj prethodni zakon, odnosno ova tri člana koja su pala da su oni savršeni i da su u skadu sa Ustavom. Toliko o relevantnosti vašeg tumačenja da li je nešto u skladu sa Ustavom.

Drugo, par zamjerki koje se tiču sadržine zakona. Nadležni organi MUP-a donose odluku o privremenoj zabrani, MUP odlučuje po žalbi. Sve se krećemo u istom krugu. Oni koji će da definišu uslove pod kojima će da zabrane, koji će poslije toga onome što se žali da kažu da nije u redu to što se žalio i da nastave onako kako su oni zamislili, odnosno da realizuju ograničenje i to ključno ograničenje ljudskih prava i sloboda proklamovano Ustavom, članom 52 kroz zabranu koju će definisati i po kojoj će ponovo u istom organu i to Ministarstvo unutrašnjih poslova odlučiti.

Činjenica da iako se pet dana ranije podnosi prijava je dat rok da se 48 sati prije skupa mora dostaviti odluka, ako se privremeno zabranjuje smatram nekorektno, mislim da u tom dijelu MUP mora da odluči u najkraćem roku u roku od 12 časa, jer onaj ko organizuje skup sprovodi određene radnje i pripreme za organizaciju skupa i u tom smislu je obaveza da se mnogo ranije dostavi ova odluka. Suštinski rekla bih što znači ova odluka ako tumačimo gdje se sve ne može održavati mirno okupljanje ja pozivam sve kolege koji u ovom trenutku dolaze iz različitih gradova da zamisle svoj grad i da mi kažu, nakon što ovo pročitam, gdje se može održati a da je to u centru grada, da nije negdje na periferiji, da nije na nekom seoskom području. Polazim od mog Bara, pa nadalje, evo pozivam vas da razmišljate i o Bijelom Polju, i o Budvi, i o Pljevljiva i o nizu drugih gradova. Dakle, ako ne može 50 metara od bolnice, 50 metara od dječijeg vrtića, 50 metara od škole, 50 metara od spomenika kulture, a evo sad zamišljajte Podgoricu, gdje imamo vrtić, gdje imamo školu, gdje imamo bolnicu, gdje imamo spomenik kulture i polako tražite je li ostalo koje mjesto u centru Podgorice da može. Ne može na autoputevima, na magistralnim, regionalnim i lokalnim putevima na način na kojim se ugrožava bezbjednost saobraćaja. Uvijek se ugrožava bezbjednost saobraćaja kad se dešavaju okupljanja. Dakle, neko će iz MUP-a kome možda neće odgovarati da ocjenjuje da se time ugrožava bezbjednost, ugrožava se uvijek, tako da je ova norma uvijek nesporna ako hoćete da je upotrijebite. Najmanje 50 metara od obejkata Skupštine, predsjednika Vlade, Ustavnog suda, dakle, locira se i ovaj dio ovdje, i polako ćemo doći negdje ja ne znam, stočno pazarište, evo kolege kažu. To je jedan dio priče.

Ja sad 80% gradova Crne Gore definišem da u centru ili onome što se može nazvati i širi centar grada ne može da se održi javno okupljanje po ovome kako je locirano, imajući da su ove institucije u principu koje su nabrojane tako raspoređene u svim djelovima grada.

Hajmo sad na ovo drugo što može biti razlog za privremenu zabranu. Ako postoji stvarna opasnost da bi održavanjem mirnog okupljanja bila ugrožena bezbjednost ljudi ili imovine, ili bi došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu. Uvijek možete da cijenite da postoji stvarna... ako je usmjerena na vršenje ili podsticanje na vršenje krivičnih djela. Ja ću vas podsjetiti da postoji praksa Evropskog suda za ljudska prava koja ne govori o tome da MUP samo treba da konstatuje da nešto može da bude opasno ili da proizvede krivično djelo nego da obezbijedi uslove da se to ne desi. Pa onda imamo presudu u predmetu Hrišćanska demokratska narodna stranka protiv Moldavije, Evropski sud je definisao da pravo na slobodu mirnog okupljanja je osigurano svima koji imaju namjeru organizovati mirne demonstracije. ...(Prekid)... protiv demonstracije ili mogućnost da se ekstremisti s nasilničkim namjerama pridruže demonstracijama ne može sama po sebi oduzeti to pravo. Teret dokaza o nasilničkim namjerama organizatoru demonstracija leži na tijelima vlasti. Mogla bih čitati presude i presude Evropskog suda za ljudska prava koja govore o tome da u ovoj situaciji nije na

tome da vi odokativno ocijenite da se nešto može desiti na nekom skupu zbog ovog ili onog, nego da obezbijedite uslove da se to ne desi, da imate aktivnu poziciju države, da onemogućite da oni koji žele da ostvare svoje ustavno pravo za mirno okupljanje ne budu onemogućeni u tome po osnovu svega ovoga.

Dalje bih mogla da nabrajam da se radi o ciljevima usmjerenim na oružane sukobe, to bih mogla da prihvatim ili ako je to potrebno radi sprečavanja ili ugrožavanja zdravlja ljudi. Sad tumačim, da bi se privremeno zabranio, mogao zabraniti svaki skup, da ne pričamo o periodu kad je bila aktuelna epidemija ptičijeg gripa logično je bilo da je svako veće okupljanje rizično po zdravlje ljudi, ali ovaj obični grip koji je sada aktuelan ili ljeti one neke druge epidemije koje su aktuelne mogu da budu razlog da se ne okupljaju ljudi jer mogu da prenesu jedni drugima prilikom velikih okupljanja neki od tih virusa. Dakle, sad bih po ovome našla osnovu unaprijed sledećih deset godina kome god padne na pamet da se negdje okupi pa osnovu ovog zakona da mu zabrani bez ikakvih problema. Ako je to bio cilj recite pa da znamo da je to namjera ali ovo nije ustavno ni u skladu sa Evropskom konvencijom, ovo je suprotno nizu presuda Evropskog suda za ljudska prava i slobode i ovo će ponovo pasti na Ustavnom sudu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam kolegice.

Za razliku od prethodnog ekstenzivnog načina izlaganja sada jedan vrlo intenzivan način izlaganja, tako da ste možda više rekli u svojih šest i po minuta nego kolegica Kalezić u deset. Govorim o količini rečenica.

Kolega Tuponja ima riječ u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, a neka se pripremi kolega Popović. Izvolite kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Sami početak ove diskusije je problematičan, jer smo mi ovdje u skupštinskom odboru jednu odluku dvojako tumačili od strane pozicije i od strane opozicije. Moram radi građana da još jednom ponovim odluku našeg skupštinskog odbora koja kaže:

Utvrđuje se da Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o javnim okupljanima nije dobio potrebnu većinu članova Zakonodavnog odbora da je u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom pa će o postojanju saglasnosti člana 9a stav 1 tačka 7 i tako dalje, Ustava Skupština odlučiti bez pretresa. Predlog zakona nije dobio potrebnu većinu da je u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. Znači, nije dobio potrebnu većinu da je u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom se ovdje tumači da nije dobio većinu da nije u skladu sa Ustavom. Mislim da je potpuno jasno bilo da mi nismo mogli da uđemo uopšte u ovu skupštinsku proceduru i pretres ovog zakona na ovaj način.

U svakom slučaju, suština ovog zakona tj. Predloga zakona je da mi imamo u Crnoj Gori povećano nezadovoljstvo, povećan broj protesta, to je ono što stvara jednu atmosferu koja se nedopada vlasti u ovoj državi i ovaj zakon zapravo želi da na jedan način suzbije tu negativnu pojavu po organe vlasti, jer ne mogu drugačije da tumačim da predstavnici vlasti ne žele da se protesti održavaju na bliže od 50 metara od onih uslova u kojima oni radi.

Oni koji podržavaju ovaj zakon, navodili su primjere i iz Evrope, iz regiona gdje kažu da je tamo definisana udaljenost izražena u metrima, potpuno neuvažavajući činjenicu da mi u Podgorici ili u Crnoj Gori imamo Skupštinu Crne Gore, predsjednika Crne Gore, Vladu Crne Gore i Ustavni sud Crne Gore u jednom kvartu. Objekti su tako grupisani da vi ukoliko želite da demonstrirate svoje nezadovoljstvo radom Vlade ili radom Skupštine i budete udaljeni na 50 metara od toga objekta, vi ste završili ili u Morači ili u Ribnici.

Znači, ako se udaljite na 50 metara od Vlade, vi ste, a ne želite da idete u pravcu pozorišta ili vrtića, jer morate zadržati rastojanje 50 metara od vrtića vi možete da idete jedino kroz Njegošev park u pravcu Morače i da demonstrirate na obalama Morače, ili možete da idete u drugom pravcu, ako želite da demonstrirate ispred Skupštine, pa preko parka u korito Ribnice. Imate usput i spomenike kulture, tako da se morate još više udaljiti. Ja mislim da bi najbolje bilo i najjednostavnije da ste propisali da se može demonstrirati na Čemovskom polju i ograditi tamo nekih 100x100 metara i to definisati kao zonu đe se mogu organizovati protesti i na taj način riješiti problem, jer vi ćete svakako ovdje imati parlamentarnu većinu, tako da ste mogli da napišete otprilike što vas je volja. Pogotovo ne razumijem neke paradoksalne navode iz ovog predloga zakona kad kažete:"Da mirna okupljanja iz stava 1 ovog člana ne mogu se održavati, ako su ciljevi usmjereni naoružani sukob ili upotrebu nasilja". Mirna okupljanja i upotreba nasilja, oružani sukob to onda više nijesu mirna okupljanja. To je paradoks za sebe, pogotovo ne razumijem ni ovakvu žurbu, ako je predviđeno da radom Vlade u 2015.godini, opet imamo novi zakon. Znači mi sad imamo odredbe koje ubacujemo samo za neki kratak i privremen rok da bismo popunili pravnu prazninu, a u toku 2015.godine ćemo dobiti još jedne izmjene ovoga zakona koji bi trebali da upotpune ovu oblast, a napominjem još na kraju da su slične odredbe ne istovjetne ali vrlo slične po svojem sadržaju već pale na Ustavnom sudu, tako da je zaočekivati da i ove odredbe dožive istu sudbinu. Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam. Poslanik Andrija Popović, u ime Kluba Liberalne partije, Hrvatske građanske inicijative i albanskih partija, a neka se pripremi poslanik Abazović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi predstavnice Vlade, poštovane dame i gospodo pored malih ekrana,

Mislim da je naš problem što mi gledamo samo neki trenutni politički interes, ne gledamo kontinuitet da bi to trebalo što sad donesemo, usvojimo zakon o javnim okupljanjima, da traje sledećih, recimo nekoliko godina. Ja mogu da govorim i iz neke perspektive, dio sam vlasti, ako se to može nazvati dio vlasti posljednje dvije godine. Prije toga sam bio dugo, dugo opozicija. Ovdje moraju se gledati uporedna iskustva zemalja regiona, Evropske unije, ne treba izmišljati toplu vodu, lično mene se najviše sviđa primjer iz Srbije đe su zabranjena okupljanja za vrijeme zasjedanja Vlade, Skupštine, kao što je neko rekao ovdje mi imamo veoma na neprikladna mjesta predsjednika države, Skupštinu, Vladu. Ajde ovo dvoje prvo predsjednik države i Skupština to je tu decenijama. Nije se tada moglo razmišljati o tome da će doći do protesta i ako znamo da je ona antibirokratska revolucija 1988, '89. pomela onu vlast,

dovela na neki način ovu vlast, tada nije se računalo na ta događanja naroda, ali mene ono što čudi to je kako je nova Vlada planirana koja je tu prije par godina izgrađena, kako je planirana na tako neprikladno mjesto.

Moram reći da sam sportski a ne politički bio prije nekoliko dana u Varšavi, bio sam u poljskom parlamentu Sejmu, ne može se prići sigurno na 200 metara od Sejma, nema šanse, postavljene su rampe. Meni nije jasno i ako bi došlo do protesta, garantovano je pravo okupljanja ljudi, naroda po Ustavu, ali meni nije jasno zašto bi se neko okupljao ispod prozora Skupštine na 10 cm ili na metar i tu protestovao. Mislim, nemoguće je u tim uslovima i raditi, ali druga stvar koja me interesuje, nadam se da će ministar odgovoriti na to pitanje. Mi imamo sadašnje stanje da li je to normirano stanje. Da. Mirni protesti se dešavaju stalno ispred Skupštine Crne Gore. Vidimo da su protestanti otprilike na nekih 10, 12, 15 metara od Skupštine. Da li je to normirano tako ili smo mi to sami procijenili, tako da Ministarstvo unutrašnjih poslova, odnosno policija to sprovodi na, recimo, za sada nelegitiman i nelegalan način. U svakom slučaju Liebaralna partija će podržati predlog izmjena i dopuna Zakona o javnom okupljanju. Mislimo da mora se na neki način normirati naročito ispred ovih važnih institucija, a one koje su još nabrajane tamo ne vidim smisao će se pominju, mislim i spomenici kulture, tu ne vidim baš neki veliki smisao tih zabrana. Svakako da, što se tiče vrtića, škola, zdravstvenih ustanova, ali spomenika kulture ne vidim neki smisao. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolega Popović. Kolega Abazović. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre, pomoćnice ministra, poštovani građani Crne Gore,

Bolje da ste tražili izmjene Ustava i da zabranite javna okupljanja, nego što na ovaj vrlo suptilan način nastavljate vršenje svoje policijske demokratije. Svrha ovog zakona ministre nije da se približimo Njemačkoj, ni Francuskoj, ni Sjedinjenim Američkim Državama, jer kada bi željeli da se primaknemo tim državama onda bi možda nešto naučili iz njihove istorije.

Vilson je rekao da otpor, da je sloboda nemoguća bez otpora i nemoguća je bez ograničavanja vlasti, odnosno samovolje vlasti, a vi na ovaj način hoćete građanima da pošaljete poruku sljedeću. Nemojte nigdje da se okupljate, ili se okupljajte na mjesta, pokazujte svoj otpor na mjesta gdje nećete biti primijećeni, gdje nikome nećete smetati i gdje nikome neće ni pasti na pamet niti da dođe. To je potpuno pogrešna logika.

Građani Crne Gore, ako imate neki problem vi treba da protestujete ispred Skupštine, ispred Vlade, ispred Ustavnog suda, ispred krovnih institucija države, upravo da bi poslanici kada ulaze u ovaj Parlament, ako ništa drugo vas primijetili. Znam da ih vlast ne primjećuje i da im je potpuno svejedno da li su oni tu ili nijesu. Mislim primjećuje ih samo zato što možda ne mogu da se parkiraju na mjesto koje su navikli ili tako. Potpuno je suludo donositi ovakav zakon. Nije stvar političkog momenta, ministre. Nemojte da se krijete iza toga da mislite da bi ovako nešto mi iz opozicije podržali da ste ga donijeli prije godinu dana, a ne sada kada su aktuelne teme oko protesta itd. To uopšte nema veze sa tim. Ovdje je potreba da se poluautoritarni sistem dodatno

zaključa. Meni je žao što vi na ovaj način doprinosite tome. Će da ode čovjek 50 metara? Jeste li vi razmišljali o nekim drugim gradovima? Će da ode u Ulcinj? Na 50 metara je i opština i ambulanta i škola. Zabranili ste okupljanje na autoputu. Pa, mi nemamo autoput. To gledate futuristički, ove druge stvari gledate u Njemačku. Što nijeste napravili autoput u 25 godina? Da se zabrani saobraćaj, to je smiješno. Kada imate javno okupljanje, valjda to nešto treba da poremeti. Valjda to nekome treba da smeta. Valjda nekome treba da bude oči. Valjda je cilj demonstracija.

Građani Crne Gore, od latinske riječi demonstrare, što znači pokazati, hoćeš da ukažeš na problem, a ne da te niko ne vidi. Kakvo je to tumačenje, potpuno suludo. Rekla mi je koleginica Jonica jer nije stigla u svojoj diskusiji, da ukažem da je praksa Evropskog suda da je teret dokazivanja za potencijalne opasnosti na vama, a ne na organizatoru. Što ćete vi sada da kažete, vi sada bilo koji skup opozicije, civilnog sektora, bilo koga, čim prijete opasnost treba da ga zabranimo. Zašto? Da biste vi radili svoj posao, da vam se ne desi ono što vam se desilo kada smo zajedno sa kolegom Vučinićem protestovali ispred Vlade, kada vi niste primjećivali ljude. Premijer ih nije primijetio, rekao je - ode sam evo 20 dana i gledam, ali niko nije tražio da oni dođu ovdje da uđu unutra, inače bi ih primio. Mislim da biste vi koji ste prije radili u nevladinom sektoru trebalo malo više senzibiliteta da imate prema ovome, a ne da se ovakvim nekim metodama suptilnim, ponavljam suptilnim želite da suzite slobodu građana. Ovo je njihov dom. Ne znam kako ljudi to ne razumiju. Ovo je njihov dom. Vlada je njihov dom. Nije nas poslanika. I Skupština, i Vlada, i Ustavni sud. Najmanje što mogu, mogu da se primaknu. Drugo je Njemačka. Znae zašto? Zato što Njemačka ima trgove. Brojni naši gradovi nemaju trgove. Nemate prostor koji bi mogli da okarakterišemo kao adekvatan za protestovanje. U većini slučajeva se protestuje na saobraćajnicama, to se dešava i u Briselu i svugdje ili ispred političkih institucija gdje želite da ukažete na neke probleme. Da završim pošto mi ističe vrijeme.

Mislim da je ovaj zakon katastrofalan, da je neustavan i da je u potpunosti suprotan sa duhom slobode koji treba promovisati među građanima, ali me jedna stvar raduje. Nadam se da će ovo kod građana da probudi kontraefekat. Pošto mi imamo građane koji ponekad žele da odu kontra nečega. Kada im više zabranjujete, oni možda više žele to da urade. Pozivam ih da prilikom, čak i ako se usvoji ovaj neustavan zakon, da nanekom skupu, nadam se da će biti masovan, upravo protestujemo, pa nas sve pohapsite jer vam je to zadnja faza koja će vam ostati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam poslaniče.

Imamo nekoliko prijavljenih diskutanata. Ministre, želite li sada, ali ćete izazvati vjerovatno komentare? Dakle, bolje da iskoristite završnu riječ. Imamo još sat vremena predviđeno za raspravu. Onda više niko neće diskutovati posle ovoga. Neće više biti diskusija. Bolje da je završna riječ. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Dozvolite mi da iskoristim svoje pravo. Zahvaljujem se svakako poslanicima, svako ima pravo da da svoju sugestiju. Mislim da prosto moramo neke činjenice da nasložimo onako kako stoje.

Najprije, kolega Abazoviću, dozvolićete mi da se našalim. Ako vi budete te proteste organizovali, sigurno će biti 400.000 ljudi. Ako ih vi bude organizovali, biće sigurno 400.000 ljudi. Znači, ako bude gospodin Abazović organizovao te proteste, biće sigurno 400.000 ljudi. Onda ćete biti u problemu, ja sam vas slušao. To je jedna stvar.

Druga stvar, kažete učestvovali ste u protestu ispred Vlade. Nijeste baš bili toliko aktivni na tom protestu ispred Vlade kolega Abazoviću. Nemojte se hvaliti nečim što nijeste radili. To nijesam rekao, to su mi pričavali ljudi. Koleginica Jonica nas podučava otprilike ovako kao pravnik - 23. jula je Ustavni sud donio odluku, 7. novembra je ta odluka stupila na snagu jer je objavljeno u Službenom listu, ali smo mi na bazi priče rekla, kazala, šta piše u odluci trebali da pišemo zakon. Još takav modalitet nijesam čuo. Kada dobijemo odluku, mi pristupamo primjeni odluke Ustavnog suda. To je jedina procedura, i politička, i pravna. Ako vi mislite da može drugačije, to je vrlo čudno.

Dozvolite samo tridesetak sekundi, iz ličnog i svakog drugog poštovanja prema poslanici Kalezić. Mislim da sam pojasnio ovaj dio koji je bila vaša primjedba zašto Vlada nije ranije. Uvažena poslanice Kalezić, rekao sam 23. jula je donijeta odluka Ustavnog suda, ali Ministarstvo i Vlada tada nijesu upoznati sa tom odlukom, niti su obavezni da se raspituju o odlukama Ustavnog suda. Ustavni sud usvoje odluke i one tada stupaju na snagu, objavljuje u Službenom listu i dostavlja ih nadležnom državnom organu. Kada dostavi tu odluku, mi smo u obavezi u roku odmah, uslovno rečeno, da reagujemo i popravimo ono na šta nam je Ustavni sud ukazao. Odluka je objavljena 7. novembra, a Ministarstvu dostavljena koji dan kasnije. Tada smo mi počeli da radimo na izmjenama i dopunama ovog zakona, u skladu sa onim što je bila odluka Ustavnog suda.

Spomenuli ste još jednu stvar koja se tiče, i toliko vremena imam, naveli ste primjer da je prilikom javnog okupljanja predstavnika MANS-a, dakle to nije bilo javno okupljanje, ispred Skupštine kada su pojedini aktivisti MANS-a lišeni slobode. Ne zaboravite, kroz unutrašnju kontrolu Ministarstva unutrašnjih poslova, unutrašnja kontrola je ocijenila da su policijski službenici neadekvatno primijenili policijska ovlašćenja. Imali smo snage unutar sistema da ukažemo kada naši službenici naprave određeni propust. To nije bilo javno okupljanje, jer se javno okupljanje tretira samo onda kada mu prisustvuje po zakonu preko 20 ljudi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Odgovori na vaše komentare, i time ćemo završiti današnju raspravu o ovoj tački. Dogovoreno je da traje sat vremena. Dogovoreno je naKolegijumu, moram se držati dogovora koji smo svi postigli. Evo, tu su šefovi klubova. Koleginica Jonica, pa kolega Abazović, pa kolega Kalezić, pa kolega Tuponja. Izvolite, po dva minuta.

SNEŽANA JONICA:

Kada za ministra unutrašnjih poslova imate ekonomistu, onda pravnik mora tri puta da vam objašnjava kada je sve mogao da ima određena saznanja da radi svoj posao. Više se stvarno neću trošiti na to. Ponavljam, znam da ste u julu imali nekih drugih problema i obaveza, pa vam nije padalo na pamet da brinete što vam je padalo na Ustavnom sudu, iako su vam prije toga rekli da to nije dobro, a vi tvrdoglavo čak i

Ustavnom sudu tvrdili da je to ustavno sve dok nije palo. Između ove političke priče i pokušaja da politički manipulirate u odgovorima prema kolegi Abazoviću i prema meni, što ne odgovoriste na ovo .....da je ovo zakon kojim ste apsolutno onemogućili mirna javna okupljanja? Što ne odgovoriste da svaka od ovih stavki iz stava 2 člana 9a omogućava da u bilo kojem trenutku privremeno zabranite bilo koje mirno okupljanje po osnovu nekog od ovih navoda i da je suprotno praksi Evropskog suda za ljudska prava u nizu presuda koje mogu da vam nabrajam? Što ne odgovoriste ima li grad u Crnoj Gori u čijem širem centru može da se održi javno okupljanje u skladu sa ovim što ste propisali? To je još plastičnije od mene kolega

Što ne odgovoriste možda kroz onu priču kako se kolega Abazović ponašao na onom protestu, da ste ovim Zakonom o unutrašnjim poslovima koji ste provukli danas kao što provlačite ovaj zakon legalizovali kamere na javnim mjestima koje treba da obezbijede da se snimaju ljudi koji treba da dođu na javna okupljanja i da im se poruči da će biti snimljeni da ne dolaze slučajno. Da imamo kroz Zakon o unutrašnjim poslovima definisano da će ljudi biti snimani na javnom mjestu i to u skladu sa zakonom sada novim donijetim, pa ako dođete neko će vas pregledati u MUP-u i pitati što ste tamo tražili na tom okupljanju, da imate sve ove lokacije koje onemogućavaju u svim gradovima u Crnoj Gori da se bilo gdje u širem centru održava i da imate uslove za privremenu zabranu koju ste naveli na način da ne postoji skup na koji se ne može privremeno zabraniti. Postoji član 52 Ustava koji jasno definiše da se mirna okupljanja održavaju i da je to jedno od osnovnih ljudskih prava i sloboda građana. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Izvolite kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče Mustafiću.

Zahvaljujem i koleginići Snežani Jonici što je vrlo argumentovano raspravila ono na šta ja ne bih da trošim vrijeme, ali da ne ostanem dužan ministru, da se potrudim da ne ostanem dužan. Samo da mu kažem svejedno je da li je ekonomista ili pravnik, da nema taj policijski njuh sigurno da ga nikad ne bi ni imenovali za ministra policije. Zato, meni ne smetaju vaši politički komentari. Naprotiv.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Abazoviću, molim vas da birate riječi. Znaete da kod čovjeka nije njuh. Znam da ovo nije vaš maternji jezik.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Izvinjavam se, osjećaj. Neka bude osjećaj, nadam se da je to u skladu sa Poslovnikom. Ako ne, slobodno me prekinite drugi put, izvinio sam se za možda neprikladnu riječ.

Gospodine Konjeviću, ne da ne mogu da izvedem 400.000 ljudi nego vjerovatno ne bih mogao ni pet, ali to nije moj problem. Moje shvatanje politike i demokratije je malo drugačije. Trudim se na svom ličnom primjeru sam da pokažem ljudima da je moguće i da se protestuje i da to ne ostavlja nikakve posljedice. Četiristo hiljada ljudi

ćete izvesti vi kada prvi put sami izađete na parlamentarne izbore. Možda ćete dobiti svih 650.000 ako se bude vodilo po pravilima i nadgledali ovako kako vi nadgledate izbore, pa će i deca glasati.

Treća stvar, nijesam se junačio na protestu niti sam se hvalio. Rekao sam samo da sam učestvovao, participirao. Bio sam tu pored kolege Vučinića i nijesam ništa radio nasilno, iako su to snimale vaše kamere i ljudi koji su žvakali žvaku i ovako mahali meni pred nosom s kamerom, što su jako ružne scene. Naprotiv, pozivao sam na mir, vi to možda znate, pa vam je krivo. Jer, u suprotnom bi i prema meni pokušali da uradite slično kao i prema kolegi Vučiniću, da nam se uzme imunitet, da se proganjamo. Nemojte misliti da ćete me bilo kojim vašim nastupom, korektnim ili nekorektnim, uplašiti samo zato što ste ministar policije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Koleginica Kalezić, pa kolega Tuponja, dva minuta.

JELISAVA KALEZIĆ:

Hvala. Neću ni malo prekoračiti.

Gospodine ministre Konjeviću, vi kao pravnik, a ja kao pismena građanka znamo da defakto i de jure nije ista stvar. De jure, vi ste potpuno u pravu, tada i tada je objavljeno u Službenom listu. Defakto ne možete me ubijediti da kao zainteresovani resor koji primjenjuje taj zakon nijeste to znali. Ali, to je stvar takva kakva je.

Drugo, hoću samo malo da ovako podignem raspoloženje. Znate, ja sam učesnica studentskih demonstracija iz 1968. godine. To je bilo prije 46 godina u Beogradu. Bila je jedna, više zgodnih anegdota, ali jedna je baš u konceptu ovog zakona. Glasi ovako - stoji student sam na Studentskom trgu, prilazi milicioner, tada se to tako zvalo, i kaže - drug, razilazi se. Imam utisak da se ovim zakonom priprema upravo to da, ako stoji građanin sam, a to se već događa, ili neko radi neki performans, može biti i umjetnički, rizikuje da bude uhapšen, a obavezno mu se skrene pažnja da se razide, nema veze čak i ako je sam.

Smatram da je najbolje da povučete ovaj predloženi zakon, da se poradi da se napravi jedan civilizovan zakon koji će i da štiti građane i da im omogući da izražavaju svoju političku volju i svaki drugi vid odnosa prema stvarnosti i vlasti.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Poslanik Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Suština je zapravo u tome da su građani Crne Gore nezadovoljni, da nezadovoljstvo raste i da je broj onih koji su spremni da protestuju i da traže ostvarenje svojih prava sve veće. To je nešto što smeta vlasti i nešto što vlast ne želi da čuje. Ovo je način da se takvi protesti obesmisle, da se udalje od onih kojima su ti protesti namijenjeni. Potpuno je logično da neko nezadovoljan radom Vlade ili nezadovoljan

radom poslanika i ovog parlamenta protestuje ispred zgrade te Vlade, a ne negdje da se udaljava od toga.

Ono što je činjenica je da svi oni koji su protestovali dovoljno uporno, ostvarili su svoje ciljeve i Vlada je njima izlazila u susret bilo da se radi o finansijskim nadoknadama, o penzionisanju, o bilo kojim pitanjima, protesti su urodili plodom. To je ono što ovoj vlasti ne odgovara. Protesti moraju da budu svedeni na jednu manju mjeru i to se pokušava uraditi ovim zakonom. Ovim zakonom se krši Ustav Crne Gore, sloboda okupljanja, član 52 kojim se jamči sloboda mirnog okupljanja, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu nadležnom organu. Ne možete očekivati da represivnim mjerama i smanjenjem sloboda građana Crne Gore držite pod kontrolom građane Crne Gore. Ne možete očekivati ni podršku za donošenje ovog zakona, a još manje za njegovu naknadnu primjenu, pogotovo imajući u vidu Ustav Crne Gore i spornost sa Ustavom Crne Gore ovih represivnih mjera. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Izvolite kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Umalo ne rekoh jednu poslovicu koja bi mogla biti pogrešno razumjena, ne bi od vas, ali bolje da se ne igram. Molim za razumijevanje. Imamo nekoliko prijavljenih diskutanata, nama iz Demokratskog fronta je strašno važno da govori i kolega Janko Vučinić. Podrazumijevam da to odmah podrazumijeva proporciju da bi govorio predstavnik vladajuće većine. Ovim istovremeno molim opoziciju ako bude moguće da je samo varijanta još po jedan predstavnik vlasti i opozicije, da to pravo pripadne nama. Volio bih, ako možemo, pošto se radi o jednom vrlo restriktivnom zakonu da budete toliko široki, pa da dozvolite dvojicu iz opozicije ili dvoje iz opozicije, jedan iz vlasti i da onda završimo, predsjedavajući. Jer, ministar je koristio pravo da odgovori na replike, nijesmo sve to planirali. Za sat vremena je bilo planirano malo više diskusija. Evo i ja sam, recimo, odustao, a imao sam samo jedno pitanje za ministra - šta podrazumijeva pod spomenicima kulture, pokretne ili nepokretne. Ako podrazumijevate nepokretne, bojim se, gospodine ministre, da nam nema spasa. Morate da upišete - nepokretni spomenici kulture, a i to je stravično. Pošto postoje i pokretni spomenici. Onda nigdje nije dozvoljeno.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Napravićemo kompromis. Dva predstavnika vlasti, dva iz opozicije po tri minuta. Kolega Vučinić, a neka se pripremi kolega Sekulić, zatim kolega Gošović i kolega Obradović.

Izvolite, kolega Vučiniću.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Nastojću da se ugradim u tri minuta. Da počnem sa mojom diskusijom o ovom zakonu koji se ne odnosi na izmjenu i dopunu Zakona o javnom okupljanju, ovo je ustvari zabrana javnog okupljanja. Ovu diskusiju ću početi definicijom države

zasnovanoj na postojanju tri osnovna elementa, a to su teritorija, odnosno područje, stanovništvo na tom području i suverenitet ili vlast nad tom teritorijom i tim stanovništvom. Sada je ministar izašao. Hoću da kažem da teško toj teritoriji, odnosno teško tom narodu kada ima takvu vlast, takav monopol vlasti nad teritorijom i nad stanovništvom. Sada objasnite vi meni, tu ste iz parlamentarne većine i tu su predstavnici vlasti, kako može takav narod koji trpi svih ovih 25 godina uništavanje i građana i države, a da se ne buni. Gdje će da se buni taj narod nego ispred institucija izvršne vlasti, institucija zakonodavne vlasti, institucija sudske vlasti. Vi ste ovim zakonom upravo uradili to da zabranite takva okupljanja.

Ovdje grišim kada upotrebljavam riječ vlast. Dobro se zna šta je vlast. Vlast proističe iz slobodne volje građana koja je izražena na slobodnim i demokratskim izborima. Ovdje u Crnoj Gori zna se ko drži vlast, a to je konglomerat vlastodržaca, sumnjivih biznisa i organizovanog kriminala. Takva je vlast napravljena ovdje u parlamentu većinu da donosi zakone koji su u njihovom interesu. Premijer Đukanović nam je poslao zakon koji hoće i zadnju instituciju da zarobi u Crnoj Gori, da je poklopi, a to je institucija ulice. Jer, jedino dosad, pored svih državnih institucija koje su zarobljene od strane režima Mila Đukanovića, ostala nam je ulica da iskažemo to ogromno nezadovoljstvo prema vlasti. Ovim zakonom oni hoće da nam ukinu i tu jedinu slobodnu instituciju u Crnoj Gori.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Žao mi je, kolega Vučiniću, nemate više vremena.

JANKO VUČINIĆ:

Ja moram da kažem. Ne možete tako. Nije dovoljno to vrijeme. Nijesam rekao glavno što sam htio da kažem u diskusiji. Ja ću da se javim proceduralno.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Vučiniću, molim Vas. Dogovor je da diskusija traje po tri minuta i ja ću se držati toga pravila. Kolega Vučiniću, molim vas, tri minuta ste imali dovoljno vremena. Dogovor sa kolegijuma je ovakav kakav jeste. Kolega Vučiniću, molim vas da sjednete. Vi se javite proceduralno. Prvo sjednite, pa se onda javite proceduralno. Prije toga se javio kolega Tuponja proceduralno. Hvala Vam za Vašu diskusiju.

Izvolite, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Javljam se proceduralno. Neko sam ko voli dogovor i voli da se drži dogovora. Ukoliko se dogovorimo da diskusija po nekoj tački traje sat vremena i toga se pridržavamo onako kako je to dogovoreno, sve je u redu. Ali, ako se ne pridržavamo toga dogovora i ako Vi kao predsjedavajući dozvolite, uz puno uvažavanje i opravdanost, pojedinim poslanicima da govore deset minuta i onda nakon toga nastavljate preko sat vremena, dozvoljavate poslanicima da izlažu nauštrb našeg kluba, onda nijesam saglasan sa time i tražim od Vas da to vrijeme bude ravnomjerno raspoređeno na sve klubove. Ako je to dva minuta, onda je to dva minuta. Molim Vas da nas ne prekidate.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Tuponja. Od danas ću se pridržavati apsolutno vremena i u sekundi ću isključivati svakome mikrofon. U pravu ste u potpunosti. Pogriješio sam, izvinite zbog toga, ali od danas ću isključivati svakome u sekundi mikrofon onog momenta kada prekorači vrijeme. Izvolite. Samo se pozovite na član Poslovnika koji sam pogriješio.

JANKO VUČINIĆ:

Na ono što je bilo planirano. Rasprava za ovu tačku dnevnog reda bila je dva sata. Pripremio sam diskusiju koja je trajala pet minuta, a ne nikako tri minuta.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Vučiniću. Nijeste u pravu. Rasprava je planirana sat vremena. Pitajte vašeg šefa kluba. Kompromis je bio da dozvolimo dva iz vlasti, dva iz opozicije. Izvolite, sjedite.

Riječ ima kolega Sekulić.

Izvolite, kolega Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

S pažnjom sam slušao ono što je do sada rečeno. Rekao bih da ovdje imamo dva nivoa priče, jedan je pravni, a drugi je politički. Pravni je mnogo lakši, jer je u pravu sve napisano i vrlo je jasno da to istumačimo zajednički. Ovim zakonom se ne krši niti Ustav, niti Evropska povelja o pravima građana. Naprotiv, uređuje se na koji način građani mogu da izraze svoj protest bilo da se odnosi prema državnim institucijama, bilo da protestuju iz nekog drugog razloga. Tu nemamo nikakve dileme. Ono što je ne manje važno jeste da imamo i neku evropsku praksu na koju se svi pozivamo, ali, s druge strane, kada primjenjujemo tu evropsku praksu, onda svi negdje imamo zajednički problem.

Ono što je politički dio priče, rekao bih nešto teži, jer uvijek imamo to nesaglasje između vlasti i opozicije. Kada imate argumente, dovoljno vam je da imate jedan minut vremena i dovoljno je da budete i sto metara ispred Skupštine, imate argumente. A kada ih nemate, uzalud vam je sve vrijeme ovog svijeta i uzalud će vam biti da dođete na vrata Skupštine. Uostalom, uvažene kolege, kada se vrata Skupštine zatvore, mi ovdje ništa ne vidimo i ne čujemo osim onoga što je ovdje u sali. Rekao bih da je to malo teži dio priče.

S obzirom na ono što se sve čulo tokom današnje rasprave i ono što je bilo do sada u medijima, mislim da nema nikakvog straha da će biti zabranjeno bilo koje političko okupljanje i ne mislim da će bilo ko od strane države moći da zabrani takve političke skupove. Ovo može da bude dobar alibi za kolege iz opozicije koji već mjesecima najavljuju neki veliki politički protest na osnovu kojeg bi došli do neke prelazne Vlade kako bi kolege iz opozicije, bez volje građana Crne Gore, došli do neke političke funkcije. Samo da se prisjetimo svi zajedno. Imali smo svojevremeno Vladu u sjenci. To je bila 2007-2008. godina, dosta dugo pamtim. Ta vlada koju je formirala opozicija nikada nije izašla iz te svoje sjenke. Mislim da će tako biti i sa ovom prelaznom Vladom. Moramo svi zajedno da se naučimo da se vlast dobija i gubi na

izborima i da, ako imate argumente, onda nije problem da to objasnite i građanima Crne Gore da vam daju svoje povjerenje. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite, kolega Gošoviću. Vaših tri minuta.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Odredbama člana 52 Ustava Crne Gore kao jedno od osnovnih ljudskih prava zajemčeno je pravo na slobodu mirnog okupljanja, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu nadležnom organu, s tim što se sloboda okupljanja odlukom nadležnog organa u skladu sa zakonom može privremeno ograničiti radi sprječavanja nereda ili vršenja krivičnih djela, ugrožavanje zdravlja morala ili radi bezbjednosti ljudi i imovine. Dakle, može se sloboda mirnog okupljanja u skladu sa Ustavom privremeno ograničiti, ali ne zabraniti, gospodine ministre. Ustavni sud je 23. jula ove godine donio odluku da odredbe 11 i 26 sada važećeg Zakona o javnim okupljanjima nijesu saglasni sa Ustavom Crne Gore i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i da prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

Predlog zakona kojeg danas razmatramo podnesen je u cilju otklanjanja nepravilnosti na koje je ukazao Ustavni sud. Tako su odredbama člana 9a, stav 1 utvrđeni kriterijumi što se smatra mjestom u blizini bolnice, vrtića, škole i spomenika kulture. Međutim, i dalje je zadržana odredba da se izuzetno mirno okupljanje ne može održavati ni na drugim mjestima ako bi okupljanje, s obzirom na prostor i vrijeme, broj učesnika ili karakter mirnog okupljanja moglo ozbiljno da ugrozi kretanje i rad većeg broja građana.

Samo Vlada koja strepi od javnog protesta građana može predlogom zakona propisati obavezu organa policije, dakle, sada obavezu, da je dužna zabraniti održavanje mirnog okupljanja na svakom mjestu ako bi, po ocjeni tog policijskog organa, s obzirom na vrijeme, broj učesnika ili karakter okupljanja, moglo ozbiljno ugroziti kretanje i rad većeg broja građana.

Ovo je odredba za koju je Ustavni sud sa aspekta njene nepreciznosti i diskrecionih ovlašćenja koja ima policija ocijenio kao takvu neustavnom, ali i dalje se zadržava u Predlogu zakona.

Sa druge strane, zabrana održavanja mirnog okupljanja najmanje 50 metara od objekta u kome su smješteni Skupština, Predsjednik Crne Gore, Vlada Crne Gore i Ustavni sud Crne Gore, s obzirom na položaj ovih objekata u prostoru imajući u vidu i ostala ograničenja, imaće za posljedicu nemogućnost, odnosno zabranu mirnog okupljanja ispred ovih objekata. Po prvi put se u zakonu uvodi ovakva zabrana. Ona do sada nije postojala u zakonu. I jasno je zbog čega se to čini. Mirna okupljanja i protesti nezadovoljnih radnika ispred zgrade Vlade, Metalca i ostalih, evidentno je, imaju za posljedicu utvrđivanja predloga ovakvog zakona.

Takva ograničenja nisu svojstvena demokratskim društvima već su karakteristika diktatorskih režima. A razlozi mirnog okupljanja građana Crne Gore uzrokovani prije svega izuzetno teškim uslovima života do kojih ih je dovela ova vlast, neće se eliminisati

primjenom restriktivnih normi ovog zakona. Uzroke treba rješavati na drugom mjestu i na drugi način, što je od ove vlasti teško očekivati.

Zbog svega navedenog, ovako koncipirane izmjene i dopune Zakona o javnom okupljanju ne mogu imati podršku poslanika SNP, a siguran sam ni podršku poslanika ukupne opozicije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Obradović. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Uvaženi ministre Konjeviću, uvaženi gospodine Vukčeviću,

Biću veoma kratak u izlaganju cijeneći vrijeme svih nas.

S ovim zakonom se ne predlaže zabrana mirnog okupljanja onih koji su nezadovoljni određenim pravima i slobodama u Crnoj Gori, već se samo na pravilan način uređuje okupljanje mirno u Crnoj Gori i imamo primjere da se to okupljanje može odvijati na udaljenosti od 10 do 300 metara, zavisi koja je država u pitanju. Ovdje je predlagač zakona procijenio da to okupljanje može se organizovati na udaljenosti najbližoj od 50 metara od određenih institucija Vlade, Skupštine, Predsjednika, itd. i pitanje je li to 50 metara 70, 30, itd. O tome možemo da govorimo i svi da donesemo ovdje odluku, ali to je sve u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore.

Takođe, ističem da zaista se mora ograničiti mirno okupljanje, da se ne bi okupljali ljudi na samim stepeništima, na ulazima od institucija, da ne bi onemogućavali funkcionisanje, rad tih institucija, bezbjednost građana, itd. Prema tome, u potpunosti je predlog, po mom mišljenju, po mišljenju Demokratske partije socijalista, u skladu sa Ustavom i sa Zakonom i mi ćemo glasati za isti. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Želite li, kolega Periću?

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem na korektnosti. Nastojaću da budem što kraći.

Osnovno pitanje jeste - da je ovaj zakon bio na snazi '88. i '89. godine, da li bi DPS danas bio na vlasti. To je osnovno pitanje koje se postavlja kod ovog zakona.

A zašto ga postavljam? Zato što ova vlast bježi od svega što je identifikacija bilo čijeg nezadovoljstva ili bilo čije volje. Tako se bježi od elektronske identifikacije na izborima, tako se bježi od identifikacije nezadovoljstva građana. Ovoj vlasti je samo jednom odgovarala identifikacija narodne volje koja je bila kanalisana van Crne Gore koja se desila '88. i '89. godine.

Ponavljam, teza koja se čule da je ova vlast došla na izborima, prosto nije tačna. Da podsjetimo javnost, tadašnji Savez komunista, kasnije na Kongresu koji je postao Demokratska partija socijalista je svoje prve poluge vlasti gradio upravo na ulici, upravo pred ovim domom. I vi ovim zakonom, ta većina, ta vlast zabranjuje identifikaciju te vrste nezadovoljstva. O tome govorimo.

Kad govorimo o Francuskoj, o Engleskoj, to su zemlje i drugačije geografije i drugačije demokratske kulture. Dao je neko, takođe, od kolega iz DPS-a podatak da je u Zagrebu linija udaljenosti za protestante u odnosu na zvanične institucije 10 do 20 metara. To je prilagođeno toj geografiji, tom prostoru.

U Podgorici jedini prostor, potpuno sam saglasan i sa kolegama koji su poentirali da ovaj zakon se odnosi na to gdje se ne može, nego uopšte gdje se može protestovati, koristeći gugl mapu, jedina sigurna lokacija u bližem gradskom jezgru je na vrhu brda Gorica. To je jedino što je apsolutno da se poštuje ovaj zakon. Sve ostalo je granica, neka ivica. Ali, evo koleginica Kalezić me opominje na spomenik, ali ne onamo kod Partizana borca, nego na vrh Gorice. Govorim o toj lokaciji.

Znači, da li ovdje mi prepoznamo namjeru da ukoliko bi bilo koji protest bio značajniji, pa čak i da je na nekoj lokaciji van centra grada i da ga ipak svako vidi, da li se policiji olakšava lakše djelovanje u odnosu na tu masu. To je ono što je do srži sporno u ovom zakonu i zbog svega ovog što sam rekao smo mi protiv ovog zakona i zbog toga on nije demokratski. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

I završna riječ ministra Konjevića. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici, član 52 Ustava Crne Gore kaže u stavu 1: "Jemči se sloboda mirnog okupljanja bez odobrenja uz prethodnu prijavu nadležnom organu". Stav 2 kaže: "Sloboda okupljanja može se privremeno ograničiti odlukom nadležnog državnog organa radi sprječavanja nereda ili vršenja krivičnog djela, ugrožavanja zdravlja, morala, ili radi bezbjednosti ljudi i imovine u skladu sa Zakonom".

Prema tome, ovo što smo mi uradili, rekao sam precizno, dakle, nakon stupanja na snagu Odluke Ustavnog suda, dobili smo Odluku Ustavnog suda i pokušali da sugestije Ustavnog suda kroz odluku koju je dao pretočimo u izmjene ovog zakona. Dakle, isključivo smo se fokusirali na ono što su bile primjedbe Ustavnog suda vezano za dva ili tri člana kojima je osporena ustavnost i Ustavni sud takvu odluku prihvatio. Prva stvar.

Druga stvar, programom rada Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Vlade, za III kvartal naredne godine je planirana izrada novog zakona o javnim okupljanjima. Već je formirana radna grupa, neko je to spomenuo, u toj radnoj grupi će biti predstavnici nevladinog sektora, sada znamo ko je predstavnik jer smo uputili javni poziv. To će biti predstavnik Građanske alijanse, upravo onaj, u ime one nevladine organizacije koja je ovo sporila pred Ustavnim sudom. Ovdje se radi, objasnio sam, ali nažalost, ovdje se sve pretvori u jednostavnu politiku, vrlo jednostavnu politiku.

Samo nekolike stvari koje su mi se učinjele interesantnim vezano za pojedine diskusije uvaženih poslanika nakon mog dodatnog obrazloženja u određenom segmentu. Dakle, prosto jedan dio poslanika je sada postao član relevantnih državnih institucija i biće vrlo korisno da, recimo, jedna od poslanica u crnogorskom parlamentu, koja je članica Vijeća za nacionalnu bezbjednost, imaće pravo uvida u državne tajne u ime opozicije. Prema tome, moći će da se uvjeri u postupanje nadležnih državnih

organa i sad u nekom širem kontekstu tu poslanicu bismo mogli smatrati poslanicom vlasti jer se nalazi na neki način u važnom državnom organu.

Što se tiče drugog poslanika sa kojim se slađem, dakle, on kaže - ne bih mogao da okupim ni pet ljudi. Tačno. Zato su Vas izbacili iz treće partije...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ministre, ja Vas molim bez aluzija jer ćete izazvati pravo na komentare. Ne možete.

Znate pravilo, bili ste poslanik, veoma dobar poslanik. Ali, bez aluzija, molim Vas.

RAŠKO KONJEVIĆ:

Ja samo govorim. Citiram diskusije i komentarišem diskusije, ne spominjem imena. Dakle, tačno je, znači, slažem se sa Vama, ne biste mogli da okupite ni pet ljudi, zato su Vas i izbacili iz partije. Sada osnivate treću partiju i nemam nikakvu ambiciju, niti želju, još manje želju da Vas /Prekid/.

Znači, što se tiče komentara još jednog poslanika, dakle, zaista ovaj zakon nema ambiciju na bilo koji način da vrši bilo kakvu kontrolu građana. Dakle, mi smo koristeći prvo ustavna ovlašćenja, koristeći određenu vrstu ograničenja koja nam Ustav daje pravo, iskoristili praksu drugih država. I tu praksu smo naveli. Dakle, ako nešto može da funkcioniše u zemlji osnivača Evropske unije, onda mislim zaista da to može da funkcioniše i u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Međutim, ne, ne. Bile su vrlo jasne aluzije na jednog poslanika. Prema tome, ja zaista moram dati pravo tom poslaniku da odgovori.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Ministre Konjeviću, uopšte me nijeste iznenadili nastavkom Vaših komentara koji, vjerovatno se Vama čini interesantnim, a ovako ne bih ih sad okarakterisao imenom kojezaslužuju, ali ću reći sljedeće - Nemojte, pošto ste ministar unutrašnjih poslova i ja znam da širite maglu oko mnogo čega, da iznosite neistine. Rekao sam tačno i ne stidim se da ne bih izveo tri, četiri čovjeka. To je tačno. Ali, nijesam izbačen iz partije, nego sam sam dao ostavku. Zato nemojte da iznosite neistine. To je prvo.

Drugo. Nije Vam prvi put.

Treće, Vi ste ovdje pozvani ne da provocirate, nego da odgovarate na pitanja. Ali, Vaše ponašanje ukazuje da smo mi potrefili tačno u metu i Vi usljed nedostataka argumenata pokušavate da skrećete pažnju. I ako sam ja kao mlad čovjek preplašen, Vi biste trebali toga da se stidite kao ministar policije. Umjesto da hrabrite mlade ljude, Vi želite da kažete da su i ovakvi, kako god da je, makar im se negdje čuje glas, preplašeni.

Mislim da ste ovim pokazali jedan zaista sraman odnos prema mladim ljudima u Crnoj Gori i prema poslanicima. Slobodno mi oduzmite riječ ako želite, ali nemojte takve Vaše, da kažem u žargonu, fore, meni da prodajete.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Nemate pravo. Izazvali ste poslanika, na neke druge se možda odnosilo ali nije bilo negativnog konteksta. Ovo je bio jedini negativni kontekst koji sam prepoznao.

Ovim zaključujem raspravu o Predlogu zakona o javnim okupljanjima.

Zahvaljujem ministru za učešće u raspravi.

Zahvaljujem poslanicima. Dajem kratku pauzu do glasanja.

- pauza -

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici, nastavljamo zasijedanje jesenje zasijedanje u 2014. godini. Već je zimsko, ali proceduralno i formalno je jesenje.

Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2013. godinu.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Je li spremna većina?

Završni račun budžeta za 2013. godinu.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika - 41 za, 13 protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da smo usvojili završni račun budžeta za 2013. godinu.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet predložio je predlog zaključaka povodom usvajanja Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Zakon u cjelini pa ćemo onda zaključke.

Izvolite. Završni račun o budžetu, isti zakon, zakonski akt pa ga moramo usvojiti u obje forme.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika - 41 za, 12 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da smo ga usvojili u cjelini.

Idemo sada na zaključke našeg odbora.

Za, protiv, uzdržani? Zaključci Odbora uz Završni račun budžeta.

Hvala vam. Glasalo je 52 poslanika - 47 za, četiri protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da smo usvojili zaključke Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Finansijski izvještaj sa Izvještajem o radu za 2013. godinu samostalnih regulatornih tijela.

Idemo redom.

Finansijski izvještaj sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2013. godinu.

Izvolite, izvještaj Regulatorne agencije za energetiku.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika - 42 za, četiri protiv, osam uzdržana. Usvojen je izvještaj.

Idemo na glasanje Izvještaja o finansijskom poslovanju izvještaja o radu Agencije za elektronske medije za 2013. godinu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika - 39 za, sedam protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da je Izvještaj usvojen.

Izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2013. godinu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik - 39 za, 12 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je Izvještaj usvojen.

Izveštaj, finansijski iskaz i Izveštaj o izvršenoj reviziji i finansijski izvještaj sa izvještajem o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2013. godinu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika - 40 za, dva protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da je Izvještaj usvojen.

Finansijski izvještaj i Izveštaj o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2013. godinu. Izvolite, lijekovi i medicinska sredstva.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika - 41 za, jedan protiv, 11 uzdržanih. Konstatujem da je Izvještaj usvojen.

Finansijski izvještaj sa izvještajem o reviziji i finansijskih iskaza Komisije za hartije od vrijednosti za 2013. godinu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika - 37 za, 17 protiv, dva uzdržana. Izvještaj je usvojen.

Idemo na glavni godišnji zakon. Izvorno pravo Skupštine Crne Gore, odnosno svih skupština u svijetu.

Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu.

Budžetsko pravo odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Predlog zakona u načelu. Izvolite. Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika - 43 za, 15 protiv, dva uzdržana. Zakon u načelu je utvrđen.

Idemo na amandmane. 70 amandmana je bilo, i to: Odbor za ekonomiju, finansije i budžet pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Kolega Damjanoviću, hvala. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolega Damjanoviću.

Poslanici Vuletić, Jelić, Šćepanović, dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Vuletiću, hvala Vam.

Poslanici Sekulić, Kovačević, Zarubica, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolega Sekuliću.

Poslanik Vuletić, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolega Vuletiću.

Poslanici Adrović, Pešić, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolega Adroviću.

Poslanica Čatović, dva amandmana od kojih je amandman 1 sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 2 treba glasati.

Samo izvolite, zato Vas i pitam. Mikrofon.

MARIJA MAJA ČATOVIĆ:

Amandman 2 će biti takođe sastavni dio, samo je tehnička greška u brojci, umjesto 100 hiljada će biti 20 hiljada i onda se mijenja i struktura.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Neće biti da je tehnička greška 80 hiljada.

MARIJA MAJA ČATOVIĆ:

Pa dobro.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Neće biti da je tehnička greška 80 hiljada. Moraćemo se oko toga izjašnjavati. Hvala vam.

Ostaje amandman 2 u proceduri.

Poslanica Šćepanović i poslanici Vuković i Jelić, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Izvolite, kolega Jeliću.

ZORAN JELIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Ako govorimo o amandmanu koji je zaveden pod brojem 33 14.....ne znam da li ste, Šćepanović, Vuković, Jelić, a odnosi se na Fond rada, je li tako? Dakle, ako je to taj amandman, on je na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet postao sastavni dio Zakona. Međutim, mi kao predlagači ovog amandmana povlačimo amandman iz razloga što smatramo da treba naći kvalitetnije rješenje za Fond rada, jer sa milion eura ne može se riješiti ono što su nagomilani problemi iz 2013. i 2014. godine.

Želim uvažene kolege da podsjetim da su budžetska sredstva za Fond rada za sljedeću godinu predviđena u iznosu od dva miliona i 300, a ukupna dugovanja Fonda rada su sa rješenjima iz 2013. i 2014. godine nešto oko šest miliona i 400. Smatramo da ovo ne bi bilo kompletno rješenje i smatramo da treba Ministarstvo finansija i resorni ministar da nađu rješenje kako bismo pokrili sva ona rješenja Fonda rada koja su pravosnažna i na čiju isplatu se čeka, dakle 2012, 2013. i da ne pričamo o 2014. godini. Zato povlačimo ovaj amandman kako bismo dali mogućnost da se ovo cjelovito riješi od strane Ministarstva finansija. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Ministre, morate Vi odustati od prihvatanja amandmana i vratiti stvar na početak. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Pa ukratko da saopštim, ako rješavamo od cjeline duga šestinu, odnosno petinu, mislim da je to nedorečenost u rješavanju ovog važnog socijalnog pitanja. Neophodno je da Vlada napravi ozbiljnu analizu, analizu po dubini da bismo u narednoj iteraciji riješili kompletan dug prema potrebama Fonda rada i time mislim da zaista ozbiljnije pristupamo jednom važnom socijalnom pitanju i na način koji ćemo urediti prvo nalizom dostupnom javnosti, a nakon toga definisati i kompletno rješavanje. Jer, ako riješimo petinuproblema, nijesmo riješili pitanje i time mislim da dovodimo one koji čekaju na izvršenje rješenja u položaj koji nije identičan.

Tako da mislim da je predlog koji je dao gospodin Jelić na mjestu i podržavam ga, a obavezujemo se da na Vladi napravimo, ponavljam, detaljnu analizu na bazi koje bismo riješili kompletno pitanje svih onih koji čekaju na izvršenje obaveza na osnovu rješenja koja su dospjela. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vlada je podnijela amandman koji je identičan .... tekst zakona. A kolege Jelića amandman nije više. O načinu nemojte pitati, samo govorimo o rezultatu. Ako moram, neću uspjeti ovaj put.

/Govor sa mjesta, ne razumije se/

Proceduralno ste u pravu, a ja sam to konstatacijom odradio kao što vidite.

Idemo na amandmane. Amandman Vlade kojim podnosi na tekst, koji je promijenjen a vraća se u prethodni tekst i to je konstatacija koju sam dao za zapisnik. Tako ćemo uraditi prilikom izrade zakona da bismo ubrzali proceduru.

Razumjeli smo se, a proceduralno ste Vi u pravu.

Poslanici Jelić, Šćepanović i Vuković, jedan amandman koji je izmijenio formulaciju i sastavni je dio Predloga zakona. Hvala Vam, kolega Jeliću.

Poslanice Kovačević i Šćepanović i poslanik Jelić, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala Vam, kolegice Kovačević.

Poslanici Jelić, Šehović, Bralić i poslanica Kovačević, jedan amandman ali su odustali.

Poslanik Bralić, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Nema kolege Bralića, ali računam da je to u redu.

Poslanik Šehović, dva amandmana od kojih je amandman 1 sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 2 treba glasati. Hvala Vam, kolega Šehoviću.

Poslanik Popović, osam amandmana i o svih osam treba glasati.

Poslanik Gjeloshaj, dva amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolega Gjeloshaj.

Poslanici Nimanbegu, Gjeloshaj, Popović, jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolega Nimanbegu.

Poslanica Dragičević, poslanici Nimanbegu, Gjeloshaj, Mustafić, Kalač, jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolegice Dragičević.

Poslanik Kalač, dva amandmana. Od amandmana 2 je odustao, a o amandmanu 1 treba glasati. Hvala, kolega Kalač.

Poslanici Šabović, Kalezić, Đurašković i Abazović, šest amandmana o kojima treba glasati.

Ko će potvrditi tu činjenicu? Kolega Abazović je potvrdio činjenicu.

Poslanici Radulović, Mustafić i Damjanović, pet amandmana ali su odustali.

Kolega Damjanoviću, je li u redu? Ja samo konstatujem da ste odustali od ovih pet.

Poslanik Mandić, jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala.

Poslanik Bojović, jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala kolega Bojoviću.

Poslanica Bošnjak, dva amandmana o kojima treba glasati. Hvala.

Poslanica Kalezić, dva amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolegice Kalezić.

Poslanik Damjanović i poslanica Vuksanović, jedan amandman o kojem treba glasati. Ako se ne varam, kamere.

Poslanica Jonica iposlanik Milić, osam amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolegice Jonica.

Poslanik Gošović, jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala kolega Gošoviću.

Poslanica Jasavić i poslanici Pajović, Tuponja, Perić, jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala Vam, kolegice Jasavić.

Poslanici Perić i Tuponja, jedan amandman koji treba glasati. Hvala, poslaniče Periću.

Poslanici Tuponja, Perić i poslanica Jasavić, tri amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolega Periću.

I poslanik Abazović, četiri amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolega Abazoviću.

Poslanik Nimanbegu je podnio predlog zaključaka povodom usvajanja Predloga zakona o kojima ćemo glasati.

Ne, nijesmo još otvorili raspravu, samo konstatujem činjenice da bismo mogli imati „infrastrukturu“ za glasanje.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet upoznao se sa dopisom poslanika Šabovića kojim se neznatno mijenja tekst obrazloženja Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, o čemu se treba izjasniti predstavnik predlagača zakona, ali to je nebitna stvar. Obrazloženje zakona. Nije nešto što mi glasamo.

U redu da smo se dogovorili oko stvari koje ne glasamo. Dobro.

Idemo na amandmane.

Amandman Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Ko će ga braniti? Amandman vašega odbora, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Ovo ispada da imamo sve neke tehničke amandmane, a igramo se sa stotinama hiljada eura, je li tako?

Kolega Šabović je u obrazloženju tražio da se kod Direkcije za javne radove, gdje se daje novac za Plav, tačno definiše zakonom, što nikad nije rađeno, a ja to podržavam, za koju namjenu. U svim ostalim opštinama nemate namjena što daje diskreciono pravo vlastima iz tih opština, u saradnji sa Vladom, da sredstva namiruju kako oni hoće, u skladu sa svojim izbornim preferencijama. Jesam li jasan bio? Hvala vam. Toliko o tehnicima.

Ne, podržavam ovo što je urađeno, po prvi put, da se jasno zna, da nema ni gore ni dolje.

200 hiljada evra sa pozicije Tekuće rezerve za potrebe Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, novoformirane ustanove koja je na Cetinju. Ministarstvo finansija nije prihvatilo, odnosno Vlada taj amandman, i evo prilike da se Parlament izjasni oko amandmana koji je na predlog kolega iz DPS-a postao, čini mi se, konsenzusom amandman Odbora. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Je li to skraćenica CK?

Izvolite, imamo amandman za CK- Centar za konzervaciju i arheologiju.

Za, protiv, uzdržani?

Povodom čega?

Poništavam glasanje, ali ne da bismo Vam dali riječ jer predlagač amandmana je Odbor, a ne Vi. Znači i predsjednik Odbora je to obrazložio.

U redu. Poništio sam glasanje. Izvolite.

Činjenica.

FILIP VUKOVIĆ:

Znači, kad kažem predsjednik nije dobro objasnio, bio je u toku do nekog dijela ove procedure, s obzirom da smo izvršili konsultacije sa resornim ministarstvom, zahtjev zašto se ne prihvata jedna važna stvar koju svakako treba uraditi, s obzirom da je oprema u tom Centru za arheološka istraživanja još iz vremena zemljotresa i dogovorili smo modifikaciju ovog amandmana da može da se sa mnogo manjim iznosom novca ono što je najurgentnije uradi i bilo bi šteta da taj amandman propadne. A ovu rečenicu prvu upotrijebio pošto smo danas sa predsjednikom imali jedan dogovor da idemo u drugi krug za izbor senatora, pa je predsjednik isto napravio jedan lapsus i nije uspio da organizuje drugi krug. Zato sam tražio riječ. Modifikovano 20.000, ukoliko o njemu ne glasa Ministarstvo prihvata.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Osim tehničkih amandmana za koje uvodimo novu praksu da se, mimo rasprave na matičnom odboru, modifikuju amandmani u prijateljskom dogovoru sa Ministarstvom finansija. Imam kolegijalne odnose prema kolegama, ali je po meni neprihvatljivo, da se nešto što je zvaničan izvještaj odbora koji je došao na predlog kolege iz DPS-a, voljom i ostalih kolega iz odbora. Kao amandman odbora predat, jer nije bilo više procedure da poslanici mogu da predlažu da se on modifikuje mimo znanja iza leđa ove Skupštine i da se ovdje licitira s iznosima ne može 200 može manje.

Vjerujte mi, predsjedniče, apsolutno ponižavanje ovoga doma i ove procedure glasanja. Što se mene tiče usvojili, neusvojili kako god hoćete, neću o ovome što je kolega Vuković sada rekao drugo. Vi ste rekli da ne ulazimo u tu pomoćnu raspravu, izrekao je laž, odnosno neistinu. Hvala.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, laž je zabranjena riječ u ovom parlamentu.

Glasamo samo amandman odbora, sve pobočno neće ući u zakon. Ući će u zakon, što se ovdje glasalo. Amandman koji sam rekao skraćeno CK. Rekao sam da to nije dozvoljena riječ. Otvorio sam glasanje. O onome što piše u amandmanu od 200.000. Izvolite glasajte.

Hvala vam. Glasalo je 54 poslanika, 22 za, četiri protiv, 28 uzdržani, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman poslanice Ćatović broj 2.

Glasamo ono što je predloženo. Izvolite.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 52 poslanika, 10 za, pet protiv, 37 uzdržani, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. poslanika Šehovića. Želite li obrazloženje? Ne želite. Otvaram glasanje. Poslanik ne želi da obrazloži, a pa želi.

Izvolite kolega. To je smisao rasprave u pojedinosti. Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Iznenadićete se ovog puta. Radi se o amandmanu koji se odnosi na Agenciju za zaštitu životne sredine. Podnio sam amandman u vjeri da će omogućiti normalno funkcionisanje ove institucije, jer sam takvu vrstu informacije dobio od strane agencije i ovim amandmanom se zapravo povećavaju sredstva na poziciji i bruto zarade, što znači da se otvara prostor da ta agencija ne smetano funkcionise i da bude relaksirana makar što se tiče te pozicije. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Glasamo amandman kolege Šehovića.

Za, protiv, uzdržan? Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 54 poslanika, 15 za, četiri protiv, 35 uzdržani. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

8 amandmana poslanika Popovića. Želite li riječ? Izvolite, vaše pravo.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja sam prosto ljubomoran kada čujem vas kako kažete da li sastavni dio zakona, hoću li ja to ikada dočekat, a ne služi na čast ni ministru finansija da Poslanički klub Albanskih partija FORCE, Albanske alternative HGI, Liberalne partije, ima 12 takvih, 12 takvih amandmana, koji nijesu sastavni, znači nije nijedan sastavni.

Hoću li jedan po jedan, mislim da se lakše izjašnjavati.

Prvi amandman u članu 3. Predloga zakona o Budžetu za 2015. na ekonomskom klasifikaciji bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca planiran je iznos od 378.123.000 zamjenjuje se iznosom 398.079.000. Istovremeno na ekonomskoj klasifikaciji izdaci za infrastrukturu opšteg značaja iznos od tih 19.000.000 se smanjuje.

Obrazloženje:

Zbog aktuelnog veoma teškog ekonomskog, socijalnog trenutka u kojem žive i rade zaposleni u javnom sektoru, kojih ima oko 50.000, a shodno Sporazumu o politici zarada zaposlenih koji se finansiraju iz budžeta, Vlada se obavezala da će otpočeti pregovore o povećanju zarada, ukoliko bruto društvenih proizvoda za više od 3,5%.

Naime, desilo se da u periodu o tri godine važenja sporazuma rast BDP-a u Crnoj Gori bio veći od 10%, a ispunjeni su i drugi uslovi propisani sporazumom. U periodu zarade nijesu povećavane.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. To vam je za prvi amandman. Dva minuta je dovoljno za jedan amandman. Završite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Nužno i neophodno je povećati zarade zaposlenim u javnom sektoru prosvjeta, zdravstvo, vojska, univezitet, MUP i javna uprava, pravosuđe bar sa simboličnih 5% bruto ličnih dohodaka to će biti 6 - 7% neto ličnih dohodaka, kako bi se pokazala dobra volja i briga države i zaustavio kontinuirani pad standarda radnika i građana, čije zarade u javnom sektoru nijesu povećavane u 2007.godine.

Za to vrijeme kontinuirano rastu cijena roba i usluga, povećavaju se razni porezi i takse, povećane su stope za obavezno, socijalno osiguranje na teret zarada zaposlenih, povećan je porez na dohodak fizičkih lica, povećan je PDV, da bar nekome pomognemo i pošaljemo novogodišnju čestitku. Ne možemo pomoći penzionerima, socijalnim radnicima, bar da pomognemo javnom sektoru.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Čuli ste obrazloženje. Amandman 1.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasala su 55 poslanika, 19 za, nije bilo protiv, 36 uzdržani. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Tiče se u funkcionalnoj klasifikaciji potrošačke jedinice Uprava za mlade i sport na poziciji programa ostali transferi pojedincima iznos 400.000 se povećata tako da novi iznos bude 500.000.

Obrazloženje:

Transferi pojedincima iznos 400.000 se povećava tako da novi iznos bude 500.000.

Obrazloženje: Transferi pojedincima se odnose shodno Zakonu o sportu na 33 vrhonska sportista Crne Gore, ali na stipendije perspektivnim sportistima Crne Gore, kao i premija za ostvarene vrhunske sportiste.

Imajući u vidu, značaj koji ulaganje u mladi kadar sportista može imati za Crnu Goru i stvaranje većeg broja sportskih kadrova u svim sportovima, smatram da se broj stipendija perspektivnim sportistima treba povećati sa 50 na minimum 70 kako bi se mladi dodatno motivisali za bavljanje kvalitetnijim i vrhunskim sportom.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Glasamo. Za, protiv, uzdržan? Hvala vam.

Glasala su 51 poslanik, 30 za, jedan protiv i 20 uzdržani. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3. kolege Popovića. Po minut sad, mislim da je o istoj temi.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Nije. Samo da kažem amandman 3. dobio apsolutnu većinu na Matičnom odboru. 10 glasova za 0% zapamtite.

Potrošačka jedinica Biblioteka za slijepe Crna Gora na poziciji programa biblioteka po mjeri čitalaca iznos od 11.000 se povećava tako da novi iznos bude 21.000.

Obrazloženje: Ostale usluge su manijenjene za angažovanje spikera koji u tonskom studiju glasno interpretativno čitaju knjige oštampane na konvencijalnom pismu, štampanje i preštampavanje knjiga na Brajevom pismu, snimanje i montaža audio materijala, organizovanje knjižvnih večeri, tribina, filmskih večeri. Slabovidim osobama treba omogućiti da imaju na raspolaganju što veći broj pisanih dijela dostupih

na način koji je njima odgovarajući kao učestvovanje -prekid- broja zanimljivih sadržaja prilagođenih njihovim potrebama, kako bi oni mogli da uživaju u svim onim sadržajima, a u kojima i ostali ljudi uživaju. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Amandman 3. Čuli ste Glasamo. Za, protiv, uzdržan? Hvala vam.

Glasalo je 55 poslanika, 42 za, jedan protiv, 12 uzdržanih, vaš amandman je usvojen. Sada više možete bez obrazloženja kad je usvojen amandman.

Amandman 4.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Amandman 4. isto je dovio većinu na Matičnom odboru 6:4 zapamtite.

Potrošačka jedinica Ministarstva održivog razvoja i turizma na poziciji programa životna sredina i komunalni razvoj, treba dodati novu poziciju: "Transferi i institucijama pojedincima nevladinom i javnom sektoru, odnosno transferi nevladinom sektoru za koji će ishod da bude 22.000 eura".

Obrazloženje: Zdrava životna sredina je ono na što po Ustavu Crne Gore svaki građanin Crne Gore ima pravo, a u očuvanju iste, uvijek je potrebno dodatno ulagati naročito pružiti podršku nevladinim organizacijama koje se bave ovim pitanjem i sa ograničenim resursima bore za podizanje svijesti građana o čuvanju i brizi o životnoj sredini, ali podizanju svijesti i preduzetnika i kompanija koje se ne zalažu dovoljno za zaštitu iste.

Naročito je potrebno obratiti pažnju na sjever Crne Gore i dodatna sredstva omogućiti nevladinim organizacijama sa sjevera koja se bave ovim pitanjem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ministar ne želi riječ, pa glasamo. Izvolite.

Glasamo amandman 4. Za, protiv, uzdržan? Hvala vam.

Glasalo je 53 poslanika, 21 za, jedan protiv, 33 uzdržan, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 5. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Amandman 5. Tiče se potrošačka jedinica Ministarstva ekonomije. U ekonomiji se uvodi se novi program razvoj nacionalnog brenda i zaštita potrošača. Sredstva za taj program uvećaće se za 60.000.

Obrazloženje:

Direktorat za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača oformljeni u okviru Ministarstva ekonomije u januaru 2014. godine isti je zadužen za izgradnju i razvoj Crne Gore, kao nacionalnog brenda, ali pitanje usklađivanja crnogorskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u oblasti zaštite potrošača. Razvoj Crne Gore kao brenda je proces koji iziskuje mnogo vremena napora i sredstava. Za budući period planirano je donošenje zakona o nacionalnom brendu, izrada kriterijuma za dodjelu znaka nacionalnog brenda, kao i priprema strategije za razvoj nacionalnog brenda.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Za, protiv, uzdržani?

Amandman 5.

Hvala vam. Glasalo je 51 poslanik, 13 za, četiri protiv, 34 uzdržana, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6. kolega Popoviću. Imate li potrebe da ga obrazložete?

ANDRIJA POPOVIĆ:

Amandman 6. Tiče se funkcionalna klasifikacija iznos 48.000 se uvećava i novi iznos biće 58.000 znači za 10.000.

Obrazloženje:

Ostale usluge trebaju biti namijenjene u jačanju kontakta sa crnogorskim stanovništvom koji bi se iselio iz Crne Gore, a poznato je još najmanje 600.000 ljudi živi van matice, kao i ulaganja napora na jačanju kulturnih vrijednosti Crne Gore u iseljeničkim zemljama uz organizovanje konferencija uz pomoć iseljenih ljudi Crne Gore u cilju očuvanja i jačanja crnogorskog identiteta i vrijednosti kao i jačanje saradnje Crne Gore i zemalja u kojima su nastanjeni naši ljudi, ali i podrška našim ljudima koji žive van Crne Gore.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U međuvremenu oni nama šalju oko 400 miliona godišnje pomoć kroz doznake, a mi njima teško ćemo poslati išta. Za, protiv, uzdržani? Skoro će nam biti veći priliv od doznaka no od turizma.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 23 za, tri protiv, 30 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7.

ANDRIJA POPOVIĆ:

O legendarnom zimskom bazenu u Kotoru, to sam i prošle godine tražio, nikako sluha od Vlade i ako je u menadžmen plan za 2013 - 2014.goginu predviđena su ta sredstva. Ne znam ni sam što činim tu.

Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata iznos od 1.650.000 povećava se tako da je novi 1.950.000, 300.000. Pored planiranih projekata u oblasti izgradnje rekonstrukcije sportskih objekata treba opredjeljeni iznos sredstava uložiti u sportski objekat koji je u kritičnom stanju i zahtijeva hitnu sanaciju. Radi se o zatvorenom bazenu "Nikša Bućin" u Kotoru, koji je izgrađen '84.godine, čiju izgradnju su tada finansirali građani Opštine Kotor, odricanjem od sredstava od samodoprinosu svoje imovine, kao što sam rekao planom Vlade, jer su ta sredstva planirana, ali se to zaboravi za čas. - prekid - .... ski centra Kolašin, koji ima 8.879.000, dakle njima ništa neće značiti 300.000, a ovamo će značiti čudo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 33 za, nije bio protiv,

Amandman 7 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 8 poslanika Popovića, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Amandman 8, sedam naprema dva. Tiče se matice crnogorske, na poziciji programa Matica crnogorska. Institucijama kulture i sporta iznos od 240.000 povećava se tako da je novi iznos 300.000. Skida se Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti taj iznos.

Obrazloženje: Matica crnogorska je organizacija koja se bavi promovisanjem i jačanjem svega nacionalnog crnogorskog jezika, identiteta, nasljeđa, kulture, kao i povezivanjem sa ljudima iz Crne Gore koji su emigrirali.

Imajući u vidu značaj i doprinos koji ova organizacija ima za Crnu Goru, njenu istoriju, njen jezik, istaknute naše ljude u raznim oblastima bogato kulturno nasleđe, neophodno je jačati njeno djelovanje. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Za, protiv, uzdržani. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 52 poslanika, 23 za, 12 protiv, 17 uzdržanih. Vaš amandman nije prihvaćen.

Idemo dalje.

Amandmani poslanika Gjeloshaja 1 i 2. Želite li?

Izvolite, dva minuta.

NIK GJELOSHAJ:

Ja sam uspio da napraviim dogovor sa ministrom, tako da ću amandman 1 povući, a dodaće se u obrazloženju budžeta u strani 156 Kapitalni izdaci za lokalnu infrastrukturu u okviru Ministarstva z poljoprivredu i ruralni razvoj, dodaće se u obrazloženju za izgradnju vodovoda za selo Skorac i Drume u gradskoj opštini Tuzi, to je dogovor i .... Treba da se glasa o njemu.

A amandman 2 korigujem u iznos koji se uvećava i treba od 200 hiljada, korigujem ga na 50 hiljada i isti će biti prihvaćen od strane Ministarstva.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ovo nije berza pa da možete do zadnjeg trenutka trgovati, nego je ovo Skupština.

Ostaje amandman koji ste podnijeli, podnijeli ste taj amandman i glasa se o 200 hiljada.

Kad ga je prihvatio?

NIK GJELOSHAJ:

Sad će da se izjasni.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vi ste rekli da ga je prihvatio, za to i pitam.

Uz svu moju dobru namjeru, ne postoje verbalni amandmani.

Ministre, imate li što reći? Nema odgovora ministra.

Izvolite, ministre.

RADOJE ŽUGIĆ:

Ja se izvinjavam, ali moram da pojasnim neke nejasnoće koje se javljaju prilikom predlaganja amandmana u povodu ovog najvažnijeg zakona.

Sve dodatne zahtjeve smo orijentaciono sabrali i oni bi iznosili oko 50 miliona eura novih troškova u našem budžetu. To je jasno rečeno na Odboru.

A gospodin Damjanović je rekao i večeras to, 70 tehničkih i suštinskih, ali amandmana, imamo na Predlog zakona o budžetu.

Samo amandmani koje predlaže gospodin Popović su teški 25 miliona eura i zaista ne stoji da to mene služi na čast. Ja nemam pravo da glasam u ovom domu niti pravo da mijenjam politiku Vlade. Za svaku promjenu prethodno sam usaglasio svoj stav sa Vladom koju zastupam prilikom usvajanja ovog zakona o budžetu.

Da vas samo podsjetim, da smo juče oko skuštinskih predloga teških nekoliko stotina hiljada eura, izgubili, odnosno dobili, pardon, cio dan da bi to odobrili i na Vladi i danas ovdje na plenumu.

Znači, ozbiljnost u pristupu, da vas zamolim, kada su u pitanju zarade potpuno je nesporno da veliki broj naših radnika u javnoj upravi, posebno penzionera, prima male nivoe zarada i ja to jako dobro znam. Ali za to, upravo radimo najvažniju stvar u tom dijelu. Pripremamo sistemsko rješavanje tog elementa, gospodine Popoviću i ostali, spremamo zakon o zaradama u javnom sektoru koji će biti dobra osnova za pravednost u sistemu, dobra osnova za ono što znači generisanje nivoa javnih funkcionera i njihovih zarada i zaposlenih u javnom sektoru, zavisno od kretanja makroekonomskih i fiskalnih parametara. To je najbolji način da se vrlo skoro u ovom domu dođe sa ovim zakonom u parlament i da popravimo stanje zaposlenih u javnom sektoru.

Oko ovog što je gospodin Gjelošhaj tu nema ništa sporno.

Za drugi amandman jednostavno imamo dobru volju, ako je to moguće uz manju potrošnju da otvorimo proces da bismo imali projekat u početku realizacije. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Dobra volja je neophodna, ali se o njoj ne može glasati.

Znači, glasamo vaš amandman 2 kolega Gjelošhaj.

Samo da završimo glasanje o amandmanu 2 kolega Gjelošhaja, pa ćemo se vratiti ako bude potrebno.

Amandman 2 kolege Gjelošhaja. Izvolite. Jedan je odustao a 2 se glasa. Izvolite. Ne može nego izvorni. Danas imamo problema sa procedurom.

Kolega Simoviću, nismo mi ništa prihvatili.

Izvolite, završite glasanje.

Hvala vam. Glasala su 48 poslanika, 17 za, dva protiv, 28 uzdržanih. Amandman 2 nije prihvaćen.

Moramo se čuvati igre s brojevima.

Idemo dalje. Amandman poslanika Nimanbegua, Gjelošhaja i Popovića. Ko ga obrazlaže?

Kolega Popoviću izvolite.

Izvolite vi.

GENCI NIMANBEGU:

Mi imamo potpuno korektnu saradnju sa kolegom Popovićem i meni je drago da je kolega Popović pristao da bude supotpisnik ovog amandmana.

Samo da podsjetim ovaj dom, ovaj amandman je isti kao prošle godine kad je od vas dobio podršku od 35 glasova, 20 je bilo uzdržanih, a odnosi se na rekonstrukciju kldrmisanje kaldrme u Starom gradu Ulcinju.

Nove godine sam išao na varijantu da taj iznos bude 200 hiljada da bi bio prihvatljiv Ministarstvu finansija.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kaldrma u Starom gradu Ulcinju.

Izvolite za, protiv, uzdržani.

Možete, izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Često se javljam, ali znam da ste cijeli dan u Parlamentu i da vam ne trošim neracionalno vrijeme.

Nije sporno sa amandmanom, ali ne na teret tekuće budžetske rezerve. Postoji pozicija u kapitalnom budžetu za ove namjene. Znači, po tom osnovu, po meni je ovo tehnička greška i postoji pozicija za lokalnu infrastrukturu. Dajte da samo korigujete ovaj stav na teret koje pozicije se ovo prihvata i ništa drugo. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znate, nekorišćenje prava šteti.

Otvaram glasanje. Ja sam odgovoran da ovdje bude sve u redu pogotovo da sutra ne bi bio budžet koji je neuređan.

Izvolite.

Ako treba daću pauzu, nije problem, ali glasati možemo samo ono što je spremno za glasanje.

Za, protiv, uzdržani.

Izvolite, kolega Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Samo vidim na koji način ja mogu prihvatiti ovo za lokalnu infrastrukturu.

Hoćege li glasati?

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Otvaram glasanje.

Ako je novac tamo biće tamo, ali mi glasamo.

Izvolite, za, protiv i uzdržani.

Hvala vam. Glasao je 61 poslanik, 59 za, jedan protiv, jedan uzdržan. Amandman je dobio potrebnu većinu.

Amandmani koleginice Dragičević, Nimanbegua, Gjeloshaja, Mustafića i Kalača.

Ko obrazlaže? Obrazlaže li neko ili glasamo?

GENCI NIMANBEGU:

U mom ... parlamentarne podrške u amandmanima, posebno s ove desne strane, evo lijeva strana je pokazala spremnost, srednja je konstantno i mislim ... (Upadica) Gospodinu Škrelji sam ponudio da potpiše ovaj amandman za Stari grad u Ulcinju, prihvatio je. Evo ja izgleda da sam propustio da vam budem supotpisnik.

Da bi vratili sad malo političku priču, ovo je više amandman koji ima političku poruku. Ja sam dao amandman koji je isti tekstualno, vjerovatno su druge pozicije, koji se odnosi na finansiranje nacionalnih savjeta u Crnoj Gori. Da.

Gospodin Bulatović, žao mi je što nije tu, moram mu potvrditi onu priču koju je rekao oko prethodnih tačaka. Ja... greška što Crna Gora nema političke hrabrosti, političke mudrosti da definiše ko su manjine u Crnoj Gori i zbog toga nacionalni savjeti, ima nekoliko nacionalnih savjeta koji po mom mišljanju ne bi trebali biti tu, to je Srpski nacionalni savjet, ali to se ne rješava.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, otvarate osjetljive teme.

GENCI NIMANBEGU:

Apsolutno da je bitna, budžet je politika države, budžet je politika države i zato moram svim kolegama da obrazložim da bi znali da li da se izjasne da ili ne. Zajedno sa svim poslanicima iz manjinskih partija koje su predstavljene u ovom domu, gospođe Dragičević, gospodina Gjeloshaja i gospode iz Bošnjačke stranke, potpisali smo amandman i predali, koji se odnosi da bi se nacionalni savjeti u Crnoj Gori finansirali sa dodatnih 150 hiljada eura, jer iznosi koji su sada opredijeljeni su i politika koja se odnosi da li te nacionalne manjine treba da vrše onu svoju funkciju. Nacionalni savjeti imaju veliku funkciju po zakonu i po njihovim statutima, ali zbog malih finansija oni nisu u stanju da finansiraju.

Moram nastaviti, dozvolite mi dva minuta, 15 sekundi. Ovdje ne treba brkati Fond za manjine i način kako se finansiraju nacionalni savjeti, nego ovdje finansiranje tekućeg rada nacionalnih manjina i njihovih savjeta.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Nimanbegu.

Glasamo za, protiv, uzdržani.

Hvala. Glasala su 54 poslanika, 17 za, četiri protiv, 33 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman kolege Kalača.

Amandman 1 nam je ostao.

ALMER KALAČ:

Obrazloziću amandman u najkraćem. Izdaci za lokalnu infrastrukturu, iznos od 100.143 eura uzima se iz tekuće budžetske rezerve za uređenje jednog vodotoka u opštini Plav. Bujičnog je karaktera, prilikom nadolaska bujica oštećuje infrastrukturu i prekida vezu jednog prigradskog naselja sa gradom. Kako bi se mogla omogućiti nesmetana izgradnja infrastrukture, mora se prethodno urediti ovaj vodotok. Sredstva se uzimaju iz tekuće budžetske rezerve.

Strateškim planom razvoja ova investicija se tretira prioritonom. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Čuli ste obrazloženje.

Otvaram glasanje.

Austrougarska je imala katastar kanala i čišćenje kanala, mi nemamo ni katastar infrastrukture. Razlika je samo 150 godina unaprijed ili unazad, kako ko tumači vrijeme.

Hvala vam, glasalo je 55 poslanika, 33 za, nije bilo protiv, 22 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Šest poslanika, Šabović, Kalezić, Đurašković, Abazović, imaju šest amandmana. Možemo li to odjednom, ko obrazlaže?

Kolega Šaboviću, Vi?

Kolega Abazoviću, Vi?

Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Evo u najkraćem, da ne bih sad svaki pojedinačno od šest, odnosi se na poboljšanje zdravstvene zaštite na sjeveru zemlje. Sad i različiti amandmani oduzimaju iz različitih pozicija, ako želite da čitam sve pojedinačno, nema nikakve potrebe. Ali, svi se odnose na ...

Iznosi su negdje 100 hiljada, negdje 200 hiljada, negdje ...

Evo, između ostalog skidaju se službena putovanja, planirani iznos od četiri miliona i nešto se umanjuje na tri miliona itd. Ali, ako želite pojedinačno da čitam svaki, odnose se na zdravstvenu zaštitu poboljšanja zdravstvene zaštite na sjeveru zemlje.

Ukoliko smatrate da je ona kvalitetna nemojte ih podržati.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću, što ste odradili posao za ostalih pet poslanika.

Krećemo na amandman 1, izvolite.

Hvala vam, glasalo je 48 poslanika, 25 za, nije bilo protiv, 23 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2, šest poslanika iz više partija. Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 47 poslanika, 22 za, nije bilo protiv, 25 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3, šest poslanika. Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 45 poslanika, 24 za, nije bilo protiv, 21 uzdržan. Amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4. Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 46 poslanika, 24 za, nije bilo protiv, 22 uzdržana. Amandman 4 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 5. Izvolite.

Hvala vam, glasala su 44 poslanika, 25 za, nije bilo protiv, 19 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6 grupe od šest poslanika. Izvolite.

Hvala vam, poštovane kolege, glasalo je 45 poslanika, 24 za, nije bilo protiv, 21 uzdržan. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman poslanika Mandića.

Možete.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću, ne znam da li ste primijetili, ali na ovaj predlog budžeta iz Kluba Demokratskog fronta imaju svega ... amandmana, evo nijesam siguran. Ovaj nam je izuzetno važan, pa bih vas molio, ukoliko već ne može da se odloži izjašnjavne o ovom amandmanu, da mi dozvolite, jer sam i ja učestvovao u njegovom kreiranju, da ga obrazložim jer je gospodin Mandić na jednom važnom političkom zadatku.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, uradite njegov posao.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Koleginice i kolege, molim vas da ovaj amandman saslušate krajnje ozbiljno i da se prema njemu ozbiljno ponesete. Naime, nama je ovo važno iz dva razloga, prvi je politički, jer se stalno stvara utisak da mi zbog toga što glasamo i napadamo politiku Vlade u dijelu unutrašnjih poslova i vojske da smo mi protiv, i ljudi koji tamo rade, i koji časno i pošteno izvršavaju svoje zadatke, i snose iste one probleme, iste one posljedice one politike, kao što to radimo mi u ovoj opoziciji. Sa druge strane, mi ćemo večeras vašom voljom usvojiti recimo i Zakon o unutrašnjim poslovima kojim će biti omogućeno da mnogi službenici iz policije odu u penziju sa 40 godina života. Time će se broj onih koji će otići u penziju da prethodno nijesu riješili stambeno pitanje samo drastično uvećati. Takođe, živa istina da je najveća motivacija odlaska naših vojnika i njihovog prijavljivanja za misije u Avganistanu i ne znam kud, upravo to što se time stiče prednost na bodovnoj listi za rješavanje stambenog pitanja. Stoga je gospodin Mandić u ime nas predložio da se sa budžetske rezerve izdvoji ukupno osam miliona za ozbiljan program rješavanja stambenih problema ove dvije kategorije, s tim što pet miliona predlažemo za rješavanje stambenih problema u policiji, jer je njih mnogo više sa neriješenim stambenim pitanjem, a da tri miliona bude usmjereno vojnicima, oficirima Crne Gore i svima koji tamo rade a nijesu riješili stambeno pitanje.

Eto, da znaju i policajci i vojnici da Demokratski front nije protiv njih, da saosjeća i sa njihovim problemima kao što saosjeća i sa problemima naših glasača, već da zaista cijenimo to što rade, a to što se protivimo politici Vlade u toj oblasti to je naše i pravo i prije svega naša obaveza. Još jedno, da gospoda policajci kad dođu uskoro, shodno zakonu koji ste takođe maloprije progurali, o zabrani okopljanja, da nas pendrekaju, da znaju da smo i to imali na umu, ali ipak ovo predlažmo. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Čuli smo.

Za, protiv i uzdržani. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 23 za, nije bilo protiv i 28 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman poslanika Bojovića, izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Zahvaljujem.

Moram na samom početku da kažem da mi je drago što je potrebnu većinu u ovom parlamentu, i to prilično veliku većinu, dobio amandman mog kolege gospodina Nimanbegua, amandman kojim su se tražila sredstva za Kaldrmu u Ulcinju. I sam sam učestvovao u glasanju za taj amandman i nadam se da će se Skupština na isti način odnijeti i prema amandmanu koji sam podnio.

Dakle, ovo je amandman koji podnosim treću godinu zaredom. Tražio sam amandmanom da se obezbijede sredstva za vodu i vazduh u Pljevljima. Dakle, ovaj amandman koji sam podnio treba da učini smislenim zaključke koje ova skupština treba da donese, zaključke o stanju životne sredine u Pljevljima. Tražio sam da se obezbijedi 1.755.000 evra za rekonstrukciju fabrike vode ... prioritonom projektu koji je potrebno realizovati za obezbjeđivanje kvalitetne, čiste, ispravne vode u Gradskom vodovodu u Pljevljima. Dakle, rekonstrukcijom fabrike vode "Pliješ" bi se omogućilo, vjerovali ili ne, da se konačno uspostavi sistem u Pljevljima za prečišćavanje jezerske vode iz akumulacije Otilovići, što danas nije moguće u Pljevljima i zbog čega imamo situaciju kakvu imamo sa vodom. Problem sa vodom je posledica dugogodišnjeg izostanka ulaganja u vodovodnu infrastrukturu, a iznos koji je neophodan da se ukupna investicija realizuje prelazi 20.000.000. Dakle, ja sam tražio 1.755.000 za prioritni dio investicije. Iznos sredstava koji sam tražio nije uzet otprilike, već je u pitanju iznos koji je utvrđen po predmjeru i predračunu iz idejnog projekta za rekonstrukciju fabrike vode "Pliješ" u Pljevljima.

Tražio sam pored toga 300.000 evra, dakle ukupno 2.000.000 evra za realizaciju, inoviranje projekta toplifikacije Pljevalja. Dakle, ako postoji opredjeljenje u ovoj skupštini da se nešto konkretno doprinese u pravcu realizacije projekta toplifikacije, ovo je osnovna pretpostavka i ovo je osnovni preduslov, dakle inoviranje projekta toplifikacije, jer je iz 1997.godine projekat zastario.

Pozivam Parlament da u ovom trenutku i u odnosu na ovaj amandman budemo jedinstveni bez obzira na političke razlike. Ako se u budžetu države ne opredijele sredstva za 2015.godinu, plašim se da se ništa konkretno ili siguran sam da se ništa konkretno neće preduzeti u ovoj predstojećoj 2015.godini da bi se sanirao problem zagađenja vode i vazduha u Pljevljima. Znači, radi se o osnovnim ljudskim pravima i potrebama. Prošle godine je rečeno i prepošle godine je rečeno da je potrebno da Opština Pljevlja dostavi projekte Vladi kako bi ona bila uvrštena u predlog budžeta. Na početku ove godine dostavljeni su ti projekti Vladi, tih projekata nema u ovom predlogu budžeta, zbog čega sam morao da podnesem ove amandmane. Ako postoji volja smatram da ovi amandmani mogu da budu prihvaćeni. Predložio sam da se sredstva obezbijede na način što bi se dio novca preusmjerio sa pozicija ostale nakande, administrativni materijal, rashodi za gorivo, službena putovanja, komunikacione usluge, konsultanske usluge i ostale usluge. To su sve pozicije koje vrijede više od pet miliona evra. Tražio sam da se skine po 300 hiljada sa svih tih apstraktnih pozicija. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Čuli smo. Izvolite, za, protiv i uzdržani.

Hvala vam. Glasala su 53 posanika, 27 za, nije bilo protiv i 26 uzdržanih. Amandan kolege Bojovića nije dobio potrebnu većinu.

Amandmani poslanice Bošnjak, dva amandmana.

Glasamo amandman 1. Izvolite, za, protiv i uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika, 20 za, 6 protiv i 24 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2, koleginice Bošnjak.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika, 21 za, 10 protiv i 19 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Imamo dva amandmana koleginice Kalezić. Izvolite, koleginice Kalezić, ako želite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Predsjedniče Skupštine, molim da me saslušate i molim podršku i parlamentarne većine i poslanika iz opozicije. Ovdje se radi o vrlo malim parama, u amandmanu 1 je prezentovano, radi se o iznosu od 8.400 evra, kojima bi se izvršila obaveza koju je preuzeo tadašnji ministar rada i socijalnog staranja, gospodin Slavoljub Stijepović, prema radnicima Titeksa. Ovom sumom bi se platio nedostajući iznos da se poveže njihov staž, što im je bilo obećano i potpisano, imam taj dokument. Dakle, država je preuzela obavezu i država je prevarila. Mi možemo da izvršimo tu korekciju. Radi se o šest građana Crne Gore koji niti mogu da ostvare pravo na penziju, niti znaju šta da rade, zovu se Mirko Đurović, Petar Jeftić.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice, glasaćemo amandman, mislim da imamo većinu. Hajmo dalje. Imate drugi amandman?

JELISAVA KALEZIĆ:

Drugi amandman je prihvaćen na Odboru za finansije i budžet, dobio je potrebnu većinu. Predstavnik Ministarstva je bio srca kamenoga kao i obično, to mu je zadatak. Ovdje se radi o podršci koja bi bila usmjerena Udruženju roditelja djece sa specijalnim potrebama Oaza iz Bijelog Polja u iznosu od 25.000 evra koji bi bili skinuti sa stavke konsultantske i druge usluge Ministarstva za saobraćaj i pomorstvo. To je sve. Molim da podržite.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, koleginice Kalezić, na skromnosti. Čuli ste amandman 1, 8.400 eura, Titeks. Za, protiv, uzdržani?

Hvala. Glasalo je 57 poslanika, svih 57 za. Amandman 1 koleginice Kalezić je usvojen.

Amandman 2 koleginice Kalezić. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 54 poslanika, 36 za, nije bilo protiv, 18 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Poslanici Damjanović i Vuksanovička. Ko će jače od vas dvoje? Kolega Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Koristim priliku da se izvinim kolegi za riječ koja mi nije svojstvena, a koju sam izrekao, ali ostajem da je apsolutno procedura kao i u ovih sedam godina u parlamentu

koliko vodim Odbor, nekoliko stotina sjednica koje sam vodio, apsolutno od početka do kraja onako kako treba i kako je primjereno ovom domu. Da bi ta procedura bila i povjerljiva i da bi bila još transparentnija i ne samo u Odboru za ekonomiju, finansije i budžet već u svim odborima, ovdje je pokušaj da opremimo Plavu salu, gdje imamo naše sjednice sa sistemom za snimanje direktno sjednica, tako da konačno uz plenarne sjednice i sjednice odbora u parlamentu, važne, manje važne, budu dostupne građanima.

Radi se o tome da sa pozicije Televizije Crne Gore 12.600.000 evra, što je šest puta više nego za Fond rada za narednu godinu, 200.000 prenesemo Skupštini Crne Gore kako bi Skupština Crne Gore mogla da završi taj dio posla i da nas više niko .... na bilo kojoj emisiji ne bi upoređivao sa američkim senatorima i sprdao se sa izvještajima iz ovog parlamenta. Dakle, pokušaj da mi sami budemo transparentni i da damo građanima ono što se ovdje dešava, a ne kako nas vide pojedini zluradi predstavnici medija. Toliko.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

... parlamentarna veća od nekoliko televizija u Crnoj Gori koje se iz inostranstva emituju i krše naše zakone bez svoje produkcije i da je besplatna za sve korisnike, dobijaju besplatan signal, a puni program. Mislim da bismo tih 200.000 dobili tražeći produkcijska prava da negdje to uradimo, a pogotovo ako odbori budu interesantni, a jesu interesantni, neki odbori su vrlo interesantni.

Može. Samo izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Pitao bih gospodina Damjanovića zašto samo Plava sala? Mislim da se veoma važne rasprave održavaju i u Crvenom salonu i u Plavom salonu. Ako to radimo, smatram da treba uraditi to cjelovito rješenje. Samo me interesuje to zašto samo Plava sala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Pažljivo sam slušao, nemamo šest miliona, pa im nećemo dati ni milion. Radi se o 200.000, a iz IPA ćemo dobiti ostale dvije sale, dobićemo međunarodnu donaciju za ostale sale, možemo uzeti televiziju, ako hoćete, za druge dvije sale, pa da riješimo pravo.

Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 58 poslanika, 31 za, jedan protiv, 26 uzdržanih. Većina jeste, ali nije dovoljna većina.

Idemo dalje. Amandmani kolegice Jonice i Milića.

Izvolite, kolegice Jonica, osam amandmana. Vi izaberite koncepciju.

SNEŽANA JONICA:

Prvi amandman se drastično razlikuje od ostalih sedam, ali i od svih prethodnih u kontekstu onoga što je rekao ministar, da je amandmanima traženo oko 50 miliona eura na rashodnoj strani. Amandman 1 kolege Milića i mene se odnosi na povećanje prihodne strane za 21,3 miliona eura i to na pozicijama za akcize, boravišne takse, naknadu za korišćenje dobara od opšteg interesa, naknadu za korišćenje prirodnih

dobara i naknadu za priređivanje igara na sreću. Opredjeljujući ovakav predlog definisali smo to na osnovu činjenice da smo upravo u ovom Parlamentu raspravljajući i o akcizama i o igrama na sreću i o prihodima od koncesija, konstatovali da su realni i mogući i da postoje uslovi za ostvarivanje mnogo većih prihoda po svakom od ovih osnova i da je samo problem što država ne nalazi načina da naplati sve ono što joj pripada.

Mi smo u tom kontekstu predložili ovim amandmanom povećanje na prihodnoj strani budžeta po ovim stavkama za 21,3 miliona eura, što znači da prihvatanje ili neprihvatanje ovog amandmana govori o tome da li postoji želja da se ono što postoji kao realni kapacitet za naplatu i naplati od strane države ili da se i dalje ostavlja onima od kojih se ne naplaćuje i zbog čega imamo mnogo manju prihodnu stranu i samim tim mnogo manje uslova da zadovoljimo i ovo što su zahtjevi za rashodnu stranu. Ovo je bio amandman 1, njega bih odvojila.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 23 za, nije bilo protiv, 26 uzdržanih. Amandman 1 nije usvojen.

Izvolite, kolegice Jonica. Koji je set sljedeći? Hvala vam. Od 2. do 8. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Od 2. do 8. Imajući u vidu da ... odnosno ono što država može da naplati, ali neće, sada i nema uslova da se obezbijede sredstva za ostale amandmane, ali imam obavezu da kažem najedno što su bili ostali amandmani i nakon toga ću ih povući, da se ne opterećujemo glasanjem.

Amandmanima 2 i 3 smo tražili ono što je od nas tražio Sudski savjet sa potpisom predsjednika Sudskog savjeta kojeg smo ovdje izabrali kako bi, između ostalog, i obezbijedio efikasnost i ažurnost rada tokom sljedeće godine, a on u svom dopisu nama navodi tri stavke za koje smatra da su neophodne kako bi se obezbijedila efikasnost i ažurnost rada sudova u sledećoj godini. Moji amandmani 2 i 3 su bili doslovce prenijeti iz onoga što je dopis gospodina Mladena Vukčevića, predsjednika Sudskog savjeta uz obrazloženje da to značajno utiče na efikasnost i ažurnost rada sudova sledeće godine. Amandmani 4, 5 i 6 se odnose na tužilaštvo, na formiranje specijalnog državnog tužilaštva, na specijalni istraživački tim, na sve ono što ćemo već za mjesec dana imati kroz bilo koju formu kako god usvojimo zakon o državnom tužilaštvu i zakon o specijalnom tužilaštvu, ali mi nećemo očigledno na vrijeme to definišemo nego posle će biti da, kada donesemo zakon, nije bilo dovoljno sredstava, pa dok im se obezbijede sredstva, onda oni nijesu mogli da rade svoj posao, tako da ćemo stalno da nalazimo obrazloženje zašto se ne borimo protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Samo zadnja dva amandmana da naglasim. Amandmanom 7 je preciziran predlog da se za Fond rada obezbijedi 5.964.822 eura, što predstavlja ukupan iznos dugovanja za Fond rada, odnosno za donijeta rešenja u Fondu rada u 2013. i u 2014. godini. Sada ovo moram da kažem do kraja, u 2013. donijeto je 2295 rešenja, a u 2014. godini 802 rešenja, ukupno potrebno 5,9 miliona eura. Planiran iznos 2,3 miliona eura neće obezbijediti čak ni da se isplati polovina rešenja iz 2013. godine. Za mene je to

apsurd, kao što smatram da Ministarstvo mora hitno da iznađe rešenje ne za ovih milion od kojih su odustali nego za svih 5,9 miliona. Smatram da, kada budu iznašli to rješenje i došli kod nas da nam to kažu da će to biti prihvatanje ovog amandmana, a mislim da ovo nije neozbiljna priča i da ne smijete dozvoliti sebi da ste danas rekli da ćete obezbijediti tokom sledeće godine isplatu svih šest miliona eura i da to ne uradite, ali to je na vama, ministre.

Poslednja stavka, amandman 8, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. U programu koji se zove tako je predviđeno dva miliona eura, iako znamo i ministar i ja i svi mi da će prihod za taj fond biti 8,5 miliona eura. Mi smo unaprijed sada propisali budžetom da ćemo dva miliona, eventualno, a bojim se ni toliko potrošiti u svrhe koje su eksplicitno zakonom propisane, a 6,5 miliona smo im već uzeli nezakonito, suprotno zakonu koji smo donijeli u ovoj Skupštini. Tražila sam da se na tom programu poveća iznos sa dva na osam i po miliona eura koliko jeste prihod koji će biti ostvaren u tom fondu. Ono što hoće neko ovdje danas da legalizuje činjenicu da se iz godine u godinu, a sada ukupno 34 miliona eura otelo od lica sa invaliditetom, zdravo bili. Hvala.

PREDSEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ostajete pri amandmanima? Koleginica Jonica je odustala od amandmana, čuli ste obrazloženje. Konstatujem da idemo na amandmane kolege Gošovića. Imamo jedan amandman kolege Gošovića. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Na član 18, posebni dio, kod potrošačke jedinice Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Ekonomska klasifikacija koja se odnosi na transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru gdje sam predložio da se ovaj iznos od 2.650.000 eura planiran za tu namjenu uveća za iznos od 607.116 eura. Riječ je o sredstvima koja treba da obezbijede povećanje staračke naknade sa ovih 40 eura na mjesečnom nivou na iznos od 50 eura i 20 centi koliko bi predstavljalo 50% od najniže penzije u Crnoj Gori.

Nisam bio u prilici da razgovaram sa ministrom o mogućnosti prihvatanja ovog amandmana, ali mislim da nema potrebe. Mislim da obaveznost njegovog prihvatanja proizilazi činjenica da je riječ o staračkim naknadama koji nijesu povećavane od mjeseca januara 2009. godine, da je riječ o isključivim prihodima staračkih domaćinstava u ruralnim područjima Crne Gore, dakle ne ostvaruju prihode po bilo kom drugom osnovu i ukoliko želimo da budemo država socijalne pravde onako kako piše u našem Ustavu, moramo brinuti o ovoj populaciji, o ovom vidu socijalnih trasfera koji imaju tu situaciju da se nalaze u okviru onih projekata koji nijesu razvojni u poljoprivredi i trpe tu činjenicu jer nijesu za razliku od drugih socijalnih davanja od 2009. godine vršena ovdje povećanja u bilo kom vidu. Za ovu brigu i prihvatanje ovog amandmana potrebna nam je značajna podrška većine u ovom Parlamentu, posebno kod činjenice da, nažalost, značajan broj poslanika opozicije večeras nije u parlamentu. Imajući u vidu ovu humanu crtu koju vjerujem da svi vi podržavate, očekujem da se prihvati ovaj amandman, a on je u funkciji onog zakona kojeg ćemo razmatrati i o njemu odlučivati u jednoj od narednih tačaka dnevnog reda večerašnje sjednice. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Gošoviću.

Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 32 za, jedan protiv, 18 uzdržanih. Amandman je dobio većinu, ali nedovoljnu većinu i nije usvojen.

Idemo dalje. Amandmani kolegice Jasavić, Pajovića, Tuponje i Perića. Perića i Tuponje iz Kluba poslanika Pozitivne i onda Tuponje, Jasavić i Perića. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Možda je prejaka riječ "prelomna", ali vrlo važno za naša pregovaračka polja 23 i 24, za naš pregovarački proces. Iz tog razloga sam zajedno sa kolegama predložila da se ne previše, ali svakako u nekoj mjeri, pristojno, poveća iznos za tužilaštvo, jer će tužilaštvo najveći posao i teret ponijeti u ovim poglavljima, mi bar očekujemo to. Mi smo predložili da se za nekih 110.000 povećaju sredstva za tužilaštvo i to na način što smo sa stavke Ministarstva za informaciono društvo skinuli 20.000 vezano za polje informacionog društva, od Ministarstva unutrašnjih poslova 80.000 koji bi bili opredijeljeni za materijal za posebne namjene i Upravu za inspeksijske poslove u iznosu od 10.000 namijenjeno za gorivo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

... pa me nije podržala ni vlast ni opozicija prošlog puta kod rebalansa. Bilo je konsensualno odbijanje. Nadam se da je proces sazrijevanja u toku. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 46 poslanika, 28 za, nije bilo protiv, 18 uzdržanih. Amandman je dobio većinu, ali nedovoljnu većinu i nije usvojen.

Kolega Perić, Tuponja. Ko će? Kolega Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Amandman za koji bih volio da dobijemo podršku. Radi se o 150.000 eura koje je potrebno za saniranje crnih tačaka u školskim toaletima. Javnosti radi, u Crnoj Gori imamo preko 150 školskih objekata i u mnogim od njih je stanje u školskim toaletima, gdje djeca borave po više sati na alarmantno niskom nivou. Svaka sedma ili osma škola potencijalno može biti izvoz zaraze za djecu koja su u njima. Sa 150.000 eura bi se moglo učiniti to se sanira 20 do 30 crnih tačaka. Vrlo je važno, imajući u vidu slučaj bjelopoljske bolnice da na taj način možemo da preventivno djelujemo, tim prije jer ta sredstva tih 150.000 eura bismo umanjili stavci vanredne situacije koja ima 2.837.000 eura, ne bi se tu mnogo osjetilo. Takođe, u Ministarstvu poljoprivrede gdje je opredijeljeno 4.520.000 umanjili bi svega 90.000 eura. Može zvučati pretenciozno, ali ova aktivnost bi mogla da spriječi neku zarazu, nadam se da se neće desiti, ali imali smo sličnih slučajeva. Vrlo bi bilo značajno. Značilo bi da nekih 20 crnih tačaka u školskim toaletima saniramo. Molim za podršku da ovaj amandman prođe. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Periću.

Čuli ste. Otvaram glasanje. Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 33 za, nije bilo protiv, 15 uzdržanih. Amandman je dobio većinu, ali nedovoljnu većinu.

Kolega Tuponja, Jasavić, Perić. Ko će? Kolega Tuponja. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Uopšte nemam dilemu da vi nećete prihvatiti ove amandmane, ali eto, reda radi da ih pročitam. To su tri amandmana, sva tri ću odjednom obrazložiti. U sva tri amandmana se radi o troškovima koji su značajno porasli u odnosu na prethodne godine.

Amandman 1. Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte je u dijelu rashoda za konsultantske usluge, projekte i studiju u odnosu na 2014. godinu povećao sumu novca za više od 100.000 za ovu sljedeću godinu, znači na nekih 338.000 eura. Mi tražimo da se ta suma smanji za 50.000. Tih 50.000 evra pažljivo dijelimo na tri potrošačke jedinice, 22.000 prema Narodnom muzeju Crne Gore, 15.000 Biblioteci za slijepe Crne Gore i 13.000 Crvenom krstu Crne Gore. To je amandman 1.

Amandman 2 tiče se Ministarstva odbrane i njihovih rashoda za gorivo. Njihov predviđeni iznos iznosi 142.000. Zašto tražimo da se njima skine 50.000 sa njihovog računa. Zbog toga što smo jednostavnim uporedbom podataka uvidjeli da je rashod za gorivo u 2013. bio 40.000 eura, u 2014. 47.000 eura i u 2015. godini odjednom na 142.000 eura, bez ikakvog objašnjenja zašto je to tako. Tražimo da se tu skine 50.000 eura i da se taj novac od 50.000 eura prebaci Ministarstvu prosvjete na učenički i studentski standard, pozajmice i krediti koji su sada predviđeni sa 1.450.000, da bude zaokruženo na milion i po.

Treći amandman odnosi se, takođe, na Ministarstvo odbrane. Ovo prethodno je bilo gorivo, a sada se odnosi na troškove energije koji su, takođe, jednostavnim uporedbom podataka, imali smo u 2013. 50.000 eura za energiju, u 2014. godini 60.000 za energiju i u 2015. godini se predviđa 140.000 eura za energiju, bez ikakvog dodatnog obrazloženja zašto je to tako. Tražimo da se njihova suma za energiju umanji za 40.000 eura i da se taj novac preusmjeri potrošačkoj jedinici zdravstveno osiguranje, tačnije na poziciju izdataka za opremu s obzirom da našem zdravstvu uvijek fali kvalitetna medicinska oprema i instrumenti. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Amandman 1 kolega Tuponje, Jasavić i Perića.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 21 za, nije bilo protiv, 22 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika, 21 za, nije bilo protiv, 23 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3 kolega iz Pozitivne Crne Gore.

Hvala vam. Glasalo je 46 poslanika, 21 za, nije bilo protiv, 25 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Imamo četiri amandmana kolege Abazovića. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Da pojednostavim, da racionalizujem, zaista se radi o malim sumama, skromnim u odnosu na pominjane. Ako smatrate za shodno da neke institucije treba malo da stimuliramo da rade bolje, onda ćete vjerovatno podržati ove amandmane.

Prvi se odnosi na povećanje od 50.000 eura za Centar za razvoj i očuvanje kultura manjina, mislim da rade ozbiljan posao u vrlo skromnim uslovima, a oduzeli bi ih od Ministarstva za informaciono društvo u klasifikaciji koja se odnosi na rashode usluga i koji iznosi od milion i trista hiljada, tako da bi se svega 50.000 tu umanjilo.

Drugi amandman, takođe se radi o niskim sredstvima. Djelimično je kolega Popović, ne djelimično nego značajno pomogao, ... Biblioteka za slijepe. Ovdje se radi o 50.000 koje bi se podijelile na način da bi sa 30.000 za Biblioteku za slijepe, a 20.000 za Pomorski muzej koji je potpuno zaboravljen. Ta sredstva bi obezbijedili iz Ministarstva pravde, odnosno Zavoda za izvršenje krivičnih djela koja su planirana na milion i devesto hiljada. Mislim da 50.000 ne bi nešto značajnije uticalo na taj njihov rad.

Treći amandman jeste podrška Univerzitetu, naučno istraživačkoj djelatnosti, gdje bi sa 200.000 dodatno pomogli projekte naučno istraživačkog sadržaja, odnosno sve ono što podrazumijeva i usavršavanja, ali i nova istraživanja. To bi uzeli iz Savjeta za privatizaciju koja je institucija koja realno ne odrađuje svoj posao na način koji treba. Radi se o ne maloj sumi od 200.000 eura, ali mislim da je bolje da investiramo u nauku, a Savjet za privatizaciju će i sa manjim sredstvima raditi posao vjerovatno slično kao i do sada.

Četvrti amandman ne podrazumijeva nikakva budžetska opterećenja, mislim da je važan, naravno ako ga tako cijenite, nikakva budžetska opterećenja samo kaže da Vlada može da se zaduži u bruto iznosu koji je sada veći od 650 miliona na, čini mi se, 673, uz prethodnu saglasnost Skupštine. Ne radi se o amandmanu koji bilo kome šta uzima niti daje nego samo da ta zaduženja koja su enormna, radi se o sumi većoj od pola milijarde eura ide uz prethodnu saglasnost Skupštine. Tri su vrlo skromna i četvrti koji ne iziskuje nikakve dodatne transfere. Manjine, Pomorski muzej, Biblioteka za slijepe.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ako se ne varam, Zakon o budžetu govori iznad 250 miliona mora da se .... Ustav, Ustav samo govori saglasnost Skupštine, a iznos je utvrđen. U redu. Hvala. Provjeravam samo, dobro je da znamo.

Čuli ste obrazloženje. Glasamo amandmane kolege Abazovića. Amandman 1. Da pomognemo Centar za manjine.

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 26 za, četiri protiv, 18 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 kolege Abazovića. Biblioteka za slijepe.

Hvala. Glasao je 51 poslanik, 28 za, nije bilo protiv, 24 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3 je Pomorski muzej. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 52 poslanika, 22 za, jedan protiv, 29 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Četvrti amandman kolege Abazovića. Zaduženje po taksacijama. Ministar tvrdi da je taksativno nabrojeno za šta se zadužujemo, piše.

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 19 za, jedan protiv, 28 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Nadam se da su se stekli uslovi da glasamo. Očigledno nijesu čim kolega Gošović traži. Izvolite, zaustavio sam se.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, bez obzira na koji način se Vlada, odnosno ministar finansija odredi prema našim predlogom amandmana, pa čak i u onom dijelu koji se tiče neznatnog povećanja za staračke naknade, sugerisao bih ministru da podnese amandman na odredbe člana 19 Predloga ovog zakona kojim je propisano da stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja, da će se primjenjivati od 1. januara 2015. godine. Kako ne bi bio Predlog zakona koji će se primjenjivati prije nego što stupi na snagu, što se još nije desilo u našem pravnom sistemu, potrebno je da podnesete amandman da zakon stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu kako bi se mogao primjenjivati od 1. januara 2015. godine. Nisam primijetio da su to odbori korigovali.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vacatio legis ne mora biti osam dana, ali treba da ga normiraju, slažemo se. Moguće da oni podrazumijevaju da za praznike ne primjenjuju budžet.

Ima li? Nema sugestija. Možemo li glasati? Ministar smatra da ga neće primjenjivati do 10. Imajući u vidu decembarska praznjenja teško će ga i od 10. primjenjivati. Hvala.

Čuli ste mišljenje kolege Gošovića. Nemamo reakciju od strane predlagača. Glasamo.

Otvaram glasanje o Predlogu zakona o budžetu za 2015. godinu. Za, protiv, uzdržani? Poništavam glasanje. Ministar traži riječ.

RADOJE ŽUGIĆ:

Izvinjenje zbog kašnjenja, ali definitivno je problem u članu 19 Predloga zakona o budžetu i prihvatom sugestiju gospodina Gošovića. Ako smo mi nadležni daćemo amandman odmah da se primjenjuje danom objavljivanja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Konstatujem da je ministar prihvatio sugestiju svojim amandmanom za 2015. godinu da se zakon primjenjuje danom donošenja. Devetnaest, izvinjavam se, rekao sam petnaest. Prava formulacija je "stupa na snagu". Izvinite. Let do Šangaja kraće traje nego predsjedavanje ovdje. Hvala, kolegice, ali ste malo zakasnili da nam pomognete.

Ponavljam glasanje koje je prekinuto. Predlog zakona o budžetu za 2015. godinu. Otvaram glasanje. Za, protiv, uzdržani, a nadam se svi štedljivi. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 71 poslanik, 44 za, 27 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili Predlog zakona o budžetu za 2015. godinu.

Idemo dalje. Zaključak kolege Nimanbegua. Izvolite, minut.

GENCI NIMANBEGU:

Poštovane kolege, imam za vas radosnu vijest. Nemate potrebe glasati za ovaj zaključak pošto je usvajanjem amandmana Odbora za ekonomiju i budžet, amandmana 4, on postaje nepotreban jer se definiše u tom amandmanu finansiranje preko Skupštine Crne Gore novog programa za finansiranje Koha javore. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Idemo dalje. Idemo na finansijske planove sa planovima rada za 2015. godinu regulatorne agencije, hvala ministru, da naplati poreze.

Finansijski plan za Regulatornu agenciju za energetiku (RAE) za 2015. godinu. Za, protiv, uzdržani? Izvolite.

Hvala vam, poštovane kolegice i kolege. Glasalo je 67 poslanika, 42 za, 25 protiv, nije bilo uzdržanih. Usvojili smo Finansijski plan RAE.

Predlog finansijskog plana sa Planom rada Agencije za elektronske medije. Izvolite.

Glasalo je 68 poslanika, 40 za, 18 protiv, 10 uzdržanih. Plan je dobio potrebnu većinu.

Plan rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Hvala, vam kolegice i kolege. Glasalo je 67 poslanika, 43 za, 24 protiv, nije bilo uzdržanih. Plan je usvojen.

Četvrti plan je Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2015.godinu. Imamo agencija kao zemlja od... Još da državu registrujemo kao agenciju.

Hvala vam. Glasala su 64 poslanika, 42 za, 13 protiv, devet uzdržanih. Predlog je dobio potrebnu većinu.

Predlog finansijskog plana sa programom rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2015.godinu. Izvolite.

Hvala, vam kolegice i kolege. Glasalo je 67 poslanika, 43 za, osam protiv, 16 uzdržanih. Plan je usvojen.

Šesti je plan sa programom rada Komisije za hartije od vrijednosti. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 65 poslanika, 35 za, 27 protiv, tri uzdržana. Plan je dobio potrebnu većinu.

Predlog zakona o potvrđivanju konvencije o radu pomoraca iz 2006.godine. Glasamo. Konvencija za naše pomorce dugo se čekala zaboravljena u Ministarstvu rada. Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, svi su bili za. Usvojili smo Predlog zakona o potvrđivanju konvencije o radu pomoraca u 2006.godini.

Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnu misiju Resolute support u Avganistan. Jedan amandman Zakonodavnog odbora, Rezolucija Avganistan. Glasamo u cjelini. Izvolite, otvaram glasanje. Ima jedan amandman Zakonodavnog odbora, ali je sastavni dio odluke o odlučnoj podršci.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 49 za, 21 protiv, nije bilo uzdržanih. Usvojili smo i ovu odluku.

Predlog zakona o potvrđivanju dodatnog protokola dva sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini dodatnog protokola III Sporazuma o izmjeni i pristupanju centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini. Glasamo ga u cjelini. Ratifikacija.

Hvala vam. Glasalo je 65 poslanika, 64 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili ovaj zakon.

Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, tačka osam.

Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama. Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 46 za, 14 protiv, devet uzdržanih, zakon je usvojen u načelu. Nema amandmana. Glasamo ga u cjelini. Izvolite. Ponovo glasamo isti zakon.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 44 za, 15 protiv, devet uzdržanih, konstatujem da smo zakon usvojili.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. Glasamo ga u načelu. Izvolite. Kolege, trenirate malo za doček Nove godine. Hvala vam. Glasao je 71 poslanik, 43 za, 28 protiv, nije bilo uzdržanih, konstatujem da je zakon utvrđen u načelu. Ima 32 amandmana na zakon. Zakonodavni odbor sedam amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona. Kolega Šaboviću, hvala na budnosti. Vlada devet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Nema Vlade. Poslanici Radovan Obradović, Marta Šćepanović jedan amandman od kojeg su odustali. Hvala, kolegice Šćepanović. Poslanica Vuksanović, Šabović, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolegice Vuksanović.

Poslanici Labudović, Vasiljević, dva amandmana od kojih su odustali, ja sam mislio da je kod vas no pasaran. Poslanici Knežević, Bojović, Bulatović, sedam amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolega Bojoviću.

Poslanica Jonica, četiri amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolegice Jonica. Poslanica Jasavić, Pajović, Tuponja i Perić, jedan amandman o kojemu treba glasati. Hvala, kolegice Jasavić. Ajmo na amandmane koje treba glasati i krećemo sa kolegama Kneževićem, Bojovićem, Bulatovićem.

Kolega Bojoviću, izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolege Knežević, Bulatović i ja podnijeli smo amandmane na Predlog zakona o unutrašnjim poslovima iz razloga da bismo prije svega radi javnosti ukazali na odredbe koje ostavljaju prostor zloupotrebe za političku kontrolu policije i za zloupotrebe službenih ovlaštenja od strane policijskih službenika.

Amandman 1. Znači, sve ću amandmane obrazložiti kratko. Radi se o uslovima za izbor direktora policije. Predloženim zakonom je predloženo da uslov za izbor direktora policije bude pet godina rada na rukovodećim mjestima u policiji, Agenciji za nacionalnu bezbjednost, ali i tužilaštvu i sudstvu. Mislimo da je ovo obrazloženje koje podrazumijeva da direktor policije može biti i neko ko je pet godina obavljao rukovodeće mjesto u tužilaštvu i sudstvu simpatično, iz razloga što je zahtjev Evropske komisije u pravcu ustavnih i pravosudnih reformi pošao od pretpostavke da u sudstvu i tužilaštvu nije postojala nezavisnost od političkog uticaja, da rukovodeća lica u sudstvu i tužilaštvu

nisu bila imuna od političkog uticaja. Takvim licima se sada omogućava da budu rotirana i da postanu novi kadrovi u policiji, direktori policije. Mi mislimo da to treba izbaciti i da treba zadržati mogućnost da budu izabrana lica iz policije, Agencije za nacionalnu bezbjednost. To je ključni amandman.

Drugi amandman. Smatramo da treba izbaciti odredbu u kojoj je policajac dužan da obavlja policijske poslove i kada nije na dužnosti, zbog toga što je to problematično sa aspekta kontrole i nadzora tog policijskog službenika. Ovdje je dovedeno do potpunog spajanja privatnog i profesionalnog života i policijski službenik bi u svakom trenutku i na svakom mjestu mogao da primjenjuje mjere policijskog djelovanja i to bez jasnih instrukcija bez jasne kontrole njegovog rada.

Amandman 3. Riječ je o novim policijskim ovlašćenjima, između ostalog o ovlašćenju snimanje na javnom mjestu. Mi smatramo da ovo novo policijsko ovlašćenje koje podrazumijeva snimanje građana na javnom mjestu pod još jedan oblik pritiska na građane koji bi da izađu i protestuju i iskažu svoje nezadovoljstvo, koji su inače tajno već snimani. Dobio sam podršku Odbora za jedan broj amandmana, vidjećemo kako će se Skupština izjasniti.

Amandman 4. Smatramo da treba zadržati rješenje iz važećeg zakona, jer je način prikupljanja podataka već propisan članom 38. postojećeg zakona.

Amandman 5. Radi se o procedurama za pribavljanje podataka. Smatramo da rješenje iz postojećeg zakona je bolje iz razloga što na precizniji način definiše procedure pribavljanja podataka.

Amandman 6. Radi se sa usaglašavanju sa amandmanom tri. I na kraju.

Amandman 7. Predloženo rješenje o ovom predlogu zakona glasi: "Policijski službenik neće uputiti upozorenje i upozoravajući pucanj, ako je ugrožen njegov život ili živog drugih lica, ili se doveo u pitanju izvršenje službenih zadataka". Već u postojećem zakonu postoji jedna odredba zbog koje je ova odredba Predloga zakona suvišna. Naime, u postojećem zakonu u stavu 1. eksplicitno je određeno da policijski službenik treba da upozori prije upotrebe vatrenog oružja, kada to okolnosti dopuštaju. Već se to podrazumijeva postojećom odredbom Zakona i nije potrebno nikakvo preciziranje koje može da dodatno unese samo konfuziju u to kada treba izreći upozorenje, a kada policajac nije u stanju da to učini u situaciji kada mora da upotrijebi vatreno oružje. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Bojović.

Amandman 1. kolega Bojovića, Kneževića i Bulatovića. Izvolite.

Hvala vam, kolegice i kolege, 45 je glasalo, 24 za, šest protiv, 15 uzdržano. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. kolega Bojovića, Kneževića. Izvolite. Hvala vam.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Glasanjem o ovom prvom amandmanu, takva će biti sudbina i ostalih amandmana i tražim da se o njima ne glasa.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na pomoći i ekspeditivnosti.

Amandman 4, kolegica Jonica.

SNEŽANA JONICA:

E, neću, jer mi treba listing kako su o ovome glasali.

Četiri amandmana, prvi amandman, pričamo o depolitizaciji, profesionalizaciji policije kroz ono što je predloženo, a predloženo je da se direktor policije bira iz okvira onih koji imaju najmanje pet godina iskustva iz suda i državnog tužilaštva, Agencije za nacionalnu bezbjednost i policije. Kaže se sa time se postiže profesionalizacija i depolitizacija. Ta norma, recimo, obezbjeđuje da gospodin ministar pravde Duško Marković, jer ima pet godina iskustva u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, što mu treba po ovom zakonu, sutra bude izabran za direktora policije. Naravno, njemu to ne treba zato što i sa ove pozicije upravlja policijom, ja to razumijem, ali takvih primjera bih mogla naći dovoljno. Iz tih razloga, da bi ta norma imala smisla, ja sam na ovo što je predviđeno ovim predlogom zakona dodala još dvije stvari. Da na ovu funkciju, na funkciju direktora policije ne mogu biti birani oni koji su bili pozicionirani u zadnjih 10 godina na određenim pozicijama u političkim strankama, kao i oni koji su bili na pozicijama u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti u zadnjih 10 godina. Na taj način bi tek mogli da obezbijedimo ono što su rekli da je smisao norme koje su predložili. Bez ovoga, ovo je klasično foliranje i ništa drugo i do kraja priče nećemo doći do rješenja koje su poobrazlagali predlagači. To je bio amandman broj 1.

Amandman broj 2 odnosi se na normu oko koje smo već pričali kada je u pitanju bio Zakon o komunalnoj policiji i priča da se palica može upotrijebiti u odnosu na lica sa teškim invaliditetom, ženama čija je trudnoća vidljiva i tako dalje. Ja sam prepisala normu koju smo poslije masu napora doveli do tog nivoa i Ministarstvo unutrašnjih poslova je upotrebu palice kod komunalnog policajca predožilo ovako kako ja sad predlažem da se koriguje i kod policajca. Znači doslovce onako kako su oni predložili korekciju kod komunalnog policajca da se ne može upotrebiti prema licima sa teškim invaliditetom, prema ženama i prema licima mlađim od 14 godina, tako da me interesuje kako će se glasati oko nečega oko čega se već glasalo.

Amandman 3 se tiče mjera tajnog nadzora, jer ja prikrivene policijske radnje i dalje zovem mjere tajnog nadzora i ponavljam da ovim kako je predloženo dajemo prostor policiji, čak i kad ne postoji osnov sumnje da može da vrši praćenje, klopku i razne druge mjere. Ja predlažem da se sve ovo zamijeni činjenicom da se ove mjere određuju i primjenjuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak, to je jedino što je moguće i zakonito rješenje.

I četvrti amandman. Tražim samo da se ne mogu unapređivati lica koja su bezuslovno kažnjena za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, jer po zakonu je definisano da oni koji zadnje dvije godine nijesu kažnjavani, što znači ako su prije dvije godine i tri mjeseca kažnjeni za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti kažnjava zatvorom, mogu da budu unaprijeđeni. Ne da rade u policiji, nego da budu unaprijeđeni. Ja sam tražila da se ove dvije godine maknu i da oni jednostavno ne mogu biti unapređivani, ako već i rade u policiji, kada imaju u svom dosijeku da su kažnjavani zatvorom za djelo koje se kažnjava po službenoj dužnosti. I sad slobodno, kolege, glasajte, sasvim mi je svejedno.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Amandman 1 kolegkinice Jonice. Hvala vam.

Glasala su 44 poslanika, 23 za, jedan protiv, 20 uzdržani. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. kolegkinice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 23 za, četiri protiv, 20 uzdržani. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3. kolegkinice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 28 za, dva protiv, 17 uzdržanih. Amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

I četvrti amandman kolegkinice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 27 za, nije bilo protiv, 21 uzdržani, amandman je dobio potrebnu većinu.

Imamo tri amandmana poslanika. Pozitivne, da ne nabrajam svo četvoro.

Izvolite. Da, vaš amandman.

AZRA JASAVIĆ:

Da Vlada preuzima ingerencije Ministarstva unutrašnjih poslova i direktora policije, jer u članu 7 Vlada je ta koja je određena kao neko ko će određivati ličnosti, objekte i prostor gdje će tu zaštitu vršiti policija. Ja sam predložila zajedno sa kolegama da te poslove utvrdi ministar unutrašnjih poslova na predlog direktora Uprave policije. Ukoliko ne prihvatite ovaj predlog, što je vaše legitimno pravo, ja onda predlažem da ozbiljno razmislimo da ukinemo mjesto ministra unutrašnjih poslova i direktora policije, jer taj posao prema ovom kako vi predlažete zakon može da obavlja premijer ili njegov zamjenik za unutrašnju i spoljnu politiku i politički system, jer ste krenuli da sve ono što bi trebalo da rade institucije sistema okrenete ka Vladi, odnosno premijeru i zamjeniku gospodinu Markoviću. Ukoliko ne prihvatite amandman, ozbiljno vam predlažem da ukinemo funkciju ministra unutrašnjih poslova i direktori policije nam ne trebaju, imamo premijera i njegovog zamjenika. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Otvaram glasanje, za, protiv, uzdržani?

Glasala su 53 poslanika, 28 za, pet protiv, 20 uzdržanih, ali je potrebna većina 41, nije dobio potrebnu većinu.

Glasamo Predlog zakona u cjelini.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 43 za, 23 protiv, nije bilo uzdržanih, konstatujem da smo zakon usvojili.

Idemo dalje, poštovane kolegkinice i kolege.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim okupljanjima.

Glasamo ga u načelu.

Za, protiv, uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 64 poslanika, 41 za, 23 protiv, nije bilo uzdržanih, konstatujem da smo ga utvrdili u načelu. ,

Bilo je osam amandmana, kolege.

Molim vas, pomognite mi da ovo bude uredno.

Zakonodavni odbor pet amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona.

Hvala, kolega Šaboviću.

Poslanici Knežević, Bojović, Bulatović, tri amandmana o kojima treba glasati kao i obično, a obrazložiće ih kolega Bojović koji radi za starije kolege.

Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Zahvaljujem. Već smo danas tokom rasprave o Zakonu o javnim okupljanjima saznali i konstatovali da se ovim zakonom prije svega ima za cilj da se zabrane odnosno onemoguće protesti ispred Vlade, dakle ispred institucije koja je najodgovornija za težak život građana Crne Gore. Znamo dobro da je predloženo rješenje da su zabranjeni protesti ispred Vlade na udaljenosti od 50 metara.

Dakle, ako bi bilo ko pokušao da protestuje ispred Vlade, s obzirom na lokaciju, trenutnu lokaciju zgrade Vlade i ovu zabranu vezanu za 509 metara udaljenosti, on bi onda morao da protestuje iza stambene zgrade koja se nalazi preko puta zgrade Vlade. Takvo je rješenje predloženo u ovom Zakonu.

Ja moram da poručim da ovom metražom, pa makar to bila i 50m ne možete spriječiti građane da iskažu svoje nezadovoljstvo i da protestuju mirno i demokratski. Takođe, želim da upozorim sve vas, da procesi koji su započeti će svakako i da se dese, jer je nama potpuno jasno, da je ovaj zakon predložen po ubrzanoj proceduri po skraćenom postupku upravo upravo zbog najava, da će biti organizovani mirni i demokratski protesti.

Dakle, ovdje se radi o tome da je Ustavni sud osporio već ovakve odredbe jednom, da je sada Ministarstvo unutrašnjih poslova predložilo odredbe koje su samo kozmetička izmjena, tih već osporenih odredbi na Ustavnom sudu, čim se radi o kozmetičkim promjenama. Radi se o takođe neustavnim odredbama, što će vidjet ćemo sud osporiti ili neće. To ostaje da se vidi.

Amandmanom 2 se eliminiše neprecizno formulisanje prostora i vremena, pogodnog za održavanje javne priredbe i ova neprecizna vrsta definicije vremena i prostora u okviru kojeg se može održati jedan protest je još jedan vid opstrukcije organizacije protesta i ja završavam.

Amandman 3 je usaglašavanje sa amandmanom 2 i sa preostalim amandmanima.

Poštovani građani, bez obzira na ove njihove zabrane i zakone, protesti će se u Crnoj Gori održavati mirno i demokratski u narednom periodu i u najskorijem periodu.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam, kolega Bojoviću.

Stavljam na glasanje amandman 1 kolege Bojovića.

Hvala vam, glasala su 63 poslanika, 27 za, 29 protiv, sedam uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 kolege Bojovića, Kneževića.

Izvolite, kolega Bojoviću, moramo to zapisati.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Politika amandmana očigledno ne daje rezultata, zbog toga što ... preostala dva amandmana. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Daje rezultata, ako ste tu svi.

Glasamo Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 64 poslanika, 41 za, 22 protiv i jedan uzdržan. Zakon je usvojen.

Predlog odluke o izdavanju i finansiranju javnog glasila, nedeljnika na albanskom jeziku "Koha javore". Sastavni dio predloga odluke su šest amandmana Zakonodavnog odbora i glasamo odluku u cjelini. Izvolite, za, protiv i uzdržani.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 67 poslanika svi su bili za. Zahvaljujem se, posebno jer se radi o manjinskim pravima kako god da ih definisali.

Predlog zakona o dopuni Zakona o finansiranju lokalne samouprave, predlagač poslanik Šehović. Bio je jedan amandman Zakonodavnog odbora, nema drugih amandmana pa ga prvo glasamo u načelu.

Izvolite, svi poslanici.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 65 poslanika, 47 za, 11 protiv i sedam uzdržanih. Predlog zakona je utvrđen u načelu. Glasamo ga ponovo, ali sada u cjelini sa amandmanima Zakonodavnog odbora, bio je jedan. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 62 poslanika, 43 za, 11 protiv i osam uzdržanih. Zakon je usvojen u cjelini.

Predlog rezolucije o životnoj sredini. Sastavni dio Predloga rezolucije su dva amandmana poslanika Branka Radulovića, predlagača rezolucije. Glasamo Branko rezoluciju u cjelini.

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika svi su bili za. Rezolucija je usvojena.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju, predlagač Vlada Crne Gore, odlučuje se glasovima svih poslanika. Glasamo u načelu. Vladin je Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Za, protiv i uzdržani. Vladin je zakon.

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, svi su bili za.

Kolega Šabović je podnio jedan amandman o kojem treba glasati. Kolega Šaboviću, izvolite.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Slaba je koncentracija na kraju, ali molim vas da pažljivo saslušate razloge.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Na početku je ovog zakona.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Sadašnjim rješenjem članom 197i, kako stoji u osnovnom zakonu, pravo na starosnu penziju sa navršenišh 20 godina staža osiguranja bez obzira na godine starosti ima jedan od roditelja koji ima dijete, bez obzira na godine života djeteta, sa tešim smetnjama u razvoju. Predlažem da pored jednog od roditelja koji ima pravo na prijevremenu penziju, to pravo stekne i staratelj takvog djeteta, jer smo svojevremeno kada smo donosili ovaj zakon napravili propust pa tada nijesmo u ovu normu ugradili to, a ukupno se radi o desetak, maksimalno 12 ljudi. Podnio sam i na ove ostale predloge

zakona amandmane, ali sam ih povukao jer mnogo mi je bitno da prođe ovaj Vladin predlog, jer tamo će se rješavati mnogo važna pitanja, zbog toga sam odlučio da povučem amandmane na one naredne zakone. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Šaboviću.

Za, protiv i uzdržani?

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika, 51 za, nije bilo protiv i devet uzdržanih. Amandman kolege Šabovića je postao sastavni dio Predloga zakona.

Glasamo Predlog zakona u cjelini. Izvolite. Vladin Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 68 poslanika, svi su bili za.

Idemo dalje.

Još jedan Ppredlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ovaj put su predlagači Šćepanović, Kovačević, Zarubica, Obradović.

Glasamo ga u načelu. Svi iz DPS-a.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 50 za, četiri protiv i tri uzdržana. Zakon je utvrđen u načelu.

Podnijeta su dva amandmana, poslanici Šćepanović, Kovačević, Zarubica i Obradović kao predlagači zakona jedan amandman, koji je sastavni dio Predloga zakona, a koji je Zakonodavni odbor ocjenio da je pravno neprihvatljiv. Da čujemo, glasa se o njemu? Onda ste trebali da uvedete klauzulu neustavnosti, kako smo govorili. Nećete izgubiti nijedan dan kada se naučite proceduri. Ništa nije bilo od toga, glasamo zakon u cjelini. Nijesu tražili zahtjev za neustavnost zakona.

Izvolite, glasamo zakon u cjelini. Izvolite, 41 je potrebno za ovaj zakon.

Hvala vam. Glasalo je 62 poslanika, 50 za, osam protiv i četiri uzdržana. Zakon je dobio potrebnu većinu.

Idemo na Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, a sad su predlagači Vučinić, Miljanić, Đurašković, Milutin Đukanović, Danilović, Popović, Jasavić, Labudović, Bošnjak, Asanović, Mandić, Bralić, Šabović, Perić.

Utvrđujemo ga u načelu. Za, protiv i uzdržani? Andrija Popović, pošto ima dva Popovića, izvinjavam se.

Mogu li zaključiti glasanje? Pitam jer je na ivici. Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 40 za, nije bilo protiv i 28 uzdržanih. Zakon nije dobio potrebnu većinu u načelu i neće ići dalje u raspravu.

Idemo na Izvještaj o toku evropskih integracija Crne Gore za period januar - jun 2014.godine. Glasamo Izvještaj u cjelini, za, protiv i uzdržani.

Izvještaj se glasa, izvolite. Izvještaj o toku evropskih integracija za period januar - jun.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 41 za, 12 protiv i četiri uzdržana. Izvještaj je usvojen.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Predlagači poslanici Vuletić, Adrović, Obradović, Filipović, Gegaj. Glasamo ga u načelu. Izvolite. Dohodak fizikih lica.

Predlog zakona o dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Predlagači četiri poslanika DPS-a.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 42 za, 11 protiv i dva uzdržana. Zakon je utvrđen u načelu.

Bilo je deset amandmana. Poslanici Vuletić, Adrović, Obradović, Filipović, Gegaj, kao predlagači zakona četiri amandmana od kojih su od amandmana dva odustali, a ostali su sastavni dio Predloga zakona. Hvala vam na pomoći.

Poslanik Damjanović šest amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolega Damjanoviću. Idemo na amandmane kolega Damjanovića. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Mislim da ću biti kraći.

Kolege, dao bih načelnu podršku ovom predlogu zakona vezano za krizni porez koji se smanjuje sa 15 na 13% i podržava se njegova primjena i naredne godine. Imaćete podršku, kolege, i za glasanje za zakon u cjelini ukoliko bude podrške za amandmane koje sam predložio, a kojim brišem oblast igara na sreću koja proba da se na ovaj način oporezuje i koja će napraviti probleme i budžetu države, i građanima a i priređivačima igara na sreću. Da budem sada potpuno precizan i jasan, ovo je pokušaj po treći put da se oporezuje porezom na dohodak samo jedan dio priređivača igara na sreću i to kladioničke igre, koje zapošljavaju dvije hiljade zaposlenih, dok će van domašaja ovog zakona ostati kazina, automati i takozvani kladomati. Nemam objašnjenje ni od ministra finansija ni od Vlade zašto se od Vlade ne predlaže sistemski zakon o igrama na sreću koji bi koncesionom politikom i radikalnim povećanjem koncesija "udario" na kazina, automate, kladomate i kladionice, nego se pokušava uvesti porez na dohodak samo na segment onih koji legalno posluju, koji su vidljivi, to su kladionice. Svi ostali su abolirani.

Podsjetiću da je u sistemu i dalje na snazi PDV na igre na sreću i stari, prevaziđeni Zakon o igrama na sreću koji je dopustio javašluk i potkradanje države. Ovoj državi se duguje više od dva miliona eura za koncesije od nama svima poznatih priređivača. To nisu ovi koje vi pokušavete da oporezujete sa ovim, to su neki drugi. Dajte, imate fer ponudu. Ovo je predlog zakona koji definiše krizni porez, nemojmo na mala vrata da oporezujemo jednu oblast, izgubićemo projektovane prihode jer će pasti radiklano obim igre u kladionicama, država će biti u gubitku, u minusu, a oni koje nijesmo obuhvatili u kazinima, kladomatima i automatima će nesmetano da povećavaju svoj obim posla. Bilo bi dobro da čujemo ko to u Vladi Crne Gore dopušta širenje igara zvanih kladomati. To su, predsjedniče Parlamenta, oni automati u kafanama koji se ugrade, koje niko ne može da iskontroliše, tamo nema zapošljavanja, nema plaćanja nikakvih dažbina državi, a pokušava se samo jedan segment ovdje natjerati da plaća porez za sve ostale. Dakle, i za kazina, i za automate i za nelegalno klađenje i za internet klađenje i za sve ostalo.

Ponuda je fer ... do marta. Sistemski zakon o igrama na sreću, ukidanje PDV-a i onda možemo da govorimo o poreskoj politici u ovoj oblasti. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U raspravi smo čuli i vaše mišljenje i njegovo mišljenje. Ovo je sada amandmanski. Mislim da nismo u zabludi, da niko nije u zabludi.

Glasamo amandmane kolege Damjanovića.

Izvolite, amandman 1. Imamo ih ukupnu šest. Završićmo prije Nove godine, ne brinite, kalendarski.

Hvala vam. Glasalo je 62 poslanika, 30 za, četiri protiv i 28 uzdržanih. Nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. Molim vas u mikrofon. Vi znate barem.

ALEKSANADAR DAMJANOVIĆ:

Odustajem od amandmana dva.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, ubrzanje procedure.

Glasamo zakon u cjelini, većina svih.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 66 poslanika, 41 za, 24 protiv i jedan uzdržani. Usvojili smo Predlog zakona u cjelini.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju. Kolega Gošović je predlagač, ako se ne varam.

Glasamo ga u načelu. Izvolite, za, protiv i uzdržani.

Kasna je ura, ali ponoviću, važno je da ja ne griješim, a vi možete. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privredi i ruralnom razvoju. Predlagači su polsanici Gošović, Damjanović i Gojković. Radi se o staračkim nakandama.

Izvolite, za, protiv i uzdržani. Pola minimalne, 50,6 eura, ako se na varam, cifre. Izvolite.

Ajte momački, nemojte starački to pritiskati.

Mogu li zaključiti glasanje? Nemamo 41-ga kao što vidite, moram zaključiti glasanje.

Zaključujem glasanje.

Hvala vam, glasalo je 68 poslanika, 40 za, nije bilo protiv. Mogu li obračunati kolegu Pavlovića?

Hvala vam, kolega Pavlović je glasao za, konstatujem to, onda je 41 glasalo za, od 69 koji su glasali, jedan je glasao aklamacijom uz saglasnost svih u sali, nije bilo protiv, 28 uzdržanih. Konstatujem da je Zakon utvrđen u načelu.

Idemo sada na amandmane,

Zakonodavani odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Nema drugih amandmana, glasamo ga u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 67 poslanika, 60 za, nije bilo protiv, sedam uzdržanih. Zakon je usvojen.

Idemo dalje, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima. Poslanici Damjanović, Šarančić, glasamo ga u načelu.

Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 65 poslanika, 33 za, šest protiv, 26 uzdržanih. Zakon nije utvrđen u načelu, a time ne može ići dalje u procedurui, većina svih, da, da, stav Zakonodavnog odbora.

Ovim smo završili sedmu šednicu.

